

נָטַל סִימָן זֶה, אִם תִּקְבַּל אִם לֹא תִקְבַּל, וְהַמְשִׁיכָה בְּדַבְרִים, עַד שֶׁפִּתְחָה בְּאוֹת מ"ם, וְאַמְרָה (שם) מִפֶּלַע עֵץ הֶגֶן אָכַל נֹאכַל, מִיַּד נָטַל הַנְּחֹשׁ אוֹת מ"ם וַיִּשֶׂם אוֹתָהּ עַל זְרוּעוֹ הַשְּׂמְאֵלִית, וְהָיָה מִמֶּתִין עַל וַא"ו תִּי"ו מִפִּיָּה, כִּדִּי לְהִיּוֹת מוֹ"ת נִכּוֹן לִפְנֵיהֶם.

הַתְּחִיל לִפְתוֹתָהּ עַד דְּכֵתִיב (שם פסוק ו) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה, בְּטַעֲמָא סְגִי וְתִקִּיף, מְלַמֵּד שֶׁפָּרְחוּ הָאוֹתוֹת וַא"ו תִּי"ו, וְסָלְקוּ לְהִתְחַבֵּר עִם אוֹת מ"ם, וְאוֹת מ"ם הִיָּתָה עוֹלָה וְיורֶדֶת, וְלֹא הִיָּתָה מִתְחַבֵּרַת עִמָּהֶן.

עַד שֶׁנִּתְפַתְּחָה וַיִּהְיֶה וַא"ו תִּי"ו אַרְבַּע זְמַנִּין, וְאַקִּיפוּ לְאוֹת מ"ם לְאַרְבַּע סְטְרִין, דְּכֵתִיב (שם) וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֵּאָכֵל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ, (שם פסוק ז) וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם, הָא אַרְבַּע זְמַנִּין ו' ת', מְלַמֵּד שֶׁסָּבְבוּ לְאוֹת מ"ם לְאַרְבַּע צְדָדִין, וְהַמ"ם בְּאַמְצַע, מוֹת בְּכָל סְטְרִין, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (ירמיה ט כ) כִּי עָלָה מוֹת בְּחִלּוּנֵינוּ, דָּא סְמַא"ל דְּאִיהוּ חַד מִחִלּוּנֵי שְׂמִיָּא, וְעַל דָּא (תהלים פט מט) מִי גִבֹר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מוֹת.

מִיַּד שָׁלַט בָּהּ וְהִטִּיל בָּהּ זוּהָמָא, נַחַת קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְמִיחְמֵי (בראשית ג ח) וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאַשְׁתּוֹ. תָּא חֲזִי, קוֹדֵם שֶׁחֲטָאוּ הִיָּתָה הַשְּׂכִינָה עֲטָרָה עַל רִאשֵׁיהֶם, לְהִיּוֹת בְּשִׁבְלֵם שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם, פִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ, כְּבִיכּוֹל תֵּשׁ כְּחָה, וְאַסְתַּלְקַת וְלֹא שְׁלִיטַת, וְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂאֲרֵי לְקוֹנָן, וְאַמַּר אֵיכָה, מָה תְּהֵא מִינָה, שְׁלִטְנוּתָא אַעְדוּ מִינָה.

אוּף הֶכָא בְּחוּרְבָן בִּי מְקְדָשָׁא, שׁוּלְטְנוּתָא אַעְדוּ מִינָה, וְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂאֲרֵי לְמִסְפַּד וְאַמַּר אֵיכָה, מָה תְּהֵא עֲלֵיהָ.

מתוק מדבש

מצד הגבורה שבצפון, ו"ת מצד התפארת שבמזרח, ו"ת מצד המלכות שבמערב, (וכאן לא חשיב ו"תרא שהוא מעשה הראשון בראיה, כי אינו פגם כל כך, אלא פגם הרביעי שהוא ו"תפקחנה, שהוא פגם על מה שנתעכבו בעון ולא שבו מיד בתשובה). כְּמָה דְאַתָּ אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר כִּי עָלָה מוֹת בְּחִלּוּנֵינוּ פִּירוּשׁ מִפְּגַם הַמַּעֲשִׂים הַתַּחְתּוּנִים עֲלֵה "מוֹת" לַתַּחַת כַּח לִס"מ שִׁיחִיָּה חֲלוֹן שְׁלֵנוּ, כִּי מִי נִתַּן לָנוּ חֶלֶק בּוֹ, אִם לֹא מִעֲשִׂינוּ, וּמִפְּרֹשׁ דָּא סְמַא"ל דְּאִיהוּ חַד מִחִלּוּנֵי שְׂמִיָּא זֶה הַס"מ שֶׁהוּא אֶחָד מִחִלּוּנֵי הַרְקִיעַ, שֶׁהֵם כַּחוֹת שֶׁל פְּתָחִים וְחִלּוּנוֹת לְהַמְשִׁכַת הַשְּׁפַעְתּוֹ, וְעַל דָּא וְעַל זֶה נֵאמַר מִי גִבֹר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מוֹת אַחַר שֶׁחֲטָאוּ אָדָם וְחוּהָ. וְאַחַר כֵּךְ מִיַּד שָׁלַט בָּהּ הַנְּחֹשׁ בַּחוּהָ וְהִטִּיל בָּהּ זוּהָמָא. וְאוֹתוֹת עִם אוֹת ת' שְׁבַמְלֻכוֹת, כִּדִּי לְהִיּוֹת צִירוּף מִלֵּת מוֹ"ת נִכּוֹן לִפְנֵיהֶם רָצָה לומר כִּדִּי שֶׁתִּסְכִּים כֹּל הַהִנְהָגָה הָעֲלִיוֹנָה לְהַעֲנִישׁם.

נָטַל סִימָן זֶה הַנְּחֹשׁ לִקַּח לוֹ סִימָן, דִּהֵינּוּ אֵת אוֹת מ' שֶׁהִיא בְּבִינָה, כִּי רָצָה שֶׁגַם הַבִּינָה תִּסְכִּים אֶל הַדִּין, וְאוֹת זֶה הִיָּה לוֹ לְסִימָן אִם תִּקְבַּל הָאִשָּׁה אֶת דְּבָרֵי, אוֹ אִם לֹא תִקְבַּל, לִכֵּן וְהַמְשִׁיכָה הַנְּחֹשׁ אֶת הָאִשָּׁה בְּדַבְרִים עַד שֶׁפִּתְחָה חוּהָ בְּאוֹת מ"ם, וְאַמְרָה מִפֶּלַע עֵץ הֶגֶן אָכַל נֹאכַל וּבְמָה שֶׁהִשִּׁיבָה לְהַנְּחֹשׁ פִּגְמָה מִיַּד בְּמַחֲשָׁבָה שֶׁהִיא בְּבִינָה שְׁבָה סוּד מ' שֶׁהִיא פְּתוּחָה לְשִׂמְאֵל לְצַד הַגְּבוּרָה וְהַדִּין, לִכֵּן מִיַּד נָטַל הַנְּחֹשׁ אוֹת מ"ם וַיִּשֶׂם אוֹתָהּ עַל זְרוּעוֹ הַשְּׂמְאֵלִית שֶׁבְּגְבוּרָה לְהַשְׁפִּיעַ שֵׁם הַדִּינִים, וְהָיָה מִמֶּתִין וּמַחֲכָה עַל אוֹתוֹת וַא"ו תִּי"ו לְשִׁמוּעַ מִפִּיָּה רָצָה לומר שֶׁהִיא מַחֲכָה שִׁיחֲטָאוּ בְּדִיבּוּר כִּדִּי שִׁפְגַם אוֹת ו' שְׁבַתְּפִאֶרֶת, וַיִּחֲטָאוּ בְּמַעֲשֵׂה כִּדִּי שִׁפְגַם אוֹת ת' שְׁבַמְלֻכוֹת, כִּדִּי לְהִיּוֹת צִירוּף מִלֵּת מוֹ"ת נִכּוֹן לִפְנֵיהֶם רָצָה לומר כִּדִּי שֶׁתִּסְכִּים כֹּל הַהִנְהָגָה הָעֲלִיוֹנָה לְהַעֲנִישׁם.

לִכֵּן מָה עָשָׂה הַס"מ הַתְּחִיל לִפְתוֹתָהּ בְּדַבְרֵי (ה"ג ט"פ), עַד דְּכֵתִיב וַתֵּרָא הָאִשָּׁה, בְּטַעֲמָא סְגִי וְתִקִּיף בְּטַעֲמֵם גְּדוּל וְחֻזְקָא, כִּי יֵשׁ עַל מְלוֹת "וְתֵרָא הָאִשָּׁה" טַעֲמֵם מוֹנִיחַ פּוֹזֵר הַנֵּאמַר בְּחוּזְקָא, מְלַמֵּד שֶׁפָּרְחוּ הָאוֹתוֹת וַא"ו תִּי"ו שֶׁל ו"תֵּרָא, וְסָלְקוּ וְעָלוּ לְהִתְחַבֵּר עִם אוֹת מ"ם לְהִיּוֹת צִירוּף מוֹ"ת, וְעַם כֹּל זֶה עַד שֶׁחֲטָאוּ ד' פַּעֲמִים לֹא נִגְמַר הָעוֹנֵשׁ, כִּי אִם יִסְכִּימוּ הַשְּׁבַע מִדוֹת מִצַּד הַגְּבוּרָה עַל הָעוֹנֵשׁ, עַדִּיין יֵשׁ שְׁבַע מִדוֹת מִצַּד הַחֲסָד וְהַתְּפִאֶרֶת וְהַמְּלֻכוֹת, לִכֵּן וְאוֹת מ"ם הִיָּתָה עוֹלָה וְיורֶדֶת, וְלֹא הִיָּתָה מִתְחַבֵּרַת עִמָּהֶן עִם ו' וְת'.

עַד שֶׁנִּתְפַתְּחָה חוּהָ, וַיִּהְיֶה וַא"ו תִּי"ו אַרְבַּע זְמַנִּין וְנִתְנָה ו' ת' אַרְבַּע פַּעֲמִים, וְאַקִּיפוּ לְאוֹת מ"ם לְאַרְבַּע סְטְרִין וְסָבְבוּ אֶת אוֹת מ' לְד' רוּחוֹתֶיהָ, דְּכֵתִיב כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֵּאָכֵל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ, וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם, הָא אַרְבַּע זְמַנִּין ו' ת' הִרִי כֵּאֵן אוֹתוֹת ו' ת' אַרְבַּע פַּעֲמִים, מְלַמֵּד שֶׁסָּבְבוּ לְאוֹת מ"ם לְאַרְבַּע צְדָדִין, וְהַמ"ם בְּאַמְצַע, הִרִי נַעֲשָׂה צִירוּף מוֹ"ת בְּכָל סְטְרִין בְּכָל הַד' צְדָדִים, רָצָה לומר כִּדִּי שֶׁהִבִּינָה שֶׁהִיא סוּד מ', תַּחֲלַבֵּשׁ בְּדִין מְכַל ד' צְדָדִיָּה, דִּהֵינּוּ ו"ת מִצַּד הַחֲסָד שְׁבַרְרוּם, ו"ת

תָּא חֲזִי בֵּא וְרֵאָה קוֹדֵם שֶׁחֲטָאוּ אָדָם וְחוּהָ הִיָּתָה הַשְּׂכִינָה עֲטָרָה עַל רִאשֵׁיהֶם, לְהִיּוֹת בְּשִׁבְלֵם שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם כִּי אֵינּוּ מִשְׁכֵּן יוֹתֵר חָשׁוּב לְהַשְׂכִּינָה מְגוּף הָאָדָם עֲצוּמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (נְזַלְשִׁית לֹא יֵג) וַיַּעַל מֵעֲלֵיו אֱלֹהִים וְכִדּוּמָה, אֲבָל פִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ כְּבִיכּוֹל תֵּשׁ כְּחָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה, וְאַסְתַּלְקַת וְלֹא שְׁלִיטַת וְנִסְתַּלְקָה לְמַעְלָה וְלֹא שְׁלִטָה עוֹד עַל הָעוֹלָם, כִּי נִתְלַבֵּשׁ הַגּוֹף שֶׁהִיא מִשְׁכַּנָּה שֶׁל הַשְּׂכִינָה בְּקִלְיוֹת וְשִׁלְטוֹ בּוֹ הַס"מ וְלִילִיָּת, וְזֶה הִיָּה חוּרְבָן מִקְדֵּשׁ הַשְּׂכִינָה, לִכֵּן וְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂאֲרֵי וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא ז"א הַתְּחִיל לְקוֹנָן, וְאַמַּר אֵיכָה קִרִי אֵינָה פָּה שֶׁהִיא אוֹתוֹת א"י כ"ה, דִּהֵינּוּ מָה תְּהֵא מִינָה מָה תִּהְיֶה מִן כ"ה שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, שְׁלִטְנוּתָא אַעְדוּ מִינָה כִּיּוֹן שֶׁכַּח הַשְּׁלִיטָה הוֹסְרָה מִמֶּנָּה. אוּף הֶכָא בְּחוּרְבָן בִּי מְקְדָשָׁא אִף כֵּאֵן בְּחוּרְבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שׁוּלְטְנוּתָא אַעְדוּ מִינָה הוֹסְרָה הַשְּׁלִיטָה מִן הַשְּׂכִינָה, וְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂאֲרֵי לְמִסְפַּד וְאוֹתוֹת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּחִיל לְהַסְפִּיד, וְאַמַּר "אֵיכָה" דִּהֵינּוּ אֵינָה כ"ה, רָצָה לומר מָה תְּהֵא עֲלֵיהָ מָה תִּהְיֶה עִם הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאת כ"ה.

כל הזכויות שמורות למרכז מתוק מדבש. מותר להעתיק בלי כריכה ללימוד בלבד ולא למאגר ולא למכירה. 02-50-222-33

דברים יום שני

שנאת הסטרא אחרא לשכינה

אִיכָה יִשְׁבֶּה בְּדָד וְגוֹמֵר, רַבִּי לְוִיטְס חוֹזְאָה פֶּתַח (בראשית ג טו) וְאִיכָה אִשִּׁית בֵּינִי וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זְרַעֲךָ, דְּבָבוּ סִגֵּי הָוָה מִן יוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא, עַל עֵילָה דְעֵיטָא דְנַחֲשׁ, דְמָהִיא שְׁעָתָא דְאַתְלֵטִיָּא אַתְדַּחֲיָא מְקַמֵּי תְרַעָא דְמִלְפָא, וְהוּא פְּמִין תְּדִיר בֵּין גְּדַרְיִן דְעֲלֵמָא, בֵּין אֵינוֹן גְּדַרְיִן דְאוֹרִיתָא, פֶּל אֵינוֹן דְדִשִּׁין בְּעַקֵּב, בְּאֵינוֹן גְּדַרְיִן, נְשִׁיף לֹון.

וְוִי דְאַשְׁפַּח, וְוִי דְנְשִׁיף, וְוִי עַל דְבָבוּ בִישָׁא דְאַתְנָטִיר, עַל דְבָבוּ בִישָׁא דְהוֹת לִיה בְּהַאי אִשָּׁה, דְאַתְקַרְיָא (משלי לא ל) אִשָּׁה יִרְאֵת יְהוָה, דְבָבוּ בִישׁ נָטַר לָהּ מִן יוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא, עַד דְתִבְרַח לָהּ בְּתַבִּירוֹ לְמִשְׁפַּח לְעַפְרָא.

אִיכָה יִשְׁבֶּה בְּדָד הָעֵיר רַבְתֵּי עִם הָיְתָה, תְּסַתְּפַל בְּאַתְוֹן דְרִישׁ פֶּל תִּיבָה וְתִיבָה, וְתִשְׁפַּח נְטִירוֹ דְבָבוּ בִישָׁא, דְאַתְנָטִירָא, עַד דְאַתְחַרְבַּ בִּי מְקַדְשָׁא, אִיבָה רַעָה פְּרִישֵׁי אַתְוֹן, אַתְנָטִיר לָהּ לְהַיָּא אִשָּׁת חֵיל, בְּתַבִּירוֹ דְבִי מְקַדְשָׁא, לְמִשְׁפַּח לְעַפְרָא.

מתוק מדבש

אלא מתמצית זיעתן של החיות, והוא פְּמִין תְּדִיר בֵּין גְּדַרְיִן דְעֲלֵמָא והוא אורב תמיד בין גְּדַרֵי הָעוֹלָם, דְהֵינּוּ בֵּין אֵינוֹן גְּדַרְיִן דְאוֹרִיתָא בין אותם הגדרים של התורה, לכן פֶּל אֵינוֹן דְדִשִּׁין בְּעַקֵּב בְּאֵינוֹן גְּדַרְיִן נְשִׁיף לֹון כל אותם שדשים בעקב את אותם הגדרים הוא נושך אותם, רצה לומר שם הוא נמצא לנשוך ולהחטיא, ולכך צריך האדם להתרחק הרבה מן גדר האיסור כדי שלא ינשכנו שם הנחש, כגון מה שכתוב (ויקרא טו ל) והזרתם את בני ישראל מטומאתם, כדי שלא ישל באיסור נדה (כמזואר נמס' סעועות דף יט ע"ג), וכיוצא, ומי שנתקרב אל הגדר ינשכנו הנחש ויחטיאו.

וְוִי דְאַשְׁפַּח וְוִי דְנְשִׁיף אוי למי שהיצר הרע מוצא שם, אוי למי שנושך ומחטיא, וְוִי עַל דְבָבוּ בִישָׁא דְאַתְנָטִיר אוי על אותה שנאה הרעה שנשמרה, עַל דְבָבוּ בִישָׁא דְהוֹת לִיה בְּהַאי אִשָּׁה על שנאה הרעה שהיה לו להס"מ באשה ההיא דְאַתְקַרְיָא שנקראת אִשָּׁה יִרְאֵת יְהוָה שהיא השכינה, דְבָבוּ בִישׁ נָטַר לָהּ מִן יוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא שנאה רעה שומר לה מיום שנברא העולם, והחטיא את אדם הראשון, עַד דְתִבְרַח לָהּ בְּתַבִּירוֹ לְמִשְׁפַּח לְעַפְרָא עד ששיבר אותה בשבירה בחורבן בית המקדש להשכיבה בעפר הגלות, כי הוא רודף אחר בני ישראל להחטיאם, עד שהוא גורם שישכון במשכנותיה שהוא הבית המקדש.

הנה אִיכָה יִשְׁבֶּה בְּדָד הָעֵיר רַבְתֵּי עִם הָיְתָה, תְּסַתְּפַל בְּאַתְוֹן דְרִישׁ פֶּל תִּיבָה וְתִיבָה תסתכל באותיות שבראש כל תיבה ותיבה, וְתִשְׁפַּח נְטִירוֹ דְבָבוּ בִישָׁא דְאַתְנָטִירָא ותמצא את שמירת השנאה הרעה ששומר הס"מ להשכינה, עַד דְאַתְחַרְבַּ בִּי מְקַדְשָׁא עד שנחרב בית המקדש, הרי אִיבָה רַעָה תמצא פְּרִישֵׁי אַתְוֹן באותיות הראשונות הנזכרות, אַתְנָטִיר לָהּ לְהַיָּא אִשָּׁת חֵיל שהשנאה שמורה לה לאשת חיל ההיא שהיא השכינה, בְּתַבִּירוֹ דְבִי מְקַדְשָׁא בשבירת וחורבן בית המקדש, לְמִשְׁפַּח לְעַפְרָא ולהשכיב את השכינה לעפר דהיינו שתלך בגלות.

"מאמר שנאת הסטרא אחרא לשכינה" ומבואר בו כי מיום בריאת העולם נתקנא השטן בשכינה הקדושה, וכשהחטיא לחוה נתקלל ונדחה, ומאז הוא אורב להחטיא לבני אדם הפורצים גדר וסייג. ומבאר כי מאז חטא חוה החטיא השטן לבני ישראל, עד שגרם לחרבן בית המקדש ולשפלות השכינה. ועל צער זה בוכים המלאכים הקדושים וקוראים "איכה".

(מקור המאמר צוהר מדש מרכש איכה דף קיא ע"א, צנזאורינו וזהר מדש כרך ג עמ' מרנג-מרנה)

כדי להבין את מאמר הבא, נקדים מה שכתב הרמ"ק, כי בתחילה קודם שהחטיא הס"מ את אדם הראשון היה לו להס"מ אחיזה בקדושה והיה טהור במקצת, כי נברא לתשמיש האדם בדברים הצריכים לעבודת קונו, כגון לעוררו לאכילה ושינה ותשמיש וכדומה, אבל לא מה שהוא מיותר, אלא הצריך לעבודה, אבל הס"מ נתחזק להגשים ולהחטיא את האדם, כדי שיהיה כל פניותיו אחר התאוה לבד, ולכן נדחה הס"מ חוצה, ואינו נאחז בקדש כעת, אלא אחר שיתבטלו כחותיו אלו, ואז הקדוש ברוך הוא ישחוט את היצר הרע לפני הצדיקים ויתוקן העולם, ובע"ה בזה נבין את מאמר הבא.

אִיכָה יִשְׁבֶּה בְּדָד וְגוֹמֵר כדי לפרש פסוק זה, רַבִּי לְוִיטְס חוֹזְאָה פֶּתַח הקדים לפרש מה שכתוב ויאמר ה' אלהי'ם אל הנחש כי עשית זאת, ארור אתה מכל הבהמה וגו' וְאִיכָה אִשִּׁית בֵּינִי וּבֵין הָאִשָּׁה, וּבֵין זְרַעֲךָ וּבֵין זְרַעֲךָ. הנה "אשה" היא השכינה, "זרעה" היינו נשמות קדושות, "נחש" היינו ס"מ וכחותיו, "זרעו" הם החיצונים המתפשטים ממנו, עד הנשמות של אומות העולם, ואמר כי דְבָבוּ סִגֵּי הָוָה מִן יוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא על עֵילָה דְעֵיטָא דְנַחֲשׁ שנאה גדולה היתה בין הקדושה והסטרא אחרא מיום שנברא העולם, על סיבת עצת הנחש שיעץ והחטיא את אדם הראשון וחוה, הנה הנחש היינו הס"מ ראש כל הקליפות, והוא השטן והוא היצר הרע והוא המלאך המות (כמזואר נמס' צנא נמלא דף טו ע"א), דְמָהִיא שְׁעָתָא דְאַתְלֵטִיָּא, אַתְדַּחֲיָא מְקַמֵּי תְרַעָא דְמִלְפָא כי מאותה השעה שנתקלל הס"מ, נדחה מלפני שער המלך, ואינו נוטל חלק בשפע הקדוש שבשער המלך,

הָדָא הוּא דְכְתִיב, 'פְּאִלְמָנָה רַבְתִּי בְּגוֹיִם שְׂרָתִי בְּמַדִּינוֹת הָיְתָה לְמַס, תִּקְרָא לְמַפְרַע בְּרִישֵׁי אֲתוּוֹן, ל"ה בְּשֶׁבֶר"ף, בְּתַבִּירוֹ דְּבִי מִקְדָּשָׁא, בְּתַבִּירוֹ דְּכְנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל, דְּכָבוּ בִישָׂא אַדְבִּיק ל"ה בְּשֶׁבֶר"ף. אֵיכָה דְאַתְדַּבְּקַת לְהֵיכָא אֵיכָה רְעָה, דָּא קָל דְנַחֲשׁ, קָל מְרִירוֹ דְבְכִיָּה בְּרִקִיעִין, אֲלִין קְרָאן אֵיכָה, וּמִסְטָרָא אַחְרָא קְרָאן אֵיכָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ג טו) וְאֵיכָה אִשִּׁית בִּינְךָ וּבִין הָאִשָּׁה, בֵּין סְטָרָא דָּא וּבֵין סְטָרָא דָּא, אֲשַׁתְּפַח תַּמָּן בְּחַרְפֵּן בִּי מִקְדָּשָׁא. וּבִקְרָא קְדַמָּא, אֲתַרְשִׁים כֹּה, אַדְבִּיק לָהּ אֵיכָה רְעָה, דְנָטִיר לָהּ מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלָמָא.

מתוק מדבש

וּמִסְטָרָא אַחְרָא קְרָאן אֵיכָה וּמִלַּאכֵי הַסְטְרָא אַחְרָא קוֹרְאִים "אֵיכָה", עַד שִׁיגְבָה בַעַל הַדִּין אֶת חוּבוֹ, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׂכָתוּב וְאֵיכָה אִשִּׁית בִּינְךָ וּבִין הָאִשָּׁה דְהֵינּוּ בֵּין סְטָרָא דָּא וּבֵין סְטָרָא דָּא בֵּין צַד הַקְדוּשָׁה לְבִין צַד הַסְטְרָא אַחְרָא, אֲשַׁתְּפַח תַּמָּן בְּחַרְפֵּן בִּי מִקְדָּשָׁא נִמְצָאָה שֵׁם שְׁנָאָה בְּחוּרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּבִקְרָא קְדַמָּא וּבַפְסוּק רֵאשׁוֹן שְׁבַמְגִילַת אֵיכָה, אֲתַרְשִׁים כֹּה לָהּ נִרְשָׁם הַכֹּל בְּרֵאשֵׁי הַתִּיבּוֹת, לְמַנְדַּע דְהָאֵי כ"ה אַדְבִּיק לָהּ אֵיכָה רְעָה לְדַעַת כִּי כ"ה הוּא שְׁהִיא הַשְׁכִּינָה הַדְּבִיקָה אוֹתָהּ אֵיכָה רְעָה, דְנָטִיר לָהּ מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלָמָא שְׁשׁוּמַר לָהּ שְׁנָאָה מִיּוֹם שְׁנַבְרָא הַעוֹלָם.

הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכָתוּב 'פְּאִלְמָנָה רַבְתִּי בְּגוֹיִם שְׂרָתִי בְּמַדִּינוֹת הָיְתָה לְמַס, תִּקְרָא לְמַפְרַע בְּרִישֵׁי אֲתוּוֹן בְּאוֹתִיוֹת הַרְאִשׁוֹנוֹת לְמַפְרַע תִּמְצָא הַמְלוֹת ל"ה בְּשֶׁבֶר"ף דְהֵינּוּ שְׁבַר לְהַשְׁכִּינָה, בְּתַבִּירוֹ דְּבִי מִקְדָּשָׁא בְּשִׁבִירַת וְחוּרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּתַבִּירוֹ דְּכְנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל וּבְשִׁבִירַת כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא הַשְׁכִּינָה, דְּכָבוּ בִישָׂא אַדְבִּיק ל"ה בְּשֶׁבֶר"ף אֵיכָה רְעָה הַדְּבִיק הַנְּחַשׁ לְהַשְׁכִּינָה וְשִׁיבֵר אוֹתָהּ. אֵיכָה דְאַתְדַּבְּקַת לְהֵיכָא אֵיכָה רְעָה אֵיכָה נִדְבָקָה הַשְׁכִּינָה לְאֵיכָה רְעָה הַהִיא, דָּא קָל דְנַחֲשׁ זֶה קוֹל הַקְּטוּרוֹג שֶׁל הַנְּחַשׁ, שְׁגָרַם קָל מְרִירוֹ דְבְכִיָּה בְּרִקִיעִין קוֹל מַר שֶׁל בְּכִיָּה לְהַמְלַאכִים שְׁבַרְקִיעִים, אֲלִין קְרָאן אֵיכָה אֵלּוֹ הַמְלַאכִים הַקְּדוּשִׁים קוֹרְאִים "אֵיכָה", כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ישעיה לג ז) מִלַּאכֵי שְׁלוֹם מַר יִבְכִּיוּן,

דברים יום שלישי

גלות השכינה ושלישת הקליפה

אִיכָה יִשְׁכַּה בְּדָד, רַבִּי הָרְפִינָס פֶּתַח (שם פסוק כד) וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁפֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן, וַיִּגְרַשׁ אֶת, דָּא כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל בְּחֶרְפֵּן בִּי מִקֶּדְשָׁא, דְּאִתְתַּרְכַּת בְּתִירוּכִין דְּאִשְׁתַּלְחַת בְּשְׁלוּחִין, וְכִרְסִיָּא דְּמִלְכָּא נְפִלַת, וַיִּגְרַשׁ אֶת, דָּא כְּרִסִּיָּא דְּמִלְכָּא, וְוִי דְּאִתְתַּרְכַּת וְוִי דְּנְפִלַת.

הָאָדָם, הֵהוּא דְּשְׁלִיט עַל כְּרִסִּיָּא, דְּכְתִיב בֵּיה (יחזקאל א כו) וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם, נְפִלַת כְּרִסִּיָּא נְפִל כְּלָא.

וַיִּשְׁפֵּן, הֵהוּא דְּתִרְיָה לְדָא אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי יִישׁוּבָא אַחְרָא בְּהִיפּוּכָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְחַרִּיב בִּי מִקֶּדְשָׁא סְלִיק לְכַבּוּד עֵילָאָה לְעֵלָא, וְאַזְעִיר דְּיוֹקְנֵיהָ מִכְּמָה דְּהוּוֹת, וְכוֹרְסִיָּא נְטִיל מִנִּיהָ וְאִתְפָּרַשׁ, כְּבִיכּוּל אֲשֶׁרִי לְגַן עֵדֶן עִם כְּרוּבִים לְתַתָּא, וְאִתְפָּרַשׁ מֵהֵוּא כְּבוֹד עֵילָאָה, וְאֲשֶׁרִי לְהֵיחֵא לְהַט חֶרְבֵי, לְמִיקָם בְּדוּכְתָא דְּרַבְּנֹתִיָּה, לְמִיטָר וְלְמִישָׁאָב וְלְמִסְתִּיר הֵהוּא אֹרַח דְּאִנְגִיד מַעֲיָן הַחַיִּים.

מתוק מדבש

וכיון שהיא נזלת מן היחוד גם הוא נממעט, דְּכְתִיב בֵּיה שְׂכֵמוֹת צו וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם שֶׁהוּא ז"ל שֶׁהֵלֵךְ אַחֲרֵי הַשְּׂכִינָה לְשִׁמְרָהּ נְגִלוּתָהּ, הֵי נְפִלַת כְּרִסִּיָּא נְפִלַת כְּלָא כְּשֶׁנְּפֵל הַכֶּסֶף נְפֵל הַכֶּלֶל, רַחֵם לֹמֵר גַּם ז"ל נְפֵל.

ומה שכתוב "וישפן" היינו ההוא דְּתִרְיָה דְּדָא אֹתוֹ שְׂגַרְשָׁא אִתְּ הַשְּׂכִינָה וְאִתְּ ז"ל, שֶׁהִיא הַצִּינָה הַנְּעֻלְמָת, שְׁמַשׁ נִמְשַׁךְ הַדִּין בְּגִזְרָתָהּ חֻזְקָה, וּמַשַּׁם שׁוֹרֵשׁ שְׁלִיטַת הַחַיִּינִים, אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי יִישׁוּבָא אַחְרָא בְּהִיפּוּכָא הַשְּׂכִינָה וְהַשְּׂרָתָה יִשׁוּב אַחַר צִהְפּוֹן מִמֶּה שֶׁהִיא, כִּי בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְחַרִּיב בִּי מִקֶּדְשָׁא נְשַׁעָה שְׁנַחְרַב צִיַּת הַמִּקְדָּשׁ, סְלִיק דְּכְבוֹד עֵילָאָה לְעֵלָא עֵלָה ז"ל לְכַבּוּד הַעֲלִיּוֹן לְמַעְלָה לְחַכְמָה הַנִּקְרָאֵת כְּבוֹד צְדוּקָה לְצִדְקָה נְחִיבֹת (וּמַשַּׁם עֵלָה לְכַתֵּר כְּנִל), וְאִזְעִיר דְּיוֹקְנֵיהָ מִכְּמָה דְּהוּוֹת מִיַּעַט אִתְּ דְּמוֹתָהּ מִמֶּה שֶׁהִיא, וְכוֹרְסִיָּא נְטִיל מִנִּיהָ וְאִתְפָּרַשׁ לְפִי שֶׁהַכֶּסֶף שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה לֹקַחַת וּנְפִרְדָּה מִמֶּנּוּ, כִּי מִלְכָּא צִלָּא מַטְרוֹנִיתָא לְאוּ מִלְכָּא הוּא, בְּכַבּוּדֵי אֲשֶׁרִי לְגַן עֵדֶן עִם כְּרוּבִים לְתַתָּא כְּבִיכּוּל הַשְּׂרָה אִתְּ הֵגֵן עֵדֶן שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה לְמַטָּה עִם הַצִּדְקָה כְּרוּבִים שֶׁהִם מַטְטֵס וְסַנְדָּל, וְאִתְפָּרַשׁ מֵהֵוּא כְּבוֹד עֵילָאָה וּנְפִרְדָּה ז"ל מְכַבּוּד הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הַחַכְמָה, וְאֲשֶׁרִי לְהֵיחֵא לְהַט חֶרְבֵי וְהַשְּׂרָה אִתְּ לְהַט חֶרְבֵי שֶׁהִיא הַקְּלִיפָה, לְמִיקָם בְּדוּכְתָא דְּרַבְּנֹתִיָּה שְׁתַּעֲמוּד בְּמִקְוָמָה שֶׁל הַגְּזִירָה, צְדוּקָה הַכְּמוּס (שִׁיר א ו) שְׁמוּנֵי נוֹטְרָה אִתְּ הַכְּרָמִים כְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי, הֵנָּה הַכְּרָמִים הֵם כְּחוֹת הַשְּׂרָס, וְהַמְשַׁעוּל הוּא צְאֻמָּע שְׁדֵרֵךְ צוּ יוֹשְׁפֵעַ הַשְּׁפַע אֵל הַמִּלְאָכִים הַקְּדוּשִׁים, לְמִיטָר וְלְמִישָׁאָב לְשִׁמּוֹר וְלְשִׁמּוֹר אִתְּ הַשְּׁפַע הַקְּדוּשָׁה, (ה"ג הַרְמֵק) וְלְמִשְׁתֵּי הֵהוּא אֹרַח דְּאִנְגִיד מַעֲיָן הַחַיִּים וְלְשִׁמּוֹת אִתְּ מִימֵי הַשְּׁפַע הַנִּמְשַׁךְ דֶּרֶךְ הַעֵץ הַחַיִּים, כְּדִי לִזְוֹן אִתְּ הַחַיִּינִים.

"מאמר גלות השכינה ושלישת הקליפה" ומבואר בו כי בחרבן בית המקדש נתגרשה השכינה ממקומה ונפלה בגלות, וכן בחינת הקב"ה הנקרא ז"ל ירד ממקומו. ושרתה הקליפה תמורת השכינה הגבירה. (מקור המאמר זוהר חדש מדרש איכה דף קיא ע"א, צנזאוריני וזהר חדש כרך ג עמ' תרנה-תרנו)

עוד מה שכתוב איכה וישבה בדרך כדי לפרש פסוק זה רַבִּי הָרְפִינָס פֶּתַח הַקְּדִים לְפָרַשׁ מִה שְׂכֵמוֹת וּשְׁלַחְהוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מִגֵּן עֵדֶן וְגו' וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁפֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן, הֵנָּה מִה שְׂכֵמוֹת וַיִּגְרַשׁ "אִתְּ", דָּא כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל בְּחֶרְפֵּן בִּי מִקֶּדְשָׁא זֶה רֹמְזוֹ עַל כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה צְחוּרְצֵן צִיַּת הַמִּקְדָּשׁ, הַנִּקְרָאֵת "אִתְּ", דְּאִתְתַּרְכַּת בְּתִירוּכִין שְׁנַתְּגַרְשָׁה בְּגִזְרָתָהּ, צְחִינָה הַתְּחַמוּנָה שְׂכַה הַגְּלוּת, וְהִיא נִתְּגַרְשָׁה בְּחֻזְקָה, וְעוֹד דְּאִשְׁתַּלְחַת בְּשְׁלוּחִין שְׁנַשְׁלַחַת צְשׁוּחִין, צְחִינָה הַעֲלִיּוֹנָה שְׂכַה שֶׁהִיא מְשׁוּלַחַת עִם אִימָא עֵלָאָה, דְּכַתִּיב (רוֹת א יט) וְתִלְכְּנָה שְׂחִיָּה, שְׂשִׁיָּהּ מְשׁוּלַחַת עִם הָאָדָם לְתַעֲלַת הָאָדָם, לְרַחֵם עֲלֵיו שִׁיָּהּ עִמּוֹ שְׂחִי מְשׁוּבֹת שְׂחִי הַיִּי, וְאִזְ וְכְּרִסִּיָּא דְּמִלְכָּא נְפִלַת הַכֶּסֶף שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא כְּסָא לְז"ל הַנִּקְרָא מֶלֶךְ נְפִלַת, וְעֵינִן נְפִילַתָהּ הִיא כְּמוֹ שְׂכֵמוֹת הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמִים אֶרֶץ, וּמִפְרַשׁ כִּי (ה"ג הַרְמֵק) וַיִּגְרַשׁ אֶת אוֹיֵב שְׂגַרְשָׁא אִתְּ הַשְּׂכִינָה, וּמִפְרַשׁ דָּא כְּרִסִּיָּא דְּמִלְכָּא זֶהוּ כְּסָא שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאֵת "אִתְּ", וְוִי דְּאִתְתַּרְכַּת וְוִי דְּנְפִלַת אוֹיֵב שְׁנַתְּפִזְרָה, אוֹיֵב שְׁנַתְּגַרְשָׁה, אוֹיֵב שְׁנַפְלָה צְגֻלוֹת.

ומה שכתוב "האדם" היינו ההוא דְּשְׁלִיט עַל כְּרִסִּיָּא וְז"ל הַשּׁוֹלֵט עַל הַכֶּסֶף, מִפְּנֵי שְׁשִׁלְמוֹתוֹ הוּא מִמֶּנָּה, וְכִיּוֹן שֶׁהִיא נְפִלָה, נְפֵל גַּם הוּא, כִּי עַל יְדֵי הַתְּעוֹרְרוֹתָהּ יֵשׁ לֹא שְׁפַע וְצִרְכָה,

וְשָׁלְמָה מִלְכָּא צְוּוּחַ וְאָמַר (משלי ל כא) תַּחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אָרְץ וְגוֹמֵר תַּחַת עֶבֶד פִּי יִמְלֹךְ וְגוֹמֵר וְשִׁפְחָה פִּי תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ, שִׁפְחָה לָּגוּ גְּבִירָתָהּ לְבָר, אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, מֵאֵי בְּדָד, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ויקרא יג טו) בְּדָד יֵשֶׁב מִחוּץ לְמַחֲנֵה מוֹשְׁבָיו.

מתוק מדבש

יִשְׁבָּה בְּדָד וּמִפְרֵשׁ מֵאֵי בְּדָד וְאוֹמַר כְּמָה דָּאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר בְּדָד יֵשֶׁב מִחוּץ לְמַחֲנֵה מוֹשְׁבָיו פִּירוּשׁ הַשְּׂכִינָה יוֹשְׁבֵי צֶדֶד מִחוּץ לְמַחֲנֵה, דְהֵיִינוּ צְגֻלוֹת צְחוּץ לְאַרְץ.

וְשָׁלְמָה מִלְכָּא צְוּוּחַ וְאָמַר וְשָׁלְמָה הַמֶּלֶךְ נֶעֱקַב וְאָמַר, תַּחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אָרְץ וְגוֹמֵר תַּחַת עֶבֶד פִּי יִמְלֹךְ וְגוֹמֵר וְשִׁפְחָה פִּי תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ הִנֵּה הַקְּלִיפָה נִקְרָאת שְׂפָחָה וְהַשְּׂכִינָה גְּבִירָתָהּ, וְעַתָּה אֲחֵר מוֹרֵנָן צִיַּת הַמַּקְדָּשׁ שִׁפְחָה לָּגוּ גְּבִירָתָהּ קְיָבֵר הַשְּׂפָחָה הִיא צְפִינִים וְגְּבִירָתָהּ הִיא צְחוּץ, וְעַל זֶה נֵאמַר אֵיכָה

דברים יום רביעי

צער ישראל על גלות השכינה

שָׁלְחוּ לָהּ בְּנֵי אֶרֶץ קְדִישָׁא, יְאוֹת דְּאִתּוֹן אֲתַבְדְּרִתּוֹן בֵּינֵי עַמְמֵיָא, וְאִתּוֹן לְבַר מְאָרְעָא קְדִישָׁא, וְיְאוֹת לָכוּ לְמַבְפֵי עֲלֵיכּוּ וְעַל גְּרַמְיִיכּוּ, דְּנַפְקִתּוֹן מִנְהוֹרָא לְחִשׁוּכָא, פְּעַבְדָּא דְּנַפְיָא מִבֵּי מְאָרְיָה, אֲבָל אֲנִן אִית לָן לְמַבְפֵי וְלַמְעַבְד הֶסְפִידָא, וְלָן שְׁדֵר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְפָרָא דְהֶסְפִידָא, דְאֲנִן בְּנֵהָא דְמִטְרוֹנִיתָא וְאֲנִן מִבְּנֵי בֵיתָהּ, וְיִדְעִין יְקָרָא דְמְאָרֵי עֲלֵמָא, וְלָן יְאוֹת לְמַבְפֵי, וְלַפְרָשָׁא אֵינוֹן אֲלֵפ־א בֵּיתֵי־ן.

וְאֲנִן יִתְמִין בְּלָא אָבָא וְאֵמָא, וּמְסַתְפְּלִין עֵינֵינוּן לְכוֹתְלֵי בֵיתָא דְאֵימְנָא וְהָא אֲתַחֲרַב, וְלָא אֲשַׁפְחָנָא לָהּ, דְהוֹת יְנָקָא לָן בְּכָל יוֹמָא, בְּיוֹמִין קְדָמָיִן מְשַׁפִּירוּ דִּילָהּ, וְהוֹת נְחִימַת לָן, וּמְמַלְלַת עַל לְבָנָא, כְּאֵמָא לְבָרָה. כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה סו יג) כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ וְגוֹמַר.

וְהַשְׁתָּא אֲסַתְפְּלִין עֵינֵינוּן לְכָל סֵטֶר, וְאִתְר בֵּית מוֹתְבָא דְאֵימְנָא אֲתַבְּלָל, וְהָא אֲתַחֲרַב, נְבִטְשׁ רִישָׁא לְכוֹתְלֵי בֵיתָא וּמוֹתְבָהּ, מֵאֵן יִנְחַם לָן, וּמֵאֵן יִמְלַל עַל לְבָנָא, וְיִגִּין עֲלָנָא קָמֵי מְלָפָא.

פֶּד הוֹיִנֵן חֲטָאֵן קָמֵי אַבּוֹנָא, וְסִלִיק רְצוּעָה לְאֲלֶקְאָה לָן, אִיהִי קְיִימַת לְקַמְזוּ, וּמְקַבְּלַת מְלָקִיוֹתָא דְמְלָפָא,

מתוק מדבש

וירדתם פלאים בצאתכם חוצה מחיק האם, כי אפילו בחורבנה ארץ ישראל קדושה ואוירה אויר קדוש, והיוצאים חוצה לה, הם יוצאים מאור לחשך, ועוד היושבים בה הם בחינת בנים בסוד נשמה דאצילות, והיוצאים חוצה לה אינם אלא בחינת עבדים שנשמתם מן עולמות בריאה יצירה עשיה, לכן גם חלק המגילה המורה על הגלות לנו ראוי לפרשו.

והוסיפו בני ארץ ישראל לומר לבני בבל, וְאֲנִן יִתְמִין בְּלָא אָבָא וְאֵמָא ואנו כיתומים בלי אב ואם, כי אמנו השכינה יצאה

בגלות, ואבינו הקדוש ברוך הוא יצא עמה לשמרה מאחיות החיצוניים, וּמְסַתְפְּלִין עֵינֵינוּן לְכוֹתְלֵי בֵיתָא דְאֵימְנָא וְהָא אֲתַחֲרַב ואנו מסתכלים בעינינו לכותל ביתה של אמנו והרי נחרב, וְלָא אֲשַׁפְחָנָא לָהּ ואין אנו מוצאים אותה בביתה, דְהוֹת יְנָקָא לָן בְּכָל יוֹמָא בְּיוֹמִין קְדָמָיִן מְשַׁפִּירוּ דִּילָהּ שהיא היתה מינקת לנו בכל יום בימים הראשונים משפע היפה והמובחר שלה, וְהוֹת נְחִימַת לָן וּמְמַלְלַת עַל לְבָנָא כְּאֵמָא לְבָרָה והיא היתה מנחמת אותנו ומדברת על לבנו כמו אם המנחמת את בנה, כְּמָה דְאֵת אָמַר כמו שנאמר כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ כי דרך האם לנחם את בנה יותר מן האב, ורצה לומר שבני ארץ ישראל בזמן הבית אם נודמנה להם איזו צרה ח"ו היו מתפללים בדמעות במקדש, ומיד היו נענים ומתנחמים מצרתם, מה שלא היה כן אחר החורבן.

וְהַשְׁתָּא, אֲסַתְפְּלִין עֵינֵינוּן לְכָל סֵטֶר ועתה עינינו מסתכלות לכל צד, וְאִתְר בֵּית מוֹתְבָא דְאֵימְנָא אֲתַבְּלָל וְהָא אֲתַחֲרַב ומקום בית מושבה של אמנו נתבלבל ונחרב, נְבִטְשׁ רִישָׁא לְכוֹתְלֵי בֵיתָא וּמוֹתְבָהּ ואנו מכים ראשו לכותל ביתה ומושבה, מֵאֵן יִנְחַם לָן וּמֵאֵן יִמְלַל עַל לְבָנָא כי מי ינחם לנו ומי ידבר על לבנו, וְיִגִּין עֲלָנָא קָמֵי מְלָפָא ומי יגן עלינו לפני המלך ב"ה.

ומפרש ואמר פֶּד הוֹיִנֵן חֲטָאֵן קָמֵי אַבּוֹנָא כי כשהיינו חוטאים לפני אבינו, וְסִלִיק רְצוּעָה לְאֲלֶקְאָה לָן והרים את הרצועה להכות אותנו, אִיהִי קְיִימַת לְקַמְזוּ השכינה עמדה לפנינו, וּמְקַבְּלַת מְלָקִיוֹתָא דְמְלָפָא בְּגִין לְאֲנָנָא עֲלָנָא ותחתינו היתה

"מאמר צער ישראל על גלות השכינה" ומבואר בו כי בני ארץ ישראל השיגו את צער גלות השכינה ביותר, ופתחו בהספד לפרש את גודל החסרון, ואמרו כי: לשעבר השפע היה ניתן דרך השכינה, והיא היתה מנחמת את ישראל כשהיתה להם צרה והתפללו, וכשהיו חוטאים היתה השכינה מקבלת מלקות תמורת בניה, ועתה חסרנו כל בנפילתה. והגם שאין אנו יודעים מקומה הנה אנו מתבשרים בנפילתה וירידתה, כי היא בוכה על בניה, ומתייסרת בריחוקה.

(מקור המאמר זוהר מדש מדש איכה דף קי ע"ג, ציטורינו זהר מדש כרך ג עמ' טרמו-טרמט)

שָׁלְחוּ לָהּ בְּנֵי אֶרֶץ קְדִישָׁא שִׁלְחוּ לָהֶם בְּנֵי אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה לומר לבני בבל, יְאוֹת דְּאִתּוֹן אֲתַבְדְּרִתּוֹן בֵּינֵי עַמְמֵיָא אמת שאתם נתפורתם בין האומות, וְאִתּוֹן לְבַר מְאָרְעָא קְדִישָׁא ואתם מחוץ לארץ הקדושה, וְיְאוֹת לָכוּ לְמַבְפֵי עֲלֵיכּוּ וְעַל גְּרַמְיִיכּוּ דְנַפְקִתּוֹן מִנְהוֹרָא לְחִשׁוּכָא וראוי לכם לבכות עליכם ועל עצמכם על שיצאתם מאור לחשך, פְּעַבְדָּא דְּנַפְיָא מִבֵּי מְאָרְיָה כעבד היוצא מבית רבו, אֲבָל אֲנִן אִית לָן לְמַבְפֵי וְלַמְעַבְד הֶסְפִידָא אבל באמת אנו יש לנו לבכות ולעשות הספד, וְלָן שְׁדֵר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְפָרָא דְהֶסְפִידָא ולנו שלח הקדוש ברוך הוא את ספר של ההספד שהוא מגילת איכה, דְאֲנִן בְּנֵהָא דְמִטְרוֹנִיתָא וְאֲנִן מִבְּנֵי בֵיתָהּ כי אנו בניה של השכינה ואנו מבני ביתה, בסוד נשמה דאצילות, וְיִדְעִין יְקָרָא דְמְאָרֵי עֲלֵמָא לכן אנו יודעים כבודו של רבון העולם, מה שאין כן בני חוץ לארץ לא יוכלו להשיג מעלת ארץ ישראל הטוב המושג בזמן בנינה, והרע שנעשה בחורבנה, וְלָן יְאוֹת לְמַבְפֵי ולכן לנו ראוי לבכות, וְלַפְרָשָׁא אֵינוֹן אֲלֵפ־א בֵּיתֵי־ן ולפרש את פסוקי א' ב' שבמגילת איכה, ורצה לומר שאנו נפרש אותה כבנים על דרך הסוד שיעורר את המרירות יותר.

ורצה לומר שבני ארץ ישראל אמרו לבני בבל, כי אנו משיגים את רעתכם בגלות יותר מכם, כי אתם אבדתם את חלק הסוד שבארץ ישראל,

בְּגִין לְאֲגָנָא עֲלֵנָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שם נג ה) וְהוּא מְחַלְל מְפָשְׁעֵינוּ מְדָפָא מְעוֹנוֹתֵינוּ וְגוֹמַר וּבַחֲבֵרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ, וְהִשְׁתָּא אִימָא לִית לָן, וְוִי לָן, וְוִי לָכוּ, לָן יָאוֹת לְמַבְכִּי, לָן יָאוֹת לְמַסְפַּד, לָן יָאוֹת לְפִתְרָא אֵינוֹן מִלִּין דְּמִרִירוֹ, לְאוֹדְעָא לְהוּ לְאֵינוֹן דִּידְעִין לְמַבְכִּי מִלִּין דְּהִסְפִּידָא.

נְקָרַב בְּכָל יוֹמָא לְגַבֵּי עֲרֶסָא דְאִימָנָא, וְלֹא נִשְׁפַּח לָהּ תַּמָּן, נִשְׁאֵל עֲלֵהּ, לִית מָאן דִּישְׁגַּח עֲלָן, נִשְׁאֵל לְעֲרֶסָא דִילָהּ, אֲתַבְּלָבְלָא, נִשְׁאֵל לְכוּרְסֵיָא, נִפְלַת, נִשְׁאֵל לְהִיכְלִין דִילָהּ, אֲוֹמָאן אֵינוֹן דְלֹא יִדְעִין מִינָהּ, נִשְׁאֵל לְעַפְרָא, רְשִׁימוֹ דְעַקְבָּתָא לִית תַּמָּן.

נִשְׁאֵל לְאִיגְרָא, הָא אִיגְרָא אָתִיב לָן, דְתַמָּן יִתְבַּה מְבַכָּה וּמִיִּלְלַת (עלן), וְאֲזַלַת מְבַכָּה צוֹנַחַת בְּקוֹל מְרִירוֹ עֲלָן, מְאִיגְרָא לְאִיגְרָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שם כב א) מַה לָּךְ אִפּוּא פִי עֲלִית כְּלָךְ לַגְּזוֹת, נִשְׁאֵל לְאוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, כְּלָהוּ אָמְרִין דְשָׁמְעוּ קָל מְרִירוֹ דְבְכֵיהּ דְמְבַכָּה עַל בְּנֵהָא, וְלֹא יִדְעִין לָאן אֲסַתְלָקַת.

לָן יָאוֹת לְמַבְכִּי, לָן יָאוֹת לְמִסְפַּד, נִנְשָׁק עַפְרָא דִרְגְלָהּ, נִנְשָׁק אֲתַר בֵּי מוֹתְבָּה, נִנְשָׁק פּוֹתְלֵי הֵיכְלָא, וְנִבְכִי בְּמִרִירוֹ. אָנֹן נִפְתַּח בְּהִסְפִּידָא, דְחִמִּינֵן בְּכָל יוֹמָא כָּל הָאִי, נִבְכִי תְדִיר וְלֹא אִיתְנָשִׁי מְרִירוֹ דְבְכֵיהּ מִינָן.

מתוק מדבש

יִדְעִין מִינָהּ הֵם נִשְׁבַּעִים שְׁאִינֵם יוֹדְעִים מִמֶּנָּה, נִשְׁאֵל לְעַפְרָא רְשִׁימוֹ דְעַקְבָּתָא לִית תַּמָּן נִשְׁאֵל אֵת הַעֲפָר וְרוֹשֵׁם עַקְבוֹתֶיהָ וְאִינָה שֵׁם, הִנֵּה סוֹד הַעֲפָר הוּא סוֹד מְלֹאכֵי עוֹלָם הַעֲשִׂיָה, שֵׁם מְקוֹם דְרִיסַת רַגְלֵי הַשְּׂכִינָה, וְשֵׁם הַתַּפְשׁוּטוֹת בַּחֲיִינוֹתֶיהָ הָאֲחֵרוֹנוֹת, וְרוֹשֵׁם עַקְבוֹתֶיהָ הֵם נְצוּצוֹתֶיהָ הַמִּתַּפְשָׁטִים אֵלֵיהֶם, וְהֵם כְּדַמוֹת עַקְבוֹת לְאוֹרָה הַעֲלִיִן.

נִשְׁאֵל לְאִיגְרָא נִשְׁאֵל אֵת הַגַּג שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִם הַשְּׂכִינָה נִמְצָאָת שֵׁם, וְהֵינֵנוּ בַּחֲיִנְתָּהּ בְּשֵׁשׁ קְצוֹת דו"א, שֵׁשׁ הֵיא מִסְתַּלַּקַת לְבָכוֹת עַל חוֹרְבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְגַלוּת בְּנֵיהּ, הָא אִיגְרָא אָתִיב לָן הִרִי הַגַּג מְשִׁיב לָנוּ, דְתַמָּן יִתְבַּה מְבַכָּה וּמִיִּלְלַת עֲלָן כִּי שֵׁם יוֹשְׁבַת הַשְּׂכִינָה וְהִיא בּוֹכָה וּמִילַלַת עֲלֵינוּ, וְאֲזַלַת מְבַכָּה צוֹנַחַת בְּקוֹל מְרִירוֹ עֲלָן מְאִיגְרָא לְאִיגְרָא וְהוֹלַכַת מַגַּג לַגַּג בּוֹכָה וְצוֹעֶקַת בְּקוֹל מֵר עֲלֵינוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר מַה לָּךְ אִפּוּא פִי עֲלִית כְּלָךְ לַגְּזוֹת, נִשְׁאֵל לְאוֹרְחִין וּשְׁבִילִין נִשְׁאֵל לְדַרְכִּים וּלְשְׁבִילִים, הֵם אֲרַחוֹת הַשְּׁפַע וּשְׁבִילֵי הַבְּרַכָּה, וְשׁוֹאֲלִים מֵהֶם אִם הֵיא מִשְׁפַּעַת בְּהֵם כִּיּוֹן שְׁעֵלְתָּה שֵׁם, וְהֵם אוֹמְרִים שְׁאִינֵם שׁוֹמְעִים בְּרַכּוֹת מִפְּנֵי שְׁנֵהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ, וְזֶה שְׁאֵמַר כְּלָהוּ אָמְרִין דְשָׁמְעוּ קָל מְרִירוֹ דְבְכֵיהּ דְמְבַכָּה עַל בְּנֵהָא כּוֹלֵם אוֹמְרִים כִּי שְׁמַעוּ קוֹל מֵר שֶׁל בְּכִיָּה שְׁבַכְתָּה הַשְּׂכִינָה עַל בְּנֵיהּ, כִּי הֵיא הַמִּקְבַּלַת אֵת דִּין הַחֶזֶק הַמִּתְעוֹרֵר כְּנ"ל, וְלֹא יִדְעִין לָאן אֲסַתְלָקַת אֲבָל אֵינֵם יוֹדְעִים אִיפֵה נִסְתַּלְקָה.

לְכֵן לָן יָאוֹת לְמַבְכִּי לָן יָאוֹת לְמִסְפַּד לָנוּ רְאוּי לְבָכוֹת וּלְנוּ רְאוּי לְהִסְפִּיד, נִנְשָׁק עַפְרָא דִרְגְלָהּ, נִנְשָׁק עַפְרָא רַגְלֵיהּ, נִנְשָׁק אֲתַר בֵּי מוֹתְבָּה נִנְשָׁק מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבָה, נִנְשָׁק פּוֹתְלֵי הֵיכְלָא וְנִבְכִי בְּמִרִירוֹ נִנְשָׁק אֵת כּוֹתְלֵי הֵיכְלָהּ וְנִבְכָה בְּמִרִירוֹת, אָנֹן נִפְתַּח בְּהִסְפִּידָא אֲנוּ נִפְתַּח בְּהִסְפַּד, דְחִמִּינֵן בְּכָל יוֹמָא כָּל הָאִי שְׁאֵנוּ רוֹאִים בְּכָל יוֹם כֹּל זֶה, נִבְכִי תְדִיר וְלֹא אִיתְנָשִׁי מְרִירוֹ דְבְכֵיהּ מִינָן וְנִבְכָה תְּמִיד וְלֹא תִשְׁכַּח הַמִּרִירוֹת שֶׁל הַבְּכִיָּה מֵאֲתָנוּ.

הֵיא מִקְבַּלַת אֵת הַמְּכוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ כְּדִי לְהַגִּן עֲלֵינוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר בְּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְכֵן הוּא כְּבִיכּוֹל בְּשִׂכְנֵיהּ הַקְּדוּשָׁה, וְהוּא מְחַלְל כִּי הוּא נִתְמַלֵּא חֲלַחְלָה מְפָשְׁעֵינוּ לְכַפֵּר עַל פְּשָׁעֵינוּ, מְדָפָא וְהוּא שְׁבוּר וְכַתּוּת מְעוֹנוֹתֵינוּ לְכַפֵּר עַל עוֹנוֹתֵינוּ, "מוֹסַר שְׁלוֹמֵנוּ עֲלֵינוּ", הִיסוּרִים הֵרְאוּם לְבֹא עֲלֵינוּ לְמַרְק הַעוֹן לְהַתְּמִיד שְׁלוֹמֵנוּ, בָּאוּ עֲלֵינוּ, וּבַחֲבֵרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ וּבַחֲבוּרָה וּבְמַכָּה הַבָּאָה עֲלֵינוּ נִרְפָּא לָנוּ נִגְעֵי הַעוֹן, וְהִשְׁתָּא אִימָא לִית לָן, וְוִי וְעַתָּה אֲמַנּוּ אֵינָה אֲתָנוּ, אוֹי, וְוִי לָן, וְוִי לָכוּ אוֹי לָנוּ וְאוֹי לָכֵם, לְכֵן לָן יָאוֹת לְמַבְכִּי לָן יָאוֹת לְמַסְפַּד לָנוּ רְאוּי לְבָכוֹת וּלְנוּ רְאוּי לְסַפּוֹד, לָן יָאוֹת לְפִתְרָא אֵינוֹן מִלִּין דְּמִרִירוֹ לָנוּ רְאוּי לְפִתּוֹר וּלְבֹאֵר אוֹתָם הַדְּבָרִים הַמְּרִים שְׁבַמְגִילַת אִיכָה, לְאוֹדְעָא לְהוּ לְאֵינוֹן דִּידְעִין לְמַבְכִּי מִלִּין דְּהִסְפִּידָא הַהוֹדִיעַ לְאוֹתָם הַיּוֹדְעִים לְבָכוֹת אֵת דְּבַרֵי הַהִסְפַּד שֶׁל מְגִילַת אִיכָה, שְׁגַם הֵם יִבְכוּ וַיִּסְפְּדוּ עַל חוֹרְבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וְרַצָּה לוֹמַר בְּכָל עַת שְׁנִגְזַר אִיזוֹ גּוֹרָה רַעָה וְצָרָה שְׁלֹא תִבָּא עַל הַצְּבוּר, שְׁהֵיא בָאָה מִחַמַּת הַתְּעוֹרְרוֹת דִּין הַחֶזֶק מִגְּבוּרָה דו"א בְּעוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַדִּין נִפְעַל עַל יְדֵי הַרְצוּעָה בִּישָׂא שְׁהֵיא הַקְּלִיפָה, אֲזַ מִיד הַשְּׂכִינָה מוֹדַמְנַת וְהֵיא מִקְבַּלַת אוֹתָהּ הַגּוֹרָה שְׁלֹא תִמְשַׁךְ לְמַטָּה, וּמִמְתַּקַת אוֹתָהּ בְּרַחֲמִים, וּמִשְׁפַּעַת אֵת הַדִּין עַל חֲסִיד מַחְסִידֵי הַדּוֹר, כְּגוֹן רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן וּרְבִינוּ הַקְּדוֹשׁ שְׁהַשְּׂכִינָה עִמָּהֶם, וְהֵם מִקְבָּלִים יְסוּרִים שֶׁל אַהֲבָה מִמֶּשׁ, דְּהֵינּוּ יְסוּרֵי הַשְּׂכִינָה, וְבוֹזָה הֵם מְגִינִים עַל הַדּוֹר, וְזֶה שְׁאֵמַר "וּמִקְבַּלַת מְלָקוּתָא דְמִלְכָא בְּגִין לְאֲגָנָא עֲלֵנָא". (רמ"ק)

עוֹד אֲמַרוּ בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבִנֵי בָבֶל, נְקָרַב בְּכָל יוֹמָא לְגַבֵּי עֲרֶסָא דְאִימָנָא אֲנוּ מִתְקַרְבִּים בְּכָל יוֹם לְמַטְתָּהּ שֶׁל אֲמַנּוּ, שְׁהֵיא קָדַשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְלֹא נִשְׁפַּח לָהּ תַּמָּן וְאֵין אֲנוּ מוֹצֵאִים אוֹתָהּ שֵׁם, נִשְׁאֵל עֲלֵהּ אֲנוּ שׁוֹאֲלִים עֲלֵיהּ, לִית מָאן דִּישְׁגַּח עֲלָן וְאֵין מִי שִׁישְׁגִיחַ עֲלֵינוּ שִׁיגִיד לָנוּ אֵת מְקוֹמָהּ, נִשְׁאֵל לְעֲרֶסָא דִילָהּ, אֲתַבְּלָבְלָא נִשְׁאֵל אֵת הַמַּטָּה שְׁלָהּ, הִרִי נִתְבַּלְבַּלָהּ, נִשְׁאֵל לְכוּרְסֵיָא, נִפְלַת נִשְׁאֵל אֵת כִּסֵּא שְׁלָהּ שְׁבַעוֹלָם הַבְּרִיאָה, הִרִי נִפְל, נִשְׁאֵל לְהִיכְלִין דִילָהּ נִשְׁאֵל אֵת הַהִיכְלוֹת שְׁלָהּ, שְׁהֵם שְׁבַעַה הִיכְלוֹת שְׁבַעוֹלָם הַבְּרִיאָה שְׁבָהֶם נִמְצָאוֹת הַשְּׁבַע נְעוּרוֹת (שְׁבַעַה מְלֹאכִים) הֵרְאוּיוֹת לְתַת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, אֲוֹמָאן אֵינוֹן דְלֹא

דברים יום חמישי

צער הקב"ה על גלות השכינה

פְּתַחוּ אֵינְהוּ וְאָמְרוּ, אֵיכָה יִשְׁבֶּה בְּדַד הָעִיר, פְּתִיב (ישעיה כב ה) פִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה וְגוֹמַר, פִּי יוֹם, חַד יוֹמָא אֵית לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְחִימָא דְנַפְשֵׁיהּ, פְּלִילָא מְפַל שְׁאָר יוֹמִין, שִׁית יוֹמִין פְּלִילֵן בֵּהּ, וְהוּא פְּלִילָא דְכָלְהוּ, וְעַל דְּאֶסְגִּיאוּ חוּבִין, אֶסְתַּלַּק לְעֵלָא לְעֵילָא, לְבִי עֲלָמָא דְחַיִּין.

פְּדִין מִתַּחַת שְׁפוּלֵי מִשְׁפָּנָא, קָם יוֹמָא דְמְרִירו, יוֹמָא דְבִכְיָה, יוֹמָא דְצַעֲרָא, יוֹמָא דְאִיקְרִי מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה, וְעַל בְּגוּ מִשְׁפָּנָא וְשִׁיצֵי וְסָאִיב, וְרַבּוּנָא דְמִשְׁפָּנָא אֲזַל וְעַרְק וְאֶתְתַּרְךָ מִגּוּ מוֹתְבִיָּה, לְגוּ טוּרָא דְלִבְר וּלְגוּ טוּרָא דְחַרוּב, וּמִשְׁפָּנָא אֲשַׁתְּצִי וְאֶתְחַרְב.

לְבַתֵּר נַחַת הָהוּא יוֹמָא עֵילָאָה דְאֶסְתַּלַּק, שְׁאֵל עַל מִשְׁפָּנֵיהּ, וְהָא אֶתְחַרְב, עַאֵל וְאֲשַׁגַּח עַל מְאָרֵי דְמִשְׁפָּנָא, מְטְרוּנִיתָא רְחִימָתָא דְנַפְשֵׁיהּ, וְהִיא אֶתְתַּרְכַּת וְעַרְקַת, וְכָל בְּנֵינָה סְתִיר, פְּדִין שְׁאָרֵי לְמַגְעֵי גּוּעָא בְּתַר גּוּעָא, פְּנַהִימוּ דְתַרְנַגּוּלָא עַל נוֹקְבֵיָּהּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שם) מְקַרְקַר קַר, נְהִימוּ פְּתַרְנַגּוּלָא, קִיר, רְבוּן, שְׁלִיטָא.

מתוק מדבש

הס"מ וכחמיו, וְעַאֵל בְּגוּ מִשְׁפָּנָא וְשִׁיצֵי וְסָאִיב וְהוּא נִכְסַּם בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן וְהַשְׁמִית וְטִימַל אֹתוֹ, וְרַבּוּנָא דְמִשְׁפָּנָא וְאֲדוּן הַמִּשְׁכָּן שְׁהִיא הַשְׁכִּינָה, אֲזַל וְעַרְק וְאֶתְתַּרְךָ מִגּוּ מוֹתְבִיָּה הֵלֵךְ וְזַרְחָ וְנִתְגַּרַשׁ מִתּוֹךְ מוֹשְׁבּוֹ, דְּגוּ טוּרָא דְלִבְר וְדְגוּ טוּרָא דְחַרוּב אֵל הַהַר שְׂצוֹחַ וְלַהַר הַחַרוּב, שְׁסַם מִשְׁכַּן הַמִּינִינִים שְׂזַחַם מִתְּלַצְחַת הַשְׁכִּינָה צְסוּד הַגְּלוּת, וּמִשְׁפָּנָא אֲשַׁתְּצִי וְאֶתְחַרְב וְאֵזוּ הַמִּשְׁכָּן נִשְׁחַת וְנִחְרַב שְׁהוּא הַצִּית הַמִּקְדָּשׁ הַרְאִשׁוֹן.

"מאמר צער הקב"ה על גלות השכינה" ומבואר בו כי כשהרבו ישראל עונות, נסתלק הקב"ה שהוא בחינת ז"א, למעלה אל הבינה, ומבאר בפנימיות את צער השכינה בגלות, שירדה אל מקום החיצונים, ושהקב"ה יורד לבכות ולקונן באיכה, על פרידת השכינה ממנו, שבנינה נהרס, והיחוד נפרד.

(מקור המאמר זוהר חדש מדרש איכה דף קיא ע"א, ציטורינו זהו חדש כרך ג עמ' תרמט-תרנב)

דְּבַתֵּר נַחַת הָהוּא יוֹמָא עֵילָאָה דְאֶסְתַּלַּק אַחַר כֵּךְ יֵרַד אֹתוֹ, יוֹם הַעֲלוּן שְׁהוּא ז"א שְׁנִסְתַּלַּק לְמַעְלָה אֵל הַכְּתָר, וְיוֹרַד לְצִחַת עַל פְּרִידַת הַשְׁכִּינָה מִמֶּנּוּ, שְׁאֵל עַל מִשְׁפָּנֵיהּ וְהָא אֶתְחַרְב וְהוּא שׁוֹאֵל עַל מִשְׁכָּנו שְׁהוּא הַצִּית הַמִּקְדָּשׁ מִקּוֹם הַשְּׂרָחַת הַשְׁכִּינָה, וְהִנֵּה נִחְרַב, עַאֵל וְאֲשַׁגַּח עַל מְאָרֵי דְמִשְׁפָּנָא נִכְסַּם וְהַצִּיט עַל אֲדוּן הַמִּשְׁכָּן, דְּהֵיִינוּ עַל מְטְרוּנִיתָא רְחִימָתָא דְנַפְשֵׁיהּ שְׁהִיא הַשְׁכִּינָה הַאֲרוּזָה לְפִשׁוּ, וְהִיא אֶתְתַּרְכַּת וְעַרְקַת וְהִיא נִתְגַּרַשָּׁה וְזַרְחָה, וְכֵן בְּנֵינָה סְתִיר וְכָל צִינָה שְׁהוּא הַצִּית הַמִּקְדָּשׁ נִהַרַס, פְּדִין שְׁאָרֵי לְמַגְעֵי גּוּעָא בְּתַר גּוּעָא אֵזוּ הַתְּחִיל ז"א לְלַעוֹק לַעֲקוּת אַחַר לַעֲקוּת, בְּנַהִימוּ דְתַרְנַגּוּלָא עַל נוֹקְבֵיָּהּ כְּנַהִימַת הַתַּרְנַגּוּל עַל נִקְצַחַתוֹ שְׂזַרְחָה מִמֶּנּוּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב זֶהוּ שְׂכַחַתוֹ מְקַרְקַר קַר (מִלַּת "מְקַרְקַר" מִפְּרַשׁ רַש"י (צַמַּס' תַּעֲנִית דף כט ע"א) שְׁהוּא לְשׁוֹן יִלְלָה), דְּהֵיִינוּ בְּנַהִימוּ דְתַרְנַגּוּלָא שְׁנוּהַם כְּתַרְנַגּוּל, מִלַּת קִיר פִּירוּשָׁה צִלְשׁוֹן יוֹן רְבוּן שְׁלִיטָא אֲדוּן וְשִׁלִּיט שְׁהוּא ז"א.

פירוש הפסוק המובא להלן כי יום מהומה מוכן לה להביא על ירושלים, (מהומה ענינו שנה, כמו והמס מהומה גדולה, דברים ז כג), ומבוסה (ענין רמיסה, כמו והוא יצום לנינו, תהלים פ יד), ומבוכה (ענין צלצל, כמו נצוים הס צארכן, שמוט יד ג), לאדני"י אלהי"ם צבאות, בגי חזיון היינו בירושלים שהיא גיא שנתבאו עליה רוב נבואות, מקרקר קיר פירוש האויב יהרוס קירות החומות, ושוע אל ההר האויב יצעק עלו להר ציון וכבשוה. (מגילות)

פְּתַחוּ אֵינְהוּ וְאָמְרוּ עוֹד פִּתְחוּ צִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ, מַה שְׂכַחַתוֹ אֵיכָה יִשְׁבֶּה בְּדַד הָעִיר הִנֵּה פְּתִיב, פִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה וְגוֹמַר וּמִפְּרַשׁ מַה שְׂכַחַתוֹ פִּי יוֹם אַחַד שְׁהוּא ז"א יֵשׁ לְהַקְדוּשׁ צְרוּךְ הוּא הוּא הַצִּינָה, וְז"א הוּא אַהֲוֹב לְנַפְשׁוֹ וְהוּא צֵן שְׁעוּעִים לְאִמּוֹ, בְּדֵיִלָּא מְכַלֵּשׁ שְׁאָר יוֹמִין הוּא כְּלוּל מִכָּל שְׂחַר הַיָּמִים, דְּהֵיִינוּ שִׁית יוֹמִין בְּדֵיִלֵן בֵּהּ כָּל שְׁשֵׁה יָמִים שְׁהַם שְׁשֵׁה קְצוּת כְּלוּלִים צו, וְהוּא בְּדֵיִלָּא דְבַתֵּרְהוּ וְהוּא כוּלֵל אֵת כּוּלַם, וְעַל דְּאֶסְגִּיאוּ חוּבִין, אֶסְתַּלַּק דְּעֵילָּא דְּעֵילָּא דְּעֵילָּא לְבִי עֲלָמָא דְחַיִּין וְעַל שִׁיִּשְׂרָאֵל הַרְצוּ עוֹנוֹת, נִסְתַּלַּק ז"א לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְצִחַת הַעוֹלָם שֶׁל הַחַיִּים, דְּהֵיִינוּ לְמַעְלָה מִן הַצִּינָה אֵל הַכְּתָר, צְסוּד הַכְּתוּב (תהלים י א) לְמַה ה' תַּעֲמַד צְרוּחִק.

ואפשר עוד לפרש את מאמר הנזכר לפי מה שכתב הארז"ל בעץ חיים (שער לו פ"ב), כי כשגרמו העונות ונחרב בית הראשון, הנה צעת החורבן עצמו ירדה המלכות אחורי היסוד ד"א, אצל ט' ספירות העליונות שזה לא ירדו לקליפות כמו שהיה בנפשו של אדם הראשון, אלא עלו למעלה בתוך שרשיהן שז"א, ואם לא הייתה המלכות מתמעטת במיעוט גדול כזה, לא היה יכולת אל הקליפות ולאומות העולם להחריב את בית המקדש, אך אמנם חזרו הט' ספירות עליונות של המלכות להתעלם למעלה בשורשם שז"א, לכן לא שלטו בהם הקליפות, אמנם מיכף אחר החורבן חזרה המלכות להתקן קצת, ועם כל זה היה נחשב לגלות גמור, כי איוו צמינה של אורות המלכות ירדו אל הקליפות, (והיא סוד השכינה שהלכה בגלות), עיין שם עומק הדברים. ועוד מוצא בשעה"כ דרוש א' דעמידה (דף כח סוע"ד).

פְּדִין מִתַּחַת שְׁפוּלֵי מִשְׁפָּנָא אֵזוּ מִתַּחַת שׁוּלֵי הַמִּשְׁכָּן שְׁהוּא הַמִּלְכוּת, שְׁסַם נִמְלָאִים כְּחוֹת הַסְּטֵרָא אַחַרְחַת הַנִּקְרָאִים מַעֲלוּת יֵם, קָם יוֹמָא דְמְרִירו יוֹמָא דְבִכְיָה יוֹמָא דְצַעֲרָא מִשַּׁם קַס יוֹם מַר יוֹם שֶׁל צִינָה יוֹם שֶׁל לַעֲרֵי, יוֹמָא דְאִיקְרִי יוֹם שְׁנִקְרָא מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה כְּמִצְוָרַת פִּירוּשָׁם לְעֵיל, וְזֶה הַיּוֹם הוּא

וְשׁוּעַ אֶל הָהָר (שם), עֲבַד שׁוּעָה וְצָוּחַ לְגַבֵּי טוֹרָא דְעֶרְקַת תַּמָּן מְטְרוֹנִיתָא, עֲבַד שׁוּעָה צָוּחַ וְקָרִי בְנֵהִימוּ דְבִכְיָה אֵיכָה, אֵיכָה רְחִימָתָא דְנַפְשָׁאֵי, אֵיכָה שְׁפָנִינְתִּי שְׁלִימְתִּי, אֵיכָה יַחֲדָתָא דִּילִי, דְאַתְיַחְדָּא עִמִּי בְיַחְדָּא, אֵיכָה דְהוּיִת נְטָלָא בְּכָל יוֹמָא, חֲמִשׁ וְעֶשְׂרִים אַתְּוּן דְיַחְדָּא, וְאַתְקִרִיאת ב"ה עַל דָּא.

אַחְתִּי בְרַתִּי אִמִּי, לְאֵן אֲזַלְתְּ, לְאֵן פְּגִית לְמִיָּהָר, אֲנִן דְשָׁמְעִין בְּכָל יוֹמָא קְרַקְוֹרָא דָּא דְרַבּוּנָנָא, לְן יָאוּת לְמַבְבִּי, לְן יָאוּת לְמַסְפַּד, לְן יָאוּת לְמַפְתַּח אֵיכָה.

מתוק מדבש

של היחוד שמע ישראל, וְאַתְקִרִיאת ב"ה עַל דָּא והיא נקראת כ"ה על שם זה, וזה שאמר ז"ל איכ"ה שהיא נוטריקון א"י כ"ה. ועוד אמר ז"ל דברי אהבה כלפי השכינה אַחְתִּי בְרַתִּי אִמִּי אחותי, בתי, אמי, הם סוד ג' יחודים שיש לז"א עם המלכות, א' צסוד עטרה על ראשו, כאומרו (משלי יז ד) אשת חיל עטרת צעלה, ואז היא נקשרת עם הבינה שהיא אמו, ועל זה אמר ז"ל "אמי", וכשהיא צחיק צעלה היא אחותו שזה לו, וכשהיא למטה ממנו אז היא צחינת צמו, וכל הג' צחינות נותרתן צגלות, לכן אמר לה דָּא אַתְּ אֵיפֶה אֵיפֶה הַלְכַת, ורצה לומר לפי שאינה מעוררת את היחוד מפני התלצשותה צגלות, ועוד כל עת היא יורדת יותר ומתרחקת יותר, לזה אמר דָּא פְּגִית דְמִיָּהָר אנה פניית ללכת כדי להתרחק יותר צסוד סוכת דוד הנופלת תמיד, לכן אמרו בני ארץ ישראל לבני צבל אֲנִן דְשָׁמְעִין בְּכָל יוֹמָא קְרַקְוֹרָא דָּא דְרַבּוּנָנָא אנו ששומעים כל יום היללה הזאת של אדונינו שהיא השכינה, דָּן יָאוּת דְמַבְבִּי דָּן יָאוּת דְמַסְפַּד לנו ראוי לצכות לנו ראוי לספוד, דָּן יָאוּת דְמַפְתַּח אֵיכָה לנו ראוי לפתוח ולומר איכה.

שהמלכות דמלכות יורדת לעולם הצריחה צכל לילה צסוד גלות השכינה, וצס"ד צהקדמה זו אפשר לפרש את מאמר הנזכר.

ומה שכתוב וְשׁוּעַ אֶל הָהָר היינו עֲבַד שׁוּעָה וְצָוּחַ דְגַבֵּי טוֹרָא ז"ל עושה שועה ולועק אל ההר שהוא מקום החילונים כנ"ל, דְעֶרְקַת תַּמָּן מְטְרוֹנִיתָא שצרתה לשם השכינה, עֲבַד שׁוּעָה צָוּחַ וְקָרִי בְנֵהִימוּ דְבִכְיָה אֵיכָה וז"ל עושה שועה ולועק וקורא צנהימת צכיה "איכה", ומפרש אֵיכָה רְחִימָתָא דְנַפְשָׁאֵי אֵיפֶה היא אהוצת נפשי, שהיא השכינה הנקראת כן צסוד אהבה הפנימית של דצקות רוחא צרוחא, שהיא סוד היחוד דנשיקין, אֵיכָה שְׁפָנִינְתִּי שְׁלִימְתִּי אֵי "תור" שלי תמתי (תרגום "תור" שפנינא), צסוד יחוד גופא צגופא כשתי תורי"ס, הרומזים על תורה צצכת ותורה שצצל פה, ומה שכתוב "שלימתי", היינו שז"ל משתלם על ידה והיא משתלמת עמו, אֵיכָה יַחֲדָתָא דִּילִי אֵי היחידה שלי, היינו הצחינה הפנימית של המלכות המתייחדת עם פנימיות התפארת צסוד הדעת, דְאַתְיַחְדָּא עִמִּי בְיַחְדָּא שנתמחה עמי ציחוד, היינו היחוד ממש צסוד יחוד של קריאת שמע המגיע עד אין סוף, אֵיכָה דְהוּיִת נְטָלָא בְּכָל יוֹמָא חֲמִשׁ וְעֶשְׂרִים אַתְּוּן דְיַחְדָּא אֵי השכינה שהיתה לוקחת צכל יום כ"ה אותיות

דברים יום ששי

שורש הברכה בששת ימי המעשה

ההוא אתפשטותא, פד אתוסף קדושן וברכאן מלעילא על ההיא נקודה, אתנהיר פלא, ואתעביד רוחא נהירא בכל סטרין, אתפלג לעילא ונהיר, ואתפלג לתתא ונהיר, ודא הוא דכתיב ביני ובין בני ישראל, חולקא ואחסנא אית לן פחדא.

חולקא דלעילא אתעטר בהאי יומא מענוגא עלאה קדישא, ואתהני מזיוא עלאה דעתיקא דכל עתיקין, חולקא תתאה אתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא, דאתהני בהני סעודתי, ועל דא בעי לענוגא ליה במיכלא ובמשתא, בלבושי יקר, ובחדוה דכלא.

וכד מתעטר הא חולקא לתתא, ואתנטיר פמה דאצטריך, סלקא לעילא, ואתחברא בהוא חולקא אחרא, והאי נקודה נטיל פלא מעילא ותתא, ואתפלילא מפל סטרין, ובגין דמתעטר בשבת מעילא ומתתא, פל שאר יומין יהיב חילא לכלא, ואתיהיב ליה שולטנו מעילא ומתתא, וברזין דספרא דשלמה מלכא, אשתפח רזא דא, ואוקמיה בוצינא קדישא, זכאה חולקיהון דישראל.

מתוק מדבש

דעתיקא דכ"ב עתיקין שנהנה מזיו העליון של עתיקא דכל עתיקין שהו אריך אנפין שמס שורש הרוח, חולקא תתאה אתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא דאתהני בהני סעודתי חלק המתון של הרוח היורד לני ישראל הוא מתעטר ביום השבת מענוג שלמטה שנהנה צאלו השלש סעודות של שבת, ועל דא בעי לענוגא ליה במיכלא ובמשתא יקר ובחדוה דכ"ב ועל כן כריכס לענג אותו במאכל וצמיתה ובלבושי כבוד וזכל השמחות.

וכד מתעטר הא חולקא לתתא ואתנטיר פמה דאצטריך וכשמטער זה החלק הרוח שלמטה ונשמר מכל חטא כמו שרין, או סלקא לעילא ואתחברא בהוא חולקא אחרא הוא עולה למעלה צמוצאי שבת ומתחבר בחלק הרוח האחר העליון הנשאר למלכות, והאי נקודה נטיל פלא מעילא ותתא ואתהני מעילא ומתתא, ומלכות מעילא ומתתא וכלל מכל הצמינות, ובגין דמתעטר בשבת מעילא ומתתא ולפי שמטער שבת מעלה ומלמטה, לכן פל שאר יומין יהיב חילא דכ"ב כל שאר הימים של ששת ימי המעשה היא מחלקת ונותנת כח ושפע לכל ישראל ולכל העולמות, ואתיהיב ליה שולטנו מעילא ומתתא וניתנה למלכות שלטון ממה שקבלה מעלה ומלמטה. וברזין דספרא דשלמה מלכא וצמיתה שצמיתה של שלמה המלך, אשתפח רזא דא נמלא כחוד סוד זה, ואוקמיה בוצינא קדישא וציארו המאור הקדוש שהוא רבי שמעון, וזכאה חולקיהון דישראל אשרי חלקיהם של ישראל. (רמ"ק ומק"מ ומפרשים)

"מאמר שורש הברכה בששת ימי המעשה" ומבואר בו כי שורש הנשמה יתירה הוא מההארות שמקבלת השכינה, חציו ניתן ונשאר בשכינה, וחציו מקבלים ישראל. ומבאר כי החלק שנשאר בשכינה מתעטר בשבת מהארות עליונות, והחלק שמקבלים ישראל נהנה משלש הסעודות ולבושי כבוד. ומוסיף ומבאר כי כשישראל נוהרים מכל חטא, הנה במוצאי שבת עולה החלק התחתון להתחבר עם החלק העליון שבשכינה, ואז השכינה מתעטרת מבחינות העליונים והתחתונים, ובכח זה מתברכים כל ששת ימי המעשה, ונמשך שפע בכל העולמות.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויקהל דף ר"ד ע"ג, ציטורינו כרך ח עמ' 150-151)

ואמר כי ההוא אתפשטותא זה הרוח המתפשט מהמלכות, פד אתוסף קדושן וברכאן מלעילא על ההיא נקודה כשנתוספות קדושות וזרכות על המלכות על ידי המוחין שמקבלת מאו"א, או אתנהיר פלא מאיריס כל מה שמתפשט מהמלכות, שהם הרוחות הימירות שזני ישראל מקבלים בשבת, ואתעביד רוחא נהירא בקל סטרין ונעשה הרוח מאיר בכל הצדדים, כי הרוח אתפגג לעילא ונהיר נחלק חציו למעלה ומאיר במלכות, ואתפגג לתתא ונחלק חציו למטה ומאיר לישראל, ודא הוא דכתיב וזה שכתוב שהמלכות אומרת ביני ובין בני ישראל פירוש חולקא ואחסנא אית לן פחדא חלק ונחלה יש לנו יחד, כי רוח זה שורשו מאו"א ויורד למלכות, ושם מתחלק חציו נשאר זה וחציו יורד לישראל (כמבואר לקמן דף ר"ה ע"א).

נמלא כי חולקא דלעילא אתעטר בהאי יומא מענוגא עלאה קדישא חלק העליון של הרוח הנשאר למלכות הוא מתעטר ביום השבת מענוג העליון הקדוש, והיינו ואתהני מזיוא עלאה

ואתחנן יום ראשון

מעלת העוסק בתורה מחצות, וסדר התפלה - א

וְאַתְחַנֵּן אֶל יְהוָה בְּעַת הַהֵיאָלָא לְאָמַר, אַדְנִי יְהוָה אַתָּה הַחֲלוֹת לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ וְגו', רַבֵּי יוֹסִי פִתַּח, (ישעיה לח ב) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה, תָּא חֲזִי, כַּמָּה הוּא חֵילָא תְּקִיפָא דְאֹרִייתָא, וְכַמָּה הוּא עֲלָאָה עַל כְּלָא, דְּכָל מַאֲן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאֹרִייתָא לָא דְחֵיל מַעְלָאי וְתַתָּאי, וְלָא דְחֵיל מַעְרַעוּרִין בִּישִׁין דְּעֲלָמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, וְאַכִּיל מִנֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא.

דְּהָא אֹרִייתָא אֹלִיף לִיה לְבַר נָשׁ לְמִיָּהּ בְּאַרְחָ קְשׁוּט, אֹלִיף לִיה עֵיטָא הֵיךְ יְתוּב קָמֵי מְאָרִיָּה, וְאַפִּילוּ יִתְגַּזֵּר עֲלֵיהּ מוֹתָא, כְּלָא יִתְבַטַּל וַיִּסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, וְלָא שְׂרִיא עֲלוּי.

וְעַל דָּא בְּעֵי לְאַשְׁתַּדֵּלָא בְּאֹרִייתָא יְמָמָא וְלֵילִי, וְלָא יִתְעַדֵּי מִנָּה, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (יהושע א ח) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה, וְאֵי אַעְדֵּי מִינֵיהּ אֹרִייתָא, אוֹ אֶתְפָּרֵשׁ מִנָּה, כְּפִילוּ אֶתְפָּרֵשׁ מִן חַיִּי.

תָּא חֲזִי, עֵיטָא דְבַר נָשׁ פֶּד אִיהוּ סְלִיק בְּלֵילָא עַל עַרְסִיָּה, בְּעֵי לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּתָא דְלַעֲיָלָא

מתוק מדבש

התורה, ועל ידי זה נשמתו נהנית משפע המוחין הנשפע לז"א על ידי תורתו. (למ"ק והגהות מהרש"ו)

וממשיך ואמר דְּהָא אֹרִייתָא אֹלִיף לִיה לְבַר נָשׁ לְמִיָּהּ בְּאַרְחָ קְשׁוּט כי התורה מלמדת לאדם ללכת בדרך האמת, רצה לומר שמורה לו איך יקיים את כל המצוות, מה שאין כן בלי תורה, אפילו יעסוק במצוות הרי אין בור ירא חטא, אֹלִיף לִיה עֵיטָא הֵיךְ יְתוּב קָמֵי מְאָרִיָּה ומלמדת אותו ונותנת לו עצה איך ישוב לפני קונו, כי מתוך הלימוד ידע חומר העון,

וְאַפִּילוּ יִתְגַּזֵּר עֲלֵיהּ מוֹתָא ואפילו שנגזר עליו מיתה, כעין שגזר הקב"ה על חזקיהו המלך, שבו התחיל לעיל בפסוק ויסב חזקיהו, כְּלָא יִתְבַטַּל וַיִּסְתַּלַּק מִנֵּיהּ ותסתלק ממנו, ואפילו כבר התחילה הגזרה להתקיים כעין חזקיהו שחלה למות עם כל זה יתרפא, וְלָא שְׂרִיא עֲלוּי ולא תשרה הגזרה עליו,

אלא עוד יתוספו ימיו כעין שנתוספו ט"ו שנים לחזקיהו.

וְעַל דָּא בְּעֵי לְאַשְׁתַּדֵּלָא בְּאֹרִייתָא יְמָמָא וְלֵילִי ועל כן צריכים לעסוק בתורה יומם ולילה, וְלָא יִתְעַדֵּי מִנָּה ולא יסור ולא יתבטל ממנה לעולם, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב זהו שכתוב וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה פרש"י והתבוננת בתורה ביום ובלילה, כי כל הגיון שבתורה הוא בלב, ומה שכתוב "יומם ולילה" היינו בכל עת שימצא פנוי מעסקי מחייתו (כד"ק), וְאֵי אַעְדֵּי מִינֵיהּ אֹרִייתָא ואם הסיר ובטל ממנו את התורה, או אֶתְפָּרֵשׁ מִנָּה או אפילו שנפרד ממנה רק לפי שעה, כְּפִילוּ אֶתְפָּרֵשׁ מִן חַיִּי נחשב לו כאילו נפרד מן החיים, כי התורה היא חיי האדם. (למ"ק

ומק"מ והגהות מהרש"ו)

תָּא חֲזִי, עֵיטָא דְבַר נָשׁ, פֶּד אִיהוּ סְלִיק בְּלֵילָא עַל עַרְסִיָּה בא וראה, עצה טובה לאדם, כשעולה בלילה על מטתו לישן, בְּעֵי לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּתָא דְלַעֲיָלָא בְּלָפָא שְׁלִים צריך לקבל עליו עול מלכות שמים בקריאת שמע שעל המטה בלב

"מאמר מעלת העוסק בתורה מחצות, וסדר התפלה - א" ומבאר בו כי העוסק בתורה בכל זמן זוכה לשמירה ושפע עליון, וניצל מחטא ועון, ומתבטלים ממנו גזרות רעות, ומוסיף חיים. ומכאן נמשך לבאר כי כשהולך אדם לישן בתחילת הלילה צריך לקבל עול מלכות שמים בקריאת שמע, ויפקיד רוחו ביד השכינה. ויקום בשעת חצות לעסוק בתורה ויתחבר עם השכינה הקדושה. ובבקר יפנה לצרכיו ויתעטף בציצית ויניח תפלין, ובוה יתקן חיזונויות העולמות בבחינת מעשה. ואחר כך יסדר תפלתו בקרבנות וזמירות ויוצר ועמידה, ויתקן פנימויות העולמות בבחינת הדבור.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואתחנן דף רס ע"א, צנזאורינו כרך טו עמ' 106)

מאמר הבא נמצא בקצת שינוי לשון בזהר פרשת בראשית דף יא ע"א, בד"ה פתח רבי שמעון.

וְאַתְחַנֵּן אֶל יְהוָה בְּעַת הַהֵיאָלָא לְאָמַר, אַדְנִי יְהוָה אַתָּה הַחֲלוֹת לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ וְגו' כדי לפרש פסוק זה, רַבֵּי יוֹסִי פִתַּח הקדים לפרש מה שכתוב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה ועל ידי תפלתו נתבטלה ממנו הגזרה של צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה, והכל בכח התורה שזכה ללמד לכלל ישראל, לכן הקדים בשבחה של תורה ואמר תָּא חֲזִי בא וראה, כַּמָּה הוּא חֵילָא תְּקִיפָא דְאֹרִייתָא עד כמה הוא חוזק ותוקף התורה, וְכַמָּה הוּא עֲלָאָה עַל כְּלָא ועד כמה הוא נעלה על כל שאר עסקי המצוות, דְּכָל מַאֲן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאֹרִייתָא כי כל מי שעוסק בתורה, לָא דְחֵיל מַעְלָאי הוא אינו מתירא מן המקטרגים העליונים, וְתַתָּאי ולא מן המזיקים התחתונים, וְלָא דְחֵיל מַעְרַעוּרִין בִּישִׁין דְּעֲלָמָא ואינו מתירא ממקרים ופגעים רעים המתרגשים בעולם, שבאים על האדם פתאום כשיזדמן במקום סכנה, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי לפי שהוא אחוז בעץ החיים שהוא סוד ז"א שבו שורש התורה, וְאַכִּיל מִנֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא ואוכל מפירותיו בכל יום, דהיינו שלומד את

בְּלֶבָא שְׁלִים, וְלֹאֲקִדְמֵי לְמִימְסָר גְּבִיּה פְּקֻדוֹנָא דְּנַפְשִׁיהּ, וְהָא אוֹקְמוּהּ, בְּגִין דְּכָל עֲלָמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא, דְּהָא אֵילָנָא דְּמוֹתָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא, וְכָל רוּחֵי דְּבְנֵי נְשָׂא נְפֻקִין וְסֻלְקִין, וְאֵתְטַמְרֵן גְּבִיּה, וּבְגִין דְּאֵינוּן בְּפְקֻדוֹנָא, פְּלָהוּ תִּיבִין לְאֵתְרִיּהוּ.

תָּא חֲזִי, פִּד אֲתַעֲר רוּחַ צְפוֹן בְּפִלְגוֹת לִילִיא, וְכַרְזָא נְפִיק, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְגַנְתָּא דְּעֵדָן לְאֲשַׁתְּעֻשְׂעָא בְּרוּחִיהוֹן דְּצִדִיקֵיא, כְּדִין מִתְּפֹוּנֵי מִתְּעַרֵי כָּל בְּנֵי מְטְרוֹנִיתָא, וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא, לְשַׁבְחָא לִיה לְמִלְכָּא קִדְשָׁא, וְכִדִּין כָּל אֵינוּן פְּקֻדוֹנֵין דְּרוּחִין דְּאֵתְמַסְרֵן בִּידָהּ, פְּלָהוּ אֲתִיב לְמֵאֲרִיּהוֹן, וְרוּפָא דְּבְנֵי עֲלָמָא מִתְּעַרִין בְּהֵיא שְׁעָתָא, וְהָא פְּקֻדוֹנִיה דְּכֻלָּהוּ אֲתִיב לְגַבִּיּהוּ.

אֵינוּן דְּבְנֵי הֵיכְלָא עֲלָאָה קְיִימֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ, מִתְּעַרֵי, מִשְׁתַּדְּלֵי בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּאוּרִיּיתָא, וּמִשְׁתַּתְּפֵי בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, עַד דְּנְהִיר יְמָמָא.

כִּד אֲתִי צְפָרָא, הִיא וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא, פְּלָהוּ אֲתִיבֵין לְגַבִּי מִלְכָּא קִדְשָׁא, וְאֵינוּן אֲקֵרוּן בְּנֵין דְּמִלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא, וְהָא אוֹקְמוּהּ.

מתוק מדבש

עתה בחצות הלילה היא מחזרת את כולם לבעליהם לגופם, וְרוּפָא דְּבְנֵי עֲלָמָא מִתְּעַרִין בְּהֵיא שְׁעָתָא וְרוּב בְּנֵי הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ כָּל אֱלוּ שֵׁישׁ לָהֶם נֶפֶשׁ מִמְּלֻכּוֹת דְּאֲצִילוֹת מִתְּעוֹרְרִים מִשִּׁינָתָם בַּחצוֹת הַלַּיְלָה, וְהָא פְּקֻדוֹנִיה דְּכֻלָּהוּ אֲתִיב לְגַבִּיּהוּ וְאֵת פְּקֻדוֹן שֶׁל כָּל בְּנֵי אָדָם הִיא מִחְזֹרֶת אֲלֵיהֶם, וְאֵינָם מִחְלִיפִים בְּעֵלֵיהֶם לְעוֹלָם (נְסוּד שְׁלֹא עֲשִׂי גוֹי, עַבְד, אִשָּׁה).

וכתב הרמ"ו, כי אין הפקדון אלא המלכות רק עד תזות הלילה, כי אז נתעורר רוח נפון צעולס שהיא רוח גזורה, המנצחת את רוח הטומאה מן העולם, לכן מתנטל הפחד של אחיות החלומים, והמלכות מחזרת את הנשמות למקומן, ולכן רוב בני העולם מתעוררים משינתם צלוחה שעה, ואם יש אנשים שאינם מתעוררים, אז הוא מפני שהנשמה רוצה לשובט צעולס, אז לפעמים מחמת שאומן הנשמות לא זכו לעלות למעלה, והם משוטטות עם רוח הטומאה (כנזכר צורה פרשת תרומה דף קל ע"א).

ומפרש אינון דְּבְנֵי הֵיכְלָא עֲלָאָה קְיִימֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ אֱלוּ בְּנֵי הֵיכְלָא הַעֲלִיּוֹן שֶׁהֵם בְּנֵי הַשְּׂכִינָה הָעוֹמְדִים בְּמַעֲמָדָם, מִתְּעַרֵי הֵם מִתְּעוֹרְרִים בַּחצוֹת הַלַּיְלָה, מִשְׁתַּדְּלֵי בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּאוּרִיּיתָא וְעוֹסְקִים בְּשִׁבְחָהּ שֶׁל תּוֹרָה, וּמִשְׁתַּתְּפֵי בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁתַּתְּפִים בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה שִׁירְדָה בַּחצוֹת לְעוֹלָם הַבְּרִיאָה בְּסוּד גְלוֹת הַשְּׂכִינָה, וְעַל יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה מַעֲלִים אוֹתָהּ לְמִקּוּמָהּ לְאֲצִילוֹת (כְּמוֹ שֶׁמְנַזָּר נְשַׁעַר הַכּוֹנוֹת צְרוּשֵׁי הַלַּיְלָה דְּרוּשׁ ד'), עַד דְּנְהִיר יְמָמָא עַד שֶׁמֵאִיר אוֹר הַיּוֹם, כִּי הַמַּעֲלָה הַעִיקְרִית הִיא שִׁישְׁתַּדֵּל הָאָדָם בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה עַד אוֹר הַבֶּקֶר, וְיִלֵּךְ לְהַתְּפַלֵּל, וְלֹא יִפְסִיק בַּשִּׁינָה כָּל. (רמ"ק והגהות מהרמ"ו ומפרשים)

כִּד אֲתִי צְפָרָא כְּשֶׁנֶּצַח הַנֶּקֶר, הִיא וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא הַשְּׂכִינָה וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא שֶׁהֵם הַנְּפֻשׁוֹת הַשְּׂיִיכוֹת אֲלֵיהֶם וְעוֹסְקוֹת צְמִיקוּנִיה, בְּיָהוּ אֲתִיבֵין לְגַבִּי מִלְכָּא קִדְשָׁא כּוֹלֵס צְלוֹת אֵל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, כִּי אִזּוֹ הַשְּׂכִינָה עוֹלָה עִם דוּדָהּ לְאֵילוֹת, וְיִמִּי שֶׁהוּא מְקוּשֵׁר עִמָּה בְּסוּד בְּנֵי הֵיכְלָא דְּמִטְרוֹנִיתָא, הִיא תַעֲלֶה אוֹתוֹ עִמָּה צַעַת עֲלוֹתָהּ צַמְפֵּלַת הַשַּׁחַר, וְאֵינוּן אֲקֵרוּן בְּנֵין דְּמִלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא וְאֵלוּ נִקְרָאִים בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, בְּסוּד צִיּוֹת אֲתִיב לָהּ אֱלֹהֵיכֶם, וְהָא אוֹקְמוּהּ וְכַד צִאֲרוּ כֵן הַצְּרִים. (שַׁע"כ דְּרוּשׁ ד' לַיְלָה)

לְהִינֵן מֵאֲמַר הַבַּי, נִקְדִים מִה שֶׁצִּיָּאֵר הַאֲרִיז"ל (בְּשַׁעַר הַכּוֹנוֹת דְּרוּשׁ צ' דַּמְפֵּלַת הַשַּׁחַר), וְזֶה לְשׁוֹן בְּקִיּוּר, שֶׁכָּל בְּקִיּוּר צְרִיךְ לְעֲשׂוֹת ד' תְּקוּנֹת צְמִינִית מַעֲשָׂה, וְהֵם: יִפְנֶה לְצִיָּאֵר, וְיַעֲטֹף צִיָּאֵר, וְיִנְיֵן תְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְאֲחֵר כֵּן תְּפִלִּין שֶׁל רֶגֶל. וְכַנְגַּד שֶׁ ד' צְמִינֹת צְבוּר, וְהֵם: סִדֵּר הַקְּרֻבִּיּוֹת,

שלם, וְלֹאֲקִדְמֵי לְמִימְסָר גְּבִיּה פְּקֻדוֹנָא דְּנַפְשִׁיהּ וּלְפָנֵי הַשִּׁינָה יִקְדִים לְמַסּוֹר נַפְשׁוֹ בְּפֻקְדוֹן לְהַשְּׂכִינָה, בְּפֻסּוֹק בִּידֵךְ אִפְקִיד רוּחִי, קוֹדֵם שֶׁהִיא תִטְלָנָה מִמֶּנּוּ, וְיִכְלוּל אֶת נַפְשׁוֹ בְּמַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת, וְהָא אוֹקְמוּהּ וְהֵרִי כִבֵּר בִּיאָרוּ כֵן הַחֲבָרִים (כְּמִנְזָר לְעִיל פֶּרַשַׁת נְמַדְנֵר דף ק"ט ע"א), בְּגִין דְּכָל עֲלָמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא לְפִי שְׂבִלִילָה בַּעַת הַשִּׁינָה כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעֵם מִתָּה, כִּי הַשִּׁינָה הִיא אַחַת מִשְׁשִׁים בְּמִיתָה (כְּדִנְרֵי חו"ל נִמְס' צְרוֹת דף נ' ע"ב), דְּהָא אֵילָנָא דְּמוֹתָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא כִּי אֵילָן הַמּוֹת שׁוֹרָה וְשׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, הֵינּוּ הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא בַּחֲנִינָת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְהִיא שׁוֹלֵטת עַל הַסְּטָרָא אַחֲרָא הַשׁוֹלֵט בְּלַיְלָה, בְּסוּד וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה, וְהֵם יוֹנְקִים מִמֶּנָּה, לְכֵן נִקְרָאת אֵילָן הַמּוֹת, וְכָל רוּחֵי דְּבְנֵי נְשָׂא נְפֻקִין וְסֻלְקִין וְכָל רוּחוֹת בְּנֵי אָדָם יוֹצֵאִים מִגּוֹפָם וְעוֹלִים לְמַעֲלָה לְתַת דִּין וְחִשְׁבוֹן עַל כָּל פְּעֻלָּם שֶׁל הַיּוֹם, וְגַם כְּדִי לְהַתְּחַדֵּשׁ, בְּסוּד חֲדָשִׁים לְבָקְרִים, וְאֵתְטַמְרֵן גְּבִיּה וּמִסְתַּתְרִים אֲצִלָּה בִּיסוּד דְּמַלְכוּת, וּבְגִין דְּאֵינוּן בְּפְקֻדוֹנָא וּלְפִי שֶׁהֵם נִמְסְרוּ לָהּ בְּפֻקְדוֹן, וְהַמַּלְכוּת נִאֲמַנַת בְּפֻקְדוֹנָהּ, פְּלָהוּ תִּיבִין לְאֵתְרִיּהוּ לְכֵן כּוֹלֵם חוֹזְרוֹת לְמִקּוּמָם לְגוֹפָם וְאֵינָם מִחְלִיפוֹת בְּעֵלֵיהֶם. (רמ"ק ומק"מ והגהות מהרמ"ו)

תָּא חֲזִי, פִּד אֲתַעֲר רוּחַ צְפוֹן בְּפִלְגוֹת לִילִיא בֵּא וְרָאָה כְּשֶׁמִּתְּעוֹרֵר רוּחַ צְפוֹן בַּחצוֹת הַלַּיְלָה, וְהוּא סוּד הַגְּבוּרוֹת דְּאִימָא הַמְּבַרִיחוֹת אֶת כָּל כַּחוֹת הַטּוֹמָאָה מִן הָעוֹלָם, וְכַרְזָא נְפִיק וְכַרְזָא יוֹצֵא עַל יְדֵי מִלְאָךְ גְּבִרִיאֵל הַנִּקְרָא שְׂכוּי, עַד שֶׁמְגִיעַ הַכְּרוּז לְהַתְּרַנְגוּלִים שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה וְקוֹרָאִים וּמְקִיצִים אֶת בְּנֵי אָדָם מִשִּׁינָתָם, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְגַנְתָּא דְּעֵדָן וְהַקְּב"ה בֵּא לְגֵן עֵדֵן, בְּסוּד יַחֲוֹד יַעֲקֹב וְלֹאָה הַנַּעֲשָׂה בַּחצוֹת הַלַּיְלָה, לְאֲשַׁתְּעֻשְׂעָא בְּרוּחִיהוֹן דְּצִדִיקֵיא לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּרוּחוֹת הַצְּדִיקִים הָעוֹלִים בְּסוּד מִיּוֹן נוֹקְבִין לְגֵרוּם יַחֲוֹד הֵהוּא, כְּדִין מִתְּעַרֵי כָּל בְּנֵי מְטְרוֹנִיתָא אִזּוֹ בַּחצוֹת הַלַּיְלָה מִתְּעוֹרְרִים מִשִּׁינָתָם כָּל בְּנֵי הַשְּׂכִינָה, דְּהֵינּוּ כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ נֶפֶשׁ מִמְּלֻכּוֹת דְּאֲצִילוֹת, וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא וְכָל בְּנֵי הַהֵיכָל, דְּהֵינּוּ כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ נֶפֶשׁ מִהֵיכְלוֹת הַבְּרִיאָה, כָּל אֱלוּ מִתְּעוֹרְרִים וְקִמִּים בַּחצוֹת הַלַּיְלָה, לְשַׁבְחָא לִיה לְמִלְכָּא קִדְשָׁא כְּדִי לְשַׁבַּח לְמֶלֶךְ הַקְּדוֹשׁ ז"א בְּשִׁבְחֵי הַתּוֹרָה, וְכִדִּין כָּל אֵינוּן פְּקֻדוֹנֵין דְּרוּחִין דְּאֵתְמַסְרֵן בִּידָהּ וְאִזּוֹ כָּל אוֹתָם הַפְּקֻדוֹנוֹת שֶׁל הַרוּחוֹת שֶׁנִּמְסְרוּ לַיֵּד הַשְּׂכִינָה בַּעַת הַשִּׁינָה, פְּלָהוּ אֲתִיב לְמֵאֲרִיּהוֹן

כִּד אֶתִי צַפְרָא, בְּעֵי לְנִקְאָה גְרַמְיָה בְּכֹלָא, וְלִמְיֻזָּן זַיְיָנְיָה, לְאַשְׁתַּדְלָא עִם מְלָפָא קְדִישָׁא, דְּהָא בְּלִילְיָא
 אֲשַׁתְּדַל בְּמִטְרוֹנִיתָא, הִשְׁתָּא אֲתָא עִם מִטְרוֹנִיתָא, לְזִוּגָא לָהּ עִם מְלָפָא.
 אֲתִי לְבִי בְּנִישְׁתָּא, מְדַפֵּי גְרַמְיָה בְּקַרְבְּנִין, מְשַׁבַּח בְּתוֹשְׁבַחֲתֵיהּ דְּדוֹד מְלָפָא, אֲחִיד תְּפִילִין בִּידֵיהּ וּבְרִישִׁיהּ,
 וְצִיצִית בְּגַדְפִיהּ, אֹמֵר תְּהֵלָה לְדוֹד, וְהָא אֹקְמוּהָ. צְלִי צְלוֹתָא קַמִּי מְאָרִיהָ.

מתוק מדבש

ועתה מפרש את ענין תקון הדבור, ואומר אֲתִי בְּנִישְׁתָּא
 מְדַפֵּי גְרַמְיָה בְּקַרְבְּנִין האדם צא לציט הכנסת ומטהר
 נפשו מחטאותיו על ידי הקרבנות המכפרים (כמאמר חז"ל (במס')
 מנחות דף קי ע"ג), כל העוסק צתורת חטאת כאלו הקריב חטאת, צתורת
 אשם כאלו הקריב אשם), ועל ידי זה מתקן פנימיות עולם העשיה,
 אחר כך מְשַׁבַּח בְּתוֹשְׁבַחֲתֵיהּ דְּדוֹד מְלָפָא הוא משבח להקב"ה
 צתשצחוטיו של דוד המלך דהיינו צפסקוי דזמרה, וצוה מתקן
 פנימיות עולם היצירה, אֲחִיד תְּפִילִין בִּידֵיהּ וּבְרִישִׁיהּ הוא אוחז
 ונושא תפלין על ידו ועל ראשו, ועל ידי זה הוא מתקן חיצוניות
 עולם הצריאה ואצילות, וְצִיצִית בְּגַדְפִיהּ ויש לו ציצית צכנפי צגדו
 ומתעטף צו, וצוה מתקן חיצוניות עולם היצירה, (מה שהקדים תפלין
 לציצית, כי כוננו כאן להזכירם דרך כלל, ולא חש לסדרם על סדר המעשה,
 הרמ"ו. אי נמי, נקט החשוב קודם, ע"י עטרת צצי), אֹמֵר תְּהֵלָה לְדוֹד
 שמשודר צאלפ"א צית"א וצו שצח הכנות המזון לכלל הצרואים,
 וְהָא אֹקְמוּהָ וכצד ציארן כן הצצרים (ע"י לעיל צוהר ח"ג דף רכו
 ע"א). הנה אחר כך צְלִי צְלוֹתָא קַמִּי מְאָרִיהָ מתפלל תפלתו
 לפני קונו, היינו תפלה דמיושב צצרכת יוצר, שהיא תקון פנימיות
 עולם הצריאה.

והזמירות, ותפלת יוצר, ותפלת העמידה. והנה תחילה צצחינת המעשה מתקנים
 חיצוניות כל העולמות צמקומם, והיינו על ידי שיפנה ללרכיו הוא מתקן
 חיצוניות עולם העשיה הנקרא נפש, ועל ידי שמתעטף צטלית מתקן חיצוניות
 עולם היצירה הנקרא רוח, ואחר כך על ידי תפלין של יד נתקן עולם הצריאה,
 ואחר כך על ידי תפלין של ראש נתקן עולם האצילות. ועוד צריך צחינה
 שנית צסוד הדבור, דהיינו צסדר הקרבנות מתקנים ומעלים את עולם העשיה
 ליצירה, וצפסקוי דזמרה מעלים עשיה ויצירה לצריאה, ואחר כך צצרכת יוצר
 אנו מעלים שלשתם עד האצילות, ע"כ. (ויותר צצריכות נעתק לעיל צוהר
 ח"ג דף קכ ע"ב וצציראונו כרך יב עמ' מו והלאה).
 וזה שאמר כִּד אֶתִי צַפְרָא כשצח הצקר לפני התפלה, בְּעֵי
 לְנִקְאָה גְרַמְיָה בְּכֹלָא צרכי האדם שיטהר עצמו צכל, וזה
 על ידי שיפנה עצמו ויטול ידיו כראוי, וצוה יתקן את חיצוניות
 עולם העשיה, וְלִמְיֻזָּן זַיְיָנְיָה ולהזדיין צכלי זיינו, דהיינו להתעטף
 צטלית ותפלין, ולתקן צוה חיצוניות עולמות יצירה צריאה ואצילות,
 לְאַשְׁתַּדְלָא עִם מְלָפָא קְדִישָׁא להשתדל עם המלך הקדוש,
 דהיינו לגרום יחוד יעקב ורחל צשים שלום, דְּהָא בְּרִישִׁיהּ אֲשַׁתְּדַל
 בְּמִטְרוֹנִיתָא כי צעסק התורה צלילה עסק צתיקון מדת המלכות,
 וצעסק התפלה דיוס יתקן את תקוני יעקב הנקרא מלכא קדישא,
 הִשְׁתָּא אֲתָא עִם מִטְרוֹנִיתָא עמה צצקר הוא צא ועולה עם
 השכינה לאצילות, לְזִוּגָא לָהּ עִם מְלָפָא לייחד אותה עם המלך
 שהוא יעקב צצרכת שים שלום, (או יחוד הכללי של כל הכ"ד שעות
 שהיא צצפילת אפים, כנודע מנהר שלום דף כג ע"ג).

וְהָא אוֹקְמוּהּ חֲבֵרִיָּא, צְלוֹתָא דְבַעֲי בַר נֶשׁ לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְכוּנָא דִּיהָא צְלוֹתִיה תַּחְנוּנִים, מְנַלְן, מְמֻשָּׁה, דְּכְתִיב וְאַתְחַנֵּן אֶל יְהוָה, דָּא אִיהוּ צְלוֹתָא מְעֻלָּא.

תָּא חֲזִי, מָאן דְּקָאִים בְּצְלוֹתָא, בְּעֵי לְכוּנָא רְגֵלוֹי, וְאוֹקְמוּהּ, וּבַעֲי לְחַפְיָא רִישִׁיה פְּמָאן דְּקָאִים קָמִי מְלַפָּא, וּבַעֲי לְמַכְסִיָּיה עֵינוֹי, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּפֵּל בְּשַׁכִּינְתָּא.

וּבְסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא אָמַר, מָאן דְּפָקַח עֵינוֹי בְּשַׁעְתָּא דְצְלוֹתָא, אוּ דְלָא מְאִיךְ עֵינוֹי בְּאַרְעָא, אֲקָדִים עֲלֵיהּ מְלֵאךְ הַמּוֹת, וְכַד תִּפּוּק נַפְשִׁיהּ, לָא יִסְתַּפֵּל בְּנַהֲירוֹ דְשַׁכִּינְתָּא, וְלֹא יָמוּת בְּנַשִּׁיקָהּ, מָאן דְּמִזְלוּל בְּשַׁכִּינְתָּא, מִתְזַלֵּל הוּא בְּהַהוּא שַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיךְ בֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ש"א ב ל) פִּי מְכַבְּדִי אֲכַבְּד וּבוֹזִי יִקְלוּ, הָאִי מָאן דְּאַסְתַּפֵּל בְּשַׁכִּינְתָּא בְּשַׁעְתָּא דִּיהוּ מְצַלִּי.

וְהִיךְ יָכִיל לְאַסְתַּפֵּלָא בְּשַׁכִּינְתָּא, אֶלָּא לִינְדַע דְּוֹדַי שַׁכִּינְתָּא קְיָיְמָא קָמִיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה לח ב) וַיִּסָּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, דְּתַמָּן שְׂאֲרֵי שַׁכִּינְתָּא, בְּגִין כְּךָ לָא בַעֲיָא לְמַהְוִי חוּצָין בֵּינוּ וּבֵין הַקִּיר, וְאוֹקְמוּהּ.

מתוק מדבש

עֵינוֹי לַמְטָה וְלַנּוֹ לַמַּעְלָה (הרמ"ו), וְעֵי נַכַּף הַמַּיִם סִי' טָה אֹת י', אֲקָדִים עֲלֵיהּ מְלֵאךְ הַמּוֹת מְקַדִּים עֲלָיו מְלֵאךְ הַמּוֹת, וְכַד תִּפּוּק נַפְשִׁיהּ וּכְשֶׁתְּצֵא נַפְשׁוֹ בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ מִן הָעוֹלָם, לָא יִסְתַּפֵּל בְּנַהֲירוֹ דְשַׁכִּינְתָּא לָא יִזְכֵּה לְהַסְתַּכֵּל בְּאוּר הַשַּׁכִּינָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב כִּי לֹא יִרְאֵי אָדָם וְחַי, אֲבָל בְּמִיתָתָם רוּאִים, וְהוּא לֹא יִזְכֵּה לְזַה, וְלֹא יָמוּת בְּנַשִּׁיקָהּ שְׁהוּא הַתְּדַבְּקוֹת בְּשַׁכִּינָה, כִּי מָאן דְּמִזְלוּל בְּשַׁכִּינְתָּא מִי שְׁמִזְלוּל בְּשַׁכִּינָה עַל יְדֵי שְׁמִסְתַּכֵּל בַּהּ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, מִתְזַלֵּל הוּא בְּהַהוּא שַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיךְ בֵּיהּ נַעֲשֵׂה הוּא מְזוּלוּל בְּשַׁעַת שִׁיצְטְרַךְ לַה, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתוֹב פִּי מְכַבְּדִי אֲכַבְּד וּבוֹזִי יִקְלוּ פִירוּשׁ יִקְלוּ מְאִלִּיהֶם, וְזֶהוּ הָאִי מָאן דְּאַסְתַּפֵּל בְּשַׁכִּינְתָּא בְּשַׁעְתָּא דִּיהוּ מְצַלִּי מִי שְׁמִסְתַּכֵּל בְּשַׁכִּינָה בְּשַׁעַת שְׁהוּא מְתַפְּלָל.

וְהָא אוֹקְמוּהּ חֲבֵרִיָּא וְהָרִי בִיאָרוֹ הַחֲבֵרִים (נמס' נרכות דף קט ע"ב), כִּי צְלוֹתָא דְבַעֲי בַר נֶשׁ לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הַתְּפִלָּה שְׁמַבְקֵשׁ הָאָדָם מִהַקְּבָ"ה, לְכוּנָא דִּיהָא צְלוֹתִיה תַּחְנוּנִים צְרִיךְ לְכוּיִן שְׁתַּהִיָּה תְּפִלְתּוֹ בְּתַחְנוּנִים, מְנַלְן מְנִין אֲנוּ לּוֹמְדִים דְּבַר זֶה, מְמֻשָּׁה, דְּכְתִיב שְׁכַתוֹב בּוֹ וְאַתְחַנֵּן אֶל יְהוָה, דָּא אִיהוּ צְלוֹתָא מְעֻלָּא זֶהוּ תְּפִלָּה טוֹבָה הָרְאוּיָה לְהַתְּקַבֵּל. (רמ"ק וּמְפָרְשִׁים) דַּע כִּי "תְּפִלָּה" הַאֲמוּרָה לְהֵן הִיא תְּפִלַּת "שְׁמוּנָה עֶשְׂרִים", שְׁנַקְרָאֵת תְּפִלָּה סַסָּס, וְעַל זֶה נִאֲמְרוּ כָל אַלּוֹ הַהֲלֹכוֹת.

תָּא חֲזִי, מָאן דְּקָאִים בְּצְלוֹתָא בְּעֵי לְכוּנָא רְגֵלוֹי בַּא וְרַאהּ, מִי שְׁעוּמַד בְּתְּפִלָּה צְרִיךְ לְחַבֵּר רְגֵלוֹי זֹו אֲצֵל זֹו, בְּסוּד וּרְגֵלִיהֶם רְגַל יִשְׂרָאֵל, וְאוֹקְמוּהּ וּכְבַר בִּיאָרוּהוּ חַז"ל (נמס' נרכות דף י ע"ב) וְזֶה לְשׁוֹנֵס: הַמְתַּפְּלֵל צְרִיךְ לְכוּיִן אֶת רְגֵלוֹי, שְׁנִאֲמַר וּרְגֵלֵיהֶם רְגַל יִשְׂרָאֵל, וּבַעֲי לְחַפְיָא רִישִׁיה פְּמָאן דְּקָאִים קָמִי מְלַפָּא וְצְרִיךְ לְכַסּוֹת אֶת רִאשׁוֹ בְּטִלְיָתוֹ כְּמִי שְׁעוּמַד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, וּבַעֲי לְמַכְסִיָּיה עֵינוֹי בְּגִין דְּלָא יִסְתַּפֵּל בְּשַׁכִּינְתָּא וְצְרִיךְ לְכַסּוֹת אֶת עֵינוֹי בְּטִלְיָתוֹ כְּדִי שְׁלֹא יִסְתַּכֵּל בְּשַׁכִּינָה, (כִּי הֲלָשׁוֹן לְמַכְסִיָּיה מִשְׁמַע לְכַסּוֹת נְדַנְר אֲחֵר הַנִּפְרָס עֲלֵיהֶם, וְלִגְרִיסָתָא לְאַסְתַּמָּא מִשְׁמַע שְׂדֵי לְהַעֲטִים אֶת עֵינוֹי נַעֲפַעֲפִיּוֹ).

וּבְסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא אָמַר וּבְסַפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סְבָא אָמַר, מָאן דְּפָקַח עֵינוֹי בְּשַׁעְתָּא דְצְלוֹתָא מִי שְׁפּוֹתַח עֵינוֹי בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, אוּ דְלָא מְאִיךְ עֵינוֹי בְּאַרְעָא אוּ שְׁאִינוּ מְשַׁפִּיל עֵינוֹי לְצַד הָאָרֶץ, אֲפִילוֹ הַעֲצִים עֵינוֹי (מק"מ), (אי נמי, מִה שְׁכַתוֹב אוּ דְלָא מְאִיךְ עֵינוֹי רַחֵם לּוֹמַר אִוּ לְפָחוֹת הִיָּה לוֹ לְהַשְׁפִּיל עֵינוֹי אִס לֹא הַעֲזִימָן. כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (נמס' יצמות דף קה ע"ב) הַמְתַּפְּלֵל צְרִיךְ שִׁמָּן

וְשׁוֹאֵל וְהִיךְ יָכִיל לְאַסְתַּפֵּלָא בְּשַׁכִּינְתָּא וְאִיךְ יִכּוֹל הָאָדָם לְהַסְתַּכֵּל בְּשַׁכִּינָה, וּמְשִׁיב אֶלָּא לִינְדַע אֲלֵא רְאוּי לְאָדָם לְדַעַת, דְּוֹדַי שַׁכִּינְתָּא קְיָיְמָא קָמִיהּ כִּי וְדַאי הַשַּׁכִּינָה עוֹמַדַת כְּנַגְדּוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב שְׁפָכִי כְּמִים לְבַךְ נּוֹכַח פָּנֵי ה', הֵינִינוּ לְפָנֵי הַשַּׁכִּינָה הַעוֹמַדַת כְּנַגְדּוֹ, (לְכֵן לֹא יִפְתַּח עֵינוֹי כְּנַגְדָּה שְׁזֶה מוֹרָה עוֹזֹת וְחוֹסֵר מוֹרָא שְׁמַיִם, וְכֵאִילוֹ אֵינָה חֲשׁוּבָה בְּעֵינוֹי), הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּסָּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, דְּתַמָּן שְׂאֲרֵי שַׁכִּינְתָּא כִּי שֵׁם כְּנַגְדּ פָּנָיו שׁוֹרָה הַשַּׁכִּינָה הַנִּקְרָאֵת קִיר, בְּגִין כְּךָ לָא בַעֲיָא לְמַהְוִי וְלַכֵּךְ לְרַמְזוֹ עַל זֶה, לֹא יִהְיֶה דְבַר חוּצָין בֵּינוּ וּבֵין הַקִּיר בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, וְרַצָּה לּוֹמַר בֵּינוּ לְבֵין הַשַּׁכִּינָה, וְאוֹקְמוּהּ וּכְבַר הַעַמִּידוֹ חַז"ל דִּין זֶה וּבִיאָרוּהוּ.

ואתחנן יום שלישי

מעלת וסגולת לימוד תורה בדרך

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל עוֹבְדוֹי בְּעֵי פֶרַח נֶשׁ לְשׁוֹאֵה לְקַבְּלֶיהָ לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלָה, רַבִּי יְהוּדָה לְטַעְמִיהָ, דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי מָאן דְּאָזִיל בְּאַרְחָא, יְכוּיִן לְתַלְתַּל מְלִין, וְעֵילָא מְנַהוּן צְלוֹתָא, וְאָף עַל גַּב דְּצְלוֹתָא יְתִיר, עֲלָאָה מְפֻלָּא תְרִי חֲבָרִי אוּ תְלָתָא דְלַעָאן בְּמַלִּי דְאוֹרֵייתָא, דְּהָא לָא מְסַתְפִי, בְּגִין דְשְׂכִינְתָא אֲשַׁתְּפָא בְּהַדִּייהוּ.

פִּי הָא דְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי חֵיָא הוּוּ אֶזְלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פְּתִיב (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְּתָנוֹת עוֹר, וְכִי עַד הִשְׁתָּא פְּשִׁיטֵי הוּוּ מִהָהוּא עוֹר, אִין, אֶלָּא מְאִנִּי לְבוּשֵׁי יָקָר הוּוּ.

אָמַר לִיהִי רַבִּי חֵיָא, אִי הָכִי לָא אֲתַחְזוֹן לְהוּ אֶפִּילוּ פְּתָנוֹת עוֹר, וְכִי תִימָא דְעַד לָא חָאבוּ אֶלְבִּישׁוּ לְהוּ, לָא, אֶלָּא לְבַתָּר דְּחָבוּ פְּתִיב וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם וְגו'.

מתוק מדבש

שלשה עולמות צ"ע שהלנישו על הנר"ן שלו שמאלנות, וכשחטא נסתלקו ממנו הנשמה והרוח עם לבושי החשמל דצ"ע, ונשאר צו הנפש, וחזר ועשה הקצ"ה מלבוש לנפשו מחשמל של גן עדן דעשיה, ועוד לבוש אחר מקליפת נוגה, ושניהם נקראים כתנות עור צע', והוא כלול מטוב ורע, עיי"ש. (ועיין זוהר פ' ויקהל דף רח ע"ג).

הנה לפי שהפליג רבי יהודה במעלת העוסקים בתורה בדרך שהשכינה משתתפת עמהם, ואז אינם יראים מן המזיקים ומן הלסטים, לכך סמך עובדא זו לכאן, שרבי אלעזר ורבי חייא היו הולכים בדרך ועוסקים בתורה, ונפלו עליהם לסטים שרצו לקפחם, וניצלו מהם.

וזה שאמר פִּי הָא דְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי חֵיָא הוּוּ אֶזְלִי בְּאַרְחָא כמו שהיה ברבי אלעזר ורבי חייא שהיו הולכים יחד בדרך ועסקו בתורה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי חֵיָא, פְּתִיב נאמר בפסוק וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְּתָנוֹת עוֹר וילבישם, ושאל וְכִי עַד הִשְׁתָּא פְּשִׁיטֵי הוּוּ מִהָהוּא עוֹר וכי עד עתה היו מופשטים מעור ההוא, והשיב הוא בעצמו ואמר אִין כֵּן הַדְּבַר שלא היה להם לבוש גשמי, אֶלָּא מְאִנִּי לְבוּשֵׁי יָקָר הוּוּ אלא קודם החטא היה להם לבוש יקר רוחני, מחשמלים של עולמות ביי"ע.

אָמַר לִיהִי שאל רַבִּי חֵיָא מְרַבִּי אֶלְעָזָר, אִי הָכִי אם כן מאחר שחטאו אדם וחווה ואבדו לבוש העליון שהיה להם, לָא אֲתַחְזוֹן לְהוּ אֶפִּילוּ פְּתָנוֹת עוֹר לא היו ראויים אפילו אל לבוש זה שנעשה מחשמל של הגן עדן התחתון הנקרא כתנות עור, מאחר שנתגרשו מן הגן עדן, וְכִי תִימָא דְעַד לָא חָאבוּ אֶלְבִּישׁוּ לְהוּ ואם תרצה לומר כי קודם שחטאו הלביש אותם הקב"ה גם את כתנות עור, ונשארו מלובשים בו גם אחר החטא, ואומר לָא אינו כן, כי לא הלביש אותם הקב"ה קודם החטא בכתנות עור, אֶלָּא לְבַתָּר דְּחָבוּ אלא אחר שחטאו פְּתִיב וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם ואם כן במה זכו ללבוש זה הנעשה מחשמל של גן עדן התחתון, מאחר שנתגרשו משם.

"מאמר מעלת וסגולת לימוד תורה בדרך" ומבואר בו כי צריך אדם לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד, ולכן גם בלכתו בדרך יעסוק בתורה ובוה ישתתף עם השכינה וינצל מכל פגע רע. ומביא מעשה ברבי אלעזר ורבי חייא שהלכו בדרך ועסקו בדרוש מעלת לבושי אדם הראשון שהיו כותנות א'ור, ובחטאו נסתלקו ממנו וניתן לו לבוש של כותנות ע'ור. ונפתחו עיניהם בהבלי העולם הזה, תמורת התבוננות בעולמות עליונים שהיו משיגים, וכן נשיג בביאת המשיח, ובעוד אלו החכמים הולכים ראו לסטים שבאו לנגדם, אכן זכות התורה שעסקו בה עמדה להם, ונעשה להם גם שבאו חיות והרגו ללסטים.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואתחנן דף קס"א ע"ג - קס"ב ע"א, צנצאוריוני כך עו עמ' כד-כה)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל עוֹבְדוֹי בְּעֵי פֶרַח נֶשׁ לְשׁוֹאֵה לְקַבְּלֶיהָ לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל מַעֲשָׂיו צָרִיךְ הָאָדָם לְשׁוּם לְנַגְדוֹ אֶת הַקַּב"ה, בְּבַחֲנֵת "שויתי ה' לנגדי תמיד", וְהָא אוֹקִימָנָא מְלָה וְהָרִי כְּבוֹר בִּיאָרְנוּ דְּבַר זֶה, רַבִּי יְהוּדָה לְטַעְמִיהָ הוּא הוֹלֵךְ לְשִׁיטְתוֹ, דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי מָאן דְּאָזִיל בְּאַרְחָא מִי שְׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, יְכוּיִן לְתַלְתַּל מְלִין יִתְקִין עֲצָמוּ לְשִׁלְשָׁה דְּבָרִים, לְדוֹרוֹן וּלְמַלְחָמָה וּלְתַפְלָה, וְעֵילָא מְנַהוּן צְלוֹתָא וְהַגְדוּל וְהַחֲשׁוּב וְהַעֲלִיּוֹן מֵהֶם הִיא הַתַּפְּלָה, שִׁתְּפַלֵּל לְהַקְב"ה שִׁינְצַל מִכָּל פְּגָעִים רַעִים, וְאָף עַל גַּב דְּצְלוֹתָא יְתִיר וְאָף עַל פִּי שְׁתַּפְּלָה חֲשׁוּבָה בִּיּוֹתָר, עִם כָּל זֶה עֲלָאָה מְפֻלָּא עוֹד יוֹתֵר גְּדוּל מִתַּפְּלָה, תְּרִי חֲבָרִי אוּ תְלָתָא דְלַעָאן בְּמַלִּי דְאוֹרֵייתָא שְׁנֵי חֲבָרִים אוּ שְׁלֹשָׁה שְׁהוֹלְכִים יַחַד בְּדֶרֶךְ וְעוֹסְקִים בְּדַבְרֵי תוֹרָה, דְּהָא לָא מְסַתְפִי כִּי אַז אִינִם יִרְאִים מִן הַמְּזִיקִים וּמִן הַלְּסָטִים, (כְּמַצְאוּר נַמְס' נְצוּכוֹת דף מג ע"ג), כִּי לְשִׁיטָה נִרְאָה הַמְּזִיק וְאִינוּ מוֹזְקִים, לְשִׁלְשָׁה אִינוּ נִרְאָה כָּל עֵיקָר, בְּגִין דְשְׂכִינְתָא אֲשַׁתְּפָא בְּהַדִּייהוּ כִּי הַשְׂכִּינָה מִשְׁתַּתְּפָת וְהוֹלְכָת עִמָּהּ מִחֲמַת שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה. (מַפְרָשִׁים)

להצין מאמר הנ"ל נקדים מה שכתב האריז"ל (צ"ח ש"ט פ"ד), כי קודם שחטא אדם הראשון היה לו כתנות אור צא', שהיה מן החשמל של

אָמַר לִיה, הֵכִי הוּא וְדָאֵי, בְּקִדְמִיתָא הוּוּ פְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָא, וּמִתְפַּשְׁטָן מִן גּוּוּנֵי דְלַתְתָּא, וְהוּוּ נְהוּרָא דְלַעֲיִלָא אֶסְחָר עֲלִייהוּ, וְלִבְתֵּר דְחָבוּ, אֶהְדֵּר לֹוּן בְּגוּוּנֵי דְהָאֵי עֲלָמָא, וְאַעֲבַר מִנִּייהוּ גּוּוּנֵי דְלַעֲיִלָא, מַה פְּתִיב, וַיַּעַשׂ יְהוּ"ה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְּתָנוּת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם, מִגּוּוּנָא דְהָאֵי עֲלָמָא.

פְּתִיב (שמות כט ד) וְאֵת אֶהְרָן וְאֵת בְּנָיו תִּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם פְּתָנוּת, הֵתָם פְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָא, הֵכָא פְּגוּוּנָא דְלַתְתָּא, הֵתָם פְּתָנוּת שֵׁשׁ, הֵכָא פְּתָנוּת עוֹר, וְאָף עַל גַּב דְּאִיהוּ בַר הֵכִי, שְׁפִירָא דְאִינוּן לְבוּשִׁין סְלִיק עַל כְּלָא.

וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנִיָּהֶם (בראשית ג ז) בְּעַפְוִשָׁא דְהָאֵי עֲלָמָא, מַה דְּלָא הוּוּ קוּדָם, דְּהוּוּ מְשַׁגְיַחִין וּפְקַחִין לְעִילָא, לְזַמְנָא דְאֵתִי פְתִיב, (ישעיה מב טז) וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ וְגו', זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַפְקָחָא עֵינֵין דְּלָא חִפְמִין, וְלֹאֶסְתַּפְּלָא בְּחַכְמָתָא עֲלָאָה, וְלֹאֶתְדַבְּקָא בְּמָאֵי דְלָא אֶתְדַבְּקוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין דִּינִדְעוּן לְמֵאֲרִיָּהוֹן, זְכָאִין אִינוּן צִדִיקָא דִּיזְכּוֹן לְהֵהִיא חַכְמָתָא, דְּלָאוּ חַכְמָתָא פְּהֵהִיא חַכְמָתָא, וְלָאוּ יָדִיעָה פְּהֵהִיא יָדִיעָה, וְלָאוּ דְבִקוּתָא פְּהֵהִיא דְבִקוּתָא.

עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, חָזוּ אִינוּן לְסֻטִים אֲזִלִּי בְּתַרְיִיהוּ לְאַקְפָּחָא לֹוּן, אֶסְתַּפְּלָא בְּהוּ רַבִּי אֲלַעְזָר, אֵתוּ תְרֵי חִיּוֹן בְּרָא וְקֻטְלֵי לֹוּן, אָמַר רַבִּי אֲלַעְזָר, בְּרִיף רַחֲמָנָא דְשִׁיזְבֵּן, קָרָא עֲלִייהוּ (משלי ד יב) בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדָךְ וְאִם תִּרְוֵן לֹא תִפְשֵׁל, וּכְתִיב (תהלים צא יא) פִּי מִלְּאֲכָיו יֵצוּה לֶךְ וְגו', וּכְתִיב (שם פסוק יד) פִּי בִי חֶשֶׁק וְאַפְלָטָהוּ.

מתוק מדבש

דְּהוּוּ מְשַׁגְיַחִין וּפְקַחִין לְעִילָא שְׁהִיוּ מִתְבוֹנְנִים וְהִיוּ פּוֹתְחִים עֵינֵיהֶם לְרֹאוֹת מַה לְמַעֲלָה בְּעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, וְכֵן לְזַמְנָא דְאֵתִי פְתִיב לַעֲתִיד לְבָא כְּתוּב וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ בְּנִתְיֹבוֹת לֹא יָדְעוּ אֲדָרִיכֶם, דְּהֵינּוּ זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַפְקָחָא עֵינֵין דְּלָא חִפְמִין עֲתִיד הַקְּב"ה לְפַקּוֹחַ עֵינִים אֲפִילוּ שֶׁל אֱלוֹ שֶׁלֹּא הִיוּ חַכְמִים, וְלֹאֶסְתַּפְּלָא בְּחַכְמָתָא עֲלָאָה וְלֹאֶסְתַּכַּל וְלֹאֶתְבוֹנֵן בְּחַכְמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְלֹאֶתְדַבְּקָא בְּמָאֵי דְלָא אֶתְדַבְּקוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא וְלֹאֶשִׁיג מַה שֶׁלֹּא הִשִּׁיגוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּגִין דִּינִדְעוּן לְמֵאֲרִיָּהוֹן כְּדִי שִׁדְעוּ וַיִּכִּירוּ אֶת בּוֹרְאֵם, זְכָאִין אִינוּן צִדִיקָא דִּיזְכּוֹן לְהֵהִיא חַכְמָתָא אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שִׁיזְכוּ לְחַכְמָה הַהִיא, דְּלָאוּ חַכְמָתָא פְּהֵהִיא חַכְמָתָא שְׁאִין חַכְמָה כְּאוֹתָהּ הַחַכְמָה, שִׁיזְכוּ לֶה מִצַּד מוֹחַ הַחַכְמָה, וְלָאוּ יָדִיעָה פְּהֵהִיא יָדִיעָה וְאִין יָדִיעָה כְּאוֹתָהּ הַיָּדִיעָה, שִׁיזְכוּ לֶה מִצַּד מוֹחַ הַדַּעַת, וְלָאוּ דְבִקוּתָא פְּהֵהִיא דְבִקוּתָא וְאִין דְּבִקוּתָא כְּאוֹתָהּ הַדְּבִיקוּת, שִׁיזְכוּ לֶה מִצַּד מוֹחַ הַבִּינָה, כִּי עַל יְדֵי הַבִּינָה יִזְכּוּ לְהִתְדַבֵּק בְּה' תְּמִיד. (מק"מ ומפּרָשִׁים)

אָמַר לִיה הַשִּׁיב לּו רַבִּי אֲלַעְזָר הֵכִי הוּא וְדָאֵי כֵךְ הוּא וְדָאֵי כְּמוֹ שְׁאִמְרֵי שְׁאֲחָר הַחֲטָא עֲשֵׂה לְהֶם הַקְּב"ה כְּתָנוּת עוֹר, כִּי בְּקִדְמִיתָא הוּוּ פְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָא בְּתַחֲלִילָה קוּדָם שְׁחֲטָאוּ הִיוּ לְהֶם לְבוּשִׁים כְּדוּגְמַת מַעֲלָה, מִן הַחֲשַׁמְלִים שֶׁל עוֹלָמוֹת בִּי"ע, וּמִתְפַּשְׁטָן מִן גּוּוּנֵי דְלַתְתָּא וְהִיוּ מוֹפְשֻׁטִים מִעֵינֵינִים שֶׁל מַטָּה, (כִּי אֲפִילוּ גּוֹפוֹ שֶׁל אָדָם הִרְאָשׁוֹן נִנְטָל מִיַּחֲדוּ וּ"ן דִּלִּיָּה, כְּמ"ס נַע"מ שֵׁט"ל פ"א), וְהוּוּ נְהוּרָא דְלַעֲיִלָא אֶסְחָר עֲלִייהוּ וְהִיהָ אֹר שֶׁלְמַעֲלָה מִסַּבֵּב אוֹתָם, וְלִבְתֵּר דְחָבוּ וְאַחַר שְׁחֲטָאוּ, אֶהְדֵּר לֹוּן בְּגוּוּנֵי דְהָאֵי עֲלָמָא חָזַר לַעֲשׂוֹת לְהֶם לְבוּשׁ בְּאוֹפֵן שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, דְּהֵינּוּ מִחֲשַׁמֵּל שֶׁל הַגֵּן עַדן הַתַּחְתּוֹן, מִכַּח מִדַּת חֲסִדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם זְכוּת, וְאַעֲבַר מִנִּייהוּ גּוּוּנֵי דְלַעֲיִלָא וְהַעֲבִיר וְלִקַּח מֵהֶם הַלְבוּשׁ שֶׁל הַחֲשַׁמְלִים דְּבִי"ע שְׁבָהֶם הִיוּ נִרְאִים כְּדוּגְמַת מַעֲלָה, מַה פְּתִיב מַה נֹאמַר בְּהֶם וַיַּעַשׂ יְהוּ"ה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְּתָנוּת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם, מִגּוּוּנָא דְהָאֵי עֲלָמָא מִגּוּוֹן שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ לְבוּשׁ מִחֲשַׁמֵּל שֶׁל הַגֵּן עַדן הַתַּחְתּוֹן הַנִּקְרָא כְּתָנוּת עוֹר. (מק"מ ומפּרָשִׁים)

עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי בְּעוֹד שְׂרַבִּי אֲלַעְזָר וְרַבִּי חֵיִיא הִיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, חָזוּ אִינוּן לְסֻטִים אֲזִלִּי בְּתַרְיִיהוּ לְאַקְפָּחָא לֹוּן רְאוּ שֶׁלְסֻטִים הוֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם לְגוּזֹל אוֹתָם וְלֹאֶהֲרַגֵם, אֶסְתַּפְּלָא בְּהוּ רַבִּי אֲלַעְזָר הַסְתַּכַּל בְּהֶם רַבִּי אֲלַעְזָר, אֵתוּ תְרֵי חִיּוֹן בְּרָא וְקֻטְלֵי לֹוּן בְּאוּ שְׁתֵּי חַיּוֹת הַשְּׂדֵה וְהִרְגוּ אוֹתָם, אָמַר רַבִּי אֲלַעְזָר, בְּרִיף רַחֲמָנָא דְשִׁיזְבֵּן בְּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁהֲצִיל אוֹתָנוּ, קָרָא עֲלִייהוּ קְרָא עֲלֵיו וְעַל רַבִּי חֵיִיא מַה שֶׁכְּתוּב בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדָךְ פִּירוּשׁ בְּלִכְתָּךְ בְּעִיר וּבְמִקּוֹם הַמְשׁוּמֵר לֹא יִהְיֶה צֹר מִקּוֹם פְּסִיעַתְךָ, וְאִם תִּרְוֵן לֹא תִפְשֵׁל וְאִם תִּרְוֵן בְּדֶרֶךְ וּבְמִקּוֹם מְזִיקִים וְלִסֻטִים לֹא תִכְשַׁל, כִּי אֲנִי אֲשַׁמְרֵךְ אוֹתְךָ, וּכְתִיב וְכֹא הַכְּתוּב לְפָרֵשׁ אֶת אוֹפֵן הַשְּׂמִירָה וְאִמַר פִּי מִלְּאֲכָיו יֵצוּה לֶךְ לְשַׁמְרֶךְ בְּכָל דְרֹכֶיךָ, דְּהֵינּוּ שֶׁהַקְּב"ה יִשְׁלַח אֶת שְׁלִיחָיו לְשַׁמְרֶךְ מִכָּל הַמְזִיקִים, כְּמוֹ שֶׁשִּׁלַּח כֹּאֵן אֶת חַיּוֹת הַשְּׂדֵה, וּכְתִיב שֶׁהַקְּב"ה אִמַר הַטַּעַם שְׁאִנִּי שׁוֹמֵר אוֹתוֹ, הוֹאִיל פִּי בִי חֶשֶׁק וְדַבַּק בִּי עַל יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה, וְאַפְלָטָהוּ לְכֵן אֲשַׁמְרֵהוּ וְאַצִּילֵהוּ מִכָּל מִינֵי מְזִיקִים וְלִסֻטִים. (מפּרָשִׁים)

וּמִמְשִׁיךְ רַבִּי אֲלַעְזָר וְאִמַר פְּתִיב וְאֵת אֶהְרָן וְאֵת בְּנָיו תִּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם פְּתָנוּת הֵנָּה הֵתָם פְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָא שֶׁם נִתְלַבְּשׁוּ כַּעֲיֵן הַלְבוּשִׁים שֶׁל מַעֲלָה, דְּהֵינּוּ כַּעֲיֵן הַכְּתָנוּת אוֹר שֶׁהִיא לְאָדָם הִרְאָשׁוֹן קוּדָם הַחֲטָא, הֵכָא פְּגוּוּנָא דְלַתְתָּא כֹּאֵן בְּאָדָם הִרְאָשׁוֹן אַחַר שְׁחֲטָא נִתְלַבְּשׁ בְּכְתָנוּת עוֹר כַּעֲיֵן שֶׁלְמַטָּה, וּמִפְרָשׁ הֵתָם פְּתָנוּת שֵׁשׁ בְּאֶהְרָן כְּתוּב "כְּתָנוּת שֵׁשׁ" שְׁהִיוּ מְאֹר הַחֲסִד (כְּמוֹ שְׁכַמּוֹז נִסְגָּחוֹת מִהַרְחָ"ו, (פִּרְשָׁת פְּקוּדֵי דָף רַכַּמ ע"א), וְהֵ לְשׁוֹנוֹ: שֵׁשׁ הוּא חֲסִד), הֵכָא פְּתָנוּת עוֹר וְכֹאֵן בְּאָדָם כְּתוּב כְּתָנוּת עוֹר, שֶׁהִיא מִחֲשַׁמֵּל שֶׁל הַגֵּן עַדן הַתַּחְתּוֹן, (ה"ג רַכַּמ"ק) וְאָף עַל גַּב דְּאִיהוּ הֵכִי וְאָף עַל פִּי שֶׁלְבוּשֵׁי אָדָם וְחוּהָ הִיוּ כְּתָנוּת עוֹר, שְׁפִירָא דְאִינוּן לְבוּשִׁין סְלִיק עַל כְּלָא הַיּוֹפִי שֶׁל קְדוּשַׁת אוֹתָם הַלְבוּשִׁים הִיהָ עוֹלָה עַל כָּל לְבוּשֵׁי עוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיַּעַשׂ יְהוּ"ה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם, הִרִי שְׁנַעֲשָׂה בְּשֵׁם מַלְא, וְהַקְּב"ה בְּעַצְמוֹ הַלְבִישֵׁם. (מק"מ ומפּרָשִׁים)

וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנִיָּהֶם הֵינּוּ שְׁנַפְקָחוּ עֵינֵיהֶם בְּעַפְוִשָׁא דְהָאֵי עֲלָמָא לְרֹאוֹת בְּדַבְרִים הַמִּתְעַפְּשִׁים וְנַפְסָדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי, מַה דְּלָא הוּוּ קוּדָם מַה שֶׁלֹּא הִיהָ לְהֶם קוּדָם שְׁחֲטָאוּ,

ואתחנן יום רביעי

מעלת היוצא מביתו לביהכנ"ס מעוטף בטלית ותפלין

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ אַקְדִּים בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, וְקָם וְאֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא עַד דְּנָהִיר צַפְרָא, בְּצַפְרָא אָנַח תְּפִילִין בְּרִישִׁיה, וְתַפְּלִין בְּרִישִׁמָא קְדִישָׁא בְּדְרוּעִיה, וְאַתְעֵטֵף בְּעֵטוּפָא דְמַצְוָה, וְאַתִּי לְנַפְקָא מִתְרַעָא דְבֵיתִיה, אַעֲרַע בְּמִזְוִזָה רִישִׁמָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא בְּתַרְעָא דְבֵיתִיה, אַרְבַּע מְלָאכִין קְדִישִׁין מְזִדְוִגִין עִמִּיה, וְנִפְקִין עִמִּיה מִתְרַעָא דְבֵיתִיה, וְאוֹזְפִי לִיה לְבֵי פְנִישְׁתָּא, וּמְכַרְזֵי קְמִיה, הָבוּ יִקְרָא לְדִיוקְנָא דְמִלְפָא קְדִישָׁא, הָבוּ יִקְרָא לְבְרִיה דְמִלְפָא, לְפַרְצוּפָא יִקְרָא דְמִלְפָא, רוּחָא קְדִישָׁא שְׂרִיא עֲלֵיה, אַכְרִיז וְאָמַר, (ישעיה מט ד) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

פְּדִין הָהוּא רוּחָא קְדִישָׁא סְלָקָא לְעֵילָא, וְאַסְהִיד עֲלֵיה קְמִי מִלְפָא קְדִישָׁא, פְּדִין פְּקִיד מִלְפָא עֲלָאָה לְמַכְתָּב קְמִיה פֶּל אֵינוֹן בְּנֵי הַיְכָלִיה, פֶּל אֵינוֹן דְּאֶשְׁתַּמּוּדְעֵן קְמִיה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (מלאכי ג טו) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכָרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

מָאִי וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, פְּמָה דָּאֵת אָמַר (שם לה לה) וְחֹשְׁבֵי מַחְשְׁבוֹת, אֵינוֹן דְּעַבְדִּין לְשְׁמִיה אוּמְנוּתָא בְּכָלָא,

מתוק מדבש

לשומר, עד שנכנס לבית הכנסת מעוטף בטלית ותפלין שם, ומכריזי קמיה ומכריזים לפניו, טעם הכרוז כדי שלא יפגעו בו החיצונים שהאוויר מלא מהם, הָבוּ יִקְרָא לְדִיוקְנָא דְמִלְפָא קְדִישָׁא תְנוּ כְבוֹד לְדִיוקֵן הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ שִׁישׁ לוֹ צֶלֶם אֱלֹהִים עַל פְּנָיו, הָבוּ יִקְרָא לְבְרִיה דְמִלְפָא תְנוּ כְבוֹד לְבִנּוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שֶׁנִּשְׁמַתּוֹ מִיַּחֲדוֹ קב"ה וְשִׁכְנִיתָהּ, לְפַרְצוּפָא יִקְרָא דְמִלְפָא לְמִי שִׁישׁ לוֹ צוֹרֵת הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ עַל יְדֵי הַתְּפִלִּין, (כמו שכמו וּלְאוּ וּגו') כִּי שֶׁס הו"ה נִקְרָא עֲלֵיךְ, וְאִמְרוּ מוֹזֵל (צננס' זכרות דף ו ע"א), אִלּוּ מְפִלִין שְׁנַרְשָׁט), רוּחָא קְדִישָׁא שְׂרִיא עֲלֵיה וְרוּחַ הַקְדוֹשׁ שֶׁהוּא הָאֵרֶת הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה עֲלֵיה, אַכְרִיז וְאָמַר וְהַשְּׁכִינָה מְכַרְזֵת וְאוֹמֶרֶת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר כִּנְגַד הַתְּפִלִּין הַנִּקְרָאִים פֶּאָר.

"מאמר מעלת היוצא מביתו לבית הכנסת מעוטף בטלית ותפלין" ומבואר בו כי הקם בחצות לילה ועוסק בתורה עד שיאיר היום, והולך לבית הכנסת כשהוא מעוטף בטלית והניח תפלין, ועובר דרך מוֹזוֹת הַבַּיִת, הֵנָּה אַרְבַּעַה מְלָאכִים מִתְחַבְרִים עִמּוֹ וּמְלוּיִם אוֹתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְשׁוֹמְרוֹ, וּמְכַרְזִים בְּשִׁבְחוֹ, וְהָאֵרֶת הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה עֲלָיו וּמְעִידָה עֲלָיו לְפָנָי הַקַּב"ה, וְנִקְרָא יִרָא שְׁמִים. וְהַקַּב"ה מִשְׁתַּבַּח בּוֹ, וּמְכַרְזֵי בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁבְחוֹ. וּמְבַאֵר עוֹד כִּי מִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵית הַכְּנֶסֶת כְּשֶׁהֵגִיעַ זְמַן תְּפִלָּה וְהוּא בְּלֹא צִיצִית וְתַפְּלִין, צָרִיךְ לְהוֹדֵר מְלוּמֵר פְּסוּק וְאֵנִי בְּרוּב חֶסֶד, כִּי מֵלֵת "בִּירְאֵתְךָ" רוֹמֶזֶת עַל תְּפִלִּין, וְהוּא לֹא מוֹקִיִּים זֹאת.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואתחנן דף רסה ע"א, ציטורינו כרך טו עמ' עג-ע)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ אַקְדִּים בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, בְּשַׁעֲתָא שְׂאֵדָם מְקִדִּים בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה, וְקָם וְאֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא עַד דְּנָהִיר צַפְרָא וְקָם מִשְׁיַנְתּוֹ וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה עַד שְׁמַאִיר הַבֶּקֶר, וְאֵינוֹן מְפַסֵּיק בְּשִׁינָה, אִלָּא מִיד בְּבִקְר הוֹלֵךְ לְהַתְּפַלֵּל, בְּצַפְרָא אָנַח תְּפִילִין בְּרִישִׁיה וּבְבִקְר הוּא מְנִיחַ תְּפִלִּין בְּרִישׁוֹ, וְתַפְּלִין בְּרִישִׁמָא קְדִישָׁא בְּדְרוּעִיה וְתַפְּלִין בְּרוּשֵׁם הַקְדוֹשׁ בְּזוֹרְעוֹ, (צסוד שִׁמְנֵי כַּחוֹסַס עַל לֶכֶךְ, דְּהֵיִינוּ שְׁהַמּוֹחִין שֶׁל רַחֵל אֵינֶס רַק הָאֵרוֹת וְרִשְׁמוֹת, צְנִינֵת כּוֹסַס הַנַּחֲסֵס צֵה מִן הַמּוֹחִין דְּזִרְשָׁא ז'ו"א, כְּמִנְזֹאֵר עֵינֵינוּ צִשְׁעַר הַכוֹנוֹת ד"ה דְּתַפְּלִין), וְאַתְעֵטֵף בְּעֵטוּפָא דְמַצְוָה וּמְתַעֲטֵף בְּעֵטִיפַת הַטְּלִית שֶׁל מִצְוֹת צִיצִית, עוֹד קוֹדֵם הַנַּחַת תְּפִלִּין (כְּמִנְזֹאֵר לְעִיל דף קכ ע"ג), וְאַתִּי לְנַפְקָא מִתְרַעָא דְבֵיתִיה וּבֹא לְצִאֵת מִפְתַּח בֵּיתוֹ, אַעֲרַע בְּמִזְוִזָה רִישִׁמָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא בְּתַרְעָא דְבֵיתִיה הוּא פּוֹגֵשׁ בְּמִזְוִזָה, שְׂרִשׁוּם בֵּה שֶׁם הַקְדוֹשׁ שְׁד"י מִבְּחוּץ בְּתַתַּח בֵּיתוֹ, הֵנָּה אִזּוֹ אַרְבַּע מְלָאכִין קְדִישִׁין מְזִדְוִגִין עִמִּיה ד' מְלָאכִים קְדוּשִׁים מִתְחַבְרִים עִמּוֹ, (אִפְשֵׁר שֶׁהֵם מְלָאכִי אֶרְגָּמִין), וְהֵס כִּנְגַד הַד' מְנוֹת, שֶׁהֵם תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וְשֶׁל יָד, וְלֵינִית וּמוֹזָה), וְנִפְקִין עִמִּיה מִתְרַעָא דְבֵיתִיה וְיוֹצֵאִים עִמּוֹ מִפְתַּח בֵּיתוֹ, וְאוֹזְפִי לִיה לְבֵי פְנִישְׁתָּא וּמְלוּיִם אוֹתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, רְצָה לְוִמֵר מְלוּיִם אוֹתוֹ

מה שחסר כאן ומזוין להשמטות צננסוף הספר, נדפס גם זוהר חדש פרשת תרומה, עי"ש ציטורינו (עמ' רסז-רסט)

פְּדִין הָהוּא רוּחָא קְדִישָׁא סְלָקָא לְעֵילָא אוֹתוֹ רוּחַ הַקְדוֹשׁ שֶׁהוּא הָאֵרֶת הַשְּׁכִינָה עוֹלָה לְמַעְלָה, וְאַסְהִיד עֲלֵיה קְמִי מִלְפָא קְדִישָׁא וּמְעִיד עֲלָיו לְפָנָי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ שֶׁהוּא צְדִיק וְרֹאוי לְהִיּוֹת מְבִנֵי הַיְכָל הַקְדוֹשׁ, פְּדִין פְּקִיד מִלְפָא עֲלָאָה, לְמַכְתָּב קְמִיה פֶּל אֵינוֹן בְּנֵי הַיְכָלִיה אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ מִצְוָה לְכַתּוֹב לְפָנָיו כָּל אוֹתָם שֶׁהֵם בְּנֵי הַיְכָלוֹ, פֶּל אֵינוֹן דְּאֶשְׁתַּמּוּדְעֵן קְמִיה וְכָל אוֹתָם הַנּוֹדְעִים לְפָנָיו, שֶׁהֵם רְאוּיִם לְהַעֲלוֹת מִיַּין נּוֹקְבִין לִיַּחֲדוֹ הַעֲלִיּוֹן, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתּוֹב וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכָרוֹן לְפָנָיו דְּהֵיִינוּ בְּמַלְכוּת הַנִּקְרָאִת סֵפֶר וּבִיסוּד הַנִּקְרָא זְכָרוֹן, לְיִרְאֵי יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ שֶׁהֵם הַנִּכְנָסִים בְּטְלִית וְתַפְּלִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת.

ושואל מאי ולחושבי שמו מה פירושו, ואמר פמה דאת אמר כמו שנאמר וְחֹשְׁבֵי מַחְשְׁבוֹת שֶׁזֶה מַחְשַׁבַת אוּמְנוּת, שְׁצָרִיךְ לְחֻשׁוֹב אֵיךְ לְעִשׂוֹת אֵת דְּבַר הָאוּמְנוּת, וְכֵן עוֹשֵׂי הַמְשָׁכֵן חֻשְׁבוּ אֵיךְ לְעִשׂוֹת אֵת הַמְשָׁכֵן וְכִלְיוֹ בְּאוּמְנוּת יִתִּירָה, אֵיךְ כֵּאֵן אֵינוֹן דְּעַבְדִּין לְשְׁמִיה אוּמְנוּתָא בְּכָלָא אִלּוֹ שְׁעוֹשִׂים לְשׁוֹמוֹ

אומנותא דתפילין בבתייהון ברצועיהון וכתבתהון, אומנותא דציצית, בחוטיהון בחוטא דתכלתא, אומנותא דמזוזה, ואלין אינון חושבי שמו, וכתביב וחושבי מחשבות.

ולא עוד, אלא דקדשא בריה הוא משתפח ביה, ומכריז עליה בכלהו עלמין, חמו מה בריה עבדיית בעולמי.

ומאן דייעול קמיה לבי פנישתא, פד נפק מתרעיה ולא תפילין ברישיה וציצית בלבושיה, ואומר (תהלים ח ה) אשתתחה אל היכל קדשך ביראתך, קדשא בריה הוא אומר, אן הוא מוראי, הא סהיד סהדותא דשקרא.

מתוק מדבש

ומאן דייעול קמיה לבי פנישתא ומי שנכנס לפני ה' לבית הכנסת, פד נפק מתרעיה אחר שיוצא מפתח ביתו, (ה"ג הרמ"ק) בלא תפילין ברישיה ודרועיה וציצית בלבושיה בלא תפילין בראשו ובזרועו וציצית בלבושו, ואומר אשתתחה אל היכל קדשך ביראתך, יראה, היינו התפילין שעליו נאמר ו"יראו" ממך, אז קדשא בריה הוא אומר, אן הוא מוראי הקב"ה אומר איה הוא מוראי, הא סהיד סהדותא דשקרא הרי הוא מעיד עדות שקר, כי הרי אין תפילין בראשו ובזרועו. (מפרשים)

כתב זשער הכונות דף ג' ריש טור ג', שהיה נוהג האריז"ל ללבוש טלית ותפילין בצידו והלך מעוטר ומעוטף בטלית ותפילין לציד הכנסת. ומנזאר שם שצנקר קודם זמן טלית ותפילין אין שייך ענין זה.

אומנות בכל דבר, דהיינו אומנותא דתפילין בבתייהון ברצועיהון וכתבתהון האומנות של התפילין בבתייהם ברצועותיהם וכתבת פרשיותיהם, שצריך להם אומן מומחה לעשותו, וכן הסופר בכתבת הפרשיות, אומנותא דציצית, בחוטיהון בחוטא דתכלתא ואומנות של ציצית בחוטי הלכן ובחוט של תכלת, שצריך אומן בטוייתם שזירתם ועשייתם, וכן אומנותא דמזוזה ואומנות של כתיבת וקביעת המזוזה, ואלין אינון חושבי שמו ואלו נקראים חושבי שמו, לפי שעושים האומנות לשם שמים, וכתביב כמו שכתוב וחושבי מחשבות.

ולא עוד ולא די לאדם היוצא מפתח ביתו מעוטף בטלית ומעוטר בתפילין בכל המעלות הנזכרים, אלא דקדשא בריה הוא משתפח ביה אלא עוד הקב"ה משתבח בו, כי הוא לו נחת רוח גדול, ומכריז עליה בכלהו עלמין ומכריז עליו בכל העולמות, חמו מה בריה עבדיית בעולמי ראו איזו בריה בראתי בעולמי.

וּאֶתְחַנֵּן יוֹם חֲמִישִׁי

סְגוּלַת הַמּוֹזוּחַ

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, הָאֵי מָאן דְּבַעֵי דִּיסְתַּמַּר אוֹרְחוּי, לֹא יַעֲבֹר עַל מֵיִיא דְּאוֹשְׁדִין קָמִי פְתַחָא, בְּגִין דְּתַמְן שְׂאֲרֵי חַד שִׁידָא, וְהוּא בֵּין תְּרִין דְּשִׁין דְּפְתַחָא, וְאַנְפוּי לְקַבְּלִיהַ דְּפְתַחָא, וְאַסְתְּכִי כֹל מַה דְּעַבְדִּין בְּבֵיתָא, וְלֹא לְבַעֵי לִיהַ לְאַנְשׁ דִּישְׁדֵי מֵיִיא בֵּין תְּרֵי תְרַעֵי.

רַבִּי יֶצְחָק אָמַר, מֵיִין צְלִילָן לִית לָן בְּהַ, וְהוּא דְּלֹא יוֹשִׁיד לֹון אֲרַח קְלָנָא, מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין דְּאִית לִיהַ רְשׁוֹ לְנַזְקָא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּיהֶדֶר רִישִׁיהַ לְקַבְּלִי בֵיתָא, וּבְכֹל מַה דְּאַסְתְּפַל אֶתְלַטְיָא.

תְּלַת מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשָּׁא בְּחוּשְׁבֹן יְמֵי שְׁתָּא אִית לִיהַ שְׁמִשִּׁין, דְּהוּא שְׁלִיט עַלִּיהוּ, וְכִלְהוּ נְפַקִין עִם בְּרַ נֶשׁ כַּד נְפַק מִתְרַעָא דְּבֵיתֵיהַ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כֹּל דָּא בְּעֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְרָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְקִין שְׁמִיהַ קַדִּישָׁא לְעִילָא, דְּאִיהוּ אוֹרִייתָא, וְאוֹרִייתָא כֹּלָּא חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא אִיהוּ, וּמֵאֵן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרִייתָא, אֶשְׁתַּדַּל בְּשְׁמִיהַ.

תָּא חֲזִי, בְּעֵי בְּרַ נֶשׁ בְּפְתַחָא דְּבֵיתָא לְרַשְׁמָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ מְהִימְנוּתָא דְּכֹלָּא, דְּהָא בְּכֹל אֶתְרַ

מֵתוּק מִדְּבַשׁ

דִּיהֶדֶר רִישִׁיהַ לְקַבְּלִי בֵיתָא אֶלָּא שִׁיחֲזוֹר רֵאשׁוּ כִּנְגַד הַבַּיִת וִירָאָה מַה שֵׁישׁ בַּפְּנִים, וּבְכֹל מַה דְּאַסְתְּפַל אֶתְלַטְיָא וּבְכֹל מַה שִׁיסְתַּכַּל יִתְקַלַּל. (רמ"ק ומפרשים)

וּמִמְשִׁיךְ וְאִמַר תְּלַת מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשָּׁא בְּחוּשְׁבֹן יְמֵי שְׁתָּא אִית לִיהַ שְׁמִשִּׁין שִׁס"ה מִשְׁמִשִּׁים כַּחֲשׁוֹבֹן יְמֵי הַשָּׁנָה יֵשׁ לוֹ לְאוֹתוֹ הַשָּׂדֶה הַשּׁוֹרָה עַל יַד הַפְּתַח, דְּהוּא שְׁלִיט עַלִּיהוּ שְׁהוּא שׁוֹלֵט עַלִּיהֶם, וְכִלְהוּ נְפַקִין עִם בְּרַ נֶשׁ כַּד נְפַק מִתְרַעָא דְּבֵיתֵיהַ וְכוֹלָם יוֹצֵאִים עִם הָאָדָם כְּשִׁיּוֹצֵא מִפְּתַח בֵּיתוֹ כַּדִּי לְהַכְשִׁילוֹ, וּמִתְדַבְּקִים עִמּוֹ עַל יְדֵי חֲטָאִיו, וְלִכְּן הֵם שִׁס"ה כִּימוֹת הַחֲמָה, לְפִי שְׁכַל אֶחָד שׁוֹלֵט בְּיוֹמוֹ עַל הָאָדָם אִם עוֹשֶׂה בּוֹ חֲטָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כֹּל דָּא בְּעֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְרָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל כֹּל כֵּךְ רֵצָה הַקְּב"ה לְשַׁמּוֹר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁינְצִלוּ מִכַּחַת הַחִיצוֹנִים, וְאַתְקִין שְׁמִיהַ קַדִּישָׁא לְעִילָא דְּאִיהוּ אוֹרִייתָא וְהַתְקִין שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ לְמַעְלָה שְׁהוּא הַתּוֹרָה, שְׁבָה כְּתוּבָה תְּקַנַּת הַמּוֹזוּחַ לְשִׁמְרָתָם, וְאוֹרִייתָא כֹּלָּא חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא אִיהוּ כִּי כֹל הַתּוֹרָה כּוֹלָה הִיא שֵׁם אֶחָד קְדוֹשׁ, וּמֵאֵן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרִייתָא, אֶשְׁתַּדַּל בְּשְׁמִיהַ וּמִי שִׁמְשַׁתְּדַל וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, הוּא עוֹסֵק בְּשְׁמוֹ שֶׁל הַקְּב"ה.

תָּא חֲזִי, בְּעֵי בְּרַ נֶשׁ בְּפְתַחָא דְּבֵיתָא לְרַשְׁמָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בָּא וְרָאָה, כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְרַשׁוֹם בְּפְתַח בֵּיתוֹ אֶת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ, דְּהֵיִינוּ פְרַשְׁתָּ שְׁמַע וּפְרַשְׁתָּ וְהִיָּה אִם שְׁמוֹעַ שְׁבַמְזוּחַ, כִּי כֹל הַתּוֹרָה הִיא שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקְּב"ה, דְּאִיהוּ מְהִימְנוּתָא דְּכֹלָּא שְׁהִיא אִמוּנַת הַכֹּל, כִּי בָּהּ קַבְּלַת עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם וְעוֹל מִצְוֹת שְׁהֵם אִמוּנַתְן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, דְּהָא בְּכֹל אֶתְרַ דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא אֶשְׁתַּכַּח כִּי

"מאמר סגולת המוזוח" ומבואר בו כי לפני מוזוח הבית שורה מוזיק, ולכן צריך להזהר שלא לשפוך מים שאינם נקיים, או נקיים ובביון, בין שתי דלתות הפתח. ומבאר כי כנגד כל יום בשנה יש מוזיק מיוחד סמוך לפתח, והוא המתלווה עם האדם להכשילו אם הוא חוטא. ומטעם זה צריך להניח מוזוח בפתח שבו רשום שמו של הקב"ה, וסגולתה לשמור את האדם מהמויק. ומסיק לבאר בפנימיות כי פתח הבית והמוזוח רומזים לשכינה, וככה השם שר"י השורה בה, מתרחקים המויקים.

(מקור המאמר זוהר פרשת ולתחנן דף רסה ע"ג, ציטורינו כן טו עמ' עו-עח)

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, הָאֵי מָאן דְּבַעֵי דִּיסְתַּמַּר אוֹרְחוּי כֹּל מִי שְׁרוּצָה לְשַׁמּוֹר אֶת דְּרַכּוּי שְׁלֹא יִנְזַק, לֹא יַעֲבֹר עַל מֵיִיא דְּאוֹשְׁדִין קָמִי פְתַחָא לֹא יַעֲבֹר עַל הַמַּיִם שְׁשׁוּפְכִים לְפָנֵי הַפְּתַח, בְּגִין דְּתַמְן שְׂאֲרֵי חַד שִׁידָא לְפִי שְׁשֵׁם שׁוֹרָה שַׁד אֶחָד, שְׁהוּא כִּנְגַד הַשֵּׁם שַׁד"י שְׁבַמְזוּחַ, הַמוֹנְעוֹ מִלִּכְנֹס לְפָנִים הַבַּיִת, וְהוּא בֵּין תְּרִין דְּשִׁין דְּפְתַחָא וְהוּא נִמְצָא בֵּין שְׁתֵּי דְלַתוֹת הַפְּתַח, וְאַנְפוּי לְקַבְּלִיהַ דְּפְתַחָא וּפְנִיו כִּנְגַד הַפְּתַח, וְאַסְתְּכִי כֹל מַה דְּעַבְדִּין בְּבֵיתָא וּמַבִּיט וְרוּאָה כֹּל מַה שְׁעוֹשִׂים בְּבֵית, וְלֹא לְבַעֵי לִיהַ לְאַנְשׁ דִּישְׁדֵי מֵיִיא בֵּין תְּרֵי תְרַעֵי לִכְּן אִין רְאוּי לְאָדָם שִׁישְׁפוּךְ מַיִם בֵּין שְׁתֵּי דְלַתוֹת הַפְּתַח.

רַבִּי יֶצְחָק אָמַר, מֵיִין צְלִילָן לִית לָן בְּהַ מַיִם צְלוּלִים אִין אִיסוּר לְשַׁפּוּךְ לְפָנֵי הַפְּתַח, וְהוּא דְּלֹא יוֹשִׁיד לֹון אֲרַח קְלָנָא וּבִלְבַד שְׁלֹא יִשְׁפוּךְ אוֹתָם דֶּרֶךְ בְּיוֹן, כִּי אִין לְנוּ רְשׁוּת לְנַהוּג בְּיוֹן בְּהַחִיצוֹנִים, מֵאֵי טַעֲמָא מַהוּ טַעַם הַדְּבַר, בְּגִין דְּאִית לִיהַ רְשׁוֹ לְנַזְקָא לְפִי שֵׁישׁ לְשַׁד רְשׁוּת לְהִזִיק, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא

דְּשָׂמָא קְדִישָׁא אֲשֶׁתְּכַח, זִינִין בִּישׁוּן לָא מְשַׁתְּפְּחֵי תַמָּן, וְלֹא יִכְלִין לְקַטְרָגָא לִיהּ לְבַר נָשׁ, כְּמָה דְכְּתִיב (תהלים צא י) לֹא תֹאנֶנָּה אֱלִיךָ רָעָה וְגו'.

אֲתֵר דְּפִתְחָא דְּבֵיתָא שְׂרִיא, כְּגוֹוֹנָא דְּלַעֲיָלָא, אֲתֵר דְּפִתְחָא דְּבֵיתָא עֲלָאָה שְׂרִיא, מְזוּזָה אֶקְרִי, דְּהוּא תְּקוּנָא דְּבֵיתָא, וּפִתְחָא דְּבֵיתָא, מֵהֵיא מְזוּזָה עֲרִקִין מְאֲרֵי נִימוּסִין, מְאֲרֵי דְּדִינִין קְמִיָּה לָא מְשַׁתְּפְּחִין, וְקָבֵל דָּא לְתַתָּא, כְּדֵּ בַר נָשׁ אֲתִקִּין מְזוּזָה לְפִתְחָא דְּבֵיתָא, וְהָאֵי שְׂמָא קְדִישָׁא רָשִׁים בְּאֲתוּוֹי, הָאֵי כְּדֵּ בַר נָשׁ אֲתַעְטֵר בְּעֵטְרוֹי דְּמְאֲרִיָּה, וְלֹא קֶרְבִּין לְפִתְחָא דְּבֵיתָהּ זִינִין בִּישׁוּן, וְלֹא מְשַׁתְּפְּחֵי תַמָּן.

מתוק מדבש

ידה נתקנת הבית דאצילות, כי כל פעולות הספירות העליונות נפעלות על ידה, ופִתְחָא דְּבֵיתָא והיא פתח הבית, כי דרכה עולים לבית האצילות, מֵהֵיא מְזוּזָה עֲרִקִין מְאֲרֵי נִימוּסִין מאותה המזווה העליונה בורחים בעלי החוקים, היינו החיצונים המענישים את האדם כחוק, מְאֲרֵי דְּדִינִין קְמִיָּה לָא מְשַׁתְּפְּחִין ובעלי הדינים אינם נמצאים לפניו, וְקָבֵל דָּא לְתַתָּא וכנגד זה למטה, כְּדֵּ בַר נָשׁ אֲתִקִּין מְזוּזָה לְפִתְחָא דְּבֵיתָא כשהאדם מתקן מזווה לפתח ביתו, וְהָאֵי שְׂמָא קְדִישָׁא רָשִׁים בְּאֲתוּוֹי ובשם הקדוש שד"י שעל המזווה רשום באותיותיו, או הָאֵי כְּדֵּ בַר נָשׁ אֲתַעְטֵר בְּעֵטְרוֹי דְּמְאֲרִיָּה זה האדם מעוטר בכתר של קונו, שכל החיצונים יראים ממנו, וְלֹא קֶרְבִּין לְפִתְחָא דְּבֵיתָהּ זִינִין בִּישׁוּן ולא מתקרבים לפתח ביתו מיני חיצונים הרעים, וְלֹא מְשַׁתְּפְּחֵי תַמָּן ואינם נמצאים שם. (רמ"ק ומפרשים)

בכל מקום שהשם הקדוש נמצא, זִינִין בִּישׁוּן לָא מְשַׁתְּפְּחֵי תַמָּן מיני חיצונים הרעים אינם נמצאים שם, וְלֹא יִכְלִין לְקַטְרָגָא לִיהּ לְבַר נָשׁ ואינם יכולים לקטרע על אותו האדם, כְּמָה דְכְּתִיב כמו שנאמר לֹא תֹאנֶנָּה אֱלִיךָ רָעָה "ונגע לא יקרב באהלך", ומפרש לקמן שמלבד השמירה הוא זוכה גם לגדולה, ועל זה מסיים הכתוב "אשגבהו כי ידע שמי".

וממשיך ואמר אֲתֵר דְּפִתְחָא דְּבֵיתָא שְׂרִיא המקום שפתח הבית של האדם שורה למטה, כְּגוֹוֹנָא דְּלַעֲיָלָא הוא כעין הפתח שלמעלה, כי אֲתֵר דְּפִתְחָא דְּבֵיתָא עֲלָאָה שְׂרִיא המקום שפתח הבית שלמעלה שורה, שהוא השכינה שהיא פתח הבית של עולם האצילות (כמזכיר לעיל (צוהר ח"ג דף יד ע"א), וזה לשונו: שכינתא היא פתחא דכל כתרין עלאין, פתחא דאתקשר בשמא קדישא. ועוד שם, כתרע עשיראה דמלכא דאיהו פתחא לכל משכנא קדישא דשאר כתרין), מְזוּזָה אֶקְרִי היא נקראת מזוזה, שמספרה אדניי שבמלכות, דְּהוּא תְּקוּנָא דְּבֵיתָא שהיא התיקון של הבית, רצה לומר שעל

ואתחנן יום ששי

אבידת הנפש במוצאי שבת

כְּתִיב (שמות לא יז) **וַיִּנְפֹּשׁ, וְאוֹקְמוּהָ, וְיָנֵשׁ נֶפֶשׁ דְּאַבְדֹת, וְשִׁפִּיר אִיהוּ, אֲבָל אֵי הָכִי וְיָנֵשׁ גּוֹפָא אֲצִטְרִיף לְמִימְרָא, דְּמַנְיָה אַבְדֹת נֶפֶשׁ.**

אֲבָל רָזָא דְּמַלְהָ, בְּבֵר נֵשׁ אֵית נֶפֶשׁ דְּנִטְלָא וּמְשִׁיף לְגַבְיָה לְהֵאֵי רוּחָא מְעָרְב שֶׁבֶת, וְהָהוּא רוּחָא שְׂרִיָא בְּגִוּוּהָ דְּהֵיָא נֶפֶשׁ, וְדִיִּירָא בָּהּ כָּל יוֹמָא דְּשֶׁבֶתָא, וְכִדִּין הָהוּא נֶפֶשׁ יִתִּירָה בְּרַבּוּיָא וְתוֹעֵלְתָא יִתִּיר מִמָּה דְּהָהוּ, וְעַל דָּא תְּנִינָן, כָּל נֶפֶשָׁאן דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָן בְּיוֹמָא דְּשֶׁבֶתָא, וְעַטְרָא דְּלְהוֹן דְּשְׂרִיָא הָאֵי רוּחָא בְּגִוּיָהוּ.

מתוק מדבש

יש באדם נפש שנמצאת תמיד בגוף האדם, דְּנִטְלָא וּמְשִׁיף לְגַבְיָה לְהֵאֵי רוּחָא מְעָרְב שֶׁבֶת שהיא מקבלת ומושכת אליה את הרוח מערב שבת, וְהָהוּא רוּחָא שְׂרִיָא בְּגִוּוּהָ דְּהֵיָא נֶפֶשׁ וְדִיִּירָא בָּהּ כָּל יוֹמָא דְּשֶׁבֶתָא וְזֵה הָרוּחַ שׁוֹרָה בְּתוֹךְ הַנֶּפֶשׁ וְדֵר בְּתוֹכָה כֹּל יוֹם הַשַּׁבָּת, כִּי הָרוּחַ צָרִיךְ כֶּסֶף לְשׁוֹרָת עֲלִיו, וְכִדִּין הָהוּא נֶפֶשׁ, יִתִּירָה בְּרַבּוּיָא וְתוֹעֵלְתָא יִתִּיר מִמָּה דְּהָהוּ וְאִז נַעֲשִׂית נֶפֶשׁ הָהִיא יִתִּירָה, בְּרַבּוּי אֹר וְתוֹעֵלָת יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִיָּתָה בִּימֹת הַחֹל, וְעַל דָּא תְּנִינָן וְעַל זֶה לְמַדְנֵנוּ כִּי כָּל נֶפֶשָׁאן דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָן בְּיוֹמָא דְּשֶׁבֶתָא כֹּל נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרוֹת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְעַטְרָא דְּלְהוֹן דְּשְׂרִיָא הָאֵי רוּחָא בְּגִוּיָהוּ וְהַעֲטָרָה שֶׁלָּהֶם הִיא שׁוֹרָה בְּתוֹכָן.

"מאמר אבידת הנפש במוצאי שבת" ומבואר בו כי הנשמה יתירה היא בחינת רוח השכינה השורה כתוספת על נפשו של האדם, וכצאת השבת מסתלק אותו הארת הרוח, ונשארת הנפש שבאדם חסרה, וזה הוא מה שאמרו חז"ל "וינפש" וי אבדה נפש, היינו חסרון יש לנפש האדם הקבועה בו, אבל אינו חסרון לרוח שהוא בחינת הנשמה יתירה שנסתלק.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויקהל דף רד ע"ג, צמלאורינו כרך ס עמ' רמג)

כְּתִיב וַיִּנְפֹּשׁ, וְאוֹקְמוּהָ וּפִירְשׁוּ חוֹ"ל בְּמִס' בִּיצָה דָּף טז ע"א, וְיָנֵשׁ נֶפֶשׁ דְּאַבְדֹת אוֹי עַל הַנֶּפֶשׁ שְׁנֵאבְדָה, וְשִׁפִּיר אִיהוּ וַיִּפֶּה פִּירְשׁוּ, אֲבָל אֵי הָכִי וְיָנֵשׁ גּוֹפָא אֲצִטְרִיף לְמִימְרָא אֲבָל אִם כֵּן הִיא צָרִיךְ לֹמַר אוֹי לְהַגּוֹף דְּמַנְיָה אַבְדֹת נֶפֶשׁ כִּי מִמֵּנוּ נֵאבְדָה תוֹסֶפֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁקֵּבֵל בְּעֵרֵב שַׁבָּת.

אֲבָל רָזָא דְּמַלְהָ אֲבָל סוּד הַדְּבָר הוּא, כִּי בְּבֵר נֵשׁ אֵית נֶפֶשׁ

עקב יום ראשון

סגולת פרשיות המזוזה

תָּא חֲזִי, מִסְטָרָא דְהָאֵי שְׁפַחָה, נְפָקֵי פְּמָה גְרֵדִינֵי טְהִירִין, מְקַטְרְגִין לְקַבְלֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְלְקַטְרְגָא לֹון, וְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶיד לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל נְטִירוֹ, פְּאָפָּא דְבַעֲי לְנִטְרָא לְבָרִיה מִן פְּלָא, אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, פְּמָה מְקַטְרְגִין זְמִינִין לְקַבְלֵיכוֹ, אֲשַׁתְּדְלוּ בְּפּוֹלְחָנֵי, וְאַנָּא אָהָא נְטִיר לְכוּ לְבוֹר, וְאַתּוֹן תְּהוּוֹן זְמִינִין בְּבַתִּיכוֹן מְלָגוּ וְנִימֵי בְּעַרְסִיכוֹן, וְאַנָּא אָהָא נְטִיר לְכוּ לְבוֹר וְסוֹחְרֵי עַרְסִיכוֹ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאַיְנוֹן זִינִין בִּישִׁין קְרִיבִין לְפַתְחָא דְבוֹר נֶשׁ, זְקַפְן רִישָׁא וּמִסְתַּפְלָן בְּשַׁמָּא קְדִישָׁא דְאַתְחֲזִי לְבוֹר, דְּאַיְהוּ שְׂדִי דְמַתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹי, שְׁמָא דָּא שְׁלִיט עַל פְּלָהוּ, מְנִיָּה דְחֲלִין וְעַרְקִין, וְלֹא קְרִיבִין לְפַתְחָא דְבוֹר נֶשׁ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יֶצְחָק, אֵי הָכִי יִרְשׁוּם בַּר נֶשׁ שְׁמָא דָּא בְּפַתְחָא דְבֵיתָא, וְלֹא יִתִּיר, אָמַאי פֶּל פְּרִשְׁתָּא, אָמַר לִיָּה, שְׁפִיר הוּא, דְּהָא שְׁמָא דָּא לֹא אֲתַעְטֵר אֲלָא בְּאַיְנוֹן אֲתוּוֹן פְּלָהוּ, רְשִׁימִין בְּרִשְׁמִיָּא דְמִלְפָּא, וְכֹד אֲכַתְּבָא פֶּל פְּרִשְׁתָּא, פְּדִין שְׁמָא דָּא מַתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹי, וְנִפְיָק מִלְפָּא בְּכָל חִילוּי, פְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּרִשְׁמִיָּא דְמִלְפָּא, פְּדִין דְחֲלִין מְנִיָּה וְעַרְקִין מְקַמִּיָּה.

מתוק מדבש

דְּאַתְחֲזִי לְבוֹר זֹוקְפִים אֵת רֵאשִׁים וּמִסְתַּכְלִים בְּהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַנִּרְאָה מִבְּחוּץ, דְּאַיְהוּ שְׂדִי דְמַתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹי שְׁהוּא הַשֵּׁם שְׂדִי הַמַּתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹתָיו, כִּי שֵׁם הַזֶּה הוּא צִיסוּד, וְהוּא מַתְעַטֵּר צְחוּ"ג הַנִּמְשָׁכִים אֵלָיו, שְׁהֵם נִרְמִזִים צ"ב פְּרָשִׁיּוֹת שְׁנִמְזוּזָה, לְכוּן שְׁמָא דָּא שְׁלִיט עַל פְּלָהוּ שֵׁם הַזֶּה שׁוֹלֵט עַל כּוֹלָם, מְנִיָּה דְחֲלִין וְעַרְקִין וּמִמְנוּ יֵרָאִים וּנְפַחְדִּים וּבוֹרְחִים, וְלֹא קְרִיבִין לְפַתְחָא דְבוֹר נֶשׁ וְאַיְנִים מִתְקַרְבִּים לְפַתַּח בֵּיתוֹ שֶׁל הָאָדָם.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יֶצְחָק לְרַבִּי אַבָּא, אֵי הָכִי יִרְשׁוּם בַּר נֶשׁ שְׁמָא דָּא בְּפַתְחָא דְבֵיתָא וְלֹא יִתִּיר אִם הַחִיצוֹנִים יֵרָאִים מִשֵּׁם שְׂדִי, וְעַל יְדוֹ הוּא עֵיקַר הַשְּׂמִירָה, אִם כֵּן יִרְשׁוּם הָאָדָם שֵׁם זֶה בְּפַתַּח בֵּיתוֹ וְלֹא יוֹתֵר, אָמַאי פֶּל פְּרִשְׁתָּא לְמָה צְרִיכִים לְכַתּוּב כֹּל הַפְּרָשָׁה שֶׁל שְׁמַע וְשֶׁל וְהִיא אִם שְׁמוּעָה בְּמִזְוָזָה, אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבָּא, שְׁפִיר הוּא יְפָה וְנִכּוֹן הוּא שְׁצִרִיכִים לְכַתּוּב כֹּל הַבֵּי פְּרָשִׁיּוֹת, דְּהָא שְׁמָא דָּא לֹא אֲתַעְטֵר אֲלָא בְּאַיְנוֹן אֲתוּוֹן פְּלָהוּ כִּי שֵׁם זֶה שְׁבִיִסוּד אֵינּוּ מַתְעַטֵּר לְהִיּוֹת שֵׁם שֶׁלֵּם לְפַעוּל פְּעוּלוֹתָיו, אֲלָא בְּכָל אֹתָם הָאוֹתוּת שְׁבַשְׁתִּי פְּרָשִׁיּוֹת, רְשִׁימִין בְּרִשְׁמִיָּא דְמִלְפָּא הַרְשׁוּמִים וְכַתּוּבִים בְּרוּשֵׁם הַמֶּלֶךְ בְּמִזְוָזָה, כִּי אֲלוֹ הַבֵּי פְּרָשִׁיּוֹת הֵם כְּנֶגֶד חֶסֶד וְגִבּוּרָה הַמְשַׁפְּעִים בִּיסוּד, וְכֹד אֲכַתְּבָא פֶּל פְּרִשְׁתָּא וְכַשְׁנִכְתְּבָה כֹּל הַפְּרָשָׁה שֶׁל שְׁמַע וְשֶׁל וְהִיא אִם שְׁמוּעָה בְּמִזְוָזָה, פְּדִין שְׁמָא דָּא מַתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹי אִם הַשֵּׁם שְׂדִי מַתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹתָיו שְׁהֵם חֲחוּ"ג, וְנִפְיָק מִלְפָּא בְּכָל חִילוּי וְאִם יוֹצֵאת הַמַּלְכוּת בְּכָל צְבָאוֹתֶיהָ, דְּהֵינּוּ עִם כֹּל הַמַּלְאָכִים הַמוֹשְׁרִשִׁים בָּהּ, לְשִׁמּוֹר אֵת בֵּיתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לְכוּן פְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּרִשְׁמִיָּא דְמִלְפָּא כּוֹלָם רְשׁוּמִים בְּרוּשֵׁם הַמֶּלֶךְ שְׁהוּא הַשֵּׁם שְׂדִי, פְּדִין דְחֲלִין מְנִיָּה וְעַרְקִין מְקַמִּיָּה וְאִם כֹּל הַחִיצוֹנִים יֵרָאִים וּמְפַחְדִּים מִן הַשֵּׁם שְׂדִי וּבוֹרְחִים מִפְּנֵיו. (רמ"ק וּמְפַרְשִׁים)

"מאמר סגולת פרשיות המזוזה" ומבואר בו כי מצד הסטרא אחרא נמשכים כמה מוזיקים ומקטרגים, והקב"ה ברחמיו לישראל, מבקש שנשתדל בעבודתו, והוא ישמור אותנו מהם. וכן הוא בפתח הבית שכאשר רואים המוזיקים את השם שד"י מבחוץ מיד הם מתרחקים. ומבאר כי שלמות שם שד"י הוא על ידי הפרשיות הכתובות במזוזה, שעל ידי הארתם מקבלת השכינה כח לשמור את ישראל. ומסיק כי ישראל קדושים ניכרים ורשומים במעשיהם שהם בני המלך הקב"ה, בגופם בברית, בלבושם בציצית. בראשם וכידם בתפלין. בנעליהם במצות חליצה, בשדה במצות לקט שכחה ופאה, ובבתיהם במצות מזוזה.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואתמנן דף רסו ע"א, צפאוריניו כרך טו עמ' 33-35)

תָּא חֲזִי, מִסְטָרָא דְהָאֵי שְׁפַחָה נְפָקֵי פְּמָה גְרֵדִינֵי טְהִירִין בַּא וְרָאָה, מִצַּד שְׁפַחָה זֹו שְׁהִיא הַלִּילִי"ת יִצְאוּ כְּמָה מִלְאֲכִי חִבְלָה, שְׁהֵם בְּעַלֵי דִינִים הַמְאִירִים מִתּוֹקֵף הַדִּין שְׁבָהֵם, מְקַטְרְגִין לְקַבְלֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל שְׁהֵם מְקַטְרְגִים כְּנֶגֶד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלְקַטְרְגָא לֹון וְעוֹמְדִים תְּמִיד לְלַחוּם עִמְהֵם, וְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶיד לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל נְטִירוֹ וְהַקְּבִי"ה עִשָׂה שְׁמִירָה לְיִשְׂרָאֵל, פְּאָפָּא דְבַעֲי לְנִטְרָא לְבָרִיה מִן פְּלָא כְּמוֹ אֲב הַרוּצָה לְשִׁמּוֹר אֵת בְּנוֹ מִכֹּל מִינֵי הַזִּיקִים, אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, פְּמָה מְקַטְרְגִין זְמִינִין לְקַבְלֵיכוֹ הֵרִי כְּמָה מְקַטְרְגִים מוֹכְנִים כְּנֶגְדְכֶם לְקַטְרְגַי עֲלִיכֶם, (ה"ג הַרמ"ק) אֲשַׁתְּדְלוּ בְּפּוֹלְחָנֵי וְאַנָּא אָהָא נְטִיר לְכוּ סוֹחְרֵי עַרְסִיכוֹ תִשְׁתְּדְלוּ וְתַעֲסִקוּ בְּעַבּוּדְתִי וְאַנִּי אֵהִיָּה שׁוֹמֵר אֲתָכֶם מִסְבִּיב לְמִטּוֹתִיכֶם.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאַיְנוֹן זִינִין בִּישִׁין קְרִיבִין לְפַתְחָא דְבוֹר נֶשׁ וְבַא וְרָאָה, בְּשַׁעָה שְׁאוֹתָם מִינֵי חִיצוֹנִים הַרְעִים מִתְקַרְבִּים לְפַתַּח בֵּיתוֹ שֶׁל הָאָדָם, זְקַפְן רִישָׁא וּמִסְתַּפְלָן בְּשַׁמָּא קְדִישָׁא

תָּא חֲזוּ, וְהָיָה, שְׂמָא קְדִישָׁא מִתְתָּא לְעִילָא, וְעַל דָּא שְׂדִי אֲתַרְשִׁים מְלַבֵּר לְקַבְלֵי שְׂמָא דָּא, וְהָיָה מְלַגּוּ שְׂדִי מְלַבֵּר, לְמַהוּי נְטִיר בַּר נֶשׁ מְפָל סְטָרִין, מְלַגְּאוּ וּמְלַבֵּר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּמָה חֲזִילִין קְדִישִׁין זְמִינִין בְּהֵיא שְׂעֵתָא דְאַנַּח בַּר נֶשׁ מְזוּזָה לְתַרְעִיָּה, כְּלָהוּ מְכַרְזֵי וְאָמְרֵי, (תהלים קיח ב) זֶה הַשְּׁעַר לַיהוָה וְגו', זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל.

כְּדִין אֲשַׁתְּמוּדְעֵן יִשְׂרָאֵל דְאַיְנוּן בְּנֵי מְלָפָא קְדִישָׁא, דְהָא כְּלָהוּ אֲתַרְשִׁימוּ מְנִיָּה, אֲתַרְשִׁימוּ בְּגוּפֵיָּיהוּ בְּרִשְׁמָא קְדִישָׁא, אֲתַרְשִׁימוּ בְּלְבוּשֵׁיָּיהוּ בְּעֻטּוּפֵיָּיהוּ דְמִצְוָה, אֲתַרְשִׁימוּ בְּרִישֵׁיָּיהוּ בְּבִתֵּי דְתַפִּילֵי בְּשְׂמָא דְמְאָרִיָּהוֹן, אֲתַרְשִׁימוּ בִּידֵיָּיהוּ בְּרִצּוּעֵי דְקְדוּשָׁה, אֲתַרְשִׁימוּ בְּמִסְאֲנֵיָּיהוּ בְּמִסְאֲנָא דְמִצְוָה, אֲתַרְשִׁימוּ לְבַר בְּזַרְעָה בְּחֻצָּא, אֲתַרְשִׁימוּ בְּבִתֵּיָּיהוֹן בְּמְזוּזָה דְפִתְחָא, בְּכָלֵא רְשִׁימִין דְאַיְנוּן בְּנֵי מְלָפָא עֲלָאָה, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן.

מתוק מדבש

זֶה הַשְּׁעַר לַיהוָה צְדִיקִים יִבְאוּ בוּ, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

כְּדִין אֲשַׁתְּמוּדְעֵן יִשְׂרָאֵל דְאַיְנוּן בְּנֵי מְלָפָא קְדִישָׁא אִז נִיכְרִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ ב"ה, דְהָא כְּלָהוּ אֲתַרְשִׁימוּ מְנִיָּה כִּי כּוֹלֵם נִרְשָׁמִים וּמִצְוִינִים בְּסִימְנִים וְחוּתָם הַמֶּלֶךְ, דְהֵינּוּ אֲתַרְשִׁימוּ בְּגוּפֵיָּיהוּ בְּרִשְׁמָא קְדִישָׁא הֵם נִרְשָׁמִים בְּגוּפָם בְּרוּשָׁם הַקְדוּשׁ שֶׁל בְּרִית מִלָּה, אֲתַרְשִׁימוּ בְּלְבוּשֵׁיָּיהוּ בְּעֻטּוּפֵיָּיהוּ דְמִצְוָה נִרְשָׁמִים בְּלְבוּשָׁם בְּעֻטּוּף שֶׁל מִצְוֹת צִיצִית, אֲתַרְשִׁימוּ בְּרִישֵׁיָּיהוּ בְּבִתֵּי דְתַפִּילֵי בְּשְׂמָא דְמְאָרִיָּהוֹן הֵם נִרְשָׁמִים בְּרִישֵׁיהֶם בְּד' בְּתִים שֶׁל הַתַּפְלִין שְׁבָהֶם יֵשׁ שֶׁם קוֹנֵם, כִּי בְּתוּכָם יֵשׁ ד' פְּרִשְׁוֹת שֶׁהֵם כְּנֶגֶד ד' אוֹתוֹת הַיְיָ, שְׁעַל זֶה נֹאמַר כִּי שֶׁם הַיְיָ נִקְרָא עֲלֵיךְ, אֲתַרְשִׁימוּ בִּידֵיָּיהוּ בְּרִצּוּעֵי דְקְדוּשָׁה נִרְשָׁמִים בִּידֵיהֶם בְּרִצּוּעוֹת הַקְדוּשׁוֹת, דְהֵינּוּ בִשְׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת שְׁעַל הָאֲצַבַּע שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ קְדוּשׁוֹת (כְּמִצְוָה לְעִיל זוֹהַר דָּף רל ע"ג), אֲתַרְשִׁימוּ בְּמִסְאֲנֵיָּיהוּ בְּמִסְאֲנָא דְמִצְוָה נִרְשָׁמִים בְּנֻעֲלֵיהֶם בְּנֻעַל שֶׁל מִצְוָה, דְהֵינּוּ בְּמִצְוֹת נֻעַל שֶׁל חֲלִיצָה, אֲתַרְשִׁימוּ לְבַר בְּזַרְעָה בְּחֻצָּא נִרְשָׁמִים בְּחוּץ בִּשְׂדֵה בְּזַרְעָה וּקְצִירָה, רְצָה לֹאמַר שְׁנֹזְהָרִים בְּזַרְעָה בְּאִיסוּר כְּלָאִים, וּבְקִצִירָה מְקִימִים מִצְוֹת לְקַט שְׂכַחַה וּפָאָה, אֲתַרְשִׁימוּ בְּבִתֵּיָּיהוֹן בְּמְזוּזָה דְפִתְחָא נִרְשָׁמִים בְּבִתֵּיהֶם בְּמְזוּזָה בְּפִתְחָא, בְּכָלֵא רְשִׁימִין דְאַיְנוּן בְּנֵי מְלָפָא עֲלָאָה וְכֵן כָּל דְבַר רְשׁוּמִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן אֲשֶׁרֵי חֲלָקִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. (רמ"ק ומִפְרָשִׁים)

תָּא חֲזוּ, וְהָיָה שְׂמָא קְדִישָׁא מִתְתָּא לְעִילָא זָה וְרָחָה כִּי מִלַּת "וְהָיָה" שְׂכַרְשָׁא פְּרַשְׁתָּ וְהָיָה אִם שְׂמוּעָה, הִיא מְלַמְטָה לְמַעְלָה, כִּי תַחֲלִילָה רְמוּזִים זו"ן שֶׁהֵם אוֹתוֹת ו"ה שְׂכַרְשָׁא, וְאַחַר כֵּן נִרְמוּזִים או"א שֶׁהֵם אוֹתוֹת י"ה שְׂכַרְשָׁא, וְעַל דָּא וְעַל כֵּן לְפִי שְׂכַרְשָׁא מִלַּת "וְהָיָה" נִרְמוּזִים זו"ן תַּחֲלִילָה, שְׂדִי אֲתַרְשִׁים מְלָבֵר לְקַבְלֵי שְׂמָא דָּא הֵשֵׁם שְׂדִי שֶׁהוּא שֶׁם הַיְיָ דו"א הַמְשַׁפֵּיעַ זְמַלְכוּת, נִרְשָׁם מִנְחוֹן כְּנֶגֶד שֶׁם זֶה, דְהֵינּוּ וְהָיָה מְלָגּוּ שְׂדִי מְלָבֵר מִלַּת "וְהָיָה" הִיא מִנְצַנִּים הַמְזוּזָה, וְהֵשֵׁם שְׂדִי הוּא כְּנֶגֶד מִנְחוֹן, לְמַהוּי נְטִיר בַּר נֶשׁ מְפָל סְטָרִין מְלָגְּאוּ וּמְלָבֵר כְּדִי שִׁיָּהִי הַאֲדָם נִשְׁמַר מִכָּל הַאֲדָמִים מִנְצַנִּים וּמִנְחוֹן, דְהֵינּוּ שְׂכַרְשָׁא שְׂכַרְשָׁא מִכָּל תַּחֲלִילָה שְׂמוּרָה מִן הַיָּרֵךְ הַרַע, וְגוֹפּוֹ שְׂכַרְשָׁא יֵהִי שְׂמוּר מִכָּל מְקַרְיִים שְׂכַרְשָׁא. (רמ"ק ורמ"ז ומִפְרָשִׁים)

כְּמַז הַאֲרִיז"ל, זְלִקוּתֵי תוֹרָה (אִיזוּ כַּז כַּה, עַל הַפְּסוּק וְהָיָה שְׂדִי זְרִיךְ), שְׂמַחַת צַחֲוֹת שְׂדִים שְׂכַרְשָׁא דו"א, נִקְרָא שְׂלִישׁ הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַתַּפְּאֵרֶת דו"א שְׂכַרְשָׁא, הֵנָּה זוֹהַר תְּצִין מִה שְׂכַרְשָׁא זוֹהַר וְאַחַרְתָּן, וְהָיָה מְלָגּוּ, שְׂדִי מְלָבֵר, וְהַעֲנִין כִּי מִה שֶׁהוּא כָּאֵן זו"א שְׂדִי, שֶׁם כְּנֶגֶד זְנֻקָה "וְהָיָה", וְהוּא סוּד וְהָיָה אִם שְׂמוּעָה, וְהַעֲנִין כִּי הו"ו הוּא ז"א כְּנֹדַע, וְהָיָה הִיא כְּתַר לְנוּקְצָא הַנִּקְרָאת ה', וְאַחַר כֵּן צ' מוֹמִין לִילָה הֵם י"ה הִיא וְהָיָה, נִמְלָא כִּי מִלָּא ז"א הוּא שְׂדִי וּמִלָּא מִלְכוּת וְהָיָה, עכ"ל.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּמָה חֲזִילִין קְדִישִׁין זְמִינִין בְּהֵיא שְׂעֵתָא דְאַנַּח בַּר נֶשׁ מְזוּזָה לְתַרְעִיָּה כְּמָה צְבָאוֹת מְלָאכִים קְדוּשִׁים מוֹכְנִים בְּשַׁעַת שְׂאֲדָם קוֹבַע מְזוּזָה לְפִתְחוֹ, לְרִאוּת אֵת מַעֲשָׂיו, וְאַחַר כֵּן כְּלָהוּ מְכַרְזֵי וְאָמְרֵי כּוֹלֵם מְכַרְזִים וְאוֹמְרִים

עקב יום שני

זכות שמירת המזווה

אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם, פְּתִיב (שם קכא ח) יְהוּ"ה יִשְׁמַר צַאתְךָ וּבֹאֲךָ מֵעֵתָה וְעַד עוֹלָם, יִשְׁמַר צַאתְךָ תֵּינַח, אֲלֵא וּבֹאֲךָ מֵאֵי קָא מִיָּרִי, דְּהָא מֵאֵן דְּעָאֵל לְבֵיתִיהָ לֹא מְסַתְפִּי.

אֲלֵא הָאֵי בַר נָשׁ דְּשׁוּי רְשִׁימָא קְדִישָׁא לְבֵיתִיהָ, בְּמַלְיָן דְּשָׂמָא עֲלָאָה, הָאֵי אֲתַנְטִיר מְפֻלָּא, פֶּד נְפִיק, הָהוּא דְּמְדוּרִיהָ לְתַרְעָא דְּבֵיתִיהָ, זְקִיף וְחָמִי רְשִׁימָא קְדִישָׁא נְעִיץ בְּפִתְחִיהָ, פֶּד נְפִיק בַּר נָשׁ, הוּא אוּזִיף לִיהָ וְנָטִיר לִיהָ, פֶּד עֵייל לְבֵיתִיהָ הוּא אַכְרִיז קַמִּיהָ, אַזְדְּהָרוּ בִּיקְרָא דְּדִיוֹקְנָא דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא, וְכָל דָּא, בְּגִין הָהוּא רְשִׁימָא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא דְּאֲתַרְשִׁים בְּתַרְעִיהָ.

וְלֹא דִי לִיהָ לְבַר נָשׁ דְּאֲתַנְטִיר בְּבֵיתִיהָ, אֲלֵא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא נָטִיר לִיהָ פֶּד עֵייל וְכַד נְפִיק, דְּכַתִּיב יְהוּ"ה יִשְׁמַר צַאתְךָ וּבֹאֲךָ מֵעֵתָה וְעַד עוֹלָם, זְפִאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

תָּא חֲזִי, הָאֵי רוּחָא בִּישָׁא דְּשָׂאֲרֵי בֵּין תַּרְעוּי, וְוִי לִיהָ לְבַר נָשׁ דְּלֹא יָדַע לְאֲזַדְּהָרָא מְנִיָּה, וְלֹא רְשִׁים לְפִתְחָא דְּבֵיתִיהָ שְׂמָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, דִּישְׁתַּכַּח עַמִּיָּה, דְּהָא אֵית לִיהָ תְּלַת מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ שְׂמִשִּׁין

מתוק מדבש

לִיהָ וְנָטִיר לִיהָ כְּשִׁיּוּצָא אֲדָם מִבֵּיתוֹ אוֹתוֹ הַשֵּׁד מְלוּה אוֹתוֹ וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ, פֶּד עֵייל לְבֵיתִיהָ הוּא אַכְרִיז קַמִּיהָ כְּשִׁנְכִנְס לְבֵיתוֹ הוּא מְכַרִּיז לְפָנָיו, אַזְדְּהָרוּ בִּיקְרָא דְּדִיוֹקְנָא דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא הַזְהָרוּ בְּכַבּוּד שֵׁל מִי שִׁישׁ לוֹ דִּיוֹקָן הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, כְּלוֹמֵר שִׁישׁ לוֹ צֶלֶם אֱלֹהִים, כִּי זֶה הַשֵּׁד נַעֲשֶׂה אוֹהָבוֹ וְשׁוֹמְרוֹ מִשָּׂאֵר הַמְזִיקִים, וְכָל דָּא בְּגִין הָהוּא רְשִׁימָא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא דְּאֲתַרְשִׁים בְּתַרְעִיָּה וְכָל זֶה הוּא בְּשִׁבִיל הַרוּשָׁם שֵׁל שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁד"י הַרוּשׁוֹם בְּמִזְוָה שִׁבְפַתְחוֹ.

וְלֹא דִי לִיהָ לְבַר נָשׁ דְּאֲתַנְטִיר בְּבֵיתִיהָ וְלֹא דִי לוֹ לְאֲדָם שׁוֹמֵר בְּבֵיתוֹ עַל יְדֵי מְלֹאכֵי הַשְּׂמִירָה, אֲלֵא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא נָטִיר לִיהָ פֶּד עֵייל וְכַד נְפִיק אֵלֵא הַקְּב"ה שׁוֹמֵר אוֹתוֹ כְּשִׁנְכִנְס וְכְשִׁיּוּצָא, דְּהֵינּוּ הַקְּב"ה שׁוֹמְרוֹ בְּכָל עַת מְכַל מִינֵי פְּגַעִים וְחֲלָאִים וּמְמַקְרִיִּים רַעִים, דְּכַתִּיב יְהוּ"ה יִשְׁמַר צַאתְךָ וּבֹאֲךָ מֵעֵתָה וְעַד עוֹלָם וְאֵין הַכּוֹנֵה שֶׁהַקְּב"ה יִשְׁמֹר אוֹתוֹ רַק בְּבֵיתוֹ אוֹ בְּחוּץ, אֵלֵא הוּא יִשְׁמֹר אוֹתוֹ תְּמִיד, זְפִאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי אֲשֵׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. (רמ"ק ומפרכס)

תָּא חֲזִי, הָאֵי רוּחָא בִּישָׁא זֶה הַרוּחַ רַע, דְּשָׂאֲרֵי בֵּין תַּרְעוּי הַשׁוֹרָה בֵּין שְׁעָרֵי בֵּיתוֹ, וְוִי לִיהָ לְבַר נָשׁ דְּלֹא יָדַע לְאֲזַדְּהָרָא מְנִיָּה אוּי לוֹ לְאֲדָם שְׁאֵינּוּ יוֹדַע לְהַזְהֵר וְלַהֲשַׁמֵּר מִמֶּנּוּ, וְלֹא רְשִׁים לְפִתְחָא דְּבֵיתִיהָ שְׂמָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דִּישְׁתַּכַּח עַמִּיָּה וְאֵינּוּ רוּשָׁם בְּפִתְחָא בֵּיתוֹ שֵׁם הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא הַשֵּׁם שְׁד"י שֶׁעַל הַמִּזְוָה שִׁמְצָא עִמּוֹ, דְּהָא אֵית לִיהָ תְּלַת מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ שְׂמִשִּׁין בִּישִׁין מְקַטְרְגִין כִּי יֵשׁ לִזֶּה הַרוּחַ רַע שִׁס"ה מְשַׁמְשִׁים רַעִים מְקַטְרְגִים, הַמְשַׁמְשִׁים בְּס"ה יָמוֹת הַשָּׁנָה,

"מאמר זכות שמירת המזווה" ומבואר בו כי בזכות המזווה שבפתח, הנה המקטרג העומד בפתח אינו מזיק לאדם, ועוד שהוא שומר ומגן על האדם. ומבאר עוד כי גם הקב"ה שומר לאדם תמיד בזכות המזווה שבפתח הבית. אכן מבאר כי מי שאינו נזהר במצות מזווה, הנה מלאכי החבלה העומדים בפתח מקטרגים ומזיקים לו ביום, וגם בלילה מצערים אותו בחלום. ומסיק בשבחם של ישראל הרשומים בכל עניניהם במצות, וניכרים שהם בני המלך העליון. (מקור המאמר נזכר פרשת ואתחנן דף רסו ע"ג - רסז ע"ה, צנזאוריו כרך טו עמ' 55-56)

אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם עוֹד אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם לְרַבִּי יִצְחָק, פְּתִיב, יְהוּ"ה יִשְׁמַר צַאתְךָ וּבֹאֲךָ מֵעֵתָה וְעַד עוֹלָם, הִנֵּה מַה שְׁכַתוּב יִשְׁמַר "צַאתְךָ" תֵּינַח נִיחָא וּמוֹבֵן שְׁצִרִיךְ שְׂמִירָה בַּעַת הִיצִיָּאָה לְדוֹךְ, כִּי כָל הַדְּרָכִים הֵם בְּחֻזְקַת סַכְנָה, אֲלֵא מַה שְׁכַתוּב "וּבֹאֲךָ" מֵאֵי קָא מִיָּרִי בְּמַה הַכְּתוּב מְדַבֵּר, דְּהָא מֵאֵן דְּעָאֵל לְבֵיתִיהָ לֹא מְסַתְפִּי שְׁהָרִי מִי שְׁנַכְנַס לְבֵיתוֹ אֵינּוּ מִתִּירָא עוֹד, וְלִמָּה צִרִיךְ שְׂמִירָה.

וּמְשִׁיב אֲלֵא הָאֵי בַר נָשׁ דְּשׁוּי רְשִׁימָא קְדִישָׁא לְבֵיתִיהָ אֵלֵא זֶה הָאֲדָם שֶׁשֵׁם רוּשָׁם הַקְּדוֹשׁ שֵׁל הַמִּזְוָה בְּפִתְחָא בֵּיתוֹ, בְּמַלְיָן דְּשָׂמָא עֲלָאָה בְּדַבְרִים שֵׁל שֵׁם הַעֲלִיּוֹן, רַצָּה לוֹמַר בְּכַרְשִׁיּוֹת שִׁבְמִזְוָה שֶׁהֵם כְּתוּבוֹת בְּתוֹרָה שֶׁהִיא שְׂמָא עֲלָאָה, כִּי כָל הַתּוֹרָה הִיא שְׂמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הָאֵי אֲתַנְטִיר מְפֻלָּא זֶה הָאִישׁ מְשׁוֹמֵר מְכַל הַיִּזְק וּפְחַד, כִּי פֶּד נְפִיק כְּשִׁיּוּצָא זֶה הָאֲדָם מִבֵּיתוֹ, הָהוּא דְּמְדוּרִיהָ לְתַרְעָא דְּבֵיתִיהָ זֶה הַשֵּׁד הִגַּר בְּפִתְחָא הַבַּיִת, זְקִיף וְחָמִי רְשִׁימָא קְדִישָׁא נְעִיץ בְּפִתְחִיהָ נוֹשָׂא עֵינָיו וְרוֹאֵה רוּשָׁם הַקְּדוֹשׁ שֵׁל הַשֵּׁם שְׁד"י שֵׁל הַמִּזְוָה הַקְּבועָה בְּפִתְחוֹ, פֶּד נְפִיק בַּר נָשׁ הוּא אוּזִיף

בִּישׁוּן מְקַטְרָגִין, כָּל חַד מְשַׁמֵּשׂ יוֹמִיָּה, וְכִלְהוּ מִשְׁתַּפְּחֵי עֲמִיָּה כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, וּמְקַטְרָגֵי בֵּיה לְעִילָא וְתַתָּא, וְכִלְהוּ מִשְׁתַּפְּחֵי בֵּיה בִּימְמָא וּבְלִילָא, בִּימְמָא לְקַטְרָגָא לִיָּה, בְּלִילָא לְצַעְרָא לִיָּה בְּחַלְמִיָּה.

כַּד נְפִיק, לְקַטְרָגָא לִיָּה, כַּד עָאל שְׁוִין יְדִיָּהוּ עָלֵיה דְּכַתְּפִיָּה, וְאַמְרִין לִיָּה, וְוֵי לִיָּה לְפִלְנֵיָּה דְּנַפְק מְרֻשׁוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְוֵי לִיָּה לְפִלְנֵיָּה בְּהֵאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי.

בְּגִין כְּךָ בְּעָאן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא לְמַהוּי רְשִׁימִין בְּכִלְא, לְמַהוּי רְשִׁימִין בְּרְשִׁימָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן, לְאַזְדַּעְזַעָא מְנִיָּהוּ כָּל סְטָרִין זִינִין בִּישׁוּן, לְמַהוּי נְטִירִין בְּהֵאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי, זְפָאָה חוּלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל, עָלֵיהוּ כְּתִיב (ישעיה ס כא) וְעַמְּךָ כָּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ וְגו'.

מתוק מדבש

בְּגִין כְּךָ בְּעָאן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא לְמַהוּי רְשִׁימִין בְּכִלְא וּלְכַךְ צַרִּיכִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי אֱמוּנָה לְהִיּוֹת רְשׁוּמִים וּמְצוּיָנִים בְּכָל עֲנִינִים, לְמַהוּי רְשִׁימִין בְּרְשִׁימָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן שִׁיָּהוּ רְשׁוּמִים בְּרוּשֵׁם שֶׁל קוֹנֵם, בְּמִצּוֹת שֶׁהֵם אוֹת וּסִימָן עֲבֻדוֹת עַל הָאָדָם, דְּהֵיִינוּ צִיצִית בְּבִגְדֵיהֶם וְתַפְלִין בְּרֵאשֵׁיהֶם וּמְזוּזָה בְּפִתְחֵיהֶם, (כְּנוֹכַח לְעִיל כֹּהֵן דָּף רַסו ע"ב), לְאַזְדַּעְזַעָא מְנִיָּהוּ כָּל סְטָרִין זִינִין בִּישׁוּן כַּדִּי שִׁזְדַּעְזַעוּ וַיִּפְחַדוּ מֵהֵם כָּל מִינֵי חִיצוֹנִים הַרְעִים, לְמַהוּי נְטִירִין בְּהֵאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי כַּדִּי שִׁיָּהוּ נְשִׁמְרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, זְפָאָה חוּלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עָלֵיהוּ כְּתִיב עֲלֵיהֶם נֹאמֵר, וְעַמְּךָ כָּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ נֹצֵר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר.

כָּל חַד מְשַׁמֵּשׂ יוֹמִיָּה כָּל אֶחָד מִשְׁמֵשׂ בְּיוֹמוֹ, וְכִלְהוּ מִשְׁתַּפְּחֵי עֲמִיָּה כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא וְכוּלָם נִמְצָאִים עִם הָאָדָם בְּכָל יְמֹת הַשָּׁנָה, וּמְקַטְרָגֵי בֵּיה לְעִילָא וְתַתָּא וּמְקַטְרָגִים עֲלֵיו לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְכִלְהוּ מִשְׁתַּפְּחֵי בֵּיה בִּימְמָא וּבְלִילָא וְכוּלָם נִמְצָאִים עִמוּ בְּיוֹם וּבְלִילָהּ, וּמִפְרֵשׁ בִּימְמָא לְקַטְרָגָא לִיָּה בְּיוֹם הֵם מְקַטְרָגִים עֲלֵיו, בְּלִילָא לְצַעְרָא לִיָּה בְּחַלְמִיָּה וּבְלִילָהּ הֵם מְצַעְרִים אוֹתוֹ בְּחִלּוּמוֹ.

כַּד נְפִיק כְּשֶׁהָאָדָם יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ, לְקַטְרָגָא לִיָּה אוֹתוֹ רוּחַ רַע עִם מִשְׁמֵשׁוֹ הֵם מוֹכְנִים לְקַטְרָג עֲלֵיו, כַּד עָאל, שְׁוִין יְדִיָּהוּ עָלֵיה דְּכַתְּפִיָּה וְכִשְׁנֹכְנַס לְבֵיתוֹ, הֵם שְׁמִים יְדֵיהֶם עַל כַּתְּפָיו, וְאַמְרִין לִיָּה, וְוֵי לִיָּה לְפִלְנֵיָּה דְּנַפְק מְרֻשׁוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה וְאוֹמְרִים לוֹ, אוּי לְפִלוֹנֵי שִׁיצָא מְרֻשׁוֹת קוֹנֵנוּ, וְוֵי לִיָּה לְפִלְנֵיָּה בְּהֵאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי אוּי לוֹ לְפִלוֹנֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

עקב יום שלישי

חומר הפוגם בריתו בגויה

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מָאֵי דְכִתְיִב (ירמיה ב יג) אוֹתִי עֲזָבוּ מִקּוֹר מַיִם חַיִּים לְחַצּוֹב לָהֶם בְּאֲרוֹת וְגו', אוֹתִי עֲזָבוּ, דָּא הוּא מֵאֵן דְּמִשְׁקֵר בְּאֵת רְשִׁימָא קְדִישָׁא, וּבְמָה מִשְׁקֵר בִּיה, דְּעִיִּיל לִיה בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (מלאכי ב יא) וּבְעַל בַּת אֵל נָכַר, דְּאֶקְרוּן (ירמיה ב יג) בּוֹרוֹת נְשָׁפְרִים, דְּהָא עֲמִין אֶקְרוּ בּוֹרוֹת נְשָׁפְרִים.

מִקּוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא רְשׁוּתָא קְדִישָׁא, מְהִימְנוּתָא קְדִישָׁא, וְאֶקְרִי בְּאֵר מְבוּעֵי, דְּמִיִּין צְלִילָן נְפִקִין וְנִזְלִין מִנְה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שיר ד טו) וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן, (משלי ה טו) וְנִזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֶרֶץ, וּכְתִיב (שיר ד טו) מְעִין גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים, סְטֵרָא אַחְרָא אֶקְרִי בּוֹרוֹת נְשָׁפְרִים, אֲשֶׁר לֹא יְכִילוּ הַמַּיִם.

תָּא חֲזִי, נְהָרָא דְנָגִיד וְנָפִיק אֲשָׁקִי לְכָל גִּינְתָא, וְרַוִּי לְכָל אֲתַר וְאֲתַר כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, עַד דְּמִלִּי לְהֵהוּא אֲתַר בְּגִנְתָא דְּאֶקְרִי בְּאֵר מַיִם חַיִּים, וּמִתְמָן אֲתַנְנוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית ב י) וּמִשָּׁם יִפְרֹד.

וְכָל אֵינּוֹן סְטֵרִין דְּסֵטֵר שְׂמָלָא, לֹא מִשְׁתַּקְּיִן מֵהֵהוּא נְבִיעֵנוּ דְּמִיִּין נְבִיעֵין, בְּגִין דְּאֵינּוֹן מִסְטֵרָא דְשָׂרָא עֲמִין, וְאֶקְרוּ בּוֹרוֹת נְשָׁפְרִים.

מתוק מדבש

נְפִקִין צְלִילָן וְנִזְלִין מִנְה שְׁהִיא מְקוּם שְׁהִמִּים יוֹצֵאִים מִשֵּׁם צְלוּלִים וְנִקְיִים, וְנִזְלִים מִמְנָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְנִזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֶרֶץ, וּכְתִיב וְעוֹד כְּתוּב מְעִין גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן, שְׁכַל אֵלוּ הַפְּסוּקִים רוֹמְזִים עַל הַשְּׂכִינָה. אֲבָל סְטֵרָא אַחְרָא אֶקְרִי הַסְטֵרָא אַחְרָא נְקֵרָא בּוֹרוֹת נְשָׁפְרִים, אֲשֶׁר לֹא יְכִילוּ הַמַּיִם פִּירוּשׁ אֵין בְּהֵם יְכוּלַת לְהַכִּיל מִימֵי הַשַּׁפֵּעַ, וְאֵין יוֹרְדִים שֵׁם כֻּלָּל מִפְּנֵי שְׁבִירָתָם וְטוֹמְאָתָם. (רמ"ק ומפרשים)

"מאמר חומר הפוגם בריתו בגויה" ומבואר בו כי הגויות נקראות "בורים נשברים" כי יונקים שפע מהחיצונים, אבל בנות ישראל נקראות "באר" כי יונקות שפע קדש מהשכינה שמקבלת הארה ממדת הבינה. ולכן הנדבק בגויה דבק בסטרא אחרא, ומוציא שם רע כביכול על השכינה הנקראת בתולה ישראל, אבל השומר בריתו דבק בשכינה ובהארתה. ומבאר עוד כי שבע ברכות שמברכים לבלה בתולה הם כנגד הארות השכינה הנקראת בתולה והיא כלה עליונה. ולפי זה מי שהיא גרושה או אלמנה שאינה בתולה, ונישאה, אין לה שבע ברכות, אלא שלש ברכות האמורות בנישואי בעו ורות.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואתחנן דף רסו ע"א-ב, צניאורינו כרך טו עמ' פה-פט)

תָּא חֲזִי, נְהָרָא דְנָגִיד וְנָפִיק אֲשָׁקִי לְכָל גִּינְתָא זַל וְרַחָה, כִּי נֵהַר הַיּוֹלָא וְנוֹל, מִשְׁקָה לְכָל הַגֵּן, וְהֵיִינוּ הַיְסוּד דְּצִינָה הַמִּשְׁפִּיעַ שְׁפַע תְּדִיר, וּמִשְׁקָה לְז"א שְׁהוּא מִשְׁקָה אֶת הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת גֵּן, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹז וְנֵהַר יוֹלָא מַעַדֵן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וְרַוִּי דְּכָל אֲתַר וְאֲתַר כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא וּמְרוּה לְכָל מְקוּם וּמְקוּם דְּהֵיִינוּ לְכָל הַסְפִירוֹת שֵׁל ז"א כְּמוֹ שְׁבִירָתוֹ, עַד דְּמִיִּי לְהֵהוּא אֲתַר בְּגִנְתָּא עַד שְׁמַלְלָא לְמְקוּם הַהוּא גֵּן דְּאֶקְרִי בְּאֵר מַיִם חַיִּים שְׁהוּא הַיְסוּד דְּמַלְכוּת, וּמִתְמָן אֲתַנְנוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין וּמִשֵּׁם נוֹנִים עֲלִיוֹנִים וּתַתְּוֹנִים, דְּהֵיִינוּ כָּל עוֹלְמוֹת צִי"ע, וְגַם הָעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי, כְּמָה דְּאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וּמִשָּׁם יִפְרֹד פִּירוּשׁ מִתַּחַת הַמַּלְכוּת דְּהֵיִינוּ מַעוֹלָם הַצִּירָה וְלַמַּטָּה נִקְרָא מְקוּם הַפְּרוּד.

אָמַר רַבִּי אֲבָא לְרַבִּי יִצְחָק, מָאֵי דְכִתְיִב מַה שְׁכַתּוֹב אוֹתִי עֲזָבוּ מִקּוֹר מַיִם חַיִּים לְחַצּוֹב לָהֶם בְּאֲרוֹת בְּאֲרוֹת נְשָׁפְרִים, פִּירוּשׁוֹ אוֹתִי עֲזָבוּ דוֹרֵשׁ מֵלַת "אוֹתִי" כְּמוֹ "אוֹתִי שְׁלִי", דָּא הוּא זֶה נֵאמַר מֵאֵן דְּמִשְׁקֵר בְּאֵת רְשִׁימָא קְדִישָׁא עַל מִי שְׁמוּעַל בְּאוֹת בְּרִית קוֹדֵשׁ, שְׁהוּא רוּשֵׁם הַקְּדוּשׁ שְׁבוּ רִשֵׁם אוֹתָנוּ הַקְּב"ה, וּבְמָה מִשְׁקֵר בִּיה בְּמָה הוּא מוּעַל בּוּ, דְּעִיִּיל לִיה בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא שְׁמַכְנִים אוֹתוֹ בְּרִשׁוֹת אַחְרַת, כְּמָה דְּאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וּבְעַל בַּת אֵל נָכַר דְּהֵיִינוּ שְׁבֵא עַל נְכֵרִית הַנִּקְרָאת בַּת לֹאֵל נְכַר, דְּאֶקְרוּן הַנִּקְבוֹת שְׁלֵהֶם נְקֵרָאוֹת בּוֹרוֹת נְשָׁפְרִים, (ה"ג הרמ"ק) דְּהָא שְׂאָר עֲמִין אֵינּוֹן בּוֹרוֹת נְשָׁפְרִים כִּי כָּל הַגּוֹיִם הֵם בּוֹרוֹת נְשָׁפְרִים.

(ה"ג הרמ"ק וכן בכל ההמשך) וְדִישְׁרָאֵל אֶקְרִי אֲבָל הַנִּקְבוֹת שֵׁל יִשְׂרָאֵל נְקֵרָאוֹת בְּאֵר עַל שֵׁם הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאת בְּאֵר כְּדִלְקָמֵן, (וכמו שכתוב בנישי ישראל (משלי ה טו) שְׁתֵּה מַיִם מְבוֹרָךְ וְנִזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֶרֶץ, וּמִפְּרֵשׁ הַמְּצוּדוֹת, תִּשְׁמַשׁ בְּאִשְׁתְּךָ וְלֹא בּוֹרָה), אֲתַר דְּנִבְיעַ דְּמִיָּא

וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּרִשְׁמָא קְדִישָׁא, בְּהוּא סְטְרָא אֲתְדַבֵּק, בְּבוּרוֹת נְשַׁבְרִים אֲשֶׁר לֹא יִכִּילוּ הַמַּיִם, וְלֹא עֵיילי לְתַמְן.

וְהוּא דְזָכִי לְנִטְרָא לִיה, זָכִי לְאֲתִשְׁקִיָּא מִהוּא נְבִיעוּ דְנַחְלָא בְעֵלְמָא דְאֲתִי, וְזָכִי דְאֲתַמְלִי הוּא בְּאֵר עֲלָא, לְנַגְדָא בְּרַכָּאן לְעֵילָא וְתַתָּא, זְכָאָה אִיהוּ בְעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, עַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נח יא) וְהָיִיתָ כַּגֵּן רְוָה וּכְמוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימֵיו.

וְוִי לְמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּרִשְׁמָא קְדִישָׁא, דְּהָא מִשְׁקַר בְּשִׁמְא עֲלָאָה, וְלֹא עוֹד, אֲלָא דְגָרִים לְהָאִי בְּאֵר דְּלֹא אֲתַבְּרָא, וְקָרִינֵן עֲלֵיה (דברים כב יט) פִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל דִּיִּיקָא, וְאוּקְמִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲתַרְיָה, מֵאֵן דְּשׁוּי תְּסַקּוּפִי מְלִין עַל אֲנַתְתִּיה קְדַמִּיתָא, וְאַפִּיק עֲלָה שׁוּם בִּישׁ, כְּמָה דְאַפִּיק לְעֵילָא, דְכְּתִיב פִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל סִתָּם.

וְאַזְלָא הָא, פִּי הָא דְאָמַר רַבִּי חֵיָּיא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּתוּלָה יִרְתָּא שְׁבַע בְּרַכּוֹת, דְּאֲתַבְּרָא בְּשַׁבַּע, בְּגִין דְּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל יִרְתָּא שְׁבַע בְּרַכָּן, וְעַל דָּא אֲקָרִי בַּת שְׁבַע.

וְאַנְתְּתָא אַחְרָא מֵאֵן בְּרַכָּאן דִּילָה, בְּרַכְתָּא דְבַעֲזוּ וְרוֹת, כְּמָה דְאֲתָּ אָמַר (רות ד יא) וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר וְהַזְקָנִים, עֲדִים, יִתֵּן יְהוָה אֶת וְגו', דְּוִדָּאֵי בְּתוּלָה בְּשַׁבַּע אֲתַבְּרָא, וְלֹא אֲתַתָּא אַחְרָא בְּרָזָא דָּא.

מתוק מדבש

התחתונה רומז הוא לאשה העליונה שהיא השכינה, כדוגמת מאן דְּשׁוּי תְּסַקּוּפִי מְלִין עַל אֲנַתְתִּיה קְדַמִּיתָא מִי שְׁשֵׁם עֲלִילוֹת דְּבָרִים עַל אֲשֶׁתוּ הָרֵאשׁוֹנָה, וְאַפִּיק עֲלָה שׁוּם בִּישׁ וְהוֹצִיא עֲלֵיה שֵׁם רָע, כְּמָה דְאַפִּיק לְעֵילָא נַחֲשֵׁב לוֹ לַעֲוֹן חַמּוֹר כְּאִילוּ הוֹצִיא שֵׁם רָע לַמַּעֲלָה עַל הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל, דְכְּתִיב, פִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל סִתָּם שְׂרוּמֹזַת גַּם עַל הַשְּׂכִינָה.

ואמר רבי אבא וְאַזְלָא הָא וְהוֹלֵךְ דְּבַר זֶה, פִּי הָא דְאָמַר רַבִּי חֵיָּיא אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבִּי חֵיָּיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי, שְׁכַל הַבְּרֻכּוֹת שֶׁל הַכֹּלָה הַתַּחְתּוֹנָה הוּא לְפִי מָה שְׁמַקְבֵּלַת הַכֹּלָה הָעֲלִיוֹנָה, וְהֵינּוּ בְּתוּלָה יִרְתָּא שְׁבַע בְּרַכּוֹת כֹּלָה שֶׁהִיא בְּתוּלָה יוֹרֶשֶׁת וּמִתְבַּרְכֶּת בְּשַׁבַּע בְּרַכּוֹת, דְּאֲתַבְּרָא בְּשַׁבַּע כִּי מִתְבַּרְכֶּת מִשְׁבַּע סְפִירוֹת שֶׁל הַשְּׂכִינָה, בְּגִין דְּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל יִרְתָּא שְׁבַע בְּרַכָּן לְפִי שְׁבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה יוֹרֶשֶׁת וּמַקְבֵּלַת שְׁבַע בְּרַכּוֹת מִשְׁבַּע סְפִירוֹת שֶׁל ז"א, וְעַל דָּא אֲקָרִי בַּת שְׁבַע וְעַל כֵּן הִיא נִקְרָאת בַּת שְׁבַע.

ושואל וְאַנְתְּתָא אַחְרָא מֵאֵן בְּרַכָּאן דִּילָה וְאֲשֶׁה אַחֲרַת, דְּהֵינּוּ אֲלַמְנָה וְגִירוּשָׁה שְׁנִישָׂאוּ לְאִישׁ, מֵאִין מַקְבֵּלוֹת בְּרַכּוֹתֵיהֶן, שֶׁהָיָה הֵן אֵינֵן דּוּמּוֹת לַהַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא כְּבְתוּלָה, לְכֵן אֵינֵן לְהֵן שְׁבַע בְּרַכּוֹת, אֲבָל הַשְּׁלֹשׁ בְּרַכּוֹת שֶׁמְבַרְכִים אוֹתָן מֵאִין מִקּוֹרֶם, וּמְשִׁיב בְּרַכְתָּא דְבַעֲזוּ וְרוֹת מִן הַבְּרַכּוֹת שֶׁל בַּעַז וְרוֹת, כְּמָה דְאֲתָּ אָמַר כְּמוֹ שְׂנֵאמַר וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר וְהַזְקָנִים, עֲדִים, יִתֵּן יְהוָה אֶת הָאֲשֶׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתְךָ כִּרְחַל וְכֹלָאָה אֲשֶׁר בְּנוֹ שְׂתִיָּהֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְגו', שְׁנִרְמּוֹזוֹת שֵׁם בְּרַכּוֹת, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַתַּחְתּוֹנִים בְּרַכּוּ אוֹתָם, דְּוִדָּאֵי בְּתוּלָה בְּשַׁבַּע אֲתַבְּרָא כִּי וְדָאֵי רַק בְּתוּלָה מִתְבַּרְכֶּת בְּשַׁבַּע בְּרַכּוֹת, וְלֹא אֲתַתָּא אַחְרָא בְּרָזָא דָּא וְאֵינֵן אֲשֶׁה אַחֲרַת מִי שְׂאִינָה בְּתוּלָה בְּסוּד הוּזָה לְהַתְּבַרְךְ מִן הַשְּׂכִינָה.

ומאן דְּמִשְׁקַר בְּרִשְׁמָא קְדִישָׁא וְמִי שְׁמוּעַל כְּרוּסַס שֶׁל כְּרִית קוֹדֶשׁ, בְּהוּא סְטְרָא אֲתְדַבֵּק הוּא מִתְדַבֵּק כְּלַד הַהוּא, דְּהֵינּוּ בְּבוּרוֹת נְשַׁבְרִים אֲשֶׁר לֹא יִכִּילוּ הַמַּיִם שְׁאִין כֹּהֵם כַּח לַהֲכִיל אֶת הַשֶּׁפַע כְּקַרְנֵס, לְכֵן וְלֹא עֵיילי לְתַמְן אִין הַבְּרַכּוֹת נִכְנָסוֹת לַסַּס כֻּלָּל.

וְהוּא דְזָכִי לְנִטְרָא לִיה וְמִי שׁוֹכֵה לְשִׁמּוֹר אֶת אֹת הַכְּרִית, זָכִי לְאֲתִשְׁקִיָּא מִהוּא נְבִיעוּ דְנַחְלָא בְעֵלְמָא דְאֲתִי הוּא זוֹכֵה לְהַשְׁקוֹת מֵאוֹתוֹ הַמְּצוּעַ שֶׁל הַנַּחַל צְעוּלַס הַצָּה, רַלְכָה לוֹמַר שֶׁהוּא מַקְבֵּל שֶׁפַע מֵהֶאֱרַת הַצִּינָה לְעוּלַס הַצָּה, וְזָכִי דְאֲתַמְלִי הוּא בְּאֵר עֲלָאָה וּזוֹכֵה שְׁמַתְמַלֵּא הַצָּהֵר הַהוּא הָעֲלִיוֹנָה, רַלְכָה לוֹמַר כְּזוֹכּוֹתוֹ נִתְמַלֵּאת הַמַּלְכוּת נִשְׁפַּע מִן הַצִּינָה, לְנַגְדָּא בְּרַכָּאן לְעֵילָא וְתַתָּא כְּדִי לְהַשְׁמִיךְ כְּרַכּוֹת לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה, דְּהֵינּוּ לְכֹל הָעוֹלָמוֹת, זְכָאָה אִיהוּ בְעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי אֲשֶׁרִי לוֹ צְעוּלַס הוּא וְצְעוּלַס הַצָּה, עַל דָּא כְּתִיב עַל זֶה נֹאמַר וְהָיִיתָ כַּגֵּן רְוָה כְּמוֹ הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת גֵּן, וּכְמוֹצָא מִים שֶׁהוּא הַיִּסּוּד דְּז"א, אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימֵיו כְּשִׁמְקַבְּלִים שֶׁפַע מִן הַצִּינָה. (מק"מ וּמִפְרָשִׁים)

וממשיך ואמר וְוִי לְמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּרִשְׁמָא קְדִישָׁא אוֹי לוֹ לְמִי שְׁמוּעַל כְּרוּסַס אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ, דְּהָא מִשְׁקַר בְּשִׁמְא עֲלָאָה כִּי הוּא מוּעַל בְּשֵׁם הָעֲלִיוֹן, דְּהֵינּוּ שְׁמוּעַל צְאִימָא עֲלָאָה הַנִּקְרָאת סַס עֲלִיוֹן וְגִדּוּל, עַל יְדֵי שְׁגוּרַס לְהַשְׁפִּיעַ שֶׁפַע הַצִּינָה אֶל הַמִּינּוּטִים, וְלֹא עוֹד וְלֹא דִי בּוּזָה, אֲלָא דְגָרִים לְהָאִי בְּאֵר דְּלֹא אֲתַבְּרָא אֲלָא שְׁגוּרַס לְבָאֵר הַהִיא שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה שֶׁלֹּא תִתְבַּרְךְ בְּשֶׁפַע הָרָאוּי לָהּ, וְקָרִינֵן עֲלֵיהּ וְאֵנּוּ קוֹרְאִים עֲלֵיו פִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שְׁעוּזָב בַּת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשָׁה וְהוֹלֵךְ וּמִתְדַבֵּק בְּבַת אֶל נֹכַר, בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל דִּיִּיקָא כְּכוֹנָה כְּתוּב בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאת בְּתוּלָה לְפִי שֶׁהִיא חַבִּיבָה לְבַעֲלָהּ ז"א תְּמִיד כֹּלָה שֶׁהִיא בְּתוּלָה, וְאוּקְמִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאֲתַרְיָה וּבִיאָרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמַקּוּמוֹ, כִּי כֹל מָה שְׁנַעֲשֶׂה בְּאֲשֶׁה

עֵקֶב יוֹם רְבִיעִי

מעלת אוהבי ה' ומקדשי שם שמים

יֹמָא חַד הָוּה חֲלַשׁ רַבִּי יוֹסִי, עָאֵל לְגַבְיָהּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק, חָמוּ לִיָּה דְהוּה נְפִיל עַל אַנְפוּי וְנָאִים, יְתָבוּ, פִּד אַתְעָר, חָמוּ לִיָּה לְאַנְפוּי דְחֵיכִין, אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבָּא, מְלָה חֲדָתָא חֲמִיתָא, אָמַר לִיָּה, וְדָאִי, דְהִשְׁתָּא סְלָקָא נְפִשִׁי, וְחֲמִית יִקְרָא מְאִינוֹן דְמָסְרוּ גְרַמְיָהוּ עַל קְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיהוֹן, דְהוּוּ עָאֵלִין בְּתַלְסֵר נְהָרִי דְאַפְרָסְמוֹנָא דְכְּנָא, וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְשַׁתְּעֵשֶׁע בְּהוּ, וְחֲמִינָא מַה דְלָא יִתְבּוּ לִי רְשׁוּתָא לְמִימַר, וְשְׂאִילָנָא לֹוֹן, אֲמִינָא, הָאִי יִקְרָא דְמָאֵן הוּא, אָמְרוּ לִי, מְאִינוֹן דְרַחֲמִימוּ לְמֵאֲרִיהוֹן בְּהָהוּא עֲלָמָא, וּמְמַה דְחֲמִית, נְפִשָׁאִי וְלִבָּאִי אַתְנַהֲרִי, וְעַל דָּא אַנְפָּאִי חֵיכִין.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבָּא, זַפְּאָה חוּלְקָךְ, אָבֵל אוֹרְיִיתָא אֲסַהֲיֵד בְּהוּ, דְכְּתִיב (ישעיה סד ג) עֵינַן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לֹו.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, הָא שְׂאִילוּ חֲבַרְיָא, דָּא דְכְּתִיב יַעֲשֶׂה, תַּעֲשֶׂה מְבַעֲי לִיָּה, אָמַר לִיָּה, הָא אַתְמַר, אָבֵל רְזָא דְמְלָה, הֵינְנוּ דְכְּתִיב, (תהלים כו ד) לַחֲזוֹת בְּנַעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ, וְאוֹקְמוּהָ, נַעַם יְהוָה הָהוּא דְאִתְיָא מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא, דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְשַׁתְּעֵשֶׁע בֵּיהָ, דְהָא הָהוּא נַעַם מַעֲתִיקָא נְפָקָא.

מתוק מדבש

מְשַׁתְּעֵשֶׁע בְּהוּ וְהַקְב"ה מְשַׁתְּעֵשֶׁע בְּהֵם. וְחֲמִינָא מַה דְלָא יִתְבּוּ לִי רְשׁוּתָא לְמִימַר וְעוֹד רֵאִיתִי שְׂכַר גְּדוּל שְׁנוּתִינִים לְצַדִּיקִים, מַה שְׁלֹא נִתְּנוּ לִי רְשׁוּת לֹוֹמַר מַה הוּא, וְשְׂאִילָנָא לֹוֹן וְשִׂאלְתִי אוֹתָם, אֲמִינָא, הָאִי יִקְרָא דְמָאֵן הוּא אֲמַרְתִּי לְהֵם כְּבוֹד זֶה לְמִי הוּא, אָמְרוּ לִי, מְאִינוֹן דְרַחֲמִימוּ לְמֵאֲרִיהוֹן בְּהָהוּא עֲלָמָא שְׁהוּא לְאוֹתָם שְׂאֵהֲבוּ אֵת קוֹנֵם בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם, דְהֵינְנוּ בַּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְמַה דְחֲמִית, נְפִשָׁאִי וְלִבָּאִי אַתְנַהֲרִי וּמְמַה שְׂרֵאִיתִי, נְפִשִׁי וְלִבִּי הָאִירוּ, וְעַל דָּא אַנְפָּאִי חֵיכִין וְעַל כֵּן פְּנִי שׁוֹחֲקוֹת.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יוֹסִי, זַפְּאָה חוּלְקָךְ אֲשֶׁרִי חֲלַקְךָ עַל שׁוֹכֵית לְרֵאוֹת שְׂכַר הַצַּדִּיקִים, אָבֵל אוֹרְיִיתָא אֲסַהֲיֵד בְּהוּ אַבֵּל הַתּוֹרָה מַעֲיֵדָה עַל גְּדוּל שְׂכָרָם, דְכְּתִיב עֵינַן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לֹו.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי אַבָּא, הָא שְׂאִילוּ חֲבַרְיָא הִי שְׂאֵלוּ הַמְּצֵרִים, דָּא דְכְּתִיב יַעֲשֶׂה זֶה שְׂכָמוֹ "יעשה" זִלְשׁוֹן נִסְמַר, תַּעֲשֶׂה מְבַעֲי לִיָּה הִי לְרִיךְ לֹוֹמַר תַּעֲשֶׂה זִלְשׁוֹן נִסְמַר, כְּמוֹ זוֹלְתָךְ, כִּי הַנְּבִיא דִּינַר עַם הַקְּצֵ"ה זִלְשׁוֹן נִסְמַר, אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבָּא, הָא אַתְמַר הִי כִּי לְמַדְנוּ פִּשְׁטָא הַעֲנִין, אָבֵל רְזָא דְמִיָּה אֲבֵל סוּד הַדְּנַר, הֵינְנוּ דְכְּתִיב זֶהוּ שְׂכָמוֹ לַחֲזוֹת בְּנַעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ, וְאוֹקְמוּהָ וְזִלְשׁוֹ הַמְּצֵרִים מַה שְׂכָמוֹ נַעַם יְהוָה הֵינְנוּ הָהוּא דְאִתְיָא מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא זֶה הַנַּעַם הוּא שְׂפַע שֶׁל הַצִּינָה שְׁקִנְלָה מֵאֵל הַנִּקְרָא עֲמִיקָא קְדִישָׁא, וְהִיא מְשַׁפֵּיעַתָּ לֹו, דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְשַׁתְּעֵשֶׁע בֵּיהָ וְהַקְּצֵ"ה שְׁהוּא ז"ל מְשַׁתְּעֵשֶׁע זֶה, דְהָא הָהוּא נַעַם מַעֲתִיקָא נְפָקָא כִּי זֶה הַנַּעַם שֶׁל הַצִּינָה יוֹלָא מֵעֲמִיקָא שְׁהוּא א"ל.

"מאמר מעלת אוהבי ה' ומקדשי שם שמים" ומבואר בו כי המקדשים שם שמים באהבתם להקב"ה, שכרם רב ועצום יותר מהכל, ומספר שכר ראה רבי יוסי בחלומו כשהיה חולה. ומבאר בפנימיות את מקור שפע עונגים לעולם הבא. ואמר עוד כי המדור העליון ביותר שזוכים לו הצדיקים נקרא "היכל אהבה" שבו מתעטר הקב"ה ומשפיע חסד ואהבה לתחתונים בזכות התעוררות אהבת הצדיקים אליו.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואתמנן דף רסו ע"א-ב, צניאורינו כרך טו עמ' 5ט-63)

מציא מעשה זה לכאן, שבו מנוצח תכלית מדרגת האהבה עד מסירת נפש, והשכר הנפלא של אוהבי ה' ומקדשי שם שמים.

וזה שאמר יומא חד הוה חלש רבי יוסי יום אחד נחלש ונחלה רבי יוסי, עאל לגביה נכנסו אליו רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק לבקרו, חמו ליה דהוה נפיל על אנפוי ונאים וראו אותו שהיה נופל על פניו וישן, יתבו ישבו והמתינו עד שנתעורר משינתו, פד אתער כשנתעורר משינתו, חמו ליה לאנפוי דחייכין ראו את פניו שהיו שוחקות, אמר ליה רבי אבא לרבי יוסי, מלה חדתא חמיתא שמא איזה דבר חדש ראית, אמר ליה רבי יוסי, ודאי ראיתי דבר חדש, דהשתא סלקא נפשי כי עתה עלתה נפשי להיכלות הגן עדן, וחמית יקרא מאינון דמסרו גרמיהו על קדושה דמאריהו וראיתי את כבודם של אלו שמסרו נפשם על קדושת קונם, דהו עאלין בתלסר נהרי דאפרסמונא דכנא שהיו נכנסים ב"ג נהרות של אפרסמון טהור, דהיינו שנתנו להם שכר מ"ג הארות הנמשכות מן הצנינה, והם טהורות זלי חמיות החילוניים, וקדשא בריך הוא

וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ, בְּהִיכְלָא עֵילָאָה עַל פְּלָא, אוּף הָכָא עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ יַעֲשֶׂה, מֵאן, הָהוּא עֵתיקָא סְתִימָא דְכְלָא, דְהָא בִיה תְּלִיא, אָמַר לִיה, וְדַאי הָכִי הוּא, זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְאִינוּן דְרַחֲמֵימוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן מִתְדַבְּקֵן בְּהוּ, לְאֵלִין לִית שְׁעוּרָא לְחוּלְקִיהוֹן בְּהוּא עַלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּמָה מְדוּרִין עַל מְדוּרִין אֵית לְהוּ לְצַדִּיקָיָא בְּהוּא עַלְמָא, וּמְדוּרָא עֵלָאָה דְכְלָא, אִינוּן דְרַחֲמֵימוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן אֲתַקְשֵׁר בְּהוּ, דְהָא מְדוּרִיהוֹן אֲתַקְשֵׁר בְּהִיכְלָא דְסְלִיק עַל פְּלָא, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהָאֵי אֲתַעֲטֵר.

מתוק מדבש

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּמָה מְדוּרִין עַל מְדוּרִין אֵית לְהוּ לְצַדִּיקָיָא בְּהוּא עַלְמָא כְּמָה מְדוּרִים עַל מְדוּרִים יֵשׁ לְהֵם לְצַדִּיקִים בְּאוּתוּ הָעוֹלָם, הֵם הַשְּׁבַע הַיְכָלוֹת הַמוֹכְנִים לְנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים בְּגִין עֵדֵן, וּמְדוּרָא עֵלָאָה דְכְלָא וְהַמְדוּר הָעֵלִיּוֹן עַל הַכֹּל, אִינוּן דְרַחֲמֵימוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן אֲתַקְשֵׁר בְּהוּ לְאוּתָם שְׁאֵהֲבַת קוֹנָם נִתְקַשְׂרָה בְּהֵם, רַצָּה לֹמַר הֵיכַל הָעֵלִיּוֹן שְׁהוּא הֵיכַל אֵהֲבָה בּוּ זּוֹכִים לְעֵלוֹת אוֹהֲבֵי הַשֵּׁם, (ה"ג רמ"ק) דְהָא מְדוּרִיהוֹן סְלִיק עַל פְּלָא כִּי הַמְדוּר שֶׁל הַצַּדִּיקִים אוֹהֲבֵי ה', עוֹלָה עַל כָּל הַמְדוּרִים, מֵאֵי טַעְמָא מְהוּ הַטַּעַם, בְּגִין דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהָאֵי אֲתַעֲטֵר לְפִי שְׁהִקְבִּיָה מִתַּעֲטֵר עַל יְדֵי הַצַּדִּיקִים אוֹהֲבֵי שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל יָדָם פּוֹעֵל הַקְּבִיָּה בְּהֵיכַל אֵהֲבַת חֶסֶד לְהַטִּיב לְהַתְחַתְּנוּגִים. (מִפְרָשִׁים)

וּמָה שְׁכֻמוֹת וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלָא הֵינּוּ בְּהִיכְלָא עֵילָאָה עַל פְּלָא צְהִיכַל הָעֵלִיּוֹן עַל כָּל הַיְכָלוֹת שֶׁל הו"מ, רַצָּה לֹמַר שְׁעַל יְדֵי זֶה ז' א' יַעֲלֶה וַיִּצְקֵר צְהִיכַל הַצִּינָה, אוּף הָכָא אָף כֹּאן מָה שְׁכֻמוֹת עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ "יַעֲשֶׂה", מֵאן עַל מִי נִאֲמַר שִׁיעֶשֶׂה, וְאוֹמַר הָהוּא עֵתיקָא סְתִימָא דְכְלָא אוֹמוּ הָעֵתיקָא שְׁהוּא סְמוּס וְנַעֲלַם מִכָּל הַפְּרָטוּפִים, דְהָא בִיה תְּלִיא כִּי צוּ תְלוּי שְׁכַר הַצַּדִּיקִים, וְלִכֵּן אָמַר יַעֲשֶׂה הַנְּצִיא לְהַקְצִיָּה שְׁהוּא ז' א' צְלָשׁוֹן, "יַעֲשֶׂה", דְהֵינּוּ א"א, כִּי כָל הַשְּׁפָעוֹת הֵם מִמֶּנּוּ, כִּי רַק הוּא יִכּוֹל לְחַדֵּשׁ שְׁפַע חֲדָשׁ. אָמַר לִי רַבִּי יְהוּדָה, וְדַאי הָכִי הוּא וְדַאי כֵךְ הוּא כְּמוֹ שְׁאֵמַרְתָּ, זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְאִינוּן דְרַחֲמֵימוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן מִתְדַבְּקֵן בְּהוּ אֲשֵׁרִי חֲלָקָם שֶׁל אֱלֹהִים שְׁאֵהֲבַת קוֹנָם נִתְדַבְּקָה צְהֵם, לְאֵלִין לִית שְׁעוּרָא לְחוּלְקִיהוֹן בְּהוּא עַלְמָא לְאֵלֵי אֵין שִׁיעוּר לְחֲלָקָם הַטּוֹב צְעוֹלָם הוּא. (מִק"מ)

והגהות מהרמ"ו

עקב יום חמישי

עשרה תיקוני השלחן

פָּתַח וְאָמַר, (שמות כה כג) **וְעָשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שֹׁטִים וְגו', תָּא חֲזִי, מְנַהֲגִין טְבִין וְשִׁפְרִין הוּוּ נְהָגִי מְאִרִי דְסַעוּדָתָא דְמִלְפָּא, לְאַחְזָא דְאִינוּן מְבַנֵי פְתוּרָא דְמִלְפָּא.**

וְעֲשֶׂרָה דְבָרִים צָרִיף אָדָם לְמַעַבְד בְּסַעוּדָתָא, חַד, נְטִילַת יָדִים, תְּנִינָא, לְתַקְנָא שְׁתֵי כְפָרוֹת לְשַׁבְתָּא, תְּלִיתָאָה, לְמִיכַל תְּלַת סַעוּדָתִין, וְלְאוּסְפָּא מַחֹל עַל הַקֶּדֶשׁ, רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְתוּרָא בְשַׁרְגָּא. חֲמִשָּׁאָה פּוּס דְוִיכְלוּ. שְׁתִיתָאָה לְמַהוּי עַל פְתוּרָא מְלִי דְאוּרִיתָא. שְׁבִיעָאָה לְאַרְפָּאָה עַל פְתוּרָא, בְּגִין דְעֲנִיִים יִיתוּן עַל פְתוּרִיהָ. תְּמִינָאָה נְטִילַת יָדִים בְּמִים אַחְרוּנִים. תְּשִיעָאָה בְרַפְת הַמְזוּן. עֲשִירָאָה פּוּס דְבִרְכָּה.

וְצָרִיף לְאַחְזָרָא עֲלֵיהוּ, וְלְתַקְנָא לֹון בְּרִזָּא קְדִישָׁא, דְאִיהִי פְלוּלָה מְעַשֵׁר סְפִירָאן, וְאִיהוּ פְתוּרָא דְקֶדְשָׁא בְרִיף הוּא מְסַטְרָא דְגְבוּרָה, וּבְגִין כְּף אֻקְמוּהָ רַבְּנָן, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן.

חַד, נְטִילַת יָדִים, דְהִכִי אֻקְמוּהָ רַבְּנָן דְמִתְנִיתִין, יָדִים מְזוּהָמוֹת פְּסוּלוֹת לְבִרְכָּה. תְּנִינָא, לְמַבְצַע עַל שְׁנֵי כְפָרוֹת בְּשַׁבְתָּא, דְאִינוּן רְמִיזִין בְּתַרִי לוּחֵי אוּרִיתָא, דְאִתְיָהִיבוּ בְשַׁבְתָּא זֹוגוֹת.

מתוק מדבש

פְתוּרָא בְּגִין דְעֲנִיִים יִיתוּן עַל פְתוּרִיהָ דְבַר הַשְּׁבִיעִי, שִׂיאֲרִיךְ עַל שְׁלַחַנוּ כְּדִי שְׁעִינִים יֻכְלוּ לְבַא לְאוּכַל עַל שְׁלַחְנוּ. תְּמִינָאָה, נְטִילַת יָדִים בְּמִים אַחְרוּנִים דְבַר הַשְּׁמִינִי, נְטִילַת יָדִים שֶׁל מִים הַאֲחֵרוֹנִים. תְּשִיעָאָה, בְרַפְת הַמְזוּן דְבַר הַתְּשִיעִי, מִצוֹת בְּרַכַּת הַמְזוּן. עֲשִירָאָה, פּוּס דְבִרְכָּה דְבַר הַעֲשִירִי, הוּא כּוּס שֶׁל בְּרַכַּת הַמְזוּן.

וְצָרִיף לְאַחְזָרָא עֲלֵיהוּ וְצָרִיךְ לְחַזוֹר וּלְבַאֵר בְּפִרְטוֹת אֵת כֹּל עֶשְׂרֵה דְבָרִים הַנּוֹכְרִים, וְלְתַקְנָא לֹון בְּרִזָּא קְדִישָׁא וְלַתְקַן אוֹתָם בְּסוּד הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא סוּד הַמַּלְכוּת, דְאִיהִי פְלוּלָה מְעַשֵׁר סְפִירָאן שֶׁהִיא כְּלוּלָה מְעַשֵׁר סְפִירוֹת, וּכְנֻגָּדָם הֵם אֵלוֹ הַעֲשֶׂרֶה דְבָרִים, וְאִיהוּ פְתוּרָא דְקֶדְשָׁא בְרִיף הוּא מְסַטְרָא דְגְבוּרָה וְהִיא נִקְרָאת שְׁלַחְנוּ שֶׁל הַקְּב"ה מִצַּד הַגְּבוּרָה, כִּי כֹל עֲנִין הַשְּׁלַחַן וְהַסַּעוּדָה הֵם מִצַּד הַגְּבוּרָה, וּבְגִין כְּף אֻקְמוּהָ רַבְּנָן, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן וְלַכֶּךָ פִּירְשׁוּ חַכְמִים (נִמְס' מִנְחוֹת דף פו ע"ג), כִּי שְׁלַחַן הוּא בְּצַפּוֹן שֶׁהוּא צַד הַגְּבוּרָה.

חַד, נְטִילַת יָדִים דְבַר הָרֵאשׁוֹן מֵהַעֲשֶׂרֶה דְבָרִים, הוּא נְטִילַת יָדִים, וְעֲנִינוּ הוּא דְהִכִי אֻקְמוּהָ רַבְּנָן דְמִתְנִיתִין כִּי כֹךְ פִּירְשׁוּ חַכְמֵי הַמִּשְׁנָה (נִמְס' נִכּוֹת דף נג סו"ע"ג), יָדִים מְזוּהָמוֹת פְּסוּלוֹת לְבִרְכָּה. תְּנִינָא, תְּקוּן הַשְּׁנִי בְשְׁלַחַן שֶׁל שַׁבַּת, הוּא לְמַבְצַע עַל שְׁנֵי כְפָרוֹת בְּשַׁבְתָּא שְׁצָרִיךְ לְבַצוּעַ עַל שְׁנֵי כְכּוֹרוֹת בְּשַׁבַּת, הֵינּוּ ב' כְכּוֹרוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת שְׁעֲלֵיהֶם בּוֹצְעִים, מֵהֵי"ב כְכּוֹרוֹת שְׁצָרִיךְ לְסַדֵּר עַל הַשְּׁלַחַן בְּכֹל שְׁלֹשׁ סַעוּדוֹת שֶׁל שַׁבַּת (כַּמְצוּאָר נח"ו מ"ז דף פד ע"א, וְכַמ"ש הַאֲרִיז"ל נְשַׁע"ס"כ), דְאִינוּן רְמִיזִין בְּתַרִי לוּחֵי אוּרִיתָא שֶׁהֵם רְמוּזִים בְּשְׁנֵי לוּחוֹת הַתּוֹרָה, (שֶׁהִיא אֲרוּכָס ו' טַפְחִים וְנִקְרָאִים וו"י הַעֲמוּדִים, שְׁרַמּוּסִים נְהַס ה"ג כְכּוֹת), דְאִתְיָהִיבוּ בְשַׁבְתָּא זֹוגוֹת שְׁנִיתָנוּ בְּשַׁבַּת זֹוגוֹת דֵּהֵינּוּ בִּיחַד.

"מאמר עשרה תיקוני השלחן" ומבאר בו עשר הנהגות טובות השייכים בסעודה, שעל ידם ממשיכים שפע לשכינה הקדושה. חלק מהם שייכים רק בסעודות יום השבת, והשאר שייכים בכל הסעודות. ותחילה מוזכר אותם בקצרה, ואחר כך חוזר ומפרשם. (מקור המאמר צוהר פרשת עקב נרעיא מהימנא דף רעא ע"ג - עדר ע"א, צינאוריני כרך טו עמ' קנח-קל. הנה מאמר זה הועתק מהזהר לסדר המק צינאל בתשעה דילוגים, וכדי שלא להעמיס על הלומד ציינו זאת רק כאן נכונות המקור, ולא ציינו כלל מקום המדולג - וכו' - כמנהגינו נמקומות אחרים)

פָּתַח הַרְעִיא מֵהֵימַנָּא וְאָמַר לְפִרְשׁ מַה שְׁכַחוּז וְעָשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שֹׁטִים וְגו' רַחֵם לֹומר שְׂרוּזָה לְפִרְשׁ אֵת סוּד הַשְּׁלַחַן, לְכֹן הַקְּדִים וְאִמַר תָּא חֲזִי, מְנַהֲגִין טְבִין וְשִׁפְרִין הוּוּ נְהָגִי מְאִרִי דְסַעוּדָתָא דְמִלְפָּא זָל וְרַחֵם, כִּי מִנְהַגִים טוֹבִים וּפִיסִים הִיוּ נוֹהֲגִים צַעֲלֵי סַעוּדַת הַמֶּלֶךְ, רַחֵם לֹומר כֶּךָ הִיָּה מִנְהַג הַחַכְמִים כְּשִׁישְׁנו צַסַּעוּדַת מְזוּהָ, וְהִיתָה כּוּוֹנֵתָם לְהַמְשִׁיךְ שִׁפְעַ לְמַלְכוּת, לְאַחְזָרָא דְאִינוּן מְבַנֵי פְתוּרָא דְמִלְפָּא כְּדִי לְהַרְאוֹת שֶׁהֵם מְצַנִי שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ.

וְעֲשֶׂרָה דְבָרִים צָרִיף אָדָם לְמַעַבְד בְּסַעוּדָתָא וְעֶשְׂרֵה דְבָרִים צָרִיךְ הָאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּסַעוּדָה, חַד א' נְטִילַת יָדִים. תְּנִינָא, לְתַקְנָא שְׁתֵי כְפָרוֹת לְשַׁבְתָּא ב', לְהַכִּין ב' כְכּוֹרוֹת לְשַׁבַּת. תְּלִיתָאָה, לְמִיכַל תְּלַת סַעוּדָתִין ג', לְאוּכַל בְּשַׁבַּת שְׁלֹשׁ סַעוּדוֹת. וְלְאוּסְפָּא מַחֹל עַל הַקֶּדֶשׁ וְלְהוֹסִיף בְּשַׁבַּת קוּדֶשׁ עַל כֹּל דְבַר יוֹתֵר מִמָּה שְׁעוֹשָׂה בְּחוּל כְּדִלְקַמֵּן, רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְתוּרָא בְשַׁרְגָּא ד', לְהַאִיר אֵת הַשְּׁלַחַן בְּנֵר, חֲמִשָּׁאָה, פּוּס דְוִיכְלוּ דְבַר הַחַמִּישִׁי בְּסַעוּדָה, הוּא כּוּס שֶׁל קִידוּשׁ שְׁאוּמְרִים עֲלָיו וַיְכֹלוּ וּבְרַכַּת קִידוּשׁ. שְׁתִיתָאָה, לְמַהוּי עַל פְתוּרָא מְלִי דְאוּרִיתָא דְבַר הַשְּׁשִׁי, שִׁלְמָדוֹ עַל הַשְּׁלַחַן דְבַרִי תּוֹרָה. שְׁבִיעָאָה, לְאַרְפָּאָה עַל

תְּלִיתָאָה, לְמִיכַל תֵּלַת סְעוּדָתִין בְּשַׁבַּת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבְּנֵי דְּמִתְנִיתִין, דְּאָמַר חַד מִיַּנְיָהוּ יְהֵא חֵלְקִי עִם גּוֹמְרֵי שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאִינוּן שְׁלִימוֹ דְּשִׁבְעַ בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא, לְאַשְׁלָמָא בְּהוּן לְעֶשֶׂר, וְרָזָא דְּעֵנְגָא, (בראשית ב' ו') וְנָהָר יוֹצֵא מַעַדְן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן, וּמֵאֵן דְּלֹא מְקַיִים לוֹן, וְאִית לִיה רְשׁוֹ לְקַיִימָן, אַתְּהַפֵּךְ לִיה לְנַגַע צְרַעַת.

רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְּתוּרָא בְּמִנְרָתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ קְדָמָאִין, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן מְנוּרָה בְּדְרוּם, דְּפְתוּרָא דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵכִי צְרִיכָא לְמַהוּי.

חֲמִישָׁאָה, כּוּס דְּוִיכְלוֹ, כּוּס בְּחֻשְׁבוֹן אֱלֹהִים, וְיִכְלוֹ ע"ב, דְּכֻלִּיל לוֹן פְּלָה קְדִישָׁא, דְּהֵאִי כּוּס מְלֵא יֵינָא דְּאוּרִייתָא, צְרִיךְ לְאַסְהָדָא עַל עוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית.

שְׁתִּיתָאָה, לְמַהוּי עַל פְּתוּרָא דְּבְרֵי תוֹרָה, דְּהֵכִי אוּקְמוּהָ מְאָרֵי מִתְנִיתִין, שְׁלֹשָׁה שְׁאָכְלוּ עַל שְׁלַחַן אֶחָד, וְלֹא אָמְרוּ עָלָיו דְּבְרֵי תוֹרָה וְכוּ', וְרָזָא דְּמַלְהָ, בְּגִין דְּהָא אוּקְמוּהָ, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וְאוּרִייתָא אַתְּיִיהִבַת מִימִינָא, לְחַפְרָא יְמִינָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, בְּשִׁמְאָלָא דְּאִיהוּ דִּינָא, דְּאוּרִייתָא אִיהִי יְהוּ"ה מִימִינָא, פְּתוּרָא אֲדַנִּי מְשִׁמְאָלָא, וְצְרִיךְ לְחַפְרָא לוֹן.

מתוק מדבש

שהכלה הקדושה שהיא המלכות כוללת אותם, כי המלכות מקבלת צננת אור החסד"ד משם ע"ב, דְּהֵאִי כּוּס מְלֵא יֵינָא דְּאוּרִייתָא כִּי כּוּס הַזֶּה שֶׁהוּא מִלֵּא יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁהִיא תּוֹרָה שֶׁזַּעַל פֶּה דְּהֵינּוּ הַמְּלָכוֹת, צְרִיךְ דְּאַסְהָדָא עַל עוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית הִיא נְרִיכָה לְהַעֲדִי עַל מַעֲשֵׂה צְרָאשִׁית, לֵהָ לּוֹמַר הַתּוֹרָה שֶׁזַּעַל פֶּה שֶׁזַּמְלָכוֹת מַעֲדָה עַל הַתּוֹרָה שֶׁזַּכְתָּב שְׁזו"ל, לְכֵן נִתְקַן צְקִידוֹשׁ פֶּרַשַׁת וִיכּוּלוֹ. (מִפְרָשִׁים)

שְׁתִּיתָאָה הַשְּׁשִׁי בְּשַׁלַּחַן שֶׁל שַׁבַּת, לְמַהוּי עַל פְּתוּרָא דְּבְרֵי תוֹרָה שִׁיחִיהָ עַל הַשְּׁלַחַן דְּבְרֵי תוֹרָה, דְּהֵינּוּ שִׁילְמוּד אִיזָה לִימוּד תּוֹרָה עַל שְׁלַחַנוֹ, דְּהֵכִי אוּקְמוּהָ מְאָרֵי מִתְנִיתִין כִּי כֵךְ אָמְרוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה (נִמְס' אֲנוֹת פ"ג מ"ד), שְׁלֹשָׁה שְׁאָכְלוּ עַל שְׁלַחַן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלָיו דְּבְרֵי תוֹרָה כְּאִלוֹ אֲכָלוּ מִזְבָּחֵי מִתִּים, הַגֵּם שֶׁשֶׁם מִיִּרֵי אֶף בַּחוּל, עִם כָּל זֶה תִּנָּא לִיה הַכָּא בְּעֵינֵי שְׁלַחַן שֶׁל שַׁבַּת, דְּסִלְקָא דַּעֲתָךְ כִּיּוֹן שֶׁסְעוּדַת שַׁבַּת הִיא מִצְוָה, וְהַעוֹסֵק בְּמִצְוָה פְּטוּר מִן מִצְוָה אַחֲרָת, קָא מִשְׁמַע לֵן שְׁגָם בְּסְעוּדַת שַׁבַּת צְרִיךְ לְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, וְכֵן מָה שֶׁתִּנָּא שְׁלֹשָׁה שְׁאָכְלוּ, בָּא לְלַמֵּד הַגֵּם שֶׁהֵם חַיִּיבִים בּוֹיָמוֹן, עִם כָּל זֶה צְרִיכִים לְעוֹסֵק בְּתוֹרָה עַל הַשְּׁלַחַן, וְכָל שְׂכָן אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם שְׁאוּכְלִים, בּוֹדָאִי שְׁצְרִיכִים לְעוֹסֵק בְּתוֹרָה עַל הַשְּׁלַחַן, וְרָזָא דְּמַלְהָ וְסוּד הַדְּבַר הוּא, כְּלוֹמַר חוּץ מִפְּשׁוּטוֹ שֶׁעַל יְדֵי דְּבְרֵי תוֹרָה יִתְעַלּוּ הַנִּיּוּצִין קְדִישִׁין שִׁישׁ בְּמֵאכְלִים שְׁאוּכְלִים, עוֹד יֵשׁ טַעַם לְפִי הַסוּד בְּגִין דְּהָא אוּקְמוּהָ לְפִי שְׁלַחַן חוּל, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת מְלָכוֹת שֶׁהִיא בַּחֲנִינַת גְּבוּרָה, וְאוּרִייתָא אַתְּיִיהִבַת מִימִינָא וְהַתּוֹרָה נִתְנָה בִּימִין, שֶׁהִיא בַּחֲנִינַת ז"א בַּחֲנִינַת הַחֶסֶד, וְעַל כֵּן צְרִיךְ לְלַמֵּד תּוֹרָה עַל הַשְּׁלַחַן לְחַפְרָא יְמִינָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי כְּדִי לְחַבֵּר אֶת הַיָּמִין שֶׁהוּא חֶסֶד וְרַחֲמִים, בְּשִׁמְאָלָא דְּאִיהוּ דִּינָא בְּשִׁמְאָלָא שֶׁהוּא דִּין וְגְבוּרָה, רִצָּה לּוֹמַר כְּדִי לְהַמְתִּיק אֶת הַגְּבוּרָה עַל יְדֵי הַחֶסֶד וְעַל יְדֵי זֶה לְגַרוּם יְחוּד זו"ן, וּמִפְרָשׁ וְאָמַר דְּאוּרִייתָא אִיהִי יְהוּ"ה מִימִינָא כִּי הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב הִיא הַשֵּׁם הַיְיָ שְׁבוּ"א שֶׁנִּתְנָה מִימִין שֶׁבְּחֶסֶד, פְּתוּרָא אֲדַנִּי מְשִׁמְאָלָא וְהַשְּׁלַחַן הוּא הַשֵּׁם אֲדַנִּי שֶׁבְּמְלָכוֹת שֶׁהִיא מְשִׁמְאָלָא שֶׁבְּגְבוּרָה, וְצְרִיךְ לְחַפְרָא לוֹן וְעַל כֵּן צְרִיכִים לְחַבֵּר אוֹתָם, וְלִיחָדָם בְּאִכְלִיתוֹ, וְלִכְוִיֵּן שְׁמַלְת מֵאֲכ"ל גִּימַטְרִיא הַיְיָ וְאֲדַנִּי.

תְּלִיתָאָה תִּיקוּן הַשְּׁלִישִׁי בְּשַׁלַּחַן שֶׁל שַׁבַּת, הוּא לְמִיכַל תֵּלַת סְעוּדָתִין בְּשַׁבַּת לְאֲכוּל שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת, שֶׁהֵם כְּנֹגֵד ג' אֲנוֹת חֲג"מ הַעוֹלָם נִגְדָלוֹת לְהִיּוֹת חֲז"ל, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבְּנֵי דְּמִתְנִיתִין כְּמוֹ שֶׁפִּירְשׁוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה (נִמְס' שַׁנַּת דף ק"ח ע"א) דְּאָמַר חַד מִיַּנְיָהוּ שְׁאִמַר אֶחָד מֵהֵם, יְהֵא חֵלְקִי עִם גּוֹמְרֵי שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת וְנִקְט דִּיקָא לְשׁוֹן גּוֹמְרֵי וְלֹא אוֹכְלֵי כְּבַגְמָרָא, לְהוֹרוֹת דְּאִינוּן שְׁלִימוֹ דְּשִׁבְעַ בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא, לְאַשְׁלָמָא בְּהוּן לְעֶשֶׂר שֶׁהֵם מְשִׁלְמוֹת אֶת שִׁבְעַ הַבְּרָכוֹת שֶׁל תְּפִלַּת הַעֲמִידָה לְעֶשֶׂר, כִּי הַשְּׁבַע צְרָכוֹת הֵם כְּנֹגֵד הַשְּׁבַע סְפִירוֹת, וְעַל יְדֵי הַשְּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת נִגְמָרוֹת וְנִשְׁלָמוֹת לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת. וְרָזָא דְּעֵנְגָא וְסוּד עֵנְגָא שַׁבַּת שֶׁמִּצְוָה לְהַתְעַנֵּג בּוֹ, נִרְמַז בְּמָה שֶׁכְּתוּב וְנִ'הָר יוֹצֵא מַעַדְן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן שֶׁר"ת הֵם עֵנְגָא, וְכַנְגָד הֵם הַשְּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת שֶׁל שַׁבַּת, וּמֵאֵן דְּלֹא מְקַיִים לוֹן וּמִי שְׁאִינוּ מְקַיִים אוֹתָם, וְאִית לִיה רְשׁוֹ לְקַיִימָן וְיֵשׁ לוֹ יְכוּלַת לְקַיִימָן, אַתְּהַפֵּךְ לִיה לְנַגַע צְרַעַת מִתְּהַפֵּךְ לוֹ עֵנְגָא לְנַגַע צְרַעַת, כִּי אוֹתוֹתֵיהֶם שׁוֹת.

רְבִיעָאָה תִּיקוּן הַרְבִּיעִי בְּשַׁלַּחַן שֶׁל שַׁבַּת, לְאַנְהָרָא פְּתוּרָא בְּמִנְרָתָא לְהַאִיר אֶת הַשְּׁלַחַן בְּאוּר שֶׁל מְנוּרָה, הַגֵּם שְׁעִינֵן הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת הִיא צְרִיךְ לְהַקְדִים תְּחִילָה, כִּי הוּא עוֹד בְּעֶרֶב שַׁבַּת, אֲלֵא כֹאן שְׁבָא לְהוֹרוֹת הַטַּעַם שֶׁצְרִיךְ שִׁיאִיר בְּבִיתוֹ בְּשַׁבַּת, לְפִי שֶׁצְרִיךְ לְאֲכוּל הַסְעוּדָה אֲצֵל אוֹר הַנֵּר, וְהוּא בְּכָלֵל עֵנְגָא שַׁבַּת, לְכֵן עֵיקַר מִצְוַת הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת הוּא בְּהִנָּר שְׁאוּכְלִ אֲצֵלוֹ, (וְגַם לְרִיךְ לְהַסְתַּחֵל נֵר קוֹדֵם וְנִתּוֹן הַקִּידוֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב נְשׁו"ע או"מ ס' רסג וְנִמְפְרָשִׁים), לְכֵן מִנְאוֹ רְבִיעִי, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ קְדָמָאִין כְּמוֹ שֶׁפִּירְשׁוּ הַרַאשׁוֹנִים (נִמְס' מִנְמוֹת דף פו ע"ב) שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן מְנוּרָה בְּדְרוּם שְׁרוּמוֹ שֶׁאֲצֵל הַשְּׁלַחַן שֶׁבְּצַפּוֹן יְהִיָּה לוֹ אוֹר הַמְנוּרָה בְּדְרוּם, דְּפְתוּרָא דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵכִי צְרִיכָא לְמַהוּי כִּי שְׁלַחַנוֹ שֶׁל הַקְּבִ"ה שֶׁהוּא הַשְּׁלַחַן שֶׁל שַׁבַּת, כֵךְ צְרִיךְ לְהִיּוֹת מְסוּדָר לְצַפּוֹן, כְּדוּגְמַת שְׁלַחַן שַׁבְּבִית הַמְקַדָּשׁ.

חֲמִישָׁאָה תִּיקוּן הַחֲמִישִׁי בְּשַׁלַּחַן שֶׁל שַׁבַּת כְּמָה דְּוִיכְלוֹ דְּהֵינּוּ כּוּס שֶׁל קִידוֹשׁ שְׁאוּמְרִים עָלָיו וִיכְלוֹ, וּמִפְרָשׁ כּוּס בְּחֻשְׁבוֹן אֱלֹהִים כּוּס הוּא כְּמִסְפַּר שֶׁסֵּ אֱלֹהִים, וְשִׁנְיָהֶם הֵם צְמִלְכוֹת, וְיִכְלוֹ ע"ב וִיכְלוֹ מִסְפְּרוֹ ע"ב, לְהוֹרוֹת דְּבְרִיִּי לֹן בְּפָה קְדִישָׁא

דְּבַגְיֵן דְּפִתּוּרָא מִשְׁמָאֲלָא, אוֹקְמוּהּ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין, קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם פְּקָרִיעַת יָם סוּף, וּבְגִין פֶּה צָרִיף תְּלַמִּיד חָכָם לְזַמְנָא עֲמִיָּה, לְמַאן דִּישְׁתַּדַּל בְּפִתְגָמֵי אוּרִייתָא.
 שְׂבִיעָאָה, לְאַרְכָּאָה עַל פִּתּוּרָא בְּגִין עֲנִיִּים, וּבְגִין דָּא, כָּל הַמְּאָרִיף עַל שְׁלַחְנוּ, מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו, וּבְגִין פֶּה, (משלי י ב) וַצְדָקָה תַצְלִיל מַמּוֹת.

תְּמִינָאָה, מִיָּם אַחֲרוֹנִים, דְּתַקִּינוּ לֹוֹן בְּגִין מְלַח סְדוּמִית הַמְּסַמָּא אֶת הָעֵינַיִם. וְרָזָא דְמִלָּה (ויקרא יא מד) וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם אֵלֹו מִיָּם רְאִשׁוֹנִים, וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים אֵלֹו מִיָּם אַחֲרוֹנִים.

תְּשִׁיעָאָה, כּוּס דְּבִרְכָּה, וְאוֹקְמוּהּ מְאָרֵי דְּמִתְנִיתִין, עֲשֶׂרָה דְּבָרִים נֶאֱמָרוּ בְּכוּס דְּבִרְכָּה, וְאֵלִין אֵינּוֹן, עֲטוּר, עֲטוּרָה, הִדְחָה, שְׂטִיפָה, ח"י, מְל"א, וּמְקַבְּלוּ בְּשִׁפְתֵי יָדָיו וְנוֹתְנוּ בִּימִין, וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח, וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ, וְעַכְשָׁיו אֵין לָנוּ אֲלָא אַרְבַּעָה, שְׁהוֹן, הִדְחָה, וּשְׂטִיפָה, חֵי, מְל"א, וְיֵשׁ אוֹמְרִים חֵי מִן הַחֲבִית, וְיֵשׁ אוֹמְרִים חֵי, הַכּוּס שְׁלָם.

עֲשִׂירָאָה, בְּרַפְתּ מְזוֹנָא, הָא אוֹקְמוּהּ רַבְּנָן, בְּשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוּס, וְרָזָא דְמִלָּה, בְּגִין דְּאִיְהִי (ירמיה ב ב) אֶהְבֵּת כְּלוּלֹתֶיהָ, דְּאֵינּוֹן אֲבָהָן, בְּכ"ל מְכ"ל כ"ל, וְלִית לְאַרְכָּאָה יִתִיר.

מתוק מדבש

קדושים, אֵלֹו מִיָּם אַחֲרוֹנִים הֵיינו על ידי מים אחרונים, שהם באים מכח הבינה הרוחה את הקליפה, ונותן לה חלק במים אחרונים, שעל ידי זה היא תתרחק מן הקדושה ותחול שם הברכה. תְּשִׁיעָאָה תיקון התשיעי בשלחן של שבת, הוא כּוּס דְּבִרְכָּה הֵיינו הכוס של ברכת המזון, וְאוֹקְמוּהּ מְאָרֵי דְּמִתְנִיתִין ואמרו חכמי המשנה (נמס' זכרות דף נא ע"א) עֲשֶׂרָה דְּבָרִים נֶאֱמָרוּ בְּכוּס דְּבִרְכָּה של ברכת המזון, וְאֵלִין אֵינּוֹן ואלו הם: עֲטוּר, עֲטוּרָה, הִדְחָה, שְׂטִיפָה, חֵי, מְל"א, וּמְקַבְּלוּ בְּשִׁפְתֵי יָדָיו וְנוֹתְנוּ בִּימִין, וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח, וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ, ואת כולם מפרש להלן. וְעַכְשָׁיו בּוֹזֵמֵן הַזֶּה אֵין לָנוּ אֲלָא אַרְבַּעָה, שְׁהוֹן הִדְחָה, וּשְׂטִיפָה, חֵי, מְל"א. וְיֵשׁ אוֹמְרִים חֵי מִן הַחֲבִית שְׂצָרִיךְ לְהוֹצִיא אֶת הַיַּיִן חֵי מִן הַחֲבִית בְּלִי מְזִיגָה בְּמִים, ואחר שנותנו כּוּס מְזוּג בְּמִים, וְיֵשׁ אוֹמְרִים חֵי נִקְרָא אִם הַכּוּס שְׁלָם שאינו שבור ופגום, כי אם יהיה שבור נקרא הכוס מת.

ואמר דְּבַגְיֵן דְּפִתּוּרָא מִשְׁמָאֲלָא לפי שאמרנו שהשלחן שהוא סוד המלכות היא מגבורה שבשמאל, לכן אוֹקְמוּהּ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין אמרו חכמי המשנה (נמס' פסחים דף קיח ע"א) קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם פְּקָרִיעַת יָם סוּף כי כמו שאז נתעוררו הדינים, כן בשלחנו של אדם מתעוררים הדינים, וצריך דברי תורה להמתיקם, וּבְגִין פֶּה צָרִיף תְּלַמִּיד חָכָם לְזַמְנָא עֲמִיָּה ולכך צריך בעל הסעודה להזמין עמו תלמיד חכם, לְמַאן דִּישְׁתַּדַּל בְּפִתְגָמֵי אוּרִייתָא למי שיעסוק עמו על שלחנו בדברי תורה, כי אפילו הוא בעצמו תלמיד חכם, עם כל זה יותר טוב ללמוד בשנים אם אפשר לו, כדאיתא (נמס' אבות פ"ג מ"ג) שנים שיושבים ויש ביניהם דברי תורה שכינה שרויה ביניהם, (ועי' לעיל זוהר ס"ג דף רמ"ה ע"ב, נמקון הרביעי). (רמ"ז ומפרשים)

שְׂבִיעָאָה תיקון השביעי בשלחן של שבת, לְאַרְכָּאָה עַל פִּתּוּרָא בְּגִין עֲנִיִּים להאריך על השלחן בשביל העניים, כמאמר חז"ל (נמס' זכרות דף נד סע"ב), שְׂצָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ עַל שְׁלַחְנוּ בְּשִׁבִיל הָעֲנִיִּים שִׁיבְאוּ וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ, וּבְגִין דָּא וּבְשִׁבִיל זֶה אָמְרוּ חֲז"ל (סס) כָּל הַמְּאָרִיף עַל שְׁלַחְנוּ מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. וּבְגִין פֶּה וְלִכְךָ כְּתוּב וַצְדָקָה תַצְלִיל מַמּוֹת כִּי עַל יְדֵי הַצְדָקָה שְׁנוֹתָן לַעֲנִי הוּא נִיצֵל מִן הַמִּיתָה וּמֵאֲרִיךְ יָמָיו.

תְּמִינָאָה תיקון השמיני בשלחן של שבת, מִיָּם אַחֲרוֹנִים הוּא מִיָּם אַחֲרוֹנִים אַחַר הָאֲכִילָה, דְּתַקִּינוּ לֹוֹן בְּגִין מְלַח סְדוּמִית הַמְּסַמָּא אֶת הָעֵינַיִם שְׂתִיקֵנוּ אוֹתָם בְּשִׁבִיל מְלַח הַמַּעֲוֹר אֶת הָעֵינַיִם, (כמנזאר נמס' חולין דף קה ע"ב), וְעֵינֵן מְלַח סְדוּמִית הוּא סוּד הַנוֹקְבָא דְקַלִּיפָה הַעוֹמֶדֶת אֲצֵל שְׁלַחְנוּ שֶׁל אָדָם, וְרוּצָה לַעֲוֹר אֶת עֵינֵי הַשְּׂכָל, וְעַל יְדֵי כוּונַת נְטִילַת מִיָּם אַחֲרוֹנִים מְגַרְשִׁים אוֹתָהּ מִן הַשְּׁלַחן. וְרָזָא דְמִלָּה וְסוּד הַדְּבַר שֶׁל עֲנִינֵי נְטִילַת יָדַיִם שֶׁל מִיָּם רְאִשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים, מֵה שְׂכָתוּב וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם אִם תִּמְשִׁיכוּ עַל עֲצַמְכֶם קְדוּשָׁה, אֵלֹו מִיָּם רְאִשׁוֹנִים עַל יְדֵי מִיָּם רְאִשׁוֹנִים, שֶׁעַל יְדֵי זֶה מִמְשִׁיכִים שְׁפַע מְשׁוֹרֵשׁ הַחֶסֶד שֶׁבַחכֶּמָה, וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים אַחַר שְׂתַרְחִיקוּ וְתִבְדִּילוּ מִכֶּם אֶת הַקְּלִיפָה תְּהִי

וּבִגְיִן דָּא חֲפִימִין דִּידְעִין רְזִין, בְּעֵינִין לְסִדְרָא שְׁמוּשָׁא דְלֵהוֹן בְּהַאי לִילְיָא, מְאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּכָל יוּמֵי דְשַׁבְּתָא אֵית לֹון רוּחָא אַחְרָא דְשָׂרָא עַל עֲלָמָא, וּבְהַאי לִילְיָא אֵית לֹון רוּחָא אַחְרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְנִחְתָּא לְבַנֵי קְדִישִׁין, וְהָהוּא רוּחָא נָשִׁיב מְעַתִּיקָא דְכָל עַתִּיקִין, וְנִחְתָּא לְגוּ נְקוּדָה תְּתָאָה, לְמִיָּהֵב בְּהַ נִיחָא לְכָלָא, וְדָא אַתְּפְּלִיג לְכָל סְטָרִין לְעִילָא וְתָאָ, בְּמָה דְאֵת אָמַר בְּיַנֵי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

מתוק מדבש

קְדִישָׁא עֲלָאָה דְנִחְתָּא לְבַנֵי קְדִישִׁין אַבַל בּוּזָה הַלִּילָה יֵשׁ לְהֵם רוּחַ אַחַר קְדוּשׁ עֲלִיּוֹן הַיּוֹרֵד לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים, וְהָהוּא רוּחָא נָשִׁיב מְעַתִּיקָא דְכָל עַתִּיקִין וְזֶה הַרוּחַ נוֹשֵׁב וְנִמְשָׁךְ מִזְקֵן הַזְּקֵנִים שְׂהוּא א"ל כנ"ל, וְנִחְתָּא לְגוּ נְקוּדָה תְּתָאָה וַיּוֹרֵד לְתוֹךְ נְקוּדָה הַתְּחַתּוּנָה שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת לְמִיָּהֵב בְּהַ נִיחָא לְכָלָא לְתַת בְּהַ מְנוּחַת הַשַּׁבָּת לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְדָא אַתְּפְּלִיג לְכָל סְטָרִין לְעִילָא וְתָאָ וְרוּחַ הַזֶּה נֶחֱלַק לְכָל הַצְּדִידִים לְמַעְלָה לְהַמַּלְכוּת וּלְמַטָּה לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּמָה דְאֵת אָמַר שֶׁהַמַּלְכוּת אוֹמַרְת שׁוּזָה הַרוּחַ נֶחֱלַק בְּיַנֵי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

טֹרֵף לְצִיְתָה שֶׁהַמַּלְכוּת מִנְחַלְקַת צְלִילָה מֵהַ שְׁקִנְלָה צִיּוּם אֵין הַכּוֹנֵה עַל נִשְׁמוֹת אֱלָא עַל שְׁפַע וּמוֹזוֹן.

וּבִגְיִן דָּא חֲפִימִין דִּידְעִין רְזִין וּבִשְׁבִיל זֶה הַחֲכָמִים הַיּוֹדְעִים אַת סוּד מַעֲלַת יַחּוּד לַיַל שַׁבַּת, בְּעֵינִין לְסִדְרָא שְׁמוּשָׁא דְלֵהוֹן בְּהַאי לִילְיָא צְרִיכִים לְסוּד הַשְּׁמוּשׁ שֶׁלָּהֵם בְּלִילָה הַזֶּה, אֲפִילוּ שֶׁבְּכָל לַיְלָה יֵשׁ גַּם כֵּן יַחּוּד לְמַעֲלָה, עִם כָּל זֶה אֵינוֹ דוֹמָה לְיַחּוּד שֶׁל שַׁבַּת, מְאֵי טַעְמָא מַהוּ הַטַּעַם וּמַהוּ מַעֲלַת יַחּוּד לַיַל שַׁבַּת, וְאֵמַר בְּגִין דְּכָל יוּמֵי דְשַׁבְּתָא אֵית לֹון רוּחָא אַחְרָא דְשָׂרָא עַל עֲלָמָא לְפִי שֶׁבְּכָל יְמֵי הַשַּׁבּוּעַ יֵשׁ לְאֱלוֹ הַחֲכָמִים רוּחַ אַחַר הַשּׁוּרָה עַל הָעוֹלָם, מַעַן הַדַּעַת טוֹב וְרַע, טוֹב מִצַּד מִלְּאָךְ מִט"ט וְרַע מִצַּד הַס"מ, וּבְהַאי לִילְיָא אֵית לֹון רוּחָא אַחְרָא

ראה יום ראשון

סגולה להכניע את יצר הרע

תִּנְן לְעוֹלָם יִרְגִיז אָדָם יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרַע, וַיִּשְׁתַּדַּל אֲפַתְרִיהָ, אִי אָזִיל מְנִיהָ יָאוֹת, וְאִי לָאו יִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, דְּהָא לִית לָהּ מְלָה לְתַבְרָא יֵצֵר הָרַע אֲלָא אוֹרֵייתָא, אִי אָזִיל מוֹטָב, וְאִי לָאו יִדְפֵר לִיה יוֹמָא דְמוֹתָא בְּגִין לְתַבְרָא לִיה.

הָכָא אִית לְאִסְתַּפְלָא, דְּהָא דָא הוּא יֵצֵר הָרַע וְדָא הוּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, וְכִי מְלֵאךְ הַמּוֹת מְתַבֵּר מְקַמֵי יוֹמָא דְמוֹתָא, וְהָא אִיהוּ קְטוּלָא דְבְנֵי נְשָׂא הוּי, וְאִשְׁתַּמַּע דְּחֻדְהָ הוּא דִּלְיָה, וּבְגִין כְּפָ אִסְטֵי לֹן לְבְנֵי נְשָׂא תְדִיר בְּגִין לְאִמְשַׁכָּא לֹן לְדָא, אֲלָא וְדָאֵי מַה דְּאִתְמַר דִּידְפֹר לִיה בַּר נֶשׁ הַהוּא יוֹמָא דְמוֹתָא, וְדָאֵי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּמְתַבֵּר לְבָא דְבַר נֶשׁ, דְּהָא יֵצֵר הָרַע לָא שְׂרִיא אֲלָא בְּאִתְר דְּאִשְׁתַּכַּח חֻדְהָ דְּחֻמְרָא וְגִסּוּתָא דְּרוּחָא, וְכַד אִשְׁפַּח רוּחָא תְבִירָא, כְּדִין אִתְפָּרֵשׁ מְנִיהָ וְלָא שְׂרִיא בְּהִדְיָה, וּבְגִין כְּפָ בְּעֵי לְאִדְפֹרָא לִיה יוֹמָא דְמוֹתָא, וְיִתְבַר גּוֹפִיָה וְאִיהוּ אָזִיל לִיה.

תָּא חֲזִי יֵצֵר טוֹב בְּעֵי חֻדְהָ דְּאוֹרֵייתָא, וַיֵּצֵר רַע חֻדְהָ דְּחֻמְרָא וְנִיאוּפִין וְגִסּוּתָא דְּרוּחָא, וּבְגִין כְּפָ בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַרְגָּזָא תְדִיר מַהְהוּא יוֹמָא רַבָּא, יוֹמָא דְּדִינָא יוֹמָא דְּחוּשְׁבָנָא, דְּלִית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַגְנָא עֲלִיהָ אֲלָא עוֹבְדוּי דְּכִשְׁרֹן דְּאִיהוּ עֵבִיד בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין דְּיִגְיֵנו עֲלִיהָ בְּהִיא שְׁעָתָא.

מתוק מדבש

קְטוּלָא דְבְנֵי נְשָׂא הוּי וְהִי הוּא הַמִּיתָת אֶת בְּנֵי אָדָם, וְאִשְׁתַּמַּע דְּחֻדְהָ הוּא דִּלְיָה וּמִשְׁמַע שְׁמַחָה שְׁלוֹ הוּא לְהַמִּית בְּנֵי אָדָם, וּבְגִין כְּפָ אִסְטֵי לֹן לְבְנֵי נְשָׂא תְדִיר בְּגִין לְאִמְשַׁכָּא לֹן לְדָא וּלְכַךְ הוּא מְטָה אֶת בְּנֵי אָדָם תְּמִיד מְדַרְךְ הַיִּשָּׁר כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ אוֹתָם אֶל הַמּוֹת, אֲלָא וְדָאֵי מַה דְּאִתְמַר דִּידְפֹר לִיה בַּר נֶשׁ הַהוּא יוֹמָא דְמוֹתָא אֲלָא וְדָאֵי מַה שְׁלַמְדֵנו שְׁבַעַת הַתְּגַבְרוֹת הַיֵּצֵר יִזְכִּיר הָאָדָם אֶת יוֹם הַמִּיתָה, וְדָאֵי הָכִי הוּא וְדָאֵי כַךְ הוּא שְׁמוּעִיל לְשַׁבֵּר אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, וּמְפָרֵשׁ יִזְכִּיר לוֹ פִּירוּשׁ לְעַצְמוֹ, וְזֶה שְׁאֵמַר בְּגִין דְּמְתַבֵּר לְבָא דְבַר נֶשׁ כִּי הִזְכַּרְתָּ יוֹם הַמִּיתָה שְׁעַל יְדֵי זֶה מְתַבֵּן שִׁיעֲטָרְךְ לִיתֵן דִּין וְחֻשְׁבוֹן מְשַׁבְּרַת לְבַר שֶׁל הָאָדָם, דְּהָא יֵצֵר הָרַע לָא שְׂרִיא אֲלָא בְּאִתְר דְּאִשְׁתַּכַּח חֻדְהָ דְּחֻמְרָא וְגִסּוּתָא דְּרוּחָא כִּי אִין הַיֵּצֵר הָרַע שׁוֹרָה אֲלָא בְּמַקּוֹם שִׁישׁ שְׁמַחַת הַיִּין וְגִסּוֹת הַרוּחַ, וְכַד אִשְׁפַּח רוּחָא תְבִירָא כְּדִין אִתְפָּרֵשׁ מְנִיהָ וְלָא שְׂרִיא בְּהִדְיָה וְכַשְׁמוּצָא רוּחַ נִשְׁבְּרָה אִין נְפֻדָּר מִמֵּנו וְאִינוּ שׁוֹרָה עִמּוֹ, וּבְגִין כְּפָ בְּעֵי לְאִדְפֹרָא לִיה יוֹמָא דְמוֹתָא וְיִתְבַר גּוֹפִיָה וְאִיהוּ אָזִיל לִיה לְכַן צְרִיךְ לְהִזְכִּיר לְעַצְמוֹ יוֹם הַמִּיתָה וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁבַר גּוֹפּוֹ וְאִין הַיֵּצֵר הָרַע יִלְךְ מִמֵּנו.

תָּא חֲזִי יֵצֵר טוֹב בְּעֵי חֻדְהָ דְּאוֹרֵייתָא בַּא וְרָאָה הַיֵּצֵר טוֹב רוּצָה שְׁמַחָה שֶׁל לִימוּד הַתּוֹרָה, וַיֵּצֵר רַע חֻדְהָ דְּחֻמְרָא וְנִיאוּפִין וְגִסּוּתָא דְּרוּחָא וְהַיֵּצֵר הָרַע רוּצָה שְׁמַחַת הַיִּין וְנִאוּפִין וְגִסּוֹת הַרוּחַ, וּבְגִין כְּפָ בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַרְגָּזָא תְדִיר מַהְהוּא יוֹמָא רַבָּא יוֹמָא דְּדִינָא יוֹמָא דְּחוּשְׁבָנָא וּלְכַךְ צְרִיךְ הָאָדָם לְרַגּוֹז וּלְפַחֵד תְּמִיד מְאוּתוֹ יוֹם הַגְּדוּל שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין וְיוֹם נְתִינַת חֻשְׁבוֹן עַל כָּל מַעֲשָׂיו, דְּלִית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַגְנָא עֲלִיהָ אֲלָא עוֹבְדוּי דְּכִשְׁרֹן דְּאִיהוּ עֵבִיד בְּהָאֵי עֲלָמָא כִּי אִין לוֹ לְאָדָם מַה שִׁיגֵן בְּעַדוֹ אֲלָא מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים שְׁעִשָּׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּגִין דְּיִגְיֵנו עֲלִיהָ בְּהִיא שְׁעָתָא כְּדִי שִׁיגֵנו עֲלִינוּ בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה.

"מאמר סגולה להכניע את יצר הרע" ומבואר בו כי כשנוער האדם ביצר הרע, גורם שגם למעלה הקדושה גוערת בשטן המקטרג, ושולטת עליו. ואם לא נדחה יצרו בנערה, יעסוק בתורה, ואם לא נדחה גם בזה אז יזכיר לעצמו את יום המיתה שיצטרך אז ליתן דין וחשבון, ובוה ישבר ויכנע לבו. ומבאר כי יצר הרע שולט במקום שמחת יין וגסות רוח, וכשנוכח ביום המיתה מסתלקת הגסות רוח ונכנע. ולעומתו יצר הטוב שולט במקום שיש שמחת התורה בקדושה. ומבאר עוד כי החטא מחליש את כח היצר הטוב ומונע ממנו מלהתגבר על יצר הרע, ומביא פחד ויראה בלב האדם, והראיה היא מאחי יוסף שנתיראו. ומסיק כי הגם שח"ו חטא האדם, הגה אסור לו להתייאש, אלא יבטח בקב"ה וישוב בתשובה שלימה, ויזכה למדרגתו של קודם החטא.

(מקור המאמר זוהר פרשת מקץ דף רז ע"א, צניזאורינו כרך ד עמ' כנא-כנד)

וְתִנְן וּלְמַדְנוּ בְּמִסְ בְּרֻכּוֹת דָּף ה' ע"א, לְעוֹלָם יִרְגִיז אָדָם יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרַע רַצָּה לוֹמַר שִׁיגְעַר בִּיצֵר הָרַע הַבֵּא לְהַחֲטִיאוֹ כְּאִדּוֹן הַגּוֹעַר בְּעַבְדוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה יִגְרוּם שְׁגָם לְמַעֲלָה תְּגַעַר הַקְּדוּשָׁה בְּשִׁטְן הַמְּקַטְרֵג וְתִשְׁלוּט עֲלֵינוּ, וַיִּשְׁתַּדַּל אֲפַתְרִיהָ וַיִּשְׁתַּדַּל אַחַר מַדָּה זֹאת תְּמִיד שִׁיבֵר הַטּוֹב יִרְדּוּף אֶת הַיֵּצֵר הָרַע עַד שִׁיבְרַח מִמֵּנו, אִי אָזִיל מְנִיהָ יָאוֹת אִם הוֹלֵךְ מִמֵּנו מוֹטָב, וְאִי לָאו יִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא וְאִם לָאו יִעֲסוּק בְּתוֹרָה, דְּהָא לִית לָהּ מְלָה לְתַבְרָא יֵצֵר הָרַע אֲלָא אוֹרֵייתָא כִּי אִין לָךְ דְּבַר לְשַׁבֵּר כַּח הַיֵּצֵר הָרַע אֲלָא לִימוּד הַתּוֹרָה, אִי אָזִיל מוֹטָב אִם הוֹלֵךְ מִמֵּנו מוֹטָב, וְאִי לָאו יִדְפֵר לִיה יוֹמָא דְמוֹתָא בְּגִין לְתַבְרָא לִיה וְאִם לָאו יִזְכִּיר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה כְּדִי לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ.

ואמר הָכָא אִית לְאִסְתַּפְלָא יֵשׁ כַּאֵן מַה לְהַתְּבַנּוֹן, דְּהָא דָא הוּא יֵצֵר הָרַע וְדָא הוּא מְלֵאךְ הַמּוֹת כִּי הִרִי הוּא הַיֵּצֵר הָרַע וְהוּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, וְכִי מְלֵאךְ הַמּוֹת מְתַבֵּר מְקַמֵי יוֹמָא דְמוֹתָא וְכִי הַמְּלֵאךְ הַמּוֹת נִשְׁבַר מִלְּפָנֵי יוֹם הַמִּיתָה, וְהָא אִיהוּ

תָּא חֲזִי וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוֹבְאוּ בֵּית יוֹסֵף, וּמָה פְּלָהוּ הוּוּ גִיבְרִין פְּלָהוּ תְּקִיפִין, וְחַד עוֹלִימָא דְאִייתִי לֹון לְבֵיתָא דְיוֹסֵף דְּחָלוּ, כִּד יִיתִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַתְבַּע לִיה לְדִינָא לְבַר נָשׁ עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה, בְּגִין כֶּף בְּעֵי לִיה לְבַר נָשׁ לְאִזְדָּהָרָא בְּהַאי עֲלָמָא, לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיה בְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיִּשְׁוֵי בֵּיה רוֹחְצָנִיה, דְּאָף עַל גַּב דְּאִיהוּ חֲטִי, אִי יְהֵדֵר מְנִיה בְּתִיבְתָא שְׁלִימְתָא הָא תְּקִיף אִיהוּ, וַיִּתְתַּקֵּף בֵּיה בְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִילוּ לָא חֲטָא.

דְּהָא שְׁבֻטִין בְּגִין דְּחֲטוּ עַל גְּנִיבַת יוֹסֵף הוּוּ דְּחָלִין, דְּאֲלָמְלָא לָא חֲטוּ לָא הוּוּ דְּחָלִין כְּלָל, בְּגִין דְּחֻבּוֹי דְּבַר נָשׁ מְתַבְרִין לְבֵיה, וְלִית לִיה חִילָא כְּלָל, מְאִי טַעְמָא, דְּהָא הוּא יִצְר הַטוֹב אַתְבַּר עֲמִיה, וְלִית לִיה חִילָא לְאַתְתַּקְפָּא עַל הוּא יִצְר הָרַע, וְעַל דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים כ ח) מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַף הַלְבָב, הִירָא מְחֻבֵּין דְּבִידוּי, דְּאִינוּן תְּבִירָא דְּלָבָא דְּבַר נָשׁ.

מתוק מדבש

וַיִּתְחַזַּק וַיִּתְקַרַּב לְהַקְבִּיָּה וַיְהִי נַחֲשׁב לוֹ כְּאִילוּ לָא חֲטָא מְעוּלָם. וּמִמְשִׁיךְ לְפָרֵשׁ אִיךְ הַחֲטָא גּוֹרָם לְאִדָּם שִׁתִּירָא דְּהָא שְׁבֻטִין בְּגִין דְּחֲטוּ עַל גְּנִיבַת יוֹסֵף הוּוּ דְּחָלִין כִּי הַשְּׁבֻטִים לְפִי שְׁחֲטָאוּ בְּגִיבַת יוֹסֵף הִיוּ יִרְאִים, דְּאֲלָמְלָא לָא חֲטוּ לָא הוּוּ דְּחָלִין כְּלָל שְׁאֵם לָא הִיוּ חוֹטְאִים לָא הִיוּ יִרְאִים כְּלָל, בְּגִין דְּחֻבּוֹי דְּבַר נָשׁ מְתַבְרִין לְבֵיה וְלִית לִיה חִילָא כְּלָל לְפִי שְׁעוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם מְשַׁבְּרִים לְבוֹ עַד שְׁאִין לוֹ כַּח כְּלָל, מְאִי טַעְמָא מָה הוּא הַטַּעַם, וְאִמְר דְּהָא הוּא יִצְר הַטוֹב אַתְבַּר עֲמִיה וְלִית לִיה חִילָא לְאַתְתַּקְפָּא עַל הוּא יִצְר הָרַע כִּי הִיִּצְר טוֹב נִשְׁבַּר עַל יַדֵּי חֲטָאוֹ וְאִין לוֹ כַּח לְהַתְחַזֵּק וְלְהַתְגַּבֵּר עַל הִיִּצְר הָרַע, וְכַנְגֵּד זֶה גַּם אִין כַּח בְּגוֹף שְׁלָא לְהַתִּירָא כְּלָל, וְעַל דָּא כְּתִיב מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַף הַלְבָב פִּירוּשׁ הִירָא מְחֻבֵּין דְּבִידוּי דְּאִינוּן תְּבִירָא דְּלָבָא דְּבַר נָשׁ שְׁמַתִּירָא מְעוֹנוֹת שְׁבִידוֹ שְׁהֵם מְשַׁבְּרִים לְבוֹ שֶׁל אָדָם. (רמ"ק ורס"ג ומפרשים)

תָּא חֲזִי כְּתִיב וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוֹבְאוּ בֵּית יוֹסֵף וְאִמְר וּמָה פְּלָהוּ הוּוּ גִיבְרִין פְּלָהוּ תְּקִיפִין הִלָּא כֹּל הַשְּׁבֻטִים כּוֹלָם הִיוּ גְבוּרִים וְכוּלָם הִיוּ חֲזֻקִים, וְחַד עוֹלִימָא דְּאִייתִי לֹון לְבֵיתָא דְּיוֹסֵף דְּחָלוּ וְנַעַר אַחַד הִבִּיא אוֹתָם לְבֵיתוֹ שֶׁל יוֹסֵף עִם כֹּל זֶה נִתְיִירָאוּ, כִּד יִיתִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַתְבַּע לִיה לְדִינָא לְבַר נָשׁ עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה כְּשִׁיבָא הַקְבִּיָּה לְתַבּוּעַ אֶת הָאָדָם לְדִין עַל אַחַת כְּמָה וְכַמָּה שִׁתִּירָא מְאִימַת הַדִּין, בְּגִין כֶּף בְּעֵי לִיה לְבַר נָשׁ לְאִזְדָּהָרָא בְּהַאי עֲלָמָא וּלְפִיכְךָ צִרִיךְ הָאָדָם לְהַזְהֵר בְּמַעֲשָׂיו בְּעוֹדוֹ חַי בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיה בְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַיִּשְׁוֵי בֵּיה רוֹחְצָנִיה וְלְהַתְחַזֵּק בְּהַקְבִּיָּה וַיִּשִּׁים בּוֹ מְבֻטָחוֹ, וְאִזְ דְּאָף עַל גַּב דְּאִיהוּ חֲטִי אָף עַל פִּי שְׁחֲטָא לָא יִתִּיאַשׁ מִן הַרְחָמִים לְחֻשׁוֹב שְׁחִי אֲבָד סָבְרוּ וּבִטְלָה תּוֹחַלְתּוֹ מְלַחְזוֹר עוֹד וְלְהַתְקַרַּב לְהַקְבִּיָּה כְּמוֹ קוֹדֵם הַחֲטָא, אִלָּא אִי יְהֵדֵר מְנִיה בְּתִיבְתָא שְׁלִימְתָא אִם יִתְחַרֵּט עַל חֲטָאוֹ וַיִּחְזוֹר בְּתַשׁוּבָה שְׁלִימָה, הָא תְּקִיף אִיהוּ הִרִי הוּא חֲזֻק עַל שְׁהַתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ, וַיִּתְתַּקֵּף בֵּיה בְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּאִילוּ לָא חֲטָא וַיִּחְזוֹר

ראה יום שני

תשובה מועילה לכל חטא ועון

תְּנִינָן, לִית מְלָה בְּעֵלְמָא דְקִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה, וְלִכְלָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל וְדַאי, וְאִי תָב בְּתִיבְתָא הָא אֲזִדְמֵן לְקַבְלִיה אֲרַח חַיִּים, וְאָף עַל גַּב דְּפָגִים מַה דְּפָגִים, פְּלָא אֲתַתְקֵן וְכִלָּא אֲתַהֲדֵר עַל תְּקוּנָיָה, דְּהָא אֲפִילוּ בְּמַה דְּאִית בֵּיה אֲוֹמָאָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל, דְּכְתִיב (יִרְמִיָּה כב כד) חִי אֲנִי נְאֻם יְהוָה פִּי אִם יִהְיֶה פְּנִיָּהּ וְגו', וְכְתִיב (שם פסוק ה) פְּתַחוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו', וּבְתֵר דְּתָב בְּתִיבְתָא, פְּתִיב (דה"א ג יז) וּבְנֵי יִכְנִיָּה אֲסֹר שְׂאֵלְתֵיאל בְּנוֹ, מִפְּאֵן דְּתְשׁוּבָה מְתַבַּר פְּמַה גְּזִרִין וְדִינִין, וְכַמְּה שְׁלִשְׁלָאִין דְּפִרְזֵלָא, וְלִית מֵאֵן דְּקִימָא קָמִי דְּתִיבְתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה סו כד) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי, אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי לֹא כְּתִיב, אֲלֵא הַפּוֹשְׁעִים בִּי, דְּלֵא בְּעָאן לְאַתְבָּא וְלֹאֲתַנְחָמָא עַל מַה דְּעַבְדוּ, אֲבָל פִּינֵן דְּאַתְנַחְמוּ, הָא מְקַבֵּל לִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין כְּףָּ בְּרַ נֶשׁ דָּא אָף עַל גַּב דְּפִשְׁעָ בֵּיה, וּפָגִים בְּאַתְרָא דְּלֵא אֲצִטְרִיךְ, וְתָב לְקָמִיָּה, מְקַבֵּל לִיָּה וְחַס עֲלֵיהָ, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלֵא רַחֲמִין אִיהוּ, וְאַתְמְלִי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדוֹי, פְּמַה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קמח ט) וְרַחֲמִיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, אֲפִילוּ עַל בְּעִירֵי וְעוֹפֵי מְאֻטוֹן רַחֲמוֹי, אִי עֲלִיָּהּ מְאֻטוֹן רַחֲמוֹי, כָּל שְׁפָן עַל בְּנֵי נֶשׂא דִּידְעִין וְאַשְׁתְּמוּדְעָאן לְשַׁבְחָא לְמֵאֲרִיָּהוֹן, דְּרַחֲמוֹי מְאֻטוֹן עֲלִיָּהּ וְשָׂרְאָן עֲלִיָּהּ, וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (שם קיט קנז) רַחֲמִיךָ רַבִּים יְהוָה פְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיִּינִי.

מתוק מדבש

פְּמַה גְּזִרִין וְדִינִין מִכָּאן שְׁתְּשׁוּבָה מִשְׁבֵּרַת כְּמַה גְּזִרִין וְדִינִים, וְכַמְּה שְׁלִשְׁלָאִין דְּפִרְזֵלָא וְכַמְּה שְׁלִשְׁלָאוֹת שֶׁל בְּרוֹל שְׁקֻשׁוֹרִים כְּהֵם הַרְשָׁעִים בִּיד הַחִיצוֹנִים, וְלִית מֵאֵן דְּקִימָא קָמִי דְּתִיבְתָא וְאִין מִי שְׁעוּמַד וִיעַכְב בְּפִנֵי כְּעַל תְּשׁוּבָה לְשׁוֹב.

וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה כָּתוּב וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי הִנֵּה אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי לִשׁוֹן עֲבַר לֹא כְּתִיב, אֲלֵא הַפּוֹשְׁעִים בִּי לִשׁוֹן הוּא, וְהִינֵנוּ דְּלֵא בְּעָאן לְאַתְבָּא וְלֹאֲתַנְחָמָא עַל מַה דְּעַבְדוּ שְׁאִינִים רֹצִים לְשׁוֹב וְלֹאֲתַנְחָם עַל מַה שְׁעִשׂוּ, אֲבָל פִּינֵן דְּאַתְנַחְמוּ אֲבָל כִּינֵן שְׁהַתְנַחְמוּ וְהַתְחַרְטוּ עַל עוֹנֵם, הָא מְקַבֵּל לִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲרִי הַקְּב"ה מְקַבֵּל, בְּגִין כְּףָּ בְּרַ נֶשׁ דָּא אָף עַל גַּב דְּפִשְׁעָ בֵּיה לְפִיכָּ אָדָם זֶה אָף עַל פִּי שְׁפִשְׁעָ בּוֹ וְהִגִּיעוּ פְּגָמֵי פִשְׁעוּ עַד עוֹלָם הַאֲצִילוֹת, וּפָגִים בְּאַתְרָא דְּלֵא אֲצִטְרִיךְ וּפָגִים בְּמִקוּם שְׁאִינֵנוּ רְאוּיֵנוּ הִינֵנוּ בְּסִפְרוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת, וְתָב לְקָמִיָּה מְקַבֵּל לִיָּה וְחַס עֲלֵיהָ אִם שֶׁב לְפִנֵי הַקְּב"ה מְקַבֵּל אוֹתוֹ וְחַס עֲלֵיו, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלֵא רַחֲמִין אִיהוּ שְׁהֲרִי הַקְּב"ה הוּא מְלֵא רַחֲמִין, וְאַתְמְלִי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדוֹי וּמִתְמַלֵּא רַחֲמִים עַל כָּל מַעֲשָׂיו, פְּמַה דְּאַתְּ אָמַר וְרַחֲמִיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו הֲרִי אֲפִילוּ עַל בְּעִירֵי וְעוֹפֵי מְאֻטוֹן רַחֲמוֹי אֲפִילוּ עַל בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת מְגִיעִים רַחֲמוֹי, אִי עֲלִיָּהּ מְאֻטוֹן רַחֲמוֹי אִם עֲלֵיהֶם מְגִיעִים רַחֲמוֹי, כָּל שְׁפָן עַל בְּנֵי אָדָם דְּרַחֲמוֹי מְאֻטוֹן עֲלִיָּהּ וְשָׂרְאָן עֲלִיָּהּ כָּל שְׁכָן עַל בְּנֵי אָדָם שְׂוֹדְעִים וּמְכִירִים לְשַׁבַּח לְקוֹנֵם שְׁבוּדָאֵי רַחֲמוֹי מְגִיעִים עֲלֵיהֶם וְשׁוֹרִים עֲלֵיהֶם, וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, רַחֲמִיךָ רַבִּים יְהוָה, פְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיִּינִי פִּירוּשׁ תְּחִינֵי כְּדִרְכָּךְ וְכַהֲנֵגְתָּן לְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת.

"מאמר תשובה מועילה לכל חטא ועון" ומבואר בו כי אין דבר בעולם העומד לפני התשובה, והגם שחטא ופגם האדם במדות העליונות, ופגם בעבירות שיש עליהם שבועה להרע, הנה אם שב בתשובה באמת, הכל מתכפר ונתקן, ומחבטלים ממנו כל גזרות רעות. ורק העומדים במדרס ואינם רוצים לשוב, הם אלה שבאחרית הימים יענשו. ומבאר כי מרת התשובה היא מגודל רחמי הקב"ה על בריותיו, וכל שכן על בני אדם.

(מקור המאמר צוהר פרשת משפטים נסנא דף קו ע"ב-ג, צנזאוריני כרך ו עמ' תסו-תסח)

וְאִמַר הַסְּבָא תְּנִינָן לִית מְלָה בְּעֵלְמָא דְקִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה לְמַדְנוּ שְׁאִין דְּבַר בְּעוֹלָם הַעוּמַד לְפִנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְלִכְלָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל וְדַאי וְלִכְלָא מְקַבְּלוּ וְדַאי, וְאִי תָב בְּתִיבְתָא הָא אֲזִדְמֵן לְקַבְלִיה אֲרַח חַיִּים וְאִם שֶׁב בְּתְשׁוּבָה הַקְּב"ה דְּרַךְ הַחַיִּים, וְאָף עַל גַּב דְּפָגִים מַה דְּפָגִים אָף עַל פִּי שְׁפָגֵם מַה שְׁפָגֵם בְּסִפְרוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת, פְּלָא אֲתַתְקֵן וְכִלָּא אֲתַהֲדֵר עַל תְּקוּנָיָה הַכֵּל נִתְתַקֵּן וְהַכֵּל חוֹזֵר עַל תְּקוּנּוֹ, דְּהָא אֲפִילוּ בְּמַה דְּאִית בֵּיה אֲוֹמָאָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל שְׁהֲרִי אֲפִילוּ בְּדַבְּרֵי שִׁישׁ בּוֹ שְׁבוּעָה לְהִרְעָא אִם שֶׁב בְּתְשׁוּבָה הַקְּב"ה מְקַבֵּל, דְּכְתִיב שְׁאִמַר הַקְּב"ה חִי אֲנִי נְאֻם יְהוָה פִּי אִם יִהְיֶה פְּנִיָּהּ בֵּן יְהוּיָקִים חוֹתֵם עַל יַד יְמִינִי כִּי מִשֵּׁם אֲתַקְנֶךָ (עֵינֵן הַעֲתָקָה וְהִסְרָה), פִּירוּשׁ אֲפִילוּ אִם הִיָּה קֶשׁוֹר בִּיד יְמִינֵנוּ שֶׁל הַקְּב"ה כְּמוֹ טַבְעַת שְׁאִינָה זֹזָה מִן יַד הַיְמִינִין, עִם כָּל זֶה יִסִּיר אוֹתוֹ הַקְּב"ה מֵעַל יַד יְמִינֵנוּ, וְכְתִיב אַחַר כֵּךְ וְנִתְתִּיךָ בִּיד מְבַקְשֵׁי נַפְשְׁךָ וְגו', וְכְתִיב שֵׁם אַחַר כֵּךְ פְּתַחוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו' פִּירוּשׁ שִׁימוֹת בְּלֵא בְּנִים, וְכֵל זֶה עַד שֶׁלֹּא שֶׁב, אֲבָל וּבְתֵר דְּתָב בְּתִיבְתָא אַחַר שֶׁשֶׁב בְּתְשׁוּבָה פְּתִיב וּבְנֵי יִכְנִיָּה אֲסֹר שְׂאֵלְתֵיאל בְּנוֹ שְׁמִיחַס שֵׁם כָּל שְׁלִשְׁלַת הַדְּרוֹרוֹת שִׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ, מִפְּאֵן דְּתְשׁוּבָה מְתַבַּר

ראה יום שלישי

הקב"ה מסייע לשבים

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, (ישעיה נ"ו ז') וַיִּלְךָ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ, וּכְתִיב בַּתְּרִיָּה, דְּרַכְיֹו רְאִיתִי וְאַרְפָּאָהוּ, וְאַנְחָהוּ, וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ, וַיִּלְךָ שׁוֹכֵב, אִף עַל גַּב דְּחִיבִין עֲבָדִין כָּל מַה דְּעֲבָדִין בְּזֵדוֹן, דְּאַזְלִין בְּאַרְחָא דְלַבְיִיהוּ, וְאַחֲרֵינִין עֲבָדִין בְּהוּ הִתְרָאָה, וְלֹא כְּעָאן לְצִיּוּתָא לֹוֹן, בְּשַׁעְתָּא דְתַבִּין בְּתִיּוּבְתָא, וְנָטְלִין אֲרַחָא טָבָא דְתִיּוּבְתָא, הָא אֲסוּוּתָא זְמִינָא לְקַבְלִיהוּ.

הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתְּפְּלָא, אִי עַל חֲזִיָּא אָמַר קְרָא, אוֹ עַל מְתִיָּא אָמַר קְרָא, דְהָא רִישָׁא דְקְרָא לָאו אִיהוּ סִיפָא, וְסִיפָא לָאו אִיהוּ רִישָׁא, רִישָׁא דְקְרָא אַחֲזִי עַל חֲזִיָּא, וְסוּפִיָּה אַחֲזִי עַל מְתִיָּא, אֲלֵא קְרָא אָמַר, בְּעוֹד דְבַר נֶשׂ אִיהוּ בְּחִיּוּי, וְהָכִי הוּא, וַיִּלְךָ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ, בְּגִין דְיִצְרַר הֲרַע דְבִיָּה תְקִיף, וְאַתְתַּקַּף בֵּיה, וְעַל דָּא אָזִיל שׁוֹכֵב וְלֹא כְּעִי לְאַתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא חֲמִי אֲרַחְוִי דְקָא אָזִיל בְּבִיש בְּלֵא תוּעֵלְתָא, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אָנָּא אֲצִטְרִיכְנָא לְאַתְקָפָא בִּידֵיה, הָדָא הוּא דְכְתִיב דְרַכְיֹו רְאִיתִי דְקָא אָזִיל בְּחֲשׁוּכָא, אָנָּא כְּעִי לְמִיָּהב לִיה אֲסוּוּתָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאַרְפָּאָהוּ, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אִיהוּ אָעִיל בְּלַבְיָה אֲרַחְוִי דְתִיּוּבְתָא, וְאַסוּוּתָא לְנִשְׁמַתִּיה, וְאַנְחָהוּ, מֵאִי וְאַנְחָהוּ, כְּמַה דָּאֲתָ אָמַר (שמות לב לד) לָךְ נָחָה אֶת הָעַם, אָנְהִיג לִיה קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּאַרְח מִיִּשְׂר, כְּמֵאן דְאַתְקִיף בִּידָא דְאַחֲרָא וְאַפְקִיָּה מְגוּ חֲשׁוּכָא.

מתוק מדבש

אָמַר קְרָא אוֹ עַל מְתִיָּא אָמַר קְרָא אִם עַל חֲזִיָּים מְדַבֵּר זֶה הַכְּתוּב אוֹ עַל הַמְתִּים מְדַבֵּר הַכְּתוּב, דְהָא רִישָׁא דְקְרָא לָאו אִיהוּ סִיפָא כִּי רֵאשׁ הַפְּסוּק אִינוּ כְּסוּפּוֹ, וְסִיפָא לָאו אִיהוּ רִישָׁא וְסוּפּוֹ אִינוּ כְּרֵאשׁוֹ, כִּי רִישָׁא דְקְרָא אַחֲזִי עַל חֲזִיָּא כִּי רֵאשׁ הַפְּסוּק מְרַאָה שְׂמֵדְבֵר עַל הַחֲזִיָּים דְכְתִיב וְאַרְפָּאָהוּ, וְסוּפִיָּה אַחֲזִי עַל מְתִיָּא וְסוּפּוֹ מְרַאָה שְׂמֵדְבֵר עַל הַמְתִּים, דְכְתִיב וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ, וּמְתַרְןָּ אֲלֵא קְרָא אָמַר בְּעוֹד דְבַר נֶשׂ אִיהוּ בְּחִיּוּי אֵלֵא הַפְּסוּק מְדַבֵּר בְּעוֹד שְׂאֵדִם הוּא בְּחִיּוּי, וְהָכִי הוּא וְכַךְ הוּא שְׂאֵז שִׁיךְ לֹוֹמַר וַיִּלְךָ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ פִּירוּשׁ שְׂהוּלֵךְ בְּשִׂרְיוֹת לְבוֹ, בְּגִין דְיִצְרַר הֲרַע דְבִיָּה תְקִיף וְאַתְתַּקַּף בֵּיה לְפִי שְׂהִיצַר הֲרַע שְׂבוּ הוּא חֲזִק וּמְתַגְבֵּר עֲלֵיו, וְעַל דָּא אָזִיל שׁוֹכֵב וְעַל כֵּן הוּלֵךְ בְּשִׂרְיוֹת לְבוֹ, וְלֹא כְּעִי לְאַתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא וְאִינוּ רֹצֵה לְחַזוֹר בְּתִיּוּבָה, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא חֲמִי אֲרַחְוִי דְקָא אָזִיל בְּבִיש בְּלֵא תוּעֵלְתָא הַקְּב"ה רֹוֵאָה דְרַכְיֹו שְׂהוּלֵךְ בְּרַע בְּלֵא תוּעֵלְתָא, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אָנָּא אֲצִטְרִיכְנָא לְאַתְקָפָא בִּידֵיה אֹוֹמַר הַקְּב"ה אֲנִי צְרִיךְ לְהַחֲזִיק בִּידוֹ לְסִייעוֹ עַל הַתְּשׁוּבָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב דְרַכְיֹו רְאִיתִי פִּירוּשׁ רִאִיתִי הִנְהַגְתִּיו דְקָא אָזִיל בְּחֲשׁוּכָא שְׂהוּלֵכּוֹת בְּחֶשֶׁךְ, אָנָּא כְּעִי לְמִיָּהב לִיה אֲסוּוּתָא אֲנִי צְרִיךְ לְתַת לוֹ רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאַרְפָּאָהוּ, דְהִינּוּ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אִיהוּ אָעִיל בְּלַבְיָה אֲרַחְוִי דְתִיּוּבְתָא וְאַסוּוּתָא לְנִשְׁמַתִּיה הַקְּב"ה נוֹתֵן בְּלַבּוֹ דְרַכְיֹו הַתְּשׁוּבָה וְרְפוּאָה לְנִשְׁמַתּוֹ, וּמַה שְׂכְּתוּב וְאַנְחָהוּ שׁוֹאֵל מֵאִי וְאַנְחָהוּ מַה פִּירוּשׁוֹ, כִּי אֲפֻשֵׁר לְפָרֶשׁ שְׂהוּא לְשׁוֹן הַנְּחָה וּמְרַגּוּע (כפ"ט"ו), וְאִינוּ אֵלֵא כְּמַה דָּאֲתָ אָמַר, לָךְ נָחָה אֶת הָעַם פִּירוּשׁ שְׂהוּא לְשׁוֹן הַנְּהַגָה, וְהִינּוּ אָנְהִיג לִיה קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּאַרְח מִיִּשְׂר הַקְּב"ה מְנַהֵג אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׂר, כְּמֵאן דְאַתְקִיף בִּידָא דְאַחֲרָא וְאַפְקִיָּה מְגוּ חֲשׁוּכָא כְּמִי שְׂמַחֲזִיק בִּידוֹ שֶׁל אַחַר וּמוֹצִיאָו מִתּוֹךְ הַחֶשֶׁךְ.

"מאמר הקב"ה מסייע לשבים" ומבואר בו כי הבאים לשוב בתשובה, הקב"ה מסייע ליתן בלבם את דרכי התשובה, ולהנהיגם לילך בדרך הישר כדי שישגו רפואה לנשמתם. ומבאר עוד כי על ידי תשובה חוזרים המלאכים ללוות את האדם ולשומרו מכל היוק. ומסיק כי בעל התשובה זוכה להשפיע שפע בשכינה הקדושה, ונקרא בעל אל השכינה שנקראת "תשובה" וזה סוד במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד. (מקור המאמר צוהר פרשת משפטים צמצא דף קו ע"ג, צמצאורינו כרך ו עמ' תסט-תעט)

פִּירוּשׁ הַפְּסוּק הַמּוּבָא לְהֵלֵךְ, וַיִּלְךָ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ פִּירוּשׁ הֵלֵךְ בְּשִׂרְיוֹת לְבוֹ הֲרַע, וְאַחַר כֵּךְ דְרַכְיֹו שְׂהִטִּיב אֶת דְרַכְיֹו וְעֵשֶׂה תְשׁוּבָה רִאִיתִי, וְאַרְפָּאָהוּ מִן הַמְכּוֹת הַפְּקוּדוֹת עֲלָיו, וְאַנְחָהוּ וְאוּלִיךְ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׂר לְטוֹב לוֹ, וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ פִּירוּשׁ אֲתֵן לוֹ הַרְבֵּה טוֹבָה שִׂיָּהִי לוֹ תְנַחֲמוּן עַל הֲרַעָה שְׂעִבְרָה עֲלָיו, וְלִכְל שְׂהִיו מְתַאֲבָלִים וּמְצַטְעָרִים בְּצַרְתּוֹ. (מנולות)

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב בֵּא וְרֵאָה מַה כְּתוּב וַיִּלְךָ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ, וּכְתִיב בַּתְּרִיָּה כְּתוּב מִיד אַחֲרֵיו דְרַכְיֹו רְאִיתִי וְאַרְפָּאָהוּ, וְאַנְחָהוּ, וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ, וּמְפָרֶשׁ מַה שְׂכְּתוּב וַיִּלְךָ שׁוֹכֵב הִינּוּ אִף עַל פִּי שְׂהִרְשָׁעִים עוֹשִׁים כֹּל מַה שְׂעוֹשִׁים בְּמִזִּיד, דְּאַזְלִין בְּאַרְחָא דְלַבְיִיהוּ שְׂהוּלֵכִים בְּדֶרֶכִי לְבָם הֲרַע, וְאַחֲרֵינִין עֲבָדִין בְּהוּ הִתְרָאָה וְלֹא כְּעָאן לְצִיּוּתָא לֹוֹן וְאַחֲרִים עוֹשִׁים בְּהֵם הִתְרָאָה וְאִינֵם רֹוֹצִים לְצִיּוּתָא לְהֵם, עַל כֵּן לֹא הִיוּ רֹוִים לְרְפוּאָה, עִם כֹּל זֶה בְּשַׁעְתָּא דְתַבִּין בְּתִיּוּבְתָא וְנָטְלִין אֲרַחָא טָבָא דְתִיּוּבְתָא בְּשַׁעָה שְׂהֵם חוֹזְרִים בְּתִיּוּבָה וּמְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם לְלַכַּת בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, הָא אֲסוּוּתָא זְמִינָא לְקַבְלִיהוּ הִי רְפוּאָת נַפְשָׁם מוֹכַנַת מִיד לְפָנֵיהֶם.

הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתְּפְּלָא עֲתָה יֵשׁ לְהַסְתַּחֵל וְלַעֲיִין, אִי עַל חֲזִיָּא

וְאֲשֵׁלֶם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ, הָאֵתְחַזִּי דְמִיתָא אִיהוּ, אִין וְדָאֵי מִיתָא אִיהוּ, וְקִימָא בְחִיִּין, דְהוּאִיל וְאִיהוּ רְשָׁע מִית אַקְרִי, מְהוּ וְאֲשֵׁלֶם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ, אֶלָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶד טִיבו עִם בְּנֵי נְשָׂא, דְכִינּוֹן דְעָאֵל מִי"ג שְׁנִין וְלֹהֲלָאָה, פְּקִיד עֲמִיה תְּרִין מְלֹאכִין נְטוּרִין דְנְטָרִי לִיה, חַד מִימִינִיה וְחַד מִשְׁמַאלִיה, כַּד אָזִיל בְּר נֶשׁ בְּאַרְח מִיִּשְׂר אֵינוֹן חֲדָאֵן בִּיה, וְאַתְקִיפו עֲמִיה בְּחֲדוּה, וּמְכַרְזֵן קְמִיה וְאַמְרִין הָבוּ יָקָר לְדִיוֹקְנָא דְמִלְפָּא, וְכַד אָזִיל בְּאַרְח עֲקִימוּ, אֵינוֹן מְתַאבְּלָן עֲלִיה וּמְתַעבְּרָן מִנִּיה, פִּינּוֹן דְאַתְקִיף בִּיה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאַנְהִיג לִיה בְּאַרְח מִיִּשְׂר, פְּדִין פְּתִיב וְאֲשֵׁלֶם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ, וְאֲשֵׁלֶם נְחוּמִים לוֹ בְּקַדְמִיתָא, דְאִיהוּ אֲתַנְחֵם עַל מַה דְעֶבֶד בְּקַדְמִיתָא, וְעַל מַה דְעֶבֶד הַשְׁתָּא וְתַב בְּתִיבְתָא, וּבְתַר כֵּן וְלֹאֲבָלְיוֹ, אֵינוֹן מְלֹאכִין דְהוּוּ מְתַאבְּלָן עֲלִיה כַּד אֲתַעבְּרוּ מִנִּיה, וְהַשְׁתָּא דְאַתְהֲדְרוּ בְּהִדִּיה הָא וְדָאֵי נְחוּמִים לְכָל סְטָרִין.

וְהַשְׁתָּא אִיהוּ חֵי וְדָאֵי, חֵי בְּכָל סְטָרִין, אֶחֶיד בְּאֵילָנָא דְחֵי, וְכִינּוֹן דְאַחִיד בְּאֵילָנָא דְחֵי פְּדִין אַקְרִי בְעַל תְּשׁוּבָה, דְהָא בְּנָסַת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּבָה אוּף הָכֵי אַקְרִי, וְאִיהוּ בְעַל תְּשׁוּבָה אַקְרִי, וְקַדְמָאֵי אֶמְרוּ בְעַל תְּשׁוּבָה מְמֹשׁ, וְעַל דָּא אֶפִּילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינֵם יְכוּלִים לְעַמּוּד בְּמַקּוּם שְׁבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עוּמְדִים.

מתוק מדבש

הַשְׁתָּא וְתַב בְּתִיבְתָא וְאֲשֵׁלֶם לוֹ עַל מַה שְׁעֵשָׂה עֲתָה שְׁחֹר בְּתִיבְתָא, וּבְתַר כֵּן וְלֹאֲבָלְיוֹ וְאַחַר כֵּן יִשְׁלַם הַקְב"ה נְחוּמִים לְאֲבָלְיוֹ, וְהֵינּוּ אֵינוֹן מְלֹאכִין דְהוּוּ מְתַאבְּלָן עֲלִיה כַּד אֲתַעבְּרוּ מִנִּיה אֵלוּ הַמְלָאכִים שְׁהוּוּ מְתַאבְּלִים עֲלֵיו כְּאִשְׁר נִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ, וְהַשְׁתָּא דְאַתְהֲדְרוּ בְּהִדִּיה הָא וְדָאֵי נְחוּמִים לְכָל סְטָרִין וְעֲתָה שְׁחֹרוּ אֵלָיו הֵרִי וְדָאֵי הוּא נְחוּמִים לְכָל הַצַּדִּים, הֵן לוֹ וְהֵן לְמַלְאכִים.

וְהַשְׁתָּא אִיהוּ חֵי וְדָאֵי וְעֲתָה הוּא חֵי וְדָאֵי, חֵי בְּכָל סְטָרִין הוּא חֵי בְּכָל הַצַּדִּים, רְלֵה לֹמַר שְׁמַלְכַד שְׁהוּא חֵי צְעוּלֵס הַזֶּה, וְהוּא לְדִיק הַנְּקָרָא חֵי, הֵרִי הוּא גַם אֶחֶיד בְּאֵילָנָא דְחֵי הוּא אֲחִינוּ עֵצֵן הַחַיִּים שְׁהוּא ז"ל, וְכִינּוֹן דְאַחִיד בְּאֵילָנָא דְחֵי פְּדִין אַקְרִי בְעַל תְּשׁוּבָה וְכִינּוֹן שְׁחֹרוּ עֵצֵן הַחַיִּים אִז נְקָרָא צַעַל תְּשׁוּבָה, דְהָא בְּנָסַת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּבָה אוּף הָכֵי אַקְרִי כִי כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא הַמְלָכּוֹת נְקָרָא גַם כֵּן תְּשׁוּבָה כְּמוֹ הַצִּינָה, וְאִיהוּ בְעַל תְּשׁוּבָה אַקְרִי וְהוּא נְקָרָא צַעַל תְּשׁוּבָה לְפִי שְׁחֹרוּ צו"א שְׁהוּא צַעַל שְׁל הַמְלָכּוֹת, וְכַדְמָאֵי אֶמְרוּ בְעַל תְּשׁוּבָה מְמֹשׁ וְהַרְשָׁוִים אֲמָרוּ שְׁהוּא עֲצָמוּ מִמֶּשׁ נְקָרָא צַעַל שְׁל הַמְלָכּוֹת הַנְּקָרָא תְּשׁוּבָה, כִּי עַל יְדֵי תְשׁוּבָתוֹ הוּא מְמַשְׁיךְ שְׁפַע צְרַכָּה מו"א לְמַלְכּוֹת, כְּעִין צַעַל שְׁמַשְׁפִּיעַ שְׁפַע לְאִשְׁתּוּ, וְעַל דָּא וְעַל כֵּן לְפִי שְׁכַל כֵּךְ גְּדוּלָה מַעֲלַת צַעַל תְּשׁוּבָה אֶפִּילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינֵם יְכוּזִים לְעַמּוּד בְּמַקּוּם שְׁבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עוּמְדִים. (רמ"ק ומק"מ ומפּרְשֵׁי)

ומה שכתוב וְאֲשֵׁלֶם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ מַמְלַת וְאֲבָלְיוֹ הָא אֲתַחַזִּי דְמִיתָא אִיהוּ הֵרִי נְרָאָה שְׁהוּא כְּבַר מַת וְצִרִיךְ לְנַחַם אֶת אֲבָלְיוֹ, וְאִמַר אִין וְדָאֵי מִיתָא אִיהוּ וְקִימָא בְּחִיִּין כֵּן הוּא וְדָאֵי שְׁהוּא מַת וְעוּמַד בְּחִיִּים, וְהֵינּוּ דְהוּאִיל וְאִיהוּ רְשָׁע מִית אַקְרִי שְׁכִינּוֹן שְׁהוּא רְשָׁע נְקָרָא מַת, אִם כֵּן מְהוּ וְאֲשֵׁלֶם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ מַה פִּירוּשׁוֹ, וְאִמַר אֶלָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶד טִיבו עִם בְּנֵי נְשָׂא אֵלָא הַקְב"ה עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם בְּנֵי אָדָם, דְכִינּוֹן דְעָאֵל מִי"ג שְׁנִין וְלֹהֲלָאָה שְׁכִינּוֹן שְׁנַכְנַס מִי"ג שְׁנִים וְלֹהֲלָאָה, פְּקִיד עֲמִיה תְּרִין מְלֹאכִין נְטוּרִין דְנְטָרִי לִיה חַד מִימִינִיה וְחַד מִשְׁמַאלִיה הַקְב"ה מְצוּה שִׁילּוּ אוֹתוֹ שְׁנֵי מְלָאכִים שׁוּמְרִים לְשׁוּר אוֹתוֹ אֶחָד מִימִינוֹ וְאֶחָד מִשְׁמָאלוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב כִּי מְלָאכִיו יִצוּה לָךְ לְשׁוּרְךָ בְּכָל דְרִכְיָךְ, כַּד אָזִיל בְּר נֶשׁ בְּאַרְח מִיִּשְׂר כְּשָׂאֲדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר, אֵינוֹן חֲדָאֵן בִּיה וְאַתְקִיפו עֲמִיה בְּחֲדוּה אֵלוּ הַמְלָאכִים שְׁמַחִים עִמוֹ וּמְתַחַזְקִים עִמוֹ בְּשַׁמְחָה, וּמְכַרְזֵן קְמִיה וְאַמְרִין הָבוּ יָקָר לְדִיוֹקְנָא דְמִלְפָּא מְכַרְזִים לְפָנָיו וְאוֹמְרִים תְּנוּ כְבוֹד לְמִי שִׁישׁ לוֹ צֶלֶם שְׁל הַמֶּלֶךְ בִּיה, וְכַד אָזִיל בְּאַרְח עֲקִימוּ וְכַשְׁהוּלֵךְ בְּדֶרֶךְ עֻקּוֹם, אֵינוֹן מְתַאבְּלָן עֲלִיה וּמְתַעבְּרָן מִנִּיה אֵלוּ הַמְלָאכִים מְתַאבְּלִים עֲלָיו וְעוֹבְרִים וּמְסַתְּלִים מִמֶּנּוּ, פִּינּוֹן דְאַתְקִיף בִּיה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאַנְהִיג לִיה בְּאַרְח מִיִּשְׂר כִינּוֹן שְׁהַקְב"ה מְחַזֵּיק בּוֹ וּמְנַהֵיג אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר, פְּדִין פְּתִיב וְאֲשֵׁלֶם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלְיוֹ, פִּירוּשׁ וְאֲשֵׁלֶם נְחוּמִים לוֹ בְּקַדְמִיתָא תְּחִילָה אֲשֵׁלֶם לוֹ נְחוּמִים, דְאִיהוּ אֲתַנְחֵם עַל מַה דְעֶבֶד בְּקַדְמִיתָא עַל שְׁהַתְּנַחֵם וְהַתְּחַרְט עַל מַה שְׁעֵשָׂה תְּחִילָה, וְעַל מַה דְעֶבֶד

ראה יום רביעי

זריזות לשוב בתשובה

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, נֶפֶשׁ כִּי תַחַטָּא, אֶהְדַּרְנָא לְקִרְא עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם, עֵיטָא לְהָאֵי נֶפֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחוּבְהָא, וְתִיתּוּב לְאַתְדַּפְּאָה, עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם, עַד שְׁלֵא יַפּוּחַ יוֹמָא דְהָאֵי עֲלָמָא, וְיִיתִי הָהוּא יוֹמָא תְּקִיפָא, דִּיתַבַּע לָהּ מִלְפָּא דִּינָא לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֲלָמָא.

וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דָּא הוּא רְזָא בִּין חֲבֵרִיָּיא, דְקָא אָמְרִי, דְבִשְׁעָתָא דְמַטִּי זְמַנָּא דְבַר נֶשׁ לְנַפְקָא מִן עֲלָמָא, צוּלְמָא דְבַר נֶשׁ אֲתַעְבְּר מַנְיָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם, עַד דְלֵא יִנְשׁוּף יוֹמָא לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֲלָמָא, וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְאֲתַעְבְּר צוּלְמָא, יְתוּב קַמְיָה מְאָרִיָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּרִין צוּלְמִין אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ כַּד אִיהוּ בְּקִיּוּמִיָּה, חַד רַבְרָבָא וְחַד זְעִירָא, דְכְתִיב הַצְּלָלִים תְּרִי, וְכַד מִשְׁתַּפְּחִי בְּחַדָּא, כְּדִין הוּא בַר נֶשׁ בְּקִיּוּמִיָּה, וְעַל דָּא וְנָסוּ הַצְּלָלִים כְּתִיב.

כְּדִין בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּעוּבְדוּי, וּלְתַקְנָא לֻן קַמִּי מְאָרִיָּה, וְיוּדֵי עֲלִיָּהוּ, בְּגִין דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי רַחוּם וְחַנוּן, וּמְקַבֵּל לְאַיְנוּן דְתַבִּין קַמְיָה.

וְדָא הוּא עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְכִיּוֹן דְאַיְנוּן צְלָלִים מִתַּעְבְּרִין מַנְיָה, וְאִיהוּ תְּפִיס בְּקוּלְרָא,

מתוק מדבש

הַיּוֹם פִּירוּשׁ עַד דְלֵא יִנְשׁוּף יוֹמָא לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֲלָמָא טַרַם שִׁיפּוּחַ וְיִקְפּוּץ וְיִבָּא הַיּוֹם הַמוּכָן לְצִאת כּוּ מִזֶּה הָעוֹלָם, וְנָסוּ הַצְּלָלִים פִּירוּשׁוֹ דְאֲתַעְבְּר צוּלְמָא שְׂאוּ מִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ הַצֶּלֶם, יְתוּב קַמְיָה מְאָרִיָּה לִפְנֵי זֶה יִשׁוּב אֵל קוֹנּוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּרִין צוּלְמִין אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ כַּד אִיהוּ בְּקִיּוּמִיָּה שְׁנֵי צַלְמִים יֵשׁ לְאָדָם כַּשֶּׁהוּא בְּקִיּוּמוֹ וּבְבִרְיָאוּתוֹ, חַד רַבְרָבָא וְחַד זְעִירָא אַחַד גְּדוּל וְאַחַד קָטָן דְכְתִיב הַצְּלָלִים בַּלְשׁוֹן רַבִּים, הַמּוֹרָה עַל תְּרִי עַל שְׁנֵי צַלְמִים, הַגְּדוּל מִן הַיְסוּד וְהַקָּטָן מִן הַמַּלְכוּת, וְכַד מִשְׁתַּפְּחִי בְּחַדָּא, כְּדִין הוּא בַר נֶשׁ בְּקִיּוּמִיָּה וְכַשֶּׁהוּא נִמְצָאִים יַחַד בְּאָדָם, אַז הוּא בְּקִיּוּמוֹ וּבְבִרְיָאוּתוֹ, וְעַל דָּא וְנָסוּ הַצְּלָלִים כְּתִיב וְעַל כֵּן כָּתוּב וְנָסוּ הַצֶּלֶלִים בַּלְשׁוֹן רַבִּים, (וְנוֹדַע מִזֶּה הַקְּדוּשׁ פֶּרֶשׁת וַיְחִי דָף רַכּוּ ע"א כִּי שְׁלִשִׁים יוֹם לִפְנֵי פְטִירַת הָאָדָם מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ הַצֶּלְמִים).

כְּדִין בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּעוּבְדוּי אַז צִרִיךְ הָאָדָם לְהַסְתַּכֵּל וְלְהַתְּבַוֵּן בְּמַעֲשָׂיו, וְלְתַקְנָא לֻן קַמִּי מְאָרִיָּה וְיוּדֵי עֲלִיָּהוּ, וְלַתְּקַן אוֹתָם לִפְנֵי קוֹנּוֹ וְיִתְּוֹדָה וְיִשׁוּב בְּתוֹבָה שְׁלִימָה עֲלֵיהֶם, בְּגִין דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי רַחוּם וְחַנוּן לִפְנֵי שְׁהַקְּבִי"ה נִקְרָא רַחוּם וְחַנוּן, וּמְקַבֵּל לְאַיְנוּן דְתַבִּין קַמְיָה וּמְקַבֵּל בְּתוֹבָה לְאֵלוֹ שְׁשִׁבִים לִפְנֵיו.

וְדָא הוּא וְזֵהוּ מֵה שְׁכַתוּב עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים כְּלוּמַר דְכִיּוֹן דְאַיְנוּן צְלָלִים מִתַּעְבְּרִין מַנְיָה וְאִיהוּ תְּפִיס בְּקוּלְרָא שְׁכִיּוֹן שְׁאוֹתָם הַצֶּלֶלִים מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ וְהוּא תְּפִיס בְּקוּלְרָא, כְּלוּמַר שְׁשׁוּכְב בְּמַטַּת חוּלְיוֹ כְּאִילוֹ נִתְּפַס וְנִאֲסַר בְּאִזְקִים, וְאִפִּילוֹ

"מאמר זריזות לשוב בתשובה" ומבואר בו כי צריך האדם להזהר שלא יבוא לידי חטא, ואם חטא צריך להזהר להודרו לשוב לפני שיסתלק מן העולם ויעמוד בדיו. ומבאר כי קיום האדם בעולם הזה הוא על ידי שני בחינות צללים, וכשהם מסתלקים האדם נמצא במטת חוליו ועומד להסתלק, והגם שישוב או בתשובה, עם כל זאת אינה תשובה מעולה כמו שהיה בביראותו. ומסיק כי הקב"ה משביע ומוזהר לנשמת האדם שלא לחטוא, ואם חטא שיתודה וישוב במהרה.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקרא דף יג ע"ג, צפירינו כרך י עמ' קמה-קמז)

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְפָרֶשׁ מַה שְׁכַתוּב נֶפֶשׁ כִּי תַחַטָּא, אֶהְדַּרְנָא לְקִרְא נַחְזוּר לְפָרֶשׁ אֶת הַפְּסוּק שֶׁפְּתַחְנוּ בּוּ, דְכְתִיב עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם פִּירוּשׁוֹ עֵיטָא לְהָאֵי נֶפֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחוּבְהָא, וְתִיתּוּב לְאַתְדַּפְּאָה עֲצָה אֵל הַנֶּפֶשׁ הַהִיא שְׁתוּזַר מִחַטָּאָה, וְתוֹשׁוּב לְהַטְהַר מִעוֹנוֹתֶיהָ, עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם פִּירוּשׁוֹ עַד שְׁלֵא יַפּוּחַ יוֹמָא דְהָאֵי עֲלָמָא טַרַם שִׁיפּוּחַ וְיִלְךְ לוֹ הַיּוֹם דְהֵינּוּ יְמֵי חַיֵּי הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְיִיתִי הָהוּא יוֹמָא תְּקִיפָא וְיִבָּא אוֹתוֹ הַיּוֹם הַקָּשָׁה, דִּיתַבַּע לָהּ מִלְפָּא דִּינָא לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֲלָמָא שִׁתַּבַּע לָהּ הַמֶּלֶךְ בְּדִין לְצִאת מִזֶּה הָעוֹלָם.

וְמַה שְׁכַתוּב וְנָסוּ הַצְּלָלִים הִנֵּה דָא הוּא רְזָא בִּין חֲבֵרִיָּיא, דְקָא אָמְרִי זֵהוּ סוּד בִּין הַחֲבֵרִים, שְׁאוּמְרִים, דְבִשְׁעָתָא דְמַטִּי זְמַנָּא דְבַר נֶשׁ לְנַפְקָא מִן עֲלָמָא שְׁבַשְׁעָה שְׁמַגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל אָדָם לְצִאת מִן הָעוֹלָם, צוּלְמָא דְבַר נֶשׁ אֲתַעְבְּר מַנְיָה צֶלֶם הָאָדָם מִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֵהוּ שְׁכַתוּב עַד שְׁיַפּוּחַ

תְּשׁוּבָה הִיא, אֲבָל לֹא מְעַלֵּיָא כָּל כֶּף פְּזֻמְנָא דְקָאִים אִיהוּ בְּקִיּוּמִיהּ, וְשְׁלֵמָה מְלָפָא אַכְרִיז וְאָמַר, (קהלת יב א) וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ בַּיּוֹמִי בַּחֲרוּתֶיךָ, עַד אֲשֶׁר לֹא יִבְאוּ יְמֵי הַרְעָה וְגו'.

וְעַל דָּא, עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם, דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַתְקֵנָא עוֹבְדוּי, דְּכַד מְטוֹן יוֹמוֹי לְאַסְתְּלָקָא מִן עֲלָמָא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא תוֹהָא עֲלֵיהּ וְאָמַר, וְנִפְשׁ פִּי תַחְטָא, וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִי, וְהָא אוֹמִינָא לֵה בְּאוּמָאָה דְשָׁמַי, דְּלֹא לְשַׁקְרָא בִּי, וְאַסְהָדִית בְּהַּ כַּד נִחְתַּת לְעֲלָמָא, וְהוּא עַד וְדַאי, מִפְּמָה זְמַנִּין דְּאַסְהָדִית בְּהַּ לְנִטְרָא פְּקוּדֵי.

בְּגִין כֶּף הוֹאִיל וְכַר נֶשׁ הוּא עַד, בְּשַׁעְתָּא דִּיתוּב קָמִי מְלָפָא, אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע, אוֹ רָאָה אֵינּוֹן חוּבִין דְּעַבְד וְאַסְתְּפַל בְּהוּ, אוֹ יָדַע בְּבִירוּרָא דְמַלְאָה דְעַבְר עַל פְּקוּדָא דְמַאֲרִיָּה, אִם לֹא יִגִּיד, אִם לֹא יוֹדֵי עֲלִיָּהּ קָמִי מַאֲרִיָּה, כַּד יִפּוֹק מֵהַאי עֲלָמָא, וְנִשָּׂא עֲוֹנוֹ, וְכַד יִשָּׂא עֲוֹנוֹ, הֵיאֵךְ פְּתַחֲנִין לִיָּה פְתַחָא, וְהֵיאֵךְ יְקוּם קָמִי מַאֲרִיָּה, וְעַל דָּא נִפְשׁ פִּי תַחְטָא פְּתִיב.

מתוק מדבש

התריתי והזהרתי בה לשמור את מצותי.

בְּגִין כֶּף הוֹאִיל וְכַר נֶשׁ הוּא עַד וְלַכֶּךְ הוּאִיל וְהָאִדָּם בַּעֲצָמוּ הוּא מוֹתֵרָה וְעוֹמֵד, לַכֶּן בְּשַׁעְתָּא דִּיתוּב קָמִי מְלָפָא בַּשַּׁעַה שֶׁתַּחֲזוֹר נִשְׁמַתוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּיָּה, אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע פִּירוּשׁוֹ אוֹ רָאָה אֵינּוֹן חוּבִין דְּעַבְד וְאַסְתְּפַל בְּהוּ אִם רָאָה אֶת הַחַטָּאִים הַהֵם שַׁעֲשֵׂה וְהַתְּבוּנָה בְּהֵם, כְּלוּמַר שַׁעֲבַר בְּמִזִּיד, אוֹ יָדַע בְּבִירוּרָא דְמַלְאָה אוֹ שֶׁנִּתְוֹדַע בְּבִירוּרֵי הַדְּבַר דְּעַבְר עַל פְּקוּדָא דְמַאֲרִיָּה שַׁעֲבַר בְּשׁוּגָג עַל מִצְוֹת קוּנוֹ, אִם לֹא יִגִּיד פִּירוּשׁוֹ אִם לֹא יוֹדֵי עֲלִיָּהּ קָמִי מַאֲרִיָּה אִם לֹא יִתְוֹדַע עֲלֵיהֶם לִפְנֵי קוּנוֹ, אוֹ כַּד יִפּוֹק מֵהַאי עֲלָמָא, וְנִשָּׂא עֲוֹנוֹ כַּאֲשֶׁר יֵצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם יִקְבַּל עוֹנֵשׁ עוֹנוֹתָיו, וְכַד יִשָּׂא עֲוֹנוֹ וְכַאֲשֶׁר יִשָּׂא עוֹנוֹתָיו הֵיאֵךְ פְּתַחֲנִין לִיָּה פְתַחָא אִיךְ יִפְתַּחוּ לוֹ אֶת פְּתַח הַגֶּן עֵדֶן, וְהֵיאֵךְ יְקוּם קָמִי מַאֲרִיָּה וְאִיךְ יְקוּם לִפְנֵי קוּנוֹ, וְעַל כֵּן לְרַמְזוֹ עַל זֶה נִפְשׁ פִּי תַחְטָא פְּתִיב שֶׁהַקְּב"ה תִּמָּה עַל הַנֶּפֶשׁ מֵהַ הַסִּיבָה שֶׁתַּחֲטָא.

(רמ"ק ומפרשים)

אִם בְּאוֹתָהּ שַׁעֲשֵׂה עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה תְּשׁוּבָה הִיא גַם הִיא נִחְשַׁבַּת לְתְּשׁוּבָה, אֲבָל לֹא מְעַלֵּיָא כָּל כֶּף פְּזֻמְנָא דְקָאִים אִיהוּ בְּקִיּוּמִיהּ אֲבָל אֵינָה חֲשׁוּבָה כָּל כֶּךְ כְּמוֹ אִם עוֹשֵׂה תְּשׁוּבָה בְּזִמְנָא שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּבִירוּתוֹ, וְשְׁלֵמָה מְלָפָא אַכְרִיז וְאָמַר וְשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ הַכְּרִיז וְאָמַר וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ בַּיּוֹמִי בַּחֲרוּתֶיךָ, עַד אֲשֶׁר לֹא יִבְאוּ יְמֵי הַרְעָה וְאָמַר חוֹז"ל (נמס' שצמ דף קנ"ג ע"ג), יְמֵי הַרְעָה, אֵלוֹ יְמֵי הַזְּקָנָה.

וְעַל דָּא וְעַל כֵּן כְּתוּב עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם דְּהֵיִינוּ דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַתְקֵנָא עוֹבְדוּי שַׁצְרִיךְ הָאִדָּם לְתַקֵּן אֶת מַעֲשָׂיו טְרַם שִׁיגִיעַ יוֹם פְּטִירָתוֹ, דְּכַד מְטוֹן יוֹמוֹי לְאַסְתְּלָקָא מִן עֲלָמָא כִּי כַּאֲשֶׁר מְגִיעִים יְמֵיו לְהַסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא תוֹהָא עֲלֵיהּ וְאָמַר הַקְּב"ה תִּמָּה עֲלָיו וְאָמַר וְנִפְשׁ פִּי תַחְטָא הֵיִתְכֵן שֶׁהִנֵּפֶשׁ תַּחֲטָא, וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִי פִירוּשׁוֹ וְהָא אוֹמִינָא לֵה בְּאוּמָאָה דְשָׁמַי דְּלֹא לְשַׁקְרָא בִּי וְהֵרִי הַשְּׁבַעֲתִי אוֹתָהּ בְּשַׁבְּעָה בְּשָׁמַי שְׁלֹא תִמְעוֹל בִּי, וְאַסְהָדִית בְּהַּ כַּד נִחְתַּת לְעֲלָמָא וְהַתְּרִיתִי בְּהַּ כְּשִׁירְדָה לְזֶה הָעוֹלָם, וְהוּא עַד וְדַאי עַד הוּא לְשׁוֹן הַתְּרַאָה, כְּלוּמַר מִפְּמָה זְמַנִּין דְּאַסְהָדִית בְּהַּ לְנִטְרָא פְּקוּדֵי כְּמַה פְּעַמִּים

ראה יום חמישי

התשובה ממתיקה את הדינים

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגְחָא בְּעֵלְמָא, וְחָמָא דְמִתְפַּשְׁרֵן עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְגֵי נָשָׂא לְתַתָּא, אֲתַגְלִיֵּיא עֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּזַעִיר אַנְפִּין, וּמִסְתַּפְּלֵן כָּל אֵינּוֹן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין סְתִימִין, וּמִתְבָּרְכֵן כְּלָהוּ, מֵאֵי טַעְמָא מִתְבָּרְכֵן, מְשׁוּם דְּמִסְתַּפְּלִין אֵלִין בְּאֵלִין בְּאַרְחַ מִישְׁר, דְּלֹא סְטָאן לִימִינָא וְלִשְׂמַאלָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב יִשְׂר יַחְזוּ פְּנִימוֹ, וּמִתְבָּרְכֵן כְּלָהוּ, וּמְשַׁקְּיֵין דָּא לְדָא, עַד דְּאֲתַבָּרְכֵן כְּלָהוּ עֲלִמִין, וּמְשַׁתְּפַחֵי כְּלָהוּ עֲלִמִין כְּחַד, וּכְדִין אֲתַקְרִי (זכריה יד ט) יהו"ה אַחַד וְשְׁמוֹ אַחַד.

וְכַד חוֹבֵי עֵלְמָא סְגִיאוּ, אֶסְתִּים עֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְלֹא מְשַׁגְּחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וּכְדִין דִּינֵין מִתְעַרֵי בְּעֵלְמָא, וְכִרְסוֹן רְמִיו, וְעֲתִיק יוֹמִין אֶסְתִּים וְלֹא אֲתַגְלִיֵּיא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב (דניאל ז ט) חֲזַה הָוִית עַד דִּי כְּרְסוֹן רְמִיו וְעֲתִיק יוֹמִין יְתִיב, עַד דִּי כְּרְסוֹן רְמִיו, דְּאֵינּוֹן פְּתָרִין עֲלָאִין, דְּמְשַׁקְּיֵין לְכְּלָהוּ אַחְרָנִין לְאוֹקוּמֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ, וּמֵאֵן אֵינּוֹן, אַבְהֵן, וְעֲתִיק יוֹמִין יְתִיב, וְלֹא אֲתַגְלִיֵּיא, וּכְדִין מְהַפְּכִין חַיִּיבֵי עֲלִמִין רַחֲמֵי לְדִינָא.

מתוק מדבש

לזה, עד שמגיע השפע אל המלכות, עד דאֲתַבָּרְכֵן בְּרִיךְ הוּא עֲלִמִין עד שמתזכרים כל העולמות כלומר גם עולמות צ"ע, וּמְשַׁתְּפַחֵי בְּרִיךְ הוּא עֲלִמִין בְּחַד וּנְמַלִּים כל העולמות כאחד, על ידי שפנימיות נשמת כל העולמות מתקשרות אלו עם אלו, וּכְדִין אֲתַקְרִי וְאוֹ נַקְרָאִים זו"ן יהו"ה אַחַד שְׁהוּא ז"א, וְשְׁמוֹ אַחַד הֵינּוּ הַמַּלְכוֹת עַם כָּל חַיִּילֵיהּ שְׁהֵם מְלַאכֵי עוֹלָמוֹת צ"ע.

וְכַד חוֹבֵי עֵלְמָא סְגִיאוּ וְכַשְׁעוֹנוֹת הַעוֹלָם מִתְרַצִּים, אֶסְתִּים עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֵז ע"ק שְׁהוּא א"א סוֹתָם הַסְתַּכְלוֹתוֹ וְהִסְתַּמְּתוֹ מֵאוֹ"א זו"ן, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְלָא מְשַׁגְּחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין גַּם הֵם אֵינִים מְשַׁגְּחִים וְאֵינִים מֵאִירִים זֶה לְזֶה פִּינִים צַפְנִים, וּכְדִין דִּינֵין מִתְעַרֵי בְּעֵלְמָא וְאוֹ הַדֵּינִים מִתְעוֹרְרִים צַעֲלוֹם, וּכְרְסוֹן רְמִיו וְהַכְּסָאוֹת מוֹשְׁלִים, כְּלוּמַר או"א זו"ן שְׁהֵם כְּסָאוֹת לְקַבֵּל הָאֵרוֹת א"א, מוֹטְלִים צְלִי לְהֵאִיר זֶה לְזֶה, וְעֲתִיק יוֹמִין אֶסְתִּים יִזְלָא אֲתַגְלִיֵּיא לְפִי שֵׁא"א סוֹתָם אִוְרוֹ וְאֵינּוּ מִתְגַּלֵּה לְהֵאִיר לְהֵם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב זֶה שְׁכֵמוֹ שְׁמֵר דְּנִיָּאל חֲזַה הָוִית רֵאִיתִי צַמְרָא עַד דִּי בְּרְסוֹן רְמִיו, וְעֲתִיק יוֹמִין יְתִיב וּמִפְּרַשׁ עַד דִּי בְּרְסוֹן רְמִיו פִּירוּשׁ עַד שְׁהַכְּסָאוֹת הוֹשְׁלָכוּ וְלֹא פִּעְלוּ אֵת פְּעוֹלָתָם לְהֵאִיר אֵל זו"ן, וּמֵי הֵם הַכְּסָאוֹת, וּמִפְּרַשׁ דְּאֵינּוֹן בְּתָרִין עֲלָאִין שְׁהֵם הַכְּתָרִים הַעֲלִיוֹנִים שְׁהֵם או"א, דְּמְשַׁקְּיֵין בְּרִיךְ הוּא אַחְרָנִין לְאוֹקוּמֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ שְׁהֵם מְשַׁקִּים וּמְשַׁפִּיעִים מִימֵי הַשֶּׁפַע אֵל כָּל הַפְּרָצוֹפִים הַאֲחֵרִים, לְהַעֲמִידֵם עַל קִיּוּמָם וְשְׁלִימוֹתָם, וּמֵאֵן אֵינּוֹן וּמֵי הֵם הַכְּתָרִים הַעֲלִיוֹנִים, וְאִמַר אַבְהֵן הֵם אֲבָא וְאִמָּא, וְעַתָּה הֵם מוֹטְלִים צְלִי לְהַשְׁפִּיעַ, וּמֵה שְׁכֵמוֹ וְעֲתִיק יוֹמִין יְתִיב פִּירוּשׁוֹ יִזְלָא אֲתַגְלִיֵּיא שֵׁא"א יוֹשֵׁב לְצַדוֹ וְאֵינּוּ מִתְגַּלֵּה לְהֵאִיר וְלַהַשְׁפִּיעַ אֵל הַפְּרָצוֹפִים הַתַּחְתּוּנִים עַל יְדֵי הַסְתַּכְלוֹתוֹ צֵה, וּכְדִין מְהַפְּכִין חַיִּיבֵי עֲלִמִין רַחֲמֵי לְדִינָא וְאוֹ רַשְׁעֵי הַעוֹלָם מִהַפְּכִים אֵת מַדַּת הַרַחֲמִים לְמַדַּת הַדִּין. (רמ"ק וש"ע ומִפְּרַשֵׁים)

"מאמר התשובה ממתיקה את הדינים" ומבואר בו כי התגלות האורות והשפעת מדת הרחמים, תלויה במעשיהם של ישראל, שאם מעשיהם מתוקנים נמשך שפע בכל המדות ומתברך העולם, ואם לא אז ח"ו יש הסתר פנים ומתעורר הדין, כי הרשעים מהפכים מדת הרחמים למדת הדין, ומבאר כי כשישראל שבים בתשובה, אזי מתמתקים הדינים, ומדת הדין מתהפכת לרחמים, ומאירה מדת הבינה להמשיך כפרה וטהרה לישראל קדושים.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויקרא דף טו ע"א-ב, צנזאורינו כרך י עמ' קסח-קעא)

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגְחָא בְּעֵלְמָא כִּי לְמַדְנוּ, צַעֲהָ שְׁהַקְצִיָּה מְשַׁגְּחֵה צַעֲלוֹם, וְחָמָא דְמִתְפַּשְׁרֵן עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְגֵי נָשָׂא לְתַתָּא הוּא אֲשַׁגְּחָא בְּעֵלְמָא כִּי לְמַדְנוּ, שֶׁל צְנִי אֵדָם לְמַטָּה, אֲתַגְלִיֵּיא עֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּזַעִיר אַנְפִּין צַתְחִילָה מִתְגַּלֵּה עֲתִיקָא קְדִישָׁא שְׁהוּא א"א וּמִסְתַּכֵּל וּמֵאִיר צַעִיר אַנְפִּין, וְאַחַר כֵּךְ וּמִסְתַּפְּלֵן בְּרִיךְ הוּא אֵינּוֹן אַנְפִּין, בְּאַנְפִּין סְתִימִין מִסְתַּכֵּלִים כָּל אֹתָם הַפְּנִים שֶׁל או"א זו"א, צַפְנִים הַסְתַּמְּמִים שֶׁל א"א, וְעַל יְדֵי הַסְתַּכְלוֹתָם זֶה צוֹה נַעֲשִׂים יְחוּדִין קְדִישִׁין, וּמִתְבָּרְכֵן בְּרִיךְ הוּא וּמִתְזַכְרִים כָּל הַפְּרָצוֹפִים, מֵאֵי טַעְמָא מִתְבָּרְכֵן מֵהוּ הַטַּעַם שְׁכוֹלֵם מִתְזַכְרִים, מְשׁוּם דְּמִסְתַּפְּלִין אֵלִין בְּאַרְחַ מִישְׁר לְפִי שְׁמִסְתַּכֵּלִים אֵלֵינוּ צַלְלוּ צִדְקַת הַיִּשְׁר, כִּי צֵה הַסְתַּכְלוֹת פְּנִים שֶׁל זֶה צַפְנִים שֶׁל זֶה, נְכַלֵּל שֶׁל זֶה צוֹה וְשֶׁל זֶה צוֹה, וְעַל יְדֵי זֶה כָּל הַפְּנִים הֵם כְּפּוֹלִים, דְּרָא סְטָאן לִימִינָא וְלִשְׂמַאלָא שְׁאִינִים נוֹטִים לִימִין אוֹ לְשִׁמְאַל, שֵׁאֵם הִיוּ נוֹטִים לְאִיזָה נָד, הִיָּה מוֹרָה שַׁפְּנִים הַעֲלִיוֹנִים נִתְעַקְמוּ וְאֵינִים יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֵת אִוֶּר הַעֲלִיוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב זֶה שְׁכֵמוֹ יִשְׂר יַחְזוּ פְּנִימוֹ, פִּירוּשׁוֹ "יִשְׂר" צִדְקַת יִשְׂר, "יַחְזוּ פְּנִימוֹ" מִסְתַּכֵּלִים הַפְּנִים שֶׁל הַפְּרָצוֹפִים אֵלֵינוּ אֵת אֵלֵינוּ, וְעַל יְדֵי זֶה וּמִתְבָּרְכֵן בְּרִיךְ הוּא מִתְזַכְרִים כָּל הַפְּרָצוֹפִים עַל יְדֵי אִוֶּר הַעֲלִיוֹן שְׁמִקְצִלִים, וּמְשַׁקְּיֵין דָּא לְדָא וּמְשַׁפִּיעִים שֶׁפַע זֶה

תָּאנָא, מִסְטָרָא דְאִימָא, נְפָקִין גְּרֵדִינִין נִימוּסִין קְלִיפִין, וְאַחְדִין בְּקוּלְפוּי דְגְבוּרָה, וְשְׁלִטִין עַל רַחְמֵי, בְּמָה דְאֵת אָמַר (במדבר טו לה) הַנּוֹעְדִים עַל יְהוּ"ה, עַל יְהוּ"ה מִמֶּשׁ, וּכְדִין אֲשַׁתְּכַחוּ עַלְמִין חֲסֵרִין דְּלָא שְׁלֵמִין, וְקִטְטוּתָא אֲתַעַר בְּכֻלְהוּ.

וְכַד בְּנֵי עַלְמָא מְכַשְׁרִין עוֹבְדֵיהוֹן לְתַתָּא, מִתְבַּסְּמִין דִּינִין, וּמִתְעַבְּרִין, וּמִתְעַבְּרִין רַחְמֵי, וְשְׁלִטִין עַל הַהוּא בִישָׁא דְאֲתַעַר מִן דִּינָא קְשִׁיא, וְכַד מִתְעַבְּרִין רַחְמֵי, חֲדוּה וְנִיחּוּמִין מִשְׁתַּכְּחִין, מִשּׁוּם דְּשְׁלִטִין עַל הַהוּא בִישָׁא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שמות לב יד) וַיִּנְחֶם יְהוּ"ה עַל הָרָעָה, וַיִּנְחֶם מִשּׁוּם דְּשְׁלִטָא עַל הָרָעָה, דְּאֲתַכְּפִיא דִינָא קְשִׁיא, וְשְׁלִטִין רַחְמֵי.

תָּאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְבַּסְּמִין דִּינִין, וְשְׁלִטִין רַחְמֵי, כָּל כְּתָרָא וְכְתָרָא תָּב בְּקִיּוּמֵיהָ, וּמִתְבַּרְכָּאן כְּלָהוּ כְּחָדָא, וְכַד תִּיבִין כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהָ, וּמִתְבַּרְכָּאן כְּלָהוּ כְּחָדָא, וּמִתְבַּסְּמָא אִימָא בְּקִלְדִיטֵי גְלִיפִין, וְתִיבִין לְסִטְרָהָא, כְּדִין אֲקָרִי תְּשׁוּבָה שְׁלִימָא, וְאַתְּפָּר עַלְמָא, דְּהָא אִימָא בְּחֲדוּתָא שְׁלִימָתָא יִתְבָּא, דְּכְתִיב (תהלים קיג ט) אִם הַבְּנִים שָׁמְחָה, וּכְדִין אֲתַקְרִי יוֹם הַכְּפּוּרִים, דְּכְתִיב בֵּיהָ (ויקרא טו ל) לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם, וּמִתְפַּתְּחִין חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּסִטְרִין גְּלִיפִין.

מתוק מדבש

תָּאנָא וּלְמַדְנוּ צְנַיִתָא, מִסְטָרָא דְאִימָא כִי מַלְד הִיסוּד לְאִימָא שְׁסֵ שׁוּרֵשׁ הַדִּינִים, מִשְׁתַּלְּסִים הַדִּינִים עַד שְׁמַגִיעִים אֶל הַמַּלְכוּת, וּמִמְנָה נְפָקִין גְּרֵדִינִין נִימוּסִין, קְלִיפִין יוֹלָאִים זַעֲלֵי הַדִּינִים שְׁהֵם קְלִיפּוֹת הַיּוֹנוֹקוֹת מִמְנָה, וְאַחְדִין בְּקוּלְפוּי דְגְבוּרָה וְאוֹחוּזִים אֶת מַקְל הַגְּזוּרָה צִידֵם לַפְּעוּל דִּין זַעוּלֵם, וְשְׁלִטִין עַל רַחְמֵי וְזַעַת שְׁהֵם שׁוֹלְטִים הֵם מִתְגַּזְרִים עַל מַדַּת הַרַחֲמִים, בְּמָה דְּאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר הַנּוֹעְדִים עַל יְהוּ"ה וּמִפְּרֵשׁ עַל יְהוּ"ה מִפִּישׁ שׁוֹעֵדִים עַל מַדַּת הַרַחֲמִים הַנִּקְרָא הוּ"ה, וּכְדִין אֲשַׁתְּכַחוּ עַלְמִין חֲסֵרִין דְּלָא שְׁלֵמִין וְאוֹ נִמְלָאִים עוֹלְמוֹת צִי"ע חֲסֵרִים מִשְׁפַּע הַרְאוּי לְהֵם וְאִינֵם שְׁלִימִים, וְקִטְטוּתָא אֲתַעַר בְּכֻלְהוּ וּמִחְלוּקַת וְקִטְטוּתָא מִתְעוֹרַרַת כְּלָל הַעוֹלְמוֹת, שְׁכֵן הֵם מִטְּזַעֵם עַלְמִין דְּפִרּוּדָא, וְאִין זֶהִם יִתּוּד אֶלָּא כְּשׂוֹר הַאֲזִילוֹת מִתְּפַשֵּׁט זֶהִם, וְאִם הוּא חֲסֵר, אִזּוּ הַגְּזוּרֹת חֲזוּקוֹת שֵׁם מַלְד, וְהַפִּירוּד הוּא כְּמוֹ שְׁהִיא צַחֲחִילַת הַצְּרִיחָה.

וְכַד בְּנֵי עַלְמָא מְכַשְׁרִין עוֹבְדֵיהוֹן לְתַתָּא וְכַשְׁנֵי הַעוֹלֵם מְכַשִּׁירִים וּמִתְקִינִים מַעֲשִׂיהֶם לְמַטָּה, מִתְבַּסְּמִין דִּינִין וּמִתְעַבְּרִין מִתְקִינִים הַדִּינִים וּמִסְתַּלְּקִים, וּמִתְעַבְּרִי רַחְמֵי וּמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים זַעוּלֵם, וְשְׁלִטִין עַל הַהוּא בִישָׁא דְאֲתַעַר מִן דִּינָא כְּשִׁינָא וְשׁוֹלְטִים עַל הַרַע הַהוּא דְהִינּוּ עַל הַחִילוּנִים שְׁנַתְעוֹרְרוּ מִכַּח דִּין הַקְּשָׁה דְקְדוּשָׁה, וְכַד מִתְעַבְּרִין רַחְמֵי, חֲדוּה וְנִיחּוּמִין מִשְׁתַּכְּחִין וּכְשִׁנַּתְעוֹרְרוּ הַרַחֲמִים זַעוּלֵם, אִזּוּ שְׁמַחָה וְתַנְחוּמִים נִמְלָאִים, מִשּׁוּם דְּשְׁלִטִין עַל הַהוּא בִישָׁא לְפִי שְׁשׁוֹלְטִים עַל אֹתוֹ הַרַע דְהִינּוּ עַל הַחִילוּנִים, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתּוֹז וַיִּנְחֶם יְהוּ"ה עַל הָרָעָה דְהִינּוּ וַיִּנְחֶם פִּירוּשׁ שֵׁשׁ נַחֲמָה לְפָנָיו, מִשּׁוּם דְּשְׁלִטָא עַל הָרָעָה לְפִי שְׁרַחֲמֵי הוּ"ה שׁוֹלְטִים עַל הַרַעָה, דְהִינּוּ דְאֲתַכְּפִיא דִינָא קְשִׁיא וְשְׁלִטִין רַחְמֵי לְפִי שְׁכַנְעוּ הַדִּינִים הַקְּשִׁים וְעַל יְדֵי זֶה הַרַחֲמִים שׁוֹלְטִים זַעוּלֵם. (מק"מ ורמ"ק ומפרשים)

רֵאָה יוֹם שְׁשִׁי

סְגוּלוֹת קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת

כִּד אֵינּוֹן חֲפִימִין יִתְבִּין בְּהֵוּא רֹחָא קְדִישָׁא רֹחָא עֲלָאָה, בְּעָאן לְשִׁמְשָׁא עֲרִסְיָהּוּ, דְּהָאֵי רֹחָא אֲמִשְׁיָךְ אֲבַתְרִיָּה לְתַתָּא כֹּל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין, וְיִרְתִּין קְדִישִׁי עֲלִיוֹנִין בְּהָאֵי רֹחָא, נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין לְבִנְיָהוֹן בְּדָקָא יָאוּת.

כִּינּוֹן דְּהָאֵי רֹחָא שְׂרָא עַל עֲלָמָא, כֹּל רֹחִין בִּישִׁין וְכֹל מְקַטְרָגִין בִּישִׁין אֲסַתְלָקוּ מֵעֲלָמָא, וְלֹא בְּעֵינֵן לְצִלְאָה עַל נְטוּרָא, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן נְטִירִין בְּהֵוּא רֹחָא, וְסַפְתָּ שְׁלוֹם פְּרִיסַת גְּדַפְהָא עֲלִיָּהּוּ, וְאֵינּוֹן נְטִירִין מִכְּלָא.

וְאֵי תִימָא הָא תְּנִינָן, דְּלֹא יִפּוּק בְּרֵנָשׁ יַחֲדָאֵי לֹא בְּלִילְיָא רְבִיעָאָה דְּשַׁבְּתָא, וְלֹא בְּלִילְיָא דְּשַׁבְּתָא, וְכַעֲי בְּרֵנָשׁ לְאֲסַתְמָרָא, וְהָא אֲמָרְן דְּבְּלִילְיָא דְּשַׁבְּתָא נְטִירִין בְּנִי נְשָׂא מִכְּלָ מְקַטְרָגִין דְּעֲלָמָא, וְלֹא בְּעֵינֵן לְצִלְאָה עַל נְטוּרָא.

מֵתוּק מִדְּבַשׁ

מֵעֲלָמָא כֹּל רֹחוֹת הָרַעוֹת וְכֹל הַמְקַטְרָגִים הָרַעִים מִסְתַּלְקִים מִן הָעוֹלָם, וְלֹא בְּעֵינֵן לְצִלְאָה עַל נְטוּרָא וְאֵין אֲנוּ צְרִיכִים לְהַתְפַּלֵּל עַל שְׁמִירָה בְּבִרְכַת הַשְּׂכִיבֵנוּ, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן נְטִירִין בְּהֵוּא רֹחָא לְפִי יִשְׂרָאֵל הֵם שְׁמוּרִים מִכֹּל בַּחֲיִינָת דִּין וּפְחוּד בְּכַח זֶה הָרוּחַ, וְסַפְתָּ שְׁלוֹם שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה פְּרִיסַת גְּדַפְהָא עֲלִיָּהּוּ פּוֹרַסַת כְּנַפְיָה עֲלֵיהֶם, וְאֵינּוֹן נְטִירִין מִכְּלָא וְהֵם שְׁמוּרִים מִכֹּל פְּגַע רַע, לְכֵן אֵין לֹמַר קוֹדֵם תְּפַלַּת עֲרַבִית שֶׁל לַיִל שַׁבַּת וְהוּא רְחוּם, שְׁהוּא שְׁמִירָה מִהַמְזִיקִים, וְכֵן אֵין לֹמַר וְשְׁמוֹר צַאֲתָנוּ וּבֹוֹאֵנוּ שֶׁבְּבִרְכַת הַשְּׂכִיבֵנוּ, שְׁהוּא שְׁמִירָה מִדִּין הָעֲלִיּוֹן כְּשַׁעוֹלוֹת נַפְשׁוֹתֵינוּ בַּעַת הַשִּׁינָה לְפַקְדוֹן לְמַלְכוּת (וְעֵי) צַעֲטַרְתָּ נְצִי, צַהֲסַפּוֹת דָּף ס"א, וְעֵי) אִו"ם סִי רס"ו), כִּי אִם מִתְפַּלֵּל עַל שְׁמִירָה שְׁהַשְּׂכִינָה תִשְׁמַרְהוּ, הוּא פּוֹגֵם בְּזֶה בְּכַבּוֹד הַשְּׂכִינָה הַשּׁוֹרָה עִמּוֹ וְשׁוֹמֵרַת אוֹתוֹ בַּשַּׁבַּת. וְאֵי תִימָא הָא תְּנִינָן וְאֵם תֵּאֲמַר הָרִי לְמַדְנּוּ (עֵי) צַמֵּס פְּסַמִּים דָּף קִינָ ע"ב), דְּלֹא יִפּוּק בְּרֵנָשׁ יַחֲדָאֵי לֹא בְּלִילְיָא רְבִיעָאָה דְּשַׁבְּתָא וְלֹא בְּלִילְיָא דְּשַׁבְּתָא שְׁלֹא יֵצֵא אֲדָם יַחֲדָאֵי לֹא בְּלִיל רְבִיעִי שֶׁל שַׁבַּת וְלֹא בְּלִיל שַׁבַּת, וְכַעֲי בְּרֵנָשׁ לְאֲסַתְמָרָא וְצִרִיךְ הָאֲדָם לְהַשְׁמֵר מִהַחֲיָצוֹנִים הַנִּמְצָאִים אֲזִי בְּעוֹלָם, הָרִי שְׁהַשּׁוּה אַתְּ לַיִל שַׁבַּת לְלִיל רְבִיעִי שְׁהוּא חֲמוּר בְּתוֹקֶף הַחֲיָצוֹנִים, וְהָא אֲמָרְן דְּבְּלִילְיָא דְּשַׁבְּתָא נְטִירִין בְּנִי נְשָׂא מִכְּלָ מְקַטְרָגִין דְּעֲלָמָא וְהָרִי אֲמַרְנוּ שְׁבִלִיל שַׁבַּת מְשׁוּמְרִים בְּנֵי הָאֲדָם מִכֹּל הַמְקַטְרָגִים שֶׁבְּעוֹלָם וְלֹא בְּעֵינֵן לְצִלְאָה עַל נְטוּרָא וְאֵין אֲנוּ צְרִיכִים לְהַתְפַּלֵּל עַל שְׁמִירָה.

"מֵאֲמַר סְגוּלוֹת קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת" וּמְבֹאֵר כּוֹ כִּי הַחֲכָמִים שִׁיּוּדְעִים שְׁבִלִיל שַׁבַּת יֵשׁ כַּח בְּנִשְׁמָה יִתִּירָה לְהַמְשִׁיךְ נִשְׁמוֹת מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, הֵנָּה הֵם מִמְתַּיִנִים לְזִמְנָה זֶה, כִּי הַמּוֹלִיד מוֹלִיד בְּדַמּוֹתוֹ וְצִלְמוֹ וְכַפִּי כְּשֶׁרוֹן מְעִשִׂיו. וּמְבֹאֵר עוֹד כִּי מִקְדוּשַׁת הַשַּׁבַּת מִסְתַּלְקִים כֹּל הָרוּחוֹת הָרַעוֹת וְהַמְקַטְרָגִים מִן הָעוֹלָם, וְלְכֵן אֵין אֲנוּ מוֹזִכְרִים בְּבִרְכַת הַשְּׂכִיבֵנוּ "וְשְׁמוֹר צַאֲתָנוּ וּבֹוֹאֵנוּ" כִּי הַשְּׂכִינָה פּוֹרַסַת כְּנַפְיָה עֲלֵינוּ לְשְׁמִירָה. (מִקּוֹר הַמֵּאֲמַר צַהֲרַת פְּרַשְׁתָּ וִיקָהֵל דָּף רַע ע"א, צַיִאֲוִרֵינוּ כַּכֵּן מ ע"מ) טז-טז

וְכִד אֵינּוֹן חֲפִימִין יִתְבִּין בְּהֵוּא רֹחָא קְדִישָׁא וְכַשְׂאֵלוּ הַחֲכָמִים יוֹשְׁבִים וְנִמְצָאִים בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ הַהוּא, רֹחָא עֲלָאָה שְׁהוּא רוּחַ הָעֲלִיּוֹן הַנִּמְשָׁךְ מִלְּאֵל הַשּׁוֹרָה עֲלֵיהֶם בַּשַּׁבַּת, בְּעָאן לְשִׁמְשָׁא עֲרִסְיָהּוּ אֲזִי צְרִיכִים לְשַׁמֵּשׁ מִטְתָּם, דְּהָאֵי רֹחָא אֲמִשְׁיָךְ אֲבַתְרִיָּה לְתַתָּא כֹּל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין כִּי זֶה הָרוּחַ הַשּׁוֹרָה עֲלֵיהֶם מִמְשִׁיךְ אַחֲרָיו לְמַטָּה כֹּל אוֹתָם נִשְׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְיִרְתִּין קְדִישִׁי עֲלִיוֹנִין בְּהָאֵי רֹחָא, נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין לְבִנְיָהוֹן בְּדָקָא יָאוּת וְיִוֹרְשִׁים הַקְּדוּשִׁים הָעֲלִיוֹנִים בְּכַח רוּחַ הַזֶּה, נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת שְׁמוּרִישִׁים אוֹתָם לְבִנְיָהֶם כְּרָאוּי בְּלַתִּי תַעְרוּבַת יֵצֵר הָרַע, וְדַע כִּי הָאֲדָם כְּשִׁמְשַׁמֵּשׁ עִם אֲשֶׁתוֹ מוֹלִיד מִמֶּשׁ בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ, וְצִרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה קוֹדֵם הַיְחוּד, כִּי אִם לֹא עֲשָׂה תְשׁוּבָה וְיֵשׁ עֲבִירָה בִּידוֹ, מִטְבִּיעַ בְּנוֹלָד טַבַּע עֲבִירָה הַהִיא, אִם כֵּן בַּשַּׁבַּת כְּשִׁישׁ לוֹ תוֹסַפַת נִשְׁמָה מְדָה טוֹבָה מְרֻבָּה, לְכֵן בְּכַחַת יִמְשִׁיךְ אֵל הַנוֹלָד נִשְׁמָה מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת. (רַמ"ק וּמְפַרְשִׁים) וּמִמְשִׁיךְ רַבִּי יִצְחָק דְּבִרְיוֹ וְאֵמַר עוֹד כִּי כִינּוֹן דְּהָאֵי רֹחָא שְׂרָא עַל עֲלָמָא כִּינּוֹן שְׁזַה הָרוּחַ שֶׁל קְדוּשַׁת הַשַּׁבַּת שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם, כֹּל רֹחִין בִּישִׁין וְכֹל מְקַטְרָגִין בִּישִׁין אֲסַתְלָקוּ

מִיּוֹן הַזֶּה מְסוּדֵר לְקַמְנָן צַהֲרַת לְיִשְׂרָאֵל הַשִּׁיךְ לְפַרְשַׁת שׁוֹפְטִים יוֹס טז, עֵינֵן טז.

שופטים יום ראשון

תשובה מתוך הכנעה

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וגומר, פתיב (ש"א טו כב) החפץ ליהו"ה בעולות וזבחים פשמוע בקול יהו"ה וגומר, לית רעותא דקדשא בריה הוא דיחוב פר נש, ועל חוביה יקריב קרבן, אלא קרבן דאיהו בלי חובה, דא איהו קרבן שלים ואקרי שלמים, וקרבן תמיד אוף הכי, ואף על גב דמכפר על חובין.

רבי אבא פתח, (תהלים נא יט) זבחי אלהי"ם רוח נשברה וגומר, האי קרא אוקמוה, דרעותא דקדשא בריה הוא לא אתרעי בקרבן דבר נש על חובי, אלא רוח נשברה, ובני נשא לא ידעי מאי קאמרי, והכי שמענא מבוצינא קדישא, דכד אתי פר נש לאסתאבא בחובי, אמשיך עליה רוח מסטרא דמסאבא, ואתגאי על פר נש, ושליט עליה לכל רעותא, וההוא סטרא מסאבא אתגבר בחיליה, ואתתקף ושליט עליה לרעותיה, אתי פר נש ושליט עליה לאתדפאה, מדפאין ליה.

בזמנא דהוה בי מקדשא קיים, אקריב קרבניה, כל פפרה דיליה תלייא עליה עד דאתחרט, ותבר לההוא

מתוך מדבש

פסוק זה כבר ביארו החברים, דרעותא דקדשא בריה הוא לא אתרעי בקרבן דבר נש על חובי כי אין רצונו של הקב"ה בקרבן שמקריב האדם על חטאיו, אלא רוח נשברה זהו עיקר רצון ונחת רוח של הקב"ה כשאדם שובר את לבו ורוחו ומצטער על חטאיו ושב בתשובה שלימה, ובני נשא לא ידעי מאי קאמרי ובני אדם אינם יודעים מה שאומרים, בפסוק זה של זבחי אלהי"ם רוח נשברה, והכי שמענא מבוצינא קדישא וכך שמענו ממאור הקדוש רבי שמעון, דכד אתי פר נש לאסתאבא בחובי כשבא האדם להטמא בחטאיו, כלומר כשמסכים ומחליט לשמוע לקול יצרו הרע לחטוא, אז אמשיך עליה רוח מסטרא דמסאבא מיד הוא ממשיך עליו על ידי יצרו הרע רוח מצד הטומאה, ואתגאי על פר נש ושליט עליה לכל רעותא ואותו רוח הטומאה מתגאה על האדם ושולט עליו להחטיאו לכל רצונו, כי עבירה גוררת עבירה, וההוא סטרא מסאבא אתגבר בחיליה ורוח הטומאה ההוא מתגבר בכחו, ואתתקף ושליט עליה לרעותיה ומתחזק ושולט עליו כפי רצונו, כי על ידי העבירה שעבר האדם לוקח היצר הרע השפע הקדוש מה שהיה ראוי לאותו האדם, ובכח זה הוא שולט עליו להחטיאו עוד. אבל אתי פר נש ושליט עליה לאתדפאה אם בא האדם ושולט עליו ובא להטהר מטומאתו שנטמא בעונותיו ולשוב בתשובה שלימה ומחליט במסירות נפש שלא יחטא עוד, אז מדפאין ליה מטהרים את נשמתו, כי הבא לטהר מסייעין אותו. (רמ"ק ומפרטיס)

בזמנא דהוה בי מקדשא קיים בזמן שביית המקדש קיים, אקריב קרבניה כשאדם הקריב את קרבנו על חטאו, כל פפרה דיליה תלייא עליה עד דאתחרט כל הכפרה שלו היתה תלויה עליו עד שמתחרט באמת על חטאו, ותבר לההוא

"מאמר תשובה מתוך הכנעה" ומבואר בו כי אין רצון הקב"ה בקרבן הבא על חטא, רק בקרבן שלמים כדוגמת קרבן התמיד. ומבאר כי החוטא הוא על ידי שיש בו מדת הגאווה, ולכן תשובתו היא על ידי לב נשבר וחרטה. ומבאר עוד שעיקר הכפרה בזמן המקדש בהבאת קרבן על חטא, היתה על ידי ההכנעה והחרטה, שהיא מעיקרי ומיסודות התשובה. ומסיק כי הקב"ה מכבד לאדם שאינו מתגאה ואינו נמשך אחר תענוגות העולם הזה המביאים לרמות רוח וגאווה.

(מקור המאמר צוהר פרשת פנחס דף רמ ע"א, צביאורינו כרך יד עמ' ת-תג)

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח נחוחי וגו', הוקשה לו למה קראו הכתוב "קרבני", היינו הקרבן שלי, ולא אמר כן בשאר הקרבנות, לכן אמר פתיב החפץ ליהו"ה בעולות וזבחים פשמוע בקול יהו"ה הנה שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים, מכאן אנו למדים כי לית רעותא דקדשא בריה הוא דיחוב פר נש, ועל חוביה יקריב קרבן אין רצונו של הקב"ה שיחטא האדם, ועל חטאו יקריב קרבן, אלא קרבן דאיהו בלי חובה, דא איהו קרבן שלים ואקרי שלמים אלא קרבן שמביא האדם שהוא בלי חטא, זהו קרבן שלם, ונקרא קרבן שלמים, וקרבן תמיד אוף הכי וקרבן תמיד גם הוא קרבן שלם, ואף על גב דמכפר על חובין ואף על פי שמכפר על עונות, עם כל זה הוא קרבן שלם כשלמים, וזהו צו את בני ישראל ואמרת אליהם את "קרבני", דהיינו שתצוה אותם שאין רצוני בקרבנות שמביאים על חטא, כי אם בקרבן זה שאינו בא על חטא. (מפרטיס)

רבי אבא פתח לפרש מה שכתוב זבחי אלהי"ם רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהי"ם לא תבזה, האי קרא אוקמוה

רוּחַ מִגּוֹ גְאוּתָא דִּילִיָּהּ, וּמְאִיף לִיָּהּ, וְדָא הוּא תְּבִירוֹ דְּהַהוּא דְּרִגָּא דְּמִסְאַבָּא, וְכֵד אֲתִבֵּר הַהוּא רוּחַ מִסְאַבָּא וְקָרִיב קְרַבְנִיָּהּ, דָּא אִיהוּ דְּאֲתַקְבֵּל בְּרַעְוָא פְּדִקָּא יָאוּת.
וְאִי לָא אֲתִבֵּר הַהוּא רוּחַ, לָאוּ קְרַבְנִיָּהּ פְּלוּם, וְלִכְלַבִּי אֲתַמְסֵר, דְּהָא קְרַבְנָא דָּא לָאוּ דְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אֶלָּא מַפְלְבִי.

וּבְגִין פֶּךָ זְבַחֵי אֱלֹהִיִּים פְּדִקָּא יָאוּת, הוּא רוּחַ נְשַׁפְּרָה, דִּיתְבַּר הַהוּא רוּחָא מִסְאַבָּא, וְלָא יִשְׁלוּט, וְעַל דָּא מֵאֵן דִּיתְבַּר לִיָּהּ פְּדִקָּא יָאוּת, עַלִּיָּהּ פְּתִיב (שם עח לט) רוּחַ הוֹלֵף וְלָא יָשׁוּב, לִיָּהּ הַהוּא גְבָרָא בְּאַבְטָחוּתָא, דְּלָא יְתוּב לְגַבְיָהּ לְעֵלְמִין, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, וְלָא יָשׁוּב.

לֵב נְשַׁבֵּר וְנִדְפָּה, הַהוּא גְבָרָא דְּלָא אֲתַגְּאֵי, וְלָא אֲתַעֲנַג בְּעֵנוּגִין דְּעֵלְמָא, אֱלֹהִיִּים לָא תְּבִזָּה, בִּיקְרָא אִיהוּ לְגַבְיָהּ.

מתוק מדבש

עליו עוד, ועל דא מאן דיתבר ליה פדקא יאות ועל כן מי שמשבר אותו כראוי, עליה פתיב עליו נאמר ויזכור כי בשר המה רוּחַ הוֹלֵף וְלָא יָשׁוּב פִּירוּשׁ אִם הָאָדָם מְשִׁים עֲצָמוּ רַךְ כְּבֶשֶׂר וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה שְׁלִימָה, אִז לִיָּהּ הַהוּא גְבָרָא בְּאַבְטָחוּתָא יִהִיָּה אִתּוּ הָאָדָם בְּטוּחַ, דְּלָא יְתוּב לְגַבְיָהּ לְעֵלְמִין שְׁרוּחַ הַטּוּמָאָה הַהִיא לָא תִשׁוּב אֵלָיו לְעוֹלָם, הָדָא הוּא דְּכְתִיב זֶהוּ שְׁכָתוּב וְלָא יָשׁוּב שֶׁהוּא כְּעִין הַבְּטָחָה שֶׁלָּא יָשׁוּב עוֹד רוּחַ הַטּוּמָאָה אֵלָיו, כִּי נִתְבַּטַּל לְגַמְרֵי.

ומה שכתוב לֵב נְשַׁבֵּר וְנִדְפָּה פִּירוּשׁוֹ הַהוּא גְבָרָא דְּלָא אֲתַגְּאֵי אָדָם זֶה שְׁאִינוּ מִתְּגַאָּה, עַל יְדֵי וְלָא אֲתַעֲנַג בְּעֵנוּגִין דְּעֵלְמָא שְׁאִינוּ מִתְּעַנֵּג בְּתַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם, כִּי עַל יְדֵי "וְאָכַל וּשְׁבַע וּדְשַׁן", בָּא אֵל "וּפְנָה אֶל אֱלֹהִים אַחֲרָיִם", אֱלֹהִיִּים לָא תְּבִזָּה דֵּהִינּוּ בִּיקְרָא אִיהוּ לְגַבְיָהּ הַקְּב"ה מְכַבְּדוּ כְּרָאוּי לּוֹ, וְהוּא מְכַבֵּד אֶצְלוּ. (מ"ק ומפ"ט)

רוּחַ מִגּוֹ גְאוּתָא דִּילִיָּהּ וּמְאִיף לִיָּהּ וְשִׁיבֵר אֵת כַּח רוּחַ הַטּוּמָאָה מִן הַגְּאוּת שְׁלוֹ וְהַשְּׁפִיל אוֹתוֹ, וְדָא הוּא תְּבִירוֹ דְּהַהוּא דְּרִגָּא דְּמִסְאַבָּא וְזֶה הוּא הַשְּׁבִירָה וְהַבִּיטוּל לְאוּתָהּ מִדְּרַגְתָּהּ הַטּוּמָאָה שֶׁמִּמֶּנָּה נִמְשָׁךְ רוּחַ הַטּוּמָאָה, וְכֵד אֲתִבֵּר הַהוּא רוּחַ מִסְאַבָּא וְקָרִיב קְרַבְנִיָּהּ וְאַחַר שֶׁנִּשְׁבֵּר אוֹתוֹ רוּחַ הַטּוּמָאָה וְהָאָדָם הַקָּרִיב אֵת קְרַבְנּוֹ, אִז דָּא אִיהוּ דְּאֲתַקְבֵּל בְּרַעְוָא פְּדִקָּא יָאוּת זֶהוּ קְרַבֵּן חֲטָאָת שֶׁנִּתְקַבַּל בְּרַצוֹן כְּרָאוּי.

וְאִי לָא אֲתִבֵּר הַהוּא רוּחַ וְאִם רוּחַ הַטּוּמָאָה הַהִיא לָא נִשְׁבֵּרָה, לָאוּ קְרַבְנִיָּהּ פְּלוּם וְלִכְלַבִּי אֲתַמְסֵר אִין קְרַבְנּוֹ שׁוּה כְּלוּם וְהוּא נִמְסֵר לְכַלְבִּים שֶׁהֵם הַחֲצִיוֹנִים, דְּהָא קְרַבְנָא דָּא לָאוּ דְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֶלָּא מַפְלְבִי כִּי קְרַבֵּן זֶה אִינוּ שֶׁל הַקְּב"ה אֶלָּא שֶׁל הַכְּלָבִים.

וּבְגִין פֶּךָ וְלַכֵּךְ כְּתוּב זְבַחֵי אֱלֹהִיִּים פְּדִקָּא יָאוּת אִיזוּהוּ קְרַבֵּן כְּרָאוּי, הוּא רוּחַ נְשַׁפְּרָה הִינּוּ דִּיתְבַּר הַהוּא רוּחָא מִסְאַבָּא וְלָא יִשְׁלוּט שִׁישְׁבּוּר אֵת רוּחַ הַטּוּמָאָה שֶׁלָּא יִשְׁלוּט

שׁוֹפְטִים יוֹם שְׁנִי

סוד היחוד נלמד מלב האדם

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (דברים ד' לט) **וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים,** **הַאִי קָרָא הֵכִי מִפְּעֵי לִיָּהּ, וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים,** **וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ, תוּ וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ מִפְּעֵי לִיָּהּ.**

אֶלָּא אָמַר מֹשֶׁה, אִי אַתָּה בְּעֵי לְמִיקָם עַל דָּא וּלְמַנְדַּע פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים, **וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ וּכְדִין תִּנְדַּע לִיָּהּ, לְבָבְךָ, יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רָע דְּאִתְפְּלִיל דָּא בְּדָא וְאִיהוּ חַד, כְּדִין תִּשְׁפַּח פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים,** **דְּהָא אִתְפְּלִיל דָּא בְּדָא וְאִיהוּ חַד, וְעַל דָּא וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ לְמַנְדַּע מְלָהּ.**

תוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲיִיבִין עֲבָדִין פְּגִימוּתָא לְעִילָא, מְאִי פְּגִימוּתָא, דְּשִׁמְאֵלָא לָא אִתְפְּלִיל בְּיַמִּינָא, דְּיֵצֵר רָע לָא אִתְפְּלִיל בְּיַצְרָא טוֹב, בְּגִין חוֹבִיָּהוּ דְּבַנְיָ נְשָׂא.

וּפְּגִימוּ לָא עֲבָדִי אֶלָּא לֹון מִמֶּשׁ, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב (שם לב ה) שְׁחַת לוֹ לָא בְּנִי מוֹמָם, כְּבִיכּוֹל עֲבָדִי וְלָא

מתוק מדבש

פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אוֹ תבִין כִּי ה' הַפּוֹעֵל טוֹבוֹת וּרְחֻמִּים הוּא הָאֱלֹהִים הַמְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם בְּדִין וְאִין זוֹלָתוֹ, דְּהָא אִתְפְּלִיל דָּא בְּדָא וְאִיהוּ חַד כִּי הִנְהַגְתָּ הַדִּין נִכְלַלְתָּ עִם הַרְחֻמִּים וְהֵם הִנְהַגְתָּ אַחַת, כִּי אִין הַדִּין פּוֹעֵל בְּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן אֵלָּא בְּשִׂיתוּף הַרְחֻמִּים וְאִין הַרְחֻמִּים פּוֹעֵלִים אֵלָּא בְּשִׂיתוּף הַדִּין, נִמְצָא כִּי לְכָל פְּעוּלָה הַנְעִשִׂית בְּעוֹלָם מִשְׁתַּתְּפוֹת שְׁתֵּי מִדּוֹת אֵלּוּ, וְעַל דָּא וְעַל זֶה נֹאמַר קוֹדֵם וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ, לְמַנְדַּע מְלָהּ כְּדִי לְהַבִּין אֶת סוּד הַיְחוּד עַל יְדֵי הַתְּחַבּוּנוֹת בְּמִשְׁלַל הַלֵּב, כִּי רַק עַל יְדֵי שִׂירָאָה הָאָדָם וַיִּחְשׁוּב בְּשִׁכְלוֹ אֶת שְׁנֵי יִצְרֵי הַיֵּצֵר טוֹב וְהַיֵּצֵר רָע שְׁשֵׁנִיהֶם בְּגוֹפוֹ בְּלֵב אֶחָד מִשְׁתַּתְּפִים לְכָל פְּעוּלָה יְחָד, מְזֵה יִבִּין וַיִּדַּע שְׁכֻמוֹ כֵּן שְׁתֵּי מִדּוֹת אֵלּוּ שֶׁל מַעְלָה מִשְׁתַּתְּפוֹת יְחָד לְכָל פְּעוּלָה.

תוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְתַרְץ מַה שְׁכַתוּב וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ, כִּי חֲיִיבִין עֲבָדִין פְּגִימוּתָא לְעִילָא הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פֶּגַם לְמַעְלָה בְּעוֹנוֹתָם, מְאִי פְּגִימוּתָא מְהוּ הַפֶּגַם שֶׁהֵם גּוֹרְמִים לְמַעְלָה, דְּשִׁמְאֵלָא לָא אִתְפְּלִיל בְּיַמִּינָא שְׁמַדַּת הַדִּין שְׁבַשְׁמַאל אֵינָה נִכְלַלְתָּ עִם מִדַּת הַחֶסֶד שְׁבִימִין לְהִיּוֹתָהּ נִכְפַּפְתָּ תַּחְתִּיהָ אֵלָּא מִדַּת הַדִּין שׁוֹלְטַת בְּפָנֵי עֲצֻמָּה, דְּיֵצֵר רָע לָא אִתְפְּלִיל בְּיַצְרָא טוֹב כִּי הַיֵּצֵר הַרָע שְׁשׁוֹרְשׁוֹ מִצַּד הַשְּׁמַאל אֵינּוּ נִכְלָל בִּיצֵר טוֹב שְׁשׁוֹרְשׁוֹ בְּצַד הַיְמִינִין, בְּגִין חוֹבִיָּהוּ דְּבַנְיָ נְשָׂא מַחְמַת עוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי אָדָם, כִּי אֵילּוּ הֵיוּ בְּנֵי אָדָם גּוֹבְרִים עַל יִצְרָם הַרָע הֵיוּ גּוֹרְמִים שִׂיחִיהָ הַשְּׁמַאל כְּפוּף וְנִכְלָל בִּימִין וְהִיָּה הָעוֹלָם מִתְּנַהֵג עַל פִּי הַסֹּדֵר הַנְּאוּת שֶׁהוּא שְׁתּוּף מִדַּת הַדִּין בְּמִדַּת הַרְחֻמִּים, אֲבָל לְפִי שְׁאִינָם מִתִּיעֵצִים בִּיצֵר הַטוֹב אֵלָּא דוּחִים אוֹתוֹ וְאִינָם מִתְּגַבְּרִים עַל יִצְרָם הַרָע, לְכֵן נַעֲשֶׂה פֶּגַם לְמַעְלָה שְׁמַדַּת הַרְחֻמִּים נִדְחִיתָ וְהָעוֹלָם מִתְּנַהֵג עַל פִּי מִדַּת הַדִּין בְּלֹא שִׂיתוּף מִדַּת הַרְחֻמִּים. וּפְּגִימוּ לָא עֲבָדִי אֶלָּא לֹון מִמֶּשׁ אֲבָל הֵם לֹא גּוֹרְמִים שִׂיחִיהָ פֶּגַם לְמַעְלָה בְּסִפְרוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת בְּעֶרְךָ עֲצֻמוֹתָם, אֵלָּא בְּמַה שְׁנוֹגַע לָהֶם מִמֶּשׁ וְהוּא רִצּוֹן הַמַּאֲצִיל לְפַעוֹל לָהֶם טוֹבוֹת עַל יְדֵי הַסִּפְרוֹת, שֶׁם הֵם גּוֹרְמִים פֶּגַם שֶׁלֹא יוֹכְלוּ הַסִּפְרוֹת לְהַשְׁפִּיעַ לָהֶם, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, שְׁחַת לוֹ לָא בְּנִי מוֹמָם וּמִפְּרֵשׁ, שְׁחַת לוֹ, לֹא פִירוֹשׁ כְּבִיכּוֹל עֲבָדִי וְלָא עֲבָדִי עוֹשִׂים פֶּגַם וְהַשְׁחַתָּה

"מאמר סוד היחוד נלמד מלב האדם" ומבואר בו כי הקב"ה פועל רחמים ודין שהם לכאורה שני הפכים, אבל באמת הם ממנהיג אחד, אפשר להבין זאת מלב האדם, שהוא אחד, אבל בו שוכנים גם יצר הטוב וגם יצר הרע. ואכן העולם מונהג על ידי שני מדות אלו בשיתוף, רק שהצדיקים מגבירים כח היצר הטוב ומכניעים עם תחתיו את יצר הרע, וזהו הכנעת ושיתוף הדין להסכים עם הרחמים, אבל הרשעים מגבירים מדת הדין על הרחמים. ומבאר עוד כי הפגם שגורמים הרשעים אינו בעצם המדות, רק פגם לעצמם שלא נמשך להם שפע מהמדות. ומסיק כי בפסוק ואהבת שבקריאת שמע נרמז יחוד הקדוש הנעשה על ידי הצדיקים שבהתגברותם על יצרם נכפף היצר הרע תחת היצר הטוב, ונכלל עמו, והוא סוד כללות המדות העליונות.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואלרא דף כו ע"ג - כו ע"ד נדילוג, צנזאוריני)

כך ה' עמ' עדר-רפ"א)

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר לְפָרֵשׁ מַה שְׁכַתוּב וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים, **הַאִי קָרָא הֵכִי מִפְּעֵי לִיָּהּ פְּסוּק זֶה כֵּךְ הִיָּה רֵאוּי הַיּוֹת כְּתוּב, וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ כִּי לְפִי פִשְׁט הַכְּתוּב שְׁאִמַר וְהַשְּׁבוּתָ הֵינּוּ שְׁמִקוֹדֵם תִּדַּע כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְאַחַר כֵּךְ תִּשְׁבְּנוּ בַתּוֹךְ מִחֻשְׁבְּתְךָ לְעִינֵי בּוֹ, אִם כֵּן הִיָּה רֵאוּי שִׂיאֵמַר וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְהַשְּׁבוּתָ אֶת דְּרוֹשׁ זֶה אֶל לְבָבְךָ, תוּ עוֹד קִשָּׁה וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ מִפְּעֵי לִיָּהּ בְּב' אַחַת כִּי רַק לֵב אֶחָד יֵשׁ לוֹ לְאָדָם, וְלִמָּה כְּתוּב אֶל לְבָבְךָ בְּשִׂיתוּף בִּיתִין.**

ומתוך אֶלָּא אָמַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל אִי אַתָּה בְּעֵי לְמִיקָם עַל דָּא אִם אַתָּה רּוֹצֵה לְעַמּוֹד עַל זֶה וּלְמַנְדַּע פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים וְלִדְעַת אֶת יְחוּד ה', אוֹ וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ רֵאָה וְהַשֵּׁב בְּשִׁכְלְךָ מְהוּ לְבָבְךָ וּכְדִין תִּנְדַּע לִיָּהּ וְאִז תִּדַּע אוֹתוֹ, וּמִפְּרֵשׁ כִּי מַה שְׁכַתוּב לְבָבְךָ בְּלִשׁוֹן רַבִּים הֵינּוּ יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רָע דְּאִתְפְּלִיל דָּא בְּדָא וְאִיהוּ חַד שֶׁהֵם נִכְלָלִים זֶה בְּזֵה וּמִדּוֹרֵם בְּלֵב אֶחָד כְּדִבְרֵי חֲז"ל שֶׁהַיֵּצֵר הַרָע הוּא כְּמוֹ זְבוּב הַשּׁוֹכֵן בְּחִלְלֵי הַלֵּב וְעַמּוֹ הַיֵּצֵר טוֹב, נִמְצָא שֶׁהַלֵּב זֶה הוּא אֲבָר אֶחָד מֵהַרְהָר הַרְהוּרִים טוֹבִים וְרַעִים, לְכֵן כְּשֶׁתְּשׁוּב וְתִרְאָה מְהוּ כֵךְ לְבָבְךָ תִּשְׁפַּח

עבדי, עבדי דלא יתמשך עלייהו ברכאן דלעילא, כמה דאת אמר (שם יא י) ועצר את השמים ולא יהיה מטר, ולא עבדי, דהא שמיא נטלי לון לגרמייהו ברכאן מה דאצטריף, ולא נטלי לאמשכא לתתא, ודאי מומם דאינון חייבין איהו.

תו לו ב'ו', דלא אתפליל ימינא בשמאלא, בגין דלא יתמשכון ברכאן לתתא, לא באל"ף, דהא לא נטלי לאתמשכא לתתאי, מאן גרים דא, בגין דחייבין מפרישין יצר רע מיצר טוב, ומתדבקין ביצר רע. [וכו'].

רבי אבא פתח ואמר, (שם ו ה) ואהבת את יהו"ה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, פהאי גוונא הכא אתרמיז יחודא קדישא, ואזהרה הוא לבר נש ליחדא שמיא קדישא פדקא יאות ברחימו עלאה, בכל לבבך דא ימינא ושמאלא דאקרי יצר טוב ויצר רע, ובכל נפשך דא נפש דוד דאתיהיבת בינייהו, ובכל מאדך לאכללא לון לעילא באתר דלית ביה שעורא, הכא הוא יחודא שלים למרחם ליה לקדשא בריף הוא פדקא יאות.

מתוק מדבש

גוונא כעין אותה הנמינה שאמר רבי אלעזר על והשבות אל לבבך שהיא ענין התכללות המדות חסד וגבורה, ומפרש ואמר כי קבא אתרמיז יחודא קדישא כאן נפסק זה נרמז יחוד הקדוש, כי על ידי שאלם מיוחד את לבבו ונפשו ומאודו לה, הוא גורם ליחד את המדות העליונות ולקשרם ממש באין סוף, ואזהרה הוא דבר נש ליחדא שמיא קדישא פדקא יאות ברחימו עלאה, ואזהרה היא לאדם ליחד את שם הקדוש כראוי צאהזה גדולה, ומפרש מה שכתוב בקב"ל דבבך כלשון רבים, דא ימינא ושמאלא דאקרי יצר טוב ויצר רע הם סוד חסד שנימין וגבורה שזשמאל הנקראים יצר טוב ויצר הרע לפי שזורשם למעלה בחו"ג שהם מתקשרים זה בזה על ידי שהאדם מיוחד את כל לבו לה, כי כשהיצר הרע נכסף תחת היצר טוב על ידי זה נכללים יחד החו"ג שז"ל שמהיה הגבורה שזשמאל נכפפת לחסד שנימין, ומה שכתוב ובכל נפשך, דא נפש דוד דאתיהיבת בינייהו היא המלכות הנקראת נפש דוד הניתנת צין חו"ג שהיא נתקנת להתיחד עם ז"ל על ידי שהאדם מיוחד את כל צחינות נפשו לה, ומה שכתוב ובכל מאדך כלשון מאד הוא הרצה אין שיעור לרצויו רצה לומר דאבבך לון דעינא באתר דלית ביה שעורא שיעורא לכלול את חגמ"ס למעלה בחז"ל נמקום שאין בו שיעור שהוא הכתר הנקרא אין סוף ששם אין הסתר פנים כלל, קבא הוא יחודא שרים למרחם ליה לקדשא בריף הוא פדקא יאות כאן הוא יחוד השלם לאהוב את הקצ"ה כראוי להיות בכל מדה ומדה שהוא מודד לאדם צין מדה טובה צין מדה פורענות, ועל ידי זה הוא גורם יחוד הספירות צנצנתם הראשונה צאהזה.

למעלה ולא עושים, ומפרש עבדי דלא יתמשך עלייהו ברכאן דלעילא הם גורמים בעונותם שלא ימשכו עליהם הברכות של מעלה על ידי שנחסר שפע היחוד מו"ל למלכות, כמה דאת אמר, ועצר את השמים ולא יהיה מטר פירוש שמים היינו ז"ל שהוא מקבל שפע זרכות מלמעלה הוא נעצר מלהשפיע למלכות על ידי עונות התחטוים ולא יהיה שפע מטר לתחטוים, ולא עבדי ועם כל זאת לא עושים פגם למעלה דהא שמיא נטלי לון לגרמייהו ברכאן מה דאצטריף כי השמים שהוא סוד ז"ל לוקמים להם לעצמם מלמעלה הזרכות שהם נריכים לנורף היחוד התמידי דו"ן כדי להחיות העולמות, ולא נטלי לאמשכא לתתא אבל לא נוטלים תוספת שפע כדי להמשיך הברכות למטה כי אין התחטוים ראויים לשפע, נמצא כי ודאי מומם דאינון חייבין איהו ודאי מומם וחסרונם של אלו הרשעים הנקראים בנים סוררים הוא, כי הפגם הוא שלהם ולא למעלה.

תו לו ב'ו' עוד פירוש מה שכתוב שחת ל"ו ב'ו', כי ההשחתה למעלה היא דלא אתפליל שמאלא בימינא (ה"ג הרא"ג) שלא נכללת השמאל בימין, בגין דלא יתמשכון ברכאן לתתא כדי שלא יתמשכו הברכות למטה, וזהו לא באל"ף להורות דהא לא נטלי לאתמשכא לתתאי שלא מקבלים למעלה שפע זרכות כדי להמשיך להתחטוים, מאן גרים דא מי גרם זאת, בגין דחייבין מפרישין יצר רע מיצר טוב לפי שהרשעים מפרישים את היצר הרע מן היצר טוב, ומתדבקין ביצר רע והם מתדבקים ביצר הרע בלי להתייעץ עם היצר טוב, לכן לא נכלל השמאל בימין. [וכו'].

רבי אבא פתח ואמר על הפסוק ואהבת את יהו"ה אלהיך בקב"ל דבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, שפירושו פהאי

שׁוֹפְטִים יוֹם שְׁלִישִׁי

סוד היסורים ותועלתם לאדם

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, פְּתִיב וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוֹמְאָתְכֶם וְגו', בְּטִמְאָם אֶת מִשְׁפְּנֵי אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם, וְהִזְרַתֶּם, פְּהֵאֵי זֶר דְּאִיהוּ זֶר מִכְּלָהוּ, וְלֹא אֶתְחַבֵּר בְּמָה דְלִיתִיהּ דִּילִיהּ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִסְתְּאַבִּין בְּנֵי נֶשֶׁא לְתַתָּא, מִסְּאַבִּין לֹוֹן בְּכֻלָּא, וְהָא אֲתַמַּר, אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְּרוּחַ מִסְּאַבָּא אֲתַעַר, חֲשַׁבְתּוּן זֶר, אֲלֵא רִיחַ מִסְּאַבָּא דְלַתַּתָּא, אֲתַעַר רִיחַ מִסְּאַבָּא אַחְרָא, וְאֲתִיְהִיב לִיהּ רְשׁוּתָא לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא, מְאִי רְשׁוּתָא, רְשׁוּתָא דְקְדוּשָׁה, דְּהָוָה נַחֲתִית וּמְחִי בֵּיהּ, לֹא אֲשַׁתְּכַח וְאֲסַתְּלַק, וּכְדִין אֲתַגְלִיָּיא דִּינָא לְקַבְּלִיהוּן דְּחִיבִין, וְאוּסִיף דִּינָא עַל דִּינָהּ, וּכְדִין תְּרִין רוּחִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּעֵלְמָא, חַד רוּחָא דִּינָא, וְחַד רוּחָא דְּמִסְּאַבָּא.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, אֲצַטְרִיכְנָא הָכָא לְמִימַר מְלָה דְּאוּלִּיפְנָא מְאַבָּא, תָּא חֲזִי, הָכָא יִלְפִינָן מְנַגַע דְּבֵיתָא, דְּכַד רוּחָא מִסְּאַבָּא שְׂרִיא בְּבֵיתָא, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְדַפְּאָה לִיהּ, שְׁדַר נְגַע צְרַעַת בְּבֵיתָא, לְקַטְרָגָא דָּא בְּדָא, וְהָהוּא נְגַע לֹא אַעֲדִי מִבֵּיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּרוּחַ מִסְּאַבָּא אֲסַתְּלַק מֵהָהוּא בֵּיתָא, עַד דִּינְתַצּוֹן בֵּיתָא, אֲבַנִּין וְאַעִין וְכֻלָּא, כְּדִין אֲתַדְּכִי אֲתַרָּא.

מתוק מדבש

רְשׁוּתָא לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא וּנִיתָן לוּ רְשׁוּת לְרַדְתָּ לְעוֹלָם, וְשׁוּאֵל מְאִי רְשׁוּתָא מִי הַנּוֹתָן לוּ רְשׁוּת, וּמְשִׁיב רְשׁוּתָא דְקְדוּשָׁה דְּהָוָה נַחֲתִית וּמְחִי בֵּיהּ רְשׁוּת הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיתָה יוֹרֶדֶת תְּמִיד וּמוֹחָה וּמַעֲכָבֶת אֶת רוּחַ הַטּוֹמְאָה לְשִׁלוּט, עֵתָה לֹא אֲשַׁתְּכַח וְאֲסַתְּלַק אִינְהָ נִמְצָאֵת כִּי נִסְתַּלְקָה מִן הָאָדָם, וְאִין לֶךְ נִתְיַנֵּת רְשׁוּת יוֹתֵר מִזֶּה, כִּי מִיד בְּהַסְתַּלְקוֹת הַקְדוּשָׁה, הַטּוֹמְאָה מְזוּדְמַנֵּת שֵׁם, וּכְדִין אֲתַגְלִיָּיא דִּינָא לְקַבְּלִיהוּן דְּחִיבִין וְאוּסִיף דִּינָא עַל דִּינָהּ וּמוֹסִיף דִּין עַל דִּינוֹ, וּכְדִין תְּרִין רוּחִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּעֵלְמָא וְאוּסִיף דִּין עַל דִּינוֹ, חַד רוּחָא דִּינָא אֶחָד רוּחַ קְדוּשָׁה שֶׁל דִּין, וְחַד רוּחָא דְּמִסְּאַבָּא וְאֶחָד רוּחַ הַטּוֹמְאָה, אֲלֵא שְׁרוּחַ הַקְדוּשָׁה מְגַרֵּשׁ אֶת רוּחַ הַטּוֹמְאָה, כְּדִין נְגַעֵי הַבְּתִים, כְּדַמְפְּרַשׁ וְאוּזִיל. (רמ"ק והרמ"ו ומפרשים)

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, אֲצַטְרִיכְנָא הָכָא לְמִימַר מְלָה דְּאוּלִּיפְנָא מְאַבָּא צְרִיךְ אִנִּי כַּאֲן לּוֹמַר דְּבַר שְׁלַמְדִּיתִי מְאַבִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי, הָכָא יִלְפִינָן מְנַגַע דְּבֵיתָא בָּא וְרָאָה, כִּי כַּאֲן אֲנוּ לוֹמְדִים מְנַגַע הַבֵּית, דְּכַד רוּחָא מִסְּאַבָּא שְׂרִיא בְּבֵיתָא כִּי כְּשִׁרוּחַ הַטּוֹמְאָה שׁוֹרָה בְּבֵית, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְדַפְּאָה לִיהּ וְהַקְבִּיָּה רֹצָה לְטַהַר אֹתוֹ, שְׁדַר נְגַע צְרַעַת בְּבֵיתָא אִז הוּא שׁוֹלַח נְגַע צְרַעַת מִתּוֹקֵף דִּין הַקְשָׁה בְּבֵית, כְּדִי לְגַרֵּשׁ וּלְדַחֵת אֶת רוּחַ הַטּוֹמְאָה מִשֵּׁם, לְקַטְרָגָא דָּא בְּדָא כְּדִי שִׁיקְטְרָגוּ וּיִתְקוּטְטוּ זֶה עִם זֶה, וְהָהוּא נְגַע לֹא אַעֲדִי מִבֵּיתָא וּנְגַע הָהוּא אִינוּ מִסְתַּלַּק מִן הַבֵּית, וְאַף עַל פִּי שְׁרוּחַ הַטּוֹמְאָה כִּבְר נִסְתַּלַּק מִן הַבֵּית, עַל יַדִּי שֶׁהִנְגַע נִתְגַּבֵּר עַל רוּחַ הַטּוֹמְאָה וְדַחֲאוּ מִלְּפָנָיו, עִם כָּל זֶה הִנְגַע אִינוּ מִסְתַּלַּק עַד דִּינְתַצּוֹן בֵּיתָא אֲבַנִּין וְאַעִין וְכֻלָּא עַד שִׁיתַצּוּ וְיִהְיֶה אֶת כָּל הַבֵּית וְאֲבַנִּיו וְעַצְמוֹ וְכָל מָה שֶׁשִּׁיךְ אֶל הַבֵּית, כְּדִין אֲתַדְּכִי אֲתַרָּא וְרַק אִז נִטְהַר אֹתוֹ הַמְּקוֹם. (כַּמְצוּרָה כָּל זֶה לְעִיל צוֹהַר פְּרַשְׁתָּ מְזוּרֵעַ צְנִיאֹרִינוּ עִמָּה תַלְדֵּה)

"מאמר סוד היסורים ותועלתם לאדם" ומבואר בו כי הקב"ה מצוה לישראל להתרחק מכל טומאה, כי אמרו חז"ל שהמטמא עצמו מלמטה מטמאים אותו מלמעלה, לפי שעבירה גוררת עבירה, ומסתלקת ממנו הקדושה ומיד הטומאה יורדת לשרות עליו. ומבאר שסוד הדבר הוא: כי כשאדם חוטא וממשיך על עצמו רוח טומאה, הנה הקב"ה מעורר דין קדוש מלמעלה לקטרן ולדחות את רוח הטומאה ממנו, וזה הדין הוא היסורים הבאים על האדם, ואם נותן לב ושב בתשובה אז היסורים בדלים ממנו. והוא כדוגמת בתי האומות שהיו טמאים ועורר הקב"ה נגע צרעת לקטרן בהם ולדחות את טומאתם. ומסיק בשבח הצדיקים שמתנהגים בקדושה תמיד, ורוח טהרה שורה עליהם.

(מקור המאמר צוהר פרשת מְזוּרֵעַ דף נה ע"ב-ב, צְנִיאֹרִינוּ כַּךְ י' עמ' תרל"א-תרל"ד)

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, פְּתִיב וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוֹמְאָתְכֶם וְלֹא יָמוּתוּ בְּטוֹמְאָתְכֶם אֶת מִשְׁפְּנֵי אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם וּמְפַרֵּשׁ מָה שְׁכַתּוּב וְהִזְרַתֶּם הוֹקְשָׁה לוּ כִּי הִיָּה לוּ לּוֹמַר וְהַבְּדִלְתֶּם אוֹ וְהַפְּרַשְׁתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוֹמְאָתְכֶם, כְּמוֹ בְּשֶׁאֵר פְּסוּקִים, וְלָמָּה אָמַר בְּלִשׁוֹן וְהִזְרַתֶּם, אֲלֵא פִירוּשׁוֹ פְּהֵאֵי זֶר דְּאִיהוּ זֶר מִכְּלָהוּ כְּמוֹ זֶר הַזֶּה שֶׁהוּא זֶר וּמוֹבְדֵל מִכָּל שֶׁאֵר הָעַם, וְלֹא אֶתְחַבֵּר בְּמָה דְלִיתִיהּ דִּילִיהּ דִּינָא וְאִינוּ מִתְחַבֵּר בְּמִי שֶׁאִינוּ שְׁלוּ מִמִּדְיַתּוֹ וּמִקּוּמוֹ, כִּי הִיָּה יִשְׂרָאֵל זָרִים אֶל הַטּוֹמְאָה לְגַמְרִי, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם שִׁיכּוֹת עִמָּה כָּלֵל.

וּמְפַרֵּשׁ דְּבָרָיו וְאָמַר וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִסְתְּאַבִּין בְּנֵי נֶשֶׁא לְתַתָּא בָּא וְרָאָה בְּשַׁעָה שְׁבִנֵי אָדָם מִטְמָאִים עִצְמָם מֵעַט לְמַטָּה אֲפִילוּ בְּדַבְרֵי קִטְוֹן, אִז כִּבְר מִסְּאַבִּין לֹוֹן בְּכֻלָּא מִטְמָאִים אוֹתָם בְּכָל דְּבַר, אֲפִילוּ בְּמָה שֶׁאִינוּ רֹצָה, כִּי שְׁכַר עֵבִירָה עֵבִירָה, וְעֵבִירָה גּוֹרֶרֶת עֵבִירָה, וְהָא אֲתַמַּר וְכִבְר לְמַדְנֵנוּ זֶה (נִמְס' יוֹמָל דף לט ע"ב), אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְּרוּחַ מִסְּאַבָּא אֲתַעַר אֲבָל בְּשַׁעָה שְׁרוּחַ הַטּוֹמְאָה מִתְעוֹרֵר לְמַטָּה, (אֵלוּ הַמְּלוֹת חֲשַׁבְתּוּן זֶר אֲלֵא רִיחַ מִסְּאַבָּא דְלַתַּתָּא אֲתַעַר רִיחַ מִסְּאַבָּא אַחְרָא לְג' הַרְמ"ק), וְאֲתִיְהִיב לִיהּ

בְּהַאי גְּוֹנָא, מֵאן דְּאֶסְתָּאב וְאֶתְעַר רוּחַ מְסֻאָבָא וְשָׂרִי עֲלוּי, כַּד בְּעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּא עֲלֵמָא, אֶתְעַר רוּחַ דִּינָא תְּקִיפָא, וְאֶשְׁתַּכַּח בְּעֲלֵמָא, וְשָׂרִי עַל הַהוּא רוּחַ מְסֻאָבָא, וּמְקַטְרְגִי דָא בְּדָא, עַד דִּיתְעַבְרַ מְעֲלֵמָא, וְהַהוּא רוּחַ דִּינָא תְּקִיפָא לָא אֶסְתַּלַּק מֵאַתְרֵיהּ, עַד דִּינִתְזַן אֶתְר שְׂיִיפִין וְגִרְמִין וְכֻלָּא, כַּדִּין אֶתְדַכֵּי עֲלֵמָא, וְאֶתְעַבְרוּ מִנֵּיהּ רוּחִין מְסֻאָבִין, וְעֲלֵמָא אֶשְׁתַּכַּח בְּדַכּוּ.

וְעַל דָּא תְּנִינן, אֶתָּא לְאֶסְתָּאבָא, מְסֻאָבִין לִיה וְדָאי, וְוִי לִיה לְבַר נֶשׁ כַּד שָׂרִי עֲלִיה רוּחַ מְסֻאָבָא, וְאֶשְׁתַּכַּח בֵּיה בְּעֲלֵמָא, דְּוֹדָאי לִינְדַע דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְבַעְרָא לִיה מִן עֲלֵמָא.

זְפֵאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, דְּכֻלְהוּ קְדִישִׁין, וְאֶשְׁתַּכַּחוּ בְּקְדוּשָׁה קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְשָׂרִי עֲלֵיהוּ רוּחַ קְדִישָׁא, בְּהַאי עֲלֵמָא וּבְעֲלֵמָא דָּאֲתִי.

מתוק מדבש

וְעַל דָּא תְּנִינן ועל זה למדנו, אֶתָּא לְאֶסְתָּאבָא מְסֻאָבִין לִיה וְדָאי מִי שְׂבַא לְטַמָּא עֲצֻמו, מְטַמְאִים אוֹתוֹ וְדָאי, עַל יְדֵי שְׂוֹלְחִים עֲלוּי נִגַע לְטַמָּא וְלִיסְרו, וְוִי לִיה לְבַר נֶשׁ כַּד שָׂרִי עֲלִיה רוּחַ מְסֻאָבָא אוֹי לוֹ לְאָדָם כְּשֵׁרוּחַ הַטּוֹמָאָה שׁוֹרָה עֲלוּי, וְאֶשְׁתַּכַּח בֵּיה בְּעֲלֵמָא וְנִמְצָא עִמּוּ בְּעוֹלָם, דְּוֹדָאי לִינְדַע דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְבַעְרָא לִיה מִן עֲלֵמָא כִּי וְדָאי יָדַע שֶׁהַקְּב"ה רוּחַ לְבַעַר אֶת רוּחַ הַטּוֹמָאָה מִן הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַיְסוּרִים, אִם לֹא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה בְּהַקְדָּם.

זְפֵאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא דְּכֻלְהוּ קְדִישִׁין אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִּיקִים שְׂכוֹלָם הֵם קְדוּשִׁים, כְּלוּמַר שְׂמִתְנַהֲגִים בְּקְדוּשָׁה מְנַעֲוִרֵיהֶם, וְאֶשְׁתַּכַּחוּ בְּקְדוּשָׁה קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא וְנִמְצָאִים בְּקְדוּשָׁה לְפָנֵי מֶלֶךְ הַקְּדוּשָׁה, כִּי תָמִיד מוֹסִיפִים לְהִתְקַדֵּשׁ לְפָנֵי הַקְּב"ה, לְכֹן וְשָׂרִי עֲלֵיהוּ רוּחַ קְדִישָׁא בְּהַאי עֲלֵמָא וּבְעֲלֵמָא דָּאֲתִי שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ קְדוּשָׁה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, כְּלוּמַר הֵם הִיפְךְ הַרְשָׁעִים שְׂמִטְמָאִים אֶת עֲצָמָם.

בְּהַאי גְּוֹנָא כַּעֲיִן זֶה הוּא בְּגוֹף הָאָדָם מִמַּשׁ, מֵאן דְּאֶסְתָּאב וְאֶתְעַר רוּחַ מְסֻאָבָא וְשָׂרִי עֲלוּי מִי שְׂנִטְמָא וְעוֹרֵר אֶת רוּחַ הַטּוֹמָאָה וְשׁוֹרָה עֲלוּי, כְּלוּמַר שֶׁהַמְשִׁיךְ עֲלוּי רוּחַ הַטּוֹמָאָה בְּעוֹנוֹתָיו, כַּד בְּעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּא עֲלֵמָא כְּשֶׁהַקְּב"ה רוּחַ לְטַהַר אֶת הָעוֹלָם, כְּלוּמַר אֶת גּוֹף הָאָדָם שֶׁהוּא כְּעוֹלָם קֶטַן שְׂנִטְמָא בְּעוֹנוֹתָיו, אֶתְעַר רוּחַ דִּינָא תְּקִיפָא וְאֶשְׁתַּכַּח בְּעֲלֵמָא הוּא מְעוֹרֵר עַל הָאָדָם רוּחַ דִּין חֹזֵק, וְנִמְצָא בְּעוֹלָם כַּדִּי לִיִּסֵּר אוֹתוֹ בִּיְסוּרִים כַּדִּי עוֹנוֹתָיו, וְשָׂרִי עַל הַהוּא רוּחַ מְסֻאָבָא וְשׁוֹרָה עַל אוֹתוֹ רוּחַ הַטּוֹמָאָה שְׂבָאָדָם, וּמְקַטְרְגִי דָּא בְּדָא וּמְקַטְרְגִים וּמְתַקוּטְטִים זֶה עִם זֶה, עַד דִּיתְעַבְרַ מְעֲלֵמָא עַד שִׁיִּסְתַּלַּק רוּחַ הַטּוֹמָאָה מִן הָעוֹלָם, וְהַהוּא רוּחַ דִּינָא תְּקִיפָא לָא אֶסְתַּלַּק מֵאַתְרֵיהּ וְרוּחַ הַדִּין הַקָּשָׁה אֵינּוּ מְסַתַּלַּק מִמְקוֹמוֹ מִן הָאָדָם, עַד דִּינִתְזַן אֶתְר שְׂיִיפִין וְגִרְמִין וְכֻלָּא עַד שִׁיּוֹתֵץ וִיהִרַס אֶת מְקוֹם הָאֲבָרִים וְהַעֲצָמוֹת שֶׁל כָּל גּוֹף הָאָדָם, כַּדִּין אֶתְדַכֵּי עֲלֵמָא אִזְ נִטְהַר גּוֹף הָאָדָם שֶׁהוּא כַּעֲיִן עוֹלָם קֶטַן, וְאֶתְעַבְרוּ מִנֵּיהּ רוּחִין מְסֻאָבִין וּמְסַתַּלְקִים מִמֶּנּוּ רוּחוֹת הַטְּמָאִים, וְעֲלֵמָא אֶשְׁתַּכַּח בְּדַכּוּ וְאִזְ הָעוֹלָם נִמְצָא בְּטַהֲרָה.

שופטים יום רביעי

סדר תיקון התפלה הראוי

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִזְקִיָּה הָיוּ אֲזָלִי, לְמַחְמֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּקַפּוּטְקִיָּא, אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, הַאִי דְאִמְרִינָן לְעוֹלָם יִסְדֵּר בַּר נֶשׁ שְׁבַחָא דְמַרְיָה וּלְבַתָּר יִצְלִי צְלוֹתֶיהָ, הַאִי מֵאֵן דְּלַבִּיָּה טָרִיד וּבְעֵי לְצַלָּאָה צְלוֹתֶיהָ, וְאִיהוּ בְּעָקוּ וְלֹא יָכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא דְמַרְיָה פְּדָקָא יָאוּת, מֵאִי הוּא.

אָמַר לִיָּה אָף עַל גַּב דְּלָא יָכִיל לְכוּנָא לְבָא וּרְעוּתָא, סְדוּרָא וְשְׁבַחָא דְמַרְיָה אִמְאֵי גֵרַע, אֲלֵא יִסְדֵּר שְׁבַחִיהָ דְמַאֲרִיָּה אָף עַל גַּב דְּלָא יָכִיל לְכוּנָא, וְיִצְלִי צְלוֹתֶיהָ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים י א) תִּפְלָה לְדוֹד שְׁמֵעָה יְהוָה צְדָק הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי, שְׁמֵעָה יְהוָה צְדָק בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ סְדוּרָא דְשְׁבַחָא דְמַרְיָה, וּלְבַתָּר הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תִּפְלָתִי, מֵאֵן דְּיָכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא דְמַרְיָה וְלֹא עָבִיד, עַלִּיהָ כְּתִיב (ישעיה א טו) גַּם כִּי תִרְבוּ תִּפְלָה אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ יְדִיכֶם וְגו'.

כְּתִיב (שמות כט לט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים, תִּפְלוֹת בְּנֶגֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם, תָּא חֲזִי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָא אֲתַעַר הַכִּי נְמִי לְעִילָא, וּבְאַתְעָרוּתָא דְלְעִילָא הַכִּי נְמִי לְעִילָא מְגִיָּה, עַד דְּמִטִּי אֲתַעָרוּתָא לְאַתָּר דְּבַעֲיָא בּוּצִינָא לְאַדְלָקָא וְאַדְלִיק, וּבְאַתְעָרוּתָא דְתַנָּא דְלִתְתָא

מתוק מדבש

אֲלֵא יִסְדֵּר שְׁבַחִיהָ דְמַאֲרִיָּה אָף עַל גַּב דְּלָא יָכִיל לְכוּנָא לְבִיָּה (ה"ג הרמ"ק) אלא יסדר שבחו של מקום אף על פי שאינו יכול לכיין את לבו, ויִצְלִי צְלוֹתֶיהָ וְאַחַר כֵּן יִתְפַּלֵּל תִּפְלוֹתוֹ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, תִּפְלָה לְדוֹד שְׁמֵעָה יְהוָה צְדָק הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי וּמִפְרֵשׁ שְׁמֵעָה יְהוָה צְדָק בְּקַדְמִיתָא בְּתַחֲלִילָה הִיָּה דוֹד מִשְׁבַּח אֶת הַקַּב"ה עַל צְדָקוֹתָיו שַׁעֲשֶׂה עִמוֹ, בְּגִין דְּאִיהוּ סְדוּרָא דְשְׁבַחָא דְמַרְיָה לְפִי שְׁהוּא סִדוּר שְׁבַח קוּנּוֹ, וּלְבַתָּר וְאַחַר כֵּן אָמַר דוֹד הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תִּפְלָתִי בְּשַׁאֲלַת וּבִקְשַׁת צָרְכִי, וְאָמַר מֵאֵן דְּיָכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא דְמַרְיָה וְלֹא עָבִיד מִי שִׁיכּוֹל לְסִדֵּר שְׁבַחוֹ שֶׁל מְקוֹם וְאִינוּ עוֹשֶׂה עֲלֶיהָ כְּתִיב גַּם כִּי תִרְבוּ תִּפְלָה לְבַקֵּשׁ צָרְכֵיכֶם אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ (ה"ג הרמ"ק) לֹא תִתְקַבַּל תִּפְלַתְכֶם.

וְאָמַר עוֹד צַעֲנִין תִּיקוֹן הַתִּפְלָה בְּתִיב אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים וְאָמַר מו"ל כִּי תִּפְלוֹת בְּנֶגֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם אִס כֵּן כָּל מַה שְׁנַעֲשֶׂה צְהַקְרַצַּת הַקְּרַצְנוֹת, נַעֲשֶׂה עִתָּה עַל יְדֵי תִּפְלַתְךָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִפְרֵשׁ וְאָמַר תָּא חֲזִי בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָא צָא וְכֹלָה כִּי צְהַמְעוֹרְרוֹת שֶׁל צְנִי יִשְׂרָאֵל לְמַטֵּה הַמַּעֲלִים מִיִּין נּוֹקְצִין מַעֲלֵס הַעֲשִׂיהָ עַל יְדֵי הַקְּרַצַּת הַקְּרַצְנוֹת אִו עַל יְדֵי הַתִּפְלוֹת, אֲתַעַר הַכִּי נְמִי לְעִילָא מְתַעוֹרֵר גַּם כֵּן סוּד עֲלִיית הַמִּיִן נּוֹקְצִין לְמַעֲלָה צַעֲלוֹס הַיִּצִירָה, וּבְאַתְעָרוּתָא דְעִילָא הַכִּי נְמִי לְעִילָא מְגִיָּה וְצְהַמְעוֹרְרוֹת עֲלִיית הַמִּיִן נּוֹקְצִין צַעֲלוֹס הַיִּצִירָה מְתַעוֹרֵר עֲלִיית הַמִּיִן נּוֹקְצִין גַּם לְמַעֲלָה מִמֶּנּוּ צַעֲלוֹס הַצִּירָה, עַד דְּמִטִּי אֲתַעָרוּתָא לְאַתָּר דְּבַעֲיָא בּוּצִינָא לְאַדְלָקָא וְאַדְלִיק עַד שְׁמַנְעַת הַהַמְעוֹרְרוֹת שֶׁל עֲלִיית הַמִּיִן נּוֹקְצִין לְמַקּוֹם שְׁרִיךְ לְהַדְלִיק אִתָּה הֵנֶר דְּהִיִּינוּ לְמַלְכוּת דְּאִנְלִילוֹת וְעַל יְדֵי זֶה הִיא נִלְקַחַת וּמֵאִירָה, וְאָמַר כִּי וּבְאַתְעָרוּתָא דְתַנָּא דְלִתְתָא אֲדִיק בּוּצִינָא לְעִילָא שְׁצְהַמְעוֹרְרוֹת עֲלִיית הַעֲשִׂיהָ הַעוֹלָה מִהַקְּרַצְנוֹת שֶׁהַקְּרַצְנוֹת לְמַטֵּה, אִו עַל יְדֵי הַצִּל הַפָּה הַעוֹלָה מִתִּפְלַתְךָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, נִלְקַחַת וּמֵאִירָה הֵנֶר לְמַעֲלָה דְּהִיִּינוּ מִלְּכוּת

"מאמר סדר תיקון התפלה הראוי" ומבואר בו כי צריך האדם לסדר את שבחו של הקב"ה ואחר כך יתפלל ויבקש בקשתו, והגם שאין דעתו מיושבת כל כך לכיין בבקשת שאלתו, הנה עם כל זה אם יכול ראוי לו שיקדים לסדר את שבח הקב"ה תחילה, ובוהו תכון תפלתו כראוי. ומבאר עוד כי כל מה שהיה נעשה בזמן המקדש על ידי הקרבנות נעשה עתה על ידי התפלות, ומפרש על דרך הפנימיות את סדר התעוררות המדות והמשכת השפע, והעולה מזה הוא כי על ידי התעוררות ותשוקת התחתונים מעוררים את המדות העליונים להשפיע.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויחי דף רמג ע"ג - רמז ע"א, צנאונו כרך 7 עמ' תשט-תשצ)

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִזְקִיָּה הָיוּ אֲזָלִי לְמַחְמֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּקַפּוּטְקִיָּא אִלוּ הִבֵּי חֲבֵרִים הָיוּ הוֹלְכִים לְרֹאוֹת אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁהָיָה בְּקַפּוּטְקִיָּא, וְלִפִּי שְׁבַחוֹ הַעֲנִין פִּירֵשׁ רַבִּי יוֹסֵי אֶת הַפְּסוּקָה יְהִי דֵן נֶחֱשׁ עֲלֵי דְרִךְ, לִכֵּן מְבִיא עוֹבְדָא זו כֵּן, וְאָמַר כִּי בְּאַמְצַע הַלּוֹכִים אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה שֶׁאֵל מְרַבִּי יוֹסֵי הַאִי דְאִמְרִינָן לְעוֹלָם יִסְדֵּר בַּר נֶשׁ שְׁבַחָא דְמַרְיָה וּלְבַתָּר יִצְלִי צְלוֹתֶיהָ מַה שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים לְעוֹלָם יִסְדֵּר הָאָדָם שְׁבַחוֹ שֶׁל מְקוֹם הִיִּינוּ בְּשִׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת וְאַחַר כֵּן יִתְפַּלֵּל וּיְבַקֵּשׁ צָרְכֵי, הַאִי מֵאֵן דְּלַבִּיָּה טָרִיד וּבְעֵי לְצַלָּאָה צְלוֹתֶיהָ אֲנִי שׁוֹאֵל מִי שֶׁלְבוּ טְרוֹד וְרוּצָה לְהַתְפַּלֵּל תִּפְלוֹתוֹ לְהַקְּב"ה שִׁיִּצְלִיָּהוּ מִצְרָתוֹ, וְאִיהוּ בְּעָקוּ וְלֹא יָכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא דְמַרְיָה פְּדָקָא יָאוּת וְהוּא בְּרוּחַק וְצַעַר וְאִינוּ יָכוֹל לְסִדֵּר שְׁבַחוֹ שֶׁל מְקוֹם כְּרָאוּי, שֶׁהוּא צָרִיךְ כּוֹנֵה גְדוּלָה וְלָבו טְרוֹד עַד שְׁאִינוּ יָכוֹל לְסִדֵּר הַשְּׁבַח כְּהוּגֵן, מֵאִי הוּא כִּיִּין שְׁאִינוּ יָכוֹל לְכוּיִן אֶת לְבוֹ טוֹב הוּא שִׁיתְפַּלֵּל בְּלִי שְׁבַח, אוּ שִׁיִּסְדֵּר שְׁבַחוֹ שֶׁל מְקוֹם גַּם אִם לְבו טְרוֹד דְּהִיִּינוּ בְּלֹא כּוֹנֵה.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִזְקִיָּה, אָף עַל גַּב דְּלָא יָכִיל לְכוּנָא לְבָא וּרְעוּתָא אָף עַל פִּי שְׁאִינוּ יָכוֹל לְכוּיִן לְבו וּרְצוּנוֹ, סְדוּרָא וְשְׁבַחָא דְמַרְיָה אִמְאֵי גֵרַע סְדוּרוֹ שֶׁל מְקוֹם לְמַה יְגַרַע,

אֲדַלִּיק בּוֹצִינָא לְעִילָא, וְכַד הָאֵי אֲדַלִּיק, כְּלָהוּ בּוֹצִינִין אַחֲרֵנִין דְּלִקִין, וּמִתְבְּרָכָאן מַנִּיה פְּלָהוּ עַלְמִין,
אֲשֶׁתְּכַח דְּאֲתַעְרוּתָא דְקַרְבְּנָא תְּקוּנָא דְעַלְמָא, וּבְרָכָאן דְעַלְמִין כְּלָהוּ.

הָא כִּיצַד, שְׂאָרֵי תְּנַנָּא לְסַלְקָא, אֵינּוּן דִּיּוֹקְנִין קְדִישִׁין דְּמַמְנָן עַל עַלְמָא אֲתַתְּקִנָן לְאֲתַעְרָא, וּמִתְעַרִין לְדַרְגִין
בְּכִסּוּפָא דְלְעִילָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים קד כא) הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לְטָרֵף וְגו', אֵלִין מִתְעַרִין לְדַרְגִין
עַלְאִין דְעַלְיָהוּ, עַד דְּמַטִּי אֲתַעְרוּתָא, עַד דְּבַעֵי מַלְכָא לְאֲתַחְבְּרָא בְּמַטְרוּנִיתָא.

וּבְכִסּוּפָא דְלִתְתָא, נְבַעִין מִיִּין תַּתְּאִין לְקַבְּלָא מִיִּין עַלְאִין, דְּהָא לָא נְבַעִין מִיִּין עַלְאִין, אֵלָא בְּאֲתַעְרוּתָא
דְכִסּוּפָא דְלִתְתָא, וּכְדִין תִּיאוּבְתָא אֲתַדְבַק, וְנְבַעִין מִיִּין תַּתְּאִין לְקַבְּלָא מִיִּין עַלְאִין, וְעַלְמִין
מִתְבְּרָכָאן, וּבּוֹצִינִין כְּלָהוּ דְלִקִין, וְעַלְאִין וְתַתְּאִין מִשְׁתַּפְּחִי בְּבְרָכָאן.

מתוק מדבש

אֲתַעְרוּתָא עַד שְׂמַגַּעַת הַתַּעֲוֵרוֹת שֶׁל עֲלִיית הַמִּיִּין נוֹקְצִין לַמַּלְכוּת
דְּאֲלִילוּת, עַד דְּבַעֵי מַלְכָא לְאֲתַחְבְּרָא בְּמַטְרוּנִיתָא עַד שְׁעַל
יְדֵי עֲלִיית הַמִּיִּין נוֹקְצִין נִתְעוֹרַר הַמֶּלֶךְ ז"ה שֶׁהוּא ז"ל וְרוּחָה
לְהַתְחַזֵּר וּלְהַתִּיחַד עִם הַמַּלְכָה שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת.

וְאָמַר כִּי וּבְכִסּוּפָא דְלִתְתָא נְבַעִין מִיִּין תַּתְּאִין לְקַבְּלָא מִיִּין
עַלְאִין עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁל צְנִי יִשְׂרָאֵל הַתַּחֲמוּנִים צְקִיּוֹס
הַמְּנוּת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים נּוֹצֵעִים וְעוֹלִים מִיַּם הַתַּחֲמוּנִים שֶׁהֵם הַמִּיִּין
נוֹקְצִין כִּנְגַד מִיַּם הָעֲלִיוּנִים שֶׁהֵם הַמִּיִּין דּוֹכְרִין, דְּהָא לָא נְבַעִין
מִיִּין עַלְאִין אֵלָּא בְּאֲתַעְרוּתָא דְכִסּוּפָא דְלִתְתָא כִּי לֹא נּוֹצֵעִים
וְיורִדִים מִיַּם הָעֲלִיוּנִים דְהֵיִינוּ הַמִּיִּין דּוֹכְרִין אֲלָא צִהַתַּעֲוֵרוֹת שֶׁל
תְּשׁוּבָה הַתַּחֲמוּנִים הַמַּעֲלִין מִיִּין נוֹקְצִין, וּכְדִין תִּיאוּבְתָא אֲתַדְבַק
וְאִזּוּ הַתְּשׁוּבָה שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מַטָּה מִתְדַבְּקוֹת וְגוֹרְמוֹת יַחַד עֲלִיוֹן,
וְנְבַעִין מִיִּין תַּתְּאִין לְקַבְּלָא מִיִּין עַלְאִין וְנוֹצֵעִים וְעוֹלִים מִיַּם
הַתַּחֲמוּנִים שֶׁהֵם הַמִּיִּין נוֹקְצִין כִּנְגַד מִיַּם הָעֲלִיוּנִים שֶׁהֵם הַמִּיִּין
דּוֹכְרִין, וְעַלְמִין מִתְבְּרָכָאן וְהַעֲלִימוֹת מִתְבְּרָכִים, וּבּוֹצִינִין כְּלָהוּ
דְלִקִין וְכַל הַנְּרוֹת שֶׁהֵם הַסְּפִירוֹת דּוֹלְקוֹת וּמְאִירוֹת, וְעַלְאִין
וְתַתְּאִין מִשְׁתַּפְּחִי בְּבְרָכָאן וְאִזּוּ הָעֲלִיוּנִים וְהַתַּחֲמוּנִים נִמְלָאִים
מִלְאִים צְרָכוֹת.

דְּאֲלִילוּת, וְכַד הָאֵי אֲדַלִּיק כְּלָהוּ בּוֹצִינִין אַחֲרֵנִין דְּלִקִין וְכַסְנַר
הַזֶּה שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת נִדְלַקַת וּמְאִירָה עַל יְדֵי הַאֲרָה שֶׁקְצִלָה עַל יְדֵי
עֲלִיית הַמִּיִּין נוֹקְצִין, אִזּוּ כַל הַנְּרוֹת הַאֲחֵרִים שֶׁהֵם הו"ק דו"א כּוֹלֵם
נִדְלָקִים וּמְאִירִים מִהַאֲרָה שֶׁמְקַצֵּלִים, וּמִתְבְּרָכָאן מַנִּיה כְּלָהוּ
עַלְמִין וּמִתְבְּרָכִים מִהַמַּלְכוּת כַּל עוֹלְמוֹת צ"ע, אֲשֶׁתְּכַח
דְּאֲתַעְרוּתָא דְקַרְבְּנָא תְּקוּנָא דְעַלְמָא וּבְרָכָאן דְעַלְמִין כְּלָהוּ
נִמְלָא שֶׁהַתַּעֲוֵרוֹת שֶׁל עֲלִיית הַמִּיִּין נוֹקְצִין שֶׁל הַקְּרִצָה הַקְּרִצָנוֹת
הוּא תִיקוֹן הָעוֹלָם וְהַמַּשְׁכוֹת הַצְּרָכוֹת לְכַל הָעוֹלְמוֹת.

וּמַפְרַשׁ עוֹד וְאָמַר הָא כִּיצַד אִין נַעֲשֵׂה עֲלִיית הַמִּיִּין נוֹקְצִין שֶׁל
הַקְּרִצָנוֹת, וְאָמַר שְׂאָרֵי תְּנַנָּא לְסַלְקָא כְּשֶׁמִּתְחִיל הַתַּעֲוֵרוֹת
עֲלִיית הַמִּיִּין נוֹקְצִין מַעֲשֵׂן הַקְּרִצָנוֹת לְעוֹלָת, אֵינּוּן דִּיּוֹקְנִין קְדִישִׁין
דְּמַמְנָן עַל עַלְמָא אֲתַתְּקִנָן לְאֲתַעְרָא אִזּוּ אֲוֹתֵס לִוְרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת
דְהֵיִינוּ הַמַּלְאָכִים הַמְּמוּנִים עַל עוֹלָם הַעֲשִׂיָה מִתְתַּקְּנִים לְהַתְעוֹרַר
לְהַעֲלוֹת מִיִּין נוֹקְצִין, וּמִתְעַרִין לְדַרְגִין בְּכִסּוּפָא דְעַלְמָא וּמַעֲוֵרוֹתִים
אֵת הַמַּדְרָגוֹת שֶׁלְמַעֲלָה מִהֵם שֶׁצְעוֹלָם הַיְעִירָה צִהַתְּשׁוּבָה עֲלִיוֹנָה כְּדִי
לְקַבֵּל אֵת שִׁפְעַת מוֹנֵס, כְּמָה דְאֵת אָמַר, הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים
לְטָרֵף וְלַצֶּקֶשׁ מִאֲ"ל אֲכַלֵּם, דְהֵיִינוּ שִׁפְעַת מוֹזוֹן הַרְאִוִי לְהֵם, אֵלִין
מִתְעַרִין לְדַרְגִין עַלְאִין דְעַלְיָהוּ וְאַחַר כֵּן אֲלוּ מִלְאֲכֵי הַיְעִירָה
מַעֲוֵרוֹתִים לְמַדְרָגוֹת הָעֲלִיוּנוֹת שֶׁעֲלִיהֶם שֶׁצְעוֹלָם הַצְּרִיאָה, עַד דְּמַטִּי

שׁוּפְטִים יוֹם חֲמִישִׁי

חובת הזהירות מכל חטא

פְּתַח וְאָמַר (תהלים נא ה) **פִּי פִשְׁעֵי אָנִי אָדַע וְחַטָּאתִי נִגְדִי תָמִיד, כִּמָּה אֵית לֹוֹן לִבִּי נֶשְׂא לְאִסְתְּמָרָא מְחֻבְיָהּוּ מְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא לְבַתֵּר דְּחֶטָּא בְּר נֶשׂ רְשִׁים הוּא חֻבְיָהּ לְעִילָא, וְלֹא אֲתַמְחַק בְּר בְּתוֹקְפָא דְתִיּוּבְתָא סְגִיָא, כִּמָּה דָּאֲתָ אָמַר** (ירמיה ב כב) **פִּי אִם תִּכְבְּסִי בְּנִתָּר וְתִרְבִּי לָךְ בּוֹרִית נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנַי, תָּא חֲזִי פִיּוֹן דְּחָב בְּר נֶשׂ קַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמָנָא חֲדָא עֶבִיד רְשִׁימוּ, וְכַד חָב בִּיה זְמָנָא תִנְיִינָא אֲתַתְקַף הוּא רְשִׁימוּ יִתִּיר, חָב בִּיה זְמָנָא תְּלִיתָאֵה אֲתַפְּשֵׁט הוּא פְתָמָא מְסֻטְרָא דָא לְסֻטְרָא דָא, כְּדִין פְּתִיב נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנַי.**

תָּא חֲזִי דוֹד מְלָפָא פִיּוֹן דְּחָב קַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֶסְקָא דְבַת שְׁבַע, חָשִׁיב דְּהוּא חוֹבָא אֲתַרְשִׁים עֲלֵיהָ לְעֲלָמִין, מָה פְּתִיב (ש"ב יב יג) **גַּם יְהוָה הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת, אַעֲבֹר הוּא רְשִׁימוּ מְקַמֵּיהָ. אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא, וְהָא תִנְיִנָן דְּבַת שְׁבַע דִּילֵיהָ דְדוֹד מְלָפָא הוּת מִן יוֹמָא דְאֲתַבְּרִי עֲלָמָא, אֲמַאי יְהִבָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוּרִיָּה הַחֲתִי מִן קְדַמַּת דְּנָא, אָמַר לִיה הֲכִי אוּרְחוּי דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָף עַל גַּב דְּאֲתַתָּא אֲזַמְיָנָא לִיה לְבַר נֶשׂ לְמַהוּי דִּילֵיהָ, אֲקַדִּים אַחְרָא וְנָסִיב לָהּ, עַד דְּמָטָא זְמַנִּיהָ דְּהָאִי,**

מתוק מדבש

בִּיה זְמָנָא תִנְיִינָא אֲתַתְקַף הוּא רְשִׁימוּ יִתִּיר וְכַשְׁחֻטָא פַעַם ב' נִתְחַזַּק אוֹתוּ הַרוּשִׁם יוֹתֵר שְׁפוּגָם גַּם בְּשׁוּרֵשׁ הַרוּחַ, חָב בִּיה זְמָנָא תְּלִיתָאֵה אֲתַפְּשֵׁט הוּא פְתָמָא מְסֻטְרָא דָא לְסֻטְרָא דָא אִם חֻטָא פַעַם ג' שְׁפָגָם גַּם בְּנִשְׁמַתּוּ אִז מִתְפַּשֵׁט אוֹתוּ הַכְתָּם מִצַּד רוּחוּ לְצַד נִשְׁמַתּוּ, כְּדִין פְּתִיב נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנַי אִז נִשְׁלַם הַפְּגָם וְהַכְתָּם לְפָנַי הַקְּבִיָּה. (רל"ג וּמְפַרְשֵׁי)

תָּא חֲזִי דוֹד מְלָפָא פִיּוֹן דְּחָב קַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֶסְקָא דְבַת שְׁבַע בא וראה דוד המלך כיון שחטא לפני הקב"ה במעשה של בת שבע, חָשִׁיב דְּהוּא חוֹבָא אֲתַרְשִׁים עֲלֵיהָ לְעֲלָמִין חָשִׁב שׁוּהָ הַעוֹן נִרְשָׁם עֲלֵיו לְעוֹלָם, אֲבַל מִיד שֶׁב בְּתוּבָהּ וְהַתּוֹדָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיֹּאמֶר דוֹד אֵל נָתַן חֲטָאתִי לָהּ, מָה פְּתִיב וַיֹּאמֶר נָתַן אֵל דוֹד גַּם יְהוָה הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת פִּירוּשׁ אַעֲבֹר הוּא רְשִׁימוּ מְקַמֵּיהָ הַעֲבִיר וּמַחַק אוֹתוּ הַרוּשִׁם מִלְּפָנָיו.

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָא תִנְיִנָן בְּמִס' סְנַהֲדְרִין דְּף קִז ע"א, דְּבַת שְׁבַע דִּילֵיהָ דְדוֹד מְלָפָא הוּת מִן יוֹמָא דְאֲתַבְּרִי עֲלָמָא שְׁבַת שְׁבַע הִיתָה בַת זִוּגוּ שֶׁל דוֹד הַמֶּלֶךְ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, אֲמַאי יְהִבָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוּרִיָּה הַחֲתִי מִן קְדַמַּת דְּנָא אִם כֵּן לְמָה נִתְּנָה הַקְּבִיָּה לְאוּרִיָּה הַחֲתִי לְפָנַי שֶׁנִּתְּנָה לְדוֹד, אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא, הֲכִי אוּרְחוּי דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּךְ הֵם דְּרַכִּי הַקְּבִיָּה בְּסוּד הַגִּלְגּוּל, אָף עַל גַּב דְּאֲתַתָּא אֲזַמְיָנָא לִיה לְבַר נֶשׂ לְמַהוּי דִּילֵיהָ אָף עַל פִּי שְׁהוּזְמִין הַקְּבִיָּה אִשָּׁה לְאִישׁ לְהִיּוֹת שְׁלוֹ, אֲקַדִּים אַחְרָא וְנָסִיב לָהּ עַד דְּמָטָא זְמַנִּיהָ דְּהָאִי לְפַעְמִים עַל יְדֵי עוֹנוֹת הָאִישׁ מְקַדִּים אִישׁ אַחֵר בְּרַחֲמִים וְנוֹשָׂא אוֹתָהּ עַד שֶׁמִּגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל בֶּן זִוּגָה לְקַחַת

"מאמר חובת הזהירות מכל חטא" ומבואר בו כי צריך האדם לשמור עצמו מכל חטא, כי כשחוטא פעם אחת פוגם בנפשו, ופעם שניה פוגם גם ברוחו, ופעם שלישית פוגם גם בנשמתו, והפגם נשלם ועושה רושם גדול, עד שישוב בתשובה כראוי. וכן דוד שחטא בבת שבע פחד מרושם החטא ושב, עד שנתבשר שנתקבלה תשובתו ועבר הרושם. ואגב מבאר כי הגם שבת שבע היתה בת זוגתו של דוד, הנה ניתנה בהשגחה לאוריה תחילה, והוא בסוד קדימת הקליפה לפרי, והפרדת וביור חלק הרע מהטוב. ומבאר עוד שהגם שדוד שב מחטאו, הנה עם כל זאת היה ירא תמיד שמא יגרום החטא, והיה טורח גם לתקן את מדת המלכות שבה היה מושרש. ומסיק כי תקון המלכות בשלימות תהיה בכיאת המשיח, שרוח הטומאה תעבור מן הארץ, בב"א.

(מקור המאמר זוהר פרשת נח דף עג ע"ב, נציאורינו כרך ז עמ' קסד-קסז)

פְּתַח וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְפַרְשׁ מָה שֶׁכָּתוּב **פִּי פִשְׁעֵי אָנִי אָדַע וְחַטָּאתִי נִגְדִי תָמִיד** וְהַקְּדִים בְּדַבְּרֵי מוֹסֵר וַאֲמַר **כִּמָּה אֵית לֹוֹן לִבִּי נֶשְׂא לְאִסְתְּמָרָא מְחֻבְיָהּוּ מְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא** כְּמָה יֵשׁ לְהֵם לִבְנֵי אָדָם לְשִׁמּוֹר עֲצָמָם מִלְּחֻטּוּא לְפָנַי הַקְּבִיָּה, דְּהָא לְבַתֵּר דְּחֶטָּא בְּר נֶשׂ רְשִׁים הוּא חֻבְיָהּ לְעִילָא כִּי אַחַר שֶׁחֲטָא הָאָדָם נִרְשָׁם חֻטּוּא לְמַעַלָּה בְּשׁוּרֵשׁ נִשְׁמַתּוּ, וְלֹא אֲתַמְחַק בְּר בְּתוֹקְפָא דְתִיּוּבְתָא סְגִיָא וְלֹא נִמַּחַק רַק בְּתוּבָהּ חֻזְקָה וְגִדּוּלָה, כִּמָּה דָּאֲתָ אָמַר **פִּי אִם תִּכְבְּסִי בְּנִתָּר פִּירוּשׁ אִם תִּכְבֹּס עֲצָמְךָ מִעוֹנְךָ עַל יְדֵי קִצַּת צַדִּיקוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה, וְתִרְבִּי לָךְ בּוֹרִית אֲפִילוּ תְּרַבֵּה לָךְ אִיזוּ מִצּוֹת לְנִקּוֹת עֲצָמְךָ מִחֲטָאתְךָ, נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנַי פִּירוּשׁ נִשְׂאָר כְּתָם וְרוּשִׁם לְפָנַי, עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה כְּרָאוּי, תָּא חֲזִי פִיּוֹן דְּחָב בְּר נֶשׂ קַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָא וְרָאָה כִּיּוֹן שֶׁחֲטָא הָאָדָם לְפָנַי הַקְּבִיָּה, זְמָנָא חֲדָא עֶבִיד רְשִׁימוּ פַעַם אַחַת עוֹשֶׂה הַחֲטָא רוּשִׁם בְּשׁוּרֵשׁ נַפְשׁוֹ לְמַעַלָּה, וְכַד חָב**

פִּיּוֹן דְּמָטָא זְמַנְיָה, אֶתְדַחֲיֵיא הַאי דְּנָסִיב לָהּ מִקְמֵי הַאי אַחְרָא דְאֵתִי לְבַתְרָ, וְאֶסְתַּלַּק מֵעֲלֵמָא, וְקָשִׁי קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאֶעְבְּרָא לִיָּה מֵעֲלֵמָא עַד לֹא מָטִי זְמַנְיָה, מִקְמֵי הַאי אַחְרָא, וְרָזָא דְבַת שְׁבַע דְאֶתִּיְהִיבַת לְאוּרִיָּה הַחֲתִי בְּקִדְמִיתָא, פּוּק וְדוּק וְתִשְׁפַּח, אִמְאִי אֶתִּיְהִיבַת אַרְעָא קִדְשָׁא לְכַנְעַן עַד לֹא יִיתוּן יִשְׂרָאֵל, וְתִשְׁפַּח מְלָה דָא, וְכֹלְא רְזָא חֲדָא אִיהוּ וּמְלָה חֲדָא.

תָּא חֲזִי דְדוּד אָף עַל גַּב דְּאוּדֵי עַל חוּבִיָּה וְתַב בְּתִיּוּבְתָא, לֹא אֶעְדִּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה מֵאַנּוּן חוּבִין דְחָב, וּמַהֲהוּא חוּבָא דְבַת שְׁבַע, בְּגִין דְדַחֲלִיל עֲלִיָּהוּ תְדִיר, דִּילְמָא יְגָרוּם חַד מְנִיָּהוּ וְיִקְטַרְגַּ עֲלִיָּה בְּשַׁעְתָּא דְסַפְנָה, וּבְגִין פֶּךָ לֹא אֲנָשִׁי לּוֹן מִיָּנִיָּה וּמְרַעוּתִיָּה.

דְּבַר אַחַר, פִּי פִּשְׁעֵי אָנִי אֲדַע, פְּלָהוּ דְרַגִּין דְתַלְיִין בְּהוּ חוּבִי בְּנִי נֶשֶׂא אָנִי אֲדַע, וְחֻטְאֵתִי נְגִדִי תְמִיד, דָּא פְּגִימוּ דְסִיְהָרָא דְלֹא נִפְקָא מִסְּאוּבְתָא, עַד דְאֶתָּא שְׁלֵמָה וְאֶתְנַהֲרִית בְּאַשְׁלֻמוּתָא, וְכִדִּין אֶתְבַּסֵּם עֲלֵמָא, וְיִתִּיבוּ יִשְׂרָאֵל לְרַחֲצֵן, דְכְּתִיב (מ"א ה ה) וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לְבִטְחָא אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאַנְתּוֹ, וְעַם כָּל דָּא וְחֻטְאֵתִי נְגִדִי תְמִיד, וְלֹא אֶתְפַּסֵּק מֵעֲלֵמָא עַד דִּיִּתִּי מְלֻכָּא מְשִׁיחָא לְזִמְנָא דְאֵתִי, פְּמָה דְאֶתְמַר (זכריה יג ב) וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אֶעְבִּיר מִן הָאָרֶץ.

מתוק מדבש

חוּבָא דְבַת שְׁבַע וּבְפִרְט מֵאוּתוּ חַטָּא שֶׁל בַּת שְׁבַע, בְּגִין דְדַחֲלִיל עֲלִיָּהוּ תְדִיר דִּילְמָא יְגָרוּם חַד מְנִיָּהוּ וְיִקְטַרְגַּ עֲלִיָּה בְּשַׁעְתָּא דְסַפְנָה וְהַטְעַם לְפִי שְׁהִיָּה יִרָא בְּשִׁבִילֵם תְּמִיד שְׁמַא יְגָרוּם אַחַד מֵהֶם וְיִקְטַרְגַּ עֲלִיָּהוּ בְּשַׁעַת הַסְּכָנָה, וּבְגִין פֶּךָ לֹא אֲנָשִׁי לּוֹן מִיָּנִיָּה וּמְרַעוּתִיָּה לְכֹן לֹא שַׁכַּח אֹתָם מִמֶּנּוּ וּמְרַצוּנוֹ, וְעַל זֶה אָמַר כִּי פִּשְׁעֵי אָנִי אֲדַע וְחֻטְאֵתִי נְגִדִי תְמִיד. (מִפְרָשִׁים)

דְּבַר אַחַר עוֹד טַעַם לְמַה אָמַר פִּי פִּשְׁעֵי אָנִי אֲדַע כִּי אָמַר דוּד פְּלָהוּ דְרַגִּין דְתַלְיִין בְּהוּ חוּבִי בְּנִי נֶשֶׂא אָנִי אֲדַע כֹּל הַמְדַרְגּוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שְׁתִּלּוּיָם בְּהֶם הָעוֹנוֹת וּפְגַמֵי בְנֵי אָדָם וּמְקוּם תְּלִיִית פִּשְׁעֵי אָנִי יוֹדַע, וְאָנִי שָׁב וּמִתְקַן אֶת פִּשְׁעֵי בְּתוּבַתִּי, וּמַה שְׁכַתוּב וְחֻטְאֵתִי נְגִדִי תְמִיד דוּרֵשׁ מֵלֵת חֻטְאֵתִי מִלְשׁוֹן חֲסִרוֹן, וּפִירוּשׁוֹ דָּא פְּגִימוּ דְסִיְהָרָא דְלֹא נִפְקָא מִסְּאוּבְתָא הוּא פְּגַם הַלְבָנָה שְׁהִיא הַמְלָכוֹת מְקוּם שׁוֹרֵשׁ נִפְשֵׁי, שְׁלֹא יֵצֵא עֲדִין מִטּוֹמְאָתָהּ וְלֹא נִתְמַלְאָה פְּגִימָתָהּ, וְהוּא לְנִגְדֵי תְמִיד כְּדִי לְתַקֵּן אֶת פְּגַמֵי הַמְלָכוֹת, עַד דְאֶתָּא שְׁלֵמָה וְאֶתְנַהֲרִית בְּאַשְׁלֻמוּתָא עַד שְׁבַא שְׁלֵמָה וְאִזְ הָאִירָה הַלְבָנָה בְּשִׁלְיֻמוֹת, וְכִדִּין אֶתְבַּסֵּם עֲלֵמָא וְיִתִּיבוּ יִשְׂרָאֵל לְרַחֲצֵן וְאִז נִמְתַּק הָעוֹלָם וְיִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל לְבִטְחָא דְכְּתִיב וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לְבִטְחָא אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאַנְתּוֹ, וְעַם כָּל דָּא וְחֻטְאֵתִי נְגִדִי תְמִיד וְעַם כָּל זֹאת צְרִיךְ שִׁיְהִיָּה פְּגַם הַשְּׁכִינָה לְנִגְדֵי עֵינֵינוּ תְמִיד כְּדִי לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתִיקוּנָה וְעֲלִיִּיתָהּ, כִּי וְלֹא אֶתְפַּסֵּק מֵעֲלֵמָא עַד דִּיִּתִּי מְלֻכָּא מְשִׁיחָא לְזִמְנָא דְאֵתִי שְׁלֹא יִתּוּקֵן חֲסִרוֹן וּפְגַם הַשְּׁכִינָה מִן הָעוֹלָם עַד שִׁיבָא מֶלֶךְ הַמְשִׁיחַ לְעֵתִיד לְבָא, כִּי אַחַר מְלוּאָה בִּימֵי שְׁלֵמָה הַתְּחִלָּה לְהַחֲסֵר וְלְהַפְגֵם עַד יְמֵי צְדָקִיָּהוּ שְׁאוּ נַחֲשָׁךְ אֹרְחָה לְגַמְרֵי, בְּסוּד וְאֵת עֵינֵי צְדָקִיָּהוּ עוֹר, וְאִז נַחֲרַב הַבַּיִת הַמְקֻדָּשׁ וְנִתְגַּבְּרוּ הַקְּלִיפּוֹת בְּעוֹלָם, וְאִנּוּ צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל לְתִיקוּן פְּגַם הַשְּׁכִינָה, וְאִז יִקְוִים פְּמָה דְאֶתְמַר וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אֶעְבִּיר מִן הָאָרֶץ וְיִתְמַלְא פְּגַם הַלְבָנָה בְּשִׁלְיֻמוֹת וְלֹא יִהְיֶה אַחַר כֵּךְ עוֹד שׁוּם חֲסִרוֹן בְּהָ לְעוֹלָם. (מִפְרָשִׁים)

את שלו, פִּיּוֹן דְּמָטָא זְמַנְיָה כִּיּוֹן שְׁכַן זוּגָה עֵשָׂה תְּשׁוּבָה וְהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְקַחַת אֶת בַּת זוּגוֹ, אֶתְדַחֲיֵיא הַאי דְּנָסִיב לָהּ מִקְמֵי הַאי אַחְרָא דְאֵתִי לְבַתְרָ, וְאֶסְתַּלַּק מֵעֲלֵמָא אִז נִדְחָה אוּתוּ הָאִישׁ שְׁלַקַּח אוּתָהּ בְּרַחֲמִים מִפְּנֵי הָאִישׁ הָאֲחֵר שְׁהִיא שְׁלוֹ, וּמִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, וְקָשִׁי קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאֶעְבְּרָא לִיָּה מֵעֲלֵמָא עַד לֹא מָטִי זְמַנְיָה מִקְמֵי הַאי אַחְרָא וְקָשָׁה לְפָנֵי הַקְּבִיָּה לְסַלֵּק אוּתוּ מִן הָעוֹלָם עַד שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנּוֹ מִפְּנֵי הָאֲחֵר, כֹּל זֶה אֲצֵל שְׁאֵר אֲנָשִׁים וְרָזָא דְבַת שְׁבַע דְאֶתִּיְהִיבַת לְאוּרִיָּה הַחֲתִי בְּקִדְמִיתָא אֲבַל הַסוּד שְׁבַת שְׁבַע נִיתְנָה לְאוּרִיָּה הַחֲתִי תַחֲלָה, פּוּק וְדוּק וְתִשְׁפַּח אִמְאִי אֶתִּיְהִיבַת אַרְעָא קִדְשָׁא לְכַנְעַן עַד לֹא יִיתוּן יִשְׂרָאֵל וְתִשְׁפַּח מְלָה דָא צָא וְתַבְדּוּק לְדַעַת לְמַה נִיתְנָה אַרְץ יִשְׂרָאֵל לְכַנְעַן עַד שְׁלֹא בָאוּ לְשֵׁם יִשְׂרָאֵל, וְכַשְׁתַּבִּין סוּד זֶה תְּבִין גַּם זֹאת, וְכֹלְא רְזָא חֲדָא אִיהוּ וּמְלָה חֲדָא כִּי הַכֹּל הוּא סוּד אַחַד וְדַבַּר אַחַד, וְהִינּוּ שְׁכַן יִסַּד הַמֶּלֶךְ מְלָכוֹ שֶׁל עוֹלָם שְׁתַּקְדִּים מִמְשַׁלַּת הַחֲשֵׁךְ וְהַקְּלִיפָה בְּעוֹלָם וְאַחַר כֵּךְ תְּבַא מִמְשַׁלַּת הָאוּר וְהַקְּדוּשָׁה, בְּסוּד אֱלֹהֵי הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְסוּד וִיצָא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמּוּנִי שְׁהוּא סוּד הַקְּלִיפָה, וּבְסוּד מִי יִתֵּן טְהוֹר מִטְמָא, וְעוֹד טַעַם לְפִי שְׁעַל יְדֵי חֻטָּא אֲדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע נִתְעַרַב כֹּל מַה שִׁישׁ בְּעוֹלָם טוֹב וְרַע, וְעַבּוּדַת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַפְרִיד הָרַע מִהַטּוֹב, לְכֹן הוּצְרָכָה לְהִיּוֹת אַרְץ יִשְׂרָאֵל תַּחַת יַד כְּנַעַן שְׁהִיא בְּקִלְיָה כְּדִי שִׁיפְרַד תַּחֲלָה חֵלֶק הָרַע לְהַקְּלִיפָה, וְיִשְׁאֵר חֵלֶק הַטּוֹב לְיִשְׂרָאֵל, וְכֵן בַּת שְׁבַע הוּצְרָכָה שְׁאִישׁ אַחַר יִקַּח אוּתָהּ תַּחֲלָה כְּדִי לְהַפְרִיד מִמֶּנָּה חֵלֶק הָרַע, וְיִשְׁאֵר בְּהָ רַק חֵלֶק הַטּוֹב כְּשִׁישָׂא אוּתָהּ דוּד.

(כ"פ ורל"ג ומפרשים)

תָּא חֲזִי דְדוּד אָף עַל גַּב דְּאוּדֵי עַל חוּבִיָּה וְתַב בְּתִיּוּבְתָא בָּא וְרָאָה דוּד אָף עַל פִּי שְׁהַתּוּדָה עַל חֻטְאוֹ וְשָׁב בְּתוּבָה וְאִין דְּבַר עוֹמֵד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, לֹא אֶעְדִּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה מֵאַנּוּן חוּבִין דְחָב עִם כָּל זֶה לֹא הִסִּיר לְבוֹ וּרְצוּנוֹ מֵאוּתָם הַחֻטָּאִים שְׁחֻטָּא, הִינּוּ מֵאוּתָם הַחֻטָּאִים שְׁאֲדָם דֵּשׁ בְּעַקְבִּיּוֹ, שְׁכַן אָמַר עוֹן עַקְבֵי יִסּוּבְנִי, וְגַם מִהַשְּׁגִיאוֹת כְּמוֹ שְׁאֲמַר שְׁגִיאוֹת מִי יִבִּין, וּמַהֲהוּא

שׁוֹפְטִים יוֹם שְׁשִׁי

הַשְּׁמִירָה מְצוּיָה בַשַּׁבָּת

תָּא חֲזִי הָכִי הוּא וְדָאִי, לִילְיָא רְבִיעָא דְשַׁבְּתָא פְּעִינָן לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּהּ, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּכִתִּיב (בראשית א יד) יְהִי מְאֹרֶת, מְאֹרֶת פְּתִיב חֶסֶר, וְהָא אֻקְמוּהָ, דְּבְגִין דְּהִיא חֶסֶרָה, פְּמָה חֲבִילִי טְהִירִין אֲתַפְּלִילָן בְּהָאִי מְאֹרֶת, לְוֹטִין וּמְאֹרֶת אֵינוֹן בְּגִרְעוּתָא דְסִיְהָרָא, וְכִלְהוּ שְׁלִיטִין בְּהוּא לִילְיָא.

בְּלִילְיָא דְשַׁבְּתָא פִּינוֹן דְּכִלְהוּ מִתְּפַדְרָן לְאַעְלָא בְּנוֹקְבָא דְעַפְרָא, דְּלָא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה, בְּעִי בְּרַ נֶשׁ יַחֲדָאִי לְאַסְתְּמָרָא, וְתוּ, אָף עַל גַּב דְּלָא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה, אֲתַחֲזִינָן לְזַמְנִין, וְכִר נֶשׁ יַחֲדָאִי בְּעִי לְאַסְתְּמָרָא.

מְלָה דָּא הָכִי תְנִינָן, וְאִי הָכִי גְרִיעוּתָא דְנִטּוּרָא אִיהוּ, אֲבָל בְּשַׁבְּתָא נִטְרוּ אֲשַׁתְּכַח לְעַמָּא קְדִישָׁא, וְקְדִישָׁא בְּרִיף הוּא פֶּד עָאל שַׁבְּתָא מְעַטֵּר לְכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, וּבְעִי דִינְטְרוֹן לִיהָ לְהָאִי עַטְרָא קְדִישָׁא דְאַתְעַטְרוּ בֵּיהָ, וְאָף עַל גַּב דְּאֵינוֹן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בִּישׁוּבָא, לְזַמְנִין לְכָר נֶשׁ יַחֲדָאִי אֲתַחֲזוֹן וְאַתְרַע מְזִלְיָה, וְאַצְטְרִיף לִיהָ לְכָר נֶשׁ לְאַתְעַטְרָא בְּעַטְרָא קְדִישָׁא וּלְנִטְרָא לִיהָ.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

דְּרַכְסָא לִיכְנַס לְנִקְבַּת הַעֲפָר, וְאֲגַב הַלִּיכְתָּם יִכּוּלִים לְהַזִּיק לְאָדָם הַהוּלֵךְ יַחֲדָאִי, וְתוּ אָף עַל גַּב דְּלָא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה וְעוֹד אָף עַל פִּי שְׁאִינָם יִכּוּלִים לְשַׁלוּט וְלְהַזִּיק, אֲבָל אֲתַחֲזִינָן לְזַמְנִין, וְכִר נֶשׁ יַחֲדָאִי בְּעִי לְאַסְתְּמָרָא לְפַעְמִים הֵם נִרְאִים לְאָדָם יַחֲדָאִי, וְאָף עַל פִּי שְׁאִינָם יִכּוּלִים לְהַזִּיק אֲבָל יִכּוּלִים לְהַפְחִידוּ, לְכֵן צְרִיךְ הָאָדָם לְשַׁמּוֹר עַצְמוֹ שְׁלָא לְצַאת יַחֲדָאִי.

וְאָמַר כִּי מְלָה דָּא הָכִי תְנִינָן דְּכַר זֶה שְׁלָאָדָם יַחֲדָאִי הֵם יִכּוּלִים לְהַפְחִיד בְּלִיל שַׁבָּת, כִּךְ לְמַדְנֹ, אֲבָל לְפִי זֶה קֶשֶׁה וְאִי הָכִי אִם הַמְזִיקִים יִכּוּלִים לְהַזִּיק אוֹ לְהַפְחִיד לְאָדָם שִׁיצָא יַחֲדָאִי בְּלִיל שַׁבָּת, אִם כֵּן גְרִיעוּתָא דְנִטּוּרָא אִיהוּ נִרְאָה גְרִיעוּת וְחֶסֶר שֶׁל שְׁמִירַת הַשְּׁכִינָה בַשַּׁבָּת, וְאָמַר אֲבָל אֵינוֹן כֵּן כִּי בְּשַׁבְּתָא נִטְרוּ אֲשַׁתְּכַח לְעַמָּא קְדִישָׁא בַשַּׁבָּת יֵשׁ שְׁמִירָה לְעַם הַקְּדוֹשׁ, וְקְדִישָׁא בְּרִיף הוּא פֶּד עָאל שַׁבְּתָא מְעַטֵּר לְכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל וְכַשְׁנִכְנַס הַשַּׁבָּת הַקַּב"ה מְעַטֵּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּנִשְׁמָה יַתִּירָה, וְעַל יְדֵי זֶה הַשֵּׁם הוֹי"ה נִקְרָא עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עַד שְׁכַל הַחִיצוֹנִים יִרְאִים מִמֶּנּוּ, וּבְעִי דִינְטְרוֹן לִיהָ לְהָאִי עַטְרָא קְדִישָׁא דְאַתְעַטְרוּ בֵּיהָ וְצְרִיכִים שִׁישְׁמְרוּ אֶת עֲטֵרָה הַקְּדוּשָׁה הַהִיא שְׁנַתְעַטְרוּ בָּהּ, שְׁלָא לְלַכְתָּ אֲפִילוּ בִישׁוּב לְמַקּוּמוֹת שְׁשָׁם שׁוֹלְטִים הַחִיצוֹנִים שְׁלָא יִגְרוּם שְׁתַּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶשׁ, וְאָף עַל גַּב דְּאֵינוֹן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בִּישׁוּבָא אָף עַל פִּי שֶׁהַמְזִיקִים אֵינָם נִמְצְאִים בְּמַקּוֹם יִשׁוּב בְּנִי אָדָם, עַם כָּל זֶה לְזַמְנִין לְכָר נֶשׁ יַחֲדָאִי אֲתַחֲזוֹן וְאַתְרַע מְזִלְיָה לְפַעְמִים לְאָדָם יַחֲדָאִי הַהוּלֵךְ לְמַקּוֹם שְׁאִין בְּנֵי אָדָם מְצוּיִים אֲפִילוּ בִישׁוּב, הֵם נִרְאִים וְהוֹרַע וְנַחֲלַשׁ מְזִלוֹ, וְאַצְטְרִיף לִיהָ לְכָר נֶשׁ לְאַתְעַטְרָא בְּעַטְרָא קְדִישָׁא וּלְנִטְרָא לִיהָ וְצְרִיךְ הָאָדָם לְהַתְעַטֵּר בְּעֲטֵרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַנִּשְׁמָה הַיַּתִּירָה וְלְשַׁמּוֹר אוֹתָהּ שְׁלָא יַחֲלַל כְּבוֹדָהּ בְּהִיתוֹ יוֹצֵא אֶל מַקּוּמוֹת שְׁאִין בְּנֵי אָדָם מְצוּיִים שְׁשָׁם שְׁכִיחִים הַמְזִיקִים, כִּי עַל יְדֵי יִצְיָאָתוֹ לְשֵׁם שְׁתַּסְתַּלֵּק הַנִּשְׁמָה יַתִּירָה מִמֶּנּוּ וִירְגִישׁוּ זֹאת הַמְזִיקִים וְיִכּוּלִים לְהַזִּיק, וְאִין זֶה גְרִיעוּת לְשְׁמִירַת שַׁבָּת כִּי הוּא הַזִּיק אֶת עַצְמוֹ בְּמָה שְׁגָרַם שְׁתַּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ הַנִּשְׁמָה הַיַּתִּירָה.

"מֵאָמַר הַשְּׁמִירָה מְצוּיָה בַשַּׁבָּת" וּמְבֹאֵר בּוֹ כִּי צְרִיךְ הָאָדָם לְיֹזֵהַר שְׁלָא לִילְךְ יַחֲדָאִי בְּלִיל רְבִיעוּת, שְׁאֵז הַשְּׁכִינָה חֶסֶרָה, וְיֵשׁ רְשׁוּת לְמוֹזִיקִים, אֲבָל מָה שְׁאָמְרוּ חו"ל שְׁצְרִיךְ לְיֹזֵהַר שְׁלָא לִילְךְ יַחֲדָאִי בְּמַקּוּמוֹת שְׁאִין בְּנֵי אָדָם מְצוּיִים בְּלִיל שַׁבָּת, אִין זֶה מְטַעַם שֶׁהַמְזִיקִים יִכּוּלִים לְהַזִּיק, כִּי אִין לְהֵם שְׁלִטָה בַשַּׁבָּת, הֵן מְצַד תּוֹסַפְתָּ נֶפֶשׁוֹ שְׁהִיא הַנִּשְׁמָה יַתִּירָה, וְהֵן מְצַד פְּרִיסַת כְּנַפֵּי הַשְּׁכִינָה, רַק שְׁצְרִיךְ לְיֹזֵהַר שְׁלָא יִמְצָא בְּמַקּוּמוֹת הַמְזִיקִים וְיִגְרוּם פְּנֵם שְׁתַּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ הַנִּשְׁמָה יַתִּירָה, וְיִכּוּלִי הַמְזִיקִים רַק לְהַפְחִידוּ.

(מְקוֹר הַמִּלְמַמְרָה צוֹהַר פְּרַשְׁתָּ וּיקָהֵל דף ר"ה ע"א, צִיטָטוּרֵינוּ כִּכְךָ ח עמ' טג-טז)

תָּא חֲזִי הָכִי הוּא וְדָאִי בָּא וְרָאָה כִּךְ הוּא וְדָאִי כִי לִילְיָא רְבִיעָא דְשַׁבְּתָא בְּעִינָן לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּהּ בְּלִיל רְבִיעִי בַשַּׁבָּת צְרִיכִים לְהַשְׁמַר מִהַמְזִיקִים, מְאִי טַעְמָא מָה הַטַּעַם, וְאָמַר בְּגִין דְּכִתִּיב לְפִי שְׁכַתּוּב בְּיוֹם רְבִיעִי שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית יְהִי מְאֹרֶת, מְאֹרֶת פְּתִיב חֶסֶר כְּלוּמַר חֶסֶר ו' הַמּוֹרָה עַל חֶסֶר וְנִשְׁמִיט הִירַח, שְׁהוּא סוּד פְּגָם הַשְּׁכִינָה, וְהָא אֻקְמוּהָ וְכִבְר פִּירְשׁוּ הַחֲבֵרִים דְּבְגִין דְּהִיא חֶסֶרָה כִי לְפִי שֶׁהַשְּׁכִינָה חֶסֶרָה פְּמָה חֲבִילִי טְהִירִין אֲתַפְּלִילָן בְּהָאִי מְאֹרֶת כְּמָה חֲבוּרוֹת וּמַחֲנוֹת חִיצוֹנִים וּמְזִיקִים הַמְאִירִים מִתּוֹקֵף הַתְּגַבְרוּת הַדִּין נְכַלְלִים בְּזוֹ הַמְאֹרֶת חֶסֶר ו', רְצָה לְוַמַּר שְׁמַתְגַּבְרִים אִזּוּ בִּיתָר, כִּי לְוֹטִין וּמְאֹרֶת אֵינוֹן בְּגִרְעוּתָא דְסִיְהָרָא קַלְלוֹת וּמְאֹרֶת מִתְעוֹרְרוֹת בְּמִיעוּט הִירַח, וְכִלְהוּ שְׁלִיטִין בְּהוּא לִילְיָא וְכָל אֵלוֹ הַחִיצוֹנִים וְהַמְזִיקִים שׁוֹלְטִים לְהַזִּיק בְּלִיל הַרְבִּיעִי, לְכֵן אֲסוּר לְצַאת אוֹ יַחֲדָאִי כְּדִי שְׁלָא יִזְוֵק מֵהֶם.

וְאִם הוּא בְּלִילְיָא דְשַׁבְּתָא, פִּינוֹן דְּכִלְהוּ מִתְּפַדְרָן לְאַעְלָא בְּנוֹקְבָא דְעַפְרָא בְּלִיל שַׁבָּת כִּינֹן שְׁכַל הַחִיצוֹנִים וְהַמְזִיקִים מִתְּפַזְרִים לִיכְנַס בְּנִקְבַּת הַעֲפָר שְׁהוּא הַנּוֹקְבָא דְתְּהוּמָא רַבָּא, דְּלָא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה מִפְּנֵי שְׁאִינָם יִכּוּלִים לְשַׁלוּט בַשַּׁבָּת, לְכֵן בְּעִי בְּרַ נֶשׁ יַחֲדָאִי לְאַסְתְּמָרָא צְרִיךְ אָדָם יַחֲדָאִי לְהַשְׁמָה שְׁלָא יִצָּא אוֹ יַחֲדָאִי לְמַקּוֹם שְׁאִין בְּנֵי אָדָם נִמְצְאִים, כִּי שֵׁם הֵם עֲרִיין בְּאַמְצַע

סוֹף סוֹף נְטִירוֹ אֲשֶׁתֶּכַח בְּהֵהוּא לִילָא לְעַמָּא קְדִישָׁא, הוֹאִיל וְסַפְתָּ שְׁלוֹם פְּרִיסָא עַל עַמָּא, דְּהָא תְּנִינָן בְּכָל אֲתַר דְּסַפְתָּ שְׁלוֹם אֲשֶׁתֶּכַח, סְטָרָא אַחְרָא לָא אֲשֶׁתֶּכַח תְּמָן, וְעַל דָּא נְטוּרָא אִיהוּ וְנְטוּרָא שְׂכִיחַ.

מתוק מדבש

אִיהוּ וְעַל כֵּן הַשְׂכִּינָה הִיא סוּד הַשְּׁמִירָה, וְנְטוּרָא שְׂכִיחַ וְשְׁמִירָה נִמְצְאָת בְּלֵיל שַׁבַּת, כִּי אִף עַל פִּי שְׁהַזְהִירוּ חוֹ"ל שְׁלֵא יֵצֵא אָדָם יַחֲדֵי בְּלֵיל שַׁבַּת, אִינוּ מְשׁוּם שֶׁהַסְּכָנָה מְצוּיָה, אֲלֵא שֶׁאֲפָשֶׁר עַל צַד הַרְחוּק שִׁיפְחִידוּ אוֹתוֹ, לְכֵן לֹא יִסְמוּךְ אָדָם עַל הַנֶּס. (כמ"ק ומק"מ ומפרשים)

וּמְסִיק דְּבָרָיו וְאָמַר כִּי סוֹף סוֹף נְטִירוֹ אֲשֶׁתֶּכַח בְּהֵהוּא לִילָא לְעַמָּא קְדִישָׁא סוֹף סוֹף יֵשׁ שְׁמִירָה בְּלֵיל שַׁבַּת לְעַם הַקְּדוֹשׁ, כִּי אֲפִילוּ אִם נִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ הַנִּשְׁמָה יִתִּירָה, יֵשׁ עוֹד שְׁמִירָה כּוֹלֶלֶת הַשׁוֹמֵרֵת אוֹתוֹ, הוֹאִיל וְסַפְתָּ שְׁלוֹם פְּרִיסָא עַל עַמָּא הוֹאִיל וְסוֹכְתָ שְׁלוֹם שֶׁהִיא קְדוּשַׁת הַשְׂכִּינָה פְּרוּסָה עַל עַם הַקְּדוֹשׁ, דְּהָא תְּנִינָן בְּכָל אֲתַר דְּסַפְתָּ שְׁלוֹם אֲשֶׁתֶּכַח כִּי לְמַדְנּוּ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהַשְׂכִּינָה נִמְצְאָת, סְטָרָא אַחְרָא לָא אֲשֶׁתֶּכַח תְּמָן הַסְּטָרָא אַחְרָא אִינוּ יִכּוֹל לִהְיוֹת שֵׁם לְהַזִּיק לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא נְטוּרָא

כי תצא יום ראשון

התשובה ממתקת את הדינים

תִּנְיָא, בְּאַרְבַּע תְּקוּפֵין דְּשַׁתָּא קָלָא אֲתַפְּסָק, וְדִינֵין מִתְעַרְיִין, וְתִשְׁוֵבָה תִּלְיָא, עַד דְּאֲתַתְּקִין.

וְכַד דִּינֵין מִתְעַרְיִין, קָלָא נְפִיק, וְאַרְבַּע זְוויִין דְּעֵלְמָא סְלָקִין וְנַחְתִּין, פְּרוּזָא קָרִי וְלִית מֵאן דִּישְׁגַּח וְיִתְעַר, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין, אִם יִתּוּבִין, יִתּוּב, וְאִי לָאוּ, קָלָא אֲתַפְּסָק, וְדִינֵין אֲתַעְבִּידוּ, וְכַדִּין אֲתַקְרִי (בראשית ו' ו')

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תְּנִינָן, מִן יוֹמָא דְּאֲתַחֲרַב בִּי מִקְדָּשָׁא, לִית יוֹמָא דְּלֹא אֲשַׁתְּפַח בֵּיהּ רַתְחָא בִּישָׁא, מֵאִי טַעְמָא, מְשׁוּם דְּתִנְיִנָן, אָמַר רַבִּי יוֹדָאי אָמַר רַבִּי יִיסָא, נְשַׁבַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁלֹא יִכְנָס בִּירוּשָׁלַיִם דְּלַעֲיָלָא, עַד שְׂיִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם דְּלַתְתָּא, וּבְגִין פֶּה רַתְחָא אֲשַׁתְּפַח בְּעֵלְמָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּתִיב (ויקרא י"ז) עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה, וְכִתִּיב אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ, וְתִנְיִנָן אִמְךָ הִיא וְדָאִי, הָא אִם גְּלָה עֲרִיִיתָהּ, לְמֵאן בְּעֵי לְאַתְבָּא לָהּ, וְדָאִי לְתַקְנָא מֵאִי דְּגַלִּי.

מתוק מדבש

אז קָלָא אֲתַפְּסָק הקול המכריז על המשכת השפעת נפסק, כי השפעת לא נמשך למטה, וְדִינֵין אֲתַעְבִּידוּ ואז הדינים נעשים ונגמרים למטה, וְכַדִּין אֲתַקְרִי וְיִתְעַבֵּב ואז נקרא כזיכור וימעבב, ומפרש וְיִתְעַבֵּב בְּבִתִּי בְּרָאִי וימעבב הוא רק צמים החלונים שהם עולמות צי"ע, כי רק שם יש עצמות כזיכור על ידי הדין הנפעל למטה. (עי' זוהר פרשת יתרו דף פ"א ע"א, וזוהר פרשת ויקהל דף ק"ה ע"ב)

"מאמר התשובה ממתקת את הדינים" ומבואר בו כי בזמן המקדש היה הדין מתעורר בעולם בארבע תקופות השנה, ועתה בגלות מתעורר הדין בכל יום, ובתשובה נמתקים הדינים, וניתן שפע בשכינה הקדושה. ומבאר עוד כי החוטא בעריות הוא פוגם במדת הבינה שבה התשובה, ועל כן כשבא לתקן צריך לשוב בתשובה כראוי. ומוסיף ומבאר כי דרכו של היצר לעורר את האדם לחטוא בעריות שכל החטאים אחוים בפגם זה, ורבי יצחק סובר שצריך להזהר מכל חטא קטן כדי שלא ימשך לחטוא בבחינת עבירה גוררת עבירה. ומסיק כי התשובה תלויה במדת הבינה, ובתקון החטא הבינה חוזרת להשפיע בכל המדות העליונות, ונמשכת המהרה לעולם.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקרא דף טו ע"ב - טז ע"א, ציצורינו כרך י עמ' קעב-קעו)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תְּנִינָן לְמַדְנָא (נמס' סוטה דף מה ע"א), כי ענין התעוררות הדין גד' תקופות השנה, היה קודם שנחרכ הצית המקדש, אֲבָל מִן יוֹמָא דְּאֲתַחֲרַב בִּי מִקְדָּשָׁא לִית יוֹמָא דְּלֹא אֲשַׁתְּפַח בֵּיהּ רַתְחָא בִּישָׁא מִן הַיּוֹם שֶׁנִּחְרַב צִית הַמִּקְדָּשׁ אִין יוֹם שֶׁלֹּא נִמְצָא צו דִּין שֶׁל רוּגָה קֶשֶׁה, מֵאִי מַעֲבָא מֵהוּ הַטַּעַם, מְשׁוּם דְּתִנְיִנָן לְפִי שְׁלַמְדָנוּ (נמס' תענית דף ה' ע"א) אָמַר רַבִּי יוֹדָאי אָמַר רַבִּי יִיסָא, נְשַׁבַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא ז"א, שְׁלֹא יִכְנָס בִּירוּשָׁלַיִם דְּלַעֲיָלָא שְׁלֹא יִתִּיחַד עִם הַמַּלְכוּת (נמדנה השעשית דיינו שיהיה כהרם כמתר), עַד שְׂיִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם דְּלַתְתָּא צִיִּיתָהּ הַמַּשִּׁיחַ צִמְחָה שְׁלִי" פ"ב), וּבְגִין כֶּה רַתְחָא אֲשַׁתְּפַח בְּעֵלְמָא לְכַן עַתָּה כַּעַס הַדִּין נִמְצָא צַעֲלוֹס. (רמ"ק ומק"מ ומפרשים)

תִּנְיָא, בְּאַרְבַּע תְּקוּפֵין דְּשַׁתָּא לְמַדְנָא כי גד' תקופות השנה שהם כנגד חגת"ס למלכות, קָלָא אֲתַפְּסָק הקול שרגיל להכריז שהשפעת נמשך ונשפעת מצינה או מו"א למלכות, הקול הזה נפסק צעונות המחמונים, כי השפעת לא נמשך עוד, וְדִינֵין מִתְעַרְיִין ועל ידי זה הדינים מתעוררים מן המלכות, וְתִשְׁוֵבָה תִּלְיָא והתשובה שהיא צינה תלויה ועומדת ומחכה על תשובתן של ישראל, ואם צני ישראל ישונו בתשובה, או תשוב הצינה להשפיע אל המלכות, עַד דְּאֲתַתְּקִין עד שהיא מתקנת תשובת צני ישראל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּתִיב עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה כלומר שלא תגרום צמחך לסלק את הנה"י דאו"א מן ז"א, שאז מתגלה יסודם, וזה נקרא גלוי ערוה רח"ל, וְכִתִּיב אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ ואמר וְתִנְיִנָן אִמְךָ הִיא וְדָאִי ולמדנו אִמְךָ הִיא וְדָאִי, כלומר שזה נאמר על אימא עלאה, הָא אִם גְּלָה עֲרִיִיתָהּ שֶׁאִם זֶה הַחוּטָא גִילַה יסודה צמחא, לְמֵאן בְּעֵי לְאַתְבָּא לָהּ לְמֵי הוּא נְרִיךְ לְהַחֲזִירָה וְלַתְקַנָּה עַל יְדֵי תְשׁוּבָתָהּ, וְדָאִי לְתַקְנָא מֵאִי דְּגַלִּי וְדָאִי שִׁתְקַן מֵה שְׁקַלְקַל וְיַחֲזִרוּ הַנְה"י דאו"א שיעשה תשובה שלימה שיתקן מה שקלקל ויחזרו הנה"י דאו"א עִם הַמוֹחִין לְהַתְלַבֵּשׁ צו"א.

וְכַד דִּינֵין מִתְעַרְיִין וכשהדינים מתעוררים מפני שלא שזו ישראל בתשובה, קָלָא נְפִיק או הקול יונא לעורר את צעלי הדינים לפעול דין בעולם, וְאַרְבַּע זְוויִין דְּעֵלְמָא וד' זויות העולם שהם חגת"ס למלכות, סְלָקִין וְנַחְתִּין עוֹלָם לְקַבֵּל אֶת כַּח הַדִּין, וְיורדים להשפיע אל המחמונים, וְאִין פְּרוּזָא קָרִי כְרוּז מַכְרִיז וְקוֹרָא לְצַנִּי אִדְם שִׁתְעוּרְרוּ צִמְחָה, וְלִית מֵאן דִּישְׁגַּח וְיִתְעַר וְאִין מִי שִׁישְׁגַּח וְיִתְעוּר וְיִשִּׁים אֵל לְצוּ שֶׁהָעוֹלָם שְׂרוּי צִדִּין, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין וְהַקְּב"ה מוֹכֵן וּמוֹמֵן לְשׁוֹב לְהַשְׁפִּיעַ הַשְּׁפַע אֵל הַמַּלְכוּת, דֵּהֵינּוּ אִם יִתּוּבִין, יִתּוּב אִם הַמַּחְמוֹנִים יִשׁוּנוּ צִמְחָה שְׁלִימָה, או ז"א יִשׁוּב לְהַשְׁפִּיעַ לְמַלְכוּת, וְאִי יִשׁוּב לְהַשְׁפִּיעַ צִמְחָה,

דִּתְנִיָא, פִּד סְגִיָא יִצְרָא בִישָא בְבֵר נָשׁ, לָא סְגִיָא אֶלָּא בְּאִינוּן עֲרִיין, וְכִלְהוּ חוּבֵי אַחֲדִין בְּהֵוּא עֲרִיָא, וְכִתִּיב לָא תִגְלֶה, פִּד אֲתַתְּקֵן, אֲתַתְּקֵן לְקַבֵּל הֵוּא דְגִלִּי, וְדָא אֶקְרִי תְּשׁוּבָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל חוּבֵי עֲלָמָא אַחֲדִין דָּא בְּדָא, עַד דְּאִימָא אֲתַגְלִיָא בְּגִינְהוּן, וְכִד אִיְהִי אֲתַגְלִיָא, כָּל אִינוּן בְּנִין אֲתַגְלִיין (בְּגִינְהָ), וְכִתִּיב (דְּבָרִים כ"ו) לָא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְכִד אֲתַתְּקֵן עֲלָמָא לְתַתָּא, אֲתַתְּקֵן כְּלָא, עַד דְּסִלְקָא תְּקוּנָא לְאִימָא קִדִּישָא, וּמִתְּקַנָּא, וְאֲתַפְסִיָא מִמָּה דְּאֲתַגְלִיָא, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (תְּהִלִּים ל"א) אֲשֶׁרִי נְשׁוּי פִּשְׁעֵי חַטָּאָה, וְכִדִּין אֶקְרִי תְּשׁוּבָה, תְּשׁוּבָה וְדָאי, וְכִדִּין יוֹם הַכַּפּוּרִים אֲתַקְרִי, כְּמָה דְּכִתִּיב (וַיִּקְרָא מו' ל) מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִימְתִי אֲתַקְרִי תְּשׁוּבָה, פִּד אִימָא מִתְּפִסִּיָא, וְקִימָא בְּחֻדְוָה עַל בְּנִין, דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים ק"ג ט) אִם הַבָּנִים שָׂמַחָה, וְתָבֹאת בְּקִיּוּמָא, וּמֵאֵן דִּהְוָה סְגִיר, תָּב לְאַתְרֵיהּ, וְכִלְהוּ תְּבִין חַד לְחַד, וּמִתְּבַרְכָּאן כָּל חַד וְחַד, וְכִדִּין אֲתַקְרִי תְּשׁוּבָה שְׁלִימְתָא, תְּשׁוּבָה סֵתָם, לְאַכְלֵלָא כְּלָא.

מתוק מדבש

הַנְּקִרְאוֹת חֲטָאָה, וְכִדִּין אֶקְרִי תְּשׁוּבָה וְאוֹ נִקְרַאת תְּשׁוּבָה, וְנִטְהַר הַפְּגָם וְשַׁן הַכֵּל לְמִקּוּמוֹ, וְאִמַּר תְּשׁוּבָה וְדָאי שְׁנַתְּקַנַּת אִימָא הַנְּקִרְאוֹת תְּשׁוּבָה, וְכִדִּין יוֹם הַכַּפּוּרִים אֲתַקְרִי וְאוֹ הִיא נִקְרַאת יוֹם הַכַּפּוּרִים, כִּלְשׁוֹן רַצִּים לְרַמּוֹ עַל עֲלִיית הַמַּלְכוּת אֶל הַצִּינָה, כְּמָה דְּכִתִּיב מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ כִּי כַפּוּר הוּא לְשׁוֹן טְהָרָה, וְהַכּוּנָה עַל אִימָא שְׁהִיא לִפְנֵי ז"ל הַנְּקִרְאוֹת הוּי"ה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִימְתִי אֲתַקְרִי תְּשׁוּבָה מִתִּי נִקְרַאת תְּשׁוּבָה, כְּלוּמַר מֵהַ הַסִּימָן שְׁנַתְּקַבְּלָה תְּשׁוּבָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאִמַּר הוּא פִּד אִימָא מִתְּבַפְּסִיָא כְּשֵׁנְהִי לְאִימָא מִתְּכַסִּים וּמִתְּלַבְּשִׁים כְּזוּ"ן, וְקִימָא בְּחֻדְוָה עַל בְּנִין וְהִיא עוֹמֶדֶת כְּשִׁמְחָה עַל הַצִּינָה וּמִשְׁפַּעַת לְהַס שְׁפַע מוֹחִין, דְּכִתִּיב אִם הַבָּנִים שָׂמַחָה וְהִינּוּ אִימָא עֲלָאָה, שְׁהִיא שְׁמַחָה עַל שִׁכּוּלָה לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע לְצִינָה וְזוּ"ן, וְתָבֹאת בְּקִיּוּמָא וְשִׁמְחָה מֵהַ שְׁשַׁבָּה וְחֻזְרָה לְקִיּוּמָה וְלִמְכִלִּיתָה לְהַתְּלַבֵּשׁ כְּזוּ"ן כְּצַחֲלִילָה, וּמִפְרַשׁ יוֹתֵר וּמֵאֵן דִּהְוָה סְגִיר וּמִי שְׁהִיא סְגוּרָה, הִינּוּ הַנִּינְלוּתִין קִדִּישִׁין שְׁהִיו סְגוּרִים כְּתוֹךְ הַקְּלִיפָה, תָּב לְאַתְרֵיהּ עֲמָה עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שְׁזוֹ וְחֻזְרוֹ לְמִקּוּמָם, וְכִדִּין תְּבִין חַד לְחַד וְכִלְשׁוֹן חֻזְרָה לְמִקּוּמוֹ הִרְאוּ לוֹ, וְאוֹ וּמִתְּבַרְכָּאן כָּל חַד וְחַד מִתְּכַרְכִּים כֵּל אַחַד וְאַחַד מֵהַג' קוּיִם, כְּלוּמַר שְׁמַקְבְּלִים שְׁפַעַם וְצִרְכָּתָם כְּרָאוּ לְהַס, וְכִדִּין אֲתַקְרִי תְּשׁוּבָה שְׁלִימְתָא וְאוֹ נִקְרַאת תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה תְּשׁוּבָה סֵתָם, לְאַכְלֵלָא כְּלָא כְּדִי לְכַלּוֹל אֶת כָּל צַחֲוִית תְּשׁוּבָה, כִּין שִׁבְתָּ אִימָא לְהַתְּלַבֵּשׁ כְּזוּ"ל, וְכִין שִׁבְתָּ שְׂאֵר פְּרַטּוּפִים לְמִקּוּמָם, רַחֵם לּוֹמֵר אֶף עַל פִּי שְׁעִיקֵר תְּשׁוּבָה הִיא צִימָא שְׁשַׁבָּה לְהַתְּלַבֵּשׁ כְּזוּ"ל, מִכָּל מִקּוּם גַּם אֲצַח חוּזֵר לְקִיּוּמוֹ, וְכִן ז"ל. (מִק"מ וּמִפְרָשִׁים)

דִּתְנִיָא פִּד סְגִיָא יִצְרָא בִישָא בְבֵר נָשׁ כִּי לְמַדְנו כְּשִׁמְתַגְזֵר הִילָךְ הֵרַע צֹאדָם, לָא סְגִיָא אֶלָּא בְּאִינוּן עֲרִיין אִינוּ מִתְּגַזֵּר אֶלָּא צֹאלוֹ הַעֲרִיּוֹת, וְכִדִּין אֲחִידִין בְּהֵוּא עֲרִיָא וְכִלְשׁוֹן הַתְּפִלָּה פִּירְוּשׁוֹ פִּד אֲתַתְּקֵן כְּשִׁנְתְּקֵן הַפְּגָם, אֲתַתְּקֵן לְקַבֵּל הֵוּא דְּגִלִּי נִתְּקֵן עַל יְדֵי תְּשׁוּבָתוֹ כְּנִגְד מֵהַ שְׁגִילָה, כְּלוּמַר שְׁנֵהִי דְּלוּ"ל יַחְזוֹר לְהַתְּלַבֵּשׁ כְּזוּ"ל, וְדָא אֶקְרִי תְּשׁוּבָה וְהִיא נִקְרַאת תְּשׁוּבָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אִין הַדְּבַר כֵּן שְׁכֵל הַעֲוֹנוֹת אֲחוּזִים רַק צִלְוִי עֲרִיּוֹת וְהִיא עוֹן הַעֲיָקְרִי, אֶלָּא כָּל חוּבֵי עֲלָמָא אַחֲדִין דָּא בְּדָא כֵּל עוֹנוֹת הָעוֹלָם אֲחוּזִים זֶה בְּזֶה, כִּי עֲצִירָה גּוֹרֶמֶת עֲצִירָה, וּמִהַקֵּל יֵצֵא אֶל הַחֲמוּר רַח"ל, עַד דְּאִימָא אֲתַגְלִיָא בְּגִינְהוּן עַד שְׁאִימָא עֲלָאָה מִתְּגַלְּהַ שִׁינְאִים הַנְּהִי שְׁלֵה מוּ"ל צִבְלִי עוֹנוֹת הַתְּחַמוּמִים, וְכִד אִיְהִי אֲתַגְלִיָא וְכִשְׁהִיא מִתְּגַלְּהַ וּמִסְתַּלְקַת מֵעַל זוּ"ן, אִין בְּ אִינוּן בְּנִין אֲתַגְלִיין כֵּל אֲחוּזִים הַצִּינָה מִתְּגַלְּהַ, כְּלוּמַר כִּי גַם הַחֲשַׁמֵּל לְאִימָא שְׁמַכְסָה עַל זוּ"ן מִכָּל לְדִדֵּיהֶם מִסְתַּלְק מֵעֲלֵיהֶם, וְכִתִּיב לָא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים שְׁלֵה תְּגַרוּס צַעֲוֹנוֹתֵךְ שְׁמַסְתַּלְק אִימָא מֵעַל זוּ"ן, וְכִד אֲתַתְּקֵן עֲלָמָא לְתַתָּא וְכִשְׁמַתְּקֵן הָעוֹלָם לְמַטָּה עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה הַתְּחַמוּמִים, אֲתַתְּקֵן בְּלָא הַכֵּל נִתְּקֵן, כְּלוּמַר שְׁנַתְּקִינִם כֵּל הַמִּקּוּמוֹת שְׁפַגְסָה, עַד דְּסִלְקָא תְּקוּנָא לְאִימָא קִדִּישָא עַד שְׁעוֹלָה הַתִּיקוּן לְאִימָא עֲלָאָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִתְּקַנָּא וְאֲתַפְּסִיָא מִמָּה דְּאֲתַגְלִיָא וְנִתְּקַנַּת וּמִתְּכַסִּית מִמָּה שְׁנַתְּגַלְּהַ, כִּי זֶה הִיא תִיקוּנָה שְׁהַנְּהִי שְׁלֵה יַחְזוֹר לְהַתְּלַבֵּשׁ כְּזוּ"ל, וְזֶה יִתְּכַסֵּה הַיְסוּד שְׁלֵה, וְכִדִּין כֶּךָ כְּתִיב וְצִבְלִי זֶה כְּמוֹת אֲשֶׁרִי נְשׁוּי בְּשִׁעֵי אֲשֶׁרִי מִי שְׁנַמְחֵלוֹ עוֹנוֹתָיו, כְּסוּי חַטָּאָה שְׁאִין הַיְסוּד לְאִימָא מִתְּכַסֵּה שְׁלֵה יֵהֵנוּ מֵהַס הַקְּלִיפּוֹת

כִּי תֵצֵא יוֹם שְׁנִי

מקום שבעלי תשובה עומדים

פְּתַח וְאָמַר, (משלי טו כח) אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹף, אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן, כְּמָה דְאָמְרֵן, חֵיבֵינָא עֲבָדֵי פְּגִימוֹ לְעֵילָא, וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹף, מִפְּרִיד אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

דְּבַר אַחַר, אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן, מֵהוּ יִשְׁלַח, יִשְׁלַח לְאִינוּן נְטִיעֵן, מְדוֹן, דִּינִקֵּן מִסְטָרָא דִּינָא, וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹף, כְּמָה דְאָמְרֵן, חֵיבֵינָא עֲבָדֵין פְּגִימוֹ לְעֵילָא, מִפְּרִיד, דִּיחֻדָּא לָא אֲשַׁתְּפַח, מִפְּרִיד לְמִטְרוֹנִיתָא מִמְלָכָא, וְלְמִלְכָּא מִמְטְרוֹנִיתָא, וּבְגִין כֵּן לָא אֲקָרִי אֶחָד, דְאֶחָד לָא אֲקָרִי אֶלָּא פִּד אִינוּן בְּזוּוּגָא חָדָא, וְוִי לְאִינוּן חֵיבֵינָא דְעֲבָדֵין פְּרוּדָא לְעֵילָא.

זְפָאִין אִינוּן צְדִיקֵינָא דְאִינוּן מְקַיְיֵמן קְיוּמָא דְלְעֵילָא, וְזְפָאִין אִינוּן מְאָרִיהוֹן דְתִשׁוּבָה, דְתִיבִין כְּלָא לְאֶתְרֵיהוּ.

מתוק מדבש

שמפרידו מיחודו עם המלכות, ועל ידי זה גורם לסלק השגחת הקב"ה מן העולם.

דְּבַר אַחַר פִּירוּשׁ אַחַר עַל מַה שְׂכַמוֹז אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן וְשׂוֹאֵל מַהוּ יִשְׁלַח כִּי הִיָּה לְרִיךְ לֹמַר עוֹשֵׂה מְדוֹן, וּמְשִׁיב שְׁפִירוֹשׁוֹ יִשְׁלַח לְאִינוּן נְטִיעֵן שְׂמַשְׁלַח וּמְרַחֵק לְאוֹתָם הַנְטִיעוֹת שֶׁהֵם הו"ק דו"ל מִמֵּה שֶׁהִיוּ יוֹנְקִים מִן הַרְחָמִים, מְדוֹן דְהֵינּוּ דִינִקֵּן מִסְטָרָא דִּינָא שְׂגוֹרָם שִׁנְקוּ מֵלֵד הַדִּין, וְגוֹרָם לְהַתְעוֹרוֹת הַדִּין זְעוֹלָם, וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹף פִּירוּשׁוֹ כְּמָה דְאָמְרֵן כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ צְפִירוֹשׁ הַרְשָׁאוֹן, כִּי חֵיבֵינָא עֲבָדֵין פְּגִימוֹ לְעֵילָא הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פֶּגַם לְמַעְלָה, וְעַל יְדֵי זֶה מִפְּרִיד הֵינּוּ שְׂגוֹרָם דִּיחֻדָּא לָא אֲשַׁתְּפַח שְׁלָא נִמְלָא הַיְחוּד, כִּי מִפְּרִיד לְמִטְרוֹנִיתָא מִמְלָכָא, וְלְמִלְכָּא מִמְטְרוֹנִיתָא הוּא מִפְּרִיד אֶת הַמַּלְכָּה שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת מִמֶּנֶךְ שֶׁהוּא ז"ל, וְלִמְלֶכֶךְ מִן הַמַּלְכָּה, וּבְגִין כֵּן לָא אֲקָרִי אֶחָד וּבִשְׂבִיל זֶה לֹא נִקְרָא הַקְב"ה אֶחָד, דְאֶחָד לָא אֲקָרִי אֶלָּא פִּד אִינוּן בְּזוּוּגָא חָדָא כִּי הַקְב"ה לֹא נִקְרָא אֶחָד לֹא כִּשְׁהֵם צִיחוּד אֶחָד, וְוִי לְאִינוּן חֵיבֵינָא דְעֲבָדֵין פְּרוּדָא לְעֵילָא אוּי לֹאֵלוּ הַרְשָׁעִים שְׂגוֹרָמִים פִּירוּד לְמַעְלָה.

אחרי שהודיע הפגם שגורם החוטא למעלה, בא ללמד לאדם דעת, שיש ביד האדם כח לתקן את אשר עיוות, ולהוסיף מעלה על הצדיקים גמורים, והקדים ואמר זְפָאִין אִינוּן צְדִיקֵינָא דְאִינוּן מְקַיְיֵמן קְיוּמָא דְלְעֵילָא אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִיקִים שֶׁהֵם מְקַיְיֵמִים הַקְיוּם שֶׁלְמַעְלָה, כְּלוֹמַר שֶׁהֵם מְעַמִּידִים אֶת הַפְּרָצוּפִים בְּקִיוּמָם כְּרָאוּי לָהֶם, וְזְפָאִין אִינוּן מְאָרִיהוֹן דְתִשׁוּבָה וּבִיחֻדָּא אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעַלֵי הַתְּשׁוּבָה, שֶׁאִפִּילוּ הִיוּ הַפְּרָצוּפִים פְּגוּמִים וּנְפִרְדִים זֶה מִזֶּה, דְתִיבִין כְּלָא לְאֶתְרֵיהוּ הֵם מְחֻזְרִים וּמְתַקְנִים אֶת כּוֹלָם שִׁיעַמְדוּ בְּמִקְוָמָם הַרְאוּי לָהֶם. כִּי בְּסוּגוֹפִים וְתַעֲנוּיֹת מְכַנְעִיעִים אֶת הַחֹמֶר וּמְשִׁפִּילִים אֶת הַקְלִיפָה, וּבְחֻרְטָה וּבוּדוּי מוֹצִיאִים חֻלְקֵי הַנִּיצוּצִין קְדִישִׁין מִן הַחִיצוֹנִים וּמְחֻזְרִים אוֹתָם לְמִקְוָמָם.

לְהִצִּין מִמֵּמֶר הַנָּא נְקִידִים נְקִירוֹר מֵה שְׂכַתְּנָא הַרְזִי"ל (בְּשֵׁט"ל פִּי"א אוֹת ט"ו), כִּי עַל יְדֵי הַתְּפִלוֹת וְהַעֲבוּדָה שְׁעוֹשִׂים הַצְדִיקִים זְעוֹלָם זֶה, מוֹסִיפִים וּמְחַדְשִׁים כַּח לְמַעְלָה מִדֵּי יוֹם צִוּמוֹ, וּמְאִירִים צְאִילוֹת אוֹר לְאִין

"מאמר מקום שבעלי תשובה עומדים" ומבואר בו כי צריך להשתדל שתמיד הקדושה תתגבר על הסטרא אחרא, והרשעים התוהים ומתחרטים על מעשיהם הטובים גורמים ההפך, ומפרידים את היחוד, ומסלקים את השגחת הקב"ה מן העולם. אכן הצדיקים גורמים במעשיהם יחוד וקיום לעולם, ובעלי התשובה מעלתם גדולה מהצדיקים כי מלבד היחוד הנה על ידי התשובה הם גם מתקנים את המדות העליונות שנפגמו. ומבואר כי ג' מדרגות יש: מדרגת צדיק גמור הווכה לרוח ונפש, וממשיך שפע לעולם מהיסוד למלכות. מדרגת בעל תשובה עלאה הווכה גם לנשמה, וממשיך שפע לעולם מהבינה ליסוד ומלכות. ומדרגת חסיד שגדול מכולם כי זוכה גם לבחינת חיה, וממשיך שפע לעולם מחכמה לבינה ומשם ליסוד ומלכות. ומסיק כי החוטא גורם פגם ואברה בשפע היחוד, ועל ידי התשובה מחזיר את השכינה הנקראת אבידה אל היחוד.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקרא דף עז ע"ב, צנצאורינו כרך י עמ' קפז-קפו)

פִּירוּשׁ הַפְּסוּק הַמּוּבָא לְהַלֵּן אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת הַמִּהְפֵּךְ אֲמַרִים מִמֵּה שְׂנֵאמְרוּ, יִשְׁלַח מְדוֹן הוּא מְגַרָה מְדוֹן וּמְרִיבָה בֵּין הַבְּרִיּוֹת, וְנִרְגָן מִי שְׂמַתְלוֹנֵן אַחַר מַעֲשֵׂה בְנֵי אָדָם, מִפְּרִיד אֲלוֹף הוּא מִפְּרִיד מִן הָאֲנָשִׁים אֶת הַשֵּׁר אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם, כִּי מוֹרְדִים בּוֹ, וְגַם הוּא נִהְפֵּךְ לָהֶם לְאוֹיֵב. (מְלוּדוֹת)

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר לְפָרֵשׁ מַה שְׂכַתּוֹב אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן, וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹף הֵנָּה אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן פִּירוּשׁוֹ כְּמָה דְאָמְרֵן כְּמוֹ שְׂכַבְר אֲמַרְנוּ, כִּי אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת הוּא מִי שְׂאִינוּ חֻזַּק בְּעַבּוּדַת ה', אֲלֵא מִתְּהַפֵּךְ מְטוֹב לְרַע וְתוֹהָה עַל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁעָשָׂה, וְהוּא מִהֲפֵךְ סוֹדֵר הָעוֹלָם, כִּי תַמִּיד צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁהַקְדוּשָׁה תִתְּגַבֵּר עַל הַסְטָרָא אַחְרָא, וְהוּא גוֹרֵם אֶת הַהֲפֹךְ, וְגַם גוֹרֵם כִּי הָאוֹר וְהַשְּׁפַע שְׂרָאוּי לְבָא עַל יְדֵי מַעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁעָשָׂה, יִרַד אֶל הַסְטָרָא אַחְרָא וּבִזְהָ מְגַבִּיר אֶת כַּחַם שִׁיתְּגַבְּרוּ עַל הַקְדוּשָׁה, וְזֶה שְׂאֵמֵר חֵיבֵינָא עֲבָדֵי פְּגִימוֹ לְעֵילָא הַרְשָׁעִים הַמְּהַפְּכִים דְבְרֵי הַתּוֹרָה עוֹשִׂים פֶּגַם לְמַעְלָה, וְעַל יְדֵי זֶה גוֹרֵם מְדוֹן וְדִין, וּמֵה שְׂכַתּוֹב וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹף פִּירוּשׁ מִי שְׂמַתְלוֹנֵן אַחַר דְרַכֵּי הַקְב"ה, הוּא מִפְּרִיד אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא זֶה הַקְב"ה שֶׁהוּא ז"א הַנִּקְרָא אֲלוֹף,

וְעַל דָּא תְּנִינָן, אַתְר דְּבַעְלֵי תְּשׁוּבָה יְתָבִי, צְדִיקִים גְּמֹרִים לָא יְתָבִי בֵּיהּ, מְאִי טַעְמָא, אֲלֵא אֵינּוֹן אֲתַתְּקֵנוּ בְּאַתְר עֲלָאָה, בְּאַתְר דְּשִׁקְיוֹ דְּגִנְתָּא מְשִׁתְּכַח מִתְּמָן, וְדָא הוּא תְּשׁוּבָה, וְעַל דָּא אֲקָרוּן בְּעֵלֵי תְּשׁוּבָה, וְאֵלִין אֲתַתְּקֵנוּ בְּאַתְר אַחְרָא דְּאֲקָרִי צְדִיק.

וְעַל דָּא אֵלִין יְתָבִין בְּאַתְר עֲלָאָה, וְאֵלִין יְתָבִין בְּאַתְר זֹטְרָא, מְאִי טַעְמָא, אֵלִין תְּיִיבִין מְיָא לְאַתְרֵיהּוּ מְאַתְר עֲלָאָה דְּנִהְרָא עֲמִיקָא, עַד הָהוּא אַתְר דְּאֲקָרִי צְדִיק, וְצְדִיקִים גְּמֹרִים נְגִדִין לֹן, מִהֵהוּא אַתְר דְּאֵינּוֹן יְתָבִי, לְהָאֵי עֲלָמָא, וְעַל דָּא אֵלִין עֲלָאִין, וְאֵלִין תְּתָאִין, זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּמֵאֲרֵי תְּשׁוּבָה, וְזַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצְדִיקֵי, דְּבִגְנִינְהוֹן עֲלָמָא מִתְּקִימָא.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב, וְהָיָה פִּי יַחְטָא וְאָשָׁם וְגו', מַה פְּתִיב לְעֵילָא, אוּ מְצָא אַבְדָּה וְכַחֵשׁ בָּהּ וְגו' דְּהָא בְּגִין דָּא אֲסַתְּלַק קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְפֻלָּא, כְּבִיכּוּל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲשַׁתְּפַח בְּקִיּוּמֵיהּ, דְּהָא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַפְּרֶשֶׁת מְאַתְרָהּ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (יְרֵמִיָּה ז' כח) אַבְדָּה הָאֲמוּנָה, מְאִי אֲמוּנָה, דָּא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (תְּהִלִּים צ"ב ג) וְאֲמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת, אַבְדָּה הָאֲמוּנָה, כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (יְרֵמִיָּה ט' י"א) עַל מַה אַבְדָּה הָאֲרֶץ, וְכֹלָא חַד.

מתוק מדבש

מבינה, ואמר כי אֵלִין תְּיִיבִין מְיָא לְאַתְרֵיהּוּ אלו בעלי התשובה בתשובתם העצומה הם משיבים את מימי השפע למקומם לזוּן, מְאַתְר עֲלָאָה דְּנִהְרָא עֲמִיקָא שהם ממשיכים אותו ממקום עליון של נהר עמוק, שהוא היסוד דאימא, עַד הָהוּא אַתְר דְּאֲקָרִי צְדִיק עַד הַמְקוּם הַהוּא הַנְּקָרָא צְדִיק שֶׁהוּא הַיְסוּד דו"א, וְצְדִיקִים גְּמֹרִים נְגִדִין לֹן מִהֵהוּא אַתְר דְּאֵינּוֹן יְתָבִי לְהָאֵי עֲלָמָא וְצְדִיקִים הַגְּמֹרִים שֶׁזָכוּ רַק לְרוּחַ דְּאֲצִילוֹת מִמְשִׁיכִים אֶת הַשְּׁפַע רַק מֵאוֹתוֹ הַמְקוּם שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים שֶׁהוּא הַיְסוּד דו"א וּמִמֵּנוּ נִמְשַׁךְ לְמַלְכוּת, וּמִמֵּנָה לְעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל דָּא אֵלִין עֲלָאִין וְאֵלִין תְּתָאִין, וְעַל כֵּן בְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה הֵם עֲלִיוֹנִים, וְהַצְדִיקִים גְּמֹרִים הֵם תַּחְתּוֹנִים, לְכֵן זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּמֵאֲרֵי תְּשׁוּבָה אֲשֶׁרֵי חֲלָקִיהֶם שֶׁל בְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה, וְזַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצְדִיקֵי וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקִים שֶׁל הַצְדִיקִים דְּבִגְנִינְהוֹן עֲלָמָא מִתְּקִימָא שְׁבוּכּוֹתָם הָעוֹלָם מִתְּקִימִים, לְפִי שֶׁהֵם מִמְשִׁיכִים אֶת הַשְּׁפַע מִיְסוּד דו"א לְמַלְכוּת וּמִמֵּנָה לְעוֹלָם הַזֶּה.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב וְהוּוּ שְׁכַתוּב וְהָיָה פִּי יַחְטָא וְאָשָׁם וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזוּלָה אֲשֶׁר גָּזַל, וּמִפְּרֵשׁ מַה פְּתִיב לְעֵילָא מַה כְּתוּב לְמַעְלָה בַּפְּסוּק שֶׁלִּפְנֵי זֶה אוּ מְצָא אַבְדָּה וְכַחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע לְשַׁקֵּר, דְּהָא בְּגִין דָּא אֲסַתְּלַק קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְפֻלָּא כִּי בְּשִׁבִיל חֲטָא זֶה מִסְתַּלְקֵת הַשְּׁגַחַת הַקְּב"ה מְכַל הָעוֹלָמוֹת, כִּי כְּבִיכּוּל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲשַׁתְּפַח בְּקִיּוּמֵיהּ כְּבִיכּוּל הַקְּב"ה לֹא נִמְצָא בְּקִיּוּמוֹ, כְּלוּמַר שְׁאֵינוּ יְכוּל לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע אֶל הַתַּחְתּוֹנִים מִחַמַּת פְּגָם הַתַּחְתּוֹנִים, דְּהָא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַפְּרֶשֶׁת מְאַתְרָהּ כִּי בְּעוֹנוֹת הַתַּחְתּוֹנִים כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה נִפְרְדָה מִמְקוּמָהּ, דְּהֵינּוּ מִיְחוּדָה עִם ז"א, הָדָא הוּא דְּכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתוּב אַבְדָּה הָאֲמוּנָה וּמִפְּרֵשׁ מְאִי אֲמוּנָה מִי נְקֵרָא אֲמוּנָה, וְאֵמַר דָּא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא הַשְּׁכִינָה, כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֲמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת וְלִילָה הִיא הַשְּׁכִינָה, וְכֵן אֲמוּנָה הִיא רֹמּוֹת עַל הַשְּׁכִינָה, וְמַה שְׁכַתוּב אַבְדָּה הָאֲמוּנָה הֵינּוּ כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל מַה אַבְדָּה הָאֲרֶץ שְׁאֲרֵץ גַּם כֵּן רֹמּוֹת עַל הַשְּׁכִינָה, וְכֹלָא חַד וְהַכֵּל הוּא עֵינִן אֶחָד, כִּי יֵשׁ לְהַשְּׁכִינָה הַרְבֵּה שְׁמוֹת וּכְנוּיִים לְפִי עֶרֶךְ מְדֻרְגָתָהּ וּמְצָבָהּ וּפְעוּלָתָהּ וְכַדּוּמָהּ.

ערך בכל יום נוסף על חצרו, ועל ידי זה הנשמה לנשמה שהיא סוד חיה של הצדיק עולה נשמה, ועל ידו מתחברים אור"א ציחוד עליון, ונשמה של הצדיק הבא מן הצנינה מעלה המיין נוקצין של צנינה, והרוח של הצדיק מיוחד את זו"ן, והנפש דאצילות מעלה מיין נוקצין של המלכות, עיי"ש.

והנה ממאמר הבא מוכח כי התשובה השלימה והמעולה היא תשובה עלאה, שעל ידי זה גורמים לייחד את אור"א ושהם ישפיעו מוחין לזו"ן ויגרמו יחוד צנינה, ואינו זוכה לזה אלא מי שהפליג בתשובתו הגדולה, וכיון שזכה לזה הרי הוא זוכה לנחמת נשמה מצינה דאצילות, מה שאין לדיקים גמורים זוכים רק לנחמת רוח מו"א דאצילות, ולנחמת נפש ממלכות דאצילות, ואלו הדיקים מעלין מיין נוקצין של המלכות וגורמים רק יחוד זו"ן, אבל בעלי תשובה צהפגת תשובתם מעלין מיין נוקצין של אימא עלאה, וגורמים ליחוד אור"א. אמנם יש חסידים ואנשי מעשה הזוכים גם לנחמת חיה מאצא, והם גדולים יותר מבעלי התשובה שהשיגו לתשובה עלאה, שכל זה הוא רק עד הצנינה, וזוכים רק לנשמה משם ולא יותר. (שער"ר)

וזה שאמר וְעַל דָּא תְּנִינָן ועל זה למדנו (צמס' צרכות דף לד ע"ב) כי אַתְר דְּבַעְלֵי תְּשׁוּבָה יְתָבִי, צְדִיקִים גְּמֹרִים לָא יְתָבִי בֵּיהּ במקום שבעלי תשובה יושבים, צדיקים גמורים אינם יושבים שם, מְאִי טַעְמָא מהו הטעם, ואמר אֲלֵא אֵינּוֹן אֲתַתְּקֵנוּ בְּאַתְר עֲלָאָה אלא אלו בעלי התשובה בגודל תשובתם העצומה עלו ונתתקנו במקום עליון, בְּאַתְר דְּשִׁקְיוֹ דְּגִנְתָּא מְשִׁתְּכַח מִתְּמָן במקום שהשקאת הגן נמצא משם, והיינו צמקוס הצנינה שמימי החסדים לזו"ן הנקראים גן יולאים משם, וְדָא הוּא תְּשׁוּבָה וְבִינָה היא סוד תשובה עלאה, וְעַל דָּא אֲקָרוּן בְּעֵלֵי תְּשׁוּבָה ועל כן הם נקראים בעלי תשובה, לפי שבגודל תשובתם זכו לנשמה מבינה דאצילות, וְאֵלִין אֲתַתְּקֵנוּ בְּאַתְר אַחְרָא דְּאֲקָרִי צְדִיק אבל הצדיקים גמורים עלו ונתתקנו במקום אחר הנקרא צדיק שהוא היסוד דו"א, כְּלוּמַר שֶׁזָכוּ רַק לְבַחֲנִית רוּחַ מו"א וּנְפֶשׁ מִמְלְכוּת, אֲמֵנָם יֵשׁ חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה שְׁבוּגוּל עֲבוּדָתָם לְהַקְב"ה זֹכִים לְבַחֲנִית חִיָּה מְחַכְמָה עֲלָאָה, וְאֵלֵּוּ הֵם גְּדוּלִים יוֹתֵר מִן בְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה כְּנ"ל.

וְעַל דָּא אֵלִין יְתָבִין בְּאַתְר עֲלָאָה ועל כן בעלי התשובה יושבים במקום עליון שהוא הבינה, וְאֵלִין יְתָבִין בְּאַתְר זֹטְרָא וְאֵלֵוּ הַצְדִיקִים גְּמֹרִים יוֹשְׁבִים בְּמַקוּם תַּחְתּוֹן שֶׁהוּא הַיְסוּד, מְאִי טַעְמָא מהו הטעם שבעלי תשובה זוכים לבחינת נשמה

וְהָא אֹקִימָנָא, אֲבָדָה, וְלֹא נֶאֱבַדְתָּ וְלֹא אֲבָדָה, פְּגוּוֹנָא דָּא (ישעיה נו א) הַצְדִּיק אָבֵד, אָבוּד אוּ נֶאֱבַד לָא כְּתִיב, אֲלֵא אָבֵד, הָדָא הוּא דְכְתִיב אֲבָדָה הַאֲמוּנָה, בְּגִין פְּךָ, וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אוּ אֶת הַאֲבָדָה וְגו'.

מתוק מדבש

השכינה אבדה את יחודה עם ז"א, בְּגִין פְּךָ בשביל זה כתוב וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אוּ אֶת הַאֲבָדָה וְגו' כי השכינה שנפגמה בחטאו נקראת אבדה, ותיקונו להשיבה בתשובתו אל הצדיק שהוא היסוד שאבד אותה. (שע"ר ורמ"ק ומפרשים)

וְהָא אֹקִימָנָא והרי ביארנו מה שכתוב אֲבָדָה, וְלֹא כְתוּב נֶאֱבַדְתָּ, וְלֹא אֲבָדָה שמשמעה שהיא בעצמה נאבדה, אלא אבדה, שמשמעה שהשכינה עצמה אבדה את בן זוגה שהוא ז"א, שאינו מתייחד עמה. פְּגוּוֹנָא דָּא כעין זה מה שכתוב הַצְדִּיק אָבֵד הנה אָבוּד, אוּ נֶאֱבַד שמשמעו שהוא בעצמו נאבד לָא כְּתִיב, אֲלֵא אָבֵד שמשמעה שאבד את יחודו עם בת זוגו שהיא השכינה, הָדָא הוּא דְכְתִיב זהו שכתוב אֲבָדָה הַאֲמוּנָה דהיינו

כי תצא יום שלישי

מעביר ראשון ראשון

רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ אֲזָלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל חַד וְחַד מֵיָמֵן לִימָא מְלִי דְאֹרִייתָא, פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים ע"ח) אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים מֵהָר יִקְדְּמוֹנוּ וְגו', תָּא חֲזִי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵיהּ דְּרַחֲמִים לֹון לְיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינֹון עֲדִבְיָה וְאַחְסִנְתִּיה, לָא מְסַתְּפַל אַחְרָא בְּדִינְיָהּ בְּר אִיהוּ בְּלַחֲדִיה, וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ מְסַתְּפַל בְּדִינְיָהּ, אֲתַמְּלִי עֲלֵיהוּ רַחֲמִין, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּאֵב דְּרַחֲמִים עַל בְּנִים, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שם ק"ג י"ג) כְּרַחֲם אֵב עַל בְּנִים רַחֲם יְהוָה וְגו', וְכִיּוֹן דְּאֵשְׁתַּכַּח לֹון חוּבִין, מְעַבְר לֹון רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, עַד דְּאֵעְבַר לֹון לְכַלְהוּ מְקַמִּיה, וְכִיּוֹן דְּאֵעְבַר לֹון מְקַמִּיה, לָא אֲשַׁתָּאָר עֲלֵיהוּ חוּבִין לְמִיָּהב שְׁלֹטְנוּ לְסִטְרָא אַחְרָא דְּדִינָא עֲלֵיהוּ.

אֲתִי לְמִיָּחַב קַמִּיה כְּדִבְקַדְמִיתָא, אֵינֹון חוּבִין קְדָמָי דְּאֵעְבַר מְקַמִּיה חֲשִׁיב עֲלֵיהוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים מֵהָר יִקְדְּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ וְגו', דָּאי רַחֲמִיךָ לָא יִקְדִּימוּ עֲלֵיהוּ דִּישְׁרָאֵל, לָא יְכַלִּין לְקַיִמָא בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּכְמָה אֵינֹון מְאָרִי דְּדִינָא קְשִׁיא, מְאָרִי תְרִיסִין, וְכְמָה דְּלְטוּרִין דְּקַיִמִי עֲלֵיהוּ דִּישְׁרָאֵל לְעֵילָא, וְאֵלְמָלָא דְּאֵקְדִים קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמִים עֲלֵיהוּ דִּישְׁרָאֵל עַד לָא יִשְׁגַּח בְּדִינְהוֹן, לָא יְכַלִּין לְקַיִמָא בְּעֵלְמָא, וְעַל דָּא מֵהָר יִקְדְּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ פִּי דְלוֹנוּ מְאָד, דְּלוֹתָא דְּעוּבְדִין טְבִין, דְּלוֹתָא דְּעוּבְדִין דְּכְשָׁרָן.

מתוק מדבש

אֲשַׁתָּאָר עֲלֵיהוּ חוּבִין לְמִיָּהב שְׁלֹטְנוּ לְסִטְרָא דְּדִינָא עֲלֵיהוּ (ה"ג ה"מ"ק) וְכִיּוֹן שְׁהַעֲבִיר אוֹתָם מִלְּפָנֵינוּ לָא נִשְׂאָר עֲלֵיהֶם עֲוֹנוֹת לַתּת מִמְשַׁלָּה לְצַד הַדִּין לְשֹׁלוֹת עֲלֵיהֶם.

וְאֵמַר עוּד (ה"ג ה"מ"ק) אֲתִי לְמִיָּחַב קַמִּיה כְּדִבְקַדְמִיתָא וְאֵם בָּאוּ לַחֲטוּא לְפָנֵינוּ כְּבַתְחִילָה רִצָּה לוֹמַר אֵם חֲזָרוּ לְסוּרָם הָרַע, אֵינֹון חוּבִין קְדָמָי דְּאֵעְבַר מְקַמִּיה חֲשִׁיב עֲלֵיהוּ אֵז אוֹתָם הָעוֹנוֹת הָרֵאשׁוֹנִים שְׁהַעֲבִיר אוֹתָם מִלְּפָנֵינוּ חֲזָרוּ וְחוּשְׁב עֲלֵיהֶם, וְעַל דָּא כְּתִיב אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים פִּירוּשׁ אוֹתָם הָעוֹנוֹת הָרֵאשׁוֹנִים שְׁהַעֲבִיר אוֹתָם מִלְּפָנֵינוּ אֵל תִּזְכֹּר עוּד, וְהֵינֵנו ג' עוֹנוֹת הָרֵאשׁוֹנִים שְׁמוּחֲלִים לְאֵדָם, אֲבָל אֵם עֲשָׂה עוֹן רַבִּיעִי אֵין מוּחֲלִים לוֹ. וְהָעוֹן עֲצָמוּ אֵינוּ נִמְחָק, כִּי אֵם עֲשָׂה עוֹנוֹת מְרַבִּיעִי וְאֵילךְ אֵז גַּם הַג' רֵאשׁוֹנִים חֲזָרוּ וְנִחְשְׁבִים בְּכֻלָּם (כַּמְנוּאֵל עַמֵּס) רַאֵשׁ הַשָּׁנָה דָּף י"ז ע"א), מֵהָר יִקְדְּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ וְגו' פִּירוּשׁוֹ דָּאי רַחֲמִיךָ לָא יִקְדִּימוּ עֲלֵיהוּ דִּישְׁרָאֵל לָא יְכַלִּין לְקַיִמָא בְּעֵלְמָא שְׁאֵם רַחֲמִיךָ לָא יִקְדִּמוּ לְרַחֲם עַל יִשְׂרָאֵל לָא יְכוּלִים לְהַתְקִיִים בְּעוֹלָם, בְּגִין דְּכְמָה אֵינֹון מְאָרִי דְּדִינָא קְשִׁיא מְאָרִי תְרִיסִין וְכְמָה דְּלְטוּרִין דְּקַיִמִי עֲלֵיהוּ דִּישְׁרָאֵל לְעֵילָא לְפִי שְׁכַמָּה בְּעֵלִי דִּינִים קִשִׁים וְכַמָּה בְּעֵלִי מְגִינִים וְכַמָּה מְקַטְרָגִים שְׁעוּמָדִים לְקַטְרָג עַל יִשְׂרָאֵל לְמַעֲלָה, וְאֵלְמָלָא דְּאֵקְדִים קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמִים עֲלֵיהוּ דִּישְׁרָאֵל עַד לָא יִשְׁגַּח בְּדִינְהוֹן לָא יְכַלִּין לְקַיִמָא בְּעֵלְמָא וְאֵם לָא הִיָּה הַקְּבִיָּה מְקַדִּים לְעוּרִר רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל עַד שְׁלָא יִשְׁגַּח בְּדִינְהֶם לָא הִיוּ יְכוּלִים לְקַיִים בְּעוֹלָם, וְעַל דָּא וְעַל כֵּן אֵנוּ מְבַקְשִׁים מֵהַקְּבִיָּה מֵהָר יִקְדְּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ פִּי דְלוֹנוּ מְאָד פִּירוּשׁוֹ דְּלוֹתָא דְּעוּבְדִין טְבִין דְּלוֹתָא דְּעוּבְדִין דְּכְשָׁרָן דְּהֵינֵנו דְּלוֹת מְעַשִׂים טוֹבִים וְדְלוֹת מְעַשִׂים כְּשִׁרִים.

"מאמר מעביר ראשון ראשון" ומבואר בו כי לגדול אהבת הקב"ה לישראל, הוא דן להם, וברחמנותו הגדולה הוא מעביר ומוחק ג' עוונות ראשונים, ואינו דן עליהם. אבל אם חוטא האדם עון רביעי או חוזרים ג' עוונות ראשונים ונחשבים בכללם. ועל כן אנו מתפללים אל תזכר לנו עונות ראשונים וגו'. ומבאר עוד כי אם ישראל היו מסגלים מעשים טובים לא היתה שליטה לאומות על ישראל ועל ארץ הקדש, ולא היו ישראל יורדים לגלות, רק שבעוונות יש כח לסטרא אחרא לחטוף את שפע הקדושה, ועל ידי זה יש כח שליטה לאומות.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויחי דף רכט ע"ג, צניאוריני כרך ד עמ' תקל"ח-תקמ')

רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ אֲזָלִי בְּאַרְחָא אֵלוּ הַג' תְּנַאִים הִלְכוּ בְּדֶרֶךְ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי כָּל חַד וְחַד מֵיָמֵן לִימָא מְלִי דְאֹרִייתָא אֵמַר רַבִּי יוֹסִי כָּל אַחַד וְאֵחָד מֵאֲתָנֵנו יֵאמַר דְּבִרֵי תוֹרָה, פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר לְפָרֵשׁ מַה שְׁכַתּוּב אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים מֵהָר יִקְדְּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ כִּי דְלוֹנוּ מְאָד, תָּא חֲזִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵיהּ דְּרַחֲמִים לֹון לְיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינֹון עֲדִבְיָה וְאַחְסִנְתִּיה בָּא וְרָאָה מַחֲמַת גוּדֵל אֵהֲבָה שְׁאוּהֵב הַקְּבִיָּה אֵת יִשְׂרָאֵל לְפִי שְׁהֵם גוּרְלוּ וְנַחֲלָתוּ, לָא מְסַתְּפַל אַחְרָא בְּדִינְיָהּ בְּר אִיהוּ בְּלַחֲדִיה לָא מְסַתְּכַל בֵּית דִּין אַחַר בְּדִינֵיהֶם אֵלָא הוּא לְבָדוּ, וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ מְסַתְּפַל בְּדִינְיָהּ אֲתַמְּלִי עֲלֵיהוּ רַחֲמִין וְכִיּוֹן שְׁהוּא מְסַתְּכַל בְּדִינֵיהֶם מִתְּמַלָּא עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּאֵב דְּרַחֲמִים עַל בְּנִים לְפִי שְׁהוּא כְּאֵב הַמְרַחֵם עַל בְּנֵי כְּמָה דְּאֵת אָמַר כְּרַחֲם אֵב עַל בְּנִים רַחֲם יְהוָה עַל יִרְאִיו, כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ וְגו', וְכִיּוֹן דְּאֵשְׁתַּכַּח לֹון חוּבִין מְעַבְר לֹון רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, עַד דְּאֵעְבַר לֹון לְכַלְהוּ מְקַמִּיה וְכַשְׁנַמְצָא לְהֶם עוֹנוֹת הוּא מְעַבִּיר אוֹתָם רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, עַד שְׁמַעֲבִיר אֵת כּוֹלָם מִלְּפָנֵינוּ, וְכִיּוֹן דְּאֵעְבַר לֹון לְכַלְהוּ מְקַמִּיה לָא

תָּא חֲזִי, אֲלִמְלִי יִסְגְלוֹן יִשְׂרָאֵל עוֹבְדֵינְךָ דְכְשָׁרְךָן קִמִּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, לָא הָוּוּ קְאִימוּ עֲלִייהוּ עֲמִין בְּעֲלֵמָא, אָבֵל יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן גְּרַמִּין לְשָׂאָר עֲמִין לְזַקְפָּא רִישִׁייהוּ בְּעֲלֵמָא, דְאֲלִמְלִי יִשְׂרָאֵל לָא יְהוֹן חֲטָאן קִמִּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, שְׂאָר עֲמִין אֲתַכְפִּיין קִמִּייהוּ.

וְתָא חֲזִי, אֲלִמְלָא דְאֲמָשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדֵינְךָ בִישִׁין לְסִטְרָא אַחְרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, הָא אֲתַמַּר דְלָא שְׁלִטוּ שְׂאָר עֲמִין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְלָא אֲתַגְלוּ מֵעַל אַרְעָא, וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד, דְלִית לָן עוֹבְדֵינְךָ דְכְשָׁרְךָן פְּדָקָא חֲזִי, וּבְגִין כֶּהָּ כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד, מְהֵרָא יִקְדָּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ.

מתוק מדבש

אַחְרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא וּבֵא וּרְאָה שְׂאֵם לָא הִיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂיהֶם הִרְעִים מִמְשִׁיכִים אֶת הַסִּטְרָא אַחְרָא לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, הָא אֲתַמַּר דְלָא שְׁלִטוּ שְׂאָר עֲמִין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא וְלָא אֲתַגְלוּ מֵעַל אַרְעָא כִּי לְמַדְנּוּ שְׂאֵז לָא הִיוּ שׁוֹלְטִים שְׂאֵר הָעַמִּים בְּאַרְץ הַקּוֹדֶשׁ וְלָא גְלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הָאָרֶץ, וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד פִּירוּשׁ דְלִית לָן עוֹבְדֵינְךָ דְכְשָׁרְךָן פְּדָקָא חֲזִי כִּי אֵין לָנוּ מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים כְּרַאוּי, כִּי גַם הַמְצוֹת שְׁעוֹשִׂים אֵינִם בְּשִׁלְמוֹת הַכּוֹנֵה וּדְבָקוֹת כְּרַאוּי, (ס"ג סרמ"ק) וּבְגִין כֶּהָּ מְהֵרָא יִקְדָּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ קוֹדֶם שִׁקְדָּמוֹנוּ הַמְקַטְרְגִים לְקַטְרְג עֲלֵינוּ, וְרַק עַל יְדֵי רַחֲמִיךָ יֵשׁ לָנוּ קִיוֹם בְּעוֹלָם. (מַפְרָשִׁים)

תָּא חֲזִי אֲלִמְלִי יִסְגְלוֹן יִשְׂרָאֵל עוֹבְדֵינְךָ דְכְשָׁרְךָן קִמִּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא הָוּוּ קְאִימוּ עֲלִייהוּ עֲמִין בְּעֲלֵמָא בֵּא וּרְאָה אִם הִיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְגְּלִים מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים לְפָנֵי הַקַּב"ה לָא הִיוּ עוֹמְדִים עֲלֵיהֶם הָעַמִּים בְּעוֹלָם לַעֲנוֹתָם, אָבֵל יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן גְּרַמִּין לְשָׂאָר עֲמִין לְזַקְפָּא רִישִׁייהוּ בְּעֲלֵמָא אֲבֵל יִשְׂרָאֵל גּוֹרְמִים לְשָׂאָר הָעַמִּים לְזַקוּף רֵאשִׁים בְּעוֹלָם, כִּי בְּעוֹנוֹתָם חוֹטְפִים הַסִּטְרָא אַחְרָא אֶת הַשְּׁפַע מִהַקְדוּשָׁה וְעַל יְדֵי זֶה יֵשׁ לְהָעַמִּים הַרְמַת רֵאשׁ וּמַמְשִׁלָּה בְּעוֹלָם, דְאֲלִמְלִי יִשְׂרָאֵל לָא יְהוֹן חֲטָאן קִמִּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, שְׂאָר עֲמִין אֲתַכְפִּיין קִמִּייהוּ שְׂאֵם יִשְׂרָאֵל לָא הִיוּ חוֹטְאִים לְפָנֵי הַקַּב"ה אִז כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים הִיוּ נִכְנָעִים לְפָנֵיהֶם.

וְתָא חֲזִי אֲלִמְלָא דְאֲמָשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדֵינְךָ בִישִׁין לְסִטְרָא

כי תצא יום רביעי

מעלת המודרו לשוב בתשובה

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח קָרָא וְאָמַר, לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם, הֵא בְכֻמָּה אֶתֶר אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיָּיא, וְכָל הַגְּיֵי קָרָאִי אֶפְתְּרִיהָ, וְכָל חֵד וְחֵד בְּאַתְגְּלִיָּיא, אֲבָל הָאִי קָרָא אִית לְאַתְעָרָא בִּיהָ, דְּכִתִּיב מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם וְגוֹ', מִפְּנֵי שִׁיבָה, שִׁיבָה דְּאוֹרִיָּיתָא סְתָם, תְּקוּם, דְּבַעֲי בַר נֶשׁ לְמִיקָם בְּקִיּוּמָא, מִפְּאֵן דְּבַעֲי בַר נֶשׁ לְמִיקָם מִקְמִי סִפְר תּוֹרָה, וְהִכִּי רַב הַמְנוּנָא סָבָא פִד הָוָה חָמִי סִפְר תּוֹרָה, הָוָה קָם מְקַמִּיהָ, וְאָמַר מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם.

בְּגוֹנוּנָא דָּא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמִיקָם בְּקִיּוּמִיהָ לְקַמִּיהָ דְּתַלְמִיד חָכָם, בְּגִין דְּאִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְרַמְזוּ לְכַהֲנָא עֲלָאָה קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּכִתִּיב וְהִדְרַתְּ פָּנֵי זָקֵן, דְּאִיהוּ בְּעֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִפְּאֵן רַמְזוּ לְתוֹרָה שְׁפַכְתָּב, וְרַמְזוּ לְתוֹרָה שְׁפַעֲלָ פָּה.

וְתוֹ תַּנְיִנָן, הָאִי קָרָא לְדִרְשָׁא הוּא דְּאַתָּא, מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, פְּמָה דְּאַתְעָרוּ בִּיהָ חֲבֵרִיָּיא, מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, אֲזַהָר לִיהָ לְבַר נֶשׁ עַד לֹא יִסְתַּלַּק בְּסִיבּוּתָא, דִּיקוּם בְּקִיּוּמָא טָבָא בְּעֲלָמָא, בְּגִין דְּדִין הוּא

מתוק מדבש

זָקֵן, בְּגִין דְּאִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה לְפִי שְׁהוּא עוֹמֵד בְּקִיּוּם קְדוֹשׁ וְעֲלִיּוֹן (שְׁבַחֲיוֹתוֹ בְּעַל שִׁיבָה, כּוּלוּ הַפֶּךָ לְבֵן טְהוֹר הוּא, הִרִי הוּא בְּרוּגַמַת עֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּעַל הַלּוּבֵן, שְׁנֵאמַר בּוּ וּשְׁעַר רֹאשִׁיהָ כְּעַמֵּר נָקָא, וְאַחַר שְׁהוּא דּוּגַמָא עֲלִיוֹנָה, צְרִיךְ לְקוּם מִלְּפָנָיו), וְרַמְזוּ לְכַהֲנָא עֲלָאָה קְדִישָׁא עֲלָאָה וְכֵן הוּא רוֹמְזוּ לְכַהֵן הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן שְׁהוּא הַחֲסֵד, וְזָקֵן הוּא גַם כֵּן מִצַּד הַחֲסֵד, וְאַחַר שְׁהוּא דּוּגַמָא עֲלִיוֹנָה לְכֵן צְרִיךְ לְקוּם מִפְּנֵי, דְּכִתִּיב וְהִדְרַתְּ פָּנֵי זָקֵן דְּאִיהוּ בְּעֲלָמָא שְׁהוּא נִמְצָא בְּעוֹלָם עֲמֻנוּ. (רמ"ק ומפּרשׁים)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵה שְׁכַמּוֹז וְהַדְרַת פִּנֵי זָקֵן, מִפְּאֵן רַמְזוּ לְתוֹרָה שְׁפַכְתָּב שְׁהִיא צַחֲיַת יְסוּד דְּז"א הַנִּקְרָא הַדֵּר, לְכֵן נִרְכִּיבִים לְקוּם לְפָנֵי סִפְר תּוֹרָה, וְרַמְזוּ לְתוֹרָה שְׁפַעֲלָ פָּה שְׁהִיא צַחֲיַת עֲטֵרַת הַיְסוּד הַנִּקְרָא פְּרִי עֵץ הַדֵּר, וְלִכֵּן נִרְכִּיבִים לְקוּם לְפָנֵי תַלְמִיד חָכָם שְׁהוּא צַחֲיַת תּוֹרָה שְׁזַעֲלָ פָּה. (רמ"ק ומפּרשׁים)

וְעַמִּיק עוֹד מֵה שְׁכַמּוֹז הָאֲרִיז"ל (בְּשַׁעַר הַמְּנוֹת כָּאֵן), מְנוֹת כְּזוֹד הַחֲכָמִים וּזְקִינִים כְּזִיב מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, כִּי הִנֵּה שְׁלֵשָׁה חִיקוּיִם נִמְלָאוּ לְמַעֲלָה, אֶחָד זָא"א שְׁהוּא זָקֵן יוֹתֵר מִכּוֹלָם, וְכַנְגַד דִּיקְנָא קְדִישָׁא דִּלִּיהָ אִמֵּר מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, וְכַנְגַד דִּיקְנָא קְדִישָׁא דְּז"א אִמֵּר וְהַדְרַת פִּנֵי זָקֵן, וְכַנְגַד הַנוֹקְבָא דְּז"א שְׁאִין צִה דִּיקְנָא אִמֵּר וִירָאֵת מֵאַלְהִי"ךְ, שְׁהִיא נִקְרָאֵת יִרְאָה כְּנוֹדַע וְכוּ', וְהִנֵּה כְּפִי גִדְרָם כֵּן רָאוּ לְכַזְדָּם, כִּי זָא"א הַנִּקְרָא שִׁיבָה נִאִמֵּר צוּ קִימָה, וְזָקֵן נִאִמֵּר צוּ הַיְדוֹר לְזַד, וְזָאִשָׁה נִאִמֵּר וִירָאֵת מֵאַלְהִי"ךְ, וִירָאֵת הִיא בְּלַב וְאִין צְרִיךְ לֹא קִימָה וְלֹא הַיְדוֹר. וְכַתֵּב עוֹד, כִּי מִי שְׁהוּא זָקֵן מִשְׁשִׁים שְׁנַיִם וּמַעֲלָה אֶפְלִינֵי שְׁאִינוּ תַלְמִיד חָכָם צְרִיךְ לְקוּם מִפְּנֵי. וְכַתֵּב עוֹד שְׁאֵם יְכוּיִן הַאֲדָם לְכוֹנָה הִיא (שְׁכַמּוֹז סָט) צַחֲיוֹתוֹ קָם מִפְּנֵי תַלְמִיד חָכָם אִו זָקֵן, יוֹעִיל לוֹ מֵאֵל לְהַתְּחַסֵּב צַחֲיוֹהָ.

וְתוֹ תַּנְיִנָן וְעוֹד לְמַדְנֵו, כִּי הָאִי קָרָא לְדִרְשָׁא הוּא דְּאַתָּא כִּי פְּסוּק זֶה בֵּא לְדִרְשָׁה, כִּי מֵה שְׁכַתּוּב מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם פִּירוּשׁוֹ פְּמָה דְּאַתְעָרוּ בִּיהָ חֲבֵרִיָּיא כְּמוֹ שְׁנַתְעוֹרְרוּ בּוּ הַחֲבֵרִים לְפִרְשׁוּ, כִּי מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, אֲזַהָר לִיהָ לְבַר נֶשׁ עַד לֹא יִסְתַּלַּק בְּסִיבּוּתָא הַתּוֹרָה מִזְהַרְתָּ לְאֲדָם כִּי עַד שְׁלֹא יִבֵּא וְיִגִיעַ לְעַת זְקִנְתּוֹ, דִּיקוּם בְּקִיּוּמָא טָבָא בְּעֲלָמָא שִׁיקוּם בְּקִיּוּם וּבְעַמִּידָה טוֹבָה בְּעוֹלָם בְּעַשִׁיית מַעֲשִׂים טוֹבִים וְיַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, בְּגִין דְּדִין הוּא הַדְּוִרָא לִיהָ לְפִי שׁוּהָ הוּא הַדֵּר וְיִפְהָ לוֹ, (כְּמַחֲז"ל נְמַס')

"מאמר מעלת המודרו לשוב בתשובה" ומבואר בו כי מהפסוק מפני שיבה תקום, אנו למדים מצות קימה לפני תלמיד חכם וספר תורה וכן זקן. אכן הזהר דורש שיש כאן רמז להתעורר לקום לשוב בתשובה לפני שיגיעו ימי השיבה, כי תשובה כשארם בכחו מועילה וטובה יותר מאשר האדם זקן. ומבאר עוד כי הצדיקים העוסקים בתורה גם בדרך, הקב"ה שומר אותם מכל רע. אבל הרשעים נאבדים לפי שסרה השגחת הקב"ה מהם ואינו שומרם. ומסיק שגם צדיק בתחילת דרכו המשתדל בעבודת ה', מסייעים לו מן השמים.

(מקור המאמר זוהר פרשת קדושים דף פז ע"ב - פז ע"א, צנזאורינו כרך י"א עמ' שלט-טז)

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח קָרָא וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי הַתְּחִיל לְפִרְשׁוֹ הַפְּסוּקִים שְׁבַפְרֵשָׁה זֶה וְאָמַר, מֵה שְׁכַתּוּב לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם, הֵא בְכֻמָּה אֶתֶר אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיָּיא פְּסוּק זֶה כִּבְר בִּיאָרוּ הַחֲבֵרִים בְּכֻמָּה מְקוּמוֹת, שְׁפִירוּשׁוֹ לֹא תֹאכְלוּ מִן הַקֶּרֶבֶן לְפָנֵי שְׁזוֹרֵק הַדָּם, וְעוֹד פִּירוּשׁוֹ, לֹא תֹאכְלוּ קוֹדֵם שְׁתַּפְּלִלוּ עַל דַּמְכָם, וְכָל הַגְּיֵי קָרָאִי אֶפְתְּרִיהָ וְכֵן פִּירוּשׁוֹ כֹּל שְׁאֵר הַפְּסוּקִים שְׁלֵאֲחֵרִיו, וְכָל חֵד וְחֵד בְּאַתְגְּלִיָּיא וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד פִּירוּשׁוֹ הַחֲכָמִים עַל פִּי נִגְלָה כְּפִשְׁט הַכְּתוּב, אֲבָל הָאִי קָרָא אִית לְאַתְעָרָא בִּיהָ אֲבָל בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ מֵה לְהַתְעוֹרֵר וְלְהַתְּבוֹנֵן בּוּ, דְּכִתִּיב מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם וְהַדְרַת פִּנֵי זָקֵן, הִנֵּה מֵה שְׁכַתּוּב מִפְּנֵי שִׁיבָה הַכּוֹנָה מִפְּנֵי שִׁיבָה דְּאוֹרִיָּיתָא סְתָם כְּתַרְגוּמוֹ מִן קָדָם דְּסַבְר בְּאוֹרִיָּיתָא, פִּירוּשׁ שְׁצִרִיךְ לְקוּם מִפְּנֵי מִי שְׁסוּבֵר וּמִבִּין בְּתוֹרָה, תְּקוּם, דְּבַעֲי בַר נֶשׁ לְמִיקָם בְּקִיּוּמָא שְׁצִרִיךְ הָאֲדָם לְעַמּוֹד מִלְּפָנָיו בְּעַמִּידָה, מִפְּאֵן דְּבַעֲי בַר נֶשׁ לְמִיקָם מִקְמִי סִפְר תּוֹרָה מִכָּאֵן אֲנוּ לוֹמְדִים שְׁצִרִיךְ הָאֲדָם לְקוּם בְּקִימָה מִלְּפָנֵי סִפְר תּוֹרָה, בְּמַכְל שְׁכֵן, שְׁאֵם מִלְּפָנֵי הַלּוֹמֵד תּוֹרָה צְרִיךְ לְקוּם, קַל וְחוֹמֵר מִן הַסִּפְר תּוֹרָה בְּעַצְמוֹ, וְהִכִּי רַב הַמְנוּנָא סָבָא, פִּד הָוָה חָמִי סִפְר תּוֹרָה, הָוָה קָם מְקַמִּיהָ וְכֵן עֲשָׂה רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כְּשֶׁהִיא רּוֹאֵה סִפְר תּוֹרָה הִיא קָם מִפְּנֵי וְאָמַר אֲנִי רּוֹצֵה לְקִיִּים מֵה שְׁכַתּוּב מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם. בְּגוֹנוּנָא דָּא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמִיקָם בְּקִיּוּמִיהָ לְקַמִּיהָ סָבָא (ה"ג רמ"ק) כְּעִין זֶה צְרִיךְ הָאֲדָם לְעַמּוֹד בְּעַמִּידָה מִלְּפָנֵי אֲדָם

הַדּוֹרָא לִיהִ, אָבֵל לְסוֹף יוֹמוֹי לִית שְׁבַחָא לִיה לְבַר נֶשׁ כָּל כָּף, כִּד אִיהוּ סִיב וְלֹא יְכִיל לְמַהוּי בִישׁ, אֶלָּא שְׁבַחָא דִּילִיה כִּד אִיהוּ בְּתוֹקְפִיה וְאִיהוּ טַב, וְשְׁלֵמָה מְלֻכָּא צְוּוח וְאָמַר (שם כ יא) גַּם בְּמַעְלָלָיו יִתְנַפֵּר נַעַר וְגו', פְּגוּנָא דָּא כְּתִיב (קהלת יב א) וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ בִּימֵי בְּחוּרוֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי אֲרַחָא דָּא מְתַקְנָא קַמָּן, וְהַאי אֲוֹרְחָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא.

פְּתַח וְאָמַר (תהלים א ו) כִּי יוֹדַע יְהו"ה דְּרָךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד, מֵאִי כִּי יוֹדַע יְהו"ה, אֶלָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹדַע וְאֶשְׁגַּח בְּאֲרַחָא דְצַדִּיקֵינָא, לְאוֹטְבָא לְהוּ וְלֹאֲגָנָא לְהוּ, וְהוּא אָזִיל קְמִייהוּ לְנִטְרָא לְהוּ, וּבְגִין כָּף מֵאֵן דְּנַפְיָק לְאֲרַחָא, בְּעֵי דְלַהוּי הֵהִיא אֲרַחָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִשְׁתַּתַּף לִיה בְּהַדְרִייהוּ, וּבְגִין כָּף פְּתִיב, כִּי יוֹדַע יְהו"ה דְּרָךְ צַדִּיקִים.

וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד, הִיא מְגַרְמָה, בְּגִין דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֶשְׁתַּמּוּדַע לִיה לְהֵהוּא אֲרַחָא דְלַהוּן, וְלֹא אָזִיל בְּהַדְרִייהוּ.

כְּתִיב דְּרָךְ, וּכְתִיב אֲרַח, מַה בֵּין הַאי לְהַאי, אֶלָּא דְרָךְ דְשָׁאָר קְרִסוּלֵי בְּנֵי נֶשָׁא אָזְלוּ בָהּ, אֲרַח דְאִיהוּ אֲתַפְתַּח מִן זְמַנָּא זְעִירָא, וְעַל אֲרַחָא דָּא כְּתִיב (משלי ד יח) וְאֲרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֶגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ יְהו"ה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמַלּוּךְ יְהו"ה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

מתוק מדבש

בְּהַדְרִייהוּ וישתף את הקב"ה עמהם, על ידי עסק התורה, כי בכל מקום שלומדים תורה השכינה שורה שם, וּבְגִין כָּף פְּתִיב וּלְכָךְ כְּתוּב כִּי יוֹדַע יְהו"ה דְּרָךְ צַדִּיקִים.

ומה שכתוב וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד היינו היא מְגַרְמָה היא מעצמה, כי לא אמר יאבד, אלא תאבד מעצמה, לפי שאין רע יורד מן השמים, אלא בהסתלקות עין השגחת הקב"ה מהרשעים, הם נאבדים מעצמם, בְּגִין דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֶשְׁתַּמּוּדַע לִיה לְהֵהוּא אֲרַחָא דְלַהוּן לפי שהקב"ה לא רוצה להכיר את הדרך שלהם, וְלֹא אָזִיל בְּהַדְרִייהוּ ואינו הולך עמהם ואינו משגיח עליהם ואינו שומרם.

ושאל רבי אלעזר פְּתִיב פעם כתוב דְּרָךְ כמו שכתוב יודע ה' "דרך" צדיקים, וּכְתִיב וּפְעַם כְּתוּב אֲרַח כמו שכתוב ו"ארח" צדיקים כאור נוגה, מַה בֵּין הַאי לְהַאי מה הבדל בין זה לזה, והשיב אֶלָּא דְרָךְ, דְשָׁאָר קְרִסוּלֵי בְּנֵי נֶשָׁא אָזְלוּ בָהּ דרך היא מה ששאר רגלי בני אדם כבר הלכו בה, כי דרך הוא לשון דריכה, שכבר דרכו בו בני אדם, והוא רומז על עבודה שכבר הורגלו בו הצדיקים מזמן רב, כמו דרך כבושה לבני אדם מזמן רב, אבל אֲרַח היינו דְאִיהוּ אֲתַפְתַּח מִן זְמַנָּא זְעִירָא שהוא נפתח מזמן קצר, ועדיין לא הלכו בו הרבה בני אדם, והוא רומז על עבודה מחודשת, לכן הוא הולך ואור מעט מעט, אבל מסייעים לו מן השמים, וְעַל אֲרַחָא דָּא כְּתִיב וְעַל דְרָךְ זֶה נֵאמַר וְאֲרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֶגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. (רמ"ק והרמ"ו ומק"מ)

עזובה וזה דף יט ע"ב) אשרי איש, אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש, דהיינו בימי נעורותו, אָבֵל אם עושה תשובה לְסוֹף יוֹמוֹי לִית שְׁבַחָא לִיה לְבַר נֶשׁ כָּל כָּף בְּסוֹף יְמֵיו כְּשֶׁהוּא כָּבֵר בִּימֵי הַזְקָנָה, אֵין לְאָדָם שְׁבַח וּמַעֲלָה כָּל כָּךְ, הֵינּוּ כִּד אִיהוּ סִיב וְלֹא יְכִיל לְמַהוּי בִישׁ כְּשֶׁהוּא כָּבֵר זָקֵן וְאִינוּ יְכוּל לְהִיטֵר רַע, אֶלָּא שְׁבַחָא דִּילִיה כִּד אִיהוּ בְּתוֹקְפִיה וְאִיהוּ טַב אֵלָּא שְׁבַח הָאָדָם הוּא שְׁעוּשָׁה תְּשׁוּבָה כְּשֶׁהוּא בְּכַחוּ וְתוֹקְפוּ, וְאִזּוּ הוּא טוֹב, וְשְׁלֵמָה מְלֻכָּא צְוּוח וְאָמַר וְשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ צַעַק וְאָמַר גַּם בְּמַעְלָלָיו יִתְנַפֵּר נַעַר אִם זָךְ וְאִם יִשָּׂר פַּעֲלוּ, פִּירוּשׁ בְּעוֹדוֹ בְּנַעֲוֵרָיו שְׂאוּ נִיכָר מַעֲלַת הָאָדָם, פְּגוּנָא דָּא כְּתִיב כַּעֲיֵן זֶה כְּתוּב וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ בִּימֵי בְּחוּרוֹתֶיךָ כְּלוֹמַר כְּשֶׁאָדָם בְּבַחֲרוּתוֹ וּבְכַחוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַחֲבִירִים, וְדַאי אֲרַחָא דָּא מְתַקְנָא קַמָּן וְדַאי דֶּרֶךְ הַזֶּה מִתּוֹקֵן לִפְנֵינוּ, וְהַאי אֲוֹרְחָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא וְדֶרֶךְ זֶה הִיא שֶׁל הַקְּב"ה, כִּי שְׂמַח רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂמַחָה גְדוֹלָה מִחַמַּת כָּל הַחִידוּשִׁים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ לוֹ בְּדֶרֶךְ. (רמ"ק ומפ"ש)

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר לְפָרֵשׁ מַה שְׁכְּתוּב כִּי יוֹדַע יְהו"ה דְּרָךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד, שְׂאֵל מֵאִי כִּי יוֹדַע יְהו"ה וְכִי יֵשׁ דְּבַר שֶׁהַקְּב"ה אִינוּ יוֹדַע, אֶלָּא פִּירוּשׁוֹ, כִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹדַע וְאֶשְׁגַּח בְּאֲרַחָא דְצַדִּיקֵינָא הַקְּב"ה יוֹדַע וּמִשְׁגִּיחַ בְּדֶרֶךְ הַצַּדִּיקִים, לְאוֹטְבָא לְהוּ וְלֹאֲגָנָא לְהוּ לְהַטִּיב לָהֶם וְלַהֲגִן עֲלֵיהֶם, וְהוּא אָזִיל קְמִייהוּ לְנִטְרָא לְהוּ וְהוּא הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם לְשׁוֹר אוֹתָם, כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁצַּדִּיקִים הוֹלְכִים, הַקְּב"ה עִמָּהֶם לְשׁוֹמְרֵם וְלְהוֹלִיכֶם בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׁרָה, וּבְגִין כָּף מֵאֵן דְּנַפְיָק לְאֲרַחָא וְלִכְךָ מִי שִׁיּוּצָא לְדֶרֶךְ, בְּעֵי דְלַהוּי הֵהִיא אֲרַחָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צָרִיךְ לְרֹאוֹת שִׁיחִיהָ דֶּרֶךְ הֵהִיא שֶׁל הַקְּב"ה, וְיִשְׁתַּתַּף לִיה

דְּתִשׁוּבָה מְעַלֵּיאַ מִפְּלֵא, עַד לֹא יִשְׂרִי דִינָא בְּעַלְמָא, דְּבִתְר דְּשָׂרֵי דִינָא, תְּקִיף חִילִּיה, מֵאן יַעֲבֹר לִיה מְעַלְמָא וַיִּסְלַק לִיה, דְּהָא פִּיּוֹן דְּשָׂרֵי דִינָא, לֹא אִסְתְּלִיק עַד דִּישְׁתְּלִים.

בְּתַר דְּאִשְׁתְּלִים וַעֲבַד תְּשׁוּבָה, אֲתַקִּין עֲלִמִין פְּלֵהוּ, מִשְׁמַע, דְּכְתִיב וּמְצִאוּךָ פֶּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וְכְתִיב וְשָׁבַת עַד יְהו"ה אֱלֹהֵיךָ וְגו', פִּי א"ל רְחוּם יְהו"ה אֱלֹהֵיךָ וְגו'.

בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, מֵאֵי אֵיפָא הֶכָּא, אֲלֵא לֹא אֲכַלְלָא פְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא, וְאִשְׁתְּכַחַת בְּעֶאקוּ דְּלֵהוֹן, וְלֹא שְׁבַקְתָּ לֹוֹן לְעַלְמִין, וּבְגִין כְּךָ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶף עַל גַּב דְּאִשְׁרֵי דִינָא בְּעַלְמָא, בְּעֵי דִיִּהְדְּרוֹן יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, לְאוּטְבָא לְהוּ בְּהֵאֵי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאִתִּי, וְלִית לָךְ מֵאן דְּקָאִים קָמִי תְּשׁוּבָה.

תָּא חֲזִי, אֲפִילוּ פְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּבָה אֶקְרִי, וְאֵי תִימָא תְּשׁוּבָה עַלְמָה בְּכָל אֲתַר לֹא שְׁכִיחַ, אֲלֵא דָא אֶקְרִי תְּשׁוּבָה, פֶּד אֶהְדֵּר רְחֵמִי לְקַבְּלָהָא, וְהִיא תְּבַת עַל פֶּל אֵינּוֹן אוּכְלִסִּין וַיִּנְקָא לֹוֹן.

וְתִשׁוּבָה מְעַלֵּיאַ פֶּד אֲתַמְסֹר נַפְשָׁא לְגַבְהָ, וְנָטִיל לָהּ בְּזַמְנָא דְּאִיהִי בְּתִשׁוּבָה, פְּדִין פְּלֵא אֲתַתְּקֵן לְעֵילָא וְתַתָּא, וְאֲתַתְּקֵן הוּא, וְכָל עַלְמָא.

חֲזִיבָא חַד בְּעַלְמָא, קְלָקוּלָא דְּכַמְהָ אַחֲרָנִין בְּגִינִיה, וְוִי לְחֲזִיבָא וְוִי לְשְׁבִיבִיה.

מתוק מדבש

הבא, וְלִית לָךְ מֵאן דְּקָאִים קָמִי תְּשׁוּבָה ואין לך דבר העומד בפני התשובה. (רמ"ק ומפרשים)

תָּא חֲזִי בא וראה, כי לא מדת הבינה לבדה נקראת תשובה, אלא אֲפִילוּ פְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּבָה אֶקְרִי אֲפִילוּ כְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַמְּלֻכּוֹת נִקְרָאת גַּם כֵּן תְּשׁוּבָה, וְאֵי תִימָא תְּשׁוּבָה עַלְמָה בְּכָל אֲתַר לֹא שְׁכִיחַ ואם תאמר שם תשובה עליונה אינה נמצאת בכל מקום רק בכינה, כי על ידי התשובה אימא חוזרת לשרות על בני ישראל אשר נסתלקה מהם בעת הדין, ולזה יצדק עליה שם תשובה, אבל המלכות היא נמצאת עם ישראל גם בשעת הדין ובצרתם, אם כן איך יצדק בה שם תשובה, ומשיב אֲלֵא דָא אֶקְרִי תְּשׁוּבָה, פֶּד אֶהְדֵּר רְחֵמִי לְקַבְּלָהָא אלא זהו הטעם שהמלכות נקראת תשובה, על שם מדת הרחמים החוזרת להשפיע אליה ברחמים, ואחר כך וְהִיא תְּבַת עַל פֶּל אֵינּוֹן אוּכְלִסִּין וַיִּנְקָא לֹוֹן היא חוזרת על כל המוני מלאכי עולמות בִּי"ע ועל בני ישראל להניק אותם ולפרנסם, כי בשעת הדין מחמת הפגם לא היתה משפעת שפע אלא לכחות הדין ולהחיצוניים, ועתה היא חוזרת להשפיע לכל העולמות, ולכן היא נקראת תשובה.

וְתִשׁוּבָה מְעַלֵּיאַ וְתִשׁוּבָה הַמוֹעִילָה בְּיוֹתֵר הִיא פֶּד אֲתַמְסֹר נַפְשָׁא לְגַבְהָ כַּשֵּׁנְמֹסֵר הַנֶּפֶשׁ אֵלֶיהָ, כְּלוֹמֵר שֶׁהַחוּטָא מֵת מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָתוֹ (כַּעֲיֵן תְּשׁוּבַת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן דּוּרְדַיָּא, בְּמִס' עֲבוּדָה זֶה דָּף י"ז ע"א), שֶׁאִזְ עוֹלָם נִשְׁמַתוּ צָסוּד מִיִּין נֹקְצִין וְגוֹרֵס יִסּוּד עֲלוּיוֹן, וְנָטִיל לָהּ בְּזַמְנָא דְּאִיהִי בְּתִשׁוּבָה וְהַמְּלֻכּוֹת לֹקַחַת אֵת נִשְׁמָתוֹ בְּזַמֵּן שֶׁהִיא בְּתִשׁוּבָה, פְּדִין פְּלֵא אֲתַתְּקֵן לְעֵילָא וְתַתָּא אִזְ הַכֵּל מִתְּתַקֵּן לַמַּעֲלָה וְלַמַּטָּה, וְאֲתַתְּקֵן הוּא וְכָל עַלְמָא וְנִתְקַן הוּא וְכָל הָעוֹלָם.

ואמר כי חֲזִיבָא חַד בְּעַלְמָא רִשְׁעֵי אַחַד בְּעוֹלָם, קְלָקוּלָא דְּכַמְהָ אַחֲרָנִין בְּגִינִיה כַּמָּה אַנְשִׁים אַחֲרִים מִתְּקַלְקִלִים וְנִיזוּקִים בְּעוֹנוֹתֵיו, כִּי הַחוּטָא מְעוֹרֵר אֵת הַדִּין, וְהַדִּין פּוֹגַע גַּם בְּרִשְׁעִים אַחֲרִים שֶׁהֵיוּ צַדִּיקִים בְּדִינָם לְפִי שַׁעַה, אֲבָל בְּעֵידֵן רִיתְחָא מְעַנִּישִׁים אוֹתָם, וְוִי לְחֲזִיבָא וְוִי לְשְׁבִיבִיה אוֹי לְרִשְׁעֵי אוֹי לְשַׁכְּנוֹ.

וטובה מכל, והוא עַד לֹא יִשְׂרִי דִינָא בְּעַלְמָא עַד שֶׁלֹּא יִשְׂרָה הַדִּין בְּעוֹלָם, כְּלוֹמֵר קוֹדֵם שֶׁמִּתְחִיל הַדִּין לַפְּעוּל, דֵּהֵינּוּ קוֹדֵם זַמֵּן בְּצַר לָךְ, אִז מוֹעִילָה הַתְּשׁוּבָה, דְּבִתְר דְּשָׂרֵי דִינָא שְׁאֲחַר שֶׁהַדִּין שׁוּרָה, דֵּהֵינּוּ אַחַר שֶׁכָּבַר הַגִּיעַ לְבַצֵּר לָךְ, אִז תְּקִיף חִילִּיה מִתְּחִזֵּק כַּחוֹ שֶׁל הַדִּין, וְאִז מֵאן יַעֲבֹר לִיה מְעַלְמָא וַיִּסְלַק לִיה מִי יִכּוֹל לְהַעֲבִיר וּלְבַטֵּל אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם, דְּהָא פִּיּוֹן דְּשָׂרֵי דִינָא שְׁהֵרִי כִּיּוֹן שֶׁהַדִּין כָּבַר שׁוּרָה, לֹא אִסְתְּלִיק עַד דִּישְׁתְּלִים אֵינּוּ מִסְתַּלֵּק עַד שֶׁנִּשְׁלַם.

בְּתַר דְּאִשְׁתְּלִים וַעֲבַד תְּשׁוּבָה אַחַר שֶׁנִּשְׁלַם וְנִגְמַר הַדִּין וְהָאֵדָם עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה, אֲתַקִּין עֲלִמִין פְּלֵהוּ הוּא מִתְּקַן אֵת כֹּל הָעוֹלָמוֹת בְּתִשׁוּבָתוֹ וּמִתְקַן מֵה שְׁפַגְם, מִשְׁמַע זֶה מִשְׁמַע מִמָּה דְּכְתִיב וּמְצִאוּךָ פֶּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים דֵּהֵינּוּ פְּעוּלוֹת הַדִּין, וְכְתִיב אַחַר כֵּן וְשָׁבַת עַד יְהו"ה אֱלֹהֵיךָ וְשִׁמְעַת בְּקוּלוֹ, פִּי א"ל רְחוּם יְהו"ה אֱלֹהֵיךָ לֹא יִרְפֹּךְ וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ.

ושואל בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, מֵאֵי אֵיפָא הֶכָּא מֵה עֲנִין בְּאַחֲרִית הַיָּמִים לְמָה שֶׁכְּתוּב לְפָנָיו, וְהַשִּׁיב אֲלֵא לֹא אֲכַלְלָא פְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא אלא בא לכלול את כְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא בְּגִלוּת עִם יִשְׂרָאֵל לְשִׁמּוֹר אוֹתָם שֶׁלֹּא יִטְמַעוּ בֵּין הַגּוֹיִם, וְגַם וְאִשְׁתְּכַחַת בְּעֶאקוּ דְּלֵהוֹן הִיא נִמְצָאת עִם יִשְׂרָאֵל בְּצַרְתָּם, כִּי הַפְּגָם הַמְּגִיעַ לְיִשְׂרָאֵל מְגִיעַ גַּם לָהּ, וְכַמוֹ שֶׁהָאוֹיְבִים מְכַנְּעִים אוֹתָנוּ לְמַטָּה, כֵּךְ הַחִיצוֹנִים פּוֹרְצִים גְּדֻרוֹתֶיהָ וְאוֹחִזִים בָּהּ ח"ו לְמַעֲלָה, וְלֹא שְׁבַקְתָּ לֹוֹן לְעַלְמִין וְהִיא אֵינָה עוֹזֶבֶת אוֹתָם לְעוֹלָם, הַגַּם שֶׁהֵם גִּרְמוּ לָהּ הַצַּעַר וְהַגְּלוּת, וּבְגִין כְּךָ וּמִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁכִינָה נִפְגַּמַת עַל יְדֵי הַדִּין הַשׁוּרָה עַל יִשְׂרָאֵל, לְכֵן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶף עַל גַּב דְּאִשְׁרֵי דִינָא בְּעַלְמָא אֶף עַל פִּי שֶׁהַקְּב"ה הַשְּׁרָה אֵת הַדִּין בְּעוֹלָם, עַם עַל זֶה בְּעֵי דִיִּהְדְּרוֹן יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה הוּא רוֹצֵה שִׁישְׂרָאֵל יַחֲזֵרוּ בְּתִשׁוּבָה לְתַקֵּן אֵת פְּגָם הַשְּׁכִינָה, לְאוּטְבָא לְהוּ בְּהֵאֵי עַלְמָא כְּדִי לְהַטִּיב לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה עַל יְדֵי הַשְּׁפַע הַמִּתְחַדֵּשׁ עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, וּבְעַלְמָא דְּאִתִּי וּבְעוֹלָם הַבָּא, כִּי עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּנִיקָל יִתְקַנּוּ בְּעוֹלָם

תָּא חֲזִי, יוֹנָה בְּגִין דְּלֹא בְּעָא לְמַהֲרָּ בְּשְׁלִיחוּתָּא דְּמֵאֲרִיָּה, כְּמָה בְּנֵי נֶשְׂאָ הוּוּ אֲתֵּאֲבִידוּ בְּגִינָה בְּיָמָּ, עַד דְּכָלְהוּ אֶהְדְּרוּ עֲלוּי, וְדֵאִינוּ לִיה בְּדִינָא בְּיָמָּ, וְכִדִּין אֲשִׁתְּזִיבוּ כְּלָהוּ, וְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא חָס עֲלִיָּה לְבִתְר, וְשִׁזִּיב כְּמָה אוֹכְלוּסִין בְּעֵלְמָּ, אִימְתִּי, כְּד אֶהְדְּר לְמֵאֲרִיָּה מְגוּ עֶקְתִּיָּה, הָדָּא הוּא דְּכִתִּיב (יונה ב ג) קִרְאֲתִי מְצָרָּה לִי אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי, וְכִתִּיב (תהלים קיח ה) מִן הַמְּצָר קִרְאֲתִי יְיָ עֲנֵנִי בְּמִרְחָב יְיָ וְגו'.

מתוק מדבש

דהיינו את כל אנשי נינוה, אִימְתִּי מתי זכה להציל את אנשי נינוה, הוּא כְּד אֶהְדְּר לְמֵאֲרִיָּה מְגוּ עֶקְתִּיָּה כשחזר בתשובה לקונו מתוך צרתו, הרי שיש תועלת בתשובה גם אחר שנשלם הדין, הָדָּא הוּא דְּכִתִּיב זהו שכתוב קִרְאֲתִי מְצָרָּה לִי אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי אפילו אם קראתי אל ה' מתוך הצרה, גם כן ויענני, וְכִתִּיב ועוד כתוב מִן הַמְּצָר קִרְאֲתִי יְיָ עֲנֵנִי בְּמִרְחָב יְיָ וְגו' הגם שקראתי יְיָ מן המצר, עם כל זה ענני במרחב. (רמ"ק ומפרשים)

תָּא חֲזִי, יוֹנָה בְּגִין דְּלֹא בְּעָא לְמַהֲרָּ בְּשְׁלִיחוּתָּא דְּמֵאֲרִיָּה בא וראה, כי יונה הנביא לפי שלא רצה ללכת בשליחות קונו, הגם שהיה צדיק גמור, אלא שנתחייב בדינו באותה שעה, ושאר כל האנשים שבספינה היו רשעים גמורים, אלא שלא נתחייבו בדין באותה שעה, הרי כְּמָה בְּנֵי נֶשְׂאָ הוּוּ אֲתֵּאֲבִידוּ בְּגִינָה בְּיָמָּ כמה בני אדם היו נאבדים ומתים בשבילו בים, על ידי מדת הדין שהיתה פוגעת בו, עַד דְּכָלְהוּ אֶהְדְּרוּ עֲלוּי וְדֵאִינוּ לִיה בְּדִינָא בְּיָמָּ עד שכל בני הספינה חזרו עליו ודנו את דינו להשליכו לים, וְכִדִּין אֲשִׁתְּזִיבוּ כְּלָהוּ ואז ניצולו כולם, וְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא חָס עֲלִיָּה לְבִתְר והקב"ה רחם עליו אחר כך, וְשִׁזִּיב כְּמָה אוֹכְלוּסִין בְּעֵלְמָּ והציל בעולם כמה המוני בני אדם,

כי תצא יום ששי

גודל הארת יום השבת

יֹמָא דְשַׁבְּתָא חֲדָה אִיהוּ לְכֻלָּא, וְכֻלָּא אֲתֵנְטֵר לְעֵילָא וְתַתָּא, וְנִהוּרָא תַתָּא נִהָרָא לְסֻלְקָא לְעֵילָא, בְּשִׁפְרוּ דְעֵטְרִין שְׁבַעִין חוּלְקִין יְתִיר, וְסָבָא דְכָל סְבִין אֲתַעֵר.

כְּדִין כַּד סְלִיק נִהוּרָא, עֲמָא קְדִישָׁא מְקַדְמֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא בְּלְבוּשׁ יָקָר, בְּחֲדָה, מִתְעַטְרֵן בְּעֵטְרָא קְדִישָׁא דְלְעֵילָא, בְּהֵוּא רוּחָא דְקִיּוּמָא עֲלֵיהּ לְתַתָּא, מְשַׁבְּחֵן בְּשִׁירֵין וְתוֹשְׁבְּחֵן, וְסֻלְקִין תוֹשְׁבְּחֵן לְעֵילָא, וְעֲלָאִין וְתַתָּאִין פְּלָהוּ בְּחֲדָה, וּמִתְעַטְרֵן פְּלָהוּ כְּחֲדָא.

פְּתַחֵי עֲלָאִי וְאֲמַרֵי, זְפָאִין אַתּוֹן עֲמָא קְדִישָׁא בְּאַרְעָא, דְּמֵאֲרִיכוֹן אֲתַעֵטֵר עֲלֵיכוֹן, וְכָל חֵילִין קְדִישִׁין מִתְעַטְרֵן בְּגִינִיכוֹן.

הָאִי יוֹמָא, יוֹמָא דְנִשְׁמַתִּין אִיהוּ, וְלֹא יוֹמָא דְגוֹפָא, בְּגִין דְשִׁלְטָנוּ דְצִרוּרָא דְנִשְׁמַתִּין אִיהוּ, וְקִיּוּמָן עֲלָאִין וְתַתָּאִין פְּלָהוּ בְּזוּגָא חֲדָא, בְּעֵטְרָא דְרוּחָא יְתִירָא עֲלָהּ קְדִישָׁא.

מתוק מדבש

הבינה שבה מקור השמחה, מתעטרת בעטרא קדישא דלעילא מתעטרים בעטרה קדושה שלמעלה, בההוא רוחא דקיימא עלייהו לתתא באותו הרוח שהוא כללות תוספת הנרין העומד עליהם למטה, שהוא מבחינת קדושת היום הנא מו"א, משבחת בשירין ותושבתן משבחים בשירות ותשבחות, וסלקין תושבתן לעילא ועולים התשבחות למעלה לעולם האצילות מיד כשיוצאים מפי המשבח, ואינו כמו בחול שהתפלה צריכה לעבור דרך אויר העולם ואחר כך דרך ההיכלות, אבל ביום השבת הכל הוא בסוד האצילות, ועלאין ותתאין פלהו בחדה ועליונים ותחתונים כולם הם בשמחה, ומתעטרת פלהו כחדא וכולם מתעטרים כאחד.

פְּתַחֵי עֲלָאִי וְאֲמַרֵי זְפָאִין אַתּוֹן עֲמָא קְדִישָׁא בְּאַרְעָא וְאִז פּוֹתְחִים הַעֲלִיּוֹנִים וְאוֹמְרִים אֲשֶׁרֵי לָכֵם עִם הַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, דְּמֵאֲרִיכוֹן אֲתַעֵטֵר עֲלֵיכוֹן שְׁקוּינְכֵם מִתְעַטֵּר עֲלֵיכֶם עַל יְדֵי הַתְּפִשׁוּת הַאֲצִילוֹת לְמַטָּה בְּלֵי אֲמִצְעוֹת הַהִיכְלוֹת וְהַחִיילִים, וְכָל חֵילִין קְדִישִׁין מִתְעַטְרֵן בְּגִינִיכוֹן וְכָל הַצְּבָאוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל מַעְלָה מִתְעַטְרִים בְּשִׁבְלֵכֶם וּמִקְבִּלִים הָאֲרֵת קְדוֹשֶׁת הַשַּׁבָּת בְּזוּגָא, כִּי הַתְּפִשׁוּת אֲצִילוֹת לְמַטָּה דֶּרֶךְ הַהִיכְלוֹת הוּא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל הַתְּחַתּוֹנִים.

הָאִי יוֹמָא, יוֹמָא דְנִשְׁמַתִּין אִיהוּ הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁל שַׁבָּת הוּא יוֹם שֶׁל הַנִּשְׁמוֹת שְׁבוּ נַהֲנִים הַנִּשְׁמוֹת מִמְקוֹרָם מִהִבְינָה, וְלֹא יוֹמָא דְגוֹפָא וְאִינוּ יוֹם שֶׁל הַגּוֹף, כִּי אֵין שִׁפְעָא עִבְּ נִשְׁפַּע בְּעוֹלָם, בְּגִין דְשִׁלְטָנוּ דְצִרוּרָא דְנִשְׁמַתִּין אִיהוּ לְפִי שְׁהוּא שְׁלִיטָת צִרוּר הַנִּשְׁמוֹת שְׁהוּא הִבְינָה הַשּׁוֹלֵטָה בְּשַׁבָּת, לָכֵן הַנִּשְׁמוֹת נַהֲנִים מִהִשְׁפַּע הַנִּמְשָׁךְ מִשׁוֹרֵשׁ, וְקִיּוּמָן עֲלָאִין וְתַתָּאִין וְעוֹמְדִים הַעֲלִיּוֹנִים שֶׁהֵם הַמְּלָאכִים, וְהַתְּחַתּוֹנִים שֶׁהֵם הַמְּמוֹנִים עַל הָעוֹלָם, פְּלָהוּ בְּזוּגָא חֲדָא כּוֹלָם בִּיחּוּד אַחַד בְּסוּד הַאֲצִילוֹת בְּעֵטְרָא דְרוּחָא יְתִירָא עֲלָהּ קְדִישָׁא בְּעַטְרָא עֲלִיוֹן וְקְדוֹשׁ, כְּלוֹמֵר מִכּוּ תוֹסַפְתָּ הַנְרִין שֶׁל יוֹם הַשַּׁבָּת. (כמ"ק ומק"מ ומפרשים)

"מאמר גודל הארת יום השבת" ומבואר בו כי בשבת יש שמחה בכל העולמות, והשכינה עולה אל היחוד בתוספת שבעים עטרות. וביום השבת בבקר כשמקדימים ישראל לתפלה, זוכים לתוספת נשמה מבחינת היום, והשירות והתשבחות שבתפלה עולים מיד לאצילות, ואינם מתעכבים בדרכם כבימות החול. ואז משבחים העליונים לישראל שזוכים בשבת לאור האצילות, ובהתפשט הארת השבת בזכות ישראל, נהנים כל הצבאות העליונים. ומסיק כי יום השבת הוא יום הארת הנשמות ולא הגופות, כי כל נשמות העליונים מקבלים הארת נשמה יחד עם ישראל.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א-ב, צנצאוריני כרך ח עמ' 54-54)

ואמר עוד רבי יצחק כי יומא דשבתא חדה איהו לכלא ביום השבת יש שמחה בכל העולמות, וכלא אתנטר לעילא ותתא והכל נשמר למעלה ולמטה, כי ביום השבת אין שום דין מתעורר כלל למעלה, ואין החיצונים יכולים לשלוט למטה, (נד"ו הגירסא וכלא אתנטר שפירושו שהכל מתעטר למעלה ולמטה), ונהורא תתא נהרא לסלקא לעילא ואור התחתון שהוא המלכות מתעוררת ומאירה לעלות למעלה, בשפירו דעטרין שבועין חולקין יתיר בעטרות יפות שהם שבעים חלקים יותר מבחול, וסבא דכל סבין אתער זקן הזקנים שהו"א מתעורר להשפיע לה אלו העטרות.

כתב האריז"ל צעור הכונות דף עג ע"א, כי סוד אלו השצעים עטרות הם הארות המוחין ולצויהם שהמלכות מקבלת ציוס השצת, שהם ד' הווי"ת של עסמ"ב, וג' אה"ה דודי"ן ואלפי"ן והה"ן שעם הכללות הם ע' אותיות, והם גימטריא תרפ"ו, ומסוף עליהם שם י"ה וצידה הם כמספר שצ"ת, וענין שם י"ה הוא, כי סוד שצת הוא ענין עליית וז"ן צמקום אור"א ואז גם הם צנחנת שם י"ה כמו אור"א. וכתב שם עוד צע"ב וזה לשונו, כי המלכות הנקראת א"ל אדני"י עתה נמוספה גם צה תוספת קדושה ונעשית אדני"י צמלוי שגימטריא תרע"א, ונקראת עתה א"ל אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, והם גימטריא שצ"ת, לרמוז שעתה היא קדושה העיקרית של יום שצת ממט.

כְּדִין כַּד סְלִיק נִהוּרָא אִז כְּשַׁעוּלָה אֹר הַבְּקָר, עֲמָא קְדִישָׁא מְקַדְמֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא בְּלְבוּשׁ יָקָר בְּחֲדָה עִם הַקְּדוֹשׁ מִקְדִּימִים לְבֵית הַכְּנִסָּה בְּלְבוּשֵׁי כְבוֹד בְּשִׁמְחָה מִכּוּ הַתְּפִשׁוּת אֹר

כי תבוא יום ראשון

החטא הראשון הנדון בראש השנה

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִימָא לָן מַר מַאֲלִין מְלִין מְעַלְיָתָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב א ו) וַיְהִי הַיּוֹם, בְּכָל אֶתֶר דְּכְתִיב וַיְהִי, אִיהוּ צַעַר, וַיְהִי בִימֵי, צַעַר וּדְאִי, וַיְהִי הַיּוֹם יוֹמָא דְאִית בֵּיה צַעַר, וְדָא הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְאִית בֵּיה דִּינָא קְשִׁיא עַל עֲלָמָא, (מ"ב ד ח) וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישַׁע אֶל שׁוֹנִם, יוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָהּ, וּבְכָל אֶתֶר וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּבְאֹו בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הָהּ.

בְּכָל זְמַנָּא תְרִין יוֹמִין אֵינְוֹן, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלְהוּי יַצְחָק פְּלִיל דִּינָא וְרַחְמֵי, תְרִין יוֹמִין וְלֹא חֵד, דְּאֶלְמָלָא יִשְׁתַּכַּח יַחֲדָאִי, יַחְרִיב עֲלָמָא, וְעַל דָּא כְּתִיב תְרִין זְמַנִּין, (איוב א ו) וַיְהִי הַיּוֹם, (מ"ב ד ח) וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיִּבְאֹו בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אֵלִין בֵּית דִּין רַבְרָבָא, בְּנֵי הָאֱלֹהִים וְדָאִי, בְּנוֹי דְּמִלְפָּא, קְרִיבִין לְגַבְיָהּ, וְאֵינְוֹן שְׁבַעִין מְמַנָּן דְּסַחְרִין תְּדִירָא לְמִלְפָּא, וְאֵינְוֹן חֲתִכִּין דִּינָא עַל עֲלָמָא.

מתוק מדבש

בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הָהּ הִיא יוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה.
(רמ"ק ומק"מ ומפרשים)

כתב הארז"ל (בשער הכוונות דרוש ב' דראש השנה), הטעם שעושים שני ימים ראש השנה גם בארץ ישראל, כי ציוס הראשון אנו מעלים את הפנימיות שהם בחינות הנשמות דו"א, וציוס השני אנו מעלים אף את בחינות החיצוניות, לכן ציוס הראשון הוא דינא קשיא, כי עדיין לא נתנסמו העולמות, אך ציוס ב' מאחר שכבר ציוס א' נתעלו הפנימיות, יכולים ציוס ב' להעלות גם את החיצוניות, ולכן נקרא יום ב' דינא רפיא, עיי"ש.

וזה שאמר **בְּכָל זְמַנָּא תְרִין יוֹמִין אֵינְוֹן** ראש השנה הוא שני ימים בכל זמן ובכל מקום, גם בארץ ישראל, **מַאי טַעְמָא** מהו הטעם, ומשיב **בְּגִין דְּלְהוּי יַצְחָק פְּלִיל דִּינָא וְרַחְמֵי** כדי שיהיה יצחק שהוא בחינת ראש השנה כלול דין ורחמים, **תְרִין יוֹמִין** וזהו הטעם של שני ימים, כי ביום ראשון הדין הוא קשה, וביום השני הדין הוא ברחמים, **וְלֹא חֵד** ולא היה די ביום אחד, **דְּאֶלְמָלָא יִשְׁתַּכַּח יַחֲדָאִי** כי אם היה ראש השנה רק יום אחד, דהיינו בחינת דין קשה, **יַחְרִיב עֲלָמָא** היה מחריב את העולם מחמת דין הקשה, **וְעַל דָּא כְּתִיב תְרִין זְמַנִּין** על כן כתוב שתי פעמים **וַיְהִי הַיּוֹם, וַיְהִי הַיּוֹם** פעם באלישע ופעם באיוב, לרמוז על שני ימים של ראש השנה. (רמ"ק ומק"מ ומפרשים)

ומה שכתוב **וַיִּבְאֹו בְּנֵי הָאֱלֹהִים**, **אֵלִין בֵּית דִּין רַבְרָבָא** אלו הם בית דין הגדול, **בְּנֵי הָאֱלֹהִים** וְדָאִי הנקראים בני אלהים ודאי, דהיינו **בְּנוֹי דְּמִלְפָּא קְרִיבִין לְגַבְיָהּ** שהם בני המלך וקרובים אליו, דהיינו מלאכי המלכות, **וְאֵינְוֹן שְׁבַעִין מְמַנָּן דְּסַחְרִין תְּדִירָא לְמִלְפָּא** והם שבעים ממונים דהיינו שבעים סנהדרין של מעלה, המסבכים תמיד את המלך, כי הם יוצאים משבע ספירות התחתונות של המלכות, **וְאֵינְוֹן חֲתִכִּין דִּינָא עַל עֲלָמָא** והם חותכים וגוזרים דין על העולם, כפי הראוי לבני העולם.

"מאמר החטא הראשון הנדון בראש השנה" ומבואר בו כי בכל מקום שכתוב "ויהי היום" הוא יום ראש השנה שבו העולם בצער גדול לפי שבו דנים את העולם. ומבאר שראש השנה הוא שני ימים בכל זמן ובכל מקום, כי יום הראשון הוא דין קשה, ויום השני הוא דין ברחמים. ומבאר עוד כי תחילת הדין והקטרוג ביום ראש השנה הוא על מי שאינו מכבד את שמו של הקב"ה, ואינו מכבד את התורה ולומדיה, ומי שאינו נוהר על כבוד ה' שלא יתחלל בארץ. ובכלל זה מי שאינו מכין בברכות או שמוכיר שם שמים לבטלה. ומסיק כי הבאים לקטרוג הם הס"מ ובת זוגו, ומקטרגים על אלו החטאים ראשונה, כי הם עצמם נוהרים בזה שלא להוציא שם שמים לבטלה.

(מקור המאמר צוהר פרשת פנחס דף ללא ע"א, ציטורינו כרך יד עמ' רעג-ערס)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לרבי שמעון לִימָא לָן מַר מַאֲלִין מְלִין מְעַלְיָתָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה יאמר ויגלה לנו הרב מאלו דברים היפים והסודות של עניני ראש השנה, **פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר** מה שכתוב אצל איוב **וַיְהִי הַיּוֹם** זה נאמר על יום ראש השנה כדמפרש ואזיל, הנה **בְּכָל אֶתֶר דְּכְתִיב וַיְהִי, אִיהוּ צַעַר** בכל מקום שכתוב ויהי סתם הוא מורה על צער מועט, ובמקום דכתיב **וַיְהִי בִימֵי, צַעַר וּדְאִי** הוא צער גדול ודאי, אם כן מה שכתוב באיוב **וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹמָא דְאִית בֵּיה צַעַר** הוא יום שיש בו צער גדול, והוא יום הדין שדנים בו את העולם, **וְדָא הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְאִית בֵּיה דִּינָא קְשִׁיא עַל עֲלָמָא** וזהו יום ראש השנה שיש בו דין קשה על העולם, כי בו נידון העולם, וכן מה שכתוב באלישע **וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישַׁע אֶל שׁוֹנִם, יוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָהּ** היה ביום ראש השנה, **וּבְכָל אֶתֶר וַיְהִי הַיּוֹם דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה** ובכל מקום דכתיב "ויהי היום" הוא יום ראש השנה, לפיכך מה שכתוב באיוב **וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּבְאֹו**

לְהַתְּיַצֵּב עַל יְהוָה, וְכִי עַל יְהוָה קָיִימִי, אֲלֵא בְּשַׁעֲתָא דְּאֵלִין קָיִימִי עַל דִּינָא, דִּינָא קְדָמָא דְּכָלְא בֵּיהּ, מֵאֵן הוּא דְּלֵא יוֹקִיר לְשִׁמָּא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדְלֵא יוֹקִיר לְאֹרִייתָא וְלְעַבְדֵּי, אוֹף הָכִי מֵאֵן הוּא דְּלֵא חַיִּישׁ עַל יְקָרָא דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא דְּלֵא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא, מֵאֵן הוּא דְּלֵא חַיִּישׁ לְיִקְרִיָּה דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן הוּא דְּלֵא שְׁוֵי יְקָר לְשִׁמָּא דָּא.

וַיָּבֵא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכְכֶם, גַּם לְרַבּוֹת הָיָא נוֹקְבָא דִּילֵיהּ, אוֹף הָכִי לְהַתְּיַצֵּב עַל יְהוָה, דְּאִיהוּ חַיִּישׁ נְמִי לְיִקְרָא דְּשִׁמָּא דָּא.

מתוק מדבש

נותן כבוד לזה השם זה שאינו מכוין בברכות או שמזכיר שם שמים לבטלה, כי בזה מלביש הבל דקדושה בהבל רע ורעות רוח. ומה שכתוב וַיָּבֵא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכְכֶם הנה השטן הוא הס"מ, "גם" לְרַבּוֹת הָיָא נוֹקְבָא דִּילֵיהּ גם בא לרבות את הנוקבא שלו בת זוגו שהיא הלילי"ת, ששניהם באים לקטרג, אוֹף הָכִי כמו כן מה שכתוב לְהַתְּיַצֵּב עַל יְהוָה היינו דְּאִיהוּ חַיִּישׁ נְמִי לְיִקְרָא דְּשִׁמָּא דָּא שהוא גם כן חושש לכבוד השם הזה, כמו שאמרו חז"ל (מגילה דף ג ע"א) שאפילו שדים לא מוציאים שם שמים לבטלה, ולכן הוא מקטרג על שנתחלל שם שמים בעולם, וזהו "להתיצב על ה'", שעומד לקטרג עבור כבוד שם הוי"ה, ומעין ענינים אלו קטרג על איוב באומרו החנם ירא איוב את ה', כלומר שהיה פונה להנאתו ולא לכבוד יוצרו.

ומה שכתוב לְהַתְּיַצֵּב עַל יְהוָה יש להקשות וְכִי עַל יְהוָה קָיִימִי וכי על ה' הם עומדים, דהיינו לדון את ה' ח"ו, אֲלֵא פִירוּשׁוּ הוּא בְּשַׁעֲתָא דְּאֵלִין קָיִימִי עַל דִּינָא בשעה שאלו הממונים עומדים על הדין, לדון את העולם, דִּינָא קְדָמָא דְּכָלְא בֵּיהּ דִּין הַרְאִשׁוֹן שְׁדִנִּים בו לפני כל הדינים הוא בשביל שם הוי"ה, דהיינו מֵאֵן הוּא דְּלֵא יוֹקִיר לְשִׁמָּא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מי הוא זה שאינו מכבד את שמו של הקב"ה, וְדְלֵא יוֹקִיר לְאֹרִייתָא וְלְעַבְדֵּי ואינו מכבד את התורה ועבדיו, דהיינו את לומדיה, אוֹף הָכִי מֵאֵן הוּא דְּלֵא חַיִּישׁ עַל יְקָרָא דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא דְּלֵא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא כמו כן דנים את מי שאינו חושש על כבוד שמו הקדוש שלא יתחלל בארץ, מֵאֵן הוּא דְּלֵא חַיִּישׁ לְיִקְרִיָּה דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מי הוא שאינו חושש לכבודו של הקב"ה זה המרבה כבודו וממעט כבוד שמים, כי בזה מחזיק כח החיצונים, מֵאֵן הוּא דְּלֵא שְׁוֵי יְקָר לְשִׁמָּא דָּא מי הוא שאינו

כִּי תָבֹא יוֹם שְׁנִי

הַשׁוֹפֵר מִמְתִּיק אֶת הַדִּינִים

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ, רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח (תהלים פא ד) תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּפֶּסֶח לְיוֹם חַגְנוּ, וְזָפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא קָרִיב לֹון לְגַבְיָה מִן כָּל אוֹמִין, וְאַתְרֵעִי בְּהוּ, וּמֵאַתְר רְחִיקָא קָרִיב לֹון לְגַבְיָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (יהושע כד ב) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה, אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, בְּעֶבֶר הַנְּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מְעוֹלָם, לְאַחַזָּאָה דְּהָא מֵאַתְר רְחִיקָא אַתְרֵעִי בְּהוּ וְקָרִיב לֹון לְגַבְיָה, וּכְתִיב (שם פסוק ג) וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבֵרָהֶם מְעַבְר הַנְּהָר וְגו', הֵנִי קָרָאִי אֵת לְאַסְתַּפְלָא בְּהוּ, וְכִי כָּל יִשְׂרָאֵל לֹא הוּוּ יִדְעֵי דָא, וְכָל שְׁפָן יְהוֹשֻׁעַ.

אָלָא אוֹרֵייתָא כּוּלָּהּ סְתִים וְגַלְיָא, כְּמָה דְשָׁמָא קְדִישָׁא סְתִים וְגַלְיָא, בְּגִין דְּאוֹרֵייתָא כּוּלָּהּ שְׁמָא קְדִישָׁא הִיא, וְעַל דָּא אֵיהִי סְתִים וְגַלְיָא, אִי יִשְׂרָאֵל וְיְהוֹשֻׁעַ הוּוּ יִדְעֵי, אֲמַאי כְּתִיב כֹּה אָמַר יְהוָה.

אָלָא וְדָאִי סְתִימָא דְמַלְהָ, טִיבו סְגִי עֶבֶד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאַתְרֵעִי בְּהוּ בְּאַבְהָתָא, וְעֶבֶיד לֹון רְתִיכָא קְדִישָׁא עַלְאָה לִיקְרִיָּה, וְאַפִּיק לֹון מְגוּ נְהָרָא עַלְאָה יְקִירָא קְדִישָׁא, בּוּצִינָא דְכָל בּוּצִינִין,

מֵתוּק מִדְּבַשׁ

אֲבֵרָהֶם מְעַבְר הַנְּהָר וְגו', הֵנִי קָרָאִי אֵת לְאַסְתַּפְלָא בְּהוּ בֵּאלוּ הַפְּסוּקִים יֵשׁ מֵהַלְתַּבּוּנָן בְּהֵם, וְכִי כָּל יִשְׂרָאֵל לֹא הוּוּ יִדְעֵי דָא וְכִי כָּל יִשְׂרָאֵל לֹא הִיוּ יוֹדְעִים זֹאת, שֶׁהַקְּב"ה לָקַח אֶת אֲבֵרָהֶם מִבֵּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זֹרָה, וְכָל שְׁפָן יְהוֹשֻׁעַ וְדָאִי שִׁדְעָ, אִם כֵּן לְמָה הִיא צְרִיךְ לוֹמַר כֹּה אָמַר ה' וְגו'.

וּמִשִּׁיב אָלָא אוֹרֵייתָא כּוּלָּהּ סְתִים וְגַלְיָא אִלָּא הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ הִיא סְתוּמָה וְגַלְיָה, כְּמָה דְשָׁמָא קְדִישָׁא סְתִים וְגַלְיָא כְּמוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא סְתוּם וְגַלְיָה, שְׂכַתוּב בְּהו"ה וְנִקְרָא בְּאֲדַנִּי, בְּגִין דְּאוֹרֵייתָא כּוּלָּהּ שְׁמָא קְדִישָׁא הִיא לְפִי שֶׁהַתּוֹרָה כּוּלָּהּ הִיא שֵׁם קְדוֹשׁ, וְעַל דָּא אֵיהִי סְתִים וְגַלְיָא וְעַל כֵּן הִיא סְתוּמָה וְגַלְיָה, וְחֻזֵר לְקוּשִׁיא הַנּוֹכַח וְאוֹמַר אִי יִשְׂרָאֵל וְיְהוֹשֻׁעַ הוּוּ יִדְעֵי אִם יִשְׂרָאֵל וְיְהוֹשֻׁעַ הִיוּ יוֹדְעִים, אִם כֵּן אֲמַאי כְּתִיב כֹּה אָמַר יְהוָה שֶׁמִּשְׁמַע כֵּאלִלוּ הוּא הוֹדְעָה מִן הַקְּב"ה.

וּמִתְרַן אָלָא וְדָאִי סְתִימָא דְמַלְהָ אִלָּא וְדָאִי סוּד הַדְּבַר הוּא, כִּי טִיבו סְגִי עֶבֶד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּיִשְׂרָאֵל חֶסֶד גְּדוֹל עָשָׂה הַקְּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאַתְרֵעִי בְּהוּ בְּאַבְהָתָא שְׂבַחַר בְּהֵם בְּהַאֲבוֹת, דְּהֵינּוּ שֶׁהֵאֱצִיל אֶת נַשְׁמַתָּם מִמְקוֹם גְּבוּהָ יוֹתֵר מִנְשַׁמּוֹת שֶׁל שָׁם וְעֵבֶר וְשֶׂאֵר צְדִיקִים שֶׁהִיוּ לְפָנֵיהֶם, וְעֶבֶיד לֹון רְתִיכָא קְדִישָׁא עַלְאָה לִיקְרִיָּה וְעָשָׂה אוֹתָם מְרַכְבָּה קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה לְכַבּוּדוֹ, כִּי הֵג' אֲצוֹת שְׁשׁוּרֶשׁ נִשְׁמַתָּס הוּא צַחג"ס דז"א, הֵס נַעֲשִׂים מְרַכְבָּה אֶל הַצִּינָה, וְהֵס כְּחוּט הַמְשׁוּלֵשׁ שֶׁלְעוֹלָם לֹא יִנְתְּקוּ מֵהַקְּדוּשָׁה, וְאַפִּיק לֹון מְגוּ נְהָרָא עַלְאָה יְקִירָא קְדִישָׁא וְכִדִּי שִׁיזְכוּ לְזֹה הוּצִיא אֶת נַשְׁמַתָּם מִן הַנְּהָר הַעֲלִיּוֹן הִיקֵר וְהַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא הִיסוּד דְּצִינָה, שְׂדַרְךָן יְסוּדָה יֵלְאוּ נַשְׁמוֹת שֶׁל הַאֲצוֹת אֶל הַסַּג"ת, בּוּצִינָא דְכָל בּוּצִינִין וְהַבִּינָה הִיא הַמְּאוּר שֶׁל כָּל הַמְּאוּרוֹת, כִּי הִיא כּוֹלֶלֶת אֶת כָּל הַסְּפִירוֹת שֶׁל זו"ן קוֹדֵם לְאִילּוּתָם,

"מֵאֲמַר הַשׁוֹפֵר מִמְתִּיק אֶת הַדִּינִים" וּמְבֹאֵר בּוּ כִי חֶסֶד גְּדוֹל עָשָׂה הַקְּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל, שְׂבַחַר בְּאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים וְנָתַן בְּהֵם נַשְׁמוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁהֵם בְּסוּד חַג"ת, וְהֵם מְרַכְבָּה לְמֵרֶת הַבִּינָה שֶׁהִיא שׁוּרֵשׁ הַחַג"ת. וּמְבֹאֵר כִּי בְיוֹם רֵאשׁ הַשְּׁנָה מִתְעוֹרֶרֶת מֵרֶת הַגְּבוּרָה שְׁשׁוּרֶשָׁה בְּבִינָה וּמִתְחַזְּקֶת בְּמֵדֶתוֹ שֶׁל יִצְחָק שֶׁהִיא דִּין לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים מִמְתִּיקִים אֶת הַדִּין עַל יְדֵי הַשׁוֹפֵר. (מִקּוּר הַמְּאֵמֶר צוֹהַר פְּרַשְׁת אֲמוּר דף נ"ב - נ"ט ע"א, צִנְיָאוֹרִינוּ כֶּךָ י"א ע"ג תַּקַּמ-תַּקַּמַּג)

פִּירוּשׁ הַפְּסוּק הַמּוּבָא לְהֵלֶן, תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר כִּשְׁהַלְבֵנָה מִתְחַדְּשֶׁת, בְּכִסֵּה לְיוֹם חַגְנוּ וְהוּא בּוֹמֵן הַמִּיעוּד לְהִיּוֹת קְבוּעַ לְיוֹם חַג, שֶׁהוּא רֵאשׁ הַשְּׁנָה. (רש"י)

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ כְּדִי לְפַרֵשׁ פְּסוּק זֶה, רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח לְפַרֵשׁ מֵהַ שְׂכַתוּב תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּפֶּסֶח לְיוֹם חַגְנוּ, וְהַקְּדִים בְּשִׂבְחָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאִמְר, וְזָפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא קָרִיב לֹון לְגַבְיָה מִן כָּל אוֹמִין אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּב"ה קָרַב אוֹתָם אֵלָיו מְכַל הָאוּמוֹת, כְּמִי שְׂבוּרֵר גְּלוּסְקָא יְפָה מִתּוֹךְ הַמּוֹרְסוֹן, וְהַטְעַם לְסִיבַת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַחֲצוּבוֹת מִמְקוֹם קְדוֹשׁ, וְאַתְרֵעִי בְּהוּ וּבַחַר בְּהֵם מְרַצוֹנוּ הַטוֹב בְּלִי הַקְּדַמַּת זְכוּתֵים שֶׁל מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְאִין טַעַם בְּרַצוֹן, וּמֵאַתְר רְחִיקָא קָרִיב לֹון לְגַבְיָה וּמִמְקוֹם רְחוֹק, דְּהֵינּוּ מִבֵּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זֹרָה הַרְחוּקִים מֵהַקְּב"ה, קָרַב אוֹתָם אֵלָיו, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב זְהוּ שְׂכַתוּב וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם, כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, בְּעֶבֶר הַנְּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מְעוֹלָם תְּרַח אֲבִי אֲבֵרָהֶם וְאֲבִי נַחֲוֹר וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אַחֵרִים, פְּסוּק זֶה בֵּא לְאַחַזָּאָה דְּהָא מֵאַתְר רְחִיקָא אַתְרֵעִי בְּהוּ וְקָרִיב לֹון לְגַבְיָה לְהַרְאוֹת כִּי מִמְקוֹם רְחוֹק מִבֵּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זֹרָה בַּחַר בְּהֵם וְקָרַב אוֹתָם אֵלָיו, וְכְּתִיב וְעוֹד כְּתוּב שֵׁם וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת

בְּגִין דִּיתַעֲטֹר בְּהוּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, כַּה אָמַר יְהוָה בְּעֵבֶר הַנֶּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, הַנֶּהָר הַהוּא נֶהָר דְּאִשְׁתַּמּוּדַע וְאִתִּידַע.

מֵעוֹלָם, מְאִי קָא בְּעֵי הָכָא, אִי לָאו לְאַחְזָא חֲכַמְתָּא, מְעַבֵּר הַנֶּהָר מֵעוֹלָם, אֶלָּא הַהוּא נֶהָר עוֹלָם אַקְרִי, וְעַל דָּא בְּעֵבֶר הַנֶּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, לְאַחְזָא טִיבוּ וּקְשׁוּט דְעַבְד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל.

וְאַקְח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרְהָם מְעַבֵּר הַנֶּהָר, מְאִי קָא מִיָּרִי, אֶלָּא אֲבָרְהָם לָא אֲתַדְבֵּק בֵּיהּ בְּהַהוּא נֶהָר, כְּמוֹ יִצְחָק דְּאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ בְּסִטְרִיהּ לְאַתְתַּקְפָּא.

תָּא חֲזִי, הַאי נֶהָר אָף עַל גַּב דְּלָאו אִיהוּ דִּינָא, דִּינִין נְפֻקִי מִסִּטְרִיהּ וְאַתְתַּקְפוּ בֵּיהּ, וְכַד יִצְחָק אֲתַתַּקֵּף בְּדִינֵי, פְּדִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִתְּפַנְפִּי לְדִינָא, וְכִרְסִיָּא דִּינָא אֲתַתַּקֵּן, וּמִלְכָּא קִדְשָׁא יְתִיב עַל כּוֹרְסִיָּא דִּינָא, וְדָאִין עֲלָמָא, פְּדִין תַּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בְּפֶסַח לְיוֹם חֲגֻגוֹ, וְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דִּידַעִין לְסִלְקָא כּוֹרְסִיָּא דִּינָא, וְלִתְקַנָּא כּוֹרְסִיָּא דְרַחֲמֵי, וּבְמָה, בְּשׁוֹפֵר.

מתוק מדבש

שְׁמַלְל, כְּמוֹ יִצְחָק שֶׁהוּא סוּד הַגְּזוּרָה ד'ז"א שְׁעֵלָה צְנִינָה שְׁצִקוּ הַשְּׁמַלְל, דְּאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ בְּסִטְרִיהּ לְאַתְתַּקְפָּא שְׁנַשְׂרָא דְבוּק צו צַלַּד הַגְּזוּרָה דְצִינָה לְהַמְחִזֵּק צַמּוּקָא, (וּצִיאוֹר עֲמוּק עַל זֶה ע"י צְשַׁע"כ דְרוּשׁ ח' דְשׁוֹפֵר דף נ"א סו"ע"ג).

תָּא חֲזִי, הַאי נֶהָר אָף עַל גַּב דְּלָאו אִיהוּ דִּינָא כַּה וְרָאָה, זֶה הַנֶּהָר שֶׁהוּא הַצִּינָה, אָף עַל פִּי שֶׁהוּא אִינוּ דִין, כִּי לְמַעַלָּה בְּג'ר אִין אֲחִיזוֹת הַדִּינִים (הַגַּס שֶׁהִצִּינָה הִיא שׁוֹרֵשׁ הַדִּינִים, אֲזַל עַם כֻּל הַדִּינִים הַסּ מְצוּמָמִים וּמְמוֹחֲקִים), אֲזַל עַם כֻּל זֶה דִּינִין גְּבַר מִסִּטְרִיהּ וְאַתְתַּקְפוּ בֵּיהּ דִּינִים יוֹלָאִים מִנְדָּ שְׁלוּ, הֵינּוּ מֵהַמְצוּנָה, וּצִיִּרִידַתַּם בְּגִזְרָה ד'ז"א שֶׁסּ מִתְּחַזְּקִים צו צַמּוּקָא, וְכַד יִצְחָק אֲתַתַּקֵּף בְּדִינֵי וְכַשְׁמַחֵק שֶׁהוּא מַדַּת הַדִּין מִתְּחַזֵּק צְדִינֵי צְרָאָה שְׁנָה, כְּדִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִתְּפַנְפִּי לְדִינָא אִזוּ הַעֲלִיּוּנִים וְהַמְחַמּוּנִים מִתְּחַסְפִּים לְדִין, וְכִרְסִיָּא דִּינָא אֲתַתַּקֵּן וְכַסָּא הַדִּין, שֶׁהוּא ז"א אִזוּ הַמְלֻכּוֹת, נִתְמַקֵּן, וּמִלְכָּא קִדְשָׁא יְתִיב עַל כּוֹרְסִיָּא דִּינָא וְדָאִין עֲלָמָא וּמִלְךְ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא הַצִּינָה, יוֹשֵׁב עַל כַּסָּא הַדִּין וְדָן אֶת הָעוֹלָם, כְּדִין אִזוּ נִתְמַקֵּן תַּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בְּפֶסַח לְיוֹם חֲגֻגוֹ כִּי עַל יְדֵי הַשׁוֹפֵר נִתְמַקֵּים הַדִּינִים וּמִתְעוֹרְרִים הַרְחֵמִים, וְיִשְׂרָאֵל יוֹלָאִים וְכִאִים כְּדַמְפְּרַשׁ וְאִזוּל, וְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דִּידַעִין לְסִלְקָא כּוֹרְסִיָּא דִּינָא אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם יוֹדְעִים לְסַלֵּק וְלִהְעִזֵּר אֶת כַּסָּא הַדִּין, וְלִתְקַנָּא כּוֹרְסִיָּא דְרַחֲמֵי וְלִמְקַן כַּסָּא שֶׁל רַחֲמִים, וְשׁוֹאֵל וּבְמָה עוֹשִׂים זֶה, וּמְשִׁיב בְּשׁוֹפֵר.

וְהַטַּעַם שֶׁהוּצִיא אֶת נִשְׁמַת הָאֲבוֹת מִן הַבֵּינָה, בְּגִין דִּיתַעֲטֹר בְּהוּ כְּדִי שִׁיתַעֲטֹר וְיִתְפַּאֵר בָּהֶם, עַל יְדֵי שִׁיחֵי כַּסָּא וּמְרַכְבָּה אֲלֵיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכֻתוֹב כַּה אָמַר יְהוָה בְּעֵבֶר הַנֶּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם הִנֵּה מָה שְׁכֻתוֹב הַנֶּהָר הֵינּוּ הַהוּא נֶהָר דְּאִשְׁתַּמּוּדַע וְאִתִּידַע הוּא אוֹתוֹ הַנֶּהָר הַנִּיכֵר וְהַנּוֹדַע, וְהֵינּוּ הִיְסוּד דְצִינָה שְׁמַסֵּס יֵלָאו הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת.

וּמָה שְׁכֻתוֹב מֵעוֹלָם שׁוֹאֵל מְאִי קָא בְּעֵי הָכָא מָה רּוֹצֵה בּוֹה הַכְּתוּב כֹּאן, אִי לָאו לְאַחְזָא חֲכַמְתָּא אִם לָא לְהַרְאוֹת חֲכֵמָה דְהֵינּוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּמָה שְׁכֻתוֹב מְעַבֵּר הַנֶּהָר מֵעוֹלָם, וּמְפַרֵּשׁ סוּדוֹ וְאִמַר אֶלָּא הַהוּא נֶהָר עוֹלָם אַקְרִי אֲלָא זֶה הַנֶּהָר שֶׁהוּא הִיְסוּד דְצִינָה נִקְרָא צַסֵּס עוֹלָם, וְעַל כֵּן מֵעוֹלָם פִּירוּשׁוֹ כְּמוֹ מְעַבֵּר הַנֶּהָר, וְעַל דָּא וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּעֵבֶר הַנֶּהָר שֶׁהוּא הִיְסוּד דְאִימָא, יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם שֶׁם יֵשְׁבוּ וְהִיוּ נִשְׁמוֹת הָאֲבוֹת, וּמַסֵּס יִרְדוּ וְנִשְׁרַשְׁרוּ צַחֲג'ת, לְאַחְזָא לְהַרְאוֹת לָךְ שְׁתַּחֲבוּנָן וְתַתֵּן שְׁבַח וְהוֹדָא לְהַקְב"ה, עַל טִיבוּ וּקְשׁוּט דְעַבְד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל הַחֲסֵד וְהָאֲמַת שַׁעֲשֵׂה הַקְב"ה לְיִשְׂרָאֵל, בְּמָה שֶׁהָאֲצִיל אֶת נִשְׁמוֹת הָאֲבוֹת מִמְקוֹם גְּבוּהָ כֹּהַ, וּבָהֶם הִיוּ מוֹשְׁרָשִׁים נִשְׁמוֹת שֶׁל כֻּל כֻּל יִשְׂרָאֵל. (רמ"ק וּמק"מ וּמפּרָשִׁים)

וְאַקְח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרְהָם מְעַבֵּר הַנֶּהָר, שׁוֹאֵל מְאִי קָא מִיָּרִי מָה זֶה הַכְּמוֹצ לִוְמַר כֹּהַ, וּמְשִׁיב אֶלָּא אֲבָרְהָם שֶׁהוּא צַחֲסֵד ד'ז"א שְׁעֵלָה צַחֲמָה שְׁצִקוּ הִימִין, לָא אֲתַדְבֵּק בֵּיהּ בְּהַהוּא נֶהָר לָא נִתְדַבֵּק צו כֹּהַ הַנֶּהָר שֶׁהוּא הַצִּינָה שְׁנַרְאָה קו

כי תבוא יום שלישי

בארבעה פרקים העולם נדון

תָּנָא ראש השנה דא הוא רישא דשנתא דמלפא, ומאן הוא ראש השנה, דא יצחק דאקרי ראש, דאיהו חד רישא דמלפא, אַתְר דאקרי שנה, בגיני כף פל פאי עולם עוברין לפניו פבני מרון, ועל דא תנינן בראש השנה, דהא ברישא דשנתא שארי יצחק.

ובחג גדונים על המים, דא הוא שירותא דימינא דמלפא, ועל דא חדוותא דמיא אשתכח בכלא, בשעתא דנסכי מיא ושאי לון, בגין דמים הא ידיעא, ועל דא בארבעה פרקים אלין פלא משתפחין.

אמר רבי יוסי, פד יסתפלון מלי, פלא אשתכח בהני פרקין, אברהם יצחק ויעקב ודוד מלפא, ובהני עלמא אתדון, ובארבע פרקין בני נשא אתדנו, פיומין דאשתפחו בעלמא, ובכל יומא ויומא ספרין פתיחן ועוברין פתיבין, ולית מאן דישיגח ולית מאן דירפין אודיניה, ואורייתא אסהידת ביה בכל יומא, וקלא קרי בחילא, (משלי ט ד) מי פתי יסור הנה, חסר לב אמרה לו, ולית מאן דיציית לקליה.

תאנא, בשעתא דבר נש קאים בצפרא, סהדין קיימין לקבליה וסהדין ביה, והוא לא אשגח, נשמתא

מתוק מדבש

המזבח ושולחנים אולם, בגין דמים דא ידיעא לפי שמים הם ידועים שהם סוד חסדים. ועל דא בארבעה פרקים אלוין פלא משתפחין ועל כן נד' זמנים אלו שהם פסח שנועות ראש השנה סוכות כל הד' הנהגות חגת"מ נמלאות, לפי שזמנים אלו נדון העולם. (רמ"ק ורא"ג ומק"מ)

אמר רבי יוסי, פד יסתפלון מלי כשנתבונן באלו הארבעה פרקים, נמצא כי פלא אשתכח בהני פרקין כל הנהגות

חגת"מ נמצאות באלו הד' פרקים, שהם כנגד אברהם יצחק ויעקב ודוד מלפא כנזכר לעיל, ובהני עלמא אתדון ועל ידי אלו המדות העולם נידון, ובארבע פרקין בני אדם נדונים, פיומין דאשתפחו בעלמא בימים שאלו המדות נמצאות ושולטות בעולם דהיינו בפסח שבועות ראש השנה וסוכות כנ"ל, אבל ובכל יומא ויומא ספרין פתיחן ועוברין פתיבין בכל יום ויום הספרים פתוחים וכל המעשים בהם נכתבים, כמאמר חז"ל ברפ"ב דאבות, וכל מעשיך בספר נכתבים, אבל הדין עליהם הוא רק בד' זמנים הנזכרים, ועם כל זה ולית מאן דישיגח ולית מאן דירפין אודיניה ואין מי שישגיח ואין מי שיטה אונן, ואורייתא אסהידת ביה בכל יומא וקלא קרי בחילא והתורה מעידה באדם בכל יום וקול הכרוז מכריז בכת, ואומר מי פתי יסור הנה מי שהוא פתי יבא וילמוד תורה שהיא מחכימת פתי, וכן חסר לב אמרה לו מי שחסרה לו התבוננות הלב יבא ללמוד תורה וידע את שכו ועונש התורה והמצוות, אבל ולית מאן דיציית לקליה ואין מי שישגיח ויקשיב לקול הכרוז.

תאנא, בשעתא דבר נש קאים בצפרא למדנו בשעה שהאדם קם בבקר, סהדין קיימין לקבליה וסהדין ביה והוא לא אשגח עדים שהם מלאכים עומדים כנגדו ומתרים בו שלא יחטא ביום הזה והאדם אינו משגיח, נשמתא אסהידת עליה בכל עדן ובכל שעתא וכן נשמתו מתרה בו בכל עת ובכל

"מאמר בארבעה פרקים העולם נדון" ומבואר בו כי העולם נדון בארבעה זמנים: בפסח על התבואה, בעצרת על הפירות, ובחג הסוכות על המים, ובראש השנה כל בני העולם. ומבאר שאלו הארבעה הם בדוקא, והם בסוד חגת"מ, וראש השנה הוא כנגד מדת הגבורה ועל כן הוא יום הדין. אכן בכל יום ויום הספרים פתוחים ומעשה בני אדם בהם נכתבים. ומסיק כי בכל יום המלאכים והנשמה עומדים ומתרים באדם שלא יחטא, ואם חטא ישוב בתשובה וימחק החטא.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויחי דף רכו ע"ב - רכו ע"א, צנצנאווינו כרך ד עמ' תקס-תקי)

ומפרש הטעם למה דנים את העולם זרעא השנה, כי תנא ראש השנה דא הוא רישא דשנתא דמלפא למדנו שראש השנה הוא ראש השנה של המלך לכן נדונים בו, ומאן הוא ראש השנה דא יצחק דאקרי ראש זהו יצחק שהוא סוד הגבורה הנקראת ראש כשעולה להיות צינה דז"א, דהיינו דאיהו חד רישא דמלפא שהיא ראש אחד של ז"א, אַתְר דאקרי שנה שז"א הוא המקום שבו סוד הזמן הנקרא שנה, בגיני כף פל פאי עולם עוברין לפניו פבני מרון לון את כל אחד ולתת לאיש כדרכיו, ועל ידי זה יש קיום לעולם, ועל דא תנינן ולכן למדנו בראש השנה דא יצחק דאקרי שנה שז"א הוא יום הדין, דהא ברישא דשנתא שארי יצחק לפי שזרעא השנה מתחלת הנהגת העולם על ידי יצחק שהוא סוד הגבורה.

ובחג גדונים על המים שהוא נחמד, ומפרש דא הוא שירותא דימינא דמלפא זהו ההתחלה והראש של קו הימין של המלך שהוא ז"א, דהיינו החסד שעלה ונעשה חכמה שהיא ראש קו הימין דז"א ועל דא חדוותא דמיא אשתכח בכפא ועל כן שמחת המים נמלאת בכל, כי כל אלו הזוכים שישפיעו להם מימי גשמי זרעה נדונו וזכו צמדת החסד, ואמר שהדין על המים הוא בשעתא דנסכי מיא ושאי לון ששפיעו מיס על

אִסְהִידַת עֲלֵיהָ בְּכָל עֵדֶן וּבְכָל שַׁעֲתָא, אִי אֶצִּית יָאוֹת, וְאִי לָאו הָא סְפָרִין פְּתִיחִין וְעוֹבְדִין פְּתִיבִין, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, זָפְאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא דְלָא מְסַתְּפוּ מִן דִּינָא, לָא בְּעַלְמָא דִּין וְלָא בְּעַלְמָא דְאֵתִי, הָדָא הוּא דְכִתִּיב (שם כח א) וְצְדִיקִים פְּכַפִּיר יִבְטָח, וּכְתִיב (תהלים לו כט) צְדִיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ.

מתוק מדבש

חטאו מעולם, ועוד כי מעשיהם הטובים מגינים בעדם, הָדָא הוּא דְכִתִּיב וְצְדִיקִים פְּכַפִּיר יִבְטָח הצדיק הוא בוטח ונשען במשענת ה' ככפיר הבוטח בכחו, ועוד וּכְתִיב צְדִיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ פירוש שהצדיקים יזכו לירש את ארץ העליונה.

שעה, אִי אֶצִּית יָאוֹת אם שומע ומקבל הרי טוב, כי אפילו אם חטא אם חוזר בו מיד אז ג' עונות הראשונים אינם נכתבים בספר, וְאִי לָאו ואם אינו שומע ועבר עבירה באותו היום, הָא סְפָרִין פְּתִיחִין וְעוֹבְדִין פְּתִיבִין הספרים פתוחים וכל מעשיו נכתבים בהם. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, זָפְאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא דְלָא מְסַתְּפוּ מִן דִּינָא לָא בְּעַלְמָא דִּין וְלָא בְּעַלְמָא דְאֵתִי אשריהם הצדיקים שאינם יראים מן הדין לא בעולם הזה ולא בעולם הבא כי לא

כי תבוא יום רביעי

סוד שני ימי ר"ה, וסוד תרועה ושברים

בְּיוֹמֵי דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִתְקַנְיִן בִּי דִינָא פּוּרְסִיָּא לְמִלְפָּא לְמִידָן פֶּל עֲלָמָא, וְיִשְׂרָאֵל עֲאֲלִין בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא קַמֵּיהּ, דְּלִיפּוּשׁ רַחֲמֵי, (ס"א קמ"י דְּלִיפּוּשׁ רוּגְזָא).

תַּנְן, וּמִשְׁפֵּט עֲמוּ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ מָאִי הוּא, אֶלָּא הֲנִי תְרֵי יוֹמִין דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲמַאי תְרֵי יוֹמִין, בְּגִין דְּאִינוּן תְרֵי בִי דִינָא דְמִתְחַבְרֵן בְּחֻדָּא, דִּינָא עֲלָאָה דְאִיהוּ קִשְׂיָא, בְּדִינָא תַתָּאָה דְאִיהוּ רַפְיָא, וְתַרְוַיְיָהוּ מִשְׁתַּפְּחִי.

וְעַל דָּא לָא יְדַעֵי הֲנִי בְּבִלְאֵי רְזָא דִּיבְבָא וְיִלְלוּתָא, וְלָא יְדַעֵי דְתַרְוַיְיָהוּ אֶצְטְרִיכוּ, וְיִלְלוּתָא דְאִיהוּ דִינָא תַקִּיפָא, תִּלְתַּת תְּבִירִין דְאִיהוּ דִינָא רַפְיָא, גְּנוּחֵי גְּנַח רַפְיָא, אִינוּן לָא יְדַעֵי וְעַבְדִּין תַרְוַיְיָהוּ, וְאֲנִן יְדַעֵינִן וְעַבְדִּינִן תַרְוַיְיָהוּ, וְכָלָא נְפַקִּין לְאַרְחַ קְשׁוּט.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא ד) תַקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּפֶּסַח לְיוֹם חֲגֵנוּ, תַקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר, מָאִי בַחֲדָשׁ, דָּא בִי

מתוק מדבש

צַמְתַּר רַחַל, וְהִס סוּד שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם רֵאשׁוֹן כִּנְגַד לֵאלֹהֵי קִשְׂיָא, יוֹם צ' כִּנְגַד רַחַל לֵינָא רַפִּיָא, וּמִפְרַשׁ דִּינָא עֲלָאָה, דְאִיהוּ קִשְׂיָא דִין הַעֲלוּיָן שְׁהוּא קִשָּׁה, הֵינּוּ הַדִּין שֶׁל לֵאלֹהֵי, מִתְחַבְרֵן בְּדִינָא תַתָּאָה דְאִיהוּ רַפְיָא דִין הַמַּחְמוֹן שְׁהוּא רַפִּיָא, הֵינּוּ דִין שֶׁל רַחַל, וְתַרְוַיְיָהוּ מִשְׁתַּפְּחִי וְשֵׁנִיָּהֶם נִמְלֵאִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּכְנֻגְדָם הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנֵי יָמִים.

"מאמר סוד שני ימי ראש השנה, וסוד תרועה ושברים" ומבואר בו כי ישראל נדונים ביום ראשון של ראש השנה, והגם שיום הראשון הוא דין קשה בסוד לאה, ויום השני הוא דין רפה בסוד רחל, עם כל זאת הוא לתועלת לישראל. ושני ימים אלו הם בסוד תרועה ושברים, שבסודם שניהם נצרכים, והם תרועה שלימה מן הדין ולא בספק. ומסיק בשבח ישראל שעל ידי כונתם בתרועה משבירים את כוחות הדין.

(מקור המאמר זוהר פרשת פתח דף רל"א ע"ב, צנזאוריני כרך יד עמ' רעט-רפצ)

וְעַל דָּא וּלְפִי שְׁנֵי צַבֵּל אִינְס יוֹדַעִים שִׁישׁ צ' מֵינֵי לֵינִים, לִכְן קָא יְדַעֵי הֲנִי בְּבִלְאֵי רְזָא דִּיבְבָא וְיִלְלוּתָא אִינְס יוֹדַעִים צַבֵּל הַסוּד שֶׁל הַשְּׁצָרִים וְהַתְרוּעָה, וְאֶלָּא יְדַעֵי דְתַרְוַיְיָהוּ אֶצְטְרִיכוּ וְאִינְס יוֹדַעִים שֶׁלִּפִּי הַאֲמַת שְׁנִיָּהֶם צְרִיכִים, כִּי הֵם כִּנְגַד תִּיקוּן רַחַל וְלֵאלֹהֵי, וְהֵינּוּ יִלְלוּתָא דְאִיהוּ דִינָא תַקִּיפָא הַתְרוּעָה שְׁהִיא דִין חוֹק וְקִשָּׁה הִיא כִּנְגַד לֵאלֹהֵי, תִּלְתַּת תְּבִירִין דְאִיהוּ דִינָא רַפְיָא וְהַשְּׁלֵשָׁה שְׁצָרִים שֶׁהֵם דִין רַפִּיָא הֵם כִּנְגַד רַחַל, וְדִין הַרְפָּה נִרְמוּ בְּשְׁצָרִים כִּי גְּנוּחֵי גְּנַח רַפְיָא הִיא דוּמָה כְּמִי שְׁגוּמָה מִלְּצוּ צְרַפְיוֹן, אִינוּן קָא יְדַעֵי צַבֵּל אִינְס יוֹדַעִים אִיזָה מִשְׁנִיָּהֶם צְרִיכִים, וְעַבְדִּין תַרְוַיְיָהוּ לִכְן הֵם עוֹשִׂים שְׁנִיָּהֶם מִסְפַּק (כְּמִבְּאֵר גַּמֵּ' רֹאשׁ הַשָּׁנָה דף ל"ד ע"א), וְאֲנִן יְדַעֵינִן וְעַבְדִּינִן תַרְוַיְיָהוּ וְאִנוּ יוֹדַעִים שְׁנִיָּהֶם צְרִיכִים לִכְן אִנוּ עוֹשִׂים אֵת שְׁנִיָּהֶם, וְכִבְּרָא גְּפַקִּין קָאֲרַח קְשׁוּט וְהַכֵּל יוֹאֲחִים לְדַרְךְ הַאֲמַת, כִּי לִמְעַשָּׂה שְׁנִיָּהֶם עוֹשִׂים כִּפִּי שְׁצָרִיךְ צִאֲמַת. (מק"מ ומִפְרַשִּׁים)

ואמר כי בְּיוֹמֵי דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מִתְקַנְיִן בִּי דִינָא, פּוּרְסִיָּא לְמִלְפָּא לְמִידָן פֶּל עֲלָמָא בִימֵים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה מְכִינִים הַבֵּית דִּין, כִּסָּא בְּשִׁבִיל מֶלֶךְ הַמִּשְׁפָּט לְדוֹן אֵת כֹּל הָעוֹלָם בְּרַחֲמִים, וְיִשְׂרָאֵל עֲאֲלִין בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא וְיִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים תַחֲלִילָה לְדִין לְפָנֵי הָאוּמוֹת, קַמֵּי דְלִיפּוּשׁ רוּגְזָא לְפָנֵי שִׁיתְרַבָּה הַרוּגוּ וְכַעַס עַל יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הָרַעִים שֶׁל הָאוּמוֹת, (ועי' בְּהַגְזוֹת מוֹהַר"ו, שְׁשֵׁנִי הַנוֹסְחָאוֹת הֵם טוֹבוֹת, נוֹסַח א'. הַכּוֹנֵה לְפָנֵי הַקְּבָ"ה לְהַרְצוֹת הַרַחֲמִים כְּשִׁירָאָה אֵת יִשְׂרָאֵל, וְנוֹסַח צ'. הוּא צִבְצִיל יִשְׂרָאֵל עֲמָם שִׁיכְנוּ מִקּוּדָם, לְפָנֵי שִׁיתְרַבָּה הַרוּגוּ עַל יְדֵי מַעֲשֵׂים הָרַעִים שֶׁל אוֹמוֹת הָעוֹלָם). (רמ"ק ומק"מ ומִפְרַשִּׁים) כַּתֵּב הַאֲרִיז"ל (בְּשַׁעַר הַכּוֹנוֹת ד"ג דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה) זֶה לְשׁוֹנוֹ: נוֹדַע כִּי לֵאלֹהֵי עוֹמְדָה לְמַעַלָּה מִכַּתֵּר רַחַל, (וּלְפַעֲמִים עַקְצִים לְלֵאלֹהֵי מַחֲלָצִים צַמְתַּר שֶׁל רַחַל), וְנִמְלָא כִי פְרָנוֹף לְלֵאלֹהֵי כּוֹלוּ וְגַם הַכַּתֵּר דְּרַחַל נִסְרָו צִוּם רֵאשׁוֹן דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְגַם לְסִיבָּה זוּ נִקְרָא יוֹם זֶה לֵינָא קִשְׂיָא, כְּנוֹדַע כִּי צַחֲיוֹת לֵאלֹהֵי הֵם דִּינֵין תַקִּיפִין, וְדַרְחַל לֵינָא רַפִּיָא וְהִיא צַחֲיוֹת יוֹם שְׁנֵי דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה ע"ב, וְזֶה נִצְיָן מִאֲמַר הַצַּבֵּל ע"ה.

הֵנָּה כֵּאֵן כַּתֵּב שֶׁהַשְּׁצָרִים הֵם דִין רַפִּיָא וְהַתְרוּעָה הִיא דִין קִשָּׁה, אֲמַנְס צַשַׁעַר הַכּוֹנוֹת (סוף דְּרוֹשׁ ח' דְּשׁוֹפָר) מִפּוֹרַשׁ לְהַפּוֹךְ, שְׁשְׁצָרִים הֵם לֵינָא קִשְׂיָא וְהֵם צִלָּה, וְהַתְרוּעָה הִיא לֵינָא רַפִּיָא וְהִיא צִרְחָל, וְעִי' צְרַמ"ו וְצַעַט"ו.

תַּנְן לְמַדְנֵוּ כִי עַל מַה שְׁכַתּוּב "לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עַצְדוּ" וּמִשְׁפָּט עֲמוּ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יֵשׁ לְשִׁאוֹל יוֹם בְּיוֹמוֹ מָאִי הוּא מֵהוּ הַעֲנִין שֶׁל אִלוּ הַשְּׁנֵי יָמִים, וְהַשְּׁנֵי אֶלְפָּא הֲנִי תְרֵי יוֹמִין דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵלָּא אִלוּ הֵם שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲמַאי תְרֵי יוֹמִין וְלִמָּה הֵם שְׁנֵי יָמִים, וְאֲמַר בְּגִין דְּאִינוּן תְרֵי בִי דִינָא דְמִתְחַבְרֵן בְּחֻדָּא לְפִי שֶׁהֵם שְׁנֵי צַחֲיוֹת דִין הַמַּחְצָרִים יַחַד, וְהֵינּוּ לֵאלֹהֵי וְרַחַל שְׁמַחְצָרוֹת יַחַד, עַל יְדֵי שְׁעַקְצֵי לֵאלֹהֵי מַחֲלָצִים

דִּינָא רַפְיָא דְאֶקְרִי חֲדָשׁ, בְּפֶסֶה דָּא דִּינָא קְשִׁיא פְּחַד יִצְחָק, דִּינָא דְאִתְּפַסְיָא תְּדִיר, דְּלָאו אִיהוּ דִּינָא בְּאִתְּגַלְיָא, כִּי חֵק דָּא דִּינָא רַפְיָא, מְשַׁפֵּט דָּא דִּינָא קְשִׁיא, וְתַרְוַיְיהוּ אֵינּוּן פְּחַדָּא, בְּגִין כְּף תְּרִין יוֹמִין, וְתַרְוַיְיהוּ בְּרָזָא חֲדָא.

אֲשְׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה וְגוֹמֵר (שם פט טו), לֹא כְּתִיב שׁוֹמְעֵי, אוֹ תוֹקְעֵי תְּרוּעָה, אֲלֵא יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, בְּגִין חֲפִימִין דְּדִירִין בְּאִירָא דְאַרְעָא קְדִישָׁא, אֵינּוּן יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, רְזָא דְתְּרוּעָה כְּמָה דְכְּתִיב (שם ב ט) תְּרוּעַם בְּשִׁבְט בְּרֹזֶל.

מֵאַן עֲמָא פִּישְׁרָאֵל דִּידְעִין רְזִין עֲלָאִין דְּמֵאֲרִיהוֹן, לְמִיעַל קַמִּיה וּלְאִתְּקַשְׁרָא בִּיה, וְכֹל אֵינּוּן דִּידְעֵי רְזָא דְתְּרוּעָה, יִתְקַרְבוּן לְמִיהָ בְּאוֹר פְּנִיו דְּקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, וְדָא אוֹר קְדָמָאָה דְּגִנְזוּ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְצְדִיקָיָא, וְעַל דָּא אֲצַטְרִיף לְמַנְדַּע לָהּ.

מתוק מדבש

הקדושה הם יודעי תרועה, כי רָזָא דְתְּרוּעָה סוּד הַמְרוּעָה הוּא, כְּמָה דְכְּתִיב כִּמוֹ שְׂכֵמוֹת תְּרוּעָם בְּשִׁבְט בְּרֹזֶל רַחֵם לֹמֵר שְׁעַל יְדֵי הַמְרוּעָה שׁוֹנֵרִים אֵת כַּחוֹת הַמְקַטְרָגִים הַאֲחוּזִים צְרוּל.

ומסיק רבי שמעון את דבריו ואמר מֵאַן עֲמָא פִּישְׁרָאֵל דִּידְעִין רְזִין עֲלָאִין דְּמֵאֲרִיהוֹן מִי הוּא עַם כִּי־שְׂרָאֵל שִׁוְדַעִים סוּדוֹת הַעֲלִיוֹנִים שֶׁל רְבוּנָה, לְמִיעַל קַמִּיה וּלְאִתְּקַשְׁרָא בִּיה שְׁעַל יְדֵי זֶה הֵם יִכּוּלִים לְצוֹא לְפָנָיו וּלְהַתְקַשֵּׁר צוֹ, וְכֹל אֵינּוּן דִּידְעֵי רְזָא דְתְּרוּעָה וְכֹל אֵלוֹ הַיּוֹדְעִים אֵת סוּד הַמְרוּעָה, יִתְקַרְבוּן לְמִיהָ בְּאוֹר פְּנִיו דְּקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא יִתְקַרְבוּ לְלִבָּהּ צְרוּר פְּנִיו שֶׁל הַקְּבִ"ה, וְדָא אוֹר קְדָמָאָה דְּגִנְזוּ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְצְדִיקָיָא שׁוֹהוּ אוֹר הַרְאָשׁוֹן שֶׁגִּנְזוּ הַקְּבִ"ה לְצְדִיקִים לְעַמִּיד לְצֵא, וְעַל דָּא אֲצַטְרִיף לְמַנְדַּע לָהּ וְעַל כֵּן לְרִיכִים לְדַעַת אֵת סוּד הַמְרוּעָה, וְזֶה שְׂכֵמוֹת "ה' צְרוּר פִּנְיָהּ יִהְלֹכוּ". (רמ"ק ומפּרָשִׁים)

כַּעֲיֵן הַגְּזוּרָה דו"א הַנְּקֻרָת פְּחַד יִצְחָק, דִּינָא דְאִתְּפַסְיָא תְּדִיר הוּא דִּין הַמְּכּוּסָה תַּמִּיד, כִּי לֹאֵה הִיא עֲלֵמָא לְאִתְּכַסֵּיא, דְּלָאו אִיהוּ דִּינָא בְּאִתְּגַלְיָא שְׁהוּא אִינוּ דִּין צְלוּל, וְמָה שְׂכֵמוֹת כִּי חֵק, דָּא דִּינָא רַפְיָא זֶה דִּין רַפֵּה, וְהֵינּוּ רַחֵל שְׁהִיא עֲלֵמָא לְאִתְּגַלְיָא (כַּמְצוּרָה צוֹהַר פְּרַשְׁת וִילָא דף קנח ע"א), מְשַׁפֵּט, דָּא דִּינָא קְשִׁיא זֶה דִּין קֶשֶׁה וְהֵינּוּ סוּד לֹאֵה, וְתַרְוַיְיהוּ אֵינּוּן בְּחֲדָא וְשִׁנְיָהּ רַחֵל וְלֹאֵה הֵם צִיחַד, כִּי מַתְלַצְשׁוֹת זוֹ צוּל, בְּגִין כְּף תְּרִין יוֹמִין לְכַךְ רַחֵם הוּא שְׁנֵי יָמִים, וְתַרְוַיְיהוּ בְּרָזָא חֲדָא וְשִׁנְיָהּ הֵם צְסוּד אֵחַד צְסוּד הַתְּקִיעוֹת וְהַנְּסִירָה וְעוּל. (מק"מ ומפּרָשִׁים)

ומה שְׂכֵמוֹת אֲשְׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה וְגוֹמֵר, לֹא כְּתִיב שׁוֹמְעֵי אוֹ תוֹקְעֵי תְּרוּעָה, אֲלֵא יוֹדְעֵי תְּרוּעָה הַטַּעַם הוּא, בְּגִין חֲפִימִין דְּדִירִין בְּאִירָא דְאַרְעָא קְדִישָׁא אֵינּוּן יוֹדְעֵי תְּרוּעָה לְפִי שַׂרְק הַחֲכָמִים הַדְרִים וְיוֹשְׁבֵים צְרוּר שֶׁל אֲרֶץ

כי תבוא יום חמישי

תועלת התפלה בצבור בראש השנה

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה עֲלֵמָא אַתְדִן, וְכִי דִינָא קְדִישָׁא יְתִיב וְדִן פֶּל עֲלֵמָא, וְהָהוּא סֵטְרָא אַחְרָא קָאִים מִסֵּטְרָא דָא, וְכָל אֵינּוֹן דְאַתְדִנוּ לְמוֹתָא, אֲשַׁגְחָ עֲלֵיהּ, וְאַתְרִשִּׁימוּ קִמְיָה, וּבִשְׁעֵתָא דִישְׂרָאֵל מִתְעָרִי רַחֲמֵי בְּהָהוּא קוֹל שׁוֹפֵר, פְּדִין אַתְעַרְבְּבָא לִיה פֶּלָא, דְלֵא יַדְעַ וְלֵא מִשְׁגַּח בְּאֵינּוֹן דְאַתְדִנוּ, עַד דְלִבְתָר, פֶּל אֵינּוֹן דְלֵא מְהֵדְרִי בְּתִיבְבָתָא, וְאַגְזֵר עֲלֵיהּ מוֹתָא, וְדֵאִי נִפְקִין פְּתַקִּין מִבֵּי מִלְפָּא, וְאַתְמַסְרוּ לִיה, פִּיּוֹן דְאַתְמַסְרוּ לִיה, לֵא אַהֲדָרוּ פְּתַקִּין, עַד דְאַתְעַבִּיד דִינָא, וְיִשְׂרָאֵל פִּלְהוּ בְּעֵינֵי לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה, פֶּל שְׁפָן בַּר נֶשׁ בְּלַחְדוּדֵי.

דְהָא בְּרִזָּא עֲלָאָה דְלַעֲיֵלָא, בְּעֵינֵי לְאַסְתְּמָרָא, וְלִמְיָהֵב לִיה בְּכָל יִרְחָא וְיִרְחָא, פֶּד סִיְהָרָא בְּעֵי לְאַתְחַדְתָּא, חַד שְׁעִיר, בְּגִין דְלֵא יְקַטְרַג חֲדַתוּתָא, וְיִטוּל חוּלְקִיָּה פְּדָקָא חֲזִי לִיה, וְסִיְהָרָא קְדִישָׁא לִינְקָא בְּקְדוּשָׁה לְחֲדַתוּתֵי פְּדָקָא יָאוּת.

וְכַד מִתְחַדְשָׁא בְּכָל יִרְחָא וְיִרְחָא, בְּגִין פְּהָ אַקְרִי נַעַר, וְהָא אוּקְיָמְנָא, וְהָאִי אַחְרָא דָא, דְאִיְהוּ תְדִיר בְּמִסְאָבוּ וְלֵא נְפִיק מְנִיָּה, אַקְרִי (קהלת ד יג) מְלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל.

מתוק מדבש

פִּיּוֹן דְאַתְמַסְרוּ לִיה, לֵא אַהֲדָרוּ פְּתַקִּין עַד דְאַתְעַבִּיד דִינָא כִּיּוֹן שְׁנַמְסְרוּ לוּ פְּתַקִּי הַגּוֹרוֹת, שׁוּב אֵינִם חוֹזְרִים עַד שְׁנַעֲשֶׂה וְנִגְמַר הַדִּין. וְאִמַר וְיִשְׂרָאֵל פִּלְהוּ בְּעֵינֵי לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה וְכָל יִשְׂרָאֵל כְּלוּמַר אֲפִילוּ צְבוּר שְׁלֵם, צְרִיכִים לְהַשְׁמַר מִן הַסִּיּוֹם שְׁלֵא יְקַטְרַג עֲלֵיהֶם, פֶּל שְׁפָן בַּר נֶשׁ בְּלַחְדוּדֵי כָל שַׁכְּן אָדָם יַחֲדִי צְרִיךְ שְׁמִירָה בִּיּוֹתֵר, לִכֵּן לֵא יִתְפַּלֵּל אָדָם בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בִּיְחִידוּת.

וְאִמַר עוֹד דְהָא בְּרִזָּא עֲלָאָה דְלַעֲיֵלָא בְּעֵינֵי לְאַסְתְּמָרָא כִּי בְּסוּד הַעֲלִיּוֹן שֶׁל מַעֲלָה שֶׁהוּא חִידוּשׁ הַלְּבָנָה, צְרִיכִים לְהַשְׁמַר מִקְטְרוּג הַסִּיּוֹם, וְלִמְיָהֵב לִיה בְּכָל יִרְחָא וְיִרְחָא פֶּד סִיְהָרָא בְּעֵי לְאַתְחַדְתָּא וְלִיתֵן לוּ בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ כְּשֶׁהַלְּבָנָה עוֹמֶדֶת לְהַתְחַדֵּשׁ, הַמּוֹרָה עַל הַתְּחַדְשוֹת הַמַּלְכוּת דְאַצִּילוּת, חַד שְׁעִיר שְׁעִיר אֶחָד, דְהֵינּוּ חֵלֶק בְּשְׁעִיר הַחַטָּאת שִׁיחֻשׁוּב שְׁמִשְׁתַּפִּים אוֹתוֹ בְּשִׁמְחַתִּינוּ, וְהוּא כְּעִין שׁוֹחַד, בְּגִין דְלֵא יְקַטְרַג חֲדַתוּתָא כְּדִי שְׁלֵא יְקַטְרַג וְלֵא יִבְלַבֵּל אֶת הַהֲתְחַדְשוֹת וְאֵת יַחֲוֹד הַעֲלִיּוֹן, וְיִטוּל חוּלְקִיָּה פְּדָקָא חֲזִי לִיה וְיִקַּח הַסִּיּוֹם אֶת חֵלְקוֹ מִן הַשְׁעִיר כְּרָאוּי לוֹ, וְסִיְהָרָא קְדִישָׁא לִינְקָא בְּקְדוּשָׁה לְחֲדַתוּתֵי פְּדָקָא יָאוּת וְהַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה תוּכַל לִינֵק בְּקְדוּשָׁה כְּדִי לְהַתְחַדֵּשׁ כְּרָאוּי לָהּ.

וְכַד מִתְחַדְשָׁא בְּכָל יִרְחָא וְיִרְחָא וְכִשְׁהַמַּלְכוּת מִתְחַדֶּשֶׁת בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ, בְּגִין פְּהָ אַקְרִי נַעַר בְּשִׁבִיל הַתְּחַדְשוֹת הַזֹּאת הִיא נִקְרָאת נַעַר, (כְּמִצְוַת צֹהַר פְּרַשְׁתָּ נָא דָף ל"ג ע"ב, כִּי קוֹדֵם הִיָּמוּד נִקְרָאת הַמַּלְכוּת נַעַר צִי' ה', וְאַחַר הִיָּמוּד נִקְרָאת נַעַרָה עַס ה', ע"י"ט), וְהָא אוּקְיָמְנָא וְכַבֵּר בִּיאֲרֵנוּ עֵינֵי זֶה, וְהָאִי אַחְרָא דָא וְזֶה הַסֵּטְרָא אַחְרָא דְהֵינּוּ הַסִּיּוֹם, דְאִיְהוּ תְדִיר בְּמִסְאָבוּ וְלֵא נְפִיק מְנִיָּה שֶׁהוּא תְּמִיד בְּטוּמְאָה וְאֵינּוּ יוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם, אַקְרִי מְלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל הוּא נִקְרָא מֶלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל, לִכֵּן צְרִיךְ לְכַבְּדוֹ וְלִתֵּן לוֹ חֵלֶק בְּקְדוּשָׁה.

"מאמר תועלת התפלה בצבור בראש השנה" ומבואר בו כי בראש השנה העולם נדון, וישראל קדושים תוקעים בשופר ומעוררים רחמים לבלבל את המקטרג. והמקטרג משגיח על אלו שאינם שבים ונחמתים ביום הכפורים למיתה רח"ל. ומבאר כי צריכים להשמר מן המקטרג, ועל כן לא יתפלל אדם יחידי בראש השנה. ומסיק כי אנו נותנים בכל ראש חודש חלק לשטן את השעיר כדי שלא יקטרג, וכן ביום הכפורים את השעיר המשתלח.

(מקור המאמר צוהר פרשת פקודי דף ר"ג ע"ב - ר"ל ע"א, צנזאוריני כרך ט עמ' ריג-טו)

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה עֲלֵמָא אַתְדִן בָּא וְרָאָה כִּי בִּיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הָעוֹלָם נִידוּן, וְכִי דִינָא קְדִישָׁא יְתִיב וְדִן פֶּל עֲלֵמָא, וּבֵית דִּין הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַמַּלְכוּת יוֹשֵׁב וְדִן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְהָהוּא סֵטְרָא אַחְרָא קָאִים מִסֵּטְרָא דָא וְהַסֵּטְרָא אַחְרָא עוֹמֵד מִצַּד הַשְּׂמָאל לְקַבֵּל אֶת הַדִּין לְמִי שְׁנִידוּן לְעוֹנֵשׁ וְלִמְיָהֵב, וְכָל אֵינּוֹן דְאַתְדִנוּ לְמוֹתָא אֲשַׁגְחָ עֲלֵיהּ וְאַתְרִשִּׁימוּ קִמְיָה וְכָל אֵלּוּ שְׁנִדוּנוּ לְמִיתָה, הוּא מִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם, וְנִרְשָׁמִים לְפָנָיו כְּדִי שִׁיכִירֵם, וּבִשְׁעֵתָא דִישְׂרָאֵל מִתְעָרִי רַחֲמֵי בְּהָהוּא קוֹל שׁוֹפֵר וּבִשְׁעָה שִׁישְׂרָאֵל מְעוֹרְרִים רַחֲמִים עַל יְדֵי קוֹל הַשׁוֹפֵר, פְּדִין אַתְעַרְבְּבָא לִיה פֶּלָא אַז מִתְעַרְבְּבִים לוֹ כָּל יְדִיעוּתוֹ, דְלֵא יַדְעַ וְלֵא מִשְׁגַּח בְּאֵינּוֹן דְאַתְדִנוּ עַד שְׁאֵינּוּ יוּכַל לְדַעַת וְלֵא לְהַשְׁגִּיחַ בָּאלוּ שְׁנִדוּנוּ בְּמָה נִגְמַר דִּינֵם וּבוֹרַח מִשֵּׁם, עַד דְלִבְתָר עַד שְׁאֲחַר כָּל הַחֲגִים, פֶּל אֵינּוֹן דְלֵא מְהֵדְרִי בְּתִיבְבָתָא כָּל אֵלּוּ שְׁלֵא חֲזָרוּ בְּתוֹבָה, וְאַגְזֵר עֲלֵיהּ מוֹתָא וְנִגְזָרָה עֲלֵיהֶם מִיתָה, עַד שְׁאֲפִילוּ יוֹם כְּפוּר שְׁהוּל סוּד הַצִּינָה חֲתָמָה עֲלֵיהֶם גִּזְרַת הַמוֹת, וְדֵאִי נִפְקִין פְּתַקִּין מִבֵּי מִלְפָּא וְאַתְמַסְרוּ לִיה וְדֵאִי יוֹצֵאִים הַפְּתַקִּים שֶׁל גִּזְרַת דִּין מִבֵּית הַמֶּלֶךְ בְּלִיל שְׁמִינֵי עֲצַרְתָּ וְנִמְסְרִים לְהַסִּיּוֹם, וְאִז

וּבְגִין כֶּף יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין דְּאִינוּן עֲמָא חַד בְּיַחְוּדָא קְדִישָׁא, קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא יְהִיב לֹון עֵיטָא לְאַשְׁתְּזָבָא מְפֻלָּא, זְפֵאִין אִינוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי, דְּכִתִּיב (ישעיה ס כא) וְעַמְּךָ פְּלֹם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאָר.

מתוק מדבש

המשיח, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ כי לא יגלו עוד ממנה, נֶצֶר מְטַעֵי בני ישראל הם נצר וענף שנטעתי, מַעֲשֵׂה יְדֵי ומעשה ידי הם, לְהַתְּפָאָר ויש מה להתפאר בהם. (מנודות) ורצה לומר שישראל הם כולם צדיקים לפי שנתתי להם עצה איך להנצל מקטרוג הסטרא אחרא, וזהו מעשה ידי להתפאר. (רמ"ק ומפרשים)

וּבְגִין כֶּף יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין דְּאִינוּן עֲמָא חַד בְּיַחְוּדָא קְדִישָׁא ומפני זה ישראל הקדושים שהם עם אחד ביחוד הקדוש, קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא יְהִיב לֹון עֵיטָא לְאַשְׁתְּזָבָא מְפֻלָּא הקב"ה נתן להם עצה לתת חלק לסטרא אחרא כדי להנצל מכל קטרוגיו, זְפֵאִין אִינוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא, דְּכִתִּיב על לעתיד לבוא, וְעַמְּךָ עם בני ישראל שישארו לעתיד לבוא, יהיו פְּלֹם צְדִיקִים כי הרשעים יכלו בחבלי

כי תבוא יום ששי

סוד שלש תפלות שבת

צְלוֹתָא דְשַׁבְּתָא דְעַמָּא קְדִישָׁא, תְּלַת צְלוֹתִין אֲשַׁתְּכַחוּ בְּהַאי יוֹמָא, לְקַבֵּל תְּלַת שַׁבְּתֵי וְאוֹקְמוּהוּ, וְכִלְהוּ חַד.

כִּיּוֹן דְּעָאלוּ עַמָּא קְדִישָׁא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, אָסִיר לְאֲשַׁתְּדֵלָא אֲפִילוּ בְּצוּרָךְ בֵּי כְּנִישְׁתָּא, אֲלָא בְּמַלְי תּוֹשְׁבַחְךָ וְצְלוֹתָא וְאוֹרִייתָא, וְכִדְקָא חָזִי לֹוֹן, וּמֵאֵן דְּאֲשַׁתְּדֵל בְּמַלְיִן אַחְרָנִין וּבְמַלְיִן דְּעֵלְמָא, דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ דְּקָא מַחְלֵל שַׁבְּתָא, לִית לִיהַּ חוֹלְקָא בְּעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל, תְּרִין מְלָאכִין מְמַנָּן עַל דָּא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, וְאִינוּן שׁוּוּ יְדִיהוֹן עַל רִישֵׁיהּ, וְאָמְרִי וְוִי לְפִלְגֵינָא דְלִית לִיהַּ חוֹלְקָא בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא בְּעֵי לְאֲשַׁתְּדֵלָא בְּצְלוֹתָא וּבְשִׁירִין וּבְתוֹשְׁבַחְךָ דְמֵאֲרִיְהוֹן, וְלְאֲשַׁתְּדֵלָא בְּאוֹרִייתָא.

הַאי יוֹמָא אִיהוּ יוֹמָא דְנִשְׁמַתִּין, דְּאֲתַעְטְרָא הוּא צְרוּרָא דְנִשְׁמַתִּין בְּתוֹשְׁבַחְךָ דְמֵאֲרִיְהוֹן, בְּגִין כְּךָ מְשַׁבְּחֵי בְּתוֹשְׁבַחְךָ, תּוֹשְׁבַחְתָּא דְנִשְׁמַתָּא וְהֵינּוּ נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרַךְ אֶת שְׁמֶךָ יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בְּשָׂר וְכוּלֵי, וְלִית תּוֹשְׁבַחְתָּא אֲלָא בְּסִטְרָא דְנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא, וְהַאי יוֹמָא קְיִימָא בְּרוּחָא וְנִשְׁמַתָּא וְלָאוּ דְגוּפָא.

מתוק מדבש

וכל שכן בדברי הבלי העולם שהוא חמור יותר, דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ דְּקָא מַחְלֵל שַׁבְּתָא, לִית לִיהַּ חוֹלְקָא בְּעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל, זְהוּ אָדָם שֶׁהוּא מַחְלֵל אֶת הַשַּׁבָּת, לְכֵן אֵין לוֹ חֵלֶק בְּעַם יִשְׂרָאֵל, תְּרִין מְלָאכִין מְמַנָּן עַל דָּא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא שְׁנֵי מְלָאכִים מְמוּנִים עַל זֶה הַדְּבַר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְאִינוּן שׁוּוּ יְדִיהוֹן עַל רִישֵׁיהּ וְהֵם שְׁמִים יְדִיהֶם עַל רֵאשׁוֹ, וְאָמְרִי וְוִי לְפִלְגֵינָא דְלִית לִיהַּ חוֹלְקָא בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹמְרִים אוּי לְפִלוּנִי שְׁאִין לוֹ חֵלֶק בְּהַקְב"ה, וְעַל דָּא בְּעֵי לְאֲשַׁתְּדֵלָא בְּצְלוֹתָא וּבְשִׁירִין וּבְתוֹשְׁבַחְךָ דְמֵאֲרִיְהוֹן, וְלְאֲשַׁתְּדֵלָא בְּאוֹרִייתָא וְעַל כֵּן בַּשַּׁבָּת צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל בַּתְּפִלוֹת וּבַשִּׁירוֹת וּתְשַׁבְּחוּת שֶׁל הַקְב"ה וְלַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה.

הַאי יוֹמָא אִיהוּ יוֹמָא דְנִשְׁמַתִּין יוֹם הַשַּׁבָּת הוּא יוֹם שֶׁהַנְּשִׁמוֹת נִהְנוֹת בּוֹ מִמְקוֹרָם שְׁבִינֵיהּ, דְּאֲתַעְטְרָא הוּא צְרוּרָא דְנִשְׁמַתִּין בְּתוֹשְׁבַחְךָ דְמֵאֲרִיְהוֹן (ה"ג ד"א) לְפִי שְׂאוּ מִתְעַטֵּר צְרוּר שֶׁל הַנְּשִׁמוֹת שֶׁהוּא הַיְסוּד לְצִנֵּיהּ עַל יְדֵי הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁמְשַׁבְּחִים לְהַקְב"ה, וְעַל יְדֵי זֶה הַנְּשִׁמוֹת מְקַבְּלוֹת שְׁפַע מִמֶּנָּה, כִּי כָל חֶשְׁקָם לְהַתְקַשֵּׁר וּלְהִינּוֹת מִן מְקוֹרָם שְׁבִינֵיהּ, בְּגִין כְּךָ מְשַׁבְּחֵי בְּתוֹשְׁבַחְךָ עַל כֵּן מְשַׁבְּחִים יִשְׂרָאֵל בַּתְּשַׁבְּחוֹת, וְהוּא תּוֹשְׁבַחְתָּא דְנִשְׁמַתָּא מֵהַנְּשִׁמָּה מְשַׁבַּחַת לְהַקְב"ה, וְהֵינּוּ נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרַךְ אֶת שְׁמֶךָ יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בְּשָׂר וְכוּלֵי עַד סוּף נִשְׁמַת, וְלִית תּוֹשְׁבַחְתָּא אֲלָא בְּסִטְרָא דְנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וְאֵין שַׁבַּח בַּשַּׁבָּת אֲלָא מִצַּד הַנְּשִׁמָּה וְהַרוּחַ, כְּמוֹ שְׁאוֹמְרִים "נִשְׁמַת" כָּל חַי וְכוּ' וְרוּחַ" כָּל בְּשָׂר, וְהַאי יוֹמָא קְיִימָא בְּרוּחָא וְנִשְׁמַתָּא וְלָאוּ דְגוּפָא וְיוֹם הַזֶּה עוֹמֵד בַּבְּחִינוֹת רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁהֵם הַמְּשַׁבְּחִים לְהַקְב"ה, וְלֹא הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא עֵיקַר הַגּוּף, כִּי הַנֶּפֶשׁ אֵין לָהּ מַעְצָמָה כְּלוֹם וְאִינָה יְכוּלָה לְשַׁבַּח מַעְצָמָה, אֲלָא מִכַּח מֵהַ שְׁמִקְבֵּלַת תּוֹסַפַּת רוּחַ וְנִשְׁמָה הִיא מְשַׁבַּח לְהַקְב"ה.

וכתב זשער הכוונות דף עג ע"א, שזשמת כל חי נכנסים המקיפים של אות מ' זללס דאנא, וגם נוספת צחינת קדושת השנת צעולס היצירה.

"מאמר סוד שלש תפלות שבת" ומבואר בו כי שלש תפלות שבת הם בסוד בינה וז"א ומלכות. ומבאר כי לגודל קדושת התפלות אסור לעסוק בשבת בבית הכנסת אפילו בצרכי רבים המותרים בחול, וכל שכן שאסור לעסוק בדברים בטלים. רק בתפלות ובקריאת התורה ובצרכי מצוה. כי העוסק בדברים אחרים פוגם בקדושת השבת, והמלאכים מכרזים על פגמו. ומסיק כי יום השבת הוא יום שמחת הנשמות, ולזה נתקן שבח נשמת כל חי בסוד רווח ונשמה המשבחים לקב"ה ונותנים כח והארה גם לנפש שתוכל לשבח לקב"ה.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויקהל דף רה ע"ג, ציטורינו כרך ט עמ' 52-51)

צְלוֹתָא דְשַׁבְּתָא דְעַמָּא קְדִישָׁא תְּפִלַּת הַשַּׁבָּת שֶׁל עַם הַקְּדוֹשׁ, תְּלַת צְלוֹתִין אֲשַׁתְּכַחוּ בְּהַאי יוֹמָא שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת נִמְלָאוֹת צִוִּים הַשַּׁבָּת, קְבִיבָה תְּלַת שַׁבְּתֵי כְּנֶגֶד ג' פְּרָלוּפִים הַנִּקְרָאִים שַׁבָּת שֶׁהֵם צִנֵּה וז"א וּמְלָכוֹת, כִּי תְּפִלַּת עֲרִיצַת הַיָּם צַחִינַת מְלָכוֹת, וּתְפִלַּת שְׁחִירַת הַיָּם צַחִינַת צִנֵּה, וּתְפִלַּת מִנְחָה הִיא צַחִינַת ז"א, וְאוֹקְמוּהוּ וְכַזְּר פִּירְשׁוּהוּ הַחֲזָרִים, וְכִדְקָא חַד וְכוּלְס הֵם אֶחָד צְסוּד אֹר ל"ס צ"ה הַמְקַשֵּׁר וּמִיחֵדָס, (וְרַמּוּ לְדַזְר כִּי שֵׁס שַׁבָּת כּוֹלֶלַת אֶת שְׁלֹשָׁתָם, כִּי ג' אִוְטוֹת שַׁבָּת, אִוְט ז' הִיא צִנֵּה, אִוְט ט' הִיא סוּד ג' אִוְט שֶׁהֵם חֲגִי"ת דו"א, אִוְט ת' הִיא סוּד הַמְּלָכוֹת, וְכֵל אֶחָד נִקְרָא שַׁבָּת, מִפְּנֵי שְׁכֵל חֵלֶק נִקְרָא שַׁבָּת שֶׁלֹּס).

כִּיּוֹן דְּעָאלוּ עַמָּא קְדִישָׁא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא כִּיּוֹן שְׁנַכְנְסִים עַם הַקְּדוֹשׁ לְבֵית הַכְּנֵסֶת, אָסִיר לְאֲשַׁתְּדֵלָא אֲפִילוּ בְּצוּרָךְ בֵּי כְּנִישְׁתָּא אֲסוּר לַעֲסוֹק אֲפִילוּ בְּצוּרָךְ בֵּית הַכְּנֵסֶת, כְּלוּמַר אֲפִילוּ בְּצַרְכֵי רַבִּים, עַם הַיּוֹת שְׁבַחֹל מְבַטְלִים הַתְּפִלָּה עֲלֵיהֶם, אֲבַל בַּשַּׁבָּת אֵין הַשְּׁכִינָה מִתְּתַקֵּנַת בְּעִשְׂיָה אוּ בְּדַבְר גְּשְׁמִי אֲלָא בְּרוּחָנִי, כִּי הוּא יוֹם שֶׁל הַנְּשִׁמוֹת, לְכֵן אֵין לַעֲסוֹק אֲלָא בְּמַלְי תּוֹשְׁבַחְךָ וְצְלוֹתָא וְאוֹרִייתָא אֲלָא בְּדַבְרֵי תְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל פְּסוּקֵי דוּמְרָה, וּתְפִלַּת יוֹצֵר דְּמִיּוֹשֵׁב וּתְפִלַּת הַעֲמִידָה, וְקִרְיַאת הַתּוֹרָה, וְכִדְקָא חָזִי לֹוֹן כְּמוֹ שְׂרָאוּי לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲסוֹק בַּשַּׁבָּת, וּמֵאֵן דְּאֲשַׁתְּדֵל בְּמַלְיִן אַחְרָנִין וּבְמַלְיִן דְּעֵלְמָא וּמִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בְּדַבְרִים אַחֲרִים שְׁאִינֶם צְרִיכֵי מִצְוָה

נצבים יום ראשון

זהירות מן המקטרגים

רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח, (שם א ו) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֵאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְנַצֵּב עַל יְהוָה, וַיָּבֵא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם, וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָאִים לְמִידָן עֲלֵמָא, פְּגוּוֹנָא דָּא (מ"ב ד יא) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֵא שָׁמָּה, הַהוּא יוֹמָא יוֹם טוֹב דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָהּ, וַיָּבֵאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים, אֱלִין רַבְרַבִּין מְמַנְן שְׁלִיחִין בְּעֲלֵמָא, לְאַשְׁגַּחַא בְּעוֹבְדִין דְּבְנֵי נָשָׂא, לְהִתְנַצֵּב עַל יְהוָה, פְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (מ"א כב יט) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עֲלָיו מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוּ.

אָבַל לְהִתְנַצֵּב עַל יְהוָה, בְּהַאי קָרָא אֲשַׁפְחָנָא רְחִימוּתָא דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלֵיהּוּ דְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּהֲנִי שְׁלִיחִין דְּאִינוּן מְמַנְן לְאַשְׁגַּחַא עַל עוֹבְדִין דְּבְנֵי נָשָׂא, אֲזִלִּין וְשָׂאטִין, וְנִטְלִין אִינוּן עוֹבְדִין פְּלָהוּ, וּבִיומָא דְקָאִי דִּינָא לְמִיקָם לְמִידָן עֲלֵמָא, אֲתַעְבְּדוּ קְטִיגוּרִין לְמִיקָם עֲלֵיהּוּ דְּבְנֵי נָשָׂא.

וְתָא חֲזִי, מְפַל עֲמִין דְּעֲלֵמָא לָא קְיַימִין לְאַשְׁגַּחַא בְּעוֹבְדֵיהוֹן בְּרִי בְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵיהּוּ, בְּגִין דְּאֱלִין בְּנִין לְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכַד לָא אֲשַׁתְּכַחוּ עוֹבְדִין דְּיִשְׂרָאֵל פְּדָקָא יָאוּת, פְּבִיכוּ"ל אִינוּן מְמַנְן שְׁלִיחִין פֶּד בְּעָאן לְקִימָא עַל אִינוּן עוֹבְדִין דְּיִשְׂרָאֵל, עַל יְהוָה וְדָאִי קְיַימִין.

מתוק מדבש

עֲלָיו מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוּ פִירוּשׁ מִימִינִים לזכות ומשמאילים לחובה, הרי שיש לפני הקב"ה מקטרגים ומליצי יושר.

אָבַל יש פירוש אחר על מה שכתוב לְהִתְנַצֵּב עַל יְהוָה והיינו בְּהַאי קָרָא אֲשַׁפְחָנָא רְחִימוּתָא דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלֵיהּוּ דְיִשְׂרָאֵל בפסוק זה מצאנו אהבתו של הקב"ה לישראל, רצה לומר כי באהבת ה' את עמו, כל העומד עליהם נחשב כאילו עומד עליו כביכול, כדמפרש ואזיל, בְּגִין דְּהֲנִי שְׁלִיחִין דְּאִינוּן מְמַנְן לְאַשְׁגַּחַא עַל עוֹבְדִין דְּבְנֵי נָשָׂא לפי שאלו המלאכים שהם שליחים הממונים להשגיח על מעשיהם של בני אדם, אֲזִלִּין וְשָׂאטִין וְנִטְלִין אִינוּן עוֹבְדִין פְּלָהוּ הם הולכים ומשוטטים בעולם ורואים את מעשי בני אדם ולוקחים כל אותם המעשים, וּבִיומָא דְקָאִי דִּינָא לְמִיקָם לְמִידָן עֲלֵמָא וביום ראש השנה שהדין עומד לדרן את העולם, אֲתַעְבְּדוּ קְטִיגוּרִין לְמִיקָם עֲלֵיהּוּ דְּבְנֵי נָשָׂא הם נעשים מקטרגים לעמוד ולקטרג על בני אדם החוטאים.

וְתָא חֲזִי מְפַל עֲמִין דְּעֲלֵמָא לָא קְיַימִין לְאַשְׁגַּחַא בְּעוֹבְדֵיהוֹן בְּרִי בְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵיהּוּ בא וראה שלכל עמי העולם אינם עומדים מלאכים להשגיח במעשיהם רק לישראל לבדם, בְּגִין דְּאֱלִין בְּנִין לְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לפי שהם בנים להקב"ה, רצה לומר כי שאר האומות אינן חשובות להשגיח במעשיהם כישראל, לפי שישראל הם קדושים והם בנים למקום, ונשמתם היא חלק אלו"ה ממעל, ואם הם צדיקים גורמים יחוד קב"ה ושכינתיה, ואם חוטאים ח"ו אז פוגמים למעלה, לכן כל עיקר ההשגחה היא עליהם, (ועוד טעם על דקדוק מעשיהם של ישראל, לפי שהמקטרגים מקנאים בישראל ומבקשים להבאיש ריחם בעיני אביהם שבשמים), וְכַד לָא אֲשַׁתְּכַחוּ עוֹבְדִין דְּיִשְׂרָאֵל פְּדָקָא יָאוּת וכאשר לא נמצא מעשיהם של ישראל כראוי להיות, פְּבִיכוּ"ל אִינוּן מְמַנְן שְׁלִיחִין פֶּד בְּעָאן לְקִימָא עַל אִינוּן עוֹבְדִין דְּיִשְׂרָאֵל אלו הממונים השליחים כשרוצים לעמוד ולקטרג על מעשיהם של ישראל, עַל יְהוָה וְדָאִי קְיַימִין נחשב כאילו עומדים כביכול על ה'.

"מאמר זהירות מן המקטרגים" ומבואר בו כי ביום ראש השנה עומדים המקטרגים לפני הקב"ה להעיד על מעשה ישראל. ומבואר שלפי שישראל קדושים הם תכלית הבריאה ובמעשיהם הם מקיימים את העולם, לכן המקטרגים מקנאים בהם ומקטרגים להם, אבל לפי שהקב"ה אוהב לישראל, לכן נחשב למקטרגים שעומדים כביכול נגד הקב"ה. ומבאר שכן באו המקטרגים ובראשם השטן לעורר על ישראל בקריעת ים סוף, והקב"ה נתן לשטן לפי שעה חלק להתעסק עם אויב, ובינתיים ניצלו ישראל מקטרונו ועברו את הים. (מקור המאמר זוהר פרשת בא דף לז ע"ב - לג ע"א, צנזאורינו כרך ה עמ' שמג-שמו)

הנה מה שאינו נמסר ציד השטן ליסרו ציפורים קשים, הטעם הוא לפי שאינו היה גלגול תרם, והיה צריך תיקון על שמסר תרם את אצרהס ליד נמרוד לשורפו כצנזן האש, ונגלגול זה היה מיקונו לפי שעל ידו היטה תשועת ישראל כדלקמן.

רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח לפרש מה שכתוב אצל איוב וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֵאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְנַצֵּב עַל יְהוָה, וַיָּבֵא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם ומפרש מה שכתוב וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה היה אז יום טוב של ראש השנה דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָאִים לְמִידָן עֲלֵמָא כשהקב"ה עומד לדרן את העולם, פְּגוּוֹנָא דָּא כַעִין זֶה מַה שְׁכָתוּב אֲצַל אֱלִישַׁע הַנְּבִיא וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֵא שָׁמָּה גַם שֵׁם הַהוּא יוֹמָא יוֹם טוֹב דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָהּ אותו היום היה יום טוב של ראש השנה, ומה שכתוב וַיָּבֵאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים, אֱלִין רַבְרַבִּין הם השרים הגדולים שיש בהם כח לעמוד בבית דין העליון, מְמַנְן הם הממונים תחת השרים, שעל ידם שולטים להשגיח על כל מעשה בני אדם, ותחתיהם יש שְׁלִיחִין בְּעֲלֵמָא לְאַשְׁגַּחַא בְּעוֹבְדִין דְּבְנֵי נָשָׂא כמה שליחים בעולם שנשלחים מאת הקב"ה להשגיח במעשיהם של בני אדם, וכח המשלח עמהם ואינם שוכחים כלום מכל מה שרואים במעשה בני אדם, ומה שכתוב לְהִתְנַצֵּב עַל יְהוָה פִירוּשׁוֹ שְׁעוֹמְדִים אֲצַלוּ במעמד הדין, פְּמָה דָּאֲתָ אָמַר בְּמִיכָהוּ הַנְּבִיא שֶׁאִמַר לְאַחָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, רֵאִיתִי אֶת ה' יוֹשֵׁב עַל כְּסֵאוֹ וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים

דְהָא פֶּד יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין עֲבָדִין דְּלֹא כְשָׁרִין, כְּבִיכּוּ"ל מְתִישִׁין חִילָא דְקִדְשָׁא בְרִיף הוּא, וְכַד עֲבָדִין עֲבָדִין דְּכְשָׁרִין, יְהִיבִין תּוֹקְפָא וְחִילָא לְקִדְשָׁא בְרִיף הוּא, וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים סח לה) תָּנוּ עַז לְאֱלֹהִים, בְּמָה בְּעֲבָדִין דְּכְשָׁרִין, וְעַל דָּא, בְּהֵוּא יוֹמָא פְּלָהוּ רַבְרָבִין מִמָּנָן אֲתַפְּנָשׁוּ עַל יְהו"ה, עַל יְהו"ה וְדַאי, דְּהָא פִּינָן דְּעַל יִשְׂרָאֵל אֲתַפְּנָשׁוּ עֲלֵיהּ אֲתַפְּנָשׁוּ.

וְיָבֵא גַם הַשְּׁטָן בְּתוֹכְכֶם, גַּם לְאַסְגָּאָה עֲלֵיהּוּ, דְּכִלְהוּ אֲתִינִין לְמַהוּי קְטִיגוֹרִין עֲלֵיהּוּ דִישְׂרָאֵל, וְדָא אֲתוֹסְפָא עֲלֵיהּוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ דִילְטוֹרָא רַבְרָבָא מְפִלְהוּ, קְטִיגוֹרָא מְפִלְהוּ, פִּינָן דְּחִמָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא דְּכִלְהוּ אֲתִינִין לְקִטְרָגָא, מִיַּד וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֶל הַשְּׁטָן מֵאִין תְּבֵא, וְכִי לֹא הָוּה יָדַע קִדְשָׁא בְרִיף הוּא מֵאִן הָוּה אֲתִי, אֲלֵא לְאִיתְּתָא עֲוֹבְדָא לְרַעוּתֵיהּ.

וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֶל הַשְּׁטָן וְגו', וַיַּעַן הַשְּׁטָן אֶת יְהו"ה וַיֹּאמֶר מְשׁוּט בְּאַרְץ, מִכָּאן אֲוִלִּיפְנָא דִישׁוּבָא דְאַרְעָא אֲתַמְסֵר לְסִטְרִין אַחְרָנִין, בַּר אַרְעָא דִישְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדְהָא, פִּינָן דְּאֲמַר מְשׁוּט בְּאַרְץ, אֲשַׁגַּח קִדְשָׁא בְרִיף הוּא דְבְעֵי לְמַהוּי דִילְטוֹרָא עֲלֵיהּוּ דִישְׂרָאֵל, מִיַּד וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֶל הַשְּׁטָן, הַשְּׁמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין פְּמוֹהוּ בְּאַרְץ, חִמָּא שַׁעְתָּא לְמִיָּהֵב לֵיהּ חוֹלְקָא בְּמָה דִיתַעֲסֵק, וַיִּתְפָּרֵשׁ מִנִּיְהוּ דִישְׂרָאֵל. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

מתוק מדבש

ועתה מפרש את הענין ואמר מה שכתוב וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֶל הַשְּׁטָן מֵאִין תְּבֵא, וַיַּעַן הַשְּׁטָן אֶת יְהו"ה וַיֹּאמֶר מְשׁוּט בְּאַרְץ שהייתי משוטט בארץ ומתהלך בה, וכפל הדבר במלות שונות לומר שחפשתי היטב את מעשה בני האדם, וכאומר הנה מצאתי חבילות פשעי בני אדם (מנודות), מִכָּאן מדקאמר משוטט בארץ אֲוִלִּיפְנָא דִישׁוּבָא דְאַרְעָא אֲתַמְסֵר לְסִטְרִין אַחְרָנִין למדנו שישוב הארץ נמסר להחיצונים דהיינו לע' שרי האומות, בַּר אַרְעָא דִישְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדְהָא חוץ מארץ ישראל לברדה הנקראת ארץ סתם היא ביד ה' לבדו, כמו שכתוב תמיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֵיךָ בָּהּ, פִּינָן דְּאֲמַר הַשְּׁטָן מְשׁוּט בְּאַרְץ דהיינו שהייתי משוטט בארץ ישראל, אֲשַׁגַּח קִדְשָׁא בְרִיף הוּא דְבְעֵי לְמַהוּי דִילְטוֹרָא עֲלֵיהּוּ דִישְׂרָאֵל השגיח הקב"ה שרוצה להיות מלשין ומקטרג על בני ישראל, ולא על אחת מאומות העולם, לכן מִיַּד וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֶל הַשְּׁטָן הַשְּׁמֵת לְבָךְ לְקִטְרַג גַּם עַל עַבְדֵי אִיּוֹב, כִּי אֵין פְּמוֹהוּ בְּאַרְץ כאומר הלא בידו לא מצאת מאומה רע, ואמר לכן הזכיר הקב"ה את איוב, כִּי חִמָּא שַׁעְתָּא לְמִיָּהֵב לֵיהּ חוֹלְקָא בְּמָה דִיתַעֲסֵק וַיִּתְפָּרֵשׁ מִנִּיְהוּ דִישְׂרָאֵל ראה הקב"ה שיש שעת הצורך לתת להשטן חלק במה שיתעסק ויתפרד מלקטרג על ישראל.

ואמר דְּהָא פֶּד יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין עֲבָדִין דְּלֹא כְשָׁרִין כי כשישראל עושים מעשים שאינם טובים, כְּבִיכּוּ"ל מְתִישִׁין חִילָא דְקִדְשָׁא בְרִיף הוּא כביכול מחלישים כחו של הקב"ה, וְכַד עֲבָדִין עֲבָדִין דְּכְשָׁרִין יְהִיבִין תּוֹקְפָא וְחִילָא לְקִדְשָׁא בְרִיף הוּא וכשעושים מעשים טובים נותנים כח וגבורה להקב"ה, הֵינּוּ סוּד עֲלִיית המיין נוקצין לנורן ימוד העליון, וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה נֹאמַר תָּנוּ עַז לְאֱלֹהִים פִּירוּס לַמִּדָּת הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת לְאֱלֹהִים, ומפרש בְּמָה, בְּעֲוֹבְדִין דְּכְשָׁרִין במעשים טובים נותנים עוז להקב"ה. וְעַל דָּא בְּהֵוּא יוֹמָא פְּלָהוּ רַבְרָבִין מִמָּנָן אֲתַפְּנָשׁוּ עַל יְהו"ה ועל כן ביום ההוא של ראש השנה כל השרים הממונים על העולם מתקבצים על ה', ומפרש עַל יְהו"ה וְדַאי נחשב בודאי כאילו כביכול נתקבצו על ה', דְּהָא פִּינָן דְּעַל יִשְׂרָאֵל אֲתַפְּנָשׁוּ עֲלֵיהּ אֲתַפְּנָשׁוּ לפי שכיון שנתקבצו לקטרג על ישראל נחשב כאילו על ה' נתקבצו, כִּי בִּאֲהַבַת ה' אֶת עַמּוֹ, כֹּל הַעוֹמֵד עֲלֵיהֶם הֵרִי הוּא כִּאִילוֹ עַמֵּד עַל ה' כְּבִיכּוּל.

במאמר הבא בא רבי אלעזר לפרש את ענין הקטרוג שקטרג השטן על ישראל כשרצה הקב"ה לבקוע את הים לפניהם ולהעבירם בין גזרי ים סוף, וכדי להשתיקו נתן הקב"ה את איוב בידו, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּפְנֵינוּ כָּבֵר נִידוֹן אִיּוֹב לְהַמְסֵר בִּיד הַשְּׁטָן עַל שֶׁמָּסַר אֶת יִשְׂרָאֵל בִּיד פְּרַעַה לְעֲנוּתָם וְלִיסְרָם כְּדִלְקָמָן, וְזֶה שֶׁאֵמַר מֵה שֶׁכְּתוּב וַיָּבֵא גַם הַשְּׁטָן בְּתוֹכְכֶם, מֵלֵת גַּם, לְאַסְגָּאָה עֲלֵיהּוּ הוֹסִיף עַל בְּנֵי אֱלֹהִים, דְּכִלְהוּ אֲתִינִין לְמַהוּי קְטִיגוֹרִין עֲלֵיהּוּ דִישְׂרָאֵל שְׁכוּלָם בָּאוּ לְהִיּוֹת מְקִטְרָגִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְדָא אֲתוֹסְפָא עֲלֵיהּוּ וְהַשְּׁטָן נְתוּסָף עוֹד עֲלֵיהֶם לְקִטְרַג, בְּגִין דְּאִיהוּ דִילְטוֹרָא רַבְרָבָא מְפִלְהוּ לְפִי שְׁהוּא הַמְלִשִׁין הַגְּדוּל מְכוּלָם, קְטִיגוֹרָא מְפִלְהוּ וְהַמְקִטְרַג הַיּוֹתֵר גְּדוּל מְכוּלָם. פִּינָן דְּחִמָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא דְּכִלְהוּ אֲתִינִין לְקִטְרָגָא כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקְּב"ה שְׁכוּלָם בָּאִים לְקִטְרַג עַל יִשְׂרָאֵל, מִיַּד וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֶל הַשְּׁטָן מֵאִין תְּבֵא וְכִי לֹא הָוּה יָדַע קִדְשָׁא בְרִיף הוּא מֵאִן הָוּה אֲתִי הָאֵם הַקְּב"ה לֹא יָדַע מֵאִין הוּא בָּא, אֲלֵא הַטַּעַם שֶׁשָּׂאלוּ לְאִיתְּתָא עֲוֹבְדָא לְרַעוּתֵיהּ כְּדִי לְהִבִּיא אֶת הָעֵנִין כְּפִי רְצוֹנוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ יִתְבַרַךְ כְּדַמְפְּרֵשׁ וְאִזְלִל.

וְהָא אוֹקְמוּהָ וְהֵרִי פִירְשׁוּ חוּ"ל במדרש (שמות רנא פכ"א סו"ט ז') משל לרועה שהיה מעביר צאנו בנהר, בא זאב להתגרות בצאן, רועה שהיה בקי מה עשה, נטל תיש גדול ומסרו לו, אמר יהא מתגשש בזה עד שנעבור את הנהר ואחר כך אני מביאו. כך בשעה שיצאו ישראל ממצרים עמד ס"מ המלאך לקטרג אותן, אמר לפני הקב"ה רבוננו של עולם עד עכשיו היו אלו עובדי עבודה זרה ואתה קורע להם את הים, מה עשה הקב"ה מסר לו את איוב שהיה מיועצי פרעה וכו', אמר לו הנו בידך, אמר הקב"ה עד שהוא מתעסק עם איוב ישראל עולים לים ויורדים, ואחר כך אציל את איוב, מִיַּד הַתַּעֲסֵק הַשְּׁטָן עִם אִיּוֹב וְלֹא קִטְרַג עוֹד עַל יִשְׂרָאֵל.

וְאִי אֲשַׁתְּפַח פְּדָקָא יָאוּת, יְהִיבִין עֲלֵיהּ חוּמְרָא דְמִקְדָּשָׁא, וְאִי לָא, לָא סְלִיק לְפוּלְחָנָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (דברים לג ח והלאה) וְלִלְוֵי אָמַר תּוֹמִיךָ וְאוֹרִיךָ לְאִישׁ חֲסִידְךָ, מִפְּנֵי מָה זָכָה לְאוֹרִים וּלְתוֹמִים וּלְמִפְּלַח פּוּלְחָנָא, הָיִי אוֹמֵר אֲשֶׁר נִסִּיתוּ וְגו', הָאוֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לָא רְאִיתוּ וְגו'.

וְכִינּוּן דְאֲשַׁתְּפַחוּ בְּאֲלִין דְרַגִּין, כְּדִין יוֹרוּ מִשְׁפָּטֵיךָ לְיַעֲקֹב וְגו', יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה וְגו', לְשַׁכָּא רוּגְזָא וּלְזַמְנָא שְׁלָמָא, וְכָלִיל עַל מְזֻבְחָךָ, בְּגִין דִּיתַבְּסֻמוֹן כְּלָא, וְיִשְׁתַּבְּחוּן בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוֹן עֲלֵמִין, כְּדִין כְּרַךְ יְהו"ה חִילוֹ וְגו'.

מתוק מדבש

וְכִינּוּן דְאֲשַׁתְּפַחוּ בְּאֲלִין דְרַגִּין וְכִינּוּן שְׁנַמְצָאוּ בָּאלוּ הַמְדֻרָגוֹת, כְּדִין אַז נִאמַר יוֹרוּ מִשְׁפָּטֵיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאִפְךָ וְגו' שִׁיקְטִירוּ קִטְרַת עַל מְזֻבַּח הַפְּנִימִי, לְשַׁכָּא רוּגְזָא וּלְזַמְנָא שְׁלָמָא כְּדִי לְהַשְׁקִיט אֶת רוּגְזוֹ הַדִּין וּלְהַזְמִין שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, וְכָלִיל עַל מְזֻבְחָךָ וְשִׁיעֵלוּ עוֹלוֹת עַל הַמְזֻבַּח, בְּגִין דִּיתַבְּסֻמוֹן כְּלָא, וְיִשְׁתַּבְּחוּן בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוֹן עֲלֵמִין כְּדִי שִׁתְּמַתְּקוּ כָּל הַדֵּינִים, וְיִהְיוּ נִמְצָאִים בְּרַכּוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כְּדִין אַז נִאמַר כְּרַךְ יְהו"ה חִילוֹ וְפוּעַל יָדָיו תִּרְצָה. (רמ"ק וּמק"מ וּרמ"ז)

וְאִי אֲשַׁתְּפַח פְּדָקָא יָאוּת יְהִיבִין עֲלֵיהּ חוּמְרָא דְמִקְדָּשָׁא וְאִם נִמְצָא הַכֶּהֵן אוֹ הַלְוִי כְּרָאוּי לְהִיּוֹת, אַז נוֹתְנִים עֲלֵיו חוּמְרֵי קְדוּשַׁת הַמִּקְדָּשׁ, וְאִי לָא, לָא סְלִיק לְפוּלְחָנָא וְאִם לָא, אֵינּוּ עוֹלָה לְעִבּוּדָהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב זֶהוּ שְׁכֻתוֹב וְלִלְוֵי אָמַר תּוֹמִיךָ וְאוֹרִיךָ לְאִישׁ חֲסִידְךָ, מִפְּנֵי מָה זָכָה לְאוֹרִים וּלְתוֹמִים וּלְמִפְּלַח פּוּלְחָנָא מִפְּנֵי מָה זָכָה הַכֶּהֵן לְאוֹרִים וּלְתוֹמִים וּלְעִבּוּד עִבּוּדָהּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הָיִי אוֹמֵר הֲרִי הַפְּסוּק אוֹמֵר אֲשֶׁר נִסִּיתוּ בְּמִסָּה תְּרִיבָהוּ עַל מִי מְרִיבָה, הָאוֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לָא רְאִיתוּ וְגו' כִּי שָׁמְרוּ אִמְרַתְךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצוּרוּ, הֲרִי שְׁנִיסוּ אוֹתָם וּבְדָקוּ אַחֲרֵיהֶם, וְרָאוּ שֶׁהֵם רָאוּם לַכֶּךָ.

יִוּמָא וְהָבוּ לִי חֵילָא, וּבְמָה, בְּשׁוּפֵר, דְּאִי אֲשַׁתְּפַח קוּל שׁוּפֵר פְּדָקָא יָאוּת, וּמְכוּוּנֵי בֵּיהּ לְתַתָּא, הֵהוּא קָלָא סְלִיק, וּבֵיהּ מִתְעַטְרֵי אֲבָהֶן, וְקִיּוּמֵי בְּמִשְׁפָּנֵיהּ דִּיעֵקֵב, וְעַל דָּא בְּעֵי לְאַזְדַּהֲרָא בְּשׁוּפֵרָא, וְלִמְנַדְע בַּהֲהוּא קָלָא, וּלְכוּנָא בֵּיהּ.

וְלִית לָךְ קָלָא בְּשׁוּפֵרָא דְלָא סְלִיק רְקִיעָא חַד, וְכָל אֵינוֹן אוּכְלוּסִין דִּהֵהוּא רְקִיעָא יְהִיבִין אֶתְרָא לְהֵהוּא קָלָא, וּמֵאִי קָא אֲמַרִי, (יִואל ב יא) וַיְהוּ"ה נָתַן קוּלוֹ לְפָנַי חֵילוֹ וְגו', וְקָאִים הֵהוּא קָלָא בַּהֲהוּא רְקִיעָא, עַד דְּאֵתִי קָלָא אֲחֵרָא, וְאִתְעַתְדוּ פְּחָדָא, וְסִלְקִין בְּזוּוּגָא לְרְקִיעָא אֲחֵרָא, וְעַל דָּא תְּנִינוּ, אֵית קוּל דְּסְלִיק קוּל, וּמֵאִי אֵיהוּ, הֵהוּא קָלָא דִּתְקִיעָתָא דִּישְׂרָאֵל דִּתַּתָּא.

וְכִיּוֹן דִּמְתַּחְבְּרִין כָּל אֵינוֹן קְלִין דִּלְתַתָּא, וְסִלְקִין לְהֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא שְׂאֲרֵי בֵּיהּ, מִתְעַתְדִין כְּלָהוּ קָמֵי מִלְפָּא, וּכְדִין פּוּרְסוֹן רְמִיו, וּכּוּרְסֵיָא אֲחֵרָא דִּיעֵקֵב קָאִים וְאִתְתַּקֵּן.

עַל דָּא אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, בְּאֵינוֹן צְלוּתֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דִּהְוָה אָמַר, צְלוּתָא וְקַל שׁוּפֵרָא דְאִפִּיק הֵהוּא זְפָאָה, דְּאֲשַׁתְּפַח מְרוּחֵיהּ וּמְנַפְשִׁיהּ בַּהֲהוּא שׁוּפֵרָא, דִּהֵהוּא קוּל סְלִיק לְעֵילָא, וּבַהֲהוּא יִוּמָא קִיּוּמִין וּמִשְׁתַּפְּחֵי מְקַטְרְגִין לְעֵילָא, וְכַד סְלִיק הֵהוּא קָלָא דְשׁוּפֵרָא, כְּלָהוּ אִתְדַּחֲיִין קָמֵיהּ, וְלָא יְכַלִּין לְקִיּוּמָא.

מתוק מדבש

דִּלְתַתָּא הַקוּל הֵהוּא שֶׁל תְּקִיעוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּמְטָה, שֶׁהָאֶחָד מֵעֵלָה אֵת הַשְּׁנִי.

וְכִיּוֹן דִּמְתַּחְבְּרִין כָּל אֵינוֹן קְלִין דִּלְתַתָּא וְכִיּוֹן שְׁמִתְחַבְּרִים כָּל אוֹתָם הַקוּלוֹת שֶׁל כָּל הַתְּקִיעוֹת שֶׁלֹּמְטָה, וְסִלְקִין לְהֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא שְׂאֲרֵי בֵּיהּ וְעוֹלִים לְרְקִיעָא הַעֲלִיִּין שֶׁל הַצִּינָה שֶׁמֶלֶךְ הַקְּדוֹשׁ שְׁהוּא ז"ל שׁוֹרָה בּוֹ, מִתְעַתְדִין כְּלָהוּ קָמֵי מִלְפָּא כּוֹלָם מִתְּצַבִּים לְפָנַי הַמֶּלֶךְ, וּכְדִין פּוּרְסוֹן רְמִיו וְאוֹ הַכְּסָאוֹת שֶׁל הַדִּין מוֹשֻׁלְכִים, כִּי הַקַּב"ה עוֹמֵד מִכְּסֵּא הַדִּין, וְהַדִּין מִתְּבַטֵּל מִכַּח הַתְּעוּרָרוֹת הַרְחֵמִים, וּכּוּרְסֵיָא אֲחֵרָא דִּיעֵקֵב קָאִים וְאִתְתַּקֵּן וְכֵסֵּא אַחַר שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהוּא כְּסֵּא שֶׁל רַחֲמִים עוֹמֵד וְנִתְקַן וּמוֹכֵן לְבַטֵּל אֵת הַדִּינִים.

עַל דָּא אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא עַל זֶה מְצִינוּ בְּסַפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סְבָא, בְּאֵינוֹן צְלוּתֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹתָם הַעֲנִינִים שֶׁל תְּפִלוֹת רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דִּהְוָה אָמַר, צְלוּתָא וְקַל שׁוּפֵרָא דְאִפִּיק הֵהוּא זְפָאָה שֶׁהִיָּה אֹמֵר, כִּי הַתְּפִלָּה וְקוּל הַשׁוּפֵר שֶׁמוֹצֵיא הַצַּדִּיק מִפִּיּוֹ, דְּאֲשַׁתְּפַח מְרוּחֵיהּ וּמְנַפְשִׁיהּ בַּהֲהוּא שׁוּפֵרָא שֶׁנִּמְצָא שִׁיּוּצָא הַקוּל מְרוּחוֹ וּמְנַפְשׁוֹ בְּשׁוּפֵר הֵהוּא, דִּהֵהוּא קוּל סְלִיק לְעֵילָא שְׁקוּל הֵהוּא עוֹלָה לְמַעְלָה, וּבַהֲהוּא יִוּמָא קִיּוּמִין וּמִשְׁתַּפְּחֵי מְקַטְרְגִין לְעֵילָא וּבִיּוֹם הֵהוּא עוֹמְדִים וְנִמְצָאִים מְקַטְרְגִים לְמַעְלָה, וְכַד סְלִיק הֵהוּא קָלָא דְשׁוּפֵרָא וְכַשְׁעוֹלָה קוּל הַשׁוּפֵר שֶׁל הַצַּדִּיק הֵהוּא, כְּלָהוּ אִתְדַּחֲיִין קָמֵיהּ וְלָא יְכַלִּין לְקִיּוּמָא כּוֹלָם נִדְחִים מִלְּפָנָיו וְאֵינָם יְכוּלִים לְעִמּוֹד.

יִוּמָא וְהָבוּ לִי חֵילָא אֲבָל הַזְּדוּרָו בִּיּוֹם הַזֶּה וְתִנּוּ לִי כַח, וּבְמָה, בְּשׁוּפֵר עַל יְדֵי תְּקִיעַת שׁוּפֵר, דְּאִי אֲשַׁתְּפַח קוּל שׁוּפֵר פְּדָקָא יָאוּת וּמְכוּוּנֵי בֵּיהּ לְתַתָּא שְׁאֵם נִמְצָא קוּל הַשׁוּפֵר כְּרֵאוּי, וּמְכוּוּנִים בּוֹ לְמַטָּה, אִזְ הֵהוּא קָלָא סְלִיק אוֹתוֹ קוּל הַשׁוּפֵר עוֹלָה, וּבֵיהּ מִתְעַטְרֵי אֲבָהֶן וּבּוֹ מִתְעַטְרִים הָאֲבוֹת, וְקִיּוּמֵי בְּמִשְׁפָּנֵיהּ דִּיעֵקֵב וְעוֹמְדִים בְּמִשְׁכְּנֵי שֶׁל יַעֲקֹב, כְּלוֹמֵר שְׁכוֹלָם נִכְלָלִים בְּרַחֲמִים, וְעַל דָּא בְּעֵי לְאַזְדַּהֲרָא בְּשׁוּפֵרָא וְעַל כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר בְּתְּקִיעַת שׁוּפֵר, וְלִמְנַדְע בַּהֲהוּא קָלָא וּלְכוּנָא בֵּיהּ וְלִדְעַת בְּקוּל הֵהוּא סוּדוֹ וְלִכוּוֹן בּוֹ. (רמ"ק ורמ"ז ומפ"ש)

וְאִמַר עוֹד כִּי וְלִית לָךְ קָלָא בְּשׁוּפֵרָא דְלָא סְלִיק רְקִיעָא חַד אֵין לָךְ קוּל בְּשׁוּפֵר שְׁאֵינוֹ עוֹלָה רְקִיעָא אַחַד, כִּי כָל קוּל שׁוּפֵר עוֹלָה לְמִקּוּם אַחַר, וְכָל אֵינוֹן אוּכְלוּסִין דִּהֵהוּא רְקִיעָא יְהִיבִין אֶתְרָא לְהֵהוּא קָלָא וְכָל אוֹתָם הַמוּנֵי הַמְּלֹאכִים שֶׁל אוֹתוֹ הַרְקִיעָא נּוֹתְנִים מְקוּם לְקוּל הֵהוּא, כִּי לְכָל קוּל יֵשׁ הַרְבֵּה מְלֹאכִים הַמְּמוּנִים לְהַעֲלוֹתוֹ, וּמֵאִי קָא אֲמַרִי וְמָה הֵם אוֹמְרִים וַיְהוּ"ה נָתַן קוּלוֹ לְפָנַי חֵילוֹ כִּי רַב מֵאֵד מִחֲנָהוּ כִּי עֲצוּם עוֹשֵׂה דְבָרָיו, כְּלוֹמֵר וְהִי נָתַן אֵת קוּל הַשׁוּפֵר לְפָנַי צְבִאוֹ הַמוּנֵי הַמְּלֹאכִים לְהַעֲלוֹתוֹ, וְקָאִים הֵהוּא קָלָא בַּהֲהוּא רְקִיעָא וְעוֹמֵד הַקוּל הֵהוּא בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעָא, עַד דְּאֵתִי קָלָא אֲחֵרָא עַד שְׁבָא קוּל אַחַר, וְאִתְעַתְדוּ פְּחָדָא וְהֵם מִתְּצַבִּים יַחַד, וְסִלְקִין בְּזוּוּגָא לְרְקִיעָא אֲחֵרָא וְעוֹלִים בְּחִיבּוֹר אַחַד לְרְקִיעָא הָאֲחֵרָא שֶׁלֹּמְעֵלָה מִמֶּנּוּ, וְעַל דָּא תְּנִינוּ וְעַל זֶה לְמַדְנּוּ, אֵית קוּל דְּסְלִיק קוּל יֵשׁ קוּל הַמַּעְלָה קוּל, וּמֵאִי אֵיהוּ וְמָה הוּא, וְאִמַר הֵהוּא קָלָא דִּתְקִיעָתָא דִּישְׂרָאֵל

תָּא חֲזִי, כִּד הָהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה דְנִהִירוּ דְכֻלָּא בֵּיה, אֶסְתַּלַּק, וְלֹא נִהִיר לְבָנִין, כְּדִין דִּינָא אֲתַעַר, וְכִרְסוּן אֲתַתְּקֵנוּ לְבֵי דִינָא, וְדֹא שׁוֹפֵר אֵילוּ דִינְחָק אֲקָרִי, תּוּקְפִיה דִּינְחָק, תּוּשְׁבַחְתִּיה דְאַבְהֵן.

כִּד אֶסְתַּלַּק הָהוּא שׁוֹפֵר גְּדוּל דְלֹא יִנְקֵא לְבָנִין, כְּדִין יִנְחָק אֲתַתְּקֵן, וְאֲתַתְּקֵן לְדִינָא בְּעֲלָמָא.

וְכִד אֲתַעַר הָאֵי שׁוֹפֵר, וּבְנֵי נְשָׂא תִיבִין מִחֻטְאֵיהוֹן, בְּעֵינִין לְנִגְדָּא קוּל שׁוֹפֵר מִתְתָּא, וְהָהוּא קָלָא סְלִיק לְעֵילָא, כְּדִין אֲתַעַר שׁוֹפְרָא אַחְרָא עֲלָאָה, וְאֲתַעַר רַחְמֵי וְאֶסְתַּלַּק דִּינָא.

וּבְעֵינֵן לְאַחְזָאָה עוּבְדָּא בְּשׁוֹפֵר, לְאַתְעָרָא שׁוֹפְרָא אַחְרָא, וְלֹאֲפָקָא בְּהָאֵי שׁוֹפֵר לְתַתָּא אֵינוּן קָלִי, לְאַחְזָאָה דְכָל אֵינוּן קָלִין דְלְעֵילָא דְכִלְיָן כְּלָהוּ בְּהָהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה, יִתְעַרוּן לְנִפְקָא.

וּבְהֵנִי קָלִין דְלְתַתָּא, יְהִבִין יִשְׂרָאֵל חֵילָא לְעֵילָא, וְעַל דָּא בְּעֵינֵן לְזַמְנָא שׁוֹפֵר בְּיוֹמָא דָּא, וְלִסְדְרָא קָלִין, לְכוּנָא בֵּיה, בְּגִין לְאַתְעָרָא שׁוֹפֵר אַחְרָא, דְבֵיה פְּלִילָן קָלִי לְעֵילָא.

מתוק מדבש

דִּין צַעֲלוֹס, כְּדִין יִנְחָק אֲתַתְּקֵן אוֹ הגְּזוּרָה שֶׁל יִנְחָק מִתְחַזְקָת, וְאֲתַתְּקֵן לְדִינָא בְּעֲלָמָא וּנְתַקְנָת הגְּזוּרָה לְדוּן אִת עוֹלוֹס, וְהֵינּוּ כְּשֵׁנָה"י לְחִימָא נְכַסִּין צְנוּקָבֵא.

וְכִד אֲתַעַר הָאֵי שׁוֹפֵר וְכַשְׂמַתְעוּרָה זֶה הַשׁוֹפֵר, דִּהֵינּוּ כְּשִׂישְׂרָאֵל חוֹקְעִים צְשׁוֹפֵר צַעֲלוֹס הַזֶּה, וּבְנֵי נְשָׂא תִיבִין מִחֻטְאֵיהוֹן וּבְנֵי אֲדַם חוֹזְרִים צַתְשׁוּבָה מִחֻטְאֵיהֶם, כִּי צַשַׁעַת תְּקִיעַת שׁוֹפֵר דְּמִיּוֹשֵׁב, בִּין סֵדֵר לְסֵדֵר, כְּרִיךְ לְהַתּוֹדוֹת עַל חֻטְאֵיו צַלַחַשׁ (עַד שֶׁלֹּא יִשְׁמַעוּ הַדְּבָרִים גַּם לְאוּן הַמַּתּוּדָה צַעֲלוֹס), לְפִי שֶׁאִזּוּ מִתְעַרְצֵב הַשְּׁטָן וְחֵינּוּ מִשְׂגִּיחַ לְקַטְרוֹג, וְאִזּוּ דְבָרֵי הַיּוֹדִי עוֹלִים לְמַעְלָה צַהַתְחַצְרוֹת קוּל הַשׁוֹפֵר הַעוֹלָה לְמַעְלָה (כְּמַצוּרָה דְּרוּשׁ הַשׁוֹפֵר דף ע"א), בְּעֵינֵין דְּנִגְדָּא קוּל שׁוֹפֵר מִתְתָּא אוֹ אֲנוּ כְּרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ וְלַעֲלוֹת אִת קוּל הַשׁוֹפֵר מִלְמַטָּה, וְהָהוּא קָלָא סְלִיק לְעֵילָא וְהָהוּא עוֹלָה לְמַעְלָה, כְּדִין אֲתַעַר שׁוֹפְרָא אַחְרָא עֲלָאָה אוֹ מִתְעוּרָה שׁוֹפֵר אַחַר הַעֲלוּן שֶׁהוּא הַצִּינָה, וְאֲתַעַר רַחְמֵי וְאֶסְתַּלַּק דִּינָא וְעַל יְדֵי זֶה מִתְעוּרָה הַרְחַמִּים וּמִסְתַּלַּק הַדִּין.

וּבְעֵינֵן לְאַחְזָאָה עוּבְדָּא בְּשׁוֹפֵר וְאֲנוּ כְּרִיכִים לְהַרְחֹק מַעֲשֵׂה עַל יְדֵי תְקִיעַת שׁוֹפֵר, דְּאַתְעָרָא שׁוֹפְרָא אַחְרָא כְּדִי לְעוֹרֵר שׁוֹפֵר אַחַר, וְלְאַפְקָא בְּהָאֵי שׁוֹפֵר לְתַתָּא וְלַעֲלוֹת עַל יְדֵי תְקִיעַת שׁוֹפֵר שְׁלֵמַטָּה צַעֲלוֹס הַזֶּה, אֵינוּן קָלִי אִוְתַם הַקּוֹלוֹת, שֶׁהֵם פְּנִימִיּוֹת וּמוֹחִין דו"א שְׁנַסְתַּלְקוּ לְמַעְלָה, עַד שִׁיּוּרִידִים וּנְכַסִּים לְמַקּוּמָם תּוֹךְ רִישָׁא דו"א כְּדִלְקָמֵן, דְּאַחְזָאָה שַׁעַל יְדֵי הַשׁוֹפֵר צַעֲלוֹס הַזֶּה אֲנוּ מִרְאִים וּמִרְמוּזִים, דְּכָל אֵינוּן קָלִין דְּלְעֵילָא דְּכִיִּילָן בְּגָהוּ בְּהָהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה שְׁכַל אִוְתַם הַקּוֹלוֹת שְׁלֵמַטָּה, הַכְּלוּלִים כּוֹלֵם צְשׁוֹפֵר הַעֲלוּן, דִּהֵינּוּ תּוֹךְ הַנְּהִי"י לְחִימָא, יִתְעַרוּן דְּבִנְקָא יִתְעוּרָו לְנַחַת וְלַרְדַּת לְמַקּוּמָם.

וּבְהֵנִי קָלִין דְלְתַתָּא, יְהִבִין יִשְׂרָאֵל חֵילָא לְעֵילָא וְכִיִּילָן הַקּוֹלוֹת שֶׁל תְּקִיעַת שׁוֹפֵר שְׁלֵמַטָּה, נוֹתְנִים יִשְׂרָאֵל כַּח לְמַעְלָה, וְעַל דָּא בְּעֵינֵן לְזַמְנָא שׁוֹפֵר בְּיוֹמָא דָּא וְעַל כֵּן כְּרִיכִים לְהַכִּין שׁוֹפֵר צִיּוֹס הַזֶּה, וְלִסְדְרָא קָלִין לְכוּנָא בֵּיה וּלְסֵדֵר הַקּוֹלוֹת שֶׁל תְּשַׁרְמַ"ת תְּשַׁרְמַ"ת וְתַרְמַ"ת וְלְכוּיִן צַהַס, כְּגִין לְאַתְעָרָא שׁוֹפֵר אַחְרָא כְּדִי לְעוֹרֵר שׁוֹפֵר אַחַר שֶׁהוּא הַנְּהִי"י לְחִימָא, דְּבֵיה בְּכִיִּילָן קָלִי לְעֵילָא שְׁכַל הֵיוּ כְּלוּלִים הַקּוֹלוֹת שְׁלֵמַטָּה שֶׁהֵם הַמוֹחִין. (מִק"מ לְפִי הַרְמִי"ל)

תָּא חֲזִי, כִּד הָהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה צַח וְרַחֵה, כִּי כַּאֲשֶׁר זֶה הַשׁוֹפֵר הַעֲלוּן שֶׁהוּא הַנְּהִי"י לְחִימָא, דְּנִהִירוּ דְבִכָּאָה בֵּיה אֲשֶׁר כָּל הָאִוְרֹת שֶׁל הַמוֹחִין דו"א הַמְלוּצָשִׁים צַהַס, אֶסְתַּלַּק מִסְתַּלְקִים וְיוֹלָאִים מִרִישָׁא דו"א וְעַל יְדֵי זֶה הוּא נִשְׁאֵר יִשָּׁן כְּצִיכּוּל, שׁוֹה נַעֲשֵׂה צַחֲצַח צַחֲצַח שֶׁל הַעַמִּידָה לְפָנֵי שִׂישְׂרָאֵל תּוֹקְעִין צְשׁוֹפֵר, (וְכַאֵן מִה שְׁכַתּוּב "כִּד הָהוּא שׁוֹפֵר וְכו'" אֶסְתַּלַּק", הַנֵּה שׁוֹפֵר הוּא רַק כִּינּוּי לְנֵה"י לְחִימָא, וְחֵינּוּ עֲדִיין עֵינֵן לְתַקִּיעַת שׁוֹפֵר, וְאֲפִשֵׁר ד"אֶסְתַּלַּק" דְּקִאֲמַר הַכּוּנָה שְׁשׁוּבָת וְהֵינּוּ לְפָנֵי הַתְּקִיעוֹת, וְדו"ק. וְעַל כָּל פְּנִים אֶסְתַּלַּק דִּהַכָּא חֵינּוּ רוּחָה לּוֹמַר כָּלל שְׁקוּל הַשׁוֹפֵר עוֹלָה, וְק"ל), וְלֹא גְּדִיר לְבִנְיָן פִּירוּשׁ צַתְחִילָה מִסְתַּלְקִים כָּל הַמוֹחִין לְאוּ"א מִן ז"א, וְלְפָנֵי שְׁנַכְסוּ הַנְּהִי"י לְחִימָא צְנוּקָבֵא, אוֹ זו"ן שְׁנִיחָם הֵם צְסוּד הַשִּׁינָה, וּמִמִּילָא חֵינּוּ הַמוֹחִין מִרְאִים לְבָנִים שֶׁהֵם זו"ן, כְּדִין דִּינָא אֲתַעַר אוֹ הַדִּין מִתְעוּרָה, וְכִרְסוּן אֲתַתְּקֵנוּ לְבֵי דִינָא וְהַכְּסֻאוֹת נִסְדְרוּ צַצִּית דִּין שֶׁל מַעְלָה לְדוּן אִת עוֹלוֹס, וְזֶה עַל מַשְׁקַל הַפְּסוּק "צַכְסֵה" לְיוֹס חֲגוּוּ. וְדֹא שׁוֹפֵר זֶה הַשׁוֹפֵר דִּהֵינּוּ הַנְּהִי"י לְחִימָא, אֵילוּ דִינְחָק אֲקָרִי נְקִרָא אֵילוּ שֶׁל יִנְחָק, דִּהֵינּוּ תּוּקְפִיה דִינְחָק תּוֹקְפוּ וְחוּקוּ שֶׁל יִנְחָק שֶׁהוּא הַגְּזוּרָה, (כִּי אֵילוּ פִירוּשׁוּ תּוֹקְפוּ), כִּי לְחִימָא אֵיהִי גּוֹפֵא רַחֲמִים אֲלֵא שְׁדִינִין מִתְעַרִּין מִסְטֵרָהָא, וְהֵינּוּ שְׁמִינָה נִמְשַׁכִּין וּמִתְחַלְמִים הַדִּינִין צו"ן, וְצַנָּה"י לְחִימָא מְלוּצָשִׁים הַצִּינּוֹת וְהַגְּזוּרֹת לְאוּ"א, חֵינּוּ אַחַר חִילּוֹף הַשְּׁנִי שֶׁנַּעֲשֵׂה צַחֲצַח צַחֲצַח, יֵשׁ צַהַס מ"ה וְצ"ן דְּצ"ן שֶׁהֵם הַגְּזוּרֹת, וְהֵם נְכַסִּין צְנוּקָבֵא כְּמוֹ שְׁמַצוּרָה צַהַמְשַׁךְ, וְשֶׁם מִתְגַּזְרִים הַדִּינִים וְהַגְּזוּרֹת, וְהֵם תּוֹךְ הַנוֹקְצָא וְהַכָּל לֵינִים כְּמַצוּרָה צַהַמְשַׁךְ הַמֵּאֲמַר, תּוּשְׁבַחְתִּיה דְאַבְהֵן וְהַנְּהִי"י לְחִימָא הֵם שְׁחַסֵם שֶׁל הַאֲצוֹת שֶׁהֵם סוּד חֲגוּ"ת, לְפִי שְׁכַל הַמוֹחִין מְלוּצָשִׁים צַתּוֹכֵם, כִּי הַכָּלִים שֶׁל חֲצ"ד הֵם מִחֲגוּ"ת שַׁעֲלוּ לְשַׁם.

וּמִמְשַׁיךְ דְּבָרֵי וְאֲמַר כִּי כִּד אֶסְתַּלַּק הָהוּא שׁוֹפֵר גְּדוּל כְּשִׂמְסַתְּלַק הַשׁוֹפֵר הַגְּדוּל הַזֶּה, דִּהֵינּוּ כְּשֵׁנָה"י לְחִימָא מִסְתַּלְקִים עַם הַמוֹחִין מִרִישָׁא דו"א, דְּלֹא יִנְקֵא לְבָנִין שְׁאִינִים מִשְׁפִּיעִים אִת אִוֵר הַמוֹחִין אֵל הַבָּנִים שֶׁהֵם זו"ן, וְהוּוּ צַתְחִילָה כְּשִׁנְסַתְּלַקוּ הַמוֹחִין לְפָנֵי שְׁנַכְסוּ צְנוּקָבֵא, וְאִזּוּ ז"א הוּא צַתּוֹקֵף הַדִּין, וְהַמוֹחִין דְּצִינָה וְעַטְרָא דְּגַזוּרָה נְכַסוּ וְנִתְלַצְּשׁוּ צַתּוֹךְ הַנוֹקְצָא, פִּירוּשׁ צִינָה וְגַזוּרָה לְאוּ"א שְׁלֵאֲחַר הַחִילּוֹף הַשְּׁנִי, שֶׁהֵם מ"ה וְצ"ן דְּצ"ן, שֶׁאִזּוּ הֵם מִשְׁפִּיעִים

סִדְרָא קְדָמָאָה, קָלָא נְפִיק, וּמִתְעַטֵּר לְעֵילָא, סְלִיק רְקִיעִין, וְאַתְבָּקַע בֵּין טוּרֵי רְמָאֵי, וּמְטִי לְגַבְיָה דְאַבְרָהָם,
 וְשִׁרְיָא בְרִישֵׁיהּ וְאַתְעַטֵּר, וְאַתְעַר הוּא, וְאַתְקִין לְכוּרְסֵיָא.
 וּבִסְפָרָא דְאַגְדָתָא תְּנִינָן, בְּשַׁעֲתָא דֵּהֵוּא קָלָא קְדָמָאָה סְלִיק, אֲתַעַר וְאַתְעַטֵּר אַבְרָהָם, וְאַתְקִין לְכוּרְסֵיָא,
 פְּקָדִין עֲלֵיהּ אָבָא וְאַמָּא.

אַדְהֵכִי סְלִקָא תְּנִינָא, תְּקִיפָא לְתַבְרָא תּוּקְפֵי רְגִיזִין, וְדָא סִדְרָא תְּנִינָא הֵהוּא קָלָא תְּבִירָא בְּתוּקְפוּי, וּכְדִין

מתוק מדבש

היה ישן, וקול התקיעה מעורר אותם, והרש"ש פירש הכוונה על חז"ל דמ"ה דז"ל, שנקרא המ"ה חסד, ולעולם מעוררים כל החז"ל דמ"ה, שהחז"ל דמ"ה הם הישנים מפאת סילוק המוחין לאצא שהיו צמוק, מסתלק, וְשִׁרְיָא בְרִישֵׁיהּ וְאַתְעַטֵּר ואחר כך קול התקיעה עולה ושורה על ראשו של ז"ל ומתעטר בו, כי שם הוא עצם המוח דעטרא דחסד, והכוונה להמוחין דחכמות וחסדים לאו"ל דלאחר החילוף השני, שהם מ"ה וז"ן דמ"ה, ונקראים בכללות עטרא דחסד, כי כל זלם לאצא נקרא חסד לגבי הללם דאימא, הנשאר צמוד אור מקיף על גבי רישא דז"ל, (ובשער הכוונה יבאר גם באופן אחר מה שכתוב "ושריא ברישיה" דאתמר לגבי אברהם, והוא לרמוז להא, דמות הגבורה נכנס מיד בתחילה בשברים דתשר"ת, וצניתיים עמד מוח החכמה והחסד למעלה והעכב שם, וזהו ושריא ברישיה), וְאַתְעַר הוּא ואז עצם מוח החסד גם הוא מתעורר, ומוציא מהנוקבא את הנה"י דאימא עם ה"ז מוחין דצינה ועטרא דגבורה שנסתלקו ונכנסו כולם צנוקבא, ואז כל ה"ד מוחין עולים למעלה עד רוס המעלות צמוד מיינ נוקבין, ואז נעשה יחוד או"ל כדלקמן, ועל ידי זה יורדים כל ה"ד מוחין על גבי רישא דז"ל, הישנים וגם החדשים לאחור ודפנים ועומדים שם צמוד אור מקיף, וְאַתְקִין וְשִׁרְיָא וְדָא סִדְרָא תְּנִינָא וה"ד מוחין לאצא ואימא לאחור ודפנים נתקנים ונעשים שם כסא של ד' רגלים, וזהו סוד מה שכתוב והוכן צמוד כסא. (לפי האריז"ל והרש"ש ז"ל)

קיצור כונות התקיעות לפי האריז"ל ושיטת הרש"ש ז"ל, נסדר על ידי יד"ן הגאון רבי יעקב הלל שליט"א.

דע כי בתקיעה הראשונה תחילה מעורר ה"ז השופר את החז"ל דמ"ה דז"ל שהם חז"ל שצמוחין (לאפוקי חז"ל שצמחה), והמ"ה נקרא אברהם, ועוד עולה למעלה ומעורר את המוחין דחכמות וחסדים לאצא ואימא דלאחר החילוף השני, שהם מ"ה וז"ן דמ"ה, (ולדעתי פירושו שמתלבשים עתה צנתיין להמחין לעלייתן למיין נוקבין), וגם מסתלקין הנה"י דאימא מתוך הנוקבא עם המוחין דצינות וגבורות שצמוק, שהם מ"ה וז"ן דז"ן, עם ה"ו גבורות דצני' מספירה לספירה שהיו צמח דנוקבא, וה"ז ללמים לאצא ואימא ה"ג, עם הרפ"ח דצנינת "פנים", עולים למיין נוקבין עד רוס המעלות, ונמשכים המוחין מפרוף לפרוף עד שמודווגים אצא ואימא, וממשיכים צ' ללמי המוחין על גבי רישא דז"ל, כלם הישן לאחור שעלה למיין נוקבין, וללם החדש דפנים שנמשך עתה ונקרא מנפ"ך, והם סוד כסא של ד' רגלים, פירוש צ' ללמי אצא ואימא לאחור הם צ' רגלי הכסא, וצ' ללמי אצא ואימא דפנים הם צ' רגלים האחרים, ועל זה נאמר והוכן צמוד כסא, עד כאן כונת תקיעה הראשונה.

אחר כך בשברים נכנסין צנ"ה דז"ל צ' הודות לאצא ואימא עם המוחין דצנ"ה שצמוק, וגם מסתלקין דת"י דגבורות מתוך היסודות לאצא ואימא, ומתלבשין יחד עם הצנ"ה תוך ההודות לאצא ואימא, ונכנסין צנ"ה דז"ל, וכל זה כללם הישן לאחור בלצד, ונשארו על גבי רישא דז"ל החח"ן דצ' ללמים לאצא ואימא לאחור ודפנים, וכן צנ"ה לללם החדש דפנים, וכן דת"י שלם לללם החדש דפנים, וכן דת"י דחסדים בלצד לללם לאחור, מלוצבים תוך יסודות לאצא ואימא, עד כאן כונת השברים.

אחר כך בתרועה נאמר "עלה אלהים בתרועה", והיינו שמסתלקים למעלה דת"י דגבורות לאצא ואימא, שנכנסו מלוצבים תוך ההודות לאצא ואימא צמוק צנ"ה דז"ל, וחזרו והתלבשו תוך יסודות לאצא ואימא, והתחזרו עם דת"י דחסדים דשם, עד כאן כונת התרועה.

אחר כך בתקיעה צ', נכנסין כל שאר המוחין, דהיינו חח"ן דצ' ללמים לאצא ודאימא לאחור ודפנים שהם ישן וחדש, וצנ"ה לללם החדש דפנים בלצד, ודת"י שלמים לאחור ודפנים.

והנה הצנ"ה בלצד שנכנסו בשברים, התפשטו בכל אורך קו השמאלי דז"ל, והאירו צנינה וצנורה דדעת דנוקבא, אולם המוחין שנכנסו בתקיעה צ' דהיינו החח"ן ודת"י, הם נכנסו רק בחז"ל דז"ל בלצד, ונתש"ת הם נדחים לחג"ת דז"ל, ונתר"ת נדחים לנה"י דז"ל, ומאירים לחז"ל דנוקבא, ע"כ ההקדמה.

ועתה מתחיל לפרש את סוד התקיעות, ואמר בְּדָרָא בְּדָמָאָה סדר הראשון שהוא התקיעה הראשונה דתשר"ת, בְּדָמָאָה גְּבִיק קול התקיעה יוצא מפי התוקע, וּבְתַעַטֵּר וְשִׁרְיָא ומתעטר למעלה, וסדר עלייתו הוא כי בְּדָמָאָה קול התקיעה שלמטה עולה דרך כל הרקיעים, ועוצר צמח צין החילוניים העומדים בדרך ורוצים לעכב עלייתו, וְאַתְבָּקַע בֵּין טוּרֵי רְמָאֵי וצוקע צין הרים הרמים שהם התלת חללי דגולגלמא דז"ל הישנים כיון שנסתלקו מהם המוחין, (שהיו צנינות חג"ת שהם סוד האצות הנקראים הרים), וּבְמִי גְּבִיָּה דְאַבְרָהָם ומגיע קול התקיעה עד אברהם, שהוא הכלי של החסד דדעת, שצמחו היה מלוצב המוח עטרא דחסד דדעת שנעשה מחסד דז"ל, ולכן נקרא אברהם, הנה זה הכלי

ומציא רחיה לדציו, ואומר כי וּבְסִפְרָא דְאַגְדָתָא תְּנִינָן צספר אגדה למדנו, כי בְּשַׁעֲתָא דֵּהֵוּא קָלָא קְדָמָאָה בְּדָמָאָה בְּדָמָאָה שזעה קול של תקיעה הראשונה דתשר"ת עולה, אֲתַעַר וְאַתְעַטֵּר וְאַבְרָהָם נתעורר ומתעטר אברהם, פירוש שהחכמות וחסדים לאצא ואימא מתלבשים עתה צני"י לאצא, כהכנה לעלייתם למיין נוקבין, וְאַתְקִין וְשִׁרְיָא וְדָא סִדְרָא תְּנִינָא ומתקן את הכסא, על ידי שהוא מוציא את הצינות והגבורות מהמלכות, ועולים למיין נוקבין ומעוררים את הזווג לתקן המוחין, וממשיכים כל המוחין חדשים גם ישנים על גבי רישא דז"ל, ונעשים שם כסא של ד' רגלים, בְּקָדִין עֲלֵיָּה אָבָא וְאַמָּא ופוקדים עליו אצא ואימא, כי או"ל מתייחדים על ידי תקיעה זו, כמו שכתב הרב צמלת "תקיעה"ה" כי תקע הוא לשון זווג, כי על ידי התקיעה נעשה זווג אצא ואימא.

אַדְהֵכִי בְּסִפְרָא תְּנִינָא צמוק כך עולה קול השני שהוא השברים דתשר"ת, תְּקִיפָא וְתַבְרָא תּוּקְפֵי רְגִיזִין שהוא תקיף לשבור את תוקף רוגו הדינים, וְדָא בְּדָרָא תְּנִינָא וזהו סדר השני שהוא השברים, הֵהוּא קָלָא תְּבִירָא בְּתוּקְפוּי פירוש כי קול שבור מורה על דין, כי החסד הוא סוד התקיעה שהוא קול פשוט הנמשך צלי הפסק, ושברים הם צנינת דין שהיא קול מפוסק, וּבְקָדִין בְּדָמָאָה ואז עולה קול השברים, וְבָרְךָ דִּינָן של הקליפות

סִלְקָא, וְכָל דִּינֵין דִּיתְעָרוֹן (ס"א דִּאתְעָרוֹן) קְמִיָּה אֲתַבְרוּ, עַד דְּסִלִּיק לְאַתְרֵיהּ דִּיצְחָק, פִּיּוֹן דִּיצְחָק אֲתַעֵר, וְחָמֵי לְאַבְרָהָם מִתְקַן לְכוּרְסֵיָא לְקִיָּמָא קְמִיָּה, פְּדִין אֲתַפְפִּיא, וְתַבַּר תּוּקְפָא קְשִׁיא.
 וּבִהְיָא בְּעֵי מָאן דְּתַקַּע לְכוּוּנָא לְפָא וּרְעוּתָא, בְּגִין לְתַבְרָא חִילָא וְתוּקְפָא דְדִינָא קְשִׁיא, הָדָא הוּא דְכְתִיב,
 (תהלים פט טו) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי וְדָאֵי.

מתוק מדבש

כשנמשכים המוחין דצינה וגבורה מלוצשים תוך ההודות של אצא ואימא תוך רישא דז"א, ומתפשטים צג' ספירות צג"ה שצקו שמאלי דז"א עד ההוד שצו, ונודע כי מן ההוד דז"א נעשה מוח הצינה והגבורה דנוקצא דז"א, נמצא שעל ידי תקיעת השצרים כבר מתחלת להיות אל הנוקצא צחינת מוחין, ועל ידי זה נמתקים ונשצרים כל כחות הדינים. (לפי הארמז"ל והרש"ש ז"ל)

וּבִהְיָא בְּעֵי מָאן דְּתַקַּע לְכוּוּנָא לְפָא וּרְעוּתָא וְזוּה לְרִיךְ מִי שְׁמוּקַע לְכוּוּן אֶת לְבוֹ וּרְלוֹנוֹ, בְּגִין לְתַבְרָא חִילָא וְתוּקְפָא דְדִינָא קְשִׁיא כְּדִי לְשַׁצֵּר וּלְצַטֵּל אֶת הַכַּח וּמוֹקֵף הַדִּין הַקָּשֶׁה, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכֵמוֹת אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה פִּירוּשׁוֹ יוֹדְעֵי וְדָאֵי שִׁוְדַעִים לְכוּוּן הַכוּוּנוֹת שֶׁל הַתְרוּעָה, אִי נִמְי תְרוּעָה הוּא לְשׁוֹן שְׁצִירָה, וְהֵינּוּ שִׁוְדַעִים לְשַׁצֵּר אֶת מוֹקֵף הַדִּין.

דִּיתְעָרוֹן קְמִיָּה אֲתַבְרוּ וְכָל הַדִּינִים שִׁתְעוּרוּ צַעַת עֲלֵייתוּ מִפְּאֶת הַקְּלִיפּוֹת, כּוֹלֵס נִשְׁצָרִים לִפְנֵיו, וְעוֹלָה עַד דְּסִלִּיק לְאַתְרֵיהּ דִּיצְחָק עַד שְׁעוֹלָה קוֹל הַשְּׁצָרִים לְמִקּוּמוֹ שֶׁל יִצְחָק, שֶׁהוּא עֵטְרָא דְּגִבּוֹרָה שְׁעַל רִישָׁא דְּז"א, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מִתְעוֹרֵר מִשִּׁינְתּוֹ, כִּי מִמְשִׁיךְ צו"א הַצִּג"ה דְּאו"א לְלֵס דְּאַחֹר, מִלּוּצְשִׁים תּוֹךְ הוֹדוֹת שְׁלֵהֶם, עַם הַדַּת"י דְּגִבּוֹרוֹת גַּם כֵּן. בִּיּוֹן דִּיצְחָק אֲתַעֵר כִּיּוֹן שִׁיִּצְחָק מִתְעוֹרֵר, פִּירוּשׁ שְׁנִמְשִׁכוֹ הַמוּחִין צִג"ה דְּז"א, וְחָמֵי לְאַבְרָהָם מִתְקַן לְכוּרְסֵיָא פִּירוּשׁ שְׁנִשְׁאֲרוֹ עַל גְּצִי רִישָׁא דְּז"א הַחַח"ן דְּצ' לְלַמִּים יֶשֶׁן וְחַדָּשׁ, וְיִצְחָק רוּאָה אֶת אֲצִרְהֶם שְׁמִתְקַן אֶת הַכַּסָּא, שְׁנִשְׁאֲרוֹ הַחַכְמוֹת וְהַחֲסִדִּים דְּצ' הַלְלִמִּים יֶשֶׁן וְחַדָּשׁ עַל גְּצִי רִישָׁא דְּז"א, וְהֵם מוֹכְנִים לְהַכְנֵס תּוֹךְ ז"א, לְקִיָּמָא קְמִיָּה שְׁעוּמִדִּים עַל גְּצִי רִישׁוֹ שֶׁל ז"א צִסוּד אֹר מִקִּיף, כִּי אִינוּ נִכְנָס עַדִּיין עַד תְּקִיעָה הַצ', פְּדִין אֲתַפְפִּיא וְתַבַּר תּוּקְפָא קְשִׁיא אֲזוֹ נִכְנַע וְנִשְׁצַר מוֹקֵף דִּין הַקָּשֶׁה שֶׁל יִצְחָק, מִחַמַּת הַמוּחִין דְּחַח"ן הַעוּמִדִּים לְהַכְנֵס, וְלִכֵּן

לאו איהו לגבי יצחק פקדמיתא, דתמן תוקפא תקיפא שריא, אלא לגבי אינון בי דינא דלתתא, דאינון רפויין יתיר, וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו, ואתפפין קמיה.

אדהכי סדרא תליתאה, קלא נפיק וסליק, ואתעטר ברישיה דייעקב, ונגיד ליה לתתא, לההוא אתר דאינון גבוראן שריין, וקאים לקבלייהו, אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא, ואינון באמצעייתא, פדין אתפפין פלהו, ומשתככי באתרייהו, והגי פלהו סדרא אחרא תניינא.

סדרא בתראה, דבעייתא לסלקא לון לאתרייהו, וליישבא בינייהו ליצחק פמלקדמין, בגין דהאי בעא לישראל ליה באתריה, ולא יפוק בתוקפוי לבר, פדין דינין פלהו אתפפין, ורחמין אתערו.

על דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהגי קלי, ולמהדר בתיובתא קמי מאריהון, פדין פד ישראל מתקני ומסדרי קלין ברעותא דלבא פדקא יאות, בשופרא דא, אהדר ההוא שופר עלאה, וכד אהדר, מעטרא ליה ליעקב, ואתתקן פלא, וכורסייא אחרא רמיו, וכדין חידו אשתכח בכלא, וקדשא בריך הוא מרחם על עלמא.

מתוק מדבש

שגורמים להמשיך ולהוריד את המוחין שצנח"ת שיתפשטו צנה"י דז"א, והיינו דבעייתא פמלקא לון לאתרייהו שרין להורידם למקומם צנה"י דז"א, וליישבא בינייהו ליצחק פמלקדמין וליישב ולהמתיק ציניהם את הגזורה של יצחק כמקודם, פירוש שקו שמאל נכנס צלמנע צתרועה צין צ' תקיעות, בגין דהאי בעא לישראל ליה באתריה לפי שאת הגזורה לרין תמיד לישר ולהמתיק צמקומה, וקא יפוק בתוקפוי לבר כדי שלא תלא צחוק שלו לחוץ לפעול דין צעולם, לכן תמיד הוא צלמנע של הסדר, שצרים ותרועה צין צ' תקיעות, כדי למתק דיניס מלפניס ומאחור, פדין דינין פלהו אתפפין, ורחמין אתערו ואו כל דיניס נכנעיס ונמתקיס, והרחמים מתעוררים צכל העולמות. (לפי האר"ז"ל והרש"ש ז"ל)

לאחור צהוד דאימא, ושיתפשטו צכל קו השמאלי של ז"א, דתמן תוקפא תקיפא שריא כי שס צקו השמאל שורה תוקף דיניס, אקא כונת קול השצרים דתש"ת היא, לגבי אינון בי דינא דלתתא אל הצית דין שלמטה, דהיינו להמשיך צ' פרקיס גזורה והוד של מוח הצניה שצכלי הגזורה, שעלו ונעשו צינה האמיתי דז"א, דאינון רפויין יתיר שהס רפויס וחלשיס יותר, שהס מצחינת הללס דפניס הנכנסין עתה, וקדהו חמאן לאברהם לגבייהו וכולס רואיס את החסד של אצרהס אללס, דהיינו שנתפשט מוח החסד צמקומו, מקודם צתקיעה הראשונה דתש"ת, ואתפפין קמיה וכולס נמתקיס ונכנעיס לפניו.

על דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהגי קלי ועל כן נריכיס לכיון את הלצ והרצון צאלו הקולות של התקיעות, כי העיקר תלוי צכונת הלצ, ולמהדר בתיובתא קמי מאריהון ולחזור צתשוצה לפני קונס, כדי שלא יוכלו החיטויס לקטרג ולומר הנה זה התוקע צא להכניע ולשצר אותנו צתקיעותיו והוא מלא פשע, פדין פד ישראל מתקני ומסדרי קלין ברעותא דלבא פדקא יאות או כשישראל מתקניס ומסדריס את כל סדרי הקולות של התקיעות צרצון הלצ כראוי, בשופרא דא צשופר זה שצעולם הזה, אהדר ההוא שופר עלאה או חוזר שופר העליון שהוא הנה"י דיניה להאיר לז"א, וכד אהדר, מעטרא ליה ליעקב וכשחוזר להאיר או מעטר את יעקב שהוא ז"א צכל המוחין, ואתתקן פלא ונתקניס כל העולמות, וכורסייא אחרא רמיו וכסא האחר של רחמים הוטל והוקס להיות מוכן לדון צרחמים, והיינו מעת עמידת כל הד' צלמיס של אצא ואימא דאחור דפניס על גצי רישא דז"א (וכדמפורש צשער הכונת), וכדין חידו אשתכח פכקא או השמחה נמצאת צכל העולמות, וקדשא בריך הוא מרחם על עלמא, והצדיקיס נחתמיס לאלתר לחייס, ולהצינוניס מאריך עד יום הכפוריס כדי שיוכלו עוד לשוצ ולתקן.

אדהכי פדקא תליתאה צמוך כך סדר השלישי שהוא תקיעה האחרונה דתש"ת, קלא נפיק וסליק קול התקיעה יוצא מפה התוקע ועולה למעלה, ואתעטר ברישיה דייעקב וממעטר צראשו של ז"א הנקרא יעקב, דהיינו שמעורר את מוח הדעת שצכלי התפארת שעלה ונעשה דעת, ונגיד ליה לתתא וממשיך את הצ' פרקין תחאין שהס תפארת ויסוד, למטה למקום התפארת האמיתי דז"א, קדהו אתר דאינון גבוראן שריין למקום ההוא שאותס הגצרות שוריס, דהיינו מול מקום הגצרה דז"א, וקאים לקבלייהו ועומדיס כנגד הגצרות, אברהם מהאי סטרא אצרהס שצחסד עומד מלד זה, ויעקב מהאי סטרא ויעקב שצתפארת מלד זה, ואינון באמצעייתא והגצרות הס צלמנע ציניהס, פירוש לעולם עומדיס כסדרן, חח"ן צימין וצנ"ה צשמאל דת"י צלמנע, אלל הכונה היא על סדר המשכתס שנמשכיס החח"ן תחילה צתקיעה א' דתש"ת, ואחר כך "צלמנע" נמשך הצנ"ה צשצריס, ואחר כך צסוף נמשך דת"י צתקיעה הצ', ופשוט, פדין אתפפין פלהו או נכנעיס ונמתקיס כל הגצרות שצכלי הגצורה, ומשתככי באתרייהו והס נשקטיס צמקומס, והגי פלהו סדרא אחרא תניינא וכל אלו הסדריס הס סדר האחר השני, דהיינו של תש"ת, שעל ידי זה ירדו ונתפשטו כל המוחין מצד"ל לחג"ת.

פדקא בתראה סדר האחרון דהיינו כל הסדר של תר"ת ציחד

זָכָאָה חוֹלְקִיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּידְעִין לְנַגְדָּא וְלֹא־מִשְׁכָּא לְמֵאֲרִיהוּן מְדִינָא לְרַחֲמֵי, וְלִתְקַנָּא בְּלָהוּ עֲלָמִין עַל יְדִיָּהוּ.

תָּא חֲזִי, לְקַבֵּל דָּא תְּלָתָא סְפָרִין פְּתִיחִין בְּיוֹמָא דָּא, וּבְכֻמָּה דְרַחֲמִין מִתְעַרְוּ, וְדִינִין קְשִׁיין אִתְפְּרִין וְעֵאלִין לְדוּכְתִיָּהוּ, בְּךָ הוּא לְתַתָּא פְּגוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא, דִּינִין קְשִׁיין אִתְפְּרִין וְאִתְעַבְּרוּ מְעַלְמָא, וּמֵאֵן אִינוּן, אֲלִין אִינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְּאִינוּן דִּינִין קְשִׁיין דְּאִתְפְּרִין וְאִתְעַבְּרוּ מְעַלְמָא, וְעַל דָּא נְכֻתָּבִים וְנִחְתְּמִים וְכוּ', אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדַאי דָּא הוּא בְּרִירָא דְמַלְּהָ, בְּרִירָא רַחֲמָנָא דְשְׂאִילָנָא, וְרוּחָנָא בְּהַנִּי מִלֵּי.

מתוק מדבש

וְעֵאלִין דְּדוּכְתִיָּהוּ וְדִינִים הַקְּשִׁים נִכְנָעִים וּמִתְנַטְּלִים וּנְכַנְסִים לְמִקּוּמָא, בְּךָ הוּא לְתַתָּא פְּגוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא כְּךָ הוּא גַם לְמַטָּה כַּעֲיִן שְׁלִמְעָלָה, דְּהֵינּוּ דִּינִין קְשִׁיין אִתְפְּרִין וְאִתְעַבְּרוּ מְעַלְמָא דִּינִים הַקְּשִׁים נִכְנָעִים וּמִתְנַטְּלִים מִן הָעוֹלָם, וּמֵאֵן אִינוּן וּמִי הַסְּ דִּינִים הַקְּשִׁים, וְאִמַּר אֲלִין אִינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים אֲלוּ הַסְּ הַרְשָׁעִים הַגְּמוּרִים, דְּאִינוּן דִּינִין קְשִׁיין דְּאִתְפְּרִין וְאִתְעַבְּרוּ מְעַלְמָא שְׁהַסְּ דִּינִים הַקְּשִׁים, שְׁנִכְנָעִים וּמִתְנַטְּלִים וּמִתְנַטְּלִים מִן הָעוֹלָם, וְעַל דָּא וְעַל כֵּן נְכֻתָּבִים וְנִחְתְּמִים לְאַלְתֵּר לְמִיתָה, כִּי כִּוּן שְׁנִתְנַטְּלִי שׁוֹרְשָׁא וְכַחַס, הַסְּ כְּלִים וּמִתִּים. אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי דָּא הוּא בְּרִירָא דְמַלְּהָ וְדַאי זֶה הוּא צִירָוּרָא שְׁלֵם דְּדַבְּרָא, בְּרִירָא רַחֲמָנָא דְשְׂאִילָנָא וְרוּחָנָא בְּהַנִּי מִיָּלֵי צִירָוּרָא ה' שְׁשֹׁלְתִי וְהַרוּחָתִי אֵת אֲלוּ הַסּוּדוֹת. (רמ"ק ומפרשים)

זָכָאָה חוֹלְקִיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל דִּידְעִין לְנַגְדָּא צְנָרִים וּמַרְוֵעָה וְלֹא־מִשְׁכָּא צְמִיקוּת מְדִינָא לְרַחֲמֵי אֲשֵׁרִי חֶלְקָא שְׁלֵם יִשְׂרָאֵל שִׁדְעִים צְנוּנוֹת הַמְקִיעוֹת לְהַנְהִיג וּלְהַמְשִׁיךְ וּלְשִׁנוֹת מְדוּת הַקְּצוּ"ה מְדִין לְרַחֲמִים, וְלִתְקַנָּא בְּלָהוּ עֲלָמִין עַל יְדִיָּהוּ וּלְתַקֵּן אֵת כָּל הָעוֹלָמוֹת עַל יְדִיָּהוּ. (מפרשים לפי הארז"ל והרש"ש ז"ל וצנצנר של יד"ן הגאון רבי יעקב הלל שליט"א)

תָּא חֲזִי, לְקַבֵּל דָּא צֵל וְרָאָה כִּי כְּנַגְדָּא הַג' סְדָרִים שְׁלֵם תְּקִיעַת שׁוֹפָר (שְׁאֵחַת מִן הַצְּנוּנוֹת הַיָּא) שְׁהַסְּ צַנְג' קוֹי חַג'ת, תְּלָתָא סְפָרִין פְּתִיחִין בְּיוֹמָא דָּא שְׁלֵשָׁה סְפָרִים נְפַתְחִים צִיּוּם רֵאשִׁי הַשְּׁנָה, אֶחָד שְׁלֵם רְשָׁעִים גְּמוּרִים וְאֶחָד שְׁלֵם לְדִיקִים גְּמוּרִים וְאֶחָד שְׁלֵם צִיּוּנִים (כְּמִצְוָה צִמַּס' רֵאשִׁי הַשְּׁנָה דף ע"ז ע"ב), לְדִיקִים הַסְּ צַחֲסָד, רְשָׁעִים צְנָצְרָה, צִיּוּנִים צַחֲסָרְת, וּבְכֻמָּה דְרַחֲמִין מִתְעַרְוּ וּכְמוֹ שְׁהַרְחִים מִתְעוֹרְרִים עַל יְדֵי תְּקִיעַת שׁוֹפָר, וְדִינִין קְשִׁיין אִתְפְּרִין

נצבים יום ששי

מעלת שבח א"ל אדון הנאמר בתפלת שבת

תוֹשֵׁב־חַתָּא דְעֵלְמָא דְאֵתִי בְיוֹמָא דָא, הֵיִינוּ א"ל אֲדוֹן, וְתוֹשֵׁב־חַתָּא דָא אִיהוּ בְרִזָּא דְעֵשְׂרִין וְתַרְיַן אֲתוֹן
עֲלָאִין קְדִישִׁין, דְמַתְעַטְרֵן בְּאַבְהֶן, וּבִרְתִּיכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא.

אֲתוֹן זְעִירִין אֵינּוֹן עֵשְׂרִין וְתַרְיַן אֲתוֹן דְאֵינּוֹן בְּעֵלְמָא תְּתָאָה, דְאֵינּוֹן, א"ל בְּרוּךְ גְּדוֹל דְעָה וְכוּ', וְלֹא
אֵית בֵּין תִּיבָה לְתִיבָה רְוּחָא אַחְרָא, אֲלֵא אֵת רְשִׁימָא בְּכָל תִּיבָה וְתִיבָה, וּבְעֵלְמָא עֲלָאָה אֵית
רְוּחָא וְסִטְרִין קְדִישִׁין בֵּין אֵת לְאֵת, וְדָא אִיהוּ תוֹשֵׁב־חַתָּא עַל תוֹשֵׁב־חַתָּא, דְאֲתוֹן עֲלָאִין דְיוֹמָא שְׂבִיעָאָה
קָא מְשַׁבַּח וְאָמַר לְמַלְכָּא עֲלָאָה יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.

כִּד תוֹשֵׁב־חַתָּא דָא סְלָקָא לְעֵילָא, שְׁתִּין רְתִיכִין עֲלָאִין דְקָאֲמַרְן מְזַדְמַנִין, וְנִטְלִי לְהֵאִי תוֹשֵׁב־חַתָּא מְעַמָּא
קְדִישָׁא, וְסִלְקִי לָהּ לְאֲתַעְטְרָא בְּהַּ בְּכַמְהָ רְתִיכִין עֲלָאִין דִּי מְמַנֵן, וְכָל אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא דְבִגְנָתָא דְעָדוֹן,
כְּלָהוּ מַתְעַטְרִין בְּתוֹשֵׁב־חַתָּא דָא, וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין וְכָל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִין דְצְדִיקֵיָא, כְּלָהוּ סְלָקִין בְּתוֹשֵׁב־חַתָּא
דָא עַד רְזָא דְכוֹרְסֵיָא.

מתוק מדבש

בכל אות ואות, וְדָא אִיהוּ תוֹשֵׁב־חַתָּא עַל תוֹשֵׁב־חַתָּא וּשְׁבַח
שֵׁל א"ל אֲדוֹן הוּא שְׁבַח עַל כָּל הַתְּשַׁבְּחוֹת, לְפִי דְאֲתוֹן עֲלָאִין
דְיוֹמָא שְׂבִיעָאָה קָא מְשַׁבַּח וְאָמַר לְמַלְכָּא עֲלָאָה יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית שאותיות העליונות של יום השביעי שהוא הבינה,
משבחות ואומרות למלך העליון שהוא יוצר בראשית, והיינו לחכמה
הנקראת בראשית שבר"א שיי"ת, כלומר שבראה את העולם בששה
ימים, כי כולם בחכמה עשית.

הנה ענין רצוי האותיות שצ"ל אדון, הוא, כי כפי מה שיתרצו האומיות
צין אות לאות, כך הם המפשטות האורות יותר, לכן צנינה שהיא סוד
עלמא אריכא, המפשטות אורות האומיות שנה הם רחבות הרבה, אצל צמלכות
הם קלות, לכן אין זה רווח צין אות לאות, (רמ"ק). וכתב נשער הכונות
דף עג ע"ב, שתיצות א"ל אדון על כל המעשים, וזאת אות ה' של המעשים,
נגימטריא שצ"ת, לרמוז כי עתה היא קדושה העיקרית של יום השבת ממנה.

כִּד תוֹשֵׁב־חַתָּא דָא סְלָקָא לְעֵילָא כְּשִׁבְחָה הַזֶּה שֵׁל א"ל אֲדוֹן
עוֹלָה לְמַעְלָה, או שְׁתִּין רְתִיכִין עֲלָאִין מְזַדְמַנִין (ה"ג ד"ר)
ששים מרכבות עליונות של מלאכים מזדמנים, וְנִטְלִי לְהֵאִי
תוֹשֵׁב־חַתָּא מְעַמָּא קְדִישָׁא וְלִקְחִים אֵת הַשְּׁבַח הַזֶּה הַעוֹלָה
מִפִּיהֶם שֵׁל עִם הַקְּדוּשָׁה, וְסִלְקִי לָהּ לְאֲתַעְטְרָא בְּהַּ כְּמָה רְתִיכִין
עֲלָאִין (ה"ג) ומעלים אותו להתעטר בו כמה מרכבות עליונות,
דִּי מְמַנֵן בְּכָל אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא דְבִגְנָתָא דְעָדוֹן הַמְּמוּנִים בֵּין כָּל
אוֹתָם נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שִׁבְגוֹן עָדוֹן, כְּלָהוּ מַתְעַטְרִין בְּתוֹשֵׁב־חַתָּא
דָא כּוֹלֵם מַתְעַטְרִים בְּשִׁבְחָה הַזֶּה, וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין וְכָל אֵינּוֹן
נְשַׁמְתִין דְצְדִיקֵיָא כְּלָהוּ סְלָקִין בְּתוֹשֵׁב־חַתָּא דָא עַד רְזָא
דְכוֹרְסֵיָא וְכָל אוֹתָם מַרְכָּבוֹת הַמְּלָאכִים וְכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים
כּוֹלֵם עוֹלוֹת בְּשִׁבְחָה הַזֶּה עַד סוּד הַכְּסָא שֶׁהוּא סוּד הַמְּלָכוֹת
דְאֲצִילוֹת.

"מאמר מעלת שבח א"ל אדון הנאמר בתפלת שבת" ומבואר בו
כי שבח א"ל אדון על כל המעשים, הוא בסוד מדת הבינה
המושבת למדת החכמה. ואינו כשבח "אל ברוך גדול דעה",
הנאמר בימות החול שהוא בסוד המלכות. ומבאר כי כשבח אל
אדון עולה למעלה, או המלאכים מזומנים להעלותו, ומתעטרים
בו כל המדרגות העליונים.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויקהל דף רה ע"ב, ציטורינו כרך ח עמ'
טט-ע)

תוֹשֵׁב־חַתָּא דְעֵלְמָא דְאֵתִי בְיוֹמָא דָא הַשְּׁבַח שִׁמְשַׁבְּחִים בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת לְעוֹלָם הַבָּא שְׁהוּא הַצְּנִינָה הֵיִינוּ א"ל אֲדוֹן,
וְתוֹשֵׁב־חַתָּא דָא אִיהוּ בְרִזָּא דְעֵשְׂרִין וְתַרְיַן אֲתוֹן עֲלָאִין
קְדִישִׁין וְהַשְּׁבַח הַזֶּה הוּא בְּסוּד כ"ב אוֹתִיוֹת עֲלִיוֹנוֹת הַקְּדוּשׁוֹת,
דְמַתְעַטְרֵן בְּאַבְהֶן שִׁמְתַעֲטוֹת בִּאֲבוֹת שְׁהִם חֲג"ת דו"א שְׁעֵלוּ
לְצִינָה, וּבִרְתִּיכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא וּבְמַרְכָּבָה הַעֲלִיוֹנָה הַקְּדוּשָׁה
שְׁהִיא הַצְּנִינָה שְׁהִיא מַרְכָּבָה לְא"ל.

אֲתוֹן זְעִירִין אֵינּוֹן עֵשְׂרִין וְתַרְיַן אֲתוֹן דְאֵינּוֹן בְּעֵלְמָא
תְּתָאָה אוֹתִיוֹת הַקְּטָנוֹת הִם כ"ב אוֹתִיוֹת שְׁהִם בְּעוֹלָם
הַתַּחְתּוֹן שֶׁהוּא הַמְּלָכוֹת, דְאֵינּוֹן שְׁהִם א"ל בְּרוּךְ גְּדוֹל דְעָה
וְכוּ' שאומרים בברכת יוצר של חול, וְלֹא אֵית בֵּין תִּיבָה לְתִיבָה
רְוּחָא אַחְרָא ואין בין תיבה לתיבה רווח אחר, כלומר תיבות
אחרות, אֲלֵא אֵת רְשִׁימָא בְּכָל תִּיבָה וְתִיבָה אֵלֵא בְּכָל תִּיבָה
וְתִיבָה רְשוּמָה אוֹת אַחַת מִהַכ"ב אוֹתִיוֹת, וְהֵיִינוּ א"ל בְּרוּךְ גְּדוֹל
דְעָה וְכוּ', וְלִפִּי שְׁהִם בְּמַלְכוֹת לִכְן לֹא כְּלוּלִים אוֹרוֹת רַבִּים בְּכָל
אוֹת וְאוֹת, וּבְעֵלְמָא עֲלָאָה וּבְאוֹתִיוֹת שֵׁל הַבִּינָה דְהֵיִינוּ בְּא"ל
אֲדוֹן, אֵית רְוּחָא וְסִטְרִין קְדִישִׁין בֵּין אֵת לְאֵת יֵשׁ רוּחַ כְּמָה
תִּיבוֹת קְדוּשׁוֹת בֵּין אוֹת לְאוֹת, כְּגוֹן בְּאוֹת א' יֵשׁ חֲמֵשׁ תִּיבוֹת
שְׁהִם א"ל אֲדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, לְפִי שְׁכּוֹלוּלִים אוֹרוֹת רַבִּים

וילך יום ראשון

הפסדו של החוטא, ושכרו של השב בתשובה

אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע פְּסוּי חֲטָאָה. מֵאֵי פְסוּי חֲטָאָה, הָא אֹקְמוּהָ, דְהוּא פְסִי מַפְנֵי נִשְׂא הַהוּא חֲטָאָה דְחָב לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאוּדֵי קָמִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

אָבֵל תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נֶשׁ חֲטִי וְחָב זְמָנָא חֲדָא וְתַרְיָן וְתַלְתָּא, וְלֹא אֶהְדֵּר בֵּיהּ, הָא חוּבֵי בְּאַתְגְּלִיא אֵינּוּן, וּמְפָרְסְמֵי לֹוֹן לְעֵילָא וּמְפָרְסְמֵי לֹוֹן לְתַתָּא, וְכְרוּזֵי אֲזֵלִין קָמִיהּ וּמְכַרְזֵי, אֶסְתְּלְקוּ מִסְחַרְנֵיהּ דְפְלַנְיָא, נְזִיף הוּא מְמַאֲרֵיהּ, נְזִיף הוּא לְעֵילָא, נְזִיף הוּא לְתַתָּא, וְוִי לִיהּ דְפָגִים דְיֹוֹקְנָא דְמַאֲרֵיהּ, וְוִי לִיהּ דְלֹא חֲזִישׁ לִיקְרָא דְמַאֲרֵיהּ, קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גְלִי חוּבֵיהּ לְעֵילָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (אֵיּוֹב כ כו) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאַרְצָן מִתְקוּמָמָה לוֹ.

וְכַד בַּר נֶשׁ אֲזִיל בְּאַרְחָא דְמַאֲרֵיהּ, וְאַשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנֵיהּ, וְאַזְדַּמְן לִיהּ חֲטָאָה חַד, כְּלָא מְכַסִּין עַלְוֵיהּ, עַלְאִין וְתַתְּאִין, דָּא אֶקְרִי פְסוּי חֲטָאָה.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אַבָּא, עַד כַּעַן לֹא מְטִית לְעַקְרָא דְמַלְחָה, וְשַׁפִּיר קְאָמְרַתְּ, וְהֵאֵי דְקָאֲמַרוּ חֲבַרְיָא שַׁפִּיר, אָבֵל אֵי הָכִי, מְכוּסָה חֲטָאָה מְבַעֵי לִיהּ, מַהוּ פְסוּי חֲטָאָה.

מתוק מדבש

מִסְחַרְנֵיהּ דְפְלַנְיָא הִסְתַּלְקוּ מִסְבִּיב אִישׁ פְּלוּנִי, כִּי דִינוּ כַּמְנוּדָה, נְזִיף הוּא מְמַאֲרֵיהּ מְנוּדָה הוּא מְקוּנוּ בְעוֹלָם הַאֲצִילוֹת, נְזִיף הוּא לְעֵילָא מְנוּדָה הוּא לְמַעְלָה בְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה וְיִצִירָה, נְזִיף הוּא לְתַתָּא מְנוּדָה הוּא לְמַטָּה בְעוֹלָם הַעֲשִׂיָה, (וְהַטַּעַם שְׂמִכְרִיזִים עֲלֵיוּ בְכָל מְקוֹם, לְפִי שְׁפַגְם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת), וְוִי לִיהּ דְפָגִים דְיֹוֹקְנָא דְמַאֲרֵיהּ אוּי לוֹ שְׁפַגְם אֶת נִשְׁמַתּוֹ שֶׁהִיא צֶלֶם אֱלֹהִים, וְוִי לִיהּ דְלֹא חֲזִישׁ לִיקְרָא דְמַאֲרֵיהּ אוּי לוֹ שֶׁלֹא חֲשַׁשׁ לְכַבוֹד קוּנוֹ, שְׁחַטָּא וּפְגָם בִּי וְגו' פְעַמִּים וְלֹא חֲזַר בְּתוֹשָׁבָה, לְכֹן קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גְלִי חוּבֵיהּ לְעֵילָא הַקַּב"ה מְגַלָּה אֶת חַטָּאוֹ לְמַעְלָה, הֲדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתּוֹב יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ הֵינֵנוּ הַקַּב"ה סוֹד ז"ל הַנִּקְרָא שְׁמַיִם יִגְלָה אֶת עוֹנוֹ, וְאַרְצָן מִתְקוּמָמָה לוֹ וְהַמְלָכוֹת הַנִּקְרָאֹת אֶרֶץ, תְּקוּם עֲלֵיוּ לְהַעֲנִישׁוּ.

וְכַד בַּר נֶשׁ אֲזִיל בְּאַרְחָא דְמַאֲרֵיהּ וְאַשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנֵיהּ וְכַשְׂאֲדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ קוּנוֹ וּמִשְׁתַּדַּל בְּעַבְדוּתוֹ, וְאַזְדַּמְן לִיהּ חֲטָאָה חַד וְנִזְדַּמְן לוֹ חַטָּא אַחַד, כְּלָא מְכַסִּין עַלְוֵיהּ עַלְאִין וְתַתְּאִין הַכֹּל מְכַסִּים עֲלֵיוּ הַעֲלִיוּנִים וְהַתַּחַתּוּנִים, כְּדִי שֶׁלֹא יִפְגַּעוּ בּוֹ הַמְּכַרְזֵי, דָּא אֶקְרִי פְסוּי חֲטָאָה זֶה נִקְרָא כְּסוּי חַטָּאָה, שְׁנַתְּכַסָּה חַטָּאוֹ, וּבֵין כֵּן יִחְזוֹר בְּתוֹשָׁבָה. (רמ"ק וּמְק"מ וּמְפָרְשִׁים)

אָמַר לִיהּ רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי חִיָּיא, עַד כַּעַן לֹא מְטִית לְעַקְרָא דְמַלְחָה עַד עַתָּה לֹא הִגַּעַת לְעִיקוֹר פִּירוּשׁ הַפְּסוּק, וְשַׁפִּיר קְאָמְרַתְּ אָבֵל מַה שְׁאֲמַרְתָּ יִפֶּה אֲמַרְתָּ, וְהֵאֵי דְקָאֲמַרוּ חֲבַרְיָא שַׁפִּיר וְגַם מַה שְׁאֲמַרוּ הַחֲבַרִים גַּם כֵּן יִפֶּה הוּא, אָבֵל יֵשׁ לְשֶׁאוֹל אֵי הָכִי אִם כִּפִּי שְׁפִירֶשֶׁת כִּי מַה שְׁכַתּוֹב אֲשֶׁרִי כְּסוּי פֶשַׁע, פִּירוּשׁוֹ שֶׁאִם נִזְדַּמְן לְצַדִּיק רַק חַטָּא אַחַד, אִזּוֹ חַטָּא הוּא מְכוּסָה מִבְּנֵי אָדָם, אִם כֵּן מְכוּסָה חֲטָאָה מְבַעֵי לִיהּ הִיא צִרִיךְ לִמַּר מְכוּסָה חַטָּאָה, שְׁפִירוּשׁוֹ שְׁחַטָּאוֹ מְכוּסָה, מַהוּ כְּתוּב פְסוּי חֲטָאָה שְׁפִירוּשׁוֹ שְׁמַתְּכַסָּה עִם חַטָּא כְּלָבוֹשׁ הַזֶּה.

"מֵאֲמַר הַפְּסוּדוֹ שֶׁל הַחֹטָא, וְשֶׁכֵּרוֹ שֶׁל הַשֵּׁב בְּתוֹשָׁבָה" וּמְכוּבָר כּוֹ כִּי הַחֹטָא שֶׁלֶשׁ פְּעָמִים וְאֵינוֹ שֶׁב בְּתוֹשָׁבָה, אִזּוֹ מְכַרְזִים עֲלֵיוּ בְשָׁמַיִם, וְהוּא נוֹזֵף וּמְנוּדָה, אָבֵל הַהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר וְנִזְדַּמְן לוֹ חַטָּא אַחַד, מְכַסִּים עֲלֵיוּ מִן הַמְּכַרְזֵי, שׁוּדָאֵי יוֹשֵׁב. וּמְכוּבָר עוֹד כִּי מִמַּעֲשֵׂי שֶׁל הָאָדָם נַעֲשִׂים לוֹ לְבוּשִׁים לְעוֹלָם הַבָּא, וְכַאֲשֶׁר אָדָם עֹשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְחֹזֵר בּוֹ וְחַטָּא וְהוֹרֵבָה עוֹנוֹת, וְתוֹהָה עַל מַעֲשֵׂי הַטוֹבִים, הִנֵּה הַקַּב"ה מוֹשֵׁל לוֹ שֶׁכֵּר מַעֲשֵׂי הַטוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְשֶׁכֵּר עוֹלָם הַבָּא שֶׁלּוֹ נִיתֵן לְצַדִּיק שֶׁהֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַשְׁלִים לְבוּשׁוֹ, וְנִפְטַר בְּקַצְרוֹת שְׁנַיִם. וּמִסִּיק כִּי הַשֵּׁב בְּתוֹשָׁבָה כְּרָאוּי הִנֵּה הַקַּב"ה מוֹשֵׁל חַטָּאוֹ לְמַצּוֹלוֹת יָם, וְאֵינֵם נִמְצָאִים עוֹד לְעוֹלָם.

(מְקוֹר הַמֵּאֲמָר צוֹהַר פְּרַשְׁת אֲמוֹר דָּף ק"א ע"ב-ב, צִנְיָאוֹרֵינוּ כִּכֵּךְ י"א ע"ב מְקַעַג-מְקַעַו)

מַה שְׁכַתּוּב אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע פְּסוּי חֲטָאָה שׁוֹאֵל מֵאֵי פְסוּי חֲטָאָה מַה פִּירוּשׁוֹ, וּמִשִּׁיב הָא אֹקְמוּהָ הִרִי כְּבַר בִּיאָרוּ הַחֲבַרִים (ע"י מַס' יוֹמָא דָּף פו ע"ב), דְהוּא פְסִי מַפְנֵי נִשְׂא הַהוּא חֲטָאָה דְחָב לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַכּוּסָה וְנַעֲלָם מִבְּנֵי אָדָם אוֹתוֹ חַטָּא שְׁחַטָּא לְהַקַּב"ה, וְהֵינֵנוּ וְאוּדֵי קָמִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִם הַתּוֹרָה עֲלֵיוּ לְפָנֵי הַקַּב"ה וְחֲזַר בְּתוֹשָׁבָה.

אָבֵל יֵשׁ מַה לְהוֹסִיף עַל דְּבַרֵי הַחֲבַרִים, כִּי תָא חֲזִי, כַּד בַּר נֶשׁ חֲטִי, וְחָב זְמָנָא חֲדָא וְתַרְיָן וְתַלְתָּא בָא וְרָאָה, כְּשֶׁאָדָם חוֹטָא, וְחַטָּא פְעַם אַחַת וְשִׁתִּים וְשִׁלֵּשׁ, כְּלוּמַר שְׁחַטָּא ג' פְעַמִּים, כְּנִגְדָה מַה שְׁכַתּוּב עַל שְׁלֹשָׁה פְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֶהְדֵּר בֵּיהּ וְלֹא חֲזַר בְּתוֹשָׁבָה, הָא חוּבֵי בְּאַתְגְּלִיא אֵינּוּן אִזּוֹ חַטָּאוֹ מִתְּגַלִּים לְבְנֵי אָדָם, וּמְפָרְסְמֵי לֹוֹן לְעֵילָא, וּמְפָרְסְמֵי לֹוֹן לְתַתָּא וּמְפָרְסְמֵים אוֹתוֹ לְמַעְלָה, וּמְפָרְסְמֵים אוֹתוֹ לְמַטָּה, וְכְרוּזֵי אֲזֵלִין קָמִיהּ וּמְכַרְזֵי וּמְלֹאכִים הַמְמוּנִים עַל הַכְּרוּזִים הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְזִים (וְאֵף עַל פִּי שְׁבַנֵי אָדָם אֵינֵם שׁוֹמְעִים אֶת הַכְּרוּז, אָבֵל מִזְלָם שׁוֹמֵעַ, וְהוּא הַגּוֹרֵם לְשִׁנוֹ אֶת הַחֹטָא, וְאֵינֵם יוֹדְעִים לְמַה), אֶסְתְּלְקוּ

אֶלֶּא תִרִי מְלִי דְחֻכְמָתָא אֵית בֵּיה, וְתִרְוִיָּהּוּ הָכִי, חַד, כְּמָה דְתַנִּינָן, דְעוֹבְדִין טָבִין דְבַר נֶשׁ עֶבֶד בְּהָאֵי עֲלָמָא, עֶבְדִין לִיה בְּהָהוּא עֲלָמָא לְבוּשָׁא יִקְרָא עֲלָאָה לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוּ.

וְכַד פֵּר נֶשׁ אֲתַקִּין עוֹבְדִין טָבִין, וְגִבְרִין עֲלִיה עוֹבְדִין בִּישִׁין, וְאַשְׁגַּח בֵּיה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעוֹבְדוֹי בִישִׁין סְגִיאִין, וְאִיהוּ רְשָׁע, דְאַשְׁתַּכַּח חֲטָאָה קָמִי מְאֲרִיה, וְתוּהָא עַל אֵינוֹן טָבָאן דְעֶבֶד בְּקִדְמִיתָא, הָא אֲתַאֲבִיד הוּא מְכָלָא, מְהָאֵי עֲלָמָא וּמְעֲלָמָא דְאַתִּי.

מָה עֶבֶד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְאִינוֹן טָבָאן דְעֶבֶד הָאֵי חֲטָאָה בְּקִדְמִיתָא, אֶלֶּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אָף עַל גַּב דְּהָהוּא רְשָׁע חֲטָאָה אֲתַאֲבִיד, אֵינוֹן טָבָאן וְזִכְיִין לָא אֲתַאֲבִידוּ, אֵית צְדִיק דְאֲזִיל בְּאַרְחוּי דְמִלְכָּא עֲלָאָה, וְאַתְקִין לְבוּשׁוֹי מְעוֹבְדוֹי, וְעַד לָא אֲשָׁלִים לְבוּשׁוֹי אֲסַתְלַק, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשָׁלִים לִיה, מְאִינוֹן עוֹבְדִין דְעֶבֶד הָאֵי רְשָׁע חֲטָאָה, וְאַשְׁלִים לְבוּשׁוֹי, לְאַתְתַּקְנָא בְּהוּ בְּהָהוּא עֲלָמָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם פסוק כו) יְכִין וְצְדִיק יִלְבַּשׁ, הָהוּא חֲטָאָה אֲתַקִּין, וְצְדִיק אֲתַחֲפִי מִמָּה דְאִיהוּ תַקִּין, הָדָא הוּא דְכְתִיב פְּסוּי חֲטָאָה, וְעַל דָּא לָא כְתִיב מְכוּסָה, אֶלֶּא פְּסוּי.

וְחַד, דְאַתְחַפִּי הָהוּא חֲטָאָה דְהָאֵי זַפְאָה, בְּאֵינוֹן דְאַקְרוּן מְצוּלוֹת יָם, דְהָא מֵאן דְנִפְּלִל בְּמְצוּלוֹת יָם לָא אֲשְׁתַּכַּח לְעֲלָמִין, בְּגִין דְמִיִּין חֲפִין עֲלִיָּהּוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מִיכָה ז' י"ט) וְתִשְׁלִיךְ בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל חֲטָאָתְם. מֵאן מְצוּלוֹת יָם, אֶלֶּא רְזָא יִקְרָא הוּא, וְהָא אוֹקְמִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן.

מתוק מדבש

לו לבושיו מאותם מעשים הטובים שעשה הרשע הזה החוטא, וְאַשְׁלִים לְבוּשׁוֹי לְאַתְתַּקְנָא בְּהוּ בְּהָהוּא עֲלָמָא וּמְשִׁלִים לְבוּשׁוֹי לְהַתְתַּקֵּן בְּהֵם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְזוּהוּ מִטְעַם מִדָּה כִּנְגַד מִדָּה, כִּי הִרְשָׁע אֲבַד לְבוּשׁוֹ בְּמַחֲשָׁבָה שֶׁנִּתְחַרַּט עַל מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, וְהַצְדִּיק הַרְוִיחַם בְּמָה שֶׁחָשַׁב לַעֲשׂוֹת עוֹד מַעֲשִׂים טוֹבִים, אֲלֵא שְׁלֵא הַסְפִּיק לַעֲשׂוֹתָם, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתוּב יְכִין רְשָׁע, וְצְדִיק יִלְבַּשׁ פִּירוּשׁוֹ הָהוּא חֲטָאָה אֲתַקִּין זֶה הַחוּטָא הַתַּקִּין וְהַכִּין לְבוּשִׁים מִהַמְצוּת שֶׁעָשָׂה, וְצְדִיק אֲתַחֲפִי מִמָּה דְאִיהוּ תַקִּין וְהַצְדִּיק מִתְכַּסֶּה בְּמָה שֶׁהוּא הַתַּקִּין, הָדָא הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׁכַתוּב פְּסוּי חֲטָאָה שֶׁהַכֹּסֶת וְהַלְבוּשׁ שֶׁל הַמְשַׁכֵּיל הוּא מִן הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁל הַחוּטָא, וְעַל דָּא לָא כְתִיב וְעַל כֵּן לֹא נֹאמַר מְכוּסָה, אֶלֶּא פְּסוּי שֶׁפִּירוּשׁוֹ כֹסֶת וּלְבוּשׁ.

לְהַצִּין הַמִּשְׁךְ הַמְאֲמַר נַעֲתִיק מִה שְׁכַתָּה הַרְוִי"ל צִשְׁעַר הַכּוֹנוֹת (בְּהַקְדַּמַּת דְרוּשֵׁי רֵאשׁ הַשָּׁנָה ד'ף ע"ב), כִּי הַס"מ וּנְקֻצִּיה שֶׁהִיא הַנַּחֵשׁ הַקְדַּמוֹנִי, נִקְרָאִים מְנוּלוֹת יָם, כִּי מְנוּלוֹת הוּא אֲמוּיוֹת ל"ל מו"מ, ל"ל הוּא הַזִּכָּר, וּמוֹת הִיא הַנוּקְבָא, וְהֵם זו"ן דְנוּגָה דְצ"ע. וְעִי שֶׁם שֶׁמְנַחֵר הַרְוִי"ל יִחוּד נוֹרָא שֶׁאֵם מְכוּוִּיִם אֲוֹתוֹ לֹא יִשְׁלַטוּ עֲלָיו אֲלוֹ מְנוּלוֹת יָם, וְלֹא יִתְגַּרֶּה צוֹ הַיָּרֵךְ הַרְעָ. וְכַתֵּב עוֹד שֶׁם, כִּי עַל יְדֵי יִחוּד זֶה, כָּל אֲוֹתָם הַחֲטָאִים שֶׁחֲטָא הָאָדָם שֶׁעַל יָדָם נִצְרָאוּ מִלְּאִכִּים רַעִים, וְהֵם נִקְרָאִים חֲטָאָתָם, כּוֹלֵם יוֹרְדִים וְנִשְׁלָכִים מְנוּלוֹת יָם שֶׁל הַס"מ וְנַחֵשׁ, וְאִינֵם עוֹלִים מִשָּׁם, לְפִי שְׁכַתָּה נִמְתַּקָּה שׁוֹרָשָׁם.

וְזֶה שֶׁאֲמַר וְחַד וְעוֹד יֵשׁ פִּירוּשׁ אַחַר בְּפִסְקוֹ שֶׁל כְּסוּי חֲטָאָה, דְאַתְחַפִּי הָהוּא חֲטָאָה דְהָאֵי זַפְאָה שֶׁמִּתְכַּסֶּה הַחוּטָא הָהוּא שֶׁעָשָׂה זֶה הַצְדִּיק, בְּאֵינוֹן דְאַקְרוּן מְצוּלוֹת יָם בְּאוֹתָם הַכַּחוֹת הַנִּקְרָאִים מְצוּלוֹת יָם, דְהָא מֵאן דְנִפְּלִל בְּמְצוּלוֹת יָם לָא אֲשְׁתַּכַּח לְעֲלָמִין כִּי מִי שֶׁנִּפְּלַל בְּמְצוּלוֹת יָם, הוּא לֹא נִמְצָא עוֹד לְעוֹלָם, בְּגִין דְמִיִּין חֲפִין עֲלִיָּהּוּ לְפִי שֶׁהֵמִים מְכַסִּים עֲלָיו, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר וְתִשְׁלִיךְ בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל חֲטָאָתְם. וְשׁוֹאֵל מֵאן מְצוּלוֹת יָם מִי נִקְרָא מְצוּלוֹת יָם, וּמְשִׁיב אֶלֶּא רְזָא יִקְרָא הוּא אֲלֵא הוּא סוּד יִקְרָא, וְהָא אוֹקְמִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהָרִי בִיאָרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, (עֵינִן הַמִּשְׁךְ צִנְפִּים הַזֶּה שֶׁס).

אֶלֶּא אָמַר רַבִּי אַבָּא, תִּרִי מְלִי דְחֻכְמָתָא אֵית בֵּיה שְׁנֵי דְבָרֵי חֲכָמָה יֵשׁ בְּפִסְקוֹ זֶה, וְתִרְוִיָּהּוּ הָכִי וְשִׁנְיָהּ הֵם כַּךְ, חַד, כְּמָה דְתַנִּינָן אַחַד, כְּמוֹ שֶׁלְמַדְנוּ (בְּזֵהר פְּרַשְׁת וַיִּמִּי ד'ף רַכַּד ע"א), דְעוֹבְדִין טָבִין דְבַר נֶשׁ עֶבֶד בְּהָאֵי עֲלָמָא כִּי מִמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁאֲדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה, עֶבְדִין לִיה בְּהָהוּא עֲלָמָא לְבוּשָׁא יִקְרָא עֲלָאָה לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוּ עוֹשִׂים לוֹ בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְבוּשׁ יִקְרָא וְחָשׁוּב לְהַתְלַבֵּשׁ בּוּ.

וְכַד פֵּר נֶשׁ אֲתַקִּין עוֹבְדִין טָבִין וְכַאֲשֶׁר הָאָדָם הַתַּקִּין וְעָשָׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְגִבְרִין עֲלִיה עוֹבְדִין בִּישִׁין וְאַחַר כַּךְ גִּבְרוּ עֲלָיו מַעֲשִׂים רַעִים, וְאַשְׁגַּח בֵּיה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעוֹבְדוֹי בִישִׁין סְגִיאִין וּמְשַׁגִּיחַ בּוֹ הַקַּב"ה, וְרוּאָה שֶׁמַּעֲשִׂיו הַרַעִים הֵם מְרוּבִים עַל מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, כְּלוּמַר שֶׁעוֹנוֹתָיו מְרוּבִים מְזַכוּיוֹתָיו, וְאִיהוּ רְשָׁע, דְאַשְׁתַּכַּח חֲטָאָה קָמִי מְאֲרִיה וְהָרִי הוּא רְשָׁע, כִּי נִמְצָא חוּטָא וְחַיִּיב לְפָנֵי קוּנוֹ, וְתוּהָא עַל אֵינוֹן טָבָאן דְעֶבֶד בְּקִדְמִיתָא וְהוּא תוּהָא וּמִתְחַרַּט עַל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁעָשָׂה מְקוּדָם, הָא אֲתַאֲבִיד הוּא מְכָלָא אֲזִי הוּא נֹאבַד מְכָל טוֹב, מְהָאֵי עֲלָמָא מְעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁאֵינוֹ קָם בְּתַחִיַּת הַמֵּתִים, וּמְעֲלָמָא דְאַתִּי וּמְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנִּפְשׁוֹ נִכְרַתַּת וְאִין לוֹ חֵלֶק בְּקִדְוָה.

וְשׁוֹאֵל מָה עֶבֶד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְאִינוֹן טָבָאן דְעֶבֶד הָאֵי חֲטָאָה בְּקִדְמִיתָא מָה עוֹשֶׂה הַקַּב"ה מֵאוֹתָם מַעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁעָשָׂה זֶה הַחוּטָא מְקוּדָם שֶׁנִּחְמַץ, וּמְשִׁיב אֶלֶּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲלֵא כַךְ דְרַכּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה אָף עַל גַּב דְּהָהוּא רְשָׁע חֲטָאָה, אֲתַאֲבִיד אָף עַל פִּי שׁוּזָה הִרְשָׁע הַחוּטָא נֹאבַד מְכָל וְכַל, וְהַקַּב"ה מְשַׁלֵּם לוֹ שְׂכָר מְצוּתָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲבַל אֵינוֹן טָבָאן וְזִכְיִין לָא אֲתַאֲבִידוּ אוֹתָם מַעֲשִׂים הַטּוֹבִים הַזְכוּיוֹת שֶׁעָשָׂה, אֵינֵם נֹאבְדִים, אֲלֵא אֵית צְדִיק דְאֲזִיל בְּאַרְחוּי דְמִלְכָּא עֲלָאָה אִם יֵשׁ צְדִיק שֶׁהוֹלֵךְ בְּדַרְכּוֹי שֶׁל מֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן בִּיה, וְאַתְקִין לְבוּשׁוֹי מְעוֹבְדוֹי וְהַתַּקִּין לְבוּשׁוֹ מִמַּעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, וְעַד לָא אֲשָׁלִים לְבוּשׁוֹי, אֲסַתְלַק וְעַד שְׁלֵא הַשְּׁלִים לְבוּשׁוֹי, נִסְתַּלַּק וּנְפֻטַר מִן הָעוֹלָם בְּקִצְרוֹת שָׁנִים, אֲזִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשָׁלִים לִיה מְאִינוֹן עוֹבְדִין דְעֶבֶד הָאֵי רְשָׁע חֲטָאָה הַקַּב"ה מְשִׁלִים

וילך יום שני

טעם לשעיר המשתלח - א

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּנַן (ויקרא טו ח) וַנִּתֵּן אֶהְרֵן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת, אִי הָכִי יִקְרָא הוּא דְעֻזְאֵזֶל, חֲמִיתוֹן עֲבָדָא דְשָׂדֵי עֲדָבִין בְּמֵאֲרִיָּה, אֲרַחֲיָה דְעֻלְמָא דְעֲבָדָא לָא נָטַל אֶלָּא מַה דִּיהִיב לִיה מְאֲרִיָּה.

אָבַל בְּגִין דְּסַמָּא"ל זְמִין הָאֵי יוֹמָא בְּדִלְטוֹרָא, וּבְגִין דְּלָא יְהָא לִיה פִּטְרָא, יְהִבִּין לִיה חוּלְקָא בְּהָאֵי. וְהָאֵי עֲדָבָא מְגַרְמִיָּה הוּא דְסָלִיק בֵּיה, דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְלָה עֲלָאָה אֲשַׁפְחֲנָא בְּעֲדָבָא, עֲדָבָא דִּיהוֹשֻׁעַ פְּתִיב בֵּיה, (במדבר כו ג) עַל פִּי הַגּוֹרֵל, עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאֵי, דְאֵיהוּ אָמַר דָּא חוּלְקָא דִּיהוּדָה, דָּא דְבַנְיָמִין וְכוּ', וְכֵן פְּלָהוּ.

אוּף הָכָא, פִּיּוֹן דְסָלְקִין עֲדָבִין בִּידָא דְכֶהֱנָא, אֵינּוֹן מְדַלְגִי מִן יְדוּי וְשָׂאֲרֵן בְּאַתְרֵיהוּ, הָדָא הוּא דְכֶתִיב, וְהַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל, עָלָה עָלָיו וְדָאֵי.

וְלָא דָּא בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא בְּכָל זְמַנָּא דְדִלְטוֹרָא זְמִין, וְאַתֵּיהִיב לִיה רְשׁוּתָא, בְּעֵינֵן לְשׁוּאָה לְקַבְּלִיה בְּמָה דִּיתַעְסָק, וְשָׁבִיק לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

מתוק מדבש

מבבר חלקו הראוי לו. דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְלָה עֲלָאָה אֲשַׁפְחֲנָא בְּעֲדָבָא דְבַר גְּדוּל מְצִינוּ בַּהַגּוֹרֵל, כִּי הִנֵּה עֲדָבָא דִּיהוֹשֻׁעַ פְּתִיב בֵּיה בַּגּוֹרֵל שְׁעַל פִּיו חֶלֶק יְהוֹשֻׁעַ אֵת הָאֲרֶץ כְּתוּב בּוֹ, עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְלֹא נֹאמַר לְפִי הַגּוֹרֵל אוֹ בַּגּוֹרֵל, כִּי בֵּא לְהוֹרוֹת עַל "פִּי" הַגּוֹרֵל וְדָאֵי פִירוּשׁ עַל פִּי דִּיבּוּרוֹ, דְאֵיהוּ אָמַר דָּא חוּלְקָא דִּיהוּדָה, דָּא דְבַנְיָמִין וְכוּ' כִּי הַגּוֹרֵל בְּעֵצְמוֹ הִיָּה מְדַבֵּר וְאוֹמֵר זֶה חֶלֶק שֶׁל יְהוּדָה וְזֶה חֶלֶק שֶׁל בְּנֵימִין וְכוּ', (כפרש"י כי הגורל עצמו היה צווח ואומר, אני הגורל עליתי לגבול פלוני לשבט פלוני, שנאמר על פי הגורל, כלומר באה עמו בת קול ונדמה שהגורל עצמו מדבר, וכל זה כדי למנוע תרעומות השבטים, כי על ידי זה ידע כל שבט שזהו חלקו מן השמים), וְכֵן פְּלָהוּ וְכֵן הִיָּה בְּכָל הַשְּׁבִטִים.

אוּף הָכָא אָף כַּאֲן בַּגּוֹרֵל שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים, פִּיּוֹן דְסָלְקִין עֲדָבִין בִּידָא דְכֶהֱנָא כִּיּוֹן שְׁעֵלוּ הַגּוֹרְלוֹת בִּידוֹ שֶׁל הַכֶּהֱן, אֵינּוֹן מְדַלְגִי מִן יְדוּי וְשָׂאֲרֵן בְּאַתְרֵיהוּ הֵם הִיוּ מְדַלְגִין מִן יְדוּי וְנַחַח מֵעֵצְמָם בְּמִקּוּמָם עַל הַשְּׁעִירִים, הָדָא הוּא דְכֶתִיב זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְהַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל, עָלָה עָלָיו וְדָאֵי פִירוּשׁ שְׁמַאֲלִיו עָלָה עָלָיו, וְהַגּוֹרֵל שֶׁל עֻזְאֵזֶל בְּעֵצְמוֹ הִיָּה אוֹמֵר זֶה חֶלֶקִי, אִם כֵּן לֹא הִיָּה כַּאֲן גּוֹרֵל לְהַשׁוּוֹת עֲבָד לְקוֹנוֹ. (רמ"ק ומק"מ ומפּרֵשִׁים)

וְלָא דָּא בְּלַחֲדוּי וְלֹא זֶה בְּלַבְדוֹ, אֶלָּא בְּכָל זְמַנָּא דְדִלְטוֹרָא זְמִין, וְאַתֵּיהִיב לִיה רְשׁוּתָא אִלָּא בְּכָל זְמַן שֶׁהַמְלִשִׁין מְזוּמֵן לְהַלְשִׁין, וְנִיתֵן לּוֹ רְשׁוּת, בְּעֵינֵן לְשׁוּאָה לְקַבְּלִיה בְּמָה דִּיתַעְסָק, וְשָׁבִיק לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל אֲנּוּ צְרִיכִים לִיתֵן לְפָנָיו בְּמָה שִׁיתַעְסָק, וְיַעֲזוּב מִלְקַטְרַג עַל יִשְׂרָאֵל.

"מאמר טעם לשעיר המשתלח - א" ומבואר בו כי כדי שלא יהיה פתחון פה למקטרג ביום הכפורים, נותנים לו שוחד שהוא השעיר המשתלח לעזאזל, שהיה עולה מאליו ומבבר את חלק השטן. ומבאר עוד כי בכל זמן שהשטן מקטרג, צריך לתת לו חלק שיתעסק בו ויניח לישראל, והוא כמו שרצה השטן לקטרג על יציאת ישראל מצרים, והקב"ה לא עמד לטעון עמו בדברים, אלא נתן לו להתעסק עם איוב, ובוה הגיח לישראל קדושים. (מקור המאמר צוהר פרשת אמור דף קא ע"ג, צנזאוריני כרך יא עמ' תקעט-תקפא)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּנַן לְמַדְנּוּ עַל מַה שְׁכַתוּב וַנִּתֵּן אֶהְרֵן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לְה' וְגוֹרֵל אֶחָד לְעֻזְאֵזֶל, וְשָׂאֵל אִי הָכִי שְׁמִפִּילִים גּוֹרְלוֹת בֵּין ה' לְבִין הַעֻזְאֵזֶל שֶׁהוּא הַס"מ, יִקְרָא הוּא דְעֻזְאֵזֶל כְּבוֹד גְּדוּל הוּא לְעֻזְאֵזֶל, חֲמִיתוֹן עֲבָדָא דְשָׂדֵי עֲדָבִין בְּמֵאֲרִיָּה וְכִי רֵאִיתָם פַּעַם שֶׁהַעֲבָד יִפִּיל גּוֹרְלוֹת שׁוּה בְּשׁוּה עִם אֲדוֹנּוֹ, אֲרַחֲיָה דְעֻלְמָא דְעֲבָדָא לָא נָטַל אֶלָּא מַה דִּיהִיב לִיה מְאֲרִיָּה הִלָּא דֶרֶךְ הָעוֹלָם הוּא שֶׁהַעֲבָד אֵינּוּ נוֹטֵל מֵעֵצְמוֹ כְּלוּם, אִלָּא מַה שְׁנוֹתֵן לּוֹ אֲדוֹנּוֹ.

וְהַשִּׁיב אָבַל בְּגִין דְּסַמָּא"ל זְמִין הָאֵי יוֹמָא בְּדִלְטוֹרָא אֲבַל לְפִי שֶׁהַס"מ מוֹכֵן וּמְזוּמֵן בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים לְהַלְשִׁין עַל יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דְּלָא יְהָא לִיה פִּטְרָא וְכַדִּי שְׁלָא יְהִיָּה לּוֹ פַתְחוֹן פַּה לְקַטְרַג, לְכֵן יְהִיבִין לִיה חוּלְקָא בְּהָאֵי נּוֹתֵנִים לּוֹ שׁוּחַד בּוּה שְׁמִפִּילִים עִמּוֹ גּוֹרְלוֹת.

וְהָאֵי עֲדָבָא מְגַרְמִיָּה הוּא דְסָלִיק בֵּיה וְזֶה הַגּוֹרֵל מֵאֲלִיו הִיָּה עוֹלָה בּוֹ, כְּלוּמַר כִּי מִמֶּשׁ הַס"מ הִיָּה עוֹלָה בַּגּוֹרֵל, וּבְעֵצְמוֹ הִיָּה

בְּהַאי יוֹמָא, דְּלְטוֹרָא זְמִין לְאַלְלָא אַרְעָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (איוב א ו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׁטָן מֵאֵין תָּבֵא, וְהָא תְּנִינָן מְשׁוּט בְּאַרְץ, מָאי הוּא, אָלָא הָא הוּא דְּלְטוֹרָא רַבָּא מְקַטְרְגָא דִּישְׂרָאֵל.

וְהָא אַתְעָרוּ חֲבֵרֵיִיא, בְּהֵיא שְׁעָתָא דְּהוּוּ זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמַעְבַּר יָמָא, וְלֹא תִפְרָעָא מִמְצָרָי, אָמַר, אָנָא אַעֲפְרָנָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְחֲמִינָא דְּלֹא אַתְחַזוֹן אֲלֵינָן לְמִיעַל בְּגוֹהָ, אִי אָנְתָּ דָּאִין דִּינָא, דִּינִיִּיהוּ הִכָּא מִמְצָרָי, מָה שְׁנִינָן אֲלֵינָן מְאֲלִין, אוּ יְמוֹתוֹן פְּלֵהוּ פְּחָדָא, אוּ יְהִדְרוֹן פְּלֵהוּ לְמִצְרִים, וְלֹא אָנְתָּ הוּא דְּאִמְרָתָּ, (בראשית טו ג) וְעַבְדוֹם וְעַנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָא לָא סְלִיקוּ מְחוֹשְׁבֵינָא אָלָא רַדְּוִי, וְלֹא יִתִּיר.

אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָה אַעֲבִיד, אֲשֶׁתְּדִלוֹתָא בְּעֵינָא הִכָּא לְאִיִּתְאָה לְקַרְבָּא לְקַבְּלִיהָ, יְהִיבְנָא לִיהָ בְּמָה דִּיתְעַסְק, וְיִשְׁבּוּק בְּהוּ לְבָנִי, וְהָא אֲשֶׁתְּכַח בְּמָאן דִּיתְעַסְק, מִיָּד אָמַר לִיהָ, הַשְׁמַתְּ לְבָךְ אֶל עַבְדֵי אִיּוֹב, כִּי אֵין פְּמָהוּ בְּאַרְץ, מִיָּד פְּלַג לִיהָ דְּלְטוֹרָא בְּמִלִּין, וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְהוָה וַיֹּאמֶר, הַחֲנָם יָרָא אִיּוֹב אֱלֹהִים.

מתוק מדבש

יְהִדְרוֹן פְּלֵהוּ לְמִצְרִים אוּ יַחֲזוּרוּ כּוֹלָם לְמִצְרִים, וְעוֹד וְלֹא אָנְתָּ הוּא דְּאִמְרָתָּ וְלֹא אַתָּה הוּא שְׁאִמְרַת וְעַבְדוֹם וְעַנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָא לָא סְלִיקוּ מְחוֹשְׁבֵינָא אָלָא רַדְּוִי וְלֹא יִתִּיר הָרִי לֹא יֵצְאוּ מִן הַחֲשׁוֹבִין אֲלֵא רַ"י שְׁנָה וְלֹא יוֹתֵר.

אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַפְמִלִיא שֶׁל מַעְלָה, שְׁאִין הַסִּימ רְאוּי שְׁאִטְעוֹן עִמּוּ וְשִׁאגְלָה לּוֹ טַעֲמִים הַנְּכוּנִים עַל יִצְיַאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קוֹדֵם שֶׁנִּשְׁלַמוּ אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, אֲלֵא מָה אַעֲבִיד מָה אַעֲשֶׂה לְהַשְׁתִּיק וּלְבַטֵּל אֶת הַקְּטְרוּג, אֲשֶׁתְּדִלוֹתָא בְּעֵינָא הִכָּא לְאִיִּתְאָה לְקַרְבָּא לְקַבְּלִיהָ צְרִיךְ כַּאֲן לְהַבִּיא אִיזָה עֶסֶק לְקַרְבֵּי לַפְּנִי שִׁיחִיהָ לּוֹ בְּמָה לְהַתְעַסֵּק, הִנֵּה יְהִיבְנָא לִיהָ בְּמָה דִּיתְעַסְק וְיִשְׁבּוּק בְּהוּ לְבָנִי אַתָּן לּוֹ בְּמָה שִׁיתְעַסֵּק וּבִזָּה יַעֲזוּב אַתָּה בְּנִי, וְהָא אֲשֶׁתְּכַח בְּמָאן דִּיתְעַסֵּק וְהָרִי נִמְצָא בְּמִי שִׁיתְעַסֵּק דְּהִינּוּ בְּאִיּוֹב, מִיָּד אָמַר לִיהָ הַקְּבִ"ה לְהַשְׁטָן, הַשְׁמַתְּ לְבָךְ אֶל עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין פְּמָהוּ בְּאַרְץ אִישׁ תָּם וְיִשָּׁר יָרָא אֱלֹהִים וְסַר מִרַע, מִיָּד פְּלַג לִיהָ דְּלְטוֹרָא בְּמִלִּין מִיָּד הַפְּלִיג וְהִסִּיחַ דַּעַת הַמַּלְשִׁין הַמְּקַטְרֵג לְדַבְרִים אַחֲרֵים, וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְהוָה וַיֹּאמֶר, הַחֲנָם יָרָא אֱלֹהִים עַד שֶׁנִּתְּן לּוֹ רְשׁוּת לִיִּסֵּר אֶת אִיּוֹב.

הִנֵּה בְּהַאי יוֹמָא דְּלְטוֹרָא זְמִין לְאַלְלָא אַרְעָא בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הַמַּלְשִׁין הַמְּקַטְרֵג מוֹכֵן וּמְזוֹמֵן לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ וּלְחַפֵּשׂ עוֹנוֹת כְּדִי לְקַטְרֵג עַל יִשְׂרָאֵל, לְכֵן נִוְתָנִים לּוֹ שְׁעִיר שִׁיתְעַסֵּק בּוֹ וַיַּעֲזוּב אֶת יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׁטָן מֵאֵין תָּבֵא וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת ה' וַיֹּאמֶר מְשׁוּט בְּאַרְץ וּמֵהַתְּהַלֵּךְ בָּהּ, וְהָא תְּנִינָן וְהָרִי לְמַדְנוּ מָה שְׁאִמְרַת מְשׁוּט בְּאַרְץ, מָאי הוּא מָה הִיתָה כּוֹנְתוּ בּוֹה, אָלָא הָא הוּא דְּלְטוֹרָא רַבָּא מְקַטְרְגָא דִּישְׂרָאֵל אֲלֵא זֶהוּ הַמַּלְשִׁין הַגְּדוֹל הַמְּקַטְרֵג שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵלֵךְ לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ לְחַפֵּשׂ עוֹנוֹת בְּנֵי אָדָם.

וְהָא אַתְעָרוּ חֲבֵרֵיִיא וְהָרִי נִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים וְאָמְרוּ, כִּי בְּהֵיא שְׁעָתָא דְּהוּוּ זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמַעְבַּר יָמָא, וְלֹא תִפְרָעָא מִמְצָרָי בְּשַׁעָה הַהִיא שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מוֹכְנִים לְעַבּוֹר אֶת הַיָּם, וְלְהַפְרַע מִמִּצְרַיִם עַל שְׁצִיעָרוּ אוֹתָם וְשַׁעֲבָדוּ בְּהֵם, אָמַר הַמְּקַטְרֵג לַפְּנֵי הַקְּבִ"ה, אָנָּא אַעֲפְרָנָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא אֲנִי עֲבַרְתִּי בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, וְחֲמִינָא דְּלֹא אַתְחַזוֹן אֲלֵינָן לְמִיעַל בְּגוֹהָ וְרֵאִיתִי שְׁאִין אֲלוֹ רְאוּיָם לִיכְנֵס בְּתוֹכָהּ, אִי אָנְתָּ דָּאִין דִּינָא אִם אַתָּה דֵּן דִּין אִמְתָּ, אִז דִּינִיִּיהוּ הִכָּא כְּמִצְרָיִ (ס"ג) דִּינִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כַּאֲן הוּא כְּדִינֵי הַמִּצְרַיִם, כִּי מָה שְׁנִינָן אֲלֵינָן מְאֲלִין מָה נִשְׁתַּנּוּ אֲלוֹ מְאֵלוֹ, אוּ יְמוֹתוֹן פְּלֵהוּ פְּחָדָא אוּ יְמוֹתוֹ כּוֹלָם יַחַד, אוּ

וילך יום שלישי

טעם לשעיר המשתלח - ב

לְרַעֲיָא, דְּבַעֲי לְאַעְבְּרָא עֲאנִיָּה בְּחַד נְהָרָא, אַעְבְּר זֶאכְא לְקַטְרָגָא לִיָּה בְּעֲאנִיָּה, רַעֲיָא הוּוּ חַפִּים, אָמַר
מֵאֵי אַעְבִּיד, דְּבַעוּד דְּאָנָא אַעְבְּר לְטְלִיָּא, יְקַטְרַג הוּוּא בְּעֲאנִי, זְקַף עֵינֹוּי וְחַמִּי בִּין עֲאנָא, חַד
תִּיַּשָּׂא מְאֵלִין תִּיַּשִּׂי בְּרָא דְהוּוּ רַב וְתַקִּיף, אָמַר, אַשְׁדִּי דָא לְקַבְלִיָּה, וּבַעוּד דְּמַקְטְרָגִי דָא בְּדָא, אַעְבְּר
לְכָל עֲאנָא, וְיִשְׁתְּזַבּוּן מִגִּיָּה.

פְּךָ, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא אָמַר, וְדֵאֵי הָא תִּיַּשָּׂא חַד רַב וְתַקִּיף וְאֵלִים אַשְׁדִּי לְקַבְלִיָּה, וּבַעוּד דְּהוּוּא יִשְׁתְּדַל
בֵּיָה, יַעְבְּרוּן בְּנֵי, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח קְטִיגוּרָא לְגַבִּיָּהוּ, מִיָּד וַיֹּאמֶר יְהוּ"ה אֶל הַשֹּׁטֶן, הִשְׁמַתְּ לְבָךְ, עַד
דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא זְנוּג לְהוּוּ פַּחְדָא, דְּכַתִּיב הֵנּוּ בְּיַדְךָ, בְּעוּד דְּהוּוּא אִשְׁתְּדַל בֵּיָה, שְׂבִיק לֹוּן לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא
אִשְׁתַּכַּח קְטִיגוּרָא לְגַבִּיָּהוּ.

אוּף הָכָא, בְּהֵאֵי יוֹמָא דְלְטוּרָא זְמִין לְאֵלְלָא אַרְעָא, וּבַעֲינָא לְשְׁדָרָא לְקַבְלִיָּה בְּמָה דִּיתַעְסֶק, וּבַעוּד דְּאִיָּהוּ
אִשְׁתְּדַל בֵּיָה, שְׂבִיק לֹוּן לְיִשְׂרָאֵל.

וּמַתְלָא אָמְרִי, לְזִלְזוּלָא דְבֵי מַלְפָא הֵב לִיָּה זְעִיר חַמְרָא, וְיִשְׁבַּחְךָ קַמִּי מַלְפָא, וְאֵי לָאו יִימָא לְמַלְפָא
מְלָה בִּישָׂא, לְזַמְנִין נְטְלִין לָהּ לְהֵהִיא מְלָה עֲלָאֵי דְבֵי מַלְפָא, וּמַלְפָא עַבִּיד דִּינָא בְּגִינִיָּה.

מתוק מדבש

השטן, דהיינו את איוב, ובעוד דהוּוּא יִשְׁתְּדַל בֵּיָה, יַעְבְּרוּן בְּנֵי
וּבַעוּד שְׁהוּוּא יַתְעַסֶק בּוּ, יַעְבְּרוּ בְנֵי אַתְּ הִים סוּף, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח
קְטִיגוּרָא לְגַבִּיָּהוּ וְלֹא יַמְצֵא קְטְרוּג עֲלֵיהֶם, מִיָּד, וַיֹּאמֶר יְהוּ"ה
אֶל הַשֹּׁטֶן הִשְׁמַתְּ לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין כְּמוֹהוּ בְּאֶרֶץ,
עַד דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא זְנוּג לְהוּוּ פַּחְדָא עַד שְׁהַקְבִּיָּה חִיבַר
אַתְּ אִיּוֹב יַחַד עִם הַשֹּׁטֶן, דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשֹּׁטֶן הֵנּוּ בְּיַדְךָ
אֶךְ אַתְּ נַפְשׁוֹ שְׁמוּר, בְּעוּד דְּהוּוּא אִשְׁתְּדַל בֵּיָה וּבַעוּד שְׁהַשֹּׁטֶן
עַסֶק עִם אִיּוֹב, שְׂבִיק לֹוּן לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא אִשְׁתַּכַּח קְטִיגוּרָא
לְגַבִּיָּהוּ עַזְבַּת אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא נִמְצֵא הַמַּקְטְרַג אַצְלָם, וַעְבְּרוּ יִשְׂרָאֵל
אַתְּ הִים בִּיבִשָׁה, וְהַמְצִירִים צִלְלוּ בְּמֵים אַדִּירִים.

וַעֲתָה חוּזַר לַעֲנִינֵינוּ וַאֲמַר אוּף הָכָא בְּהֵאֵי יוֹמָא, דְּלְטוּרָא
זְמִין לְאֵלְלָא אַרְעָא אַף כַּאן בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, הַמְלַשִּׁין
הַשֹּׁטֶן מוֹכֵן וּמוֹזֵמֵן לְרַגְלֵי אַתְּ הָאֶרֶץ וְלַחֲפֵשׁ עוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבַעֲינָא
לְשְׁדָרָא לְקַבְלִיָּה בְּמָה דִּיתַעְסֶק לְכֹן אֲנוּ צְרִיכִים לְשַׁלּוּחַ לְפָנֵינוּ
בְּמָה שִׁיתַעְסֶק, דְּהֵינּוּ בְּהַשְׁעִיר, וּבַעוּד דְּאִיָּהוּ אִשְׁתְּדַל בֵּיָה
וּבַעוּד שְׁהוּוּא עוֹסֶק בּוּ, שְׂבִיק לֹוּן לְיִשְׂרָאֵל עוֹזֵב אֶת יִשְׂרָאֵל
וַאֲיִנוּ מַקְטְרַג עֲלֵיהֶם.

וּמַתְלָא אָמְרִי וּבְנֵי אַדָּם אוֹמְרִים מַשְׁלֵי, לְזִלְזוּלָא דְבֵי מַלְפָא,
הֵב לִיָּה זְעִיר חַמְרָא לַעֲבַד מְזוּלָל וְהַפְחוֹת הַמְשַׁמֵּשׁ
בְּבֵית הַמֶּלֶךְ, תֵּן לוֹ מַעֲט יִין, וְיִשְׁבַּחְךָ קַמִּי מַלְפָא וְהוּוּא יִשְׁבַּח
אוֹתְךָ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, וְאֵי לָאו וְאֵם לֹא תַתֵּן לוֹ כְּלוּם, יִימָא לְמַלְפָא
מְלָה בִּישָׂא יֹאמֶר לְמַלְךְ לְשׁוֹן הַרַע עֲלִיךָ, לְזַמְנִין נְטְלִין לָהּ
לְהֵהִיא מְלָה עֲלָאֵי דְבֵי מַלְפָא וּלְפַעְמֵים לֹוקְחִים אֶת דִּיבּוּר
הַרַע הַהוּוּא הַגְּדוּלִים וְהַחֲשׁוּבִים שְׁבִבֵית הַמֶּלֶךְ, וּמַלְפָא עַבִּיד דִּינָא
בְּגִינִיָּה וְהַמֶּלֶךְ עוֹשֶׂה דִין בְּשִׁבְלֵוּ. (רמ"ק וּמְפַרְשֵׁי)

"מאמר טעם לשעיר המשתלח - ב" מאמר זה הוא המשך למאמר
הקודם, ומבואר בו שבשעת יציאת ישראל ממצרים, הקב"ה נתן
לשטן להתעסק עם איוב, ובוהו הניח לישראל. והוא כמשל הרועה
שנתן לזאב תיש חוק להתעסק עמו, ולבנתיים העביר את צאנו
בנהר. וכן ביום הכפורים מתעסק השטן עם השעיר ומניח מלקטרג
לישראל. ומוסיף ומבאר שהשעיר הוא כשוחד לשטן, ובוהו הוא
גם מליץ טוב לישראל. אכן כשלוקח השטן את השעיר שהתודו
עליו ישראל, הנה לוקח הוא גם את הדין על אומות העולם
להעניש תמורת ישראל.

(מקור המאמר זוהר פרשת אמור דף קא ע"ג - קג ע"א, נצלאוירי כרך
יא עמ' תקפא-תקפד)

לְרַעֲיָא דְּבַעֲי לְאַעְבְּרָא עֲאנִיָּה בְּחַד נְהָרָא מַשְׁלֵי לְרועה שְׂרַצָּה
לְהַעֲבִיר צֹאנֵנוּ בְּנַהַר אַחַד, אַעְבְּר זֶאכְא לְקַטְרָגָא לִיָּה
בְּעֲאנִיָּה עַבְר זַאב אַחַד לְלַחוּם וְלַהֲשַׁחִית בְּצֹאנֵנוּ, רַעֲיָא הָוּוּ
חַפִּים הַרועה שְׁהִיָּה חַכֵּם, אָמַר, מֵאֵי אַעְבִּיד אֲמַר מַה אַעֲשֶׂה,
דְּבַעוּד דְּאָנָא אַעְבְּר לְטְלִיָּא יְקַטְרַג הוּוּא בְּעֲאנִי כִּי בַעוּד
שֹׂאנֵי מַעֲבִיר אֶת הַטְּלָאִים, הַזַּאב יְקַטְרַג וּישְׁחִית בְּצֹאן, זְקַף עֵינֹוּי
וְחַמִּי בִּין עֲאנָא חַד תִּיַּשָּׂא מְאֵלִין תִּיַּשִּׂי בְּרָא, דְּהוּוּ רַב
וְתַקִּיף זְקַף עֵינֹוּי וְרָאָה בִּין הַצֹּאן תִּישׁ מְדַבְּרֵי אַחַד, שְׁהִיָּה גְדוּל
וְחֹזֶק בִּיּוֹתֵר, אָמַר הַרועה, אַשְׁדִּי דָא לְקַבְלִיָּה אֲשַׁלִּיךְ תִּישׁ זֶה
לְפָנֵי הַזַּאב, וּבַעוּד דְּמַקְטְרָגִי דָא בְּדָא וּבַעוּד שִׁקְטְרָגוּ וּיתְרוֹצְצוּ
זֶה עִם זֶה, אַעְבְּר לְכָל עֲאנָא, וְיִשְׁתְּזַבּוּן מִגִּיָּה אַעֲבִיר אֶת כָּל
הַצֹּאן, וַיִּנְצְלוּ מִמֶּנּוּ.

פְּךָ הוּוּא הַנְּמַשְׁלֵי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא אָמַר הַקְבִּיָּה אֲמַר לְפַמְלִיא
שֵׁל מַעֲלָה, וְדֵאֵי הָא תִּיַּשָּׂא חַד רַב וְתַקִּיף וְאֵלִים אַשְׁדִּי
לְקַבְלִיָּה וְדֵאֵי זֶה הַתִּישׁ הַגְּדוּל שְׁהוּוּא תַקִּיף וְחֹזֶק אֲשַׁלִּיךְ לְפָנֵי

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לְשִׁטְיָ דְקָאִים קָמִי מַלְכָּא, הֵב לִיה חֲמָרָא, וּלְבַתֵּר אֵימָא לִיה וְאַחֲזִי לִיה כֹּל אֵינּוֹן טַעֲוֹן דְעֵבְדַת, וְכֹל אֵינּוֹן בִּישִׁין, וְהוּא יִיתִי וּישְׁבַחֶךָ, וְיִימָא דְלָא יִשְׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא כְּוֹתָךְ.

אוּף הֵכָא הָא קָאִים דְלִטּוֹרָא תְדִיר קָמִי מַלְכָּא, יִשְׂרָאֵל יְהִבִין לִיה הָאִי דוֹרוֹן, וּבְהָאִי דוֹרוֹן פְּתַקָּא לְכָל בִּישִׁין וּלְכָל טַעֲוֹן וּלְכָל חוֹבִין דְעֵבְדוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא אָתִי וּמְשַׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְעֵבִיד סְנִיגוֹרָא עֲלֵייהוּ, וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶהְדֵּר כֹּלָּא לְרִישָׁא דְבִישִׁי דְעַמִּיה, בְּגִין דְכְּתִיב (משלי כה כב) כִּי גָחֳלִים אָתָּה חוֹתָה עַל רֵאשׁוֹ.

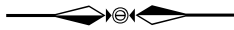
מתוק מדבש

תְדִיר קָמִי מַלְכָּא הָרִי הַמְלֻשִׁין עוֹמֵד תְּמִיד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְקַטְרֵג, לְכֹן יִשְׂרָאֵל יְהִבִין לִיה הָאִי דוֹרוֹן יִשְׂרָאֵל נוֹתְנִים לוֹ אֵת דוֹרוֹן הַזֶּה שֶׁהוּא הַשְּׁעִיר לְעִזָּאוֹל, וּבְהָאִי דוֹרוֹן פְּתַקָּא לְכָל בִּישִׁין, וּלְכָל טַעֲוֹן, וּלְכָל חוֹבִין דְעֵבְדוּ יִשְׂרָאֵל וּבִזְוַה הַדוֹרוֹן יֵשׁ פְּתַקָּא שְׁבוּ כְּתוֹבִים כָּל מַעֲשִׂים הָרַעִים, וְכָל הַתּוֹעֲבוֹת, וְכָל הַעוֹנוֹת שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכָתוּב וּנְשָׂא הַשְּׁעִיר עֲלֵיו אֵת כָּל עוֹנוֹתָם, וְהוּא אָתִי וּמְשַׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וְהוּא בָּא וּמְשַׁבַּח אֵת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקֹּב"ה, וְאַתְעֵבִיד סְנִיגוֹרָא עֲלֵייהוּ וְנַעֲשֶׂה סְנִיגוֹר עֲלֵיהֶם, (ס"ג ס"מ"ק) וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶהְדֵּר כֹּלָּא לְרִישָׁא דְעַמִּיה וְהַקֹּב"ה מַחֲזִיר הַכֹּל עַל רֵאשׁ עִמּוֹ, כְּלוֹמֵר אֵת כָּל הַעוֹנֵשִׁים שֶׁהִיוּ רְאוּיִים לְבוֹא עַל יִשְׂרָאֵל בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם יַחֲלוּ עַל רֵאשׁ אִוְמוֹת הָעוֹלָם, בְּגִין דְכְּתִיב לְפִי שְׁכָתוּב, אִם רַעַב שׁוֹנֵאךְ הָאִכִּילְהוּ לַחֵם וְגו' כִּי גָחֳלִים אָתָּה חוֹתָה עַל רֵאשׁוֹ הֵם הַעוֹנוֹת הַשׁוֹרְפִים אוֹתוֹ כְּגַחֳלִים, וְהֵם יַחֲלוּ עַל רֵאשׁוֹ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לְשִׁטְיָ דְקָאִים קָמִי מַלְכָּא מִשַׁל לְשׁוֹטָה הָעוֹמֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ (כְּנוֹדַע שְׁבִימִי קִדְּם הִיָּה מְנַהֵג אֲצֵל הַמַּלְכִים לְהַחֲזִיק אֲצֵלֵם אִישׁ שׁוֹטָה שֶׁהִיָּה מִשְׁמַח אֵת הַמֶּלֶךְ), הֵב לִיה חֲמָרָא תֵּן לוֹ מַעֲט יֵין לְשִׁמְחוֹ, (וְעַנִּין הֵינִן, כִּי זֶהוּ חֶלֶק הַשׁוֹטָה הַמְזוֹלָזֵל שֶׁהוּא הַס"מ כְּסִיל טַמָּא, וְשׁוֹתָה מִשְׁמֵרִי הֵינִן דוֹקָא, כִּי מֵינִן נֶסֶךְ חֶלְקוֹ וְדַאִי), וּלְבַתֵּר אֵימָא לִיה וְאַחֲזִי לִיה כֹּל אֵינּוֹן טַעֲוֹן דְעֵבְדַת, וְאַחֵר כֵּךְ תֵּאמֵר לוֹ וְתִרְאֶה לוֹ אֵת כָּל אוֹתָם הַתּוֹעֲבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ, וְכֹל אֵינּוֹן בִּישִׁין וְכָל אוֹתָם מַעֲשִׂים הָרַעִים, וְהוּא יִיתִי וּישְׁבַחֶךָ וְהוּא יְכוֹא וּישְׁבַח אוֹתְךָ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְיִימָא דְלָא יִשְׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא כְּוֹתָךְ וְיֵאמֵר עֲלֶיךָ שְׁלָא נִמְצָא בְּעוֹלָם צְדִיק וְיִשֵּׁר כְּמוֹךְ.

הֵנָּה הַהִפְרֵשׁ בֵּין מִשַׁל הַרְאִשׁוֹן לְהַשְׁנִי, כִּי בְּמִשַׁל הַרְאִשׁוֹן שֶׁאִמֵּר רַבִּי יוֹסִי, לֹא מִשְׁמַע לִיה שַׁעַל יְדֵי הַשׁוֹחֵד הַס"מ מִלְּמַד זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, אֲלֹא שֶׁאִינּוֹ מְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם, אֲבָל לְלַמַּד זְכוֹת אֵין בּוֹ תוֹעֵלַת. וּבְמִשַׁל הַשְּׁנִי שֶׁאִמֵּר רַבִּי יִצְחָק, סְבִירָא לִיה שְׁכוּנוֹת הַשׁוֹחֵד הִיא כְּדִי שִׁילְמַד זְכוֹת, כִּי כִשֶׁהוּא מִלְּמַד זְכוֹת אִזּוֹ יֵשׁ מִמֶּשׁ בְּדַבְרֵיו.

אוּף הֵכָא אִף כֹּאן לִפְנֵי מֶלֶךְ הָעֲלִיוֹן ב"ה, הָא קָאִים דְלִטּוֹרָא

וילך יום רביעי

טעם לשעיר המשתלח - ג

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְוִי לֹוֹן לְעַמָּא דְעֵשׂוֹ, בְּשַׁעְתָּא דְהָאֵי שְׁעִיר מְשַׁדְרִי לְהָהוּא דְלְטוֹרָא מְמַנָּא דְעַלְיֵיהּ, דְבְּגִינְיָה אֲתִי לְשַׁבְחָא לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶהְדֵּר כָּל אֵינּוֹן חוֹבִין לְרִישָׁא דְעַמִּיָּה, בְּגִין דְכָתִיב (תהלים קא ו) דוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִפּוֹן לְנַגְדַּ עֵינֵי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלִמְלִי הָוֹ יְדַעֵי עַמִּין מְהָאֵי שְׁעִיר, לָא שְׁבָקִין לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל יוֹמָא חַד בְּעַלְמָא. תָּא חֲזִי, כָּל הָהוּא יוֹמָא מְשַׁתְּדַל אֵיהּ בְּהָהוּא שְׁעִיר, וּבְגִין כְּפִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְדָכִי לֹוֹן מְכַלָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח קְטִיגוֹרְיָא קַמִּיָּה, לְבַתֵּר הוּא אֲתִי וּמְשַׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּכְדִין שְׂאִיל לִיָּה, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (אויב א ח) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׁטָן מֵאִין תָּבֵא, אֲתִיב בְּתוֹשְׁבַחְתֵּיהּ דְיִשְׂרָאֵל, וְקִטְיִגוֹרָא אֲתַעְבִּיד סְנִיגוֹרָא, וְאָזִיל לִיָּה.

כְּדִין, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר לְשַׁבְעִין שָׁרִין דְסַחְרִין פּוֹרְסִיָּא, חֲמִיתוֹן הָאֵי דְלְטוֹרָא, הֵיאָךְ קָאִים עַל בְּנֵי

מתוק מדבש

וראה כל יום הכפורים הס"מ עוסק בשעיר ההוא ששלחו לו, והענין כי אין השעיר רק הבשר לבד, אלא על ידי השעיר מושפע להם שפע ממותרות הקדושה הנעשה למעלה, ועל ידי שליחת השעיר, מורידים הסיגים העליונים אל תוך הנוקבא דתהום רבא אל ארץ גזרה ודאי, והוא עומד ומחלק אותה השפע לכל חייליו ונטרד בזה, ואז ישראל עומדים ועוסקים בתשובה, ובין זה לזה אינו מקטרג על ישראל, והקב"ה מתמלא רחמים עליהם ומקבל תשובתו, וזה שאמר ובגין כפי קדשא בריך הוא מכפר להו לישראל, ודכי לון מפלא ובשביל זה הקב"ה מכפר להם לישראל על כל עונותם, ומטהר אותם מכל טומאתם, ולא אשתכח קטגוריָא קמיה ושוב לא נמצא המקטרג לפניו, לבתר הוא אתי ומשבח להו לישראל ואחר כך הוא בא ומשבח את ישראל לפני הקב"ה, וכדין שאיל ליה ואז הקב"ה שואל אותו כמה דאת אמר כמו שנאמר ויאמר יהוה אל השטן מאין תבא ויען השטן את ה' ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה, רצה לומר שהלכתי לרגל את הארץ, אתיב בתושבחתיהו דישראל והוא משיב בשבחם של ישראל, שראה במעלתם וחשיבותם, וקטיגורָא אַתְעַבִּיד סְנִיגוֹרָא, וְאָזִיל לִיָּה והקטיגור נעשה סניגור והולך לו לדרכו.

וכל זה נעשה ביום הכפורים סמוך לשקיעת החמה, כי הכפרה הוא בסוף היום, ובזמן הזה שאין בית המקדש קיים, נאמר ונשלמה פרים שפתינו, דהיינו שעל ידי שאנו מספרים סדר הלוכו של השעיר לעזאזל ודחיפתו מן הצוק, אנו ממשיכים אל הס"מ חלק ממש כעין מה שקבל על ידי השעיר, ועל ידי זה הוא מלמד זכות עלינו, כיון שהוא רואה שעל ידי סיפור הדברים שלנו אנו מתקנים בקדש, וכחלק הקדש חלקו.

כְּדִין קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר לְשַׁבְעִין שָׁרִין דְסַחְרִין פּוֹרְסִיָּא אַז הַקְּב"ה אומר להשבעים שרים של הבית דין של מעלה המסבבים את הכסא שלו, חֲמִיתוֹן הָאֵי דְלְטוֹרָא הֵיאָךְ קָאִים עַל בְּנֵי תְדִיר הַרְאִיתִם אֶת הַמַּלְשִׁין הַזֶּה, אֵיךְ הוּא עוֹמֵד תְּמִיד

"מאמר טעם לשעיר המשתלח - ג" גם מאמר זה הוא המזך למאמר הקודם, ומבואר בו כי כשלוקח השטן את השעיר שהתודו עליו ישראל, הנה לוקח הוא גם את הרין על אומות העולם להענש תמורת ישראל. ואילו ידעו האומות את הגזרות שבאים עליהם בגלל השעיר, לא היו מניחים לישראל להתקיים. ומבואר בו עוד, שהיום בגלות נעשה תקון השעיר על ידי התפלות, בבחינת נשלמה פרים שפתינו, ותקון זה נעשה בסמוך לשקיעת החמה שהוא סמוך לסוף היום.

(מקור המאמר צהר פרשת אמור דף קצ ע"א, צנלאוינו כרך יא עמ' תקפד-תקפו)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְוִי לֹוֹן לְעַמָּא דְעֵשׂוֹ אוֹי לְהֵם לַעֲמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, בְּשַׁעְתָּא דְהָאֵי שְׁעִיר מְשַׁדְרִי לְהָהוּא דְלְטוֹרָא מְמַנָּא דְעַלְיֵיהּ בְּשַׁעֲה שְׁשׁוּלְחִים אֶת הַשְּׁעִיר לְעִזְאֹזֵל אֶל הַמַּלְשִׁין שְׁהוּא הַס"מ שְׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ הַמְּמוֹנָה עֲלֵיהֶם, דְבְּגִינְיָה אֲתִי לְשַׁבְחָא לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל שְׁבַעְבוֹרוֹ הוּא בֹא לְשַׁבַּח אֶת יִשְׂרָאֵל, וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶהְדֵּר כָּל אֵינּוֹן חוֹבִין לְרִישָׁא דְעַמִּיָּה וְהַקְּב"ה מַחְזִיר אֶת כָּל אוֹתֵם הַעוֹנוֹת עַל רֹאשׁ עַמוֹ, כִּיּוֹן שְׁהוּא פּוֹטֵר אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הַדִּין, מַצַּד אַחַד הַקְּלִיפּוֹת תּוֹבְעוֹת עַל הַעוֹנוֹת הֵם, וְזֶה שְׁאִמְרוֹ וְאֵתֵן אָדָם תַּחְתִּיךְ, אֶל תִּקְרִי אָדָם אֶלֶּא אָדָם, בְּגִין דְכָתִיב לְפִי שְׁכַתּוֹב דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִפּוֹן לְנַגְדַּ עֵינֵי וְהַס"מ הוּא דּוֹבֵר שְׁקָרִים, כִּי אֵינּוֹ מַחְפֵּשׁ זְכוּתֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל צַד הָאִמְתָּה, אֶלֶּא מַלְמַד זְכוּת עֲלֵיהֶם בְּשִׁבִיל הַשּׁוּחַד שֶׁקָּבֵל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלִמְלִי הָוֹ יְדַעֵי עַמִּין מְהָאֵי שְׁעִיר אֵם הַגּוֹיִם הֵיוּ יוֹדְעִים מֵעַנִּין הַשְּׁעִיר לְעִזְאֹזֵל, שְׁעַל יְדֵי זֶה כְּמָה גִזְרוֹת נִגְזְרוֹת עֲלֵיהֶם בְּכָל שָׁנָה מַחְדָּשׁ שִׁיעַנְשׁוּ לְעַתִּיד לְבוֹא, לָא שְׁבָקִין לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל יוֹמָא חַד בְּעַלְמָא לֹא הֵיוּ מְנִיחִים אֶת יִשְׂרָאֵל בַּחַיִּים בְּעוֹלָם אִפִּילוּ יוֹם אֶחָד.

תָּא חֲזִי, כָּל הָהוּא יוֹמָא מְשַׁתְּדַל אֵיהּ בְּהָהוּא שְׁעִיר בֹּא

תָּדִיר, הָא שְׁעִירָא חֲדָא אֲשֶׁתְּדַר גְּבִיָּהּ, בְּפִתְקָא דְכָל חוֹבֵיָּהּ, וְכָל טַעוֹתֵיהּ, וְכָל מַה דְּחָטוּ וְחָבוּ קָמָאֵי, וְהוּא קָבִיל לֹון, פְּדִין אֶסְתְּכֶמוּ פְּלֵהוּ דִּיהֶדְרֹון אֵינֹון חוֹבִין עַל עֲמִיָּהּ.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, פֶּל אֵינֹון חוֹבִין וְחֲטָאִין מִתְדַבְּקִין בֵּיָּהּ, פְּמָה דְכְּתִיב (מִיכָה ז' י"ט) וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצּוֹלוֹת יָם פֶּל חֲטָאֵתָם, וּלְבַתֵּר פְּלֵהוּ מִתְּהַדְרֵן בְּרִישֵׁיהוֹן דְּעֲמִיָּהּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (וִיקָרָא מו' כ"ב) וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה.

מתוק מדבש

אֲבָא אָמַר פֶּל אֵינֹון חוֹבִין וְחֲטָאִין מִתְדַבְּקִין בֵּיָּהּ כָּל אוֹתָם הַעוֹנוֹת וְהַחֲטָאִים מִתְדַבְּקִים בְּס"מ תְּחִילָה, פְּמָה דְכְּתִיב כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצּוֹלוֹת יָם פֶּל חֲטָאֵתָם וּמַצּוֹלוֹת יָם הֵינֵנו הַס"מ וְנוֹקְבִיָּהּ, שְׁשֵׁם נְשִׁלְכִים כָּל הַחֲטָאִים כְּנוֹזְכֵר לְעִיל, וּלְבַתֵּר פְּלֵהוּ מִתְּהַדְרֵן בְּרִישֵׁיהוֹן דְּעֲמִיָּהּ וְאַחַר כֵּךְ כָּל עוֹנְשֵׁי הַעוֹנוֹת, חוֹזְרִים עַל רֵאשִׁיָּהּ שֶׁל עֵמוּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב זֶהוּ שְׁכָתוּב וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה שֶׁהוּא מְקוֹם הַס"מ וְנוֹקְבִיָּהּ.

לְהַלְשִׁין וּלְקַטְרֵג עַל בְּנֵי, הָא שְׁעִירָא חֲדָא אֲשֶׁתְּדַר גְּבִיָּהּ הָרִי שְׁעִיר אֶחָד שֶׁנִּשְׁלַח אֵלָיו, בְּפִתְקָא דְכָל חוֹבֵיָּהּ וְכָל טַעוֹתֵיהּ בְּכַתֵּב שֶׁל כָּל עוֹנוֹתֵיהֶם וְכָל תּוֹעֵבוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכָל מַה דְּחָטוּ וְחָבוּ קָמָאֵי וְכָל מַה שְׁחָטְאוּ וּפְשַׁעוּ לִפְנֵי, וְהוּא קָבִיל לֹון וְהוּא קָבִיל אוֹתָם עָלָיו, פְּדִין אֶסְתְּכֶמוּ פְּלֵהוּ דִּיהֶדְרֹון אֵינֹון חוֹבִין עַל עֲמִיָּהּ אִזְ הַסְכִּימוּ כָּל הַשְּׁבַעִים שְׂרֵי הַבַּיִת דִּין שִׁיחֲזְרוּ הַעוֹנְשִׁים שֶׁל כָּל אוֹתָם הַעוֹנוֹת עַל עֵמוּ.

הִנֵּה הַתְּנָא קָמָא סְבִירָא לֵיהּ שְׁאֲחַר שְׁלִיחַת הַשְּׁעִיר נַעֲשֶׂה הַעֲנִין שְׁחוֹזְרִים עוֹנְשֵׁי הַעוֹנוֹת עַל רֵאשׁ עֵמוּ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְרַבִּי אֲבָא פְּלִיג וְאָמַר שְׁעֵם הַשְּׁעִיר בַּעֲצָמוֹ נַעֲשֶׂה עֲנִין זֶה, וְזֶה שְׁאֲמַר רַבִּי

וילך יום חמישי

סדר עבודת הכהן ביום הכפורים

בְּהַאי יוֹמָא מִתְעַטֵּר פְּהֵנָא בְּעֵטְרִין עֲלָאִין, וְהוּא קָאִים בֵּין עֲלָאִי וְתַתְּאִי, וּמְכַפֵּר עֲלֵיהּ וְעַל בֵּיתֵיהּ וְעַל פְּהֵי וְעַל מְקַדְשָׁא וְעַל יִשְׂרָאֵל כְּלָהּוּ.

תְּאַנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְעָאל בְּדַמָּא דְפֵר, מְכוּיִן בְּרִישָׁא דְמַהִימְנוּתָא, וְאַדִּי בְּאַצְבָּעֵיהּ, פְּמָה דְכְּתִיב (שם פסוק טו) וְהָזָה אוֹתוֹ עַל הַפִּפְרֹת וְלִפְנֵי הַפִּפְרֹת, וְהִיךְ עֵבִיד, בְּסִים בְּקַפְטָא דְאַצְבָּעָא, וְאַדִּי פְּמַצְלִיף בְּטִיץְפִין דְאַצְבָּעָא, לְסִטְרֵי פְּפוּרְתָא אַדִּי, וְאַתְפוּוֹן.

וְשָׂאֲרֵי לְמִמְנֵי אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת בְּלַחוּדְהָא, אַחַת דְּכָלִּיל כְּלָא, אַחַת שְׁבַחָא דְכְּלָא, אַחַת דְּכָלָא אַהֲדָרֵן לְקַבְלָהּ, אַחַת רִישָׁא דְכְּלָא.

לְבַתֵּר אַחַת וְאַחַת, דְּאֵינּוּן שְׂרִיָּין פְּחֻדָּא, בְּרַעוּתָא בְּאַחְוּתָא וְלָא מִתְפָּרְשֵׁן לְעֲלָמִין.

בְּתֵר דְּמִטָּא לְהַאי וְאַחַת דְּהִיא אֵימָא דְכְּלָא, מְפָאן שְׂאֲרֵי לְמִמְנֵי בְּזוּוּגָא, וּמְנֵי וְאַמֵּר, אַחַת וְשִׁתִּים, אַחַת וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת וְחֲמִשׁ, אַחַת וְשֵׁשׁ, אַחַת וְשִׁבְעָא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא וּלְנַגְדָּא לְהַאי אַחַת דְּהִיא אֵימָא עֲלָאָה, בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן, לְכַתְרָא דְאֵימָא תַתְּאָה, וְלְאַמְשָׁכָא נְהַרִין עֲמִיקִין מֵאַתְרֵיהּוּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,

מתוק מדבש

וְשָׂאֲרֵי לְמִמְנֵי וְהַתְחִיל לַמְנוֹת אַחַת, אַחַת וְאַחַת, וְהֵינּוּ אַחַת, בְּלַחוּדְהָא הֵינּוּ פְּרָנֹף אַרְיָן אַרְיָן שְׁהוּא לְנִדּוּ גְזוּה עַל כָּל הַאֲלִילוֹת, אַחַת, דְּבִקְיָא בְּקָא וְהוּא כּוֹלֵל אֵת כָּל הַפְּרָנֹפִים, וְכּוֹלֵס מִיּוֹתֵידִים צוּ וְהוּא שׁוֹרֵשׁ לְכּוֹלֵס, אַחַת, שְׁבַחָא דְבִקְיָא וְהוּא הַמְשׁוֹנֵחַ מִכָּל הַפְּרָנֹפִים וּמִשְׁפִּיעַ לְכּוֹלֵס, אַחַת, דְּבִקְיָא אַחֲדָרִין דְּבִקְיָא וְכָל הַפְּרָנֹפִים חוֹזְרִים וּפּוֹנִים אֶל א"ל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַשְּׁפַע, אַחַת, רִישָׁא דְבִקְיָא וְהוּא רֹאשׁ לְכָל הַנְּאֻלִים עַד שְׁהוּא נִקְרָא עֵילַת הַעִילוֹת, וְנִקְטַ צוּ ה' שְׂנַחֲסִים כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה פְּרָנֹפִי אֲלִילוֹת, כִּי יֵשׁ לְכָל פְּרָנֹף כְּתֵר, וְא"ל כּוֹלֵל אֵת כּוֹלֵס.

"מאמר סדר עבודת הכהן ביום הכפורים" ומבואר בו כי הכהן בעבודת היום היה ממשך אורות ועטרות רבות, ובהם היה ממשך כפרה על ביתו והכהנים והמקדש, ועל כללות ישראל. ומבאר שעבודת הכהן בקדש הקדשים וסדר ההזאות, היה נעשה בחכמה גדולה ובכונה פנימית על פי הסוד. (מקור המאמר זוהר פרשת אמור דף קצ ע"א, צביאורינו כרך יא עמ' תקפו-תקפח)

בְּתֵר אַחַת וְאַחַת וְאַחַת וְנִתְכוּיִן צִחַד כְּנֶגֶד אֲבָא וְאֵימָא, דְּאֵינּוּן שְׂרִיָּין בְּחֻדָּא בְּרַעוּתָא בְּאַחְוּתָא וְלָא מִתְפָּרְשֵׁן דְּעֲלָמִין לְפִי שְׁהִס שׁוֹרִים תַּמִּיד יַחַד צְרָנוּן צִחַחוּה וְאֵינִס נְפֻרִים זֶה מוֹה לְעוֹלָם.

בְּהַאי יוֹמָא מִתְעַטֵּר פְּהֵנָא בְּעֵטְרִין עֲלָאִין בְּיוֹם הַכְּפוּרִים מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בְּעֵטְרוֹת עֲלִיוֹנוֹת, שֶׁהֵם אֲוֵרוֹת וּמְדַרְגוֹת גְּדוּלוֹת, וְהוּא קָאִים בֵּין עֲלָאִי וְתַתְּאִי וְהוּא עוֹמֵד בֵּין הַעֲלִיוֹנִים מְכַתֵּר וּלְמַטָּה, וּבֵין הַתַּחְתּוֹנִים, דְּהֵינּוּ כָּל בַּחֲיִנוֹת הַתַּחְתּוֹנִים, וּמְכַפֵּר עֲלֵיהּ וְעַל בֵּיתֵיהּ וְעַל פְּהֵי וְעַל מְקַדְשָׁא וְעַל יִשְׂרָאֵל כְּלָהּוּ וּמְכַפֵּר עֲלֵיו מִצַּד הַחֲכֵמָה, וְעַל בֵּיתוֹ מִצַּד הַבִּינָה, וְעַל הַכְּהֵנִים מִצַּד הַחֲסָד, וְעַל הַמְּקַדֵּשׁ מִצַּד הַמַּלְכוּת, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל מִצַּד הַתְּפָאֶרֶת. (רמ"ק ומפּרָשִׁים)

בְּתֵר דְּמִטָּא לְהַאי וְאַחַת, דְּהִיא אֵימָא דְבִקְיָא אַחַר שְׁהִיגַע הַכֹּהֵן צְכוּנוֹתָיו אֶל "וְאַחַת" הַזֶּה, שֶׁהִיא כְּנֶגֶד אֵימָא שֶׁל כָּל הַסְּפִירוֹת שֶׁתַּחְתֶּיהָ, אִזּוּ נִתְכוּיִן לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע מֵאֵימָא לְו"ק ד'ז"א, מְפָאן שְׂאֲרֵי לְמִמְנֵי בְּזוּוּגָא לְכֵן מִכָּאן וְאִילָן הַתְחִיל לַמְנוֹת צְחִיצוּר, דְּהֵינּוּ שְׁנֵתְכוּיִן לְחַזֵּר אֵת הו"ק לְאֵימָא, וּמְנֵי וְאַמֵּר, אַחַת וְשִׁתִּים כְּנֶגֶד אֵימָא וְחו"ג, אַחַת וְשִׁשָּׁשׁ כְּנֶגֶד אֵימָא וְתַפְאֶרֶת, אַחַת וְאַרְבַּע כְּנֶגֶד אֵימָא וְנֹלַת, אַחַת וְחֲמִשׁ כְּנֶגֶד אֵימָא וְהוּד, אַחַת וְשֵׁשׁ כְּנֶגֶד אֵימָא וְיִסוּד, אַחַת וְשִׁבְעָא כְּנֶגֶד אֵימָא וּמַלְכוּת, וְתַכְלִית כָּל הַכּוֹנוֹת הֵיטָה בְּגִין לְאַמְשָׁכָא וּלְנַגְדָּא לְהַאי אַחַת דְּהִיא אֵימָא עֲלָאָה בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ אֵת הַשְּׁפַע שֶׁל אֵימָא צְמִדְרָגוֹת יְדוּעוֹת, דְּהֵינּוּ דֶרֶךְ הו"ק ד'ז"א, לְבַתְרָא דְאֵימָא תַתְּאָה לְהַסְפִּירָה שֶׁל אֵימָא הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, וְלְאַמְשָׁכָא נְהַרִין עֲמִיקִין מֵאַתְרֵיהּוּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וְלַהַמְשִׁיךְ נִהְרֹת עֲמוּקִים מִמְקוֹמָם, שֶׁהֵם הַשְּׁפַעוֹת מִיּוֹסוּד דְאֵימָא, לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל

תְּאַנָּא לְמַדְנּוּ כִּי, בְּשַׁעֲתָא דְעָאל בְּדַמָּא דְפֵר בְּשַׁעֲתָא שֶׁהַכֹּהֵן נִכְנַס לְקַדֵּשׁ הַקְּדוּשִׁים עִם דָּם הַפֵּר, מְכוּיִן בְּרִישָׁא דְמַהִימְנוּתָא הִיא מְכוּיִן בְּרֹאשׁ הָאֵמוּנָה, דְּהֵינּוּ צְרָאשׁ עוֹלָם הַאֲלִילוֹת הַנִּקְרָא אֵמוּנָה וְהוּא סוּד הַג"ר כְּלִלְקַמֵּן, וְאַדִּי בְּאַצְבָּעֵיהּ וְהוּזָה בְּאַצְבָּעוֹ, פְּמָה דְכְּתִיב כְּמוֹ שֶׁנִּשְׁמַר וְהָזָה אוֹתוֹ עַל הַפִּפְרֹת הֵינּוּ אַחַת לְמַעְלָה, וְלִפְנֵי הַפִּפְרֹת הֵינּוּ שִׁבְעָא לְמַטָּה, וּמִפְּרֵשׁ וְהִיךְ עֵבִיד אִיךָ הִיא עוֹשֶׂה הַכֹּהֵן, בְּסִים בְּקַפְטָא דְאַצְבָּעָא טַבֵּל רִאשִׁי אַצְבָּעוֹתָיו בְּדָם, (ה"ג רמ"ק) וְאַדִּי פְּמַצְלִיף בְּטִיץְפִין דְאַצְבָּעָא וְהוּזָה בְּטַפּוֹת הַדָּם שֶׁבְאַצְבָּעוֹתָיו, כְּמִי שֶׁמְכָה מִלְקוֹת שֶׁמִּתְחִיל בֵּין הַכְּתָפִים וְיוֹרֵד לְמַטָּה, כִּךְ הַכֹּהֵן הַתְחִיל לְהוֹזוֹת לְמַעְלָה וְהִיא יוֹרֵד לְמַטָּה, לְסִטְרֵי פְּפוּרְתָא אַדִּי, וְאַתְפוּוֹן הַזֶּה לְצַד הַכְּפוּרָה, וּבְכָל הַזֹּאֵה הִיא מְכוּיִן בְּסְפִירָה יְדוּעָה כְּדִלְקַמֵּן.

ועל דא יומא דא תריין נהורין נהרין פחדא, אימא עלאה נהרא לאימא תתאה, ועל דא כתיב יום
הכפורים, פמה דאתמר.

מתוק מדבש

יום הכפורים זשון רביס, פמה דאתמר כמו שלמדנו לעיל, שהוא
כנגד אימא ומלכות שהכפרה נמשכת על ידי שתיהן. (מק"מ ומפרשים)

שהיא המלכות, ועל דא יומא דא תריין נהורין נהרין פחדא
ועל כן ציוס הזה שני אורות מאירים יחד, דהיינו אימא עלאה
נהרא לאימא תתאה אימא העליונה מאירה לאימא התחתונה,
דהיינו צינה למלכות, ועל דא כתיב יום הכפורים ועל כן כמז

וילך יום ששי

סוד תפלת שחרית שבת

כַּד מְטָא לְכוּרְסֵיָא קְדִישָׁא תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא דְכָל יִשְׂרָאֵל, קְיִימָא תַּמְן עַד זְמַנָּא דְקְאָמְרִי קְדוּשָׁה עֲלָאָה דְמוֹסָף, וּכְדִין סְלוּקָא דְלִתְתָּא לְעִילָא, לְאַתְאַחְדָּא פְּלָא לְעִילָא, לְמַהוּי פְּלָא חַד, דָּא אִיהִי תּוֹשְׁבַחְתָּא דְסִלְקָא עַל פְּלָהוּ תּוֹשְׁבַחְתָּן.

מִפְּאֵן וּלְהִלָּאָה סְדוּרָא דְצִלוּתָא דְשָׁאָר יוֹמֵי, עַד יִשְׁמַח מֹשֶׁה וְכוּ', חֲדוּתָא דְדַרְגָּא עֲלָאָה, עֲקָרָא דְאַבְהוֹן, דְחֲדִי בְּהֵוּא עֲדָבָא דִילִיָּה, כַּד סְלִיק פּוֹרְסֵיָא לְגַבְיָה וְנָטִיל לָהּ, וּמִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא, וְדָא אִיהוּ חֲדוּתָא דְאוּרִיָּתָא עֲלָאָה דְלְעִילָא תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, דְחֲדִי בְּאוּרִיָּתָא דְלִתְתָּא תּוֹרָה שְׂבַעֲל פָּה, וְאַתְחַבְּרוּ דָּא בְּדָא, בִּינֵן דְאַתְחַבְּרוּ פְּחָדָא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַכְלָלָא בְּהֵוּא חֲדוּתָא לְעַמָּא קְדִישָׁא, יִשְׁמַחוּ בְּמִלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שְׁבַת וְכוּ', אֵלֵהִינּוּ וְאַלֵהִינּוּ יְיָ אֲבוּתֵינוּ רְצֵה נָא בְּמִנּוּחֵתֵנוּ.

מתוק מדבש

משה המושרש למעלה נדעת המתפשטת נסוד נשמה נמפארת, ומפארת הוא עקרא דאבקה העיקר של חג"ת, כי הוא מכריע בין חסו"ג, דחדי ביהוה עבדא דיליה ששמח בחלקו וגורלו, כמו שאומרים ישמח משה במתנת חלקו, כד סליק פורסיא לגביה ונטיל לה ומתחברן פחדא כשהכסא שהוא המלכות עולה אל המפארת, והוא לוקח את המלכות ומתחברים יחד, ודא איהו חדוה דאורייתא עלאה דלעילא תורה שבכתב וזהו השמחה של התורה העליונה של מעלה שהיא התורה שבכתב דהיינו ז"ל, דחדי באורייתא דליתא תורה שבבעל פה, השמח בתורה שלמטה שהיא התורה שבעל פה דהיינו עס המלכות, ואתחברו דא בדא ומתחברים זה בזה נסוד היסוד, בין דאתחברו פחדא כיון שמתחברים יחד, בעי בר נש לאכללא ביהוה חדוה לעמא קדישא צריך האדם בכונותיו לכלול בשמחה של היסוד ההוא לעם הקדוש, כי גם בני ישראל נכללו בזה היסוד, לכן אומרים ישמחו במלכותך שומרי שבת וכו' ואחר כך אומרים אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתנו כי על ידי שאנו נכללים בהיחוד אנו מרוצים למעלה, ונחים במנוחת השבת וקדושתו.

כמבואר נשער הכונות דף עג ע"א, שנחזרת העמידה של שמירת שבת, עומדים יעקב ורחל שוים נקומתם ומדווגים יחד, ומשכז זוג זה כאילו הוא ממש זוג דז"ל ענמו עס רחל, עיי"ש.

"מאמר סוד תפלת שחרית שבת" ומבואר בו כי שבח א"ל ארון נמשך ומתעלה עד עת אמירת קדושת כתר במוסף, שאו עולה המלכות לבניה. ומבאר עוד את סוד תפלת לחש דשחרית המתחלת ישמח משה, שאו נעשה יחוד, וישראל קדושים נכללים בו, וזוכים בהארתו למנוחת השבת קודש.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"ג, ציטורינו כרך ח עמ' טז-טז)

כַּד מְטָא לְכוּרְסֵיָא קְדִישָׁא תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא דְכָל יִשְׂרָאֵל כְּשִׁמְגִיעַ לְכִסֵּא הַקְדוּשׁ הַשְּׁבַח הַזֶּה שֶׁל א"ל אֲדוֹן שְׂאֵמְרוּ כֹל יִשְׂרָאֵל, קְיִימָא תַּמְן עַד זְמַנָּא דְקְאָמְרִי קְדוּשָׁה עֲלָאָה דְמוֹסָף עוֹמֵד שֵׁם עַד הַזְמַן שְׂאוֹמְרִים קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה שֶׁל מוֹסָף, דְהֵיִינוּ קְדוּשַׁת כְּתוּב, וּכְדִין סְלוּקָא דְלִתְתָּא לְעִילָא וְאוּ יֵשׁ עֲלֵיהּ לְמַלְכוּת שְׁלִמְטָה לְעֵלוֹת לְמַעֲלָה עַד הַג"ר דְלִימָא, לְאַתְאַחְדָּא פְּלָא לְעִילָא לְעִילָא לְמַהוּי פְּלָא חַד כְּדֵי שְׂגִים ז"ל יִתְאַחַד לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה נֶאֱחָז שְׂהוּא כְּזֵר עֵלָה עַד הַכְּתוּב, לְהִיּוֹת שֵׁם יִחַד עִס הַמְּלִכוּת פְּנִים צְפִנִים שׁוֹיִם נְקוּמַתְס, דָּא אִיהִי תּוֹשְׁבַחְתָּא דְסִלְקָא עַל פְּלָהוּ תּוֹשְׁבַחְתָּן זֶה הַשְּׁבַח שֶׁל א"ל אֲדוֹן הוּא הַשְּׁבַח הָעוֹלָה עַל כֹּל הַתְּשַׁבְּחוֹת (עֵיין שְׁעַר הַכּוֹנוֹת דף עג ע"א נְכוּנַת כְּתוּב דְמוֹסָף).

מִפְּאֵן וּלְהִלָּאָה סְדוּרָא דְצִלוּתָא דְשָׁאָר יוֹמֵי מִתְחַבְּרֵן לְנִצְחָ וְאֵילֵךְ הוּא כְּמוֹ סֹדֵר הַתְּפִלָּה שֶׁבְשָׂאָר הַיָּמִים, כִּי אֵין שִׁינּוּי בְּנוֹסַח הַתְּפִלָּה אֲלָא בְּכוּנוֹתֶיהָ, עַד יִשְׁמַח מֹשֶׁה וְכוּ' שֵׁשׁ הַכּוּנָה חֲדוּתָא דְדַרְגָּא עֲלָאָה הַשְּׁמַחָה שֶׁל מִדְרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא שְׂמַחַת

האזינו יום ראשון

קדושה וצניעות בשעת היחוד

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (ישעיה כד טו) **מִכַּנֶּפֶף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ צְבִי לְצַדִּיק וְגו', וְוִי לֹוֹן לְכַנִּי נִשְׂא לְאִינוֹן דְּלֹא מִשְׁגָּחִין וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, וְלֹא מִסְתַּפְּלִין בְּקְדוּשָׁא עֲלָאָה, לְאַתְקַדְשָׁא בְּהֵאִי עֲלָמָא, לְמַהוּי קַדִּישִׁין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.**

מִכַּנֶּפֶף הָאָרֶץ, דָּא כְּסוּתָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (איוב לה י) **נֹוֹתָן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ, זְמִירוֹת, תּוֹשְׁבַחְתָּן דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִילָהּ. בְּלִילָהּ בּוֹזְמָנָא דְאִיִּהִי אֲזַדְמָנָא וְשְׂכִיחָא לְשַׁבְחָא לִיָּה לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע עִם צַדִּיקֵיָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְאִימְתִי, מִפְּלָגוֹת לִילָא וְאִילָךְ, וּכְדִין זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ, תּוֹשְׁבַחְתָּן.**

וְזְמִירוֹת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא כה ד) **לֹא תִזְמֹר, וְכַתִּיב** (ישעיה כה ה) **זְמִיר עֲרִיצִים יַעֲנֶה, אַעֲקֹרוּתָא מֵאַתְרֵיהוּ כָּל אִינוֹן תְּקִיפִין.**

דְּהָא פֶּד עֵייל לִילָא, כְּמָה עֲרִיצִים גְּרָדִינִי נִימוֹסִין שְׂכִיחִין בְּעֲלָמָא, אֲזַלִּין וְשִׁיטִּין בְּעֲלָמָא לְקַטְרָגָא, מִפְּלָגוֹת לִילָא וְאִילָךְ אֲתַעַר רּוּחָא חַדָּא, וְאַעֲקַר לְכֻלְהוּ מֵאַתְרֵיהוּ, וְאַעֲבַר לֹוֹן דְּלֹא יִשְׁלֹוֹן.

מתוק מדבש

שהיא המלכות, שהיא נותן זמירות בלילה ומפרש זמירות היינו תושבחת דכנסת ישראל קמי קדשא בריך הוא הזמירות והתשבחות שכנסת ישראל שהיא המלכות משבחת להקב"ה שהוא ז"א. (ס"ג סמ"ק) ומה שכתוב בלילה היינו בגלותא בהיותה עדיין בגלות, רצה לומר שהיא משוררת לז"א גם בתוך עמקי הגלות, ובזה היא מבקשת שיבא ז"א להקימה מגלותה. פירוש ב' בלילה כפשוטו שהמלכות משבחת בכל לילה לז"א, בּוֹזְמָנָא דְאִיִּהִי אֲזַדְמָנָא וְשְׂכִיחָא לְשַׁבְחָא לִיָּה לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹזֵן מִזְמַן שֶׁהִיא מְכַנֶּת אֶת עֲצֻמָּה לִיחוד שֶׁל שְׁחִירָתָא, שֶׁאֵזֶה הִיא נִמְצָאֵת לְשַׁבְחַת הַקַּב"ה שֶׁהוּא ז"א, (ס"ג סמ"ק) וְאִימְתִי וּמִתִּי הִיא מְשַׁבַּחַת הַקַּב"ה, וְאִמַר מִפְּלָגוֹת לִילָא וְאִילָךְ מִחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְלֵהֲלֵאָה, וְכַדִּין וְאֵזֶה זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ הֵינּוּ תּוֹשְׁבַחְתָּן מֵהַמְּלָכוֹת מְשַׁבַּחַת הַקַּב"ה.

וְזְמִירוֹת ועוד פירוש אחר על זמירות, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר **לֹא תִזְמֹר** פירוש לשון כריתה, וכן כאן השכינה על ידי התשבחות היא מכרתת את הקליפות, וְכַתִּיב זְמִיר עֲרִיצִים יַעֲנֶה פירוש על ידי הכרתת הרשעים, יכניעו עצמם שאר בני אדם, והיינו אַעֲקֹרוּתָא מֵאַתְרֵיהוּ כָּל אִינוֹן תְּקִיפִין עֲקִירָתָא כָּל אֵלּוּ הַעֲרִיצִים שֶׁהֵם הַקַּלִּיפּוֹת מִמְקוֹמָם.

דְּהָא פֶּד עֵייל לִילָא כי מיד שנכנס הלילה, דהיינו בתחילת הלילה, כְּמָה עֲרִיצִים חִיצוֹנִים חֲזִיקִים, שֶׁהֵם גְּרָדִינִי נִימוֹסִין מִלֵּאכִי חֲבֵלָה הַמַּעֲנִישִׁים כְּפִי חֲחוּק, שְׂכִיחִין בְּעֲלָמָא נִמְצָאִים בְּעוֹלָם, אֲזַלִּין וְשִׁיטִּין בְּעֲלָמָא לְקַטְרָגָא וְהֵם הוֹלְכִים וּמְשׁוּטְטִים וּמִתְפַּשְׁטִים בְּעוֹלָם כְּדִי לְקַטְרֵג עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מִפְּלָגוֹת לִילָא וְאִילָךְ מִחֲצוֹת לַיְלָה וְלֵהֲלֵאָה, אֲתַעַר רּוּחָא חַדָּא נִתְעוֹרֵר רּוּחַ אֶחָד שֶׁהוּא רּוּחַ צִפּוֹן מִצַּד הַגְּבוּרוֹת שֶׁל הַמְּלָכוֹת, וְאַעֲקַר לְכֻלְהוּ מֵאַתְרֵיהוּ וְעוֹקֵר אֶת כָּל חִיצוֹנִים מִמְקוֹמָם, וְאַעֲבַר לֹוֹן דְּלֹא יִשְׁלֹוֹן וּמַעֲבִירִם מִן הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִשְׁלֹוּ עוֹד. (רמ"ק ומק"מ ומפרכסי)

"מאמר קדושה וצניעות בשעת היחוד" ומבואר בו כי גם כשהשכינה בגלות היא משבחת לקב"ה בחצות הלילה, ועל ידי הזמירות נכרתים החיצונים. ומבאר כי השבחים הם צורך והכנה אל יחוד השכינה. והנביא ישעיה מצטער על אלו שאינם מקדשים עצמם בשעת הווג ועל ידי זה מולידים בנים שאינם הגונים. ולכן אסף הנביא את יראי החטא ולימדם להתקדש ולהוליד בנים קדושים, וכשנולדו אלו הילדים נקראו על שמו, כי תלמידיו נחשבים כבניו. (מקור המאמר צוהר פרשת וילך דף רפד ע"ב-ג, ציטורינו כרך טו עמ' שנה-שנח)

פירוש הפסוק המובא לקמן, מכנף הארץ זמירות שמענו פירוש שמענו מאחורי הפרגוד שעתידים להעלות זמירות מקצה הארץ, ומה הם הזמירות צבי לצדיק שעתיד להיות מצב ותקומה והדר לצדיקים, ואומר ישעיה הנביא רזי לי רזי לי רזי לי רזי לי פירוש אוי לי שנגלה לי ב' סודות, רז הפרעניות ורז הישועה, אבל תתרחק הישועה עד שיבאו בוגדים בגדו ובגדו בוגדים בגדו רצה לומר שיבואו בוזים אחר בוזים, ונקט ה' לשונות של בגידה כנגד ה' אומות שיבגדו וישתעבדו בישראל קודם הגאולה. (רש"י)

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח לפרש מה שכתוב **מִכַּנֶּפֶף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ צְבִי לְצַדִּיק וְגו'** והקדים ואמר **וְוִי לֹוֹן לְכַנִּי נִשְׂא לְאִינוֹן דְּלֹא מִשְׁגָּחִין וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן** אוי להם לבני אדם לאותם שאינם משגיחים ואינם משתדלים בכבוד קונם, **וְלֹא מִסְתַּפְּלִין בְּקְדוּשָׁא עֲלָאָה, לְאַתְקַדְשָׁא בְּהֵאִי עֲלָמָא** ואינם מסתכלים בעיני שכלם בקדושה העליונה, להתקדש בעולם הזה בקדושת המלכות, **לְמַהוּי קַדִּישִׁין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי** כדי להיות קדושים לעולם הבא, רצה לומר שיקבלו קדושה מבינה הנקראת עולם הבא.

ועתה מתחיל לפרש מה שכתוב **מִכַּנֶּפֶף הָאָרֶץ, דָּא כְּסוּתָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא** זו היא כסות עליונה הקדושה, שהיא המלכות אשר בסוד כסות הציצית נקראת כנף, וזה שאמר "מכנף הארץ" פירוש מכנף ומלבוש אחד שהוא הארץ דהיינו המלכות, **זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ** היינו **כְּמָה דְאַתְּ אָמַר** כמו שנאמר "ולא אמר איה אלו" עשי

זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ, תּוֹשְׁבְחֵן דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּלִילְיָא, וְכֹל דָּא לְמָהּ, צְבִי לְצַדִּיק, לְאַזְדְּוּגָא בְּזוּוּגָא חֲדָא
דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹאֲתַקְדְּשָׁא בְּקְדוּשָׁה חֲדָא.

וְאוֹמַר, רְזִי לִי רְזִי לִי, דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה, דָּא הוּא רְזָא קְדִישָׁא.

אַבְל אוּי לִי עַל דְּרָא וְעַל עֲלָמָא, בּוּגְדִים בְּגָדוֹ, דְּכֻלְהוּ מְשַׁקְרָן בֵּיהּ, מְשַׁקְרָן בְּהוּ בְּגַרְמִייהוּ, וְלֹא דִי
דְּמְשַׁקְרָן בְּגַרְמִייהוּ, אֶלָּא אֵינוֹן בְּנִין דְּאוּלִּידוֹ, מִתְשַׁקְרָן בְּהוּא שְׁקָרָא דְלֵהוֹן, וְאַשְׁתַּכְּחוּ פְּגִימִין
לְעִילָא וְתַתָּא.

פִּיּוֹן דְּאַסְתַּפַּל יִשְׁעִיהוּ בְּהַאי, פְּנִישׁ לְאַינוֹן דְּחִלִּין חֲטָאָה, וְאוּלִּיף לֹון אַרְח קְדִישָׁא, לְאַתְקַדְשָׁא בְּקְדוּשָׁה
דְּמִלְפָּא, וְלֹאֲשַׁתְּפַחָא בְּנִייהוּ קְדִישִׁין, פִּיּוֹן דְּאַתְקַדְשׁוּ אֲלִין, אֵינוֹן בְּנִין דְּאוּלִּידוֹ אֶקְרוּן עַל שְׁמֵיהּ,
הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ח יח) הִנֵּה אֲנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה, לְאוֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, דְּפְרִישָׁן
מְשַׁאָר עַמִּין.

מתוק מדבש

בְּהוּא שְׁקָרָא דְלֵהוֹן גַּם הֵם מְשַׁקְרִים מִחַמַּת הַשְּׁקַר שְׁלֵהֶם,
דְּהֵינִינּוּ לְפִי שְׁלֵא הַמְשִׁיכוּ לֵהֶם נְשִׁמוֹת קְדוּשׁוֹת, אֲלֵא מִמְקוֹם אַחִיזוֹת
הַקְּלִיפּוֹת, לְכֹן גַּם הֵם נוֹטִים לְפָגוּם, וְאַשְׁתַּכְּחוּ פְּגִימִין לְעִילָא
וּנְמַצִּאים פְּגוּמִים לְמַעְלָה, כִּי לֹא נַעֲשֶׂה עַל יַדֵּם הַיְחוּד הַעֲלִיוֹן,
וְתַתָּא וְגַם פְּגוּמִים לְמַטָּה בַּעֲצָמָם וּבְבִנְיָהֶם, וְלִכְךָ כִּנְגַד הַאֲבוֹת
אִמַר "בּוּגְדִים בְּגָדוֹ", וְכִנְגַד הַבְּנִים אִמַר "וּבְגַד בּוּגְדִים בְּגָדוֹ".
(רמ"ק והרמ"ו ומק"מ)

פִּיּוֹן דְּאַסְתַּפַּל יִשְׁעִיהוּ בְּהַאי מִיד שְׁנַסְתַּכַּל יִשְׁעִיהּ הַנְּבִיא בּוּזָה,
שְׁבַנִי הַדּוֹר פְּגוּמִים בִּיחּוּדָם, פְּנִישׁ לְאַינוֹן דְּחִלִּין חֲטָאָה
אִסְף אֲלִיוֹ אֵת כֹּל יִרְאֵי הַחֲטָא, וְאוּלִּיף לֹון אַרְח קְדִישָׁא
לְאַתְקַדְשָׁא בְּקְדוּשָׁה דְּמִלְפָּא וְלִימַד אוֹתָם דְּרַךְ הַקְּדוּשָׁה אִיךְ
לְהַתְקַדֵּשׁ בְּקְדוּשַׁת הַמֶּלֶךְ ב"ה בְּשַׁעַת יְחוּדָם, שְׁהוּא כְּדוּגְמַת מְלִיל
שַׁבַּת לַלַּיִל שַׁבַּת, וּבְצַנִּיעוֹת גְּדוּלָה, וְלֹאֲשַׁתְּפַחָא בְּנִייהוּ קְדִישִׁין
כְּדִי שַׁעַל יְדֵי זֶה יִהְיוּ בְּנֵיהֶם קְדוּשִׁים, פִּיּוֹן דְּאַתְקַדְשׁוּ אֲלִין כִּיּוֹן
שְׁאֵלוּ נִתְקַדְשׁוּ, וְזָכוּ לְבְנֵים קְדוּשִׁים, אֵינוֹן בְּנִין דְּאוּלִּידוֹ אֶקְרוּן
עַל שְׁמֵיהּ אוֹתָם הַבְּנִים שְׁהוּלִידוֹ נִקְרְאוּ עַל שְׁמוֹ, דְּהֵינִינּוּ הַיְלָדִים
שֶׁל יִשְׁעִיהוּ הַנְּבִיא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב זֶה הוּא שְׁכֹתוֹב הִנֵּה אֲנֹכִי
וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה הֵם הֵיוּ בְנֵי תַלְמִידֵי שְׁנַחֲשָׁבִים
כְּבָנוּי, וְמָה שְׁכֹתוֹב לְאוֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל הֵינִי דְּפְרִישָׁן
מְשַׁאָר עַמִּין שְׁהֵם נְבַדְלִים מִטּוּמְאוֹת וְהַנְּהַגוֹת שְׁאֵר הָאוּמוֹת.
(מפּרֵשִׁים)

וְמָה שְׁכֹתוֹב זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ כַּאֲן חוּזַר לְפִירוּשׁ הַרְאִשׁוֹן שְׁזִמִּירוֹת
הֵיא לְשׁוֹן תְּשַׁבְּחוֹת, וְהֵינִינּוּ תּוֹשְׁבְּחֵן דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּלִילְיָא
הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל שְׁהֵיא הַמְּלֻכּוֹת שְׁמַשְׁבַּחַת לְהַקְּבִי"ה
בְּלִילָהּ, וְכֹל דָּא לְמָהּ וְכֹל אֵלוֹ הַזְּמִירוֹת לְמָהּ, וּמְשִׁיב צְבִי לְצַדִּיק
פִּירוּשׁ צְבִי הוּא לְשׁוֹן רְצוֹן, וְצַדִּיק הוּא הַיְסוּד, וְהֵינִינּוּ לְאַזְדְּוּגָא
בְּזוּוּגָא חֲדָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדִי לְהַתִּיחַד בִּיחּוּד אַחַד עִם
הַקְּבִי"ה שְׁהוּא ז"א, עַל יְדֵי הַיְסוּד הַנִּקְרָא לְדִיק, וְרַנָּה לֹוּמַר לְפִי
שַׁעַתָּה הַגִּיעַ עַת הַיְחוּד לְכֹן הֵיא מְשַׁבַּחַת לַיְסוּד הַמִּיּוּחַד לְז"א,
וְלֹאֲתַקְדְּשָׁא בְּקְדוּשָׁה חֲדָא וְלְהַתְקַדֵּשׁ בְּקְדוּשָׁה אַחַת, דְּהֵינִינּוּ
לְקַבֵּל יַחַד הַמוֹחֵן מִאוּ"ם הַנִּקְרָאִים קַדְשׁ. (רמ"ק ומק"מ והרמ"ו)
וְאוֹמַר, כִּי הַזְּמִירוֹת שְׁמַעְנוּ מִן הַמְּלֻכּוֹת הֵיא שְׁאוּמַרְת וְאוֹמַר
רְזִי לִי רְזִי לִי וּמְפַרֵּשׁ דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה רְזִי לִי
אַחַד הוּא סוּד עֲלִיוֹן, דְּהֵינִינּוּ הַשְּׁפַע שְׁמַקְבַּלַת מִן הַתְּפַאֲרַת שַׁעֲלִיהּ,
דָּא הוּא רְזָא קְדִישָׁא וְרוּזִי לִי הִב' הוּא סוּד הַקְּדוּשָׁה, דְּהֵינִינּוּ
הַשְּׁפַע שְׁמַקְבַּלַת מִן הַבִּינָה שְׁמַעַל הַתְּפַאֲרַת לְצוּרֵךְ הַיְחוּד.

וְאוֹמַר אַבְל אוּי לִי עַל דְּרָא וְעַל עֲלָמָא אַבְל אוּי לִי עַל הַדּוֹר
וְעַל הָעוֹלָם, שְׁנַמְנַע הַיְחוּד בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, בּוּגְדִים בְּגָדוֹ פִּירוּשׁוֹ
(ה"ג הרמ"ק והלאה) דְּכֻלְהוּ מְשַׁקְרָן בִּי שְׁכוֹלָם בּוּגְדִים וּמוֹעֲלִים
בִּיחּוּד הַעֲלִיוֹן, וּמְשַׁקְרָן בְּגַרְמִייהוּ וְגַם מוֹעֲלִים וּפּוֹגְמִים בַּעֲצָמָם
וּנְשַׁמְתָם, עַל יְדֵי שְׁלֵא מְקַדְשִׁים עַצְמָם בִּיחּוּדָם כְּדוּגְמַת לַיִל שַׁבַּת
לַלַּיִל שַׁבַּת, וְעוֹד שְׁמַעֲשִׂיהֶם דְּרַךְ הַפְּקָר, וְלֹא דִי דְּמְשַׁקְרָן
בְּגַרְמִייהוּ וְלֹא דִי שְׁמוֹעֲלִים וּפּוֹגְמִים בַּעֲצָמָם, אֶלָּא אֵינוֹן בְּנִין
דְּאוּלִּידוֹ אֲלֵא הַבְּנִים שְׁמוּלִידִים עַל יְדֵי יְחוּד פָּגוּם, מִתְשַׁקְרָן

האזינו יום שלישי

עונשו של המזלזל בעניית אמן

תָּאנָא, פֻּל מֵאֵן דְּשָׁמַע בְּרַכָּה מֵהוּא דְּמִבְרַךְ, וְלֹא אֶתְפוּוֹן בְּאַמֵּן, עֲלִיהָ נְאֻמְר וּבּוּזֵי יִקְלוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלאכי א 1) לְכֶם הִפְהִנִים בּוּזֵי שְׁמַי, מֵאֵי עוֹנְשֵׁיהָ, כְּמָה דְלֹא פִתַּח בְּרַכָּאן לְעִילָא, כְּפִי לֹא פִתְחִין לִיהָ, וְלֹא עוֹד, אֶלְא פִד נְפִיק מֵהַאי עֲלֵמָא, מְכַרְיֵי קַמִּיהָ וְאַמְרֵי, טְרוּקוּ גְלִי קַמִּיהָ דְפִלְגְנִיא, וְלֹא לִיעוּל, וְלֹא תִקְבְּלוּן לִיהָ, וְוֵי לִיהָ, וְוֵי לְנִשְׁמַתִּיהָ.

תָּאנָא, חֲיִיבֵי דְגִיְהֵנָם פְּלָהוּ סִלְקֵי בְּמִדּוּרֵין יְדִיעֵן, וְכַמָּה פִתְחִין אֵית לִיהָ לְגִיְהֵנָם, וְכִלְהוּ פִתְחִין לְקַבֵּל פִתְחִין דְגֵן עֵדֵן, וּבְשַׁעְתָּא דְאַפְקֵי לְאַיְנוֹן חֲיִיבֵיא דְקַבִּילוּ עוֹנְשֵׁיהָ, אֵינּוֹן פִתְחֵי פִתְחִין, וְשׁוּיִין לֹזֵן לְבַר.

וְכִלְהוּ פִתְחִין בְּשַׁמְהֵן אֶקְרוּן, לְקַבְּלִיהוֹן דְפִתְחִין דְגֵן עֵדֵן, וְכִל פִתְחָא וּפִתְחָא אֶקְרִי שְׁמָא לְקַבֵּל הוּא פִתְחָא דְגִיְהֵנָם, וְאַשְׁתְּמוּדְעֵן פִתְחִין, לְקַבְּלִיהוֹן פִתְחִין אֵינּוֹן פִתְחִין דְגֵן עֵדֵן.

בְּגִיְהֵנָם אֵית מְדוּרָא בְּתַרְאָה תַתְּאָה דְכִלְהוּ, וְהוּא מְדוּרָא הוּי מְדוּרָא עַל מְדוּרָא, וְאַקְרִי (איוב י כב) אֶרְץ עֵיפְתָה, מֵהוּ עֵיפְתָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות כח טו) רְבוּעַ יְהִיָּה כְּפּוּל, וּמִתְרַגְמִינָן מְרוּבַע יְהִיָּה

מתוק מדבש

במדור שלמעלה ממנו ושם נדונים על עבירות קלות, וכמה פתחין אית ליה לגיהנם והרבה פתחים יש לו לגיהנם, וכלהו פתחין לקבל פתחין דגן עדן וכל הפתחים של הגיהנם מכוונים כנגד הפתחים של הגן עדן, רצה לומר מי שקבל עונשו באיזה מדור הראוי לאותה העבירה, אחר כך נכנס באותו פתח בגן עדן הראוי לו אחר קבלת עונשו, ובשעתא דאפקי לאינון חייביא דקבילו עונשייהו ובשעה שמוציאים מן הגיהנם לאותם הרשעים שכבר קבלו את עונשם, אינון פתחי פתחין אותם הממונים פותחים את הפתחים, ושוויין לזן לבר ושמים אותם לחוץ.

וכלהו פתחין בשמהן אקרוון וכל הפתחים של הגיהנם בשמות נקראים, לקבליהון דפתחין דגן עדן כנגד הפתחים של הגן עדן, וכל פתחא ופתחא אקרי שמא וכל פתח ופתח שבגן עדן נקרא שמו, לקבל הוה פתחא דגיהנם כנגד אותו הפתח של הגיהנם המכוון כנגדו, ואשתמודען פתחין ונודעים הפתחים של הגיהנם, לקבליהון פתחין אינון פתחין דגן עדן וכנגדם פותחים הפתחים של הגן עדן, ורצה לומר מי שזכה לצאת מן הגיהנם באיזה פתח שנקרא בשם המורה על אותו העונש הראוי לאותו מדור, כנגדו פותחים לו פתח בגן עדן שהוא ראוי ליכנס בו אחר קבלת עונשו, ויש לו שם המורה על אותו שכר שראוי לקבל אז. (מק"מ ומפרשים)

וממשיך ואמר בגיהנם אית מדורא בתראה מפלהו (ס"ג הרמ"ק) בגיהנם יש מדור שהוא האחרון מכל המדורים, והוה מדורא הוה מדורא על מדורא וזה המדור הוא מדור על מדור, כמו בית ועליה, ושניהם נכללים יחד ונחשבים למדור אחד, דהיינו מדור אחד נקרא שאלו, ויש תחתיו מדור אחר הנקרא תחתית, ואקרי וכללות המדור נקרא ארץ עיפטה ושואל מהו עיפטה מה פירושו, ומשיב כמה דאת אמר כמו שנאמר רבוע יהיה כפול, ומתרגמינן מרובע יהיה עיף הרי שפירוש עיף הוא

"מאמר עונשו של המזלזל בכונת אמן" ומבואר בו כי מי שאינה חשובה בעיניו כונת עניית אמן, הרי זה מזלזל בכבוד הקב"ה, וכשם שהוא אינו פותח וממשיך שפע מלמעלה כך נעלים בפניו שערי השפע. ומבאר עוד כי מי שזולל בהרבה אמנים, ולא הרבה אפילו בתשובה, אזי אחר פטירתו יורד הוא למדור התחתון ביותר בגיהנם הנקרא שאלו תחתית שהוא אברון, ואינו עולה משם לעולם.

(מקור המאמר זוהר פרשת וילך דף רפ"ג - רפ"ד, צנזאוריני כרך טו עמ' טעז-טעח)

מה שמבואר שמי שמזלזל מלענות אמן יורד לשאלו תחתית ואינו עולה משם לעולם, היינו איש שהיה בידו עבירות שעל ידם ראוי לרדת להענש בכל מדורי הגיהנם, עד שבעונותיו ירד לתחתית, ואז מפני זלזול האמנים נענש שלא יעלה משם לעולם. (רמ"ק)

תָּאנָא, פֻּל מֵאֵן דְּשָׁמַע בְּרַכָּה מֵהוּא דְּמִבְרַךְ לַמְדוּנָה, כִּל מֵי שְׁמַע בְּרַכָּה מֵמֵי שְׁמִבְרַךְ, וְלֹא אֶתְפוּוֹן בְּאַמֵּן וְלֹא נִתְכוּוֹן בְּעֵינֵי אֵמֵן, עֲלִיהָ נְאֻמְר עֲלֵיו נְאֻמְר וּבּוּזֵי יִקְלוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, אִמְר יְהוָה צְבָאוֹת לְכֶם הִפְהִנִים בּוּזֵי שְׁמַי שֶׁהִקְלוּ בְּכַבּוּד הַמְּזוּבָּח, וְנֵאמַר עֲלֵיהֶם לְשׁוֹן בּוּיוֹן, מֵאֵי עוֹנְשֵׁיהָ מֵהוּ עוֹנְשׁוֹ שֶׁל מֵי שֶׁלֹּא נִתְכוּוֹן בְּאַמֵּן, כְּמָה דְלֹא פִתַּח בְּרַכָּאן לְעִילָא כְּמֵי שֶׁהוּא לֹא פִתַּח שְׁעָרֵי הַבְּרִכּוֹת לַמְּעֵלָה לְהַמְלָאכִים, כְּפִי לֹא פִתְחִין לִיהָ כִּי לֹא פִתְחִים לּוֹ שְׁעָרֵי הַשְּׁפַע, וְלֹא עוֹד וְלֹא זֶה בְּלַבַּד, אֶלְא פִד נְפִיק מֵהַאי עֲלֵמָא אִלָּא כְּשִׁיּוּצָא מֵעוֹלָם הַזֶּה בַּעַת פְּטִירְתּוֹ, מְכַרְיֵי קַמִּיהָ וְאַמְרֵי מְכַרְיֵים לַפְּנִי וְאוֹמְרִים, טְרוּקוּ גְלִי קַמִּיהָ דְפִלְגְנִיא סִגְרוּ הַפְּתָחִים לַפְּנֵי אִישׁ פְּלוּנִי, וְלֹא לִיעוּל וְלֹא תִקְבְּלוּן לִיהָ וְלֹא יִכְנַס וְלֹא תִקְבְּלוּ אֹתוֹ, וְוֵי לִיהָ וְוֵי לְנִשְׁמַתִּיהָ אוּי לּוֹ וְאוּי לְנִשְׁמַתּוֹ.

תָּאנָא, חֲיִיבֵי דְגִיְהֵנָם פְּלָהוּ סִלְקֵי בְּמִדּוּרֵין יְדִיעֵן לַמְדוּנָה, כִּי רִשְׁעֵי הַגִּיְהֵנָם כּוֹלֵם עוֹלִים בְּמִדּוּרֵים יְדוּעִים, רִצָּה לּוֹמַר אַחַר שֶׁקְּבִלוּ עוֹנֶשׁם בְּאִיזָה מְדוּרָא הַרְאוּי לְאוֹתוֹ עֵבִירָה, עוֹלִים

עֵיף, אֹרֶף הֶכָא עֵיפְתָהּ, כְּלוּמַר כְּפוּלָהּ, וְהָהוּא אֶקְרִי שְׂאוּל תַּחְתִּית, שְׂאוּל הוּא מְדוּרָא חַד, תַּחְתִּית הוּא מְדוּרָא תַתְּאָה, וּבְגִין כְּףֵי אֶקְרִי אַרְץ עֵיפְתָהּ תַּחְתִּית, וְאֶקְרִי אַבְדוֹן, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כו כ) שְׂאוּל וְאַבְדוֹן, כּוּלְהוּ מְדוּרִין לָא אַכְפְּלוּ, וְכָלְהוּ לָא עֵיפִין, בְּרַ מֵהָאִי.

וְתֵאנָא, מֵאַן דְּנַחֲתִית לְאַבְדוֹן דְּאֶקְרִי תַּחְתִּית, לָא סְלִיק לְעֵלְמִין, וְהָהוּא אֶקְרִי גְבַר דְּאֶשְׁתַּצִּי וְאֶתְאַבִּיד מְכַלְהוּ עֵלְמִין.

וְתֵאנָא, לְהָהוּא אַתְר נַחְתִּין לְהִנְהוּ גְבַרֵי דְמַבְזֵי לְאַתְבָּא אַמְן, וְעַל אַמְן סְגִיאִין דְּאֶתְאַבִּידוּ מַנְיָה, דְּלָא חָשִׁיב לְהוּ, דִּינִינִין לִיָּה בְּגִיָּהֶנּוּ, וְנַחְתִּין לִיָּה בְּהָהוּא מְדוּרָא תַתְּאָה דְלִית בְּהָ פַתְחָא, וְאֶתְאַבִּיד וְלָא סְלִיק מַנְיָה לְעֵלְמִין, וְעַל דָּא כְּתִיב (איוב ו ט) כְּלָה עֲנָן וַיִּלָּךְ בֶּן יוֹרֵד שְׂאוּל לָא יַעֲלָה.

וְלָא, וְהָא כְּתִיב (יונה ב ג) מִבְּטָן שְׂאוּל שְׁוַעְתִּי שְׁמַעְתָּ וְגו', וּכְתִיב (ש"א ב ו) מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל, אֶלָּא הֶכָא שְׂאוּל, הֶתֶם תַּחְתִּית, וְאוֹקִימָנָא, הָא דְאֶהְדֵּר בֵּיָה, הָא דְלָא אֶהְדֵּר בֵּיָה.

מתוק מדבש

אותו בגיהנם, וְנַחְתִּין לִיָּה בְּהָהוּא מְדוּרָא תַתְּאָה דְלִית בְּהָ פַתְחָא ומורידים אותו במדור ההוא התחתון שאין בו פתח לצאת ממנו, וְאֶתְאַבִּיד, וְלָא סְלִיק מַנְיָה לְעֵלְמִין והוא נאבד שם, ואינו עולה ממנו לעולם, וְעַל דָּא כְּתִיב ועל זה נאמר כְּלָה עֲנָן וַיִּלָּךְ כמו שענן מתבטל ואינו, בֶּן יוֹרֵד שְׂאוּל לָא יַעֲלָה.

ושואל וְלָא וכי אין מי שיעלה מן שאול, וְהָא כְּתִיב והרי כתוב ביונה הנביא מִבְּטָן שְׂאוּל שְׁוַעְתִּי שְׁמַעְתָּ וְגו' והוא עלה משם, וּכְתִיב ועוד כתוב מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל הרי שעולים גם משאול, ומשיב אֶלָּא הֶכָא שְׂאוּל אלא כאן כתוב שאול וממנו עולים, הֶתֶם תַּחְתִּית ומה שאמרתי שאינם עולים משם, הוא המדור התחתון של השאול הנקרא תחתית, וְאוֹקִימָנָא ופירשנו, כִּי הָא דְאֶהְדֵּר בֵּיָה מה שאמרנו שעולים מן השאול היינו כשחזר בו, רצה לומר אם הרהר בתשובה קודם מותו ולא הספיק לעשותה, עליו נאמר מוריד שאול ויעל, הָא דְלָא אֶהְדֵּר בֵּיָה רצה לומר מה שאמרנו שאינם עולים מן השאול, היינו כשלא עשה תשובה, רצה לומר שלא הרהר בתשובה קודם מותו, זה האיש יורד לשאול תחתית ולא יעלה, (כמו שמנואל לעיל צהר דף רכ ע"ג). (רמ"ק ומק"מ ומפרשים)

כפול, אֹרֶף הֶכָא עֵיפְתָהּ, כְּלוּמַר כְּפוּלָהּ אף כאן מה שכתוב "עֵיפְתָהּ" היינו כפולה, כי שניהם נחשבים למדור אחד, וְהָהוּא אֶקְרִי שְׂאוּל תַּחְתִּית וזה המדור נקרא בבי שמות שאול, ותחתית, דהיינו שְׂאוּל הוּא מְדוּרָא חַד שאול הוא מדור אחד, תַּחְתִּית הוּא מְדוּרָא תַתְּאָה תחתית הוא מדור התחתון, וּבְגִין כְּףֵי אֶקְרִי ולכן נקרא אַרְץ עֵיפְתָהּ תַּחְתִּית, וְאֶקְרִי אַבְדוֹן וגם נקרא אַבְדוֹן, וְעַל דָּא כְּתִיב ועל זה נאמר שְׂאוּל וְאַבְדוֹן כי אַבְדוֹן היא תחתית, ואמר כי כּוּלְהוּ לָא אַכְפְּלוּ, וְכָלְהוּ לָא עֵיפִין כל המדורים לא נכפלו, וכולם אינם נקראים ארץ עֵיפְתָהּ, בְּרַ מֵהָאִי חוץ ממדור הזה התחתון.

וְתֵאנָא, מֵאַן דְּנַחֲתִית לְאַבְדוֹן דְּאֶקְרִי תַּחְתִּית למדנו מי שיוורד לאַבְדוֹן הנקרא תחתית, לָא סְלִיק לְעֵלְמִין אינו עולה משם לעולם, וְהָהוּא אֶקְרִי גְבַר דְּאֶשְׁתַּצִּי וְאֶתְאַבִּיד מְכַלְהוּ עֵלְמִין וזה נקרא איש שנכרת ונאבד מכל העולמות, ולכן נקרא תחתית בשם אַבְדוֹן לפי שנאבד שם לעולם.

וְתֵאנָא, לְהָהוּא אַתְר נַחְתִּין לְהִנְהוּ גְבַרֵי דְמַבְזֵי לְאַתְבָּא אַמְן ולמדנו, כי למקום ההוא מורידים לאותם האנשים שהיו מזלזלים ומבזים מלענות אמן, ולא רק פעם אחת, אלא וְעַל אַמְן סְגִיאִין דְּאֶתְאַבִּידוּ מַנְיָה על אמנים רבים שנאבדו ממנו, דְּלָא חָשִׁיב לְהוּ שלא החשיב אותם, לכן דִּינִינִין לִיָּה בְּגִיָּהֶנּוּ דנים

הַאֲזִינּוּ יוֹם רְבִיעִי

שִׁכַּר עֲנִיּוֹת אֲמֵן בְּכוּנָה

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי דְכָתִיב, (ירמיה ב יג) פִּי שְׁתִּים רְעוֹת עָשָׂה עִמִּי אוֹתִי עֲזָבוּ מְקוֹר מִיָּם חַיִּים לְחֻצוֹב לָהֶם בְּאֵרוֹת וְגו', אוֹתִי עֲזָבוּ מְקוֹר מִיָּם חַיִּים, דָּא הוּא דְלֹא בְּעֵי לְקַדְשָׁא שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֲמֵן, מַאי עוֹנְשִׁיהּ, פְּתִיב, לְחֻצוֹב לָהֶם בְּאֵרוֹת נְשַׁבְּרִים, דְּנַחְתִּין לְגִיהֶנּוּם דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא, עַד דְּנַחְתִּין לְאַבְדוֹן דְּאֶקְרִי תַחְתִּית.

וְאִי אִיהוּ קַדִּישׁ שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכוּנָא בְּאֲמֵן פְּדָקָא יְאוּת, סְלִיק דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא, לְאַתְעֵדנָא מִהֵהוּא עֲלָמָא דְאִתִּי דְנִגִּיד תְּדִיר וְלֹא פְסִיק, הָדָא הוּא דְכָתִיב (תהלים לא כד) אָמוּנִים נּוֹצֵר יְהוָה וּמְשַׁלֵּם עַל יְתֵר עוֹשֶׂה גְאוּהָ.

תְּאַנָּא, שִׁירָה מְשִׁיבָה בְּרָכָאן מְעִילָא לְתַתָּא, עַד דִּישְׁתַּפְּחוּן בְּרָכָאן בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זְמִינִין אֵינוּן יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירְתָּא מִתַּתָּא לְעִילָא וּמְעִילָא לְתַתָּא, וְלִקְשָׁרָא קְשָׁרָא דְמַהֲיָמְנוּתָא.

דְּכָתִיב (במדבר כא יז) אֲזַי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, אֲזַי שָׁר לֹא נֶאֱמַר, אֲלֹא אֲזַי יִשְׂרָאֵל, וְכֵן כֻּלְהוּ פְּהֵאֵי

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

וְלֹא פְסִיק לְהַתְעֵדוֹן מְעוֹלָם הַבָּא הוּא הַבֵּינָה, שְׁנַמְשֵׁךְ שְׁפַעוּ תְּמִיד בְּלֵי הַפֶּסֶק, רִצָּה לומר שֶׁמִּקְבֵּל הָאָרֶה וְתַעֲנוּג מִן הַבֵּינָה שֶׁשֶׁם רִאשִׁית כּוֹוֹנָת אֲמֵן כְּנוֹזֵר לְעִילָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב זֶהוּ שְׁכֻתוֹב אָמוּנִים נּוֹצֵר יְהוָה מִי שְׁשׁוּמֵר הָאֲמִנִים הַקְּבִ"ה נּוֹצֵר וְשׁוּמְרוּ, וּמְשַׁלֵּם עַל יְתֵר עוֹשֶׂה גְאוּהָ וּמְשַׁלֵּם וּנְפָרַע מִמִּי שְׁבַגְאוּתוֹ אֵינוּ עוֹנֵה אֲמִנִים. (מק"מ ורמ"ק ומפרשים)

תְּאַנָּא, שִׁירָה מְשִׁיבָה בְּרָכָאן מְעִילָא לְתַתָּא לְמַדְנֵוּ, כִּי הַשִּׁירָה שְׁשֵׁרִים לְהַקְצֵ"ה מִמְשִׁיבָה צְרוּת מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה, עַד דִּישְׁתַּפְּחוּן בְּרָכָאן בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין עַד שְׁנַמְלָאוֹת צְרוּת כֻּלְהוּ הַעוֹלָמוֹת, כִּי עַל יְדֵי הַשִּׁירָה שְׁהַמְלָכוֹת מְשׁוּרְרָת לְזוּ"א וּמְעֵלָה מִיַּין נּוֹקְצִין אֲלֵיוּ, וְנַעֲשֶׂה יְחֻד אֲו"א, עַל יְדֵי זֶה נִמְשֵׁךְ שְׁפַע מִיַּין דּוֹכְרִין מֵאֲו"א לְזוּ"א וְלִכְל הַעוֹלָמוֹת הַתַּחְתּוּנִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר צַעַת צִיָּאת הַמְשִׁיבָה, זְמִינִין אֵינוּן יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירְתָּא מִתַּתָּא לְעִילָא וּמְעִילָא לְתַתָּא עִמִּידִים יִשְׂרָאֵל לומר שִׁירָה מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה וּמְלַמְעֵלָה לְמַטָּה, דְּהֵינּוּ עַל יְדֵי הַשִּׁירָה יַעֲלוּ מִיַּין נּוֹקְצִין מִן הַמְלָכוֹת לְזוּ"א, וְאַחַר כֵּן יַעֲלוּ אֶת זוּ"א לְאֲו"א לְגִרוּס יְחֻד, וְאַחַר כֵּן יִכַּד שְׁפַע הַמְשִׁיבָה מֵאֲו"א לְזוּ"א וּמֵהַס לְכֻל הַעוֹלָמוֹת, וְיִבְרַשְׁרָא דְמַהֲיָמְנוּתָא וְלִקְשֵׁר קֶשֶׁר שֶׁל הָאֲמוּנָה, דְּהֵינּוּ לִקְשֵׁר הַכֵּל צִיָּאת הַנִּקְרָא מִהֵימְנוּתָא, שְׁהוּא קֶשֶׁר כֵּל פְּרָלוּפֵי הַאֲלִילוֹת, עַל יְדֵי שְׁמַתְפַּשְׁט וּמְתַלְבֵּשׁ כְּכוֹלָם.

דְּכָתִיב כִּמוֹ שְׁכֻמוֹת אֲזַי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת הִנֵּה אֲזַי שָׁר לְשׁוֹן עֲזָר לֹא גְאוּמַר, אֲלֵא אֲזַי יִשְׂרָאֵל שְׁהוּא לְשׁוֹן עִמִּיד, וְכֵן בְּרָהוּ פְּהֵאֵי גְאוּמַר וְכֵן כֻּל הַשִּׁירָה הַס כֻּלְהוּ עֲלִיית זֶה שְׁנַמְלָאוֹת הַס אֲזַי יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹן עִמִּיד, וְכֻלְהוּ הַכּוֹנֵה עַל עֲלִיית

"מאמר שכר עניית אמן בכונה" ומבואר בו כי בעניית אמן בכונה מתקדש שמו של הקב"ה ומתייחד, והנמנע נענש שיוורר לגיהנם, אבל העונה אמן בכונה עולה ממדרגה למדרגה בן ערן. ומכאן נמשך לבאר בפנימיות את המשכת השפע והברכות הנעשית על ידי אמירת שבח ושירה, עתה וגם בזמן ביאת המשיח. ומסיק כי בזמן המשיח יהיה היחוד השלם, ויכירו כולם כי ישראל הוא העם הנבחר.

(מקור המאמר זוהר פרשת וילך דף רפו ע"א, צנזאוריני כרך טו עמ' שטח-שפ"א)

פירוש הפסוק המובא להלן, אמונים נוצר ה' המאמינים בישועתו שומר אותם ה', ומשלם על יתר עשה גאוה ומעניש על יתרון הגאוה של עושי הגאוה. (כס"י ומלודות)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי דְכָתִיב מִהוּ שְׁכֻתוֹב מִיָּם חַיִּים לְחֻצוֹב לָהֶם בְּאֵרוֹת עִמִּי פִירוּשׁוֹ אוֹתִי עֲזָבוּ מְקוֹר מִיָּם חַיִּים, דָּא הוּא דְלֹא בְּעֵי לְקַדְשָׁא שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֲמֵן זֶה נֶאֱמַר עַל מִי שֶׁלֹּא רִצָּה לְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּבִ"ה בְּעֲנִיַת אֲמֵן, כִּי עַל יְדֵי עֲנִיַת אֲמֵן מִתְקַדֵּשׁ וּמִתִּיחַד שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּבִ"ה, מַאי עוֹנְשִׁיהּ מִהוּ עוֹנֵשׁוּ, וְאִמַר פְּתִיב מִה שְׁכֻתוֹב אַחַר כֵּן לְחֻצוֹב לָהֶם בְּאֵרוֹת נְשַׁבְּרִים דְּהֵינּוּ דְנַחְתִּין לְגִיהֶנּוּם דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא שִׁיּוּרִידִים לְגִיהֶנּוּם מְדִרְגָה אַחַר מְדִרְגָה, עַד דְּנַחְתִּין לְאַבְדוֹן דְּאֶקְרִי תַחְתִּית עַד שִׁיּוּרִידִים לְאַבְדוֹן הַנִּקְרָא תַחְתִּית.

וְאִי אִיהוּ קַדִּישׁ שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכוּנָא בְּאֲמֵן פְּדָקָא יְאוּת וְאִם הוּא מְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּבִ"ה לְכוּיַת בְּעֲנִיַת אֲמֵן כְּרֵאוּי, סְלִיק דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא הוּא עוֹלָה מְדִרְגָה אַחַר מְדִרְגָה בְּגוֹן עַד, לְאַתְעֵדנָא מִהֵהוּא עֲלָמָא דְאִתִּי, דְנִגִּיד תְּדִיר

גִּוּוֹנָא, אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, מִתְּתָא לְעִילָא, עָלֵי בְּאָר עָנּוּ לָהּ, עָלֵי בְּאָר, כְּלוּמַר סָק לְאַתְרֵיךָ לְאַתְּאַחְדָּא
בְּבַעְלֵיךָ, דָּא הוּא מִתְּתָא לְעִילָא, וּלְבַתֵּר מְעִילָא לְתַתָּא.

בְּאָר חֲפְרוּהַ שְׁרִים, דְּאוּלִּידוּ לָהּ אַבָּא וְאִימָא, כְּרוּהַ נְדִיבֵי הָעָם, אֲלִין אַבְהֶן, דְּאַקְרוּן (תהלים מז י) נְדִיבֵי
עַמִּים, כְּרוּהַ, אַתְר לְאַזְדוּגָא בְּהַ מְלָכָא בְּבִרְכָאן, וּבְמָה הוּא זְווגָא, בְּמַחֻקָּק, דָּא יְסוּד, בְּמַשְׁעֻנוּתָם,
דָּא נִצַּח וְהוּד, הָא מְעִילָא לְתַתָּא.

וּמְמַדְבְּר מִתְּנָה, וּמְמַתְנָה נַחֲלִיאַל, וּמְנַחֲלִיאַל בְּמוֹת, הָא קְשׁוּרָא שְׁלִימָא, קְשׁוּרָא דְמַהִימְנוּתָא, קְשׁוּרָא
קְיִימָא דְכֻלָּא בִּיהַ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירְתָּא שְׁלִימְתָּא, שִׁירְתָּא דְכֻלִּיל כָּל שְׁאָר שִׁירֵין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְּשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתֵינוּ, בְּהַ הוּא זְמַנָּא כְּתִיב (זכריה
יד ט) וְהָיָה יְהוָה לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וּכְתִיב (תהלים קכו ב) אֲזַ
יִמְלֹא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אֲזַ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהַ. כְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם
אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

וּמְמַדְבְּר מִתְּנָה וְהַמְלָכוֹת הַנִּקְרָאוֹת מִדְּצַר עוֹלָה וּמִתְחַצְרַת עַם
הַיְסוּד דְּז"א הַנִּקְרָא מִתְּנָה, עַל שֶׁם שְׂצוֹ נְתוּנִים הַחוּ"ג
דְּחוּ"א, וּמִתְּנָה גְּחִי"א וְהַיְסוּד עַלמָה הַמְלָכוֹת לַתְּפִאֶרֶת
הַנִּקְרָא נַחֲלִיאַל, עַל שֶׁם שְׂנוּחַל אֶת הַחֶסֶד שֶׁהוּא שֶׁם א"ל, וּמִתְּנָה גְּחִי"א
בְּמוֹת וּמִתְּפִאֶרֶת עַלמָה לַחַצ"ד דְּז"א הַנִּקְרָאוֹת בְּמוֹת, עַל שֶׁם
שֶׁהֵם לַמַּעֲלָה עַל גְּזֵי הוּ"ת, וְכַנְגַד עַלִּיתָה לַיְסוּד אִמַר הָא קְשׁוּרָא
שְׁלִימָא הֵרִי קֶשֶׁר שֶׁלֶם, דֵּהִינּוּ שֶׁהַמְלָכוֹת מִתְחַלֵּט לַעֲלוֹת לַהִיּוֹתָה
שְׁלִימָה, קְשׁוּרָא דְּמַהִימְנוּתָא קֶשֶׁר שֶׁל אֲמוּנָה, הוּא כַנְגַד עַלִּיתָה
לַתְּפִאֶרֶת הַנִּקְרָא אִמַת, קְשׁוּרָא כְּיִמָּא דְּכֻלָּא בִּיהַ קֶשֶׁר שֶׁהֵם
מִתְקִיִים צו, הוּא כַנְגַד עַלִּיתָה לַחַצ"ד דְּז"א שְׂאֵז הוּא פְּנִים צְפֻנִים
כְּכַל פְּרָלוֹף ז"א. (מק"מ לפי הַרְיוֹ"ל צ"ח ש"צ פ"ו)

הַמִּיּוֹן נֹקְצִין מִלְּמַטָּה לַמַּעֲלָה, וְזֶה שְׂכַחוּב אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת
הִינּוּ מִתְּתָא גְּעִי"א מִלְּמַטָּה לַמַּעֲלָה, וְרַחַה לֹמַר שְׂחַלִּילָה הַעֲלוּ
מִיּוֹן נֹקְצִין מִלְּמַטָּה לַז"א, וְמַה שְׂכַחוּב גְּעִי בְּאָר עָנּוּ לָהּ, הֵנָּה
גְּעִי בְּאָר, כְּלוּמַר שְׂאִמְרוּ יִשְׂרָאֵל לַמְּלָכוֹת הַנִּקְרָאוֹת צָרָה, בְּק
גְּאַתְרֵיךָ גְּאַתְּאַחְדָּא בְּבַעְלֵיךָ עַלִי לַמְּקוֹמָן לַהַתְּחַלֵּד צְבַעֲלִיךָ,
רַחַה לֹמַר הַמְּלָכוֹת צִהוּתָה פְּנִים צְפֻנִים עַם ז"א נִקְרָאוֹת צָרָה, כִּי
צְחַלִּילָה הִיא צְסוּד נִקּוּדָה תַּחַת הַיְסוּד דְּז"א, וְאַחַר כֵּךְ מִתְּגַדֵּלֵת
מַעֲט מַעֲט וְעוֹלָה עֲלֶיהָ אַחַר עֲלֶיהָ, עַד שֶׁהִיא עוֹלָה עַד לַמַּעֲלָה
לַהִיּוֹת מִמַּשׁ פְּנִים צְפֻנִים לַהַתְּיַחַד עַם ז"א צַעֲלָה, (אי נמי, עָלֵי
בְּאָר וְכו') הַעֲלֵי מִיּוֹן נֹקְצִין לַמַּעֲלָה כְּדִי לַהַתְּיַחַד עַם ז"א, דָּא הוּא
מִתְּתָא גְּעִי"א זֶה מִלְּמַטָּה לַמַּעֲלָה, שֶׁהַמְּלָכוֹת עוֹלָה מִלְּמַטָּה
מִתַּחַת הַיְסוּד, עַד לַמַּעֲלָה לַהִיּוֹת פְּנִים צְפֻנִים עַם ז"א, וְדְּכַתְּבַת
גְּעִי"א גְּתַתָּא וְאַחַר כֵּךְ מִמַּשְׁכִּיכִים מַג' פְּרָקִים הַתְּחַמוּנִים שֶׁל
נְה"י דְּאִימָא שְׂכַחוּב נְה"י דְּז"א, שְׂפַע מוֹחִין לְצְנוּת אֶת ג' קוֹי
הַמְּלָכוֹת.

וְמַה שְׂכַחוּב בְּאָר חֲפְרוּהַ שְׁרִים הִינּוּ דְּאוּלִּידוּ לָהּ אַבָּא וְאִימָא
שְׂהוּלִידוּ אֲבָא וְאִימָא אֶת הַמְּלָכוֹת, צְסוּד וְיָנּוּ יְהוָה
אֲלֵהִי"ם אֶת הַלְּבַב, (כְּמוֹ שְׂכַחוּב לַעֲלוּ צוּר דָּק קִי סוּע"א, וְצוּר פְּרַשַׁת
צְרַשִׁית דָּק מַח ע"צ), כְּרוּהַ נְדִיבֵי הָעָם הִינּוּ אֲלִין אַבְהֶן דְּאַקְרוּן
אֲלוּ הֵם הַאֲצוּת הַנִּקְרָאוֹת גְּדִיבֵי עַמִּים, וְהִינּוּ הַצ' יָדִים דְּאִימָא
שֶׁהֵם חו"ג דִּילָהּ הַנִּקְרָאוֹת אֲצוּת, הֵם יִרְדּוּ לַמַּטָּה וְנַעֲשׂוּ צְחִינַת
מִיּוֹן נֹקְצִין צְסוּד לַמְּלָכוֹת, וְמַה שְׂכַחוּב כְּרוּהַ הִינּוּ הֵם כְּרוּ וְתִיקְנוּ
אֶת הַיְסוּד שְׂלָה, שֶׁהוּא אַתְר לְאַזְדוּגָא בְּהַ מְלָכָא בְּבִרְכָאן
מִקּוֹס שִׁתְּיַחַד צֶה הַמְּלַךְ ז"א, כְּדִי לַהַמְּשִׁיךְ לָהּ שְׂפַע צְרַכוּת,
וּבְמָה הוּא זְווגָא וְעַל יָדֵי מַה ז"א מִתְּיַחַד עִמָּה, וּמַשְׁיַב בְּמַחֻקָּק,
דָּא יְסוּד עַל יָדֵי הַיְסוּד, בְּמַשְׁעֻנוּתָם, דָּא נִצַּח וְהוּד זֶה נו"ה,
כִּי עַל יָדֵי הַנְּה"י הִיא פְּעוּלַת הַיְסוּד, שְׂמַהֵם נִמְשָׁכִים צַג' קוֹי
הַמְּלָכוֹת הַמוֹחִין דְּז"א הַצְּוִנִים אִוְתָה, וְאֵז הִיא רְאוּיָה לַהַתְּיַחַד עִמּוּ
צִיחוד דְּגַדְלוּת פְּנִים צְפֻנִים, הָא גְּעִי"א גְּתַתָּא זֶה מִלְּמַטָּה
לַמַּטָּה, דֵּהִינּוּ זֶה עִנֵּן הַמַּשְׁכַּת הַמוֹחִין מוּז"א לַמְּלָכוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי צַעַת צִיֵּאת הַמַּשִּׁית, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל גְּמִימַר
שִׁירְתָּא שְׁלִימְתָּא עַמִּידִים יִשְׂרָאֵל לֹמַר שִׁירָה שְׁלִימָה,
דֵּהִינּוּ לַהַעֲלוֹת מִיּוֹן נֹקְצִין מִמַּטָּה לַמַּעֲלָה, וְהִיא שִׁירְתָּא דְּכְּלִי"א
כְּלִי שְׁאָר שִׁירֵין שִׁירָה הַכּוֹלֵלֵת כָּל שְׂאֵר הַשִּׁירִים, כִּי עַל יָדֵי זֶה
מִתְּיַחַדִּים כָּל הַפְּרַנּוּפִים וְנִמְשָׁכִים שְׂפַע צְרַכוּת לְכָל הַעוֹלָמוֹת, הָדָא
הוּא דְּכְּתִיב וְזֶה שְׂכַחוּב וְאַמְרַתְּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה
קְרָאוּ בְּשִׁמּוֹ כְּדִי לַהַעֲלוֹת מִיּוֹן נֹקְצִין מִמַּטָּה לַמַּעֲלָה, הוֹדִיעוּ
בְּעַמִּים גְּעִי"א לְתוֹתֵינוּ עַל יָדֵי הַמַּשְׁכַּת הַצְּרַכוּת לַמַּטָּה, בְּהַ הוּא זְמַנָּא
כְּתִיב צוּמֵן הוּא כְּמוֹב וְהָיָה יְהוָה לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ
בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד שִׁיחֵה יְסוּד זו"ן
צְאֻחֻדוֹת גְּמוּרָה פְּנִים צְפֻנִים, וּכְתִיב וְעוֹד כְּמוֹב אֲזַ יִמְלֹא שְׁחֹק
פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה מִתְּנָה רְצוּהַ מִתְּנָה רְצוּהַ שְׂפַע וְטוֹבָה שִׁשְׂפִיעַ לְנוּ הַקְּצוּהַ
צְצִיֵּאת מַשִּׁית, אֲזַ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהַ
כִּי כָּל הַעַמִּים יִכִּירוּ וְיַדְעוּ כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם עַם שֶׁהַקְּצוּהַ צַחַר צֶהֶם,
וְכָל הַגּוֹלוֹת הֵיחָדָּה הַכְּנָה לְקִיוֹם כָּל הַיְעוּדִים שֶׁהַצְּמִיחַ לְנוּ הַקְּצוּהַ
עַל יָדֵי נְצִיאוֹ, שְׂאֵז יִתְקִימוּ כּוֹלֵם, צְמַהֲרָה צִימְנוּ אִמֵּן. (רמ"ק
וּמְפִרָשִׁים)

וּבְזִמְנָא דְפִקִּיד קְדָשָׁא בְרִיף הוּא לְמִטְרוֹנִיתָא, פִּקִּיד לָהּ בְּקִדְמִיתָא, וּבְגִינָה פִּקִּיד לְבִנּוּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות ו ה) וְגַם אָנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נֹאקֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', מֵאֵן גְּרִים דְּאָנָא שָׁמַעְנָא עֲקֵתְהוֹן, כְּבִיכּוֹל מִטְרוֹנִיתָא דְדְכְרָנָא לָהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם) וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי, וְכְתִיב (שם פסוק כד) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ, וְכַד קְדָשָׁא בְרִיף הוּא יְהִדֵר לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, מָה פְתִיב, (דברים ל ג) וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת שְׁבוּתָהּ וְרַחֲמָהּ, דָּא מִטְרוֹנִיתָא, וְעוֹד פְתִיב (תהלים פה ב) רְצִיתָ יְהוָה אֶרְצָהּ שְׁבֹתָ שְׁבוֹת יַעֲקֹב.

מתוק מדבש

בני ישראל, וְכְתִיב וְעוֹד כְּתוּב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה, וְכַד קְדָשָׁא בְרִיף הוּא יְהִדֵר לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא וְכַשֶּׁהֱקִיבָהּ יַחְזִיר אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת, מָה פְתִיב מֵה נֹאמַר שֶׁם וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת שְׁבוּתָהּ וְרַחֲמָהּ, דָּא מִטְרוֹנִיתָא זוּהִי הַשְׁכִּינָה שְׁנִשְׁבִּית בְּגִלוּת בְּעוֹנוֹתֵינוּ, וְעוֹד פְתִיב וְעוֹד נֹאמַר רְצִיתָ יְהוָה אֶרְצָהּ הֵינּוּ אֶת הַשְׁכִּינָה הַנִּקְרָאת אֶרֶץ, וְאַחַר כֵּן שְׁבֹתָ שְׁבוֹת יַעֲקֹב שֶׁתַּחֲזִיר אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת. (רמ"ק ומפרשים)

והנמשל הוא ובזמנא דפיקיד קדשא בריף הווא למטרוניתא כי בזמן שהקב"ה יזכור את המלכה שהיא השכינה, הנה פיקיד לה בקדמיתא יזכור אותה תחילה, ובגינה פיקיד לבנוי ובשבילה יזכור את בניו, בני ישראל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב זֶהוּ שְׁכֹתוֹב וְגַם אָנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נֹאקֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' בְּגִלוּתָם וְשַׁעֲבוּדָם, וּמִפְרֵשׁ מֵאֵן גְּרִים דְּאָנָא שָׁמַעְנָא עֲקֵתְהוֹן מִי גֵרִים שְׁאֵנִי שְׁמַעְתִּי אֶת נֹאקֶתָם, כְּבִיכּוֹל מִטְרוֹנִיתָא דְדְכְרָנָא לָהּ כְּבִיכּוֹל הַשְׁכִּינָה גֵרְמָה שְׁזָכַרְתִּי אֹתָהּ שְׁנִמְצָאתָ עִמָּהֶם בְּגִלוּת, הָדָא הוּא דְכְּתִיב זֶהוּ שְׁכֹתוֹב וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי הֵינּוּ הַשְׁכִּינָה הַנִּקְרָאת בְּרִיתוֹ שֶׁל הַקֶּב"ה, וְעַל יְדֵי זְכִירַת הַשְׁכִּינָה אֵנִי זוֹכֵר אֶת

האזינו יום ששי

סדר תפלת מוצאי שבת וסגולתה

כִּד נִפְק שְׁבֻתָא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דְּלִתְתָא לְאַתְעַכְבָּא, דְּהָא יוֹמָא רַבָּא עֲלָאָה אִיהוּ, וּבְהָא יוֹמָא אוֹשְׁפִיזָא רַבָּא וַיִּקְרָא קָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, בְּגִין כֶּךָ בְּעֵי לְאַתְעַכְבָּא, לְאַתְחַזָּא דְלָא דְחֻקִּין בְּאוֹשְׁפִיזָא קְדִישָׁא. כִּדִּין פְּתַחֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרִי (תהלים עח לה) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עֲוֹן וְגו', דְּתִקְוָנָא שְׂפִירָא אִיהוּ בְּהָא לִילְיָא, פִּינֹן דְּדִינָא אֲתַהְדֵּר לְאַתְרֵיהּ, מַה דְּלָא אֲתַחְזִי כִּד עֵייל שְׁבֻתָא, דְּדִינָא אֲסַתְלַק וְלָא אֲשַׁתְּכַח. בְּשַׁעְתָּא דְּפְתַחֵי יִשְׂרָאֵל (שם צ י) וַיְהִי נוֹעַם וּקְדוּשָׁתָא דְּסֻדְרָא, כֹּל אֵינּוֹן חֲיִיבִין דְּגִיְהֵנּוּם פְּתַחִין וְאָמְרִי, זָפְאִין אֲתוֹן יִשְׂרָאֵל עֲמָא קְדִישָׁא, זָפְאִין אֲתוֹן צְדִיקֵינָא דְּנְטְרִי פְקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְוִי לֹון לְחֲיִיבֵינָא דְּלָא זָכוּ לְמִיטְר אוֹרֵייתָא.

כִּדִּין דּוּמָ"ה קָדִים, וְכְרוּזָא אֲתַעַר, וְאָמְרִי (שם ט יח) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשִׂאוּלָה כֹּל גּוֹיִם שְׂכַחֵי אֱלֹהִי"ם, וְכֹל אֵינּוֹן חֲבִילֵי טְהִירִין טְרָדִין לֹון בְּגִיְהֵנּוּם, וְלִית מָאן דְּמִרְחַם עֲלֵיהוֹן, זָפְאִין אֵינּוֹן כֹּל נְטְרִי שְׁבֻתָא בְּהָא עֲלָמָא, וְקָא מְעַנְגִי לְהֵהוּא עֲנַג דְּשְׂרִיא מְלַעֲיָלָא פְדָקְאֲמָרְן.

מתוק מדבש

הסדר של אחר התפלה, שהוא ואתה קדוש, שסגולתו להעביר את הדינים העליונים, ועל ידי שהרשעים רואים שהגיהנם מזומן בתוקף אשו, ואינו פועל עדיין אלא עומד ומצפה עד שיגמרו בני ישראל את קדושתא דסדרא, וגם כח האש מתחלש קצת על ידי אמירת ויהי נועם ואתה קדוש, לכן כל אינון חייבין דגיהנם פתחין ואמרי כל רשעי הגיהנם פותחים ואומרים בשבחם של ישראל זפאין אתון ישראל עמא קדישא אשריכם ישראל עם הקודש, וביותר זפאין אתון צדיקינא דנטרי פקודי אורייתא אשריכם הצדיקים השומרים מצות התורה, שביציאת השבת עצמותיהם מתחדשים, היפך הרשעים שהגיהנם מתחדש עליהם, ווי לון לחייבנא דלא זכו למיטר אורייתא אוי להם לרשעים שלא זכו לשמור את התורה.

כִּדִּין כְּסִימּוֹ יִשְׂרָאֵל אֲתַקְדוּשָׁא דְּסֻדְרָא, אִז דּוּמָ"ה קָדִים מְלָאךְ דּוּמָה שְׁהוּא שֵׁר גִּיְהֵנּוּם מְקִדִּים וְכְרוּזָא אֲתַעַר וְאָמְרִי וְכָרוּז מִתְעוּרָר עַל יְדוּ וְאֹמְרִי, יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשִׂאוּלָה הֵם רְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ מֵהֶם שְׂכַבְר נְטַהְרוּ וַאֲיִנִּים חוּזְרִים עוֹד לְגִיְהֵנּוּם, אֲבָל כֹּל גּוֹיִם שְׂכַחֵי אֱלֹהִי"ם שְׂכֹלִם חוּזְרִים לְגִיְהֵנּוּם כִּי אֵין אֶחָד מֵהֶם נְטַהֵר, וְכֹל אֵינּוֹן חֲבִילֵי טְהִירִין טְרָדִין לֹון בְּגִיְהֵנּוּם וְכֹל אוֹתָם חֲבוּרוֹת וּמְחַנוּת מְלָאכֵי חֲבֵלָה שְׁהֵם מְאִירִים מְדִין הַקְּשָׁה שְׂבָהֶם, הֵם טוֹרְדִים אֶת הַרְשָׁעִים בְּגִיְהֵנּוּם, וְלִית מָאן דְּמִרְחַם עֲלֵיהוֹן וַאֲיִן מִי שִׁירְחַם עֲלֵיהֶם, כִּי הֵם בְּעַלֵי דִינִים קְשִׁים עַד מְאֹד, זָפְאִין אֵינּוֹן כֹּל נְטְרִי שְׁבֻתָא בְּהָא עֲלָמָא אֲשֵׁרִי לְכֹל שׁוּמְרֵי שְׁבֻת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְקָא מְעַנְגִי לְהֵהוּא עֲנַג דְּשְׂרִיא מְלַעֲיָלָא פְדָקְאֲמָרְן וּמְעַנְגִים לְאוֹתוֹ הַעוֹנֵג שְׁהוּא הַנְּשֻׁמָה הִיתִירָה הַשּׁוּרָה עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. (רמ"ק וּמְפָרְשִׁים)

ובשער הכוונות דף ס ע"ב, כתב האריז"ל עוד טעם על מה שתיקנו לומר צמזא שבת ויהי נועם ואתה קדוש, וזה לשונו: ענין קדושת וצא לניון שנהגו לומר צליל מוצאי שבת, הכונה היא להמשיך הארת עולם האצילות אשר צמוד תוספת שבת אל עולם הנצחיות וכו', כדי שתתקיים כל ששת ימי החול עד שבת האחרת. ואמר עוד כי ענין ויהי נועם שנהגים לומר בכל מוצאי שבת וכו', להמשיך תוספת קדושת שבת לכל ימי השבוע הבא עד שבת האחרת וכו', ועל ידי זה אנו ממשיכים אותו נועם העליון בכל תפלות השבוע, עכ"ל.

"מאמר סדר תפלת מוצאי שבת וסגולתה" ומבואר בו כי צריכים ישראל להתעכב ולהוסיף מחול על הקודש בצאת השבת, ולהורות בזה שאינם דוחקים להוציא את השבת קודש. ומבאר עוד שלפי שהיו החיצונים אסורים כל השבת ועכשוו בצאת השבת הם יוצאים ממאסרם לפעול דין, לכן אנו אומרים "והוא רחום" שסגולתו לבטל את כוחם. ומוסיף ומבאר כי על ידי אמירת "ויהי נועם" וכן "ואתה קדוש" מעבירים את הדינים ומחלישים את תוקף אש הגיהנם החוזרת לפעול בסיום תפלת "ואתה קדוש", ואז רשעי הגיהנם פותחים לשבח לישראל הצדיקים, ומצדיקים עליהם את הדין.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקהל דף רז ע"א, צניאוריני כרך ח עמ' שטו-טז) כִּד נִפְק שְׁבֻתָא צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דְּלִתְתָא לְאַתְעַכְבָּא כְּשֵׁהֲשַׁבְת יוֹצֵאת צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל שְׁלַמְטָה לְהַתְעַכֵּב עוֹד וְלַהוֹסִיף מְחוּל עַל הַקּוֹדֵשׁ, כִּי אֵין מְשַׁלַּת הַחוּל שׁוּלַט מִיַּד מִפְּנֵי אֵימַת הַיּוֹם וּמְרוּב קְדוּשָׁתוֹ, דְּהָא יוֹמָא רַבָּא עֲלָאָה אִיהוּ כִּי שְׁבֻת הִיא יוֹם גְּדוּל וְנַעֲלָה, וּבְהָא יוֹמָא אוֹשְׁפִיזָא רַבָּא וַיִּקְרָא קָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ וּבִזָּה הַיּוֹם אוֹרַח גְּדוּל וַיִּקְרָ שׁוּרָה עַל הָאָדָם שְׁהוּא הַנְּשֻׁמָה הִיתִירָה, שְׁהִיא כְּאוֹרַח גְּדוּל וּמְכוּבֵד, בְּגִין כֶּךָ בְּעֵי לְאַתְעַכְבָּא בְּשִׁבְלֵי זֶה צְרִיךְ לְהַתְעַכֵּב מְעַט, לְאַתְחַזָּא דְּלָא דְחֻקִּין בְּאוֹשְׁפִיזָא קְדִישָׁא לְהֵרָאוֹת שְׁלַא דּוּחֻקִים בְּאוֹרַח הַיִּקְר לְהוֹצִיאוּ מֵהֵר.

כִּדִּין אִז בִּיצִיאת שְׁבֻת פְּתַחֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרִי פּוֹתְחִים יִשְׂרָאֵל וְאֹמְרִים וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עֲוֹן וְגו', דְּתִקְוָנָא שְׂפִירָא אִיהוּ בְּהָא לִילְיָא שְׁהוּא תִיקוֹן יִפָּה לְאֲמַרוּ בִזָּה הַלִּילָה, פִּינֹן דְּדִינָא אֲתַהְדֵּר לְאַתְרֵיהּ כִּיּוֹן שְׁהִדִין חוּזֵר לְמִקְוָמוֹ, מַה דְּלָא אֲתַחְזִי כִּד עֵייל שְׁבֻתָא, דְּדִינָא אֲסַתְלַק וְלָא אֲשַׁתְּכַח מַה שְׁלַא נְרָאָה כְּשִׁנְכַּנְס הַשְׁבֻת, שְׁאִז הַדִּין נִסְתַּלַּק וְלֹא נִמְצָא בְּעוֹלָם, רְצָה לֹאמֵר לְפִי שְׁעַתָּה בִיצִיאת הַשְׁבֻת מִתִּירִים אֶת הַחִיצוֹנִים מִמְּאֲסָרָם שְׁהִיו אֲסוּרִים כֹּל הַשְׁבֻת וּמִתְחִילִים לְשַׁלוּט וּלְפַעוּל דִּין בְּעוֹלָם, לְכֹן צְרִיךְ לֹאמֵר וְהוּא רַחוּם כִּי בִזָּה מְבַטְלִים אֶת כְּחָם.

ואמר עוד כי במוצאי שבת בשעתא דפתחי ישראל ויהי נועם בשעה שישאל מתחילים לומר ויהי נועם שסגולתו לבטל כח החיצונים המתפשטים עכשוו בעולם, וקדושתא דסדרא וקדושת

וזאת הברכה יום ראשון

סוד סוכה כנגד ענני כבוד

ובחמשה עשר יום, רפי יהודה פתח (במדבר כא א) וישמע הפנעני מלך ערד, תנינן תלת מתנן עלאין אזדמנו להו לישראל, על ידי דתלתא אחין, משה אהרן ומרים, מן בזכות משה, ענני פבוד בזכות אהרן, באר בזכות מרים, וכלהו אחידן לעילא.

מן בזכות משה, דכתיב (שמות מז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים מן השמים דא משה.

ענני פבוד בזכות אהרן, דכתיב (במדבר יד יד) אשר עין פעין נראה אתה יהו"ה וגו', וכתיב (ויקרא מז יג) וכסה ענן הקטרת, מה להלן שבעה, אף פאן נמי שבעה, דהא בקטרת שבעה עננין מתקשרן פחדא, ועוד אהרן רישא לכל שבעה עננין הוא, והוא קשיר לשית אחרנין ביה פכל יומא.

מתוק מדבש

והיינו מן בזכות משה, ענני פבוד בזכות אהרן, באר בזכות מרים, וכלהו אחידן לעילא וכולם אחוזים ומושרשים למעלה באצילות.

ומפרש מן בזכות משה, דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ומפרש מן השמים, דא משה זהו משה, והיינו התפארת הנקרא שמים שמה היה מרכבה אליו (וגם מלת השמיים היא אותיות משה י"ם).

ענני פבוד בזכות אהרן שהיה מרכבה לחסד, ורמו לדבר דכתיב אשר עין פעין נרא"ה אתה יהו"ה כי מלת נרא"ה היא אותיות אהרן, ומסיים וענך עומד עליהם, וגם ראשי תיבות של עין בעין הם ע"ב כמספר חס"ד, לרמו שבזכות אהרן איש החסד היה הענן עומד על ישראל, ואם תאמר מאן לימא לן כי כל השבעה עננים היו בזכות אהרן, דקרא וענך לא מוכח אלא ענן אחד, לכן הכריח מהקטרת בגזרה שוה, וזה שאמר וכתיב בהקטרת הקטורת ביום הכפורים בקדש הקדשים וכסה ענן הקטרת את הכפורת, מה להלן שבעה מה בקטרת היו שבעה עננים כדלקמן, אף פאן במדבר שכתוב וענך עומד עליהם, נמי שבעה היו גם כן שבעה עננים בזכות אהרן, ומפרש דהא בקטרת שבעה עננין מתקשרן פחדא כי בקטרת שבעה עננים היו מתקשרים יחד, כי על ידי הקטרת היו נמשכים שבעה מקיפים של חסדים מאימא לז"ת דז"א, והס סוד השבעה עננים, וגם מכח מלות "ענן הקטרת" שפירושו ענן הקשור, והיינו שהיו שבעה עננים קשורים יחד. ועוד שאין אנו צריכים לגזרה שוה, שגם אם נאמר שענך היינו רק ענן אחד, והוא ענן החסד שאהרן קשור בו, הרי אהרן רישא לכל שבעה עננין הוא אהרן הוא הראש לכל השבעה עננים, כי הוא היה מושרש בחסד שהוא הראשון לשבעה התחתונות, ומקיף חסד הוא ראש לכולם, והוא קשיר לשית אחרנין ביה פכל יומא והוא קושר וכולל עמו בכל יום לששה עננים אחרים שתחתיו, וכדי שלא להפריד ענן הראשון מהששה, לכן היו יורדים כולם יחד, הרי שהיו שבעה עננים במדבר בזכות אהרן שבחסד.

"מאמר סוד סוכה כנגד ענני כבוד" ומבואר בו כי לשלש מתנות זכו ישראל בזכות שלשת הרועים, ומפרש כי: בזכות משה שהיה מרכבה לתפארת, זכו למן. ובזכות אהרן שהיה מרכבה לחסד, זכו לשבעה ענני כבוד. ובזכות מרים שהיתה מרכבה לשכינה, זכו לבאר. וכשמתה מרים חזר הבאר בזכות אהרן, וכשמת אהרן חזרו באר ועננים בזכות משה. ומבאר כי אהרן זכה שכל שבעת ענני הכבוד ניתנו לישראל בזכותו, לפי שהיה מושרש בחסד, שהוא האור המקשר לכל המדות, וכולם מתלבשים בו תחילה, ואחר כך משפיעים. וכל הנסים שעשה הקב"ה לישראל במדבר הכל היה מצד החסד, והעליון שבכולם היה בסוד המקיפים דחסד שהם אורות החסדים של המקיפים של הבינה, והם סוד שבעת ענני כבוד, שבהארותם הלכו ישראל במדבר. ומסקי כי צריך האדם להראות עצמו בישיבתו בסוכה שיושב תחת אלו האורות הנפלאים.

(מקור המאמר זוהר פרשת אמור דף קצ ע"ב - קג ע"א, צנזאוריני כרך יא עמ' תקנ"ה-תקנ"ט)

כתב האריז"ל צעיר הכונות (דרוש ד' דסוכות), וזה לשונו: זהו טעם מלות סוכה כל שבעת הימים של חג, כי הנה ענין הסוכה הוא אור מקיף אל הנקצה מנחמת החסדים דאימא, ואנחנו ישראל בני מלכים בני מלכות הנקראת רחל נוקביה דז"א, עושים סוכה ויושבים בכל אור המקיף ההוא המתפשט זה, המקיף וסובב אותה ענין סוכה, כדי שנמשך אלינו מן האור המקיף ההוא.

ועוד כתב שם, כי זהו הסוד מה שאמרו חז"ל, כי הסוכה היא כנגד ענני כבוד אשר היה צמדכר, כי הנה כל ענן הוא נחמת חסד כמו שכתוב כי ענן ה' עליהם יומם, ואין יומם אלא חסד, כמו שכתוב יומם יוה ה' חסדו, ולכן היו ענני כבוד כנגד אהרן הכהן איש החסד, והם שבעה עננים כנגד שבעה מקיפים של חסדים דז"א תחתונות דנוקבא, מחסד עד המלכות שנה, וכנגדם הם שבעה ימי סוכה, עכ"ל. וזה נצין את מאמר הנא בע"ה.

ובחמשה עשר יום כדי לפרש פסוק זה, רפי יהודה פתח הקדים לפרש מה שכתוב וישמע הפנעני מלך ערד פרש"י שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד, ואמר תנינן למדנו במס' תענית דף ט ע"א, תלת מתנן עלאין אזדמנו להו לישראל על ידי דתלתא אחין משה אהרן ומרים שלש מתנות חשובות נודמנו לישראל, על ידי ג' אחים משה אהרן ומרים,

בְּאֵר בְּזִכּוֹת מְרִים, דְּהָא הִיא וְדָאֵי בְּאֵר אֶתְקַרֵי, וּבִסְפָרָא דְאֶגְדָּתָא (שמות ב ד) וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחוֹק לְדַעָה וְגו', דָּא הוּא בְּאֵר מִים חַיִּים, וְכֹלָא קְשׁוּרָא חַד.

מִתָּה מְרִים אֶסְתַּלַּק בְּאֵר, דְּכִתְיִב (במדבר כ ב) וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֲדָה, וּבִבְהִיא שְׁעֵתָא בְּעָתָא בְּאֵר אַחְרָא לְאֶסְתַּלַּקָּא, דְּהוּא שְׂכִיחַ עֲמַהוּן דְיִשְׂרָאֵל, פִּד חֲמָתָא שִׁיתָא עֲנַנִּין דְהוּוּ קְשִׁירִין עֲלָה, אֶתְקַשְׂרַת הִיא בְהוּ.

מִית אַהֲרֹן אֶסְתַּלְקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִּין, וְאֶסְתַּלַּק עֲנַנָּא דְבִירָא עֲמַהוּן, אֶתָּא מִשָּׁה אַהֲדָר לְהוּ, הָדָא הוּא דְכִתְיִב (תהלים סח ט) עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי לְקַחַת מִתְּנֹת בְּאָדָם, לְקַחַת מִתְּנֹת וְדָאֵי, אֵינּוֹן מִתְּנֹת דְהוּוּ בְקַדְמִיתָא, בְּאֵר וְעֲנַנִּין, בְּאֵר, דָּא בְּאֵר דִּיצְחָק, עֲנַנִּים אֲלִין עֲנַנִּים דְאֶהֲרֹן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי מָה זָכָה אַהֲרֹן לְדָא, בְּגִין דְאִיהוּ רִישָׁא לְעֲנַנִּים, וְהוּא אֶקְשִׁיר כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא לְכֻלְהוּ פְּחָדָא, דְמִתְבְּרַכָּאן פְּלָהוּ עַל יְדוּי.

תָּא חֲזִי, עַל כָּל חֶסֶד דְעֵבֵד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְיִשְׂרָאֵל, קְשִׁיר עֲמַהוּן שְׁבַעָה עֲנַנִּי יִקִּירָן, וְקְשִׁיר לְהוּ בְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְהָא עֲנַנָּא דִילָה אֶתְקַשֵׁר בְּשִׁיתָא אַחְרַנִּין, וּבְכֻלְהוּ שְׁבַעָה אֲזֵלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּרָא, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְכֻלְהוּ קְשִׁירָא דְמַהִימְנוּתָא נִינְהוּ.

מתוק מדבש

למשה בשני דברים, א' עליית למרום, היינו בעת מתן תורה, ב' לקחת מתנות באדם, היינו בעת מיתת אהרן, ואמר כי בְּאֵר, דָּא בְּאֵר דִּיצְחָק שהיה בגבורה, כי עיקר בנין השכינה הוא על ידי הגבורה דז"ל הנקראת יצחק, עֲנַנִּים אֲלִין עֲנַנִּים דְאֶהֲרֹן כי הם היו מבחינת חסד כמו אהרן שהיה מושרש בחסד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי מָה זָכָה אַהֲרֹן לְדָא מִפְּנֵי מָה זָכָה אַהֲרֹן לְזוּה שְׂכָל שְׁבַעָה עֲנַנִּי כְבוֹד נִיתְנוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּזִכּוֹתוֹ, וְאֵמַר בְּגִין דְאִיהוּ רִישָׁא לְעֲנַנִּים לְפִי שְׁהוּא הִיא הָרָאשׁ לְעֲנַנִּים, כִּי הוּא הִיא מוֹשֵׁרֵשׁ נַחֲסָד הַמִּתְפַּשֵּׁט כֻּלָּ הוּ"ת, וְהוּא אֶקְשִׁיר כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא לְכֻלְהוּ פְּחָדָא וְהַחֲסָד הוּא הַמְקַשֵׁר יַחַד כָּל יוֹם וְיוֹם לְכָל הַסְּפִירוֹת שֶׁתַּחְתּוּ, דְמִתְבְּרַכָּאן פְּלָהוּ עַל יְדוּי כִּי כָל הוּ"ת מִתְבְּרַכּוֹת עַל יְדוּי, (כַּמְנוּאָר נִשְׁעַר הַכּוֹנוֹת (דְרוֹש ג') דְיוֹס הַסְּפִירוֹס), שְׁאִין אֹר הַא"ס יִכּוֹל לְהַתְלַבֵּשׁ נִשּׁוֹס אֲחַד מֵהוּ"ק, אִס לֹא יִתְלַבֵּשׁ נִשּׁוֹס תַּמְלִילָה אֹר הַחֲסָד). (רמ"ק ומפרשים)

תָּא חֲזִי, עַל כָּל חֶסֶד דְעֵבֵד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְיִשְׂרָאֵל קְשִׁיר עֲמַהוּן שְׁבַעָה עֲנַנִּי יִקִּירָן בָּא וְרָאָה, כִּי עַל כָּל חֲסָד שְׁעֵשָׂה הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, קְשִׁיר עֲמַהוּן שְׁבַעָה עֲנַנִּי כְבוֹד, שְׁהוּם מִצַּד הַחֲסָד שֶׁל אַהֲרֹן, לְפִי שְׂכָל מָה שְׁעֵשָׂה הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר הַכָּל הִיא מִצַּד הַחֲסָד, וְהִרְבָּה מִינֵי אֹרוֹת שֶׁל מִינֵי חֲסָדִים הִיוּ לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל הַעֲלִיּוֹן שְׂבָכוֹלִים הִיא שֶׁל אֵלוּ הַמְקִיפִים שְׁעֵלֵיהֶם, וְהוּם סוּד שְׁבַעָה עֲנַנִּי כְבוֹד שְׁהוּם אֹתָם הַמְקִיפִים אֵת זו"א, וְקְשִׁיר לְהוּ בְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל וְקְשִׁיר אֵת כָּל הָעֲנַנִּים בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל שְׁהוּא הַשְּׂכִינָה, דְהָא עֲנַנָּא דִילָה אֶתְקַשֵׁר בְּשִׁיתָא אַחְרַנִּין כִּי הָעֲנַן שֶׁלָּה שְׁהוּא עֲנַן הַשְּׂבִיעִי, נִתְקַשֵׁר בְּשֵׁשׁ עֲנַנִּים אַחֲרֵים שֶׁל הוּ"ק דז"א, וּבְכֻלְהוּ שְׁבַעָה אֲזֵלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּרָא וּבְכָל שְׁבַעָה עֲנַנִּים הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר, מֵאֵי טַעְמָא מָהוּ הַטַּעַם שְׁהוּוּ צְרִיכִים שְׁבַעָה עֲנַנִּים, בְּגִין דְכֻלְהוּ קְשִׁירָא דְמַהִימְנוּתָא נִינְהוּ לְפִי שְׂכָלוֹם הֵם קְשִׁיר שֶׁל אֲמוּנָה, כְּלוּמַר קְשִׁיר שֶׁל זו"ן (הַנְּקִרְאִים אֲמַת וְאֲמוּנָה, כִּי אִיהוּ אֲמַת וְאִיהִי אֲמוּנָה, כְּמוֹנָא צִוְרָה פְּרַשְׁתָּ פְּנִימָא דָּף לָל ע"א), לְכֹן כּוֹלִים הִלְכוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר.

בְּאֵר בְּזִכּוֹת מְרִים לְפִי שְׁהוּא הִיתָה מִרְכָּבָה לְהַשְּׂכִינָה הַנְּקִרְאִת בָּאֵר, דְּהָא הִיא וְדָאֵי בְּאֵר אֶתְקַרֵי כִּי הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת וְדָאֵי בָאֵר (כַּמְנוּאָר טַעְמוֹ לְפִי הַסּוּד נִשְׁעַר הַכּוֹנוֹת רִישׁ דְרוֹש י' מְדֻרְשֵׁי הַלֵּילָה), וּבִסְפָרָא דְאֶגְדָּתָא וּבִסְפָר אַגְדָּה מְפָרֵשׁ מָה שְׂכָתוֹב וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחוֹק לְדַעָה מָה יַעֲשֵׂה לוֹ, וְאַחֲתוֹ הִינּוּ הַשְּׂכִינָה שְׁהוּא אֲחֻת ז' ו"א, וְאוּמַר כִּי דָּא הוּא בְּאֵר מִים חַיִּים כִּי אַחֲת הִיא סוּד בָּאֵר מִים חַיִּים, וְכֹלָא קְשׁוּרָא חַד כָּל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים שְׁהוּם מִן עֲנַנִּים בָּאֵר הֵם קְשִׁיר אַחַד כְּדִלְקַמֵּן. (אִי נִמִּי כָּל הַג' כְּנוּיִים הָאֵלוּ: מְרִים, נֶאֱרַךְ, אֲחֻת, כּוֹלֵס הַס קְשִׁיר אֲחַד נִשְׂכִינָה).

מִתָּה מְרִים אֶסְתַּלַּק בְּאֵר, מִתָּה מְרִים נִסְתַּלְקָה הַבָּאֵר דְכִתְיִב וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֲדָה, וּבִבְהִיא שְׁעֵתָא וּבְשַׁעָה הִיא שְׂמִתָּה מְרִים, בְּעָתָא בְּאֵר אַחְרָא לְאֶסְתַּלַּקָּא רְצַתָּה גַם בָּאֵר אַחֲרַת שְׁהוּא הַשְּׂכִינָה לְהַסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם וּלְעֹלוֹת לְמַעְלָה, דְּהָרָה שְׂכִיחַ עֲמַהוּן דְיִשְׂרָאֵל שְׁהוּא הִיתָה מְצוּיָה יַחַד עִם יִשְׂרָאֵל, וְהַטַּעַם שֶׁרְצַתָּה לְהַסְתַּלַּק לְפִי שְׂלֹא הִיתָה לָהּ כְּבֹר בּוֹה הָעוֹלָם צְדָקָת כְּמוֹ מְרִים שְׁתַּהִיָּה מִרְכָּבָה לָהּ, אֲבָל פִּד חֲמָתָא שִׁיתָא עֲנַנִּין דְהוּוּ קְשִׁירִין עֲלָה כְּשִׁרְאֲתָה שְׁשֵׁה עֲנַנִּים שְׁהוּוּ קְשׁוּרִים עֲלֵיהָ, כְּלוּמַר כְּשִׁרְאֲתָה כִּי הַשְּׂשֵׁה חֲסָדִים שֶׁל הוּ"ק דז"א מֵאִירִים נָה, אִז אֶתְקַשְׂרַת הִיא בְּהוּ נִתְקַשְׂרָה הִיא בְּהוּ, וְנִשְׁאָרָה יַחַד עִם שָׂאֵר עֲנַנִּי הַחֲסָדִים דז"ל בְּזִכּוֹת אַהֲרֹן, וְזוּהוּ סוּד מָה שְׁאֵמְרוּ חז"ל מִתָּה מְרִים נִסְתַּלְקָה הַבָּאֵר וְחֲזָרָה בְּזִכּוֹת אַהֲרֹן.

מִית אַהֲרֹן אֶסְתַּלְקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִּין כְּשִׁמְתָא אַהֲרֹן נִסְתַּלְקוּ אֹתָם הָעֲנַנִּים שְׁהוּוּ בְּזִכּוֹתוֹ, וְאֶסְתַּלַּק עֲנַנָּא דְבִירָא עֲמַהוּן וְגַם נִסְתַּלַּק הָעֲנַן שֶׁל הַבָּאֵר שְׁהוּא הַחֲסָד שֶׁל הַשְּׂכִינָה עֲמַהוּם, כִּי אַחַר מִיתָת מְרִים גַּם עֲנַן הַשְּׂכִינָה הִיא בְּזִכּוֹת אַהֲרֹן, וְכִשְׂמַת אַהֲרֹן, נִסְתַּלְקָה הִיא עִם הָעֲנַנִּים הָאֲחֵרִים, אַחַר כֵּן אֶתָּא מִשָּׁה אַהֲדָר לְהוּ בָּא מִשָּׁה וְהַחֲזִיר אֹתָם לְיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכִתְיִב עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי לְקַחַת מִתְּנֹת בְּאָדָם וְלֹא כְּתוּב מָה הִיוּ אֵלוּ הַמִּתְּנֹת, וְהִינּוּ לְקַחַת מִתְּנֹת וְדָאֵי, אֵינּוֹן מִתְּנֹת דְהוּוּ בְקַדְמִיתָא אֹתָם הַמִּתְּנֹת שְׂכָבָר הִיוּ מְקוּדָם, וְהוּם שְׁתֵּי מִתְּנֹת בְּאֵר וְעֲנַנִּין הַבָּאֵר וְהָעֲנַנִּים, וְשִׁיעוּר הַכְּתוּב, שְׁהַכְּתוּב מִשְׁבַּח

וְעַל דָּא, בְּסָפּוֹת תְּשֻׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, מַאי קָא מְיִירִי, בְּגִין דְּכְתִיב (שיר ב ג) בְּצִלוֹ חֲמֹדְתִי וַיִּשְׁבְּתִי וּפְרִיּוֹ מְתוֹק לְחֻפִּי, וּבְעֵי בַר נָשׁ לְאַחְזָאָה גְרַמִּיה דִּיתִיב תַּחֲוֹת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא.

מתוק מדבש

נָשׁ לְאַחְזָאָה גְרַמִּיה דִּיתִיב תַּחֲוֹת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא וּצְרִיךְ הָאָדָם לְהִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ בִּישִׁיבְתוֹ בְּסוּכָה, שִׁיּוֹשֵׁב תַּחַת צֵל הָאֱמוּנָה, דְהֵיִינוּ תַּחַת אֲוֵרוֹת הַחֲסָדִים שֶׁל הַמְקִיפִים שֶׁל אֵימָא. (רמ"ק ומפרשים)

וְעַל דָּא וְעַל זֶה נֹאמַר בְּסָפּוֹת תְּשֻׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים כִּי שְׁבַעַת יָמֵי הַסּוּכּוֹת הֵם סוּד ז' מְקִיפִים הַנִּמְשָׁכִים מֵאֵימָא לְשִׁכְנָה, וְהֵם סוּד הָעֲנָנִים, וְשׁוֹאֵל מַאי קָא מְיִירִי בְּמָה מְדַבֵּר לְפִי הַסּוּד, וְאֵמַר בְּגִין דְּכְתִיב לְפִי שְׁכָתוֹב בְּצִלוֹ חֲמֹדְתִי וַיִּשְׁבְּתִי בְּצֵל עֲנָנֵי כְבוֹד שְׁהֵם צֵל הַסּוּכָה חֲמֹדְתִי וַיִּשְׁבְּתִי, וּפְרִיּוֹ מְתוֹק לְחֻפִּי וּפְרִיּוֹ הוּא אֹר הַמְקִיף הַשּׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל הוּא מְתוֹק לְחֻפִּי, וּבְעֵי בַר

וזאת הברכה יום שני

טעם לענני כבוד, וסגולת הישיבה בסוכה

תָּא חֲזִי, פֶּלַי אֵינּוֹן שְׁנִין דְּקָאִים אֶהְרֵן, הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּצִלָּא דְמַהִימְנוּתָא, תַּחֲזוּת אֵלִין עֲנַנִּין, בְּתַר דְּמִית אֶהְרֵן, אֶסְתַּלַּק עֲנַנָּא חַד דְּהוּא יְמִינָא דְכֻלָּא, וְכַד הָאִי אֶסְתַּלַּק, אֶסְתַּלְקוּ פֶּלַי שְׁאָר עֲנַנִּין, וְאַתְחֲזִיאוּ פֶּלַהּוּ בְּגַרְיעוּתָא.

וְהָא אוּקְמוּהּ, דְּכִתְיִב (במדבר כ ט) וַיִּרְאוּ פֶּלַי הָעֵדָה פִּי גֹוע אֶהְרֵן, אֵל תִּקְרִי וַיִּרְאוּ, אֶלָּא וַיִּירְאוּ, מִיַּד וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב פִּי בָא יִשְׂרָאֵל דְּרֵךְ הָאֲתָרִים, שְׁמַע דְּאֶסְתַּלְקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִּים, וּמִית תִּיִירָא רַבְרָבָא, דְּכֻל אֵינּוֹן עֲנַנִּים אֲתַקְשְׂרוּ בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב וְדָאִי, וְכַד אָתוּ אֵינּוֹן מְאֻלְלִין דְּשִׁדְר מִשָּׁה, אָמְרוּ (שם יג ט) עֲמַלְק יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנֶּגֶב, בְּגִין לְתַבְרָא לְפִייהוּ, דְּהָא בְּעַמְלָק אֲתַבְר חִילִיְהוֹן בְּקַדְמִיתָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, מֵאִי קָא מִיִּירִי הָכָא, בְּתַר דְּאֶסְתַּלְקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִּים, אֶלָּא כְּנַעֲנִי פְתִיב בֵּיהּ (בראשית ט כה) וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעֲנִי עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו, הָכָא אוּלִיפְנָא, מֵאֵן דְּאַפִּיק גְרַמְיָה מְצֻלָּא

מתוק מדבש

כי עד עתה היו דבוקים בהקב"ה בזכות אהרן, ועתה נתרחקו ממנו מחמת הסתלקות אויר הקדוש שהיה מלבישם על ידי העננים. וְהָא אוּקְמוּהּ והרי ביארו החברים (נמס' ראש השנה דף ג רע"א), על מה דְּכִתְיִב, וַיִּרְאוּ פֶּלַי הָעֵדָה פִּי גֹוע אֶהְרֵן, אֵל תִּקְרִי וַיִּירְאוּ, אֶלָּא וַיִּירְאוּ פִּירוּשׁ שְׁנֵרָאוּ וְנִתְגַּלוּ לַעֲיִן כֻל עַל יְדֵי הַסְתַּלְקוֹת הָעֲנַנִּים הַמְקִיפִים, מִיַּד וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב פִּי בָא יִשְׂרָאֵל דְּרֵךְ הָאֲתָרִים דְּהֵינּוּ שְׁמַע דְּאֶסְתַּלְקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִּים שְׁמַע שְׁנִסְתַּלְקוּ הָעֲנַנִּים שְׁהִיוּ מְכַסִּים וְשׁוֹמְרִים עַל יִשְׂרָאֵל, וּמִית תִּיִירָא רַבְרָבָא וּמִת אֶהְרֵן שְׁהִיה מוֹרָה הַדֶּרֶךְ הַגְּדוֹל לְיִשְׂרָאֵל, דְּכֻל אֵינּוֹן עֲנַנִּים אֲתַקְשְׂרוּ בֵּיהּ שְׁכֻל אוֹתָם הָעֲנַנִּים נִתְקַשְׂרוּ בּוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב וְדָאִי בְכוּנָה כְּתוּב שְׁהַכְּנַעֲנִי הִיה יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב שְׁהוּא סוּד הַחֲסַד דְּקִלְפָּה,

בסוד וילך אברם הלך ונסוע הנגבה, לכן הרגיש במיתת אהרן שהיה בחסד דקדושה, וְכַד אָתוּ אֵינּוֹן מְאֻלְלִין דְּשִׁדְר מִשָּׁה וְכַשְׁבָּאוּ וְחִזְרוּ אוֹתָם הַמְרַגְלִים שְׁשַׁלַּח מִשָּׁה, אָמְרוּ, עֲמַלְק יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנֶּגֶב וְקִשָּׁה אִיךְ עַמְלָק שְׁבָא מְצַד עִשׂוּ הִיה יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנֶּגֶב, אֵלָּא הַמְרַגְלִים שְׁקִירוּ, כִּי בְאִמַת הַכְּנַעֲנִי הִיה יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנֶּגֶב וְלֹא עַמְלָק, וְהֵם הַזְכִּירוּ בְּמִיּוּחַד אֵת עַמְלָק בְּגִין לְתַבְרָא לְפִייהוּ כְּדִי לְשַׁבּוּר אֵת לְבַבָם, דְּהָא בְּעַמְלָק אֲתַבְר חִילִיְהוֹן בְּקַדְמִיתָא כִּי עַל יְדֵי עַמְלָק נִשְׁבַר כַּחַם בְּתַחֲלִילָה בְּהִיוֹתָם בְּרִפְיָדִים, לְכֵן הַזְכִּירוּ אוֹתוֹ, אֲבָל בְּאִמַת הַכְּנַעֲנִי הִיה יוֹשֵׁב בְּאַרְצֵי הַנֶּגֶב.

אָמַר רַבִּי אַבָּא שָׁאֵל עַל מַה שְׁכְּתוּב וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, מֵאִי קָא מִיִּירִי הָכָא, בְּתַר דְּאֶסְתַּלְקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִּים מַה בָּא לוֹמַר כֹּאן אַחַר שְׁנִסְתַּלְקוּ אוֹתָם הָעֲנַנִּים כִּי וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, וְלִמָּה לוֹ הַזְכִּיר כֹּאן כְּנַעֲנִי, וְהַשִּׁיב אֶלָּא כְּנַעֲנִי פְתִיב בֵּיהּ אֵלָּא כְּנַעֲנִי בְּכַנְעֵן כְּתוּב וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעֲנִי עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו, הָכָא אוּלִיפְנָא כֹּאן בְּפִסּוּק זֶה לְמַדְנּוּ, כִּי מֵאֵן דְּאַפִּיק גְרַמְיָה מְצֻלָּא

"מאמר טעם לענני כבוד, וסגולת הישיבה בסוכה" ומבואר בו כי על ידי ישיבת ישראל במדבר תחת ענני הכבוד שהיו בסוד הארת אור המקיף של הכינה, וכו' לישב בצל האמונה והיו קשורים בקדושת הקב"ה, ועל ידי זה היה להם אויר טהור בהיותם במדבר, ואגב הועיל להם שלא יכם שרב ושמש. ומבאר כי כשמת אהרן והסתלקה זו ההארה הרגיש בזה הכנעני שהיה מקולל בעבודתו, והיה מושרש בחסד דקליפה לעומת העננים שהיו בחסד דקדושה, ונלחם בישראל, ושבח מהם שבי. ומכאן שמי שאינו יושב תחת צל הסוכה ראוי הוא להילקח לעבד. אכן ישראל קדושים היושבים בסוכה תחת צל האמונה זוכים לחירות ונחלה להם ולבניהם, ומוכיח זאת מאליעזר עבד אברהם שנתקלל בארור ובעבודתו, ועל ידי שחסה תחת צל האמונה של אברהם איש החסד, וכה לצאת מכלל ארור לברוך, ויצא לחירות.

(מקור המאמר זוהר פרשת אמור דף קג ע"א, צניאורינו כרך יא עמ' מקלט-מרכ)

תָּא חֲזִי, פֶּלַי אֵינּוֹן שְׁנִין דְּקָאִים אֶהְרֵן בָּא וְרָאָה כֻל אוֹתָם הַשְּׁנִים שְׁאֶהְרֵן הִיה חֲזִי, הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּצִלָּא דְמַהִימְנוּתָא תַּחֲזוּת אֵלִין עֲנַנִּין הִיוּ יִשְׂרָאֵל בְּצִלָּא הָאִמוּנָה, תַּחַת אֵלוּ הָעֲנַנִּים, שְׁהֵם סוּד הָאֵרַת אוֹר הַמְקִיף שֶׁל אִימָא, וְעַל יְדֵי זֶה הִיוּ יִשְׂרָאֵל קְשׁוּרִים בְּקִדּוּשְׁתּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי עִיקַר הַטַּעַם שְׁהוֹשִׁיב הַקְּבִ"ה אֵת יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבַּר בְּצִלָּא עֲנַנִּי כְּבוֹד, לְפִי שְׁאוּיר הַמְדַבֵּר הִיה אוּיר טַמָּא, וְחַס הַקְּבִ"ה עַל בְּנֵיו, וְהַלְבִּישָׁם בְּקִדּוּשְׁתּוֹ בְּאוּיר טַהוּר מֵהָאֵרַת אוֹר מְקִיף שֶׁל אִימָא, וְאֵגַב אוֹרְחָא הוֹעִיל לָהֶם שְׁלֹא יִכָּם שְׁרַב וְשִׁמְשׁ, בְּתַר דְּמִית אֶהְרֵן אַחַר שְׁמַת אֶהְרֵן שְׁהִיה מְרַכְבָּה לְהַחֲסֵד, אֶסְתַּלַּק עֲנַנָּא חַד דְּהוּא יְמִינָא דְכֻלָּא נִסְתַּלַּק עֲנַן הַחֲסֵד הָרָאוּן שְׁהוּא הִימִין וְהַעִיקַר שֶׁל כּוֹלָם וְכֻלָּל אֵת כּוֹלָם, וְכַד הָאִי אֶסְתַּלַּק וְכַשְׁזֶה הָעֲנַן נִסְתַּלַּק, מִמִּילָא אֶסְתַּלְקוּ פֶּלַי שְׁאָר עֲנַנִּין נִסְתַּלְקוּ גַּם כֻל שְׁאָר הָעֲנַנִּים שְׁהִיוּ כְּלוּלִים עִמוֹ, כִּי הַכֻל נִמְשָׁךְ אַחַר הָרָאוּ, וְאַתְחֲזִיאוּ פֶּלַהּוּ בְּגַרְיעוּתָא וְנִרְאוּ כֻל יִשְׂרָאֵל בְּחִסְרוֹן שֶׁל קִדּוּשָׁה,

דְּמַהִימְנוּתָא, אַתְחַזִּי לְמַהוּי עֶבֶד לְעַבְדֵי עַבְדִּין, הָדָא הוּא דְכְתִיב (במדבר כא א) וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי, הוּא נֹטֵל עַבְדִּין מִיִּשְׂרָאֵל לְגַרְמִיָּה.

וְעַל דָּא כְתִיב, כָּל הָאֲזָרְחָ בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסְּכוּת, כָּל מֵאֵן דְּאִיהוּ מְשַׁרְשָׁא וְגִזְעָא קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ בַּסְּכוּת תַּחַת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא, וּמֵאֵן דְּלִיתִיהּ מְגִזְעָא וְשַׁרְשָׁא קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל, לָא יְתִיב בְּהוּ, וַיִּפּוּק גַּרְמִיָּה מִתַּחַת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא.

פְּתִיב (הושע יב ח) פְּנַעַן בְּיָדוֹ מֵאֲזִנֵי מְרֻמָּה, דָּא אֲלִיעֵזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, וְתָא חֲזִי פְתִיב אָרוּר פְּנַעַן, וּבְגִין דְּזָכָה פְּנַעַן דָּא לְשִׁמְשָׁא לְאַבְרָהָם, פִּיּוֹן דְּשִׁמְשׁ לְאַבְרָהָם, יְתִיב תַּחַת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא, זָכָה לְמִיפֵק מֵהָהוּא לְטִיָּא, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְכְתִיב בֵּיהּ בְּרָכָה, דְכְתִיב (בראשית כד לא) וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה, מֵאֵי קָא מִיָּרִי, דְכָל מֵאֵן דִּיתִיב תַּחַת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא, אַחְסִין חִירוֹ לִיהּ וְלִבְנוֹי לְעֶלְמִין, וְאַתְבְּרָךְ בְּרַכְתָּא עֲלֵאָהּ, וּמֵאֵן דְּאִפִּיק גַּרְמִיָּה מִצִּלָּא דְמַהִימְנוּתָא, אַחְסִין גְּלוּתָא לִיהּ וְלִבְנוֹי, דְכְתִיב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי.

מתוק מדבש

הנקראים מרמה, וְתָא חֲזִי בא וראה, כי פְּתִיב אָרוּר פְּנַעַן הרי שאליעזר היה בכלל ארוּר, וּבְגִין דְּזָכָה פְּנַעַן דָּא לְשִׁמְשָׁא לְאַבְרָהָם ולפי שזכה אליעזר שהוא כנעני לשמש את אברהם, (ה"ג הרמ"ק) וְכִיּוֹן דְּשִׁמְשׁ לִיהּ יְתִיב תַּחַת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא כיון ששימש אותו והיה יושב אצלו תחת צל האמונה הקדושה, זָכָה לְמִיפֵק מֵהָהוּא לְטִיָּא זכה לצאת מאותו הקללה שנתקלל כנען, וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְכְתִיב בֵּיהּ בְּרָכָה ולא עוד אלא שכתוב בו ברכה, דְכְתִיב, וַיֹּאמֶר לִבְנֵי אֱלִיעֶזֶר בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה, מֵאֵי קָא מִיָּרִי מה בא לומר בזה, אלא בא להורות כמו שאליעזר על ידי שישב בצל הקדושה אצל אברהם, זכה לצאת מכלל קללה וליכנס לכלל ברכה שהיא הקדושה, ויצא לחירות, כמו כן דְּכָל מֵאֵן דִּיתִיב תַּחַת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא כל מי שיושב תחת צל קדושת הסוכה שהיא צל האמונה, אַחְסִין חִירוֹ לִיהּ וְלִבְנוֹי לְעֶלְמִין מנחיל חירות לו ולבניו לעולם, כי צל הסוכה הוא מאור המקיף דאימא שבה מקום החירות, וְאַתְבְּרָךְ בְּרַכְתָּא עֲלֵאָהּ ומתברך בברכה עליונה, וּמֵאֵן דְּאִפִּיק גַּרְמִיָּה מִצִּלָּא דְמַהִימְנוּתָא ומי שמוציא את עצמו מצל האמונה שהיא קדושת הסוכה, אַחְסִין גְּלוּתָא לִיהּ וְלִבְנוֹי מנחיל גלות לו ולבניו, דְכְתִיב בַּכְּנַעֲנִי וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי דהיינו שלקח עבדים של ישראל בשבי. (רמ"ק ומפרשים)

דְּמַהִימְנוּתָא מי שמוציא את עצמו מצל האמונה והקדושה, כלומר שאינו יושב בחג הסוכות בסוכה, אַתְחַזִּי לְמַהוּי עֶבֶד לְעַבְדֵי עַבְדִּין הוא ראוי להיות עבד לכנענים שהם עבדי עבדים, הָדָא הוּא דְכְתִיב זהו שכתוב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי דהיינו הוּא נֹטֵל עַבְדִּין מִיִּשְׂרָאֵל לְגַרְמִיָּה הוא לקח עבדים של ישראל לעצמו, ורצה לומר כמו שכאן על ידי שנסתלקו העננים שהיה צל של קדושה לישראל, על ידי זה היה בכח של כנעני ליקח עבדים, כמו כן מי שמוסתלק מלשבת בסוכה שהיא סוד העננים דהיינו צל הקדושה, ראוי הוא שיקחו אותו לעבד.

וְעַל דָּא כְתִיב ועל זה נאמר כָּל הָאֲזָרְחָ בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסְּכוּת, כי כָּל מֵאֵן דְּאִיהוּ מְשַׁרְשָׁא וְגִזְעָא קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל כל מי שהוא משורש וגזע הקדוש של ישראל, יֵשְׁבוּ בַּסְּכוּת תַּחַת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא הם ראויים לישב בסוכה תחת צל האמונה שיהיה אור המקיף דאימא, וּמֵאֵן דְּלִיתִיהּ מְגִזְעָא וְשַׁרְשָׁא קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל אבל מי שאינו מגזע ושורש הקדוש של ישראל, לָא יְתִיב בְּהוּ לא ישב בסוכה, וַיִּפּוּק גַּרְמִיָּה מִתַּחַת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא ויוציא את עצמו מתחת צל הקדושה, כלומר מי שיש לו שורש בקדושת ישראל הוא נמשך לקדושת הסוכה, מה שאין כן גוי אינו ראוי לשבת בסוכה. (רמ"ק ומפרשים)

פְּתִיב פְּנַעַן בְּיָדוֹ מֵאֲזִנֵי מְרֻמָּה, דָּא כנען זה רומז על אֲלִיעֵזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם שהיה מזרע כנען והיה מושרש בין החיצוניים

וזאת הברכה יום שלישי

אושפיזין קדישין

רַבִּי אֱלֶעָזָר פֶּתַח (ירמיה ב ב) **כֹּה אָמַר יְהוָה זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ וְגו', הַאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתָמֵר, בְּשַׁעֲתָא דְהוֹת אֲזֵלָא בְּמַדְבְּרָא עִמָּהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד, דָּא עֲנָנָא דְאַהֲרֹן, דְנִטְלָא בְּחַמְשׁ אַחֲרָנִין, דְאַתְקִשְׁרוּ עֲלֶיךָ, וְנִהֲרִירוּ עֲלֶיךָ.**

אַהֲבַת פְּלוּלוּתֵיךָ, דְאַשְׁתַּכְּלָלוּ לָךְ, וְאַעֲטָרוּ לָךְ, וְאַתְקִינוּ לָךְ כְּכֹלָה דְתַעֲדֵי תַכְשִׁיטָהָא, וְכָל כְּפָךְ לְמָה, בְּגִין לְכַתְּבָךְ אַחֲרֵי בְּמַדְבְּרָא בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ יְתִיב בְּמַדְבְּרָא דָּא צֵלָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, שְׂכִינְתָּא פְּרָסָא גְדַפְהָא עֲלֵיהּ מְלַעֲיָלָא, וְאַבְרָהָם וְחַמְשָׁה צְדִיקָיָא אַחֲרָנִין, שְׂוִיין מְדוּרֵיהוֹן עִמָּיה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אַבְרָהָם וְחַמְשָׁה צְדִיקָיָא, וְדוּד מְלָפָא שְׂוִיין מְדוּרֵיהוֹן עִמָּיה, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, בְּסֻפּוֹת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, שְׁבַעַת יָמִים פְּתִיב, וְלֹא בְּשַׁבַּעַת יָמִים, כְּגוֹוֹנָא דָּא כְּתִיב (שמות לא יז) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְגו'.

מתוק מדבש

ומשיב בגין לכתב אחרי במדבר בארץ לא זרועה לפי שהלכה עם ישראל במדבר, הגם שלא היו ראויים עדיין להשראת השכינה, עם כל זה היתה השכינה רודפת אחריהם לאהבת דודה. (רמ"ק ומק"מ ומפרשים)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ יְתִיב בְּמַדְבְּרָא דָּא בָּא וְרָאָה, בְּשַׁעֲתָא שְׂאָדָם יוֹשֵׁב בְּמַדְבְּרָא הוּא שֶׁל הַסּוּכָה בְּקִבְעוֹת, שְׂעוּשָׁה סוּכְתוֹ קִבַּע וְדִירְתוֹ עֲרָא, צֵלָא דְמַהֲיִמְנוּתָא שְׂוִיין מְדוּרֵיהוֹן עִמָּיה, הוּא צֵל הַאֲמוּנָה וְהַקְדוּשָׁה, אִזּוּ שְׂכִינְתָּא פְּרָסָא גְדַפְהָא עֲלֵיהּ מְלַעֲיָלָא הַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה שְׂהִיא אִימָא עֲלָאָה פּוֹרֶשֶׁת כְּנַפְיָה עֲלִיו מְלַמְעָלָה, בְּסוּד אֹר הַמִּקְיָף שְׂלָה, וְאַבְרָהָם שְׂהוּא מְקִיף הַחֶסֶד, וְחַמְשָׁה צְדִיקָיָא אַחֲרָנִין, שְׂוִיין מְדוּרֵיהוֹן עִמָּיה וְחַמְשָׁה צְדִיקִים אַחֲרֵים, כְּנַגַּד חַמְשָׁה מְקִיפִים הַאֲחֲרֵים, שְׂמִים דִּירְתָם עִמּוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא הוא מוסיף ואמר כי **אַבְרָהָם וְחַמְשָׁה צְדִיקָיָא וְדוּד מְלָפָא שְׂוִיין מְדוּרֵיהוֹן עִמָּיה** אברהם וחמשה צדיקים וגם דוד המלך, שהוא סוד מקיף השכינה, שמים דירתם עמו, **הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב** זהו שכתוב **בְּסֻפּוֹת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, שְׁבַעַת יָמִים פְּתִיב** שהם סוד השבע ספירות, **וְלֹא כְּתוּב בְּשַׁבַּעַת יָמִים** שאז היה במשמע כפשוטו שישבו בסוכות במשך שבעת ימים, אבל עתה שכתוב בסוכות תשבו שבעת ימים, היינו שהקב"ה מדבר עם אורות המקיפים של הו"ק דז"א ועם המקיף השכינה הנקראים שבעת ימים, ואומר להם, אתם הנקראים שבעת ימים, תשבו בסוכות עם ישראל, והם הם האושפיזין, כי משם הוא שורש נשמות של השבעה צדיקים הבאים לסוכה. **כְּגוֹוֹנָא דָּא כְּתִיב** כעין זה כתוב **כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם** ואת הארץ, ולא כתוב בששת ימים, להורות כי הקב"ה עשה את השש ספירות חג"ת נה"י הנקראות ששת ימים, ועל ידיהם עשה הקב"ה את השמים והארץ.

"מאמר אושפיזין קדישין" ומבואר בו כי השכינה שהיתה הולכת עם ישראל במדבר, וכתה שהאירו בה סוד אורות החסדים שהם עניי הכבוד. ומכאן נמשך לבאר כי כשהאדם יושב בסוכה בצל האמונה, אזי שבעת הרועים שהם האבות הקדושים שמים דירתם עמו, ובכל יום מגיע אושפיז אחד כעיקר ועמו מצטרפים האחרים. ולכן צריך האדם להיות בשמחה לכבודם ולהזהר מאד מכעס ועצבות. ומבאר עוד כי ענין האושפיזין הוא קדושה יתרה, ולכן צריכים הם להומנה, וכך היה מנהגו של רב המנונא סבא שהיה עומד בפתח הסוכה בשמחה ומוזמנים בדבור. ומבאר עוד כי בחג הסוכות צריך ביותר לשמח את העניים.

(מקור המאמר זוהר פרשת אמור דף קג ע"ב - קד ע"א, צנזאוריני כרך יא עמ' תרו-תרט)

רַבִּי אֱלֶעָזָר פֶּתַח לפרש מה שכתוב הלוח וקראת באזני ירושלם **לֹאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אַהֲבַת כְּלוּלוּתֶיךָ לְכַתְּבָךְ אַחֲרֵי בְּמַדְבְּרָא בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה, וְהִיא קֶשֶׁה לוֹ, הֲלֹא יְרוּשָׁלַיִם אֵינָה בְּמַדְבְּרָא, וְאֵם כּוֹנְנוּ עַל הָעַם הַיּוֹשֵׁב עֲלֵיהּ, קֶשֶׁה לְמָה אֲמַר בְּלִשׁוֹן נִקְבָה, וְלֹזָה אֲמַר הַאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתָמֵר** פסוק זה נאמר על כנסת ישראל שהיא השכינה, שהיא סוד ירושלים העליונה, **בְּשַׁעֲתָא דְהוֹת אֲזֵלָא בְּמַדְבְּרָא עִמָּהוֹן דְיִשְׂרָאֵל** בשעה שהיתה הולכת במדבר עם ישראל. ופירושו **כֹּה זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד, דָּא עֲנָנָא דְאַהֲרֹן דְנִטְלָא בְּחַמְשׁ אַחֲרָנִין** זה הוא ענן החסד של אהרן שנסע יחד עם חמשה עננים אחרים, שהיו כנגד החסדים של גזורה ותפארת ונה"י, **דְאַתְקִשְׁרוּ עֲלֶיךָ** שנתקשרו להקיף עליך, ונהירו עליך, והאירו עליך.

ומה שכתוב **אַהֲבַת פְּלוּלוּתֵיךָ** היינו **דְאַשְׁתַּכְּלָלוּ לָךְ** שהם שכללו ובנו את פרצופך, **וְאַעֲטָרוּ לָךְ** והעטירו אותך במוחין קדישין, **וְאַתְקִינוּ לָךְ כְּכֹלָה דְתַעֲדֵי תַכְשִׁיטָהָא** והתקינו וקישטו אותך לצורך היחוד ככלה שמתקשטת בתכשיטיה, ושואל **וְכָל כְּפָךְ לְמָה** קבלה השכינה מן החסדים של הו"ק דז"א את כל היתרונות האלו,

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵי בְּכַל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּאַנְפִין נְהִירִין, בְּאוֹשְׁפִיזִין אֲלִין דְּשְׂרִיין עֲמִיה.

וְאָמַר רַבִּי אָבָא, פְּתִיב בְּסִפּוֹת תְּשָׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, וּלְבַתָּר יִשְׁבוּ בְּסִפּוֹת, בְּקִדְמִיתָא תְּשָׁבוּ, וּלְבַתָּר יִשְׁבוּ, אֲלָא קִדְמָאָה לְאוֹשְׁפִיזֵי, תְּנַיִנָא לְבַנֵי עֲלָמָא.

קִדְמָאָה לְאוֹשְׁפִיזֵי, כִּי הָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, כַּד הָוָה עֵייל לְסוּפָה, הָוָה חֲדִי, וְקָאִים עַל פְּתַחא דְסוּפָה מְלָגָאוּ, וְאָמַר נְזַמֵּן לְאוֹשְׁפִיזִין, מְסִדֵּר פְּתוּרָא, וְקָאִים עַל רְגְלוֹהֵי, וּמְבַרְךְ, וְאָמַר בְּסִפּוֹת תְּשָׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, תִּיבּוּ אוֹשְׁפִיזִין עֲלָאִין, תִּיבּוּ אוֹשְׁפִיזֵי מְהֵימְנוּתָא, תִּיבּוּ, אָרִים יְדוּי וְחֲדִי, וְאָמַר זְפָאָה חוּלְקִנָא, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, דְכָתִיב (דְּבָרִים ל"ב ט) כִּי חָלַק יְהוָה עִמּוֹ וְגו', וְהָוָה יְתִיב.

תְּנַיִנָא לְבַנֵי עֲלָמָא, דְמָאֵן דְאִית לִיה חוּלְקָא בְעַמָּא, וּבְאַרְעָא קְדִישָׁא, יְתִיב בְּצִלָּא דְמְהֵימְנוּתָא, לְקַבְּלָא אוֹשְׁפִיזִין, לְמַחְדֵי בְּהָאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאִתֵּי. וּבְעֵי לְמַחְדֵי לְמַסְכְּנֵי, מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְחוּלְקָא דְאִינוּן אוֹשְׁפִיזִין דְזַמֵּין דְמַסְכְּנֵי הוּא, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְחוּלְקָא דְאִינוּן אוֹשְׁפִיזִין דְזַמֵּין, דְמַסְכְּנֵי הוּא.

מתוק מדבש

בְּסִפּוֹת תְּשָׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים אתם שבעת ימים שהם השבעה אורות מקיפים תשבו בסוכות, לכן תיבּוּ אוֹשְׁפִיזִין עֲלָאִין, תִּיבּוּ שְׁבוּ אתם אורחים הנעלים מצד שאתם קשורים בבינה, שבו, תִּיבּוּ אוֹשְׁפִיזֵי מְהֵימְנוּתָא, תִּיבּוּ שְׁבוּ אתם האורחים של האמונה, מצד שאתם קשורים בשכינה הנקראת אמונה, שבו, אָרִים יְדוּי אחר כך הרים את ידיו, כדי לקשר את העשר ספירות הנרמזות בעשר אצבעותיו, וְחֲדִי והיה שמח כדי להמשיך להם שמחה מן הבינה, וְאָמַר, זְפָאָה חוּלְקִנָא, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל אשרי חלקינו, ואשרי חלקם של ישראל, דְכָתִיב כִּי חָלַק יְהוָה עִמּוֹ מצד שבחר בהאבות, והיינו יעקב חבל נחלתו, ואנו זכינו לכך מצד שאנו בנייהם ואנו מכלל עם ה', הגם שאין אנו ראויים מצד עצמנו, וְהָוָה יְתִיב ואחר שהאושפיזין באו וישבו, ישב גם הוא. והטעם שצריך להזמין את האורחים, לפי שענין האושפיזין בסוכה הוא קדושה יתירה על שאר המועדים, לכן הם צריכים הזמנה.

תְּנַיִנָא לְבַנֵי עֲלָמָא פסוק השני שכתוב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, הוא לבני העולם הזה, היינו דְמָאֵן דְאִית לִיה חוּלְקָא בְעַמָּא כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ חֶלֶק בְּעַם הַקְּדוּשׁ, דְהֵינּוּ שֵׁישׁ לוֹ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה מוֹשְׁרֶשֶׁת בְּיִשְׂרָאֵל הַעֲלִיּוֹן שְׁהוּא ז"א, וּבְאַרְעָא קְדִישָׁא וִישׁ לוֹ חֶלֶק בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה שְׁהִיא סוּד הַמַּלְכוּת, יְתִיב בְּצִלָּא דְמְהֵימְנוּתָא הוּא רְאוּי לִישֵׁב בְּצִל הַאֲמוּנָה, דְהֵינּוּ צִלָּא שְׁנַעַת אֲוֵרוֹת מְקִיפִים דְחִסְדִים דְאִימָא כִּנ"ל, לְקַבְּלָא אוֹשְׁפִיזִין לְקַבֵּל אֶת הָאוֹרְחִים, לְמַחְדֵי בְּהָאֵי עֲלָמָא וּלְשִׁמּוֹחַ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּמִצּוֹת סוּכָה שֶׁנִּשְׁמַתוּ מִשְׁתַּעֲשַׁעַת בָּהּ, וּבְעֲלָמָא דְאִתֵּי וּלְשִׁמּוֹחַ בְּעוֹלָם הַבָּא, שְׁאֵז תַּעֲלָה נִשְׁמַתוּ בְּבִינָה שְׁבָה מְקוּר הַשְּׁמַחָה. (ה"ג ד"ז ורמ"ק) וְעַם כָּל דָּא בְּעֵי לְמַחְדֵי לְמַסְכְּנֵי וְעַם כָּל זֶה צְרִיכִים לְשַׁמַּח אֶת הָעֲנִיִּים, מְאִי טַעְמָא מְהוּ הַטַּעַם, בְּגִין דְחוּלְקָא דְאִינוּן אוֹשְׁפִיזִין דְזַמֵּין, דְמַסְכְּנֵי הוּא לְפִי שְׁחֻלְקָם שֶׁל אֵלּוּ הָאוֹרְחִים שֶׁהוֹמִין לְסַעֲדָתוֹ, הוּא שֵׁיךְ לְעֲנִיִּים, כִּי הָאוֹשְׁפִיזִין נִהְיִים בְּמָה שֶׁהָעֲנִיִּים אוֹכְלִים, כִּי הָעֲנִיִּים מוֹשְׁרָשִׁים צְמֻלְכוֹת, וְהַשְּׁמַחָה מִשְׁפִּיעַ שְׁפַע מִהַצִּינָה אֶל הַמַּלְכוּת, וְגַם הָעֲנִיִּים מוֹשְׁפָעִים מִמֶּנָּה.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵי בְּכַל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּאַנְפִין נְהִירִין וצריך האדם לשמוח בכל יום ויום משבעת ימי הסוכות בפנים מאירות, ויהיה כל היום בשמחה בסבר פנים יפות, (ויזהר ביותר מלהתעצב ומלכעוס בסוכה), בְּאוֹשְׁפִיזִין אֲלִין דְּשְׂרִיין עֲמִיה עם אלו האורחים הנמצאים עמו, עם היות שהם באים לסוכה, אבל עיקר ביאתם הוא לשרות עם האדם היושב בסוכה, כי אין האורחים באים אלא להיות עם הבעל הבית, ומה שצריך שמחה מיוחדת כל יום, לפי שיש אושפיזא בכל יום בפני עצמו כנגד הבחינה של אותו היום, וביום ההוא הוא העיקר והשאר נטפלים אליו.

וְאָמַר רַבִּי אָבָא, פְּתִיב בְּסִפּוֹת תְּשָׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, וּלְבַתָּר אחר כך כתוב, כל האזרח בישראל יִשְׁבוּ בְּסִפּוֹת, וִישׁ לְשִׁאוֹל לְמָה בְּקִדְמִיתָא תְּשָׁבוּ, וּלְבַתָּר יִשְׁבוּ לְמָה תְּחִילָה כְּתוּב תְּשָׁבוּ בְּלִשׁוֹן נּוֹכַח, ואחר כך כתוב ישבו בלשון נסתר, ומשיב אֲלָא קִדְמָאָה לְאוֹשְׁפִיזֵי אלא הראשון הוא להאורחים העליונים, תְּנַיִנָא לְבַנֵי עֲלָמָא השני הוא לבני העולם הזה, כלומר לבני ישראל.

ומפרש קִדְמָאָה לְאוֹשְׁפִיזֵי הראשון הוא להאורחים העליונים, כִּי הָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא כְּמוֹ שֶׁהִיא מְנַהֵגוּ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כַּד הָוָה עֵייל לְסוּפָה הָוָה חֲדִי כְּשֶׁהִיא נִכְנַס לְסוּכָה הִיא שְׁמַח, כִּי עַל יְדֵי שְׁמַחַת לִבָּב יְכוּלִים לְהִרְאוֹת פְּנִים מֵאִירוֹת אֵל הָאוֹשְׁפִיזִין, וְקָאִים עַל פְּתַחא דְסוּפָה מְלָגָאוּ וְהִיא עוֹמֵד עַל הַפְּתַח שֶׁל הַסוּכָה מִבְּפָנִים, לְהִרְאוֹת שְׁאִין הָאוֹשְׁפִיזִין בְּאִים אֵלּא בְּהִיּוֹת הַבַּעַל הַבַּיִת כְּבָר בְּסוּכָה בְּפָנִים, וְאָמַר, (ה"ג הרמ"ק) נְזַמֵּין לְאוֹשְׁפִיזִין נְזַמֵּין אֶת הָאוֹרְחִים, כְּלוּמַר שֶׁנְזַמֵּין לָהֶם מְקוֹם הָרְאוּי לְמַרְכַּבְתָּם, וְהוּא הַשּׁוּלְחָן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁכִינָה, (וכתב הרמ"ז, כִּי רַב הַמְנוּנָא סָבָא הִיא עוֹשָׂה הַזְּמִנָּה בְּדִיבּוּר, וְהַזְּמִנָּה בְּמַעֲשֵׂה, וְהֵינּוּ בְּסִדּוּר שְׁלַחְנוּ הַזְּמִנָּה הָאוֹרְחִים, וּבְבִרְכַת קִדּוּשׁ וּבְבִרְכַת לִישֵׁב בְּסוּכָה, וְכֵן זֶה כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע וְקְדוּשָׁה), לְכֵן מְסִדֵּר פְּתוּרָא וְקָאִים עַל רְגְלוֹי (ה"ג הרמ"ק) הִיא מְסִדֵּר אֶת הַשּׁוּלְחָן וְעוֹמֵד עַל רְגְלוֹי לְכַבּוֹד הָאוֹרְחִים, וּמְבַרְךְ בְּרַכַּת לִישֵׁב בְּסוּכָה, כִּי עַל יְדֵי הַבְּרַכָּה הִיא עוֹשָׂה מְרַכְבָּה לְהַשְּׁכִינָה הַנִּקְרָאת סוּכָה שְׁתּוּכֵל לְבוּא, וְאָמַר ואחר כך היה אומר להאושפיזין במקום השכינה, הלא הקב"ה צוה לכם

וזאת הברכה יום רביעי

חלק וברכת האושפיון

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, אֲבָרְהֵם כָּל יוֹמוֹי קָאִים בְּפִרְשֵׁת אֹרְחִין לְזַמְנָא אוֹשְׁפִיזִין, וְלִתְקַנָּא לֹון פְּתוּרֵי, הַשְּׁתָא דְמִזְמַנִּין לִיה, וְלִכְלֵהוּ צְדִיקָיִיא, וְלְדוֹד מְלָפָא, וְלֹא יִהְיִין לֹון חוֹלְקֵיהוֹן, אֲבָרְהֵם קָאִים מִפְּתוּרָא, וְקָרִי (במדבר טו כו) סוּרוּ נָא מֵעַל אֲהֲלֵי הָאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה, וְכִלְהוּ סְלִקִין אֲבַתְרִיָּה, יִצְחָק אָמַר (משלי יג כה) וּבִטָּן רְשָׁעִים תְּחַסֵּר, יִעֲקֹב אָמַר (שם כג ח) פִּתְּחָה אֲכַלְתָּ תְקִיאָנָה, וּשְׂאֵר כָּל צְדִיקָיִיא אָמְרֵי (ישעיה כח ח) כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלָאוּ קִיא צוּאָה בְּלֵי מְקוֹם.

דְּדוֹד מְלָפָא אָמַר וְאֲשָׁלִים דִּינוֹי, דְּכַתִּיב (ש"א כח לח) וַיְהִי פַעֲשַׁרְתַּי הַיָּמִים, וַיִּגְוֶף יְהוֹ"ה אֶת נֶבֶל וַיָּמַת, מֵאִי קָא מִיָּרִי, בְּגִין דְּדוֹד שָׂאֵל לְנֶבֶל, וְאֲתַעְבִּיד לִיה אוֹשְׁפִיזָא, וְלֹא בָּעָא, וְדָא זְמִין לִיה, וְלֹא יִהֵב לִיה חוֹלְקָא, וּבְאִינוֹן עֲשָׂרָה יוֹמִין דְּדוֹד מְלָפָא דָּאִין עֲלָמָא, אֲתַדְּן עֲלִיהָ הָהוּא בְּר נָש, דְּאֲשָׁלִים לִיה בִּיש יִתִּיר מְנַבֵּל.

אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, אוֹרִייתָא לָא אֶטְרַח עֲלִיהָ דְּבַר נָש יִתִּיר, אֲלָא פְּמָה דִּיכִיל, דְּכַתִּיב (דברים טו ז) אִישׁ

מתוק מדבש

מלאו אותם הקאה ושלשול היציאה מבלי מקום פנוי ונקי, כדרך היין המביא הקאה ושלשול.

דְּדוֹד מְלָפָא דְּאֲשָׁלִים דִּינוֹי אָמַר (ס"ג הרמ"ק) דוד המלך שהוא סוד המלכות, המשלים דינו כדלקמן, הוא אומר עליו מה דְּכַתִּיב בנבל שלא רצה לתת לדוד חלק מסעודתו, וַיְהִי פַעֲשַׁרְתַּי הַיָּמִים אלו עשרת ימי תשובה שהמתין לו הקב"ה שיחזור בתשובה, ולא חזר, לכן וַיִּגְוֶף יְהוֹ"ה אֶת נֶבֶל וַיָּמַת, ושואל מֵאִי קָא מִיָּרִי מה ענין פסוק זה לכאן, שאינו קלה אלא סיפור דברים בעלמא, ומשיב בְּגִין דְּדוֹד שָׂאֵל לְנֶבֶל לפי שדוד ביקש מנבל שישלח לו מסעודתו, וְאֲתַעְבִּיד לִיה אוֹשְׁפִיזָא ובזה נעשה לו לאורח, וְלֹא בָּעָא ונבל לא רצה לתת לו כלום, לכן נוגף ומת, וְדָא זְמִין לִיה וְלֹא יִהֵב לִיה חוֹלְקָא וזה האיש היושב בסוכה והזמין את האושפיון, ודוד הוא ביניהם, ולא נתן לו חלקו, על כן כמו שהקב"ה נפרע מנבל בעשרת ימי תשובה, כן יפרע הקב"ה מזה האיש בעשרת ימי תשובה לשנה הבאה, לכן דוד קורא עליו פסוק זה שנאמר על נבל, ומסיק דבריו ואמר וּבְאִינוֹן עֲשָׂרָה יוֹמִין דְּדוֹד מְלָפָא דָּאִין עֲלָמָא ובאותם עשרת ימי תשובה, שהמלכות הנקראת דוד, דנה את העולם, אֲתַדְּן עֲלִיהָ הָהוּא בְּר נָש נידון עליו זה האדם, דְּאֲשָׁלִים לִיה בִּיש יִתִּיר מְנַבֵּל שגמל לו רע יותר מנבל, כי נבל לא הזמין את דוד לסעודתו, וזה האיש הזמינו ולא נתן לו חלקו, לכן רעתו רבה משל נבל. (רמ"ק ומק"מ, ופירוש הפסוקים לפי רש"י ומלודות)

ואגב אורחין למדנו מכאן, שאין הכונה שממש יביא העני על שלחנו, אלא שישלח לו חלק מסעודתו, שהרי דוד לא רצה לאכול על שלחנו של נבל, אלא שביקש ממנו שישלח לו איזה חלק מסעודתו, וקראו אושפיון, והוא הדין לימי הסוכות אם שולח לעני מנה יפה (או כסף לקנות כדי סעודה) יצא ידי חובתו. (רמ"ק ומפרשים)

אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, אוֹרִייתָא לָא אֶטְרַח עֲלִיהָ דְּבַר נָש יִתִּיר, אֲלָא פְּמָה דִּיכִיל הַתּוּרָה לֹא הַטְּרִיחָה אֶת הָאָדָם לַתּוּרָה מִיְכוּלָתוֹ, אֲלָא כְּמוֹ שִׁיכוּל לִיתָן, דְּכַתִּיב אִישׁ כְּמִתְנַת יְדוֹ כְּכַרְכַּת

"מאמר חלק וברכת האושפיון" ומבואר בו כי חלק האושפיון שייך לעניים, והם נהנים בזה שהאדם מאכיל לעניים, ולכן צריך האדם לשמח את העניים ולהאכילם. ומבאר כי מי שאינו מאכיל לעניים בסוכות גורם להחתים על עצמו גזרות קשות, והאושפיון שהיו רגילים בחסדים מכרזים על שולחנו גנאי, ומסתלקים מסוכתו. ומבואר כי יכול האדם לשלוח מעות לעני ואין צריך בדוקא שישב העני על שולחנו. אבל המשמח ומאכיל לעניים זוכה שהקב"ה שמח עמו, והאושפיון מכרזים עליו פסוקי ברכה והצלחה.

(מקור המאמר צוהר פרשת אמור דף קד ע"א, צנזאורינו כן יא ע"מ תרי-תריג)

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, אֲבָרְהֵם שֶׁהִיא אִישׁ הַחֲסֵד, מְלַבֵּד שֶׁהִיא גּוּמֵל חֲסֵד עִם כָּל מִי שְׁבָא לְבִיתוֹ, עוֹד כָּל יוֹמוֹי קָאִים בְּפִרְשֵׁת אֹרְחִין לְזַמְנָא אוֹשְׁפִיזִין כָּל יְמֵי הִיא עוֹמֵד עַל פִּרְשֵׁת דְּרַכִּים לְהַזְמִין אוֹרְחִים, וְלִתְקַנָּא לֹון פְּתוּרֵי וְלַתְקַן לָהֶם שׁוֹלְחֵן עִם מֵאֲכִלִים טוֹבִים, כִּי הַשׁוֹלְחֵן הוּא צְמִינַת מַלְכוּת, וְהִיא מְכוּיִן צִהְלַת הָאוֹרְחִים לְהַצִּיא וְלְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע לְהַשְׁכִּינָה מֵאוֹשְׁפִיזִין עֲלֵיהֶן, שֶׁהִיא סוּד הַשְּׁעָה אוֹרוֹת מְקִיפִים דְּחֲסֵד דְּלִימָא, וְכֵן אֲנוּ לְרִיכִים לְכוּיִן צִהְמַנְתָּ הָאוֹשְׁפִיזִין כְּסוּכוֹת, הַשְּׁתָא דְּמִזְמַנִּין לִיה וְלִכְלֵהוּ צְדִיקָיִיא וְלְדוֹד מְלָפָא וְעַתָּה בְּחַג הַסּוּכוֹת שְׁמַזְמִינִים אוֹתוֹ וְאֵת כָּל שְׂאֵר הַצְּדִיקִים וְלְדוֹד הַמֶּלֶךְ, וְלֹא יִהְיִין לֹון חוֹלְקֵיהוֹן וְלֹא נִתְנִים לָהֶם חֲלָקִים, אִז אֲבָרְהֵם קָאִים מִפְּתוּרָא וְקָרִי אֲבָרְהֵם עוֹמֵד מֵעַל הַשׁוֹלְחֵן וְקוֹרָא וּמְכַרִּיז, סוּרוּ נָא מֵעַל אֲהֲלֵי הָאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה, וְכִלְהוּ סְלִקִין אֲבַתְרִיָּה וְכוּלָם מִסְתַּלְקִים וְהוֹלְכִים אַחֲרָיו, יִצְחָק אָמַר, וּבִטָּן רְשָׁעִים תְּחַסֵּר וְרִשְׁעִים הַמְמַלְאִים אֶת תְּאוֹתֵיהֶם תְּמִיד בְּטַנְס חֲסֵרָה וְאִינִם שְׁבַעִים לְעוֹלָם, יִעֲקֹב אָמַר, פִּתְּחָה אֲכַלְתָּ תְקִיאָנָה הַפֶּת שְׁאֲכַלְתָּ שְׁנַתְּן לָךְ אִישׁ רַע עֵין, סוּפוּ שְׁתַּקִּיאֵנוּ מִגּוּפְךָ, כִּי הִבִּיט עֲלֶיךָ בְּעֵין רַעָה בַּעַת אַכְלָךְ, וּשְׂאֵר כָּל צְדִיקָיִיא אָמְרֵי וּשְׂאֵר כָּל הַצְּדִיקִים, דִּהִינּוּ מִשָּׁה וְאֶהְרֵן וְיוֹסֵף, אוֹמְרִים כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת שֶׁל הַרְשָׁעִים שְׁמֻסּוּבִים עֲלֵיהֶם וְאוֹכֵלִים וְשׁוֹתִים וּמְשַׁתְּכֵרִים, מְלָאוּ קִיא צוּאָה בְּלֵי מְקוֹם

כְּמִתְנַת יְדוּ וְגו'. וְלֹא לִימָא אִינִישׁ, אֲכוּל וְאַשְׁבַּע וְאַרְווי בְּקִדְמִיתָא, וּמָה דִּישְׁתָּאֵר אַתָּן לְמִסְפְּנֵי, אֲלֵא רִישָׁא דְכֹלָא דְאוּשְׁפִיזִין הוּא, וְאִי חֲדֵי לְאוּשְׁפִיזִין וְרַוִי לֹון, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא חֲדֵי עֲמִיָה, וְאַבְרָהָם קָרִי עֲלִיָה (ישעיה נח יד) אֲז תַתְּעַנַּג עַל יְהו"ה, וְיִצְחָק קָאֲרִי עֲלִיָה (שם נד יז) כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֵיךָ לֹא יִצְלַח. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי, דְּוֹד מְלָפָא אָמַר לִיה, בְּגִין דְּכָל זַיְיָנִין דְּמְלָפָא וּקְרַבִּין דְּמְלָפָא בִידוּי דְדוּד אַתְּפָקְדוּ, אֲבָל יִצְחָק קָאֲמַר (תהלים קיב ב) גְּבוּר בְּאַרְצֵן יְהִיָה זְרַעוּ וְגו', הוּן וְעוֹשֵׁר בְּבִיתוּ וְגו'. יִעֲקֹב אָמַר (ישעיה נח ח) אֲז יִפְקַע פְּשַׁחַר אוֹרְךָ וְגו', שְׂאָר צְדִיקֵיָא אָמְרִי (שם שם יא) וְנַחֲךָ יְהו"ה תְּמִיד וְהַשְׁפִּיעַ וְגו', דְּוֹד מְלָפָא אָמַר (שם נד יז) כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֵיךָ לֹא יִצְלַח, דְּהָא הוּא עַל כָּל זַיְיָנֵי עֲלֵמָא אַתְּפָקְדוּ.

זַפְּאָה חוּלְקִיָה דְבַר נָשׁ דְּזָכִי לְכָל הָאִי, זַפְּאָה חוּלְקִיָהוּן דְּצְדִיקֵיָא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, עֲלִיָהוּ כְּתִיב (שם ס כא) וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים וְגו'.

מתוק מדבש

וְעוֹשֵׁר בְּבִיתוּ וְגו' כִּי גַם הַעוֹשֵׁר בֹּא מִצַּד הַגְּבוּרָה. יִעֲקֹב אָמַר, אֲז כִּשְׁתַּתֵּן צְדָקָה, יִפְקַע פְּשַׁחַר אוֹרְךָ יֵאִיר אוּר הַצְּלַחְתְּךָ כַּעֲמוּד הַשַּׁחַר הַבּוֹקֵעַ בְּעֵבִים וּמֵאִיר לְעוֹלָם, וְאוּרֹכְתְךָ מֵהָרָה תִּצְמַח וּרְפוּאָתְךָ תִּצְמַח מֵהָרָה, שְׂאָר צְדִיקֵיָא אָמְרִי שֶׁאֵר הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם מֵשֶׁה וְאַהֲרֹן וְיוֹסֵף, אוֹמְרִים וְנַחֲךָ יְהו"ה תְּמִיד הַמְּקוֹם יֵנַח אוֹתְךָ תְּמִיד בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב לְךָ, וְהַשְׁפִּיעַ בְּצַחְצַחוֹת נִפְשֶׁךָ, דֵּהֵינּוּ בְּאוֹרוֹת צַחוֹת, דְּוֹד מְלָפָא אָמַר, כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֵיךָ לֹא יִצְלַח, דְּהָא הוּא עַל כָּל זַיְיָנֵי עֲלָמָא אַתְּפָקְדוּ כִּי הוּא נִפְקַד וְנִתְּמַנָּה עַל כָּל כְּלֵי זַיְיָנִים שְׁבַעוֹלָם.

זַפְּאָה חוּלְקִיָה דְבַר נָשׁ דְּזָכִי לְכָל הָאִי אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל הָאָדָם שׁוֹכָה לְכָל זֶה, כְּלוֹמַר יֵהִיָה מִי שִׁיְהִיָה כְּדָאִי הוּא עַל יְדֵי מִצְוָה זוֹ, לְהַנְחִילוֹ חַיִּים טוֹבִים לְעוֹלָם הַבָּא, זַפְּאָה חוּלְקִיָהוּן דְּצְדִיקֵיָא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי אֲשֶׁרִי חֲלָקֵם שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלִיָהוּ כְּתִיב עֲלֵיהֶם נֹאמַר וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ, נִצַּר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. (רמ"ק ומפּרָשִׁים)

ה' אלהיך אשר נתן לך. וְלֹא לִימָא אִינִישׁ, אֲכוּל וְאַשְׁבַּע וְאַרְווי בְּקִדְמִיתָא וְלֹא יֵאִמַר הָאָדָם, אֲכוּל וְאַשְׁבַּע וְאוֹרוּה תַחֲלִילָה, וּמָה דִּישְׁתָּאֵר אַתָּן לְמִסְפְּנֵי וּמָה שִׁישָׁאֵר מִסְּעוּדַתִּי אַתָּן לְעַנְיִים, אֲלֵא רִישָׁא דְכֹלָא דְאוּשְׁפִיזִין הוּא אֵלֵא רֵאשִׁית הַכֹּל הוּא שֶׁל הָאוֹרְחִים, דֵּהֵינּוּ שִׁיתָן מִנָּה יִפֵּה לְהַעֲנִיִים שֶׁהוּא חֶלֶק הָאוּשְׁפִיזִין, וְרַוִי שֶׁהֵם יִטְלוּ חֶלֶק בְּרֵאשׁ, וְאִי חֲדֵי לְאוּשְׁפִיזִין וְרַוִי לֹון, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא חֲדֵי עֲמִיָה וְאִם מִשְׁמַח אֶת הָעַנְיִים וּמִשְׁבִּיעַ אוֹתָם, אֲז הַקְּב"ה שִׂמַּח עִמּוֹ, וְאַבְרָהָם קָרִי עֲלִיָה וְאַבְרָהָם אִישׁ הַחֶסֶד קוֹרָא וּמְכַרִּיז עֲלֵיו אֲז תַתְּעַנַּג עַל יְהו"ה, וְיִצְחָק קָאֲרִי עֲלִיָה וְיִצְחָק שְׁחַבֵּעַ עֲלִיָה וְיִצְחָק שְׁחַבֵּעַ עֲלֵיו אֲז תַתְּעַנַּג עַל יְהו"ה, מֵה שְׁכַתּוֹב כָּל כְּלֵי יוֹצֵר כָּל כְּלֵי זַיְיָן הַמְּחוּדָדִים, עֲלֵיךָ לֹא יִצְלַח לֹא יֵהִיָה לָהֶם הַצְּלַחָה עֲלֵיךָ, רִצָּה לֹוּמַר לֹא יִזְיָקוּ לְךָ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי פְּסוּק זֶה שֶׁל כָּל כְּלֵי יוֹצֵר וְגו' דְּוֹד מְלָפָא אָמַר לִיה דוּד הַמֶּלֶךְ אוֹמַר אוֹתוֹ, שֶׁהוּא סוּד הַמְּלַכּוֹת, בְּגִין דְּכָל זַיְיָנִין דְּמְלָפָא וּקְרַבִּין דְּמְלָפָא, בִּידוּי דְדוּד אַתְּפָקְדוּ לְפִי שְׁכָל כְּלֵי הַזַּיְיָנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמִלַּחְמוֹת הַמֶּלֶךְ, בִּידוּי שֶׁל דוּד נִפְקְדוּ וְנִמְסְרוּ, אֲבָל יִצְחָק קָאֲמַר פְּסוּק אַחַר, וְהוּא מֵה שְׁכַתּוֹב גְּבוּר בְּאַרְצֵן יְהִיָה זְרַעוּ וְגו' מִצַּד הַגְּבוּרָה שֶׁל יִצְחָק, הוּן

וזאת הברכה יום חמישי

סוד ארבעת המינים

כְּתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן, פְּרִי, דָּא אִיהוּ אֵילָנָא דְאֶקְרִי עֵץ פְּרִי, וְאִשְׁתַּפַּח בֵּיהּ פְּרִי.

עֵץ הָדָר, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שם צו ו) הוּד וְהָדָר לְפָנָיו, מְאִי טַעְמָא אֶקְרִי הָדָר, וּמֵאֵן אִיהוּ הָדָר, אֵלָא דָּא צְדִיק, אֲמַאי אֶקְרִי הָדָר, וְהָא אַתְר טְמִירָא אִיהוּ דְלִית לֵיהּ גְלוּיָא, וְצְרִיכָא לְאַתְפְּסִיָּא תְדִיר, וְלִית הָדָר אֵלָא מֵאֵן דְאֵתְגַלְיָא וְאֵתְחַזִּי, אֵלָא אַף עַל גַּב דְאִיהוּ דְרָגָא טְמִירָא, הַדוּרָא אִיהוּ דְכָל גּוּפָא, וְלֹא אִשְׁתַּפַּח הַדוּרָא לְגוּפָא אֵלָא בֵּיהּ, מְאִי טַעְמָא, מֵאֵן דְלִית עֲמִיהּ הָאִי דְרָגָא, לִית בֵּיהּ הַדוּרָא לְמִיעַל בְּבִנְי נְשָׂא, קָלָא לָאו עֲמִיהּ פְּדוּכוּרָא, וְהַדוּרָא דְקָלָא אֵתְפַסֵּק מִנֵּיהּ, דִּיקְנָא וְהַדוּרָא דְדִיקְנָא לָאו עֲמִיהּ, וְאַף עַל גַּב דְאֵתְפְּסִיָּא הַהוּא דְרָגָא, כֹּל הַדוּרָא דְגּוּפָא בֵּיהּ תְלִיא, וְאֵתְפְּסִי וְאֵתְגַלְיָא, וּבְגִין כֹּה עֵץ הָדָר אִיהוּ, עֵץ דְכָל הַדוּרָא דְגּוּפָא בֵּיהּ תְלִיא, וְדָא אִיהוּ (בראשית א יב) עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי.

כַּפֹּת תְּמָרִים, הֶכָּא אֵתְפַלְלִיל אֵתְתָא בְּבַעְלָהּ בְּלֹא פְרוּדָא, כַּפּוֹת תְּמָרִים כַּחֲדָא.

וְעֵנַף עֵץ עֲבוֹת תְּלָתָא, וְעֵלִין דִּילֵיהּ, דָּא בְּסִטְרָא דָּא, וְדָא בְּסִטְרָא דָּא, וְחַד דְשָׁלִיט עַלְיָהּוּ.

מתוק מדבש

אחד מסמיני הסריס הוא שקולו לקוי ואין ניכר בין איש לאשה, וְהַדוּרָא דְקָלָא אֵתְפַסֵּאת מִנֵּיהּ (ה"ג ד"ק) והידור הקול נתכסה ממנו, וכן דִּיקְנָא וְהַדוּרָא דְדִיקְנָא לָאו עֲמִיהּ זְקַן וְהַיְדוּר זְקַן וְהַיְדוּר שְׁמַהֲדִירִים לְאִישׁ זַעַל זְקַן אִין עֵמּוּ כִי אִין לוֹ הִדְרַת פְּנִים זְקַן, הִי וְאַף עַל גַּב דְאֵתְפְּסִיָּא הַהוּא דְרָגָא אַף עַל פִּי שְׁהִיִּסוּד הוּא מְכּוּסָה, אֲבָל כֹּל הַדוּרָא דְגּוּפָא בֵּיהּ תְלִיא כֹּל הַיְדוּר הַגּוּף כִּי תְלוּי, הִי שִׁישׁ לִיסוּד ז' צְחִינוֹת וְאֵתְפְּסִי וְאֵתְגַלְיָא שְׁהוּא מְכּוּסָה מִלְּד עֲלָמוּ, אֲבָל הוּא מְגוּלָה מִלְּד פְּעוּלְתוֹ כִּי כֹּל הַדוּר הַגּוּף הוּא כִּי, וּבְגִין כֹּה עֵץ הָדָר אִיהוּ לְכַן הוּא נִקְרָא עַן הַדָּר, דְהִיִּינוּ עֵץ דְכָל הַדוּרָא דְגּוּפָא בֵּיהּ תְלִיא עַן שְׁכַל הַיְדוּר הַגּוּף כִּי תְלוּי, וְדָא אִיהוּ וְהוּא שְׁכֻמוֹ עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי שְׁרוּמוֹ עַל הַיְסוּד הַעוֹשֶׂה פִירוֹת, אֲבָל הַמְּלָכוֹת נִקְרָאת רַק עַן פְּרִי. (רמ"ק ומפּרָשִׁים)

"מאמר סוד ארבעת המינים" ומבואר בו כי ארבעת המינים רומזים למדות העליונות, הנה האתרוג הוא בסוד המלכות, והלולב בסוד היסוד, וההדסים בסוד חג"ת, והערבות בסוד נצה והור, ובשלימות אלו הארבעה מינים שהם בסוד חג"ת נהי"ם צריך האדם להתראות בחג לפני הקב"ה.

(מקור המאמר צוהר פרשת תלוי דף קפו ע"ג, ציטורינו כרך ח עמ' 35-5)

כְּתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן, פְּרִי, דָּא אִיהוּ אֵילָנָא דְאֶקְרִי עֵץ פְּרִי וְהוּא הַאֵילִין הַנִּקְרָא צְמֹרֶה (צו"ג ג' של מעשה נראשית) עֵץ פְּרִי, וְאִשְׁתַּפַּח בֵּיהּ פְּרִי וּנְמַלֵּא כִּי הַפְּרִי, וְהִיִּינוּ הַמְּלָכוֹת שְׁהַנְשִׁמוֹת הַיְסוּדוֹת מְלַמְעֵלָה נְמַלְאוֹת זַה, וּמִמְנָה יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם הַזֶּה.

וּמֵה שְׁכֻמוֹ עֵץ הָדָר פִּירוּשׁוֹ כְּמָה דְאֵת אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר הוּד וְהָדָר לְפָנָיו הִי כְמוֹז הוּד וְאַתְר כֶּן הִדְר שְׁהוּא לְמַטָּה מִהוּד, וְשׁוֹאֵל מְאִי טַעְמָא אֶקְרִי הָדָר וּמֵאֵן אִיהוּ הָדָר מֵה הַטַּעַם שְׁנִקְרָא הִדְר וּמֵי הוּא הַנִּקְרָא הִדְר, וְאֵמַר אֵלָא דָּא צְדִיק אֲלֵא הִדְר הוּא לְדִיק שְׁהוּא הַיְסוּד כְּמוֹ שְׁכֻמוֹ וְלְדִיק יְסוּד עוֹלָם. וּמִקְשָׁה אֲמַאי אֶקְרִי הָדָר לְמָה נִקְרָא הַיְסוּד הִדְר, וְהָא אַתְר טְמִירָא אִיהוּ דְלִית לֵיהּ גְלוּיָא וְצְרִיכָא לְאַתְפְּסִיָּא תְדִיר וְהִי הוּא מִקּוֹס טַמִּיר וּמְכּוּסָה שְׁאִין לוֹ גְלוּי וְלִרְיָן לְהִיֹּת מְכּוּסָה תַמִּיד, וְלִית הָדָר אֵלָא מֵאֵן דְאֵתְגַלְיָא וְאֵתְחַזִּי וְאִין הִדְר אֲלֵא מִי שְׁמַתְגַּלָּה וְנִרְאָה, וְאִם כֵּן אִין יִדְק צִיסוּד הַשֵּׁס הִדְר, וּמִתְרַן אֵלָא אַף עַל גַּב דְאִיהוּ דְרָגָא טְמִירָא אֲלֵא אַף עַל פִּי שְׁהוּא מְדַרְגָּה מְכּוּסָה, עַם כֹּל זֶה הַדוּרָא אִיהוּ דְכָל גּוּפָא הוּא הַיְדוּרָא שֶׁל כֹּל הַגּוּף, וְלֹא אִשְׁתַּפַּח הַדוּרָא לְגוּפָא אֵלָא בֵּיהּ וְלֹא נְמַלֵּא הַיְדוּרָא לְגוּף אֲלֵא כִּי, מְאִי טַעְמָא מֵהוּ הַטַּעַם, וְאֵמַר כִּי מֵאֵן דְלִית עֲמִיהּ הָאִי דְרָגָא לִית בֵּיהּ הַדוּרָא לְמִיעַל בְּבִנְי נְשָׂא מִי שְׁאִין עֵמּוּ מְדַרְגַת הַיְסוּד, כְּלוּמַר שְׁהוּא סְרִיס, אִין כִּי הַיְדוּר וּיּוֹפִי לְזוּא צִין צְנִי אֲדַם, כִּי קָלָא לָאו עֲמִיהּ פְּדוּכוּרָא הַקּוֹל אִין לוֹ כְּמוֹ לֹכֵר (כְּמוֹ שְׁכֻמוֹ צְמ"ס יְצוּמֹת דף פ ע"ג,

הנה מבואר בשער הכוונות צדושי סוכות, שפרי עץ הדָר שְׁהוּא הַאֲתְרוּג, הוּא סוּד עֲטַרַת הַיְסוּד דו"ה, לְכַן דְרַשׁ כַּאֵן הַסְּנֵא ש"פּרִי" הוּא הַמְּלָכוֹת שְׁהוּא סוּד הַעֲטָרָה, ו"עֵץ הִדְר" הוּא הַיְסוּד, וְהִיִּינוּ עֲטַרַת הַיְסוּד.

וּמֵה שְׁכֻמוֹ כַּפֹּת תְּמָרִים הִיִּינוּ הַלּוּבֵז שְׁהוּא כְּנַגַּד הַיְסוּד, כְּמוֹ שְׁכֻמוֹ לְדִיק כְּתַמֵּר יִפְרָה, הִנֵּה הֶכָּא אֵתְפַלְלִיל אֵתְתָא בְּבַעְלָהּ בְּלֹא פְרוּדָא כַּאֵן צִיסוּד נְכַלְלַת הַאֲשָׁה שְׁהִיא הַמְּלָכוֹת זַעַלָה שְׁהוּא ז"ל זַלָּא פִירוּד צִיסוּד יְחוּד וּז"ן, כִּי בְּכַפֹּת תְּמָרִים כְּמוֹז בְּחֻדָּא הִיִּינוּ שְׁנֵי תַמָּרִים כְּפּוֹתִים וְקַשּׁוּרִים יַחַד שְׁהִם זְכַר וּנְקִבָּה תַמֵּר וְתוּמַר שְׁאִין עוֹלִים זֶה זַלָּא זֶה (ע"י מ"ס פְּסָחִים דף נו ע"א), וְעִיקַר הַתַּמָּר הַזֶּכֶר שְׁעֵלֵיו נִאֲמַר לְדִיק כְּתַמֵּר יִפְרָה, לְכַן אִינֵם שְׁנֵי לוּלְבִים אֲלֵא כֶּף אַחַת, כִּי כַּפֹּת כְּמוֹז חֲסַר לְהִרְאוֹת עַל אַחַדוֹתָם.

וְעֵנַף עֵץ עֲבוֹת שְׁהוּא הַהֲדַס תְּלָתָא שְׁנִרְיָן לְהַצִּיא ג' זַדִּים כְּנַגַּד חַג"ת, וְעֵלִין דִּילֵיהּ דָּא בְּסִטְרָא דָּא וְדָא בְּסִטְרָא דָּא וְחַד דְשָׁלִיט וְהַעֲלִיָּהּ וְהַעֲלִים שֶׁל כֹּל זַד, זֶה זַלָּא יִמִּין צְמַח, וְזֶה זַלָּא שְׁמַלְל צְנִזוּרָה, וְאַחַד צְאֲמַנְע צְמַפְאֲרַת הַשּׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם וְכוּלָּל אֵת שְׁנֵיהֶם וּמִמְזוּג.

וְעַרְבֵי נַחַל תְּרִיז, דְּלִית לָהּ רִיחָא וְטַעְמָא, פְּשׁוּקִין בְּבַנֵי נָשָׂא.

לוֹלֵב נָטִיל פְּלָהּ, פְּחוּטָא דְשַׁדְרָה קְיִימָא דְגּוּפָא, וּמָה דְנִפְיָא לְבַר טַפַּח, הָכִי הוּא, בְּגִין לְאִשְׁלָמָא, וְלֹא־פָקָא פְּלָא, וְלִשְׁמָשָׂא פְּדָקָא חֲזִי, בְּהַנֵּי זִינִין בְּרֵי נֶשׁ לְאַתְחֻזָּאָה קָמֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

סוד פרי החג, ויום שמיני עצרת

וְתוּ, פְּלָהּ אַקְרוּן סְפוֹת בְּשְׁלִימוֹ, וּכְתִיב סֶפֶת חֶסֶד, דָּא עֲלָמָא תַתָּאָה דְבַעָא בְּהַנֵּי שְׁבַעָה יוֹמִין קְדִישִׁין, לְמִיזַן לְשָׂאָר מְמַנָּן רַבְרָבִין דְעַמִּין, בְּעוֹד דְאִיהִי נְטִילָא חֲדוּהָ בְּבַעְלָהּ, וְלֹא יִקְטָרְגוּן חֲדוּתָא, וּבְגִין דִּיתְעַדְנִין בְּהוּא מְזוּנָא, קְרַבְנִין דְלֵהוּן סְגִיָאִין יַתִּיר מִשְׂאָר יוֹמִין, בְּגִין דִּיתְעַסְקוּן בְּהוּ וְלֹא יִתְעַרְבוּן לְבַתֵּר בְּחֲדוּהָ דְיִשְׂרָאֵל, וּמֵאֵן חֲדוּהָ דְיִשְׂרָאֵל, דָּא יוֹמָא תְּמִינָאָה דְעַצְרָת.

וְתָא חֲזִי בְּעוֹד דְאִינוּן שְׂאָר מְמַנָּן חֲדָאֵן וְאֶכְלִין בְּהוּא מְזוּנָא דְמִתְקַנֵּי לִזְן יִשְׂרָאֵל, אִינוּן מִתְקַנֵּי פּוּרְסִיָא לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְתָּא, וְלִסְלָקָא לִיהָ לְעִילָא, בְּאִינוּן זִינִין, וּבְחֲדוּהָ, וּבְהַלּוּלָא, וְלֹא־קָפָא מְדַבְחָא, פְּדִין אִיהִי סְלָקָא וְנְטִילָא בְּרַכָּאֵן וְחֲדוּהָ בְּבַעְלָהּ.

מתוק מדבש

קְדִישִׁין סְנִיכָה צִאלוֹ הַשְׁעָה יָמִים הַקְדוּשִׁים, קְיִימִין שְׂשָׂאָר מְמַנָּן רַבְרָבִין דְעַמִּין לִזְן לְשִׂאָר הַמְמוּנִים שְׁהִם שְׂרֵי הַעֲמִים, וְהוּא עַל יְדֵי שְׁעִים פְּרִים שְׁמַקְרִיצִים צְמוּסֵי חַג הַסּוּכוֹת שְׁמַקְצִילִים חֶלֶק מֵהֶם, כְּדִי בְּעוֹד דְאִיהִי נְטִילָא חֲדוּהָ בְּבַעְלָהּ צְעוּד שְׁהִיא לּוֹקַחַת שְׂמַחָה עִם צְעֵלָהּ, וְלֹא יִקְטָרְגוּן חֲדוּתָא לֹא יִקְטָרְגוּ וְלֹא יַעֲרַצּוּ אֶת הַשְׂמַחָה, וְאִמְרֵי כִי וּבְגִין דִּיתְעַדְנִין בְּהוּא מְזוּנָא כְּדִי שִׁיתְעַדְנֵנוּ צְמוּזֵן הוּא, לְכֵן קְרַבְנִין דְלֵהוּן סְגִיָאִין יַתִּיר מִשְׂאָר יוֹמִין חֶלֶק הַקְרַצְנוֹת שְׁלַהֵם צְסוּכוֹת מְרוּצָה יוֹתֵר מִצְשִׂאָר הַיָּמִים, כִּי צְשִׂאָר הַיָּמִים אֵין מַקְצִילִים חֶלֶק מֵהַקְרַצְנוֹת אֲלֵא מֵעֵשֶׂן הַשְּׂמֹרִים וּפְדִרִים, בְּגִין דִּיתְעַסְקוּן בְּהוּ כְּדִי שִׁיתְעַסְקוּן צְהִים כְּעִין הַשְּׂעִיר לְעֹזֹלוֹ, וְלֹא יִתְעַרְבוּן לְבַתֵּר בְּחֲדוּהָ דְיִשְׂרָאֵל וְלֹא יִתְעַרְבוּ אַחֲרָיָהּ כִּי צְשַׁמְחָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמֵאֵן חֲדוּהָ דְיִשְׂרָאֵל וְמָה הִיא וּמָתִי הִיא שְׂמַחָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרֵי דָּא יוֹמָא תְּמִינָאָה דְעַצְרָת זֶה יוֹם שְׁמִינִי הַעֲרַת שְׂאֵז יֵשׁ יַחֲוֹד גְּדוּל לְמַעְלָה וְיִשְׂרָאֵל שְׂמַחִים עִם קוֹנֵם.

וְעַרְבֵי נַחַל, תְּרִיז לְרִיךְ לְהַצִּיא שְׂנֵי צְדֵי עַרְצוֹת כְּנֹגַד נֶלַח וְהוּד, דְּלִית לָהּ רִיחָא וְטַעְמָא שְׁאִין לְהֵם טַעַם וְרִיחַ, כִּי אֵין שׂוֹם פְּעוּלָה מִיוֹחַסַת אֶל הַנּוֹ"ה, לֹא פְעוּלָה דְקָה כְרִיחַ, וְלֹא פְעוּלָה גְסָה כְטַעַם, וְהֵם פְּשׁוּקִין בְּבַנֵי נָשָׂא כְעִין שׁוּקִים צְנִי אֲדָם הַמְסִיעִים אֶל הַיַּחֲוֹד וְאִינֵם נִהְיִים צו כֻּלָּ.

דְּרַבְרָבִין גְּמִירָא פְּרָהּ לִזְבֵּן הַרְמוֹז עַל הַיַּסוּד לּוֹקַח וְכוּלָּ עֵמו אֶת כּוֹלֵם, כִּי כָל הַחֲסָדִים נִכְלָלִים צו, וְהוּא בְּחֻזְמָא דְשִׁדְרָה בְּיִמָּא דְגּוּפָא כְעִין חוּט הַשְּׁדֵרָה שְׁהוּא עֵמוֹד שֶׁל הַגּוּף הַמְגִיעַ עַד מוֹחַ הַדַּעַת, וּמָה דְנִפְיָא לְבַר טַפַּח וְמָה שְׁהַלּוּב יוֹלָא טַפַּח לַחוּץ לְמַעְלָה מֵהַהַדְסִים וְהַעֲרָצוֹת, הָכִי הוּא כִּי לְרִיךְ לֵהוּיֵת כְּנֹגַד הַדַּעַת שְׁעוּלָה צֶה הַיַּסוּד לְהַמְשִׁיךְ מִשֵּׁם טַפַּח הַיַּחֲוֹד, שְׁהִיא טַפַּח לְמַעְלָה מִן חַג"ת נו"ה שְׁהִם הַהַדְסִים וְהַעֲרָצוֹת, בְּגִין לְאִשְׁלָמָא כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת פְּרָצוֹף ז"א כִּי אֵין לוֹ שְׁלִימוּת אֶם אִינוּ מוּלִיד, וְלֹא־פָקָא בְּרָא וְלֵהוּיֵאֵל כָּל מִינֵי נְשָׁמוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת לְעוֹלָם, וְלֹא־שְׁמָשָׂא בְּדָקָא חֲזִי וְלִשְׁמַשׁ עִם הַמַּלְכוּת כְּרַאֲוִי לֵהוּיֵת, וְאִמְרֵי כִי בְּהַנֵּי זִינִין בְּרֵי נֶשׁ לְאַתְחֻזָּאָה קָמֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צִאלוֹ הַמִּינִים שֶׁל הַלּוּלָב וּמִינֵינוּ שְׁהִם כְּנֹגַד חַג"ת נִהְיִים, לְרִיךְ הַאֲדָם לְהַתְרַאֲוֹת לְפָנֵי הַקַּצ"ה.

"מאמר סוד פרי החג, ויום שמיני עצרת" ומבואר בו כי בשבעת ימי הסוכות מקריבים ישראל שבעים פרים, כדי ליתן חלק לאומות העולם ואינם מקטרגים לישראל שבעבודתם מתקנים ומקשטים את השכינה אל היחוד. ומבאר עוד כי ביום שמיני עצרת נעשה היחוד הגדול למעלה, ואז ישראל שמחים לברם עם השכינה הנקראת "עצרת".

(מקור המאמר צוהר פרשת תלוי דף קפז ע"ג - קפז ע"א, צנזאוריני כרך ת עמ' 15-16)

וְתָא חֲזִי, בְּעוֹד דְאִינוּן שְׂאָר מְמַנָּן חֲדָאֵן וְאֶכְלִין בְּהוּא מְזוּנָא דְמִתְקַנֵּי לִזְן יִשְׂרָאֵל צֹא וְרַחָה כִּי צְעוּד שְׂשִׂאָר הַמְמוּנִים הֵם שְׂמַחִים וְאוֹכְלִים צְחֶלֶק הַפְּרִים שְׂמִינִים לְהֵם יִשְׂרָאֵל, אִינוּן מִתְקַנֵּי בּוּרְסִיָא קְרַבְנִין דְיִשְׂרָאֵל הוּא מִתְתָּא יִשְׂרָאֵל מִתְקַנִּים כְּסָא לְהַקְצִיָה מִלְמַטָּה, רַחָה לוֹמַר שְׂמַתְקַנִּים אֶת תִּיקוּנֵי הַשְּׂכִינָה וְקִשּׁוּטֵיהָ שְׁעַל יְדֵי זֶה הִיא נַעֲשִׂית כְּסָא לְהַקְצִיָה, וְאַחֲרָיָהּ כִּי צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל וְלִשְׂמָחָה לִיָּהּ לְהַעֲלוֹת אֹתָהּ לְמַעְלָה כְּשִׁהִיא מְקוּשְׁטָת, בְּאִינוּן זִינִין צְחַת הַמְנוּת שֶׁל הַד' מִינִים שְׁצִלוּב, וּבְחֲדוּהָ וּבְהַלּוּלָא וּצְמִנּוֹת שְׂמַחָתָהּ וּצְמִנּוֹת הַחַג וּצְמִנּוֹת הַלֵּל גְּמוּר שְׂאוּמֵרִים כָּל שְׂמוֹנֵת יָמֵי הַחַג, וְלֹא־קָפָא מְדַבְחָא וְצַהֲקַת הַמְזוּזָה עִם הַלּוּלָב וּמִינֵינוּ צְמוּזֵן שְׂבִית הַמְקַדֵּשׁ הִיא קִיִּים, וּצְמוּזֵן הַזֶּה שְׂמַקְפִּים עִם הַלּוּלָב אֶת הַצִּימָה שְׂצוֹ הַסֶּפֶר תּוֹרָה, בְּדִין אִיהִי סְלָקָא וְנְטִילָא בְּרַכָּאֵן וְחֲדוּהָ בְּבַעְלָהּ אֲזִי הִיא עוֹלָה כָּל יוֹם וְיוֹם מִשְׁצַעַת יָמֵי הַסּוּכוֹת וּמַקְצִילֵת צְרִכוֹת מו"א, וְשְׂמַחָה מֵאִמָּא, יַחַד עִם צְעֵלָה ז"א הַמִּתְיַחַד עִמָּה.

וְשָׂאָר חַיּוּוֹן רַבְרָבָן מְמַנֵּן דְּעַמִּין, אַכְלָן וּמְדַקֵּן וּרְפִסָּן וְאַתְזָנוּ, וְאִיהִי נִקְטָא נַפְשָׁאן בְּעַנּוּגִין לְעִילָא כְּמָה דְאַתְמַר.

כִּינּוֹן דְּנַחְתָּא וְהָא נִקְטָא כָּל בְּרַכָּאן וְכָל קְדוּשִׁין וְכָל עַנּוּגִין, וְיִשְׂרָאֵל כָּל הַנִּי שְׂבַעָה יוֹמִין הוּוּ מְשַׁכִּין לָהּ בְּאִינוּן עוֹבְדִין דְּקָא עֲבָדִין, וּמְקַרְבִין בְּהֵדָה, כְּדִין נַחְתָּא לְקַרְבָּא בְּבִנְיָא, וּלְמַחְדֵי לִוְן יוֹמָא חַד. וְהַהוּא יוֹמָא אִיהוּ יוֹמָא תְּמִינְאָה, בְּגִין דְּכָל שְׂבַעָה יוֹמִין אַחְרָנִין בְּהֵדָה, וְעַל דָּא אִיהוּ תְּמִינְאָה, וְתִמְנִיָּא יוֹמִין כְּחַדָּא, וּבְגִין כְּךָ אַקְרִי עֲצָרַת, כְּנִישִׁין, כְּנִישִׁין כְּלָהוּ בְּהַאי יוֹמָא, וְאַקְרִי שְׂמִינִי, וְלִית שְׂמִינִי אֶלָּא מַגּוּ שְׂבַעָה.

מתוק מדבש

יוֹמָא חַד וְאוּ גַם הִיא יוֹרְדַת לְהַתְקַרֵּב אֶל יִשְׂרָאֵל צְנִיה וּלְשַׁמַּח אוֹתָם יוֹם אֶחָד עִם נִשְׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁהִיא מַחֲלֶקֶת לָהֶם.

וְאִמַּר כִּי וְהַהוּא יוֹמָא אִיהוּ יוֹמָא תְּמִינְאָה אוֹתוֹ הַיּוֹם הוּא יוֹם הַשְּׂמִינִי שֶׁל סוּכּוֹת, כַּנֶּגֶד הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא שְׂמִינִית לְזוֹ"ס דו"א, בְּגִין דְּכָל שְׂבַעָה יוֹמִין, אַחְרָנִין בְּהֵדָה לְפִי שְׂכַל שְׂבַעָה יְמֵי הַסּוּכּוֹת הַמְּמוּנִים הַאֲחֵרִים הֵם עִמָּה, וְעַל דָּא אִיהוּ תְּמִינְאָה וְעַל כֵּן הוּא שְׂמִינִי כַּנֶּגֶד הַמַּלְכוּת, וְתִמְנִיָּא יוֹמִין בְּחַדָּא וְהֵם שְׂמוֹנֵה יְמֵים יַחַד, דְּהֵינּוּ הו"ס דו"א וְהַמַּלְכוּת, וּבְגִין כְּךָ אַקְרִי עֲצָרַת וְצַבִּיל זֶה הַמַּלְכוּת נִקְרְאָת עֲרַת, שְׁפִירוּשׁוֹ כְּנִישִׁין לְשׁוֹן אֲסִיפָה וְקִצּוֹן, דְּהֵינּוּ כְּנִישִׁין בְּהַאי יוֹמָא כִּי כָל הו"ס דו"א מַתְאַסְפוֹת וּמַתְיַחְדוֹת צִיּוֹם הַזֶּה עִם הַמַּלְכוּת, לְכֵן וְאַקְרִי שְׂמִינִי הִיא נִקְרְאָת שְׂמִינִי וְלִית שְׂמִינִי אֶלָּא מַגּוּ שְׂבַעָה וְאִין שְׂמִינִי אֶלָּא מִתּוֹךְ שְׂבַעָה, רַחַה לֹאמַר הַמַּלְכוּת הִיא שְׂמִינִית לְזוֹ"ס דו"א, וְנִקְרְאָת עֲרַת עַל שֵׁם שְׂכוּלָם מַתְאַסְפוֹת עִמָּה. (רמ"ק וּמְפִרָשִׁים)

וְשָׂאָר חַיּוּוֹן רַבְרָבָן מְמַנֵּן דְּעַמִּין וְשֹׂאֵר חַיּוֹת שֶׁהֵם הַשְּׂרִים הַמְּמוּנִים שֶׁל הַעַמִּים שֶׁמְקַבְּלִים חֶלְקָם מִפְרֵי הַחַג, אַכְלָן וּמְדַקֵּן וּרְפִסָּן אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים הַדֵּק צְנִינְיָהֶם, וְהַנְּשֹׂאֵר מֵאֲכִילַתִּים רוֹמְסִים וּמְרַסְקִים צְרַגְלִיָּהֶם (כְּמוֹ שְׂכַמּוֹ צְנִינְאֵל ז' ז', צַחִיה הַרְבִּיעִית, אֲכִלָּה וּמְדַקָּה וְשֹׂאֵר צְרַגְלִיָּה רַפְסָה), וְאַתְזָנוּ וּמִזָּה הֵם נוֹזֵנִים, וְצַעוּד שֶׁהֵם נוֹזֵנִים וְאִיהִי נִקְטָא נַפְשָׁאן הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה מְקַבְּלַת נִפְשׁוֹת קְדוּשׁוֹת לִיטַע מִהֶם דּוֹרוֹת יִשְׂרָאֵל יְצוּרְכוּ, בְּעַנּוּגִין לְעִילָא כְּמָה דְאַתְמַר צַתְעוּגִים שְׁלַמְעֵלָה כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ, דְּהֵינּוּ עַל יְדֵי יַחַד עִם ז"א.

כִּינּוֹן דְּנַחְתָּא כִּינּוֹן שֶׁהִיא יוֹרְדַת מֵהִיחֹד, וְהָא נִקְטָא כָּל בְּרַכָּאן וְהִיא קְצֵלָה כָּל הַצְּרִיכוֹת מִזוֹ"א, וְכָל קְדוּשִׁין וְכָל הַקְּדוּשׁוֹת מֵאֲבָא, וְכָל עַנּוּגִין וְכָל הַתְּעוּגִים מֵאִמָּא, וְיִשְׂרָאֵל כָּל הַנִּי שְׂבַעָה יוֹמִין הוּוּ מְשַׁכִּין לָהּ וְיִשְׂרָאֵל כָּל אֵלּוּ הַשְּׂבַעָה יְמֵים הֵיוּ מוֹשְׁכִין לָהּ שְׂפַע בְּאִינוּן עוֹבְדִין דְּקָא עֲבָדִין צְאוֹתָם הַמְּעַשִׂים טוֹבִים שֶׁהֵם עוֹשִׂים, כִּי מַעֲלוֹם לֹא נַחֲיַחְדָּה הַשְּׂכִינָה עִם צַעֲלָה אֶלָּא צַחַח מַעֲשִׂיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה וּמְקַרְבִין בְּהֵדָה הֵם מַתְקַרְבִים אֶלָּהּ, כְּדִין נַחְתָּא לְקַרְבָּא בְּבִנְיָא וְלְמַחְדֵי לִוְן

וזאת הברכה יום ששי

חשיבות סעודות שבת על סעודות יום טוב

בְּהַאי יוֹמָא תִּלְתִּי סְעוּדָתָן בְּעֵינֵי בְּנֵי מַלְפָּא לְזַמְנָא, וְלִסְדְּרָא פְתוּרָא בְּגִין יִקְרָא דְמַלְפָּא, פְּמָה דְאֻקִּימְנָא, וְכַד אֲזַדְמֵן בֵּיה חֲגָא אוּ זַמְנָא, לֹא יִסְדֵּר בְּר נֶשׁ תְּרֵי פְתוּרֵי בְּכָל סְעוּדָתָא, חַד לְשַׁבַּת וְחַד לְאוּשְׁפִיזָא, בְּגִין דְכְּתִיב (ש"ב ט יג) עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד הוּא אוֹכֵל, סְפוּקָא הוּא בְּפְתוּרָא דְמַלְפָּא לְהוּא אוּשְׁפִיזָא דְאֲתִיָּא לֵיה, וְעַל דָּא בְּעֵי בְּר נֶשׁ לְסְדוּרֵי פְתוּרָא שְׁלִימָא לְמַלְפָּא, וְהוּא יְהִיב מִינֵיה לְאוּשְׁפִיזָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה דְשַׁבַּת, פֶּד אַעֲרַע בֵּיה אוּשְׁפִיזָא, שְׁבָקִין לֵיה, אוּ לֹא שְׁבָקִין לֵיה, אִי לֹא שְׁבָקִין לֵיה אֲשַׁתְּכַח דְמַלְפָּא, אִי שְׁבָקִין לֵיה אֲשַׁתְּכַח פְּגִימוּ בְּסְעוּדָתָא דְמַלְפָּא.

אָמַר לֵיה רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי, לְמַלְפָּא דְאֵיעֲרַע בֵּיה אוּשְׁפִיזָא, וְנִטִּיל מִיכְלָא מְקַמֵּיה וְסִלְקָא לְאוּשְׁפִיזָא, אֲשַׁתְּכַח אָף עַל גַּב דְמַלְפָּא לֹא אָכַל עֲמִיה, מִמִּיכְלָא דְמַלְפָּא קָא אָכִיל, וּמַלְפָּא יְהִיב לֵיה לְמִיכְל, וְכַל דָּא בְּגִין דְהוּא אוּשְׁפִיזָא דְמַלְפָּא.

מתוק מדבש

המועד, לכן יסדר שלחנו רק לשבת, והמועד נטפל אליו, ובסעודה אחת נכלל הכל. (רמ"ק זוהר מי ומפרכסים)

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאל מֵאֲבוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה דְשַׁבַּת סְעוּדָה שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבַּת, פֶּד אַעֲרַע בֵּיה אוּשְׁפִיזָא כְּשֶׁמְזַדְמֵן בְּשַׁבַּת אוּרַח דְהֵינּוּ מוּעֵד שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְיוֹם שְׁנֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, שְׁבָקִין לֵיה מְנִיחִים אֶת סְעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית וְאֵינָם אוֹכְלִים אוֹתוֹ, מַחֲמַת כְּבוֹד סְעוּדַת לַיִל יוֹם טוֹב שְׁנֵי שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, אוּ לֹא שְׁבָקִין לֵיה אוּ לֹא מְנִיחִים אוֹתוֹ, אֵלָּא אוֹכְלִים אוֹתוֹ כְּבִשְׂאֵר שַׁבְּתוֹת, וְשִׂאלְתִּי הִיא כִּי מִמָּה נִפְשָׁךְ יֵשׁ כַּאֲן גְּרִיעוֹת אִי לֹא שְׁבָקִין לֵיה אִם לֹא מְנִיחִים אוֹתוֹ, אֲשַׁתְּכַח אוּשְׁפִיזָא דְחֵיָּא מְפְתוּרָא דְמַלְפָּא נִמְצָא הָאוּרַח שֶׁהוּא סְעוּדַת הַיּוֹם טוֹב נִדְחָה מִשְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ, כִּי מַחֲמַת סְעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית אֵינּוּ יִכוֹל לְאָכּוֹל סְעוּדַת לַיִל יוֹם טוֹב שְׁנֵי בְּתַאבּוֹן, אִי שְׁבָקִין לֵיה וְאִם מְנִיחִים אוֹתוֹ, וְלֹא אוֹכְלִים סְעוּדָה שְׁלִישִׁית, אֲשַׁתְּכַח פְּגִימוּ בְּסְעוּדָתָא דְמַלְפָּא נִמְצָא פֶגַם וְחִסְרוֹן בְּסְעוּדַת הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא שַׁבַּת. אָמַר לֵיה רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי אִמַּר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲבוּי, לְמַלְפָּא דְאֵיעֲרַע בֵּיה אוּשְׁפִיזָא מִשֶּׁל לְמַלְךְ שְׁנוּדְמֵן לוֹ אוּרַח, וְנִטִּיל מִיכְלָא מְקַמֵּיה וְסִלְקָא לְאוּשְׁפִיזָא מַחֲמַת כְּבוֹד הָאוּרַח לִקַּח אֶת הַמַּאכֵל מִלְּפָנָיו וְנִתְּנוּ לְאוּרַח שְׁלוֹ, כְּמוֹ כֵּן מְבַטְלִים סְעוּדָה שְׁלִישִׁית לְכְבוֹד יוֹם טוֹב שְׁנֵי שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה (כְּמוֹ שֶׁכָּל תְּפִלוֹת שֶׁל שַׁבַּת מְנַעֲלִים לְכְבוֹד יוֹם טוֹב), אֲשַׁתְּכַח אָף עַל גַּב דְמַלְפָּא לֹא אָכַל עֲמִיה נִמְצָא אָף עַל פִּי שֶׁהַמֶּלֶךְ אֵינּוּ אוֹכֵל עִמּוֹ, כִּי הַיּוֹם טוֹב הוּא בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, עִם כָּל זֶה מִמִּיכְלָא דְמַלְפָּא קָא אָכִיל מִמַּאכְלוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הוּא אוֹכֵל, וְאֵינּוּ זֶה פֶגַם לְשַׁבַּת, כִּי שַׁבַּת בְּעֲצֻמוֹ מְכַבֵּד אֶת אוּרַחוֹ הַמוּעֵד, וּמַלְפָּא יְהִיב לֵיה לְמִיכְל וְהַמֶּלֶךְ נוֹתֵן לוֹ לְאָכּוֹל, שֶׁאִם שַׁבַּת לֹא הִיא מְעַבִּיר וּמְבַטֵּל אֶת סְעוּדָה שְׁלִישִׁית, לֹא הִיתָה חֲשׁוּבָה סְעוּדַת הַמוּעֵד, וְכַל דָּא בְּגִין דְהוּא אוּשְׁפִיזָא דְמַלְפָּא וְכַל זֶה לְפִי שֶׁהוּא הָאוּרַח שֶׁל הַמֶּלֶךְ, דְהֵינּוּ רַק כְּשִׁחַל יוֹם א' דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּשַׁבַּת, שֶׁהוּא כְּבֵר אוּרַחוֹ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא בְּשַׁבַּת, אוּ נוֹתֵן שַׁבַּת אֶת סְעוּדָתוֹ הַשְּׁלִישִׁית לַלַיִל שְׁנֵי שֶׁל רֵאשׁ

"מאמר חשיבות סעודות שבת על סעודות יום טוב" ומבואר בו כי כשחל יום טוב בשבת, עולה סעודת שבת גם בשביל יום טוב, ואין עורכים סעודה נוספת ליום טוב, כי סעודת שבת משפיעה חלק גם ליום טוב. ומבאר עוד כי כשחל ערב יום טוב בשבת, אז אין מבטלים סעודה שלישית כדי לאכול בתאבון בסעודת יום טוב שבערב. אבל אם שבת הוא יום ראשון של ראש השנה סובר רבי שמעון שמבטלים סעודה שלישית שבשבת, ורב המנונא סבא סובר שאין מבטלים, כי קדושת שבת חמורה עד שאפילו דיבור חול אסור בה, מה שאין כן ביום טוב שהותרה מלאכת אוכל נפש.

(מקור המאמר זוהר פרשת אמור דף נ"ג, צנזאורינו כרך י"א עמ' תפ"ה-תפ"ח)

בְּהַאי יוֹמָא, תִּלְתִּי סְעוּדָתָן בְּעֵינֵי בְּנֵי מַלְפָּא לְזַמְנָא בְּיוֹם הַשַּׁבַּת, צְרִיכִים בְּנֵי הַמֶּלֶךְ לְהַזְמִין וְלְהַכִּין שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וְלִסְדְּרָא פְתוּרָא בְּגִין יִקְרָא דְמַלְפָּא וְלִסְדֵּר וְלַעֲרוֹךְ אֶת הַשְּׁלַחַן בְּשִׁבְלֵי כְבוֹד הַמֶּלֶךְ, פְּמָה דְאֻקִּימְנָא כְּמוֹ שֶׁדְּרָשׁוּ חוֹז"ל מִג' פַּעֲמִים הַיּוֹם (נִמְס' שַׁנַּת דָּף קִיט ע"א), וְכַד אֲזַדְמֵן בֵּיה חֲגָא אוּ זַמְנָא וְכְשֶׁמְזַדְמֵן בְּשַׁבַּת חַג אֶחָד מִג' רַגְלִים, אוּ זְמַן שֶׁהוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, לֹא יִסְדֵּר בְּר נֶשׁ תְּרֵי פְתוּרֵי בְּכָל סְעוּדָתָא לֹא יִסְדֵּר הָאֲדָם שְׁנֵי שְׁלַחְנוֹת בְּכָל סְעוּדָה, חַד לְשַׁבַּת וְחַד לְאוּשְׁפִיזָא אֶחָד לְשַׁבַּת וְאֶחָד לְהָאוּרַח שֶׁהוּא הַמוּעֵד, בְּגִין דְכְּתִיב לְפִי שֶׁכְּתוּב עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד הוּא אוֹכֵל כְּלוֹמֵר עַל שְׁלַחַן שֶׁל שַׁבַּת אוֹכֵל גַּם הַמוּעֵד, כִּי הָאֲרָה שֶׁל הַמוּעֵד כְּלוּלָה בְּאוּרַח שֶׁל שַׁבַּת, דְהֵינּוּ סְפוּקָא הוּא בְּפְתוּרָא דְמַלְפָּא לְהוּא אוּשְׁפִיזָא דְאֲתִיָּא לֵיה כִּי יֵשׁ דִּי וְסִיפּוּק בְּשְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ גַּם לְאוּרַח הוּא שְׁבָא אֵלָיו, וְהַכּוֹנֵה כִּי יֵשׁ דִּי בְּשְׁלַחַן שֶׁל שַׁבַּת לְהַסְפִּיק אוּר וְעוֹנֵג גַּם לְהָאֲרַת הַמוּעֵד שֶׁהוּא הָאוּרַח שְׁבָא בְּשַׁבַּת, וְעַל דָּא בְּעֵי בְּר נֶשׁ לְסְדוּרֵי פְתוּרָא שְׁלִימָא לְמַלְפָּא וְעַל כֵּן צְרִיךְ הָאֲדָם לְסְדֵר וְלַעֲרוֹךְ שְׁלַחַן שְׁלֵם לְהַמֶּלֶךְ, וְהוּא יְהִיב מִינֵיה לְאוּשְׁפִיזָא וְהוּא נוֹתֵן מִמֶּנּוּ לְהָאוּרַח, כְּלוֹמֵר שַׁבַּת מְשַׁפֵּעַ גַּם לְהַמוּעֵד, וְאִם הִיא מְסֻדֵּר שְׁנֵי סְעוּדוֹת, בְּהַכּוֹרָה הִיא גּוֹרַע מְסְעוּדַת שַׁבַּת לְהַשְׁלִים אֶת סְעוּדַת

וּבְכִי רַב הַמְנוּנָא סְבָא, לָא חֵיִשׁוּ לְאוֹשְׁפִיזָא בְשַׁעְתָּא דָּא, וּלְבַתַּר מְסֻדְרֵי פְתוּרָא לְאוֹשְׁפִיזָא.

בְּהַאי יוֹמָא מְלוּלָא אָסִיר, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נח יג) מְמַצּוֹא חֶפְצָךְ וְדַבֵּר דְבַר, וּתְנֵן חֶפְצָךְ כְּתִיב, בְּגִין דְּהַאי יוֹמָא פֶּל מְהִימְנוּתָא אֲתַקְשֵׁר בֵּיהּ.

מתוק מדבש

חול אסור לדבר, הָדָא הוּא דְכְּתִיב זהו שכתוב מְמַצּוֹא חֶפְצָךְ וְדַבֵּר דְבַר שלא יהיה דיבורך של שבת כדיבורך של חול, וּתְנֵן (נמס' שנת דף קיג סוע"א) חֶפְצָךְ כְּתִיב שלא תדבר מחפצי חול, אבל מחפצי מצוה מותר לדבר, בְּגִין דְּהַאי יוֹמָא פֶּל מְהִימְנוּתָא אֲתַקְשֵׁר בֵּיהּ לפי שבזה היום כל קדושת אמונה שהיא הבינה מתקשרת בו, ולכן אסור לדבר בשבת בעניני חול לפי שהבינה נקראת שתיקה, (נסוד מה שאמרו חז"ל סייג למכמה שתיקה), מה שאין חומר זה ביום טוב שמלאכת אוכל נפש מותרת בו, אם כן אין ראוי שמלך גדול יחלוק כבוד לעבד שלו, ולכן אינו מבטל סעודה שלישית שלו מפני האורח שהוא היום טוב.

השנה, אבל אם יום ראשון של ראש השנה חל במוצאי שבת או שאר מועד, אין מבטלים בשבילו את סעודה הג' של שבת. (רמ"ק ומק"מ ומפרשים, ועי' נעטרות נצי שפירשו נאופן אחר)

וּבְכִי רַב הַמְנוּנָא סְבָא לָא חֵיִשׁוּ לְאוֹשְׁפִיזָא בְשַׁעְתָּא דָּא ובביתו של רב המנונא סבא לא היו חוששים על כבוד ליל שני של ראש השנה שחל במוצאי שבת, והיו אוכלים סעודה שלישית בשבת כרגיל, וּלְבַתַּר מְסֻדְרֵי פְתוּרָא לְאוֹשְׁפִיזָא ואחר כך במוצאי שבת היו מסדרים ועורכים שלחן ליום טוב, הגם שהיו עדיין שבעים מסעודה ג' של שבת. (רמ"ק ומק"מ ומפרשים)

ובי רב המנונא סבא מביאים ראיה, כיון ששבת חמור כל כך קדושתו כי בְּהַאי יוֹמָא מְלוּלָא אָסִיר ביום השבת דיבורי

יוֹם שַׁבָּת

מעלת סעודות שבת

בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, בְּסַעוּדַתָּא תַּנְיִינָא פְּתִיב, (ישעיה נח יד) אַז תַּתְּעַנַּג עַל יְהוָה, עַל יְהוָה וְדַאי, דְּהֵיאָה שְׁעַתָּא אַתְּגַלְיָא עֵתִיקָא קַדִּישָׁא, וְכִלְהוּ עַלְמִין בְּחֻדְוֹתָא וּשְׁלִימוּ, וְחֻדְוֹתָא דְעֵתִיקָא עֲבַדְיִנן, וּסְעוּדַתָּא דִּילֵיהּ הִיא וְדַאי.

בְּסַעוּדַתָּא תְּלִיתָאָה דְשַׁבְּתָא פְּתִיב, וְהַאֲכַלְתִּיהּ נַחֲלַת יַעֲקֹב אַבִּיךָ, דָּא הִיא סַעוּדַתָּא דְזַעִיר אַנְפִּין דְּהַיּוּ בְּשְׁלִימוּתָא, וְכִלְהוּ שִׁיתָא יוֹמִין מִהֵוּא שְׁלִימוּ מִתְּבַרְכָן, וּבְעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵי בְּסַעוּדַתִּיהּ, וְלֹא שְׁלָמָא אַלִּין סַעוּדַתִּי, דְּאִינוּן סַעוּדַתִּי מִהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא דְזַרְעָא קַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל, דִּי מִהֵימְנוּתָא עֲלָאָה דָּא דִּילְהוּן הִיא, וְלֹא דְעַמִּין, וּבְגִינֵי כֶּךָ אָמַר (שמות לא יז) בִּינֵי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזִי, בְּסַעוּדַתִּי אַלִּין אֲשַׁתְּמוּדְעוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן בְּנֵי מְלָפָא, דְּאִינוּן מִהֵיכְלָא דְמְלָפָא, דְּאִינוּן בְּנֵי

מתוק מדבש

ז"א שהוא נשלים צעת הזאת ע"י שעולה צדיקא דעתיקא ונוון שם מהאורות היוצאים מפה דעתיקא, ועל כן נקרא מוון זה נחלת יעקב לפי שמוון זה הוא הנחלה שז"א הנקרא יעקב מקבל מעתיקא קדישא, וְכִלְהוּ שִׁיתָא יוֹמִין מִהֵוּא שְׁלִימוּ מִתְּבַרְכָן וְכָל שַׁמַּת הַיַּמִּים שֶׁהֵם הו"ק מִתְּזַכְרִים מִשְׁלִימוֹת הַיָּמִים שֶׁז"א מִקְבֵּל, וּבְעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵי בְּסַעוּדַתִּיהּ וְכִרִּיךְ הַאֲדָם לְשַׁמּוֹת צַסְעוּדָתוֹ שֶׁל ז"א, וְלֹא שְׁלָמָא אַלִּין סַעוּדַתִּי וְלֹא שְׁלֵם אֵלּוּ הַשְּׁלֵשׁ סַעוּדוֹת, דְּאִינוּן סַעוּדַתִּי מִהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא דְזַרְעָא קַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל כִּי אֵלּוּ הַסַּעוּדוֹת שֶׁל שַׁבַּת הֵם סוּד הַסְּפִירוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת שֶׁל עוֹלָם הַאֲצִילוֹת (הַנְּקֻרָאִים "מִהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא" לְפִי שֶׁהֵם אֲמוּנָה הַשְּׁלִימָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מֵאֲמִינִים צַהֲקֵב"ה), הַמִּתְיַחֲסִים לִזְרַע קוּדֵשׁ יִשְׂרָאֵל דִּי מִהֵימְנוּתָא עֲלָאָה דָּא דִּילְהוּן הִיא כִּי אֵלּוּ הַסְּפִירוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת שִׁיכַת רַק לְהֵם לְקַבֵּל עַל יַדָּם שַׁפַּע מֵא"ס צ"ה, וְלֹא דְעַמִּין וְאִינֵם שִׁיכּוֹת לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם כֻּלָּל כִּי הֵם מִקְבָּלִים שַׁפַּע מִסְּפִירוֹת שֶׁל הַקְּלִיפּוֹת הַנְּקֻרָאוֹת כַּתְּרִין תַּתִּין, וּבְגִינֵי כֶּךָ אָמַר וְצַבִּיל זֶה אֲמַר הַקְּב"ה וְשִׁמְרוּ צִנִּי יִשְׂרָאֵל אֵת הַשַּׁבַּת וְגו' בִּינֵי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת הָעוֹלָם, פִּי שֶׁהַשַּׁבַּת הִיא אוֹת צִרִית צִין הַא"ס צ"ה לְצִין צִנִּי יִשְׂרָאֵל עַל יַדֵי סְפִירוֹת דְאֲצִילוֹת, וְאִין לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם חֵלֶק צֵהֵם.

"מאמר מעלת סעודות שבת" ומבואר בו כי בסעודות השבת מתגלים האורות עליונים, ומפרש כי בסעודה ראשונה מתגלית הארת השכינה, והיא כנגד יצחק. ובסעודה שניה מתגלית הארת עתיקא קדישא, והיא כנגד אברהם. ובסעודה שלישית מתגלית הארת זעיר אנפין, והיא כנגד יעקב. וכאשר האדם מקיים שלש סעודות שבת בשמחה, הוא משתתף בשמחת המדות העליונות, ומורה שיש לו חלק נשמה אחוה באלו המדות. אבל הפוגם אפילו סעודה אחת הוא פוגם בכל המדות העליונות, ונחשב לו כאילו ביטל את כולם, ונענש על כך כגיהנם. ומבאר עוד שלפי ששמחת השבת היא שמחת המדות העליונים, ואנו אורחים המשתתפים בהם, לכן אפילו אכל האדם לבדו זוכה להארתם, ואינו נענש אם לא זימן לעניים כמו במועדים שאנו בעלי השמחה וחייבים לזמן לעניים. ונמשך לבאר שלפי שעצם אורות האצילות מתגלות בשבת, לכן זוכה האדם לתוספת נשמה משם. ובשם "שבת" עצמו רמזים בשלימות אורות האצילות. ומסיק במעלות יום השבת על ימי המועדים, כי בשבת: יש עליה לכל המדות, ורשעי הגיהנם נחים, והדינים נכפים, ונמצאת שמחה ויחוד בכל העולמות.

(מקור המאמר זוהר פרשת יתרו דף פח ע"ב, צנזאורינו כרך ו עמ' רנב-רנז)

בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, בְּסַעוּדַתָּא תַּנְיִינָא פְּתִיב צִוּם הַשַּׁבַּת צַסְעוּדָה שֵׁנִיָּה כַּתּוּב אַז תַּתְּעַנַּג עַל יְהוָה, מִשׁ"כ עַל יְהוָה, וְדַאי צְכוּנָה כַּתּוּב לְרַמּוֹ עַל עֵתִיקָא קַדִּישָׁא שֶׁהוּא לְמַעֲלָה מִז"א הַנְּקֻרָא יְהוָה, דְּהֵיאָה שְׁעַתָּא אַתְּגַלְיָא עֵתִיקָא קַדִּישָׁא יִתְרֵיהּ, וְכִלְהוּ עַלְמִין בְּחֻדְוֹתָא וּשְׁלִימוּ וְכָל הָעוֹלָמוֹת הֵם צַסְמַחַת וְצַסְלִימוֹת מִהַאֲרוֹת עֵתִיקָא קַדִּישָׁא הַמְּתַלְלָה עֲלֵיהֶם דְּרַךְ הַמְּלָכוֹת, וְחֻדְוֹתָא דְעֵתִיקָא עֲבַדְיִנן וְשַׁמַּחַת שֶׁל עֵתִיקָא אֵנוּ עוֹשִׂים עַל יַדֵי סַעוּדָה זו שְׁאֵנוּ מִשְׁתַּתְּפִים צַסְמַחַת, וּסְעוּדַתָּא דִּילְיָהּ הִיא וְדַאי וְסַעוּדָה זו הִיא הַסַּעוּדָה שֶׁלּוֹ וְדַאי לְפִי שֶׁהוּא עוֹלָה וְנוּוֹן מִעוֹלָם הָעוֹקֵדִים הַיּוֹצֵאִים מִפֶּה א"ק.

תָּא חֲזִי, בְּסַעוּדַתִּי אַלִּין צֹא וְרָאָה כִּי עַל יַדֵי אֵלּוּ הַסַּעוּדוֹת שֶׁל שַׁבַּת אֵם מִקְיָיִמִים אֵת כּוֹלָם כְּרָאוּ, אֲשַׁתְּמוּדְעוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן בְּנֵי מְלָפָא נִיכְרִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם צִנִּי הַמְּלַךְ צ"ה, כִּי כַּשִּׁיִּשְׂרָאֵל אוֹכֵלִים סַעוּדָה שְׁלִישִׁית שְׁאֵז הוּא סַעוּדַת ז"א וּמִשְׁתַּתְּפִים צַסְמַחַת, צֵה הֵם מִרְאִים שֶׁהֵם צִנִּי הַמְּלַךְ ז"א שֶׁנִּשְׁמַתֵּם נֹאֲלָלָה מִמֶּנּוּ, דְּאִינוּן מִהֵיכְלָא דְמְלָפָא שֶׁהֵם מֵהֵיכַל הַמְּלַךְ שֶׁהוּא הַמְּלָכוֹת הַנְּקֻרָאִת הֵיכַל שֶׁל ז"א, כִּי כַּשִּׁיִּשְׂרָאֵל אוֹכֵלִים צַסְעוּדָה הַרְאֵשׁוֹנָה שְׁאֵז הִיא סַעוּדַתָּא דְמַטְרוֹנִיתָא וּמִשְׁתַּתְּפִים צַסְמַחַת צֵה הֵם מִרְאִים שֶׁהֵם מֵהֵיכַל דְּמַלְכָא לְפִי שְׁמוֹשְׂרֵשִׁים צַמְלָכוֹת, דְּאִינוּן בְּנֵי מִהֵימְנוּתָא שֶׁהֵם צִנִּי אֲמוּנָה כִּי כַּשִּׁיִּשְׂרָאֵל אוֹכֵלִים סַעוּדָה שֵׁנִיָּה שֶׁהִיא סַעוּדַתָּא דְעֵתִיקָא הַכּוֹלָל אֵת כָּל הַאֲצִילוֹת, וּמִשְׁתַּתְּפִים צַסְמַחַת צֵה הֵם מִרְאִים שֶׁהֵם צִנִּי אֲמוּנָה שֶׁנִּשְׁמַתֵּם הִיא מִעוֹלָם הַאֲצִילוֹת.

בְּסַעוּדַתָּא תְּלִיתָאָה דְשַׁבְּתָא פְּתִיב צַסְעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבַּת כַּתּוּב וְהַאֲכַלְתִּיהּ נַחֲלַת יַעֲקֹב אַבִּיךָ, דָּא הִיא סַעוּדַתָּא דְזַעִיר אַנְפִּין דְּהַיּוּ בְּשְׁלִימוּתָא זו הִיא הַסַּעוּדָה שֶׁל

מְהִימְנוּתָא, וּמֵאֵן דְּפָגִים חַד סְעוּדָתָא מְנַיְהוּ, אַחְזִי פְּגִימוּתָא לְעֵילָא, וְאַחְזִי גְרַמְיָה דְּלָאוּ מִבְּנֵי מְלָכָא
עֲלָאָה הוּא, דְּלָאוּ מִבְּנֵי הִיכְלָא דְּמְלָכָא הוּא, דְּלָאוּ מִזְרַעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל הוּא, וַיְהִיבִין עֲלֵיהּ חֲמָרָא
דְּתַלְתַּת מְלִין דִּינָא דְּגִיְהֶנְם וְגו'.

וְתָא חֲזִי, בְּכֻלְהוּ שְׁאָר זְמַנִּין וְחֻגִין בְּעֵי בַר נֶשׁ לְחֲדֵי וּלְמַחְדֵי לְמִסְפְּנֵי, וְאִי הוּא חֲדֵי בְּלַחְדוּדֵי וְלֹא יְהִיב
לְמִסְפְּנֵי, עוֹנְשֵׁיהּ סְגִי, דְּהָא בְּלַחְדוּדֵי חֲדֵי וְלֹא יְהִיב חֲדוּ לְאַחְרָא, עֲלֵיהּ פְּתִיב (מְלָאכִי ב ג) וְזִרְיָתִי פְּרִשׁ
עַל פְּנִיכֶם, פְּרִשׁ חֲגִיכֶם, וְאִי אִיהוּ בְּשִׁבְתָּא חֲדֵי, אָף עַל גַּב דְּלָא יְהִיב לְאַחְרָא, לֹא יְהִיבִין עֲלֵיהּ עוֹנְשָׁא
פְּשָׁאָר זְמַנִּין וְחֻגִין, דְּכַתִּיב פְּרִשׁ חֲגִיכֶם, פְּרִשׁ חֲגִיכֶם קְאָמַר, וְלֹא פְּרִשׁ שְׁבַתְכֶם, וְכַתִּיב (ישעיה א יד) חֲדַשְׁיֶכֶם
וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נְפִשִׁי, וְאֵלּוּ שְׁבַת לֹא קְאָמַר, וּבְגִינֵי כֶּף פְּתִיב בִּינֵי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּמִשׁוּם דְּכָל מְהִימְנוּתָא אֲשַׁתְּכַח בְּשִׁבְתָּא, יְהִיבִין לֵיהּ לְבַר נֶשׁ נִשְׁמַתָּא אַחְרָא, נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה, נִשְׁמַתָּא
דְּכָל שְׁלִימוּ בְּהַ פְּדוּגְמָא דְּעֲלָמָא דְּאֵתִי.

וּבְגִינֵי כֶּף אַקְרִי שְׁבַת, מַהוּ שְׁבַת, שְׁמָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִפְּל סְטְרוּי.

מתוק מדבש

לשמח לכל מי שנמצא בלי שמחה, ובגניני כף פתיב ובשביל זה
כתוב שהקב"ה אומר שהשבת היא אות ביני ובין בני ישראל
כי הוא בעל הסעודה המשמח אותנו בשמחתו.

וממשיך ולאמר ומישום דכף מהימנותא אשתכח בשבתא ולפי
שהארות כל האצילות הנקראת אמונה נמצאות בשבת, לכן
ובהין ליה לבר נש נשמתא אחרת נותנים לאדם נשמה אחרת
בליל שבת מנד המלכות מן מהנשמה שיש לו צימות החול, ועוד יותר
נותנים לו נשמתא עץא נשמה עליונה ציוס השבת מנד ז"א, ועוד
יותר מוספים לו לאדם מנד הבינה נשמתא דכף ששלימו בה נשמה
יתירה שכל שלימות המדרגות שעליה נכללות בה, הכל כדי שיוכל
האדם להתעדן בשבת פדוגמא דעץא דאיתי כעדונו בעולם הזה,
מה שאין כן ימים טובים אין דומה כלל לשבת, כי הנשמה הנתוספת
ציוס טוב היא רק מענף פרטי שבעולם האצילות, צפסת מנד החסד
לנד, שצבעות מנד הת"ת לנד, צסוכות מנד הגבורה לנד, צראש
חדש מנד המלכות לנד, אצל שצבת שפרנופי האצילות מאירים עלינו
זוכה האדם לקבל תוספת נפש רוח נשמה מכולם.

כמ"ש האר"ז"ל צשה"כ, כי צליל השבת יכוין לקבל סוד תוספת קדושות נר"ן
מהנוקבא שצכללותם הם נקראות נפש, והיינו כשאומר צאי כלה יכוין
לקבל תוספת נפש, וכשאומר השליח צבור צרכו את ה' המצורך יכוין לקבל
תוספת רוח, וכשאומר ופרוס עלינו יכוין לקבל תוספת נשמה. וציוס השבת
יכוין לקבל תוספת נר"ן מו"א שצכללותם הם נקראות רוח, והיינו כשאומר
נשמת כל מי יכוין לקבל תוספת נפש, וכסמומן גאולה לתפלה יכוין לקבל
תוספת רוח, וצכתר דמוסף כשאומר "איה" מקוס כצודו יכוין לקבל תוספת
נשמה, ומצברי הוהר נראה שאת"כ זוכה אדם גם לנר"ן מנד אימא שצכללותם
הם נקראות נשמה, וצהס כלוליס גם כן תוספת חיה וחיידה מאצא וא"א.

ובגניני כף אקרי שבת ולכן נקרא יום זה שבת, ומפרש מהו
שבת ולאמר שמה דקדשא בריך הוא שבת הוא שמו
של הקצ"ה, שמה דאיהו שרים מפרס סטרוי שס שהוא שלם
מכל הצמינות שצספירות האצילות, כי שצ"ת היא אותיות ש' צת,
הנה צת היא המלכות, והראשים שעל ג' קוי ש' הם ג' יודיין
סוד כתר חכמה צינה, וג' קוי ש' הם ג' וויין סוד ג' קוי חג"ת
דז"א, הרי כי מלת שבת כלול צה כל פרנופי האצילות המאירים
עלינו תוספת נר"ן ציוס השבת, ולפי שציוס זה מאירות כל ספירות
אלו, לכן הוא נקרא צשס זה. (ועי' צעטרט צזי כאן, וצס' צני ישכר
צחמלת דרושי השבת, שפירשו צצרי הוהר "שבת שמה דקצ"ה" צכמה אופיס).

ומאן דפגים חד סעודתא מנייהו אחזי פגימותא לעינא ומי
שפוגס ומחסר אפילו סעודה אחת מאלו הג' סעודות מראה פגס
למעלה צפרנופי האצילות, ואחזי גרמיה דלאו מביני מלכא
עץאָה הוּא ומראה צעלמו שאינו מצני המלך העליון שהוא ז"א,
דלאו מביני היכלא דמלכא הוּא ואינו מצני היכל המלך שהוא
המלכות, דלאו מזרעא קדישא דישראל הוּא ומראה צעלמו
שאינו מזרע הקדוש של ישראל שנסמתס מן האצילות, ובהין
עץיה חמרא דתלת מלין דינא דגיהנמ וגו' ונותנים עליו עונש
חמור של שלשה צצרים שהס דיני גיהנמ, אש, ושלג, ושרציט של
אש, כנגד שלש סעודות שציטל, כי אפילו מי שלא ציטל אלא אחת
מהן וענש כאילו ציטל את כולם לפי שאי אפשר לפגוס צפרנופו
אחד ולאחוו צצנים לכן אס ציטל סעודה אחת מראה ששאר
הסעודות שאכל לא היו אלא להנחת עלמו.

וְתָא חֲזִי וּבַא וּרְאָה אַחַר שְׁאִמְרֵנוּ שְׁשֵׁלַס הַסְעוּדוֹת שִׁישְׂרָאֵל
מְקִימִים בְּשַׁבַּת הֵם כְּדִי לְשִׁמּוּחַ עִם שְׁמַחַת פְּרַצוּפֵי הָאֲצִילוֹת
הַמְאִירִים עֲלֵינוּ, לְכֵן בְּכֻלְהוּ שְׁאָר זְמַנִּין וְחֻגִין בְּעֵי בַר נֶשׁ
לְחֲדֵי וּלְמַחְדֵי לְמִסְפְּנֵי כְּכֹל שְׁאָר הַזְּמַנִּים וְהַחֻגִים צָרִיךְ הָאָדָם
לְשִׁמּוּחַ בְּסְעוּדוֹתָו וּלְשִׁמּוּחַ אֶת הָעֵנִיִּים, וְאִי הוּא חֲדֵי בְּלַחְדוּדֵי
וְלֹא יְהִיב לְמִסְפְּנֵי עוֹנְשֵׁיהּ סְגִי וְאִם הוּא שְׁמַח בְּסְעוּדוֹתוֹ לְבַדוֹ
וְאִינוּ נוֹתֵן לְאֹכֹל לְעֵנִיִּים עוֹנְשׁוֹ גְדוֹל, דְּהָא בְּלַחְדוּדֵי חֲדֵי וְלֹא
יְהִיב חֲדוּ לְאַחְרָא כִּי הוּא לְבַדוֹ שְׁמַח וְאִינוּ נוֹתֵן שְׁמַחָה לְאַחֵרִים,
עֲלֵיהּ פְּתִיב עֲלֵי כְּתוּב וְזִרְיָתִי פְּרִשׁ עַל פְּנִיכֶם פְּרִשׁ חֲגִיכֶם
פִּי אִפְזֹר זָבַל עַל פְּנִיכֶם, וּמִפְּרִשׁ, הַזָּבַל שְׁנַעֲשָׂה מֵאֲכִילַתְכֶם בְּחִגִּיכֶם,
וְאֵילּוּ בְּשִׁבְתָּא אִי הוּא חֲדֵי (ה"ג ד"ז) אָף עַל גַּב דְּלָא יְהִיב
לְאַחְרָא וְאֵילּוּ בְּשַׁבַּת אִם הוּא שְׁמַח לְבַדוֹ בְּסְעוּדוֹתוֹ, אָף עַל פִּי
שְׁאִינוּ נוֹתֵן לְאֹכֹל לְאַחֵרִים, לֹא יְהִיבִין עֲלֵיהּ עוֹנְשָׁא אִין נוֹתֵנִים
עֲלֵי עוֹנֵשׁ כֹּל כֵּךְ פְּשָׁאָר זְמַנִּין וְחֻגִין כְּמוֹ עַל שְׁאָר הַזְּמַנִּים
וְהַחֻגִים, דְּכַתִּיב פְּרִשׁ חֲגִיכֶם הִרִי פְּרִשׁ חֲגִיכֶם קְאָמַר, וְלֹא
פְּרִשׁ שְׁבַתְכֶם, וְכַתִּיב חֲדַשְׁיֶכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נְפִשִׁי, וְאֵלּוּ
שְׁבַת לֹא קְאָמַר כִּי עַל אֲכִילַת שַׁבַּת אִפִּילוּ אוֹכֵל לְבַדוֹ אִין
מְעַנְשִׁים אוֹתוֹ, לְפִי שְׁבַשְׁבַּת הַקְּבִ"ה הוּא בְּעַל הַסְעוּדָה וּבְעַל
הַשְׁמַחָה וְהוּא מְשַׁמַּח בְּשַׁמְחָתוֹ לְכֹל אֲשֶׁר יַחְפּוּץ, לְכֵן כְּשִׁאֲנוּ שְׁמַחִים
בְּשַׁמְחָתוֹ אִין אֲנוּ חֲיִיבִים לְשִׁמּוּחַ זּוֹלַתֵּינוּ כֹּל כֵּךְ, מַה שְׁאִין כֵּן
בִּימֵים טוֹבִים שֶׁהֵם יְמֵי שְׁמַחְתֵּינוּ וְאֲנוּ בְּעַלֵי הַסְעוּדָה אֲנוּ חֲיִיבִים

